

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم

جلد اول

شامل کتاب‌های عربی

(۷۳۶ عنوان در ۱۷۸۴ نسخه)

بکوشش

حاج شیخ رضا استادی

شناسنامه

نام کتاب: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم

جلد اول

تعداد صفحات: ۶۲۴ صفحه

به کوشش حاج شیخ رضا استادی

ناشر: کتابخانه مسجد اعظم قم

تیراژ: هزار نسخه

نوبت چاپ: اول

چاپ قم

تاریخ چاپ: ۱۳۸۸ ش

این فهرست شامل پنج جلد است:

جلد اول: کتاب‌های عربی شامل ۷۳۶ عنوان و ۱۷۸۴ نسخه.

جلد دوم: کتاب‌های فارسی شامل ۱۱۴۳ عنوان و ۱۶۶۵ نسخه.

جلد سوم و چهارم: مجموعه‌ها (نسخه‌هایی که شامل دو کتاب و یا بیشتر است)
۷۴۷ نسخه.

و مجموع نسخه‌های خطی این کتابخانه تا این تاریخ (پایان سال ۱۳۸۷ ش) ۴۱۹۶
نسخه است.

جلد پنجم: فهرس جلد اول تا چهارم که باید در آینده تهیه و تنظیم گردد.

مؤلفان فهرست حاضر

بیست و سه سال قبل، نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم (حدود چهار هزار نسخه) توسط اینجانب (رضا استادی) فهرست و در سال ۱۳۶۴ ش در یک مجلد منتشر شد و بحمد الله از آن تاریخ تا کنون مورد استفاده برخی از محققان و نیز فهرست نویسان قرار گرفت و موجب شد که از نسخه‌های خطی این کتابخانه بیش از پیش استفاده شود.

چون این فهرست با رعایت اختصار تنظیم شده بود، حدود ده سال قبل هنگامی که اینجانب سرپرست این کتابخانه بودم با پیشنهاد حجة الاسلام جناب آقای مصطفی درایتی مقرر شد بار دیگر نسخه‌ها به صورت کامل و فنی تر فهرست شود و هزینه انجام این کار هم توسط یکی از نهادهای دولتی که در صدد فهرست جامع همه نسخه‌های خطی موجود در کتابخانه‌های کشور بود و جناب آقای درایتی متصدی این برنامه بود تأمین شود.

زحمت انجام این کار را دو نفر از برادران فاضل:

۱- حجة الاسلام صادق حسن زاده مراغه‌ای

که در آن سال‌ها مدیر داخلی کتابخانه بودند.

۲- حجة الاسلام محمود طیار مراغی

که سابقه فهرست نویسی داشتند و برخی از فهرست‌های ایشان هم چاپ شده بود پذیرفتند و با حضور در مخزن کتابخانه و صرف وقت فراوان این کار را به صورت خوبی انجام دادند و نتیجه کار این عزیزان چند هزار برگه (فیش) بود که تحویل آن

نهاد داده شد و آن نهاد هم حق التألیف نویسندگان را توسط جناب آقای درایتی پرداخت کرد.

و با موافقت ایشان نسخه‌ای از این فیش‌ها هم برای استفاده مراجعان در کتابخانه قرار گرفت.

سال گذشته با تمایل آیه الله علوی بروجردی مقرر شد که اینجانب با استفاده از فهرست این دو بزرگوار، فهرست سابق خود را به صورتی تکمیل و توسط کتابخانه منتشر شود.

حقیر بدون اینکه نسخه‌ها را بار دیگر از نزدیک ببینم با اعتماد به نوشته‌ها و فیش‌های تنظیمی این عزیزان که در اختیارم قرار گرفته بود فهرست را به صورت کنونی تکمیل و تنظیم نموده تا در چهار جلد منتشر شود.

بنابراین فهرست چهار جلدی حاضر نتیجه کار بنده و این عزیزان است و هر چه این فهرست اضافه بر فهرست سابق دارد از ایشان و صحت آن هم به عهده ایشان است زیرا بنده جز در موارد نادر، به نوشته‌های ایشان اعتماد کرده‌ام.

من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق

لازم است از آیه الله حاج سید محمد جواد علوی بروجردی که با همتی والا در راه احیاء آثار و بزرگداشت جدّشان، مرجع جهان تشیع حضرت آیه الله العظمی حاج آقا حسین بروجردی که حقّی عظیم بر حوزه علمیه قم دارند قدم‌های مؤثری برداشته و برمی‌دارند، سپاسگزاری و تشکر شود.

حضرت آقای علوی علاوه بر اینکه آثار علمی جدّشان را به تدریج منتشر می‌کنند و در بهتر بهره‌برداری از مسجد اعظم و مدرسه آیه الله العظمی بروجردی (مدرسه خان سابق) و نیز بیت با برکت آن بزرگوار و کتابخانه شخصی ایشان خدماتی انجام داده‌اند به کتابخانه مسجد اعظم قم هم توجه خاصی دارند و اخیراً نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی آیه الله العظمی بروجردی را هم که شامل نسخه‌های نفیسی است و فهرستی جداگانه در دو جلد دارد به این کتابخانه منتقل نموده‌اند تا بیشتر مورد استفاده محققان قرار گیرد.

انتشار فهرست حاضر و تأمین هزینه‌های آن نیز یکی از خدمات ایشان به حوزه علمیه قم می‌باشد ادام الله تعالی خدماته.

سپاسی دیگر

از سال ۱۳۸۰ قمری که این کتابخانه تأسیس شده تا قبل از مدیریت جدید عزیزانی به این کتابخانه خدمت کرده و به نحوی در به وجود آمدن این فهرست سهمی داشته‌اند.

سزاوار است از این عزیزان هم یاد و سپاسگزاری شود:

۱- آیه الله حاج میرزا ابوالقاسم دانش آشتیانی رحمه الله علیه که از بدو تأسیس کتابخانه تا هنگام وفات سرپرست این کتابخانه بودند و در توسعه و تکمیل آن قدم‌هایی برداشتند و نیز در سال‌های اول، نشریه‌ای ماهیانه به نام کتابخانه با همکاری تعدادی از اساتید و نویسندگان حوزه منتشر می‌ساختند.

۲- مرحوم حاج میرزا حسن دانش آشتیانی عموزاده ایشان.

۳- حجة الاسلام والمسلمین آقای شیخ محمد تقی دانش آشتیانی آقازاده آیه الله حاج میرزا ابوالقاسم.

۴- دکتر سید حسین مدرسی طباطبائی

۵- حجة الاسلام آقا شیخ عبدالغنی مهدوی همدانی

این چهار نفر در مورد شناسایی نسخه‌های خطی این کتابخانه زحماتی کشیده بودند و حقیر از نوشته‌های آنان در تألیف فهرست سابق این کتابخانه بهره برده است.

۶- مرحوم حجة الاسلام آقا شیخ احمد آل اسحق کتابدار خبره و سابقه دار این کتابخانه. این عزیز هم زمانی که در کتابخانه مشغول نگارش فهرست بودم به بنده لطف خاصی داشتند.

اهداء کنندگان و واقفان کتابهای کتابخانه مسجد اعظم قم

اکنون کتابخانه مسجد اعظم قم حدود ۴۲۰۰ نسخه خطی و بیش از شصت هزار نسخه چاپی دارد اما کتابهایی که توسط کتابخانه خریداری شده باشد بسیار کم است بلکه همه یا اهدایی و یا وقفی است.

مناسب است در اینجا از واقفان و اهداء کنندگان عمده که همگی از دنیا رفته‌اند ذکر خیری داشته باشیم.

۱- آية الله العظمی حاج آقا حسین بروجردی رحمه الله علیه مؤسس کتابخانه. کتابهای اولیه را ایشان مرحمت کرده‌اند.

۲- مرحوم آية الله حاج آقا محمد مقدس اصفهانی متوفای ۱۳۷۸ ق مؤلف کتاب ارزنده «الاولئل» که پس از درگذشت ایشان با زحمات حضرت حجة الاسلام والمسلمین حاج سید محمد علی روضاتی تنظیم و منتشر شد.

کتابهای ایشان حدود دو هزار جد چاپی و خطی بود که طبق وصیت ایشان توسط آية الله العظمی بروجردی به این کتابخانه منتقل شد.

۳- استاد بزرگوار ما مرحوم آية الله حاج سید حسن فرید اراکی. کتابهای چاپی ایشان حدود دو هزار جلد بود که طبق وصیت ایشان به این کتابخانه منتقل شد و نسخه‌های خطی آن به کتابخانه آستان قدس رضوی منتقل شد.

۴- مرحوم حاج محمد رمضانی دارنده انتشاراتی به نام کلاله خاور در تهران. آن مرحوم در معرفی خود در سال ۱۳۳۹ ش در مقدمه کتاب تحفه سلطانی می‌نویسد:

«در سال ۱۲۹۹ ش بنده توفیق چاپ اولین کتاب را یافتم و سپس در مدت چهل سال هفتصد و سی و دو جلد کتاب چاپ کردم که تصحیح بسیاری از آنها را هم خود عهده‌دار بوده‌ام و می‌توانم ادعا کنم که نصف ساعات عمرم به کتاب صرف شده زیرا علاوه بر چاپ کتب فوق نزدیک به سی هزار جلد کتاب و رساله گرد آورده‌ام که خود کتابخانه بی نظیری است.

(البته بعدها تا سال درگذشت ایشان کتابهای این کتابخانه به حدود چهل هزار که شاید حدود سه هزار نسخه آن خطی بود رسیده است).

ایشان در ادامه می‌نویسد: «اگر توفیق خدایی یار باشد و زنده بمانم محلی در شهر قم بنا نمایم و کتابخانه خصوصی را به نام نامی حضرت صاحب الامر وقف کنم و خود تا زنده‌ام پاسبان آن بوده و با نشر کتب سودمند و تکمیل کتابخانه عمر بسر آرم». آن مرحوم با همین نیت در اواخر عمر در قم این کتابها را در منزلی اجاره‌ای منتقل نمود تا کتابخانه‌ای بنا کند اما اجل مهلت نداد و به این کار موفق نشد.

پس از درگذشت او، با کوشش و عنایت مرحوم حجة الاسلام حاج سید مهدی گلپایگانی فرزند مرجع عالیقدر آية الله العظمی حاج سید محمد رضا گلپایگانی، ورثه مرحوم رضائی کتابها را به کتابخانه مسجد اعظم داده و روح پدر را از خود شاد کردند.

بنابر این حدود دو سوم یا بیشتر کتابهای چاپی و خطی این کتابخانه از مرحوم رضائی است که امید است خداوند او را در زمره دوستان اهل بیت علیهم‌السلام محشور و مورد رحمت و مغفرت خود قرار داده باشد.

از خداوند منان می‌خواهم به این عزیزان و سایر کسانی که به این کتابخانه کمک کرده و یا کتاب اهداء و وقف کرده‌اند جزای خیر مرحمت فرماید.

فهرست حدود شانزده هزار نسخه خطی

از حدود سال ۱۳۵۰ شمسی تا کنون (۱۳۸۷) این فهرست‌ها توسط اینجانب تألیف و منتشر شده است.

۱- فهرست نسخه‌های خطی مدرسه فیضیه قم در دو مجلد و سه بخش شامل ۲۲۰۰ نسخه.

۲- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله العظمی گلپایگانی جلد دوم و سوم شامل ۲۰۰۰ نسخه.

۳- فهرست نسخه‌های خطی مدرسه مروی تهران شامل ۱۰۵۰ نسخه در یک جلد.

۴- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله سید مصطفی خوانساری شامل ۱۵۰۰ نسخه در یک جلد.

۵- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه حجتیه قم شامل حدود ۷۰۰ نسخه در یک جلد.

۶- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی شامل ۱۶۰ نسخه در یک جلد که به کتابخانه آیه الله مرعشی منتقل شد.

۷- فهرست نسخه‌های خطی مدرسه حجازی‌ها شامل ۱۵۰۰ نسخه که به کتابخانه آیه الله گلپایگانی منتقل شد.

۸- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرحوم آیه الله طبسی حائری در قم شامل حدود ۵۰۰ نسخه.

- ۹- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرحوم آیه الله آقا سید محسن حجت در قم که به کتابخانه آیه الله مرعشی منتقل شد.
- ۱۰- فهرست دویست و سی نسخه خطی که به کتابخانه آستان قدس منتقل شد.
- ۱۱- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرحوم آقا شیخ علی خوانساری (غفاری) شامل ۱۵۰ نسخه که به کتابخانه مدرسه ولی عصر خوانسار منتقل شد.
- ۱۲- فهرست حدود ۱۰۰ نسخه خطی از کتابخانه مرحوم حاج آقا اسماعیل هدایتی که به کتابخانه آیه الله گلپایگانی منتقل شد.
- از شماره ۷ تا ۱۲ در مجله نور علم قم چاپ شده است.
- ۱۳- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه چهل ستون مسجد جامع تهران.
- ۱۴- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله حاج سید احمد زنجانی شبیری رحمه الله علیه.
- این دو در کتاب آشنایی با چند نسخه خطی چاپ شده است.
- ۱۵- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه امامزاده هلال کاشان شامل حدود ۲۰۰ نسخه.
- که در مجله میراث جاویدان اوقاف چاپ شده است.
- ۱۶- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حسینیّه شوشتری‌ها در نجف که با همکاری مرحوم آقای اسماعیلیان تألیف و تنظیم شده و در جلد ۱۱ و ۱۲ نشریه دانشگاه چاپ شده است.
- ۱۷- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه سید حسن امام رحمه الله علیه در گلپایگان.
- ۱۸- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملا زین العابدین گلپایگانی رحمه الله علیه در گلپایگان.
- این دو در جلد سوم کتاب دانشمندان گلپایگانی چاپ شده است.

۱۹ - فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم شامل حدود چهار هزار نسخه که در سال ۱۳۶۴ در یک جلد چاپ شده است.

۲۰ - فهرست حاضر که تکمیل آن است.

بنابراین تاکنون حدود شانزده هزار نسخه خطی توسط اینجانب فهرست نگاری و همه آنها یا مستقلاً و یا در ضمن کتاب یا مجله‌ای چاپ شده است.

و از این جهت بارها مورد لطف محققان گرامی و کتاب دوستان و کتابشناسان قرار گرفته‌ام.

البته در مواردی هم مورد انتقاد (گاهی بجا و گاهی بی جا) بوده و از نقدهای صحیح استفاده کرده‌ام.

قم - رضا استادی

۱۳۸۸ ش

القرآن الکریم

ش ۷۱۴، نسخ، بی کا، بی تا.^(۱) یک حزب از قرآن است. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۱۳۹۲، نسخ، بی کا، بی تا. قسمتی از سوره بقره است.

* * *

ش ۱۶۲۶، نسخ، بی کا، بی تا. از آیه ۲۷۱ بقره تا سوره قیامت.

* * *

ش ۱۶۴۴، کامل، نسخ ۱۲۰۱.

* * *

ش ۱۸۰۵، کامل، چاپ سنگی زمان محمد شاه غازی، نسخ، بی کا، بی تا. با سرلوح و جدول.

* * *

ش ۲۵۸۲، چاپی است چاپ سنگی ۱۲۶۵ در کارخانه میرزا احمد خوشنویس تبریزی بخط
نسخ محمد علی بن علی قلی.

* * *

ش ۲۹۱۷، چاپی است چاپ سنگی. نسخ محمد رضا بن حاج میرزا ابوالقاسم حسینی در
۱۲۸۲ با سرلوح و جدول زر.

(۱) بی کا = بی نام کاتب. بی تا = بی ذکر تاریخ کتابت.

ش ۳۱۶۷، کامل، نسخ ۱۲۰۱ یا ۱۲۱۰ با سرلوح و جدول زرین.

* * *

ش ۳۱۹۳، کامل، تحریر ۹۰۹، با سرلوح زرین و فالنامه منظوم در ده برگ در پایان.

* * *

ش ۳۳۳۹، کامل، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۳۶۴۵، کامل، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۳۷۶۴، ناقص.

* * *

ش ۳۹۴۷، کامل، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با جلدی نفیس.

* * *

ش ۳۹۴۸، کامل با ترجمه، نسخ و نستعلیق ۱۲۸۰.

* * *

ش ۳۹۴۹، کامل، تحریر ۱۳۰۱، با سرلوح زرین و جلد نفیس (مفقود).

* * *

ش ۳۹۵۰، کامل، تحریر ۱۲۷۹، با سرلوح و جدول زرین (مفقود).

* * *

ش ۳۶۶۹، با ترجمه فارسی تحریر اسماعیل بن ابراهیم در ۱۰۷۰ ق.

* * *

ش ۳۷۷۶، با سرلوح و جدول زرین.

* * *

ش ۳۹۲۳، تحریر ۱۲۵۳ با سرلوح زرین و جلد نفیس.

ش ۳۹۴۵، تحریر ۱۰۷۹، با سرلوح زرین و جدول زرین و جلدی نفیس.

* * *

ش ۴۱۴۱، تا سوره کهف است، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. صفحات جدول زرین دارد.

﴿ ۲ ﴾

آداب الدعاء

(دعا - عربی)

از: ؟

در فضل و آداب دعا است. بخشی تحت عنوان «ذکر» نیز به آن الحاق شده است. با عناوین «فصل - فصل» تنظیم شده است.

آغاز: «... قال ان رجلا دخل المسجد وصلى ركعتين ثم سأل الله عز وجل فقال رسول الله ﷺ اعجل العبد ربه».

انجام: «ولا يزال المرض بالمؤمن حتى لا يبقى عليه دينا وصداع ليلة يحط كل خطيئة الا الكبائر».

ش ۴۱۳۲، ۲۲۰ برگ ۸ × ۱۶، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. از آغاز و انجام افتادگی دارد.

﴿ ۳ ﴾

آداب الصلاة وتعقیباتها

(دعا، عربی)

از: ؟

مختصری در آداب نماز و توضیحی کوتاه برای برخی ذکرها و سپس ذکر تعقیبات نمازهای پنجگانه است. در برخی از مطالب (مثلاً بحث نیت) مؤلف به طور فتوایی سخن گفته است و با عناوین «فصل - فصل» برگزار شده است.

آغاز: «الاول الصیت الحسن والذكر الجمیل بین من يتأخر عنه من الامم وقد استجيب دعاؤه فان كل من تأخر عنه من الامم يحبونه ويثنون عليه».

انجام: «اعوذُ بنور وجهک الَّذی اشرقت به السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضُ وَكشفت به الظُّلُمَةَ واصلح علیه امر الاولین والآخرین اَنْ یحلَّ علیَّ غضبک وَیَنْزِلَ بَی سَخَطک لَک الحمد حَتّٰی ترضٰی وبعْد الرضا ولا حول ولا قوّة الا بک. توضیح: رَبِّ الظَّلام والفلق المراد». ش ۴۰۱۶، ۵۶ برگ، ۹ × ۱۷، نسخ بی‌کا، بی‌تاریخ، از آغاز و انجام افتادگی دارد. با حواشی با امضاء «منه» و «محمد صادق».

﴿ ۴ ﴾

ابواب الجنان فی حقوق الاخوان (اخلاق، عربی)

از: حاج کریم بن ابراهیم قاجاری کرمانی، ۱۲۲۵-۱۲۸۸ ق
رساله‌ای است متوسط در بیان معنی «اخ» و «اخوت» بر مبنای عرفانی که در پاسخ سؤال محمد کریم بن آقا بابا کرمانی نگاشته و در هشت وصل تنظیم ساخته و در ۸ ربیع الاول ۱۲۶۱ ق پایان رسانده است:
الوصل الاول؛ فی معنی الاخ و حقیقه.
الوصل الثانی؛ فی معرفة من یلیق بالاخوة ومن لا یلیق (۲ مقام).

[فهرست کتب مشایخ عظام / ۳۹۱ - دائرة المعارف اسلامی ۵/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... وبعد یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد ارسل الی السّناد الجلیل والعماد النّیل الفاضل العظیم والعالم الحلیم... بمسألة کریمه قد طال ما کنت اسأل عنها واطالب...».

انجام: «... وانّ فی ذلك لذكری لمن کان له قلب أو القی السّمع وهو شهید وهذه اخر ما قدر الله وقضى من امتحان هذه الرسالة باسرار حقیقه السّلوک اجمالاً والحمد لله اولاً واهراً وظاهراً وباطناً».

ش ۲۳۰۱، ۷۱ برگ، ۱۴ × ۲۱، نسخ مؤلف در یکشنبه هشتم ربیع الاول ۱۲۶۱ ق، با مهر شش ضلعی «وقف مدرسه ابراهیمیه دار الامان کرمان» در برگ اول و آخر.

ابواب الروضات

(فهرست، عربی)

از: محمد باقر بن محمد تقی (الف)

فهرستی است برای کتاب «روضات الجنات فی تراجم العلماء والسادات» محمد باقر خوانساری (۱۳۱۳ ق) در یک مقدمه و هشت باب به عدد ابواب خود کتاب و یک خاتمه. مؤلف آن را در اوان تحصیل در نجف نگاشته و به تاریخ ۲۳ رمضان ۱۳۲۴ در مشهد الرضا علیه السلام به انجام رسانده و در ۱۳۵۲ چاپ شده است.

[الذریعة ۷۸/۱، مشار].

آغاز: «الحمد لله ولی الحمد ومستحقه والصلاة على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين وبعد فاني حينما كنت مشغلا بتأليف كتابي».

انجام: «فاني صححتها وجعلت المدار على المصحح فيكون على هذا عدد جميع صفحات الكتاب تسعا وسبعين وسبعمائة صفحة ولا بد للطالب من تصحيح عدد صفحات كتابه اولاً من الموضع المذكور الى اخر الكتاب وكتابة ما لم يكن مكتوبا من العدد».

ش ۷۹۴، ۹۹ برگ، ۱۳ × ۲۱، نسخ بی‌کا، بی تاریخ. تصحیح شده است.

ابواب الكنوز

(لغت عربی به عربی)

از: میرزا محمد علی استرآبادی (فخر الوزراء) (۱۳ ق)

فرهنگ مفصلی است به حسب حروف آغاز کلمات در بیست و هشت کتاب و هر کتاب دارای چند باب به ترتیب حروف پایانی. در این فرهنگ بیشتر به غریب قرآن و حدیث پرداخته و جنبه‌های دیگر را کمتر رعایت می‌کند و بنا به گفته الذریعة در چهار

مجلد تألیف شده است. تاریخ پایان تألیف: ۱۲۴۲

[الذریعة ۷۹/۱، مرعشی ۳۷/۵].

آغاز موجود: «اذا بلغ المؤمن اربعین سنة آمنه الله من الادواء الثلاثة البرص والجذام والجنون».

ش ۴۰۰، ۳۷۷ برگ، ۲۱ × ۳۱، نسخ بی‌کا، در شعبان ۱۲۴۰. جلد اول و دوم از حرف دال تا حرف ضاد. اولش ناقص است.

﴿ ۷ ﴾

اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات (حدیث، عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴ ق)

در اثبات نبوت حضرت رسول ﷺ و امامت ائمه اطهار علیهم السلام به واسطه معجزات و نصوصی که درباره آن بزرگواران نقل شده است. تألیف آن در اواخر سال ۱۰۹۵ ق یا ۱۰۹۶ به اتمام رسیده است.

آغاز: «... هذا كتاب اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات والذي دعاني الى جمعه وتصنيفه وصرف الفكر الى تحريره وتأليفه هو اني لم اظفر بكتاب شاف في هذا الباب...».

ش ۱۸۸۹، ۳۳۰ برگ، ۱۹ × ۲۴. نسخ بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲)، نیمه اول کتاب است و از انجام افتادگی دارد.

﴿ ۸ ﴾

الاثنی عشرية في الحج (فقه، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

این کتاب شامل پنج رساله: طهارت، صلات، صوم، زکات و حج است. همه یا

قسمتی از آنها چاپ شده است.

آغاز: «الحمد لله على آلائه والصلاة على اشرف انبيائه واوليائه وبعد فيقول احوج الخلق الى رحمة الغنى محمد المشهر... وفقه الله للعمل في يومه لغده قبل ان يخرج الامر من يده هذه رسالة اثنا عشرية...».

انجام: «.. الحادى عشر الوداع بالماثور ثم الخروج قهقري حتى يتوارى عنه الضريح. الثانى عشر اكرام خدام تلك البقعة المقدسة وسدنتها وتعظيمهم واحترامهم فان ذلك راجع الى تعظيم صاحب البقعة سلام الله عليه...».

ش ۲۸۴۲، ۴۸ برگ، ۱۰ × ۱۷، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا، (شاید بخط مؤلف باشد) این نسخه رساله حجیه است. حواشی با امضاء «منه مدّ ظلّه العالی»، «منه دام بقاء» دارد. مقابله و تصحیح شده است. با مهر بیضوی «عبدہ حسین بن صادق الموسوی ۱۲۶۱» با تملک بابا علی بن رجبعلی روی برگ اول.

﴿ ۹ ﴾

اثولوجیا

(فلسفه، عربی)

از: ارسطاطاليس ۳۸۴ - ۳۲۲ ق م

رساله‌ای است در مباحث فلسفی که در ده میمر تنظیم شده و در عصر ترجمه علوم عقلی توسط عبدالمسیح بن عبدالله بن ناعمه حمصی (۲۲۰ ق) به عربی ترجمه و توسط یعقوب بن اسحاق کندی (۲۵۰ ق) تصحیح گردیده است.

[مجلس ۴۰۴/۳۸، مشار عربی ۱۸ - الفبایی آستان قدس ۲۰/ -

نمازی خوی ۳۳۲/ فهرست دانشگاه ۴۲۳۴/۱۵ - ذریعه ۱۲۰/۱].

آغاز: «بسمله، المیمر الاول من کتاب ارسطوطاليس الفيلسوف المسمّى باليونانية اثولوجيا وهو القول على الربوبية تفسير فرفوريوس الصوري و نقله الى العربية عبدالمسيح بن عبدالله...».

انجام: «... ثم قبلت بعد ذلك صورا بعد صور فلذلك لا يمكن احد ان يرى الهيولى لانها قد لبست صورا كثيرةً وهي خفية تحتها لا ينالها شيء من الحواس البتة. هذا آخر كتاب اثولوجيا والحمد لله وحده».

ش ۲۸۴۷، ۶۵ برگ، ۱۱ × ۱۸، نسخ محمد باقر بن ایلدار غلام در ۱۱۰۱. علامت تصحیح در کنار صفحات دارد.

﴿ ۱۰ ﴾

الاجارة

(فقه، عربی)

از: میرزا حبیب الله بن محمد علی رشتی نجفی (۱۳۱۲ ق)
شرح مبسوطی است بر اجاره شرائع الاسلام محقق حلی.

مکرر چاپ شده است. [الذریعه ۱/۱۲۲].

آغاز: «حمد له... کتاب الاجارة بمعنی الاجرة كما هو المعروف او بمعنی الايجار كما فی حدیث تحف العقول اجارة الانسان نفسه ومحكى المبسوط مثله...».

ش ۳۹، ۱۲۷ برگ، ۲۱ × ۳۱، نسخ. نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. حدود سی برگ از نسخه چاپی کمتر است.

﴿ ۱۱ ﴾

الاجرومیّه

(نحو، عربی)

از: محمد بن محمد بن داود (ابن اجروم) (۷۲۳ هـ. ق)

مسائل نحو را به اختصار جهت استفاده مبتدئین آورده است. چاپ شده است.

ش ۱۴۳۳، ۱۲ برگ، ۱۱ × ۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۲ ﴾

الاحتجاج علی اهل اللجاج

(حدیث، عربی)

از: شیخ ابو منصور احمد بن علی طبرسی (ق ۶)

مجموعه احتجاج‌هایی است که پیغمبر اکرم و ائمه علیهم صلوات الله وسلامه و بعضی از دانشمندان شیعه رضوان الله علیهم با دیگران نموده‌اند.

[الذریعة ۲۸۱/۱، مجلس ۲۳۸/۲۵، مرعشی ۱۴۴/۱، مشار.]

آغاز: «الحمد لله المتعالی عن صفات المخلوقین المنزه عن نعوت الناعتین المبرأ مما لا یلیق بوحدانیه المرتفع عن الزوال والفناء بوجوب الاهیته...».

ش ۷۱، ۲۶۱ برگ، ۱۹ × ۳۱، نسخ اسماعیل بن قاسم درجمادی الثانیة ۱۰۷۰.

در پایان نسخه دعایی مجزب برای قضاء حوائج از میرداماد رحمته الله نقل شده است.

واقف نسخه تیمور بن محمد قلی میرزا ملقب به «ملک آرا» در سال ۱۲۵۶ از درآمد یک دانگ قریه ملیک من اعمال ساری مازندران که وقف بر کتب علمی بوده این نسخه را وقف کرده است.

* * *

ش ۳۱۵، ۱۹۹ برگ، ۱۸ × ۲۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) نشانه تصحیح دارد.

* * *

ش ۴۳۳، ۲۲۸ برگ، ۱۷ × ۲۶، نسخ محمد باقر مازندرانی، بی‌تا، با مهر «محمد سید المرسلین»، با یادداشت تملک محمد بن محمود بن حسن بن محمود بن علی الحسینی الموسوی الشهربانی مورخ ۱۰۶۳. نشانه تصحیح دارد.

* * *

ش ۱۰۰۶، ۱۱۱ برگ، ۱۵ × ۲۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جای عناوین سفید گذاشته شده.

﴿ ۱۳ ﴾

احسن الاغراض فی تشخیص و معالجة الامراض (طب، عربی)

از: محمد شافعی مصری

کتاب مشتمل بر دو قسم است اول: تشخیص و تعیین امراض دوم: معالجه و تبیین آن و یک خاتمه در دواجات. مؤلف در هر دو بخش به طور منظم به اعضا و جوارح به طور مستقل می‌پردازد. تاریخ پایان تألیف ۱۲۵۹ [کشف الظنون ۱/۳۳].

آغاز: «حمدک یا من تنزه عن الاغراض...».

انجام: «واذا ارید الاستعمال يشرب منه نصف كوبة قبل الاكل يحصل المقصود والله هو الشافی والی هنا وقف القلم عن الجریان فی هذا المیزان».

ش ۳۱۰، ۲۰۶ برگ، ۱۷ × ۲۶، نسخ محمد تونسلی محرر کتابهای طبی در ۱۲۷۹.

﴿ ۱۴ ﴾

الاحقاق فی الاشتقاق (عربی)

از: محمد بن حسن حسینی هروی مشهدی، (۱۳۲۲ ق)

کتابی مفصل در علم اشتقاق از علوم عربیت که بدرخواست برخی نگاشته و روز جمعه دوم رمضان ۱۲۹۲ ق نگارش آن پایان یافته است.

[الذریعه ۱/۲۸۸].

آغاز: «الحمد لله الذی سلم من عبده الاحتراق واعتل من عنده فی اسفل درک من نار الفراق و صلی الله علی رسوله... ان بعض الاجلّة من السادة العلیة الشأن دعانی الی ان اعمل له کتاباً فی الاشتقاق...».

انجام: «.. کسید ثم کسرت الرابعة للیاء ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الكتاب والمرجو من الله الملك الوهاب ان يعظم نفعها فی اخواننا الطلاب وان لا یحرمننا وایاهم... الاطهار الاطیاب».

ش ۲۲۸۵، ۲۰۸ برگ، ۱۸ × ۲۲، نسخ، بی‌کاتب، بی‌تاریخ. توسط مؤلف تصحیح شده.

﴿ ۱۵ ﴾

احکام الأحكام فی اصول الأحكام

(اصول فقه، عربی)

از: علی بن ابی علی محمد بن سالم بن محمد سیف الدین آمدی شافعی (۶۳۱ ق)
متن مهمی در اصول فقه مشتمل بر چهار قاعده: (مفهوم اصول فقه، ادله سمعیه، احکام المجتهدین و ترجیح) است. بنا به گفته قطب الدین شیرازی ابن حاجب کتاب معروف خود «المنتهی» را از این کتاب به صورت تلخیص اخذ کرده است. این کتاب در مصر چاپ شده است.

[کشف الظنون ۱/۱۷، مجلس ۲۵/۲۵۱].

آغاز: «قال الشيخ الامام الفاضل ينبوع الفضائل ومعدن الفواضل ... وبعد فانه لما كانت الاحكام الشرعية والقضايا الفقهية وسائل مقاصد المكلفين ومناط مصالح الدنيا والدين واجل العلوم قدراً».

انجام: «ان يكون احدهما يلزمه الحرّيه او الطلاق وإلا يلزمه الرّق وابقاء النكاح فالحكم فيه ما سبق ايضا وقد تتشعب من تقابل هذه التّرجيحات ... اخر كثيرة خارجة عن الحصر لا يخفى على متأملها وهذا آخر ما اوردناه ونهاية ما رتبناه».

ش ۹۹۷، ۲۲۹ برگ، ۱۷ × ۲۹، نستعلیق علی بن حسین ... نجفی در ۱۰۲۶.

﴿ ۱۶ ﴾

احیاء علوم الدین

(اخلاق، عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی (۵۰۵ ق)

در چهار ربع: عبادات، عادات، مهلكات و منجیات. هر يك از این چهار ربع دارای ده کتاب می باشد.

[کشف الظنون ۱/۲۳، مرعشی ۱/۲۹۹، مجلس ۲۵/۳۴، مشار عربی ۲۸].

ش ۴۰۳۵، ۱۲۱ برگ، ۲۴ × ۳۲، شامل بخش منجیات، نسخ، بی کا، بی تا.

﴿ ۱۷ ﴾

احیاء المیت بفضائل اهل البيت علیهم السلام

(حدیث عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۱ ق)

شصت حدیث صادر شده از حضرت ختمی مرتبت صلوات الله علیه و آله در فضیلت خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام که از منابع عامه روایت شده است. این رساله در لبنان چاپ شده است.

[کشف الظنون ۱/۲۵].

آغاز: «الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى هذه ستون حديثا... الحديث الاول اخرج سعيد بن منصور في سننه عن سعيد بن جبیر في قوله تعالى قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القربى».

انجام: «(الحديث الستون) اخرج الديلمي عن علي رضي الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله خير الناس العرب وخير العرب قریش وخير قریش بنو هاشم».

ش ۳۸۶۱، ۸ برگ، ۱۴ × ۲۲، نسخ لطف الله صافی گلپایگانی در ۱۳۷۸ ق. با یادداشت اهداء به کتابخانه به خط او در ۱۳۸۶ ق.

﴿ ۱۸ ﴾

اختیار معرفة الرجال = رجال کشی

(رجال، عربی)

از: ابو جعفر محمد بن حسن طوسی، (۴۶۰ ق)

کتاب معرفة الناقلين، محمد بن عمر بن عبدالعزیز کشی (قرن ۴) توسط شیخ طوسی به این صورت در آمده است. و اصل آن در دست نیست.

[الذريعة ۱/۳۶۵، مرعشی ۱/۱۶۲، الفبائی آستان قدس ۳۰/۳، مشار عربی ۴۰۲/۱].

آغاز: «بسمه حمدويه بن نصير الكشي قال حدثنا محمد بن الحسين بن ابي الخطاب عن محمد بن سنان عن حذيفة بن منصور عن ابي عبد الله عليه السلام قال اعرفوا

منازل الرجال منا علی قدر روایتهم عنّا...».

ش ۳۰۵۲، ۲۰۴ برگ، ۱۰ × ۱۴، نسخ ۹۹۳، این نسخه شامل شش جزء اول کتاب است و علامت تصحیح دارد.

﴿ ۱۹ ﴾

الاربعون حديثاً

(حدیث، عربی)

از: محمد اسماعیل بن حسین مازندرانی خواجویی (۱۱۷۳ ق)

چهل حدیث از کتابهای معروف شیعه از قبیل «الکافی» و «بحار الانوار» برگزیده و به شرح آنها پرداخته و بخصوص از دیدگاه عقلی مورد بررسی قرار داده است. این کتاب چاپ شده است. [الذریعة ۴۱۱/۱].

ش ۸۸۹، ۸۴ برگ، ۱۲ × ۲۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، قسمتی از حدیث ششم تا قسمتی از حدیث چهارم را دارد، گویا توسط مؤلف اصلاح شده است. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جواد الحسینی».

﴿ ۲۰ ﴾

الاربعون حديثاً

(حدیث، عربی)

از: علی اصغر بن علی بن علی اصغر موسوی دهدشتی، (زنده ۱۲۳۶ ق)

مؤلف پس از چهل و چند سالگی بفکر آخرت افتاده و دلش به اضطراب و تشویش افتاده و چون از عالم زمانش میرزین العابدین بن محمد بن عبدالله علوی موسوی سؤال کرده وی او را بر جمع آوری فضایل امیر المؤمنین علیه السلام تشویق نموده است، پس در حالیکه تنها شرح اربعین سلیمان بن عبدالله بحرانی را در نزد خود داشت به شرح چهل حدیث در فضایل علی بن ابی طالب علیه السلام پرداخت و شاید اربعین بحرانی متن این کتاب باشد، این رساله در هفتم جمادی الاول ۱۲۳۶ ق پایان یافته

است. [به ذریعه ۴۱۸/۱ رجوع شود].

آغاز: «نحمد الله حمداً كثيراً على ما دلح لسان صبح الوجود بنور تبليج قدرته
۲۲۰۰۰».

انجام: «... الذين جعلهم الله اشجار رياض النبوة وامطار سماء الولاية وكنوز خزائن
الرسالة مهبط الوحي ومخاديم الملائكة صلوات الله عليهم صلاة دائمة باقية من اول
الدهر الى بقاء الآخرة».

ش ۲۵۱۱، ۱۵۷ برگ، ۱۲ × ۲۰، نستعلیق محمد باقر بن عوضعلی بن شیخ محمد باقر، بی‌تا.

﴿ ۲۱ ﴾

الاربعون حديثاً

(حدیث، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱ ق)

چهل حدیث به طور مفصل شرح شده و از روز تألیف مورد توجه دانشمندان بوده
و شروح و حواشی بر آن نگاشته‌اند. در اصفهان ۲۳ صفر ۹۹۵ تألیف و مکرر چاپ
شده و ترجمه فارسی آن هم چاپ شده است.

[الذریعة ۴۲۵/۱، مرعشی ۷۶/۱، مجلس ۲۷۲/۲۵، الفبایی آستان قدس ۳۶، مشار].

آغاز: «ان احسن حدیث تحلی اللسان بجواهر حقائقه وخیر خبر تجلی الانسان فی
زواهر حدائقه حمد الله سبحانه على نعمه المتسلسلة المتواترة وشكره على مننه
المستفیضة...».

انجام: «اشرف الانام وآله الهادين الى دار السلام اتفق الفراغ من مشقه ضحوة يوم
الاثنين... من هجرة سيد المرسلين عليه وآله افضل صلوات المصلين».

ش ۵۳۹، ۳۰۹ برگ، ۱۱ × ۲۰، نسخ بی‌کا، بی‌تا، (تحریر زمان حیات مؤلف)، تصحیح شده. با

مهر مربع «یا من هو ارفع عن کل رفیع».

ش ۷۳۴، ۱۹۱ برگ، ۱۱۰ × ۱۹، نسخ علی بن فتاح حسینی الحورتی تهاب، در ۱۰۸۲ ق.

* * *

ش ۷۳۵، ۱۹۱ برگ، ۱۰ × ۱۹، نستعلیق فتحی تبریزی ابن حاج قاسمعلی (شاید کلمه ابن زائد باشد) در ۱۰۳۷ ق، تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد با یادداشت تملک با مهر مربع «محمد جعفر الحسینی».

* * *

ش ۷۳۶، ۱۸۴ برگ، ۱۳ × ۲۰، نسخ بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ می‌باشد) از آغاز ناقص است. تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۷۳۷، ۲۲۲ برگ، ۱۳ × ۲۰، نسخ محمد بن قاسم مازندرانی در ۱۰۷۳ ق، با مهر بیضوی «عبد محمد هادی بن احمد».

* * *

ش ۱۲۰۴، ۲۳۲ برگ، ۱۵ × ۲۰، نسخ حسین بن عبدالفتاح در ۱۲۲۷.

* * *

ش ۱۴۵۷، ۱۸۹ برگ، ۱۲ × ۱۸، نسخ عبدالعظیم بن سید علی موسوی در ۱۱۰۷. با مهر بیضوی «عبد محمد رحیم بن محمد نبی (شاید بن باشد) محمد صالح» بر برگ اول و آخر و نیز مهر بیضوی «کتابخانه و مغازه ناصری کرمانشاه ۱۲۹۱».

* * *

ش ۲۰۱۱، ۱۷۵ برگ، ۱۳ × ۲۵، نسخ محمد بدیع بن ابوالحسن اصفهانی در ۱۰۹۳، حاشیه نویسی دارد، و برخی از حواشی با امضاء «منه» است با مهر مربع «سید حسین طباطبایی».

* * *

ش ۲۳۰۲، ۱۳۲ برگ، ۲۱ × ۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از انجام ناقص است (تحریر سده ۱۲ و ۱۳ می‌باشد) حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۴۱۲، ۱۷۵ برگ، ۲۰ × ۱۱، نستعلیق شهنشاه بن علی در ۱۱۲۶، حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۵۱۳، ۱۹۷ برگ، ۲۰ × ۱۳، برگ آخر نسخ ابراهیم بن ملا اصغر در ۱۲۹۴ است و بقیه تحریر سده ۱۱ و ۱۲ می‌باشد، علامت تصحیح و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۶۹۷، ۲۰۳ برگ، ۱۸ × ۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) علامت تصحیح و حاشیه نویسی دارد، با مهر بیضوی «محمد باقر ۱۱۵۳» بر برگ اول و آخر.

* * *

ش ۲۷۰۰، ۱۴۹ برگ، ۱۹ × ۱۲، نسخ عبداللّه در ۱۰۸۵ ق در مدرسه فخریه. در هامش صفحات تحشیه و تصحیح دارد.

* * *

ش ۲۷۹۹، ۱۹۳ برگ، ۱۹ × ۱۳، نسخ محمد قاسم در ۱۰۴۲ ق، با تصحیح و تحشیه.

* * *

ش ۲۸۵۸، ۱۴۶ برگ، ۱۹ × ۱۲، نسخ محمد حسین عرب (سده ۱۲) از آغاز ناقص است، با مهر مربع کاتب «خاک ره شاه شهیدان حسین ۱۱۹۰».

* * *

ش ۳۰۳۹، ۱۴۳ برگ، ۱۶ × ۱۰، نسخ بی‌کا، بی‌تا (سده ۱۱ و ۱۲) از انجام ناقص است، تصحیح و حواشی دارد، با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد باقر ۱۲۱۵».

* * *

ش ۳۵۲۵، ۱۰۰ برگ، ۲۴ × ۱۵، نسخ عبدالرحیم بن محمد التیاسری در ۱۰۹۱.

ش ۳۸۰۹، ۱۷۴ برگ، ۱۰ × ۲۰، نسخ بی‌کا، بی‌تا.

چند نسخه هم از اربعین شیخ بهایی در مجموعه‌های این کتابخانه هست که در آن بخش معرفی می‌شود.

﴿ ۲۲ ﴾

ارشاد الالذهان الی احکام الایمان (فقه، عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی (علامه حلی) (۷۲۶ق)
کتاب فقهی مختصری است از طهارت تا دیات که علامه بنا به درخواست فرزندش
فخر المحققین (محمد) به رشته تحریر درآورده است.
[الذریعة ۵۱۰/۱، مرعشی ۱۵۳/۳، مجلس ۷۱/۲۵ القبایی آستان قدس ص ۳۹].
آغاز: «الحمد لله المتفرد بالقدم والدوام المتنزه عن مشابهة الاعراض والاجسام
المتفضل بسوايغ الانعام المتطول بالفواضل الجسام احمده على ما فضلنا به... وبعد
فان الله تعالى...».

ش ۹۵، ۱۴۹ برگ، ۲۰ × ۲۹، بخشی از آن نسخ عبدالوهاب بن ملا ملک حسن باغوزیری در
۱۱۷۹ و بخش دیگر قدیم تر است.

* * *

ش ۱۱۰، ۲۳۹ برگ، ۱۹ × ۲۸ نستعلیق سده ۱۱ یا پیشتر. با مهری هشت گوش «محمد رسول
الله وكفى بالله شهيدا».

* * *

ش ۱۱۸، ۹۰ برگ، ۲۰ × ۲۶، نستعلیق ۱۰۶۲ در اصفهان. نام کاتب ندارد. با مهر بیضوی
«محمد حسن بن محمد حسین ۱۲۱۷».

* * *

ش ۳۵۵، ۱۹۹ برگ، ۱۶ × ۲۱، نستعلیق عباس بن محمد حسین هزار جریبی در ۱۰۱۶، با این یادداشت بر برگ دوم: «این کتاب مال میرزا محمد... حاج الحرمین الشریفین کشف الحاج والمعتمرین حاجی محمد رضای فراش باشی حضرت امام رضا علیه السلام» این نسخه اهدایی سید مهدی لاجوردی حسینی به کتابخانه است.

* * *

ش ۸۵۲، ۶۰ برگ، ۱۲ × ۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ناقص است از عطایا تا اطعمه را دارد (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۹۵۰، ۱۹۳ برگ، ۲۰ × ۳۰، نسخ محمد [بن] فتح الله حسینی کاظمی در ۱۰۴۵، با یادداشت تملک مورخ ۱۰۸۶ و مهر کتابخانه حاج شیخ فضل الله نوری.

* * *

ش ۱۰۲۶، ۱۸۶ برگ، ۱۹ × ۲۶، نسخ ۱۱۱۹، با یادداشت تملک محمود بن محمد حسین کاشانی.

* * *

ش ۱۱۸۸، ۲۵۶ برگ، ۱۲ × ۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱) چند برگ از میان نو نویس است.

* * *

ش ۱۳۰۷، ۳۳۳ برگ، ۱۲ × ۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱) چند برگ آن نو نویس است.

* * *

ش ۱۷۵۲، ۲۵۹ برگ، ۱۷ × ۲۴، تحریر محمد جعفر بن محمد مؤمن طالقانی در ۱۰۳۷.

* * *

ش ۱۷۶۶، ۱۳۹ برگ، ۱۷ × ۲۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۲) برگ پایانی بخط غلامحسین تهرانی نو نویس است.

* * *

ش ۱۷۷۳، ۱۵۴ برگ، ۱۹ × ۲۵، نسخ ۱۰۲۰ ق، ناقص است، با مهری دایره «محمد نبی الله علی ولی الله» و مهر دیگر «یا عزیز الله».

* * *

ش ۱۷۷۵، ۱۳۵ برگ، ۱۸ × ۲۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۱۷۹۳، ۲۸۳ برگ، ۱۸ × ۲۵، نسخ ۱۰۲۳، در قصبه طیبه تنجستان، با مهر مربع «سلیمان بن داود ۱۲۲۲» بر برگ اول و آخر.

* * *

ش ۱۹۵۲، ۱۴۰ برگ، ۱۴ × ۲۶، از آغاز و انجام ناقص، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۳۲۲۸، ۲۷۰ برگ، ۱۴ × ۲۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از انجام ناقص است، تصحیح شده و حواشی فراوان دارد، با یادداشت مورخ ۱۱۸۷ ق.

* * *

ش ۳۶۱۲، ۲۳۲ برگ، ۱۸ × ۲۹، نسخ محمد علی بن مهر علی جزئی برخوار نی در ۱۰۴۰ ق در چین (کذا)، تصحیح شده، حواشی دارد، با مهر مربع «عبد محمد تقی ۱۱۶۹».

﴿ ۲۳ ﴾

(حدیث، عربی)

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار

از: محمد بن حسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ق)

روایت‌هایی که با یکدیگر اختلاف دارند و ظاهراً بین آنها منافات دیده می‌شود در این کتاب گردآوری شده و چگونگی جمع آنها را ذکر می‌کند. این کتاب یکی از کتب اربعه (چهار کتاب حدیثی مهم) شیعه است.

[الذریعة ۱۷/۲، مرعشی ۱۵۸/۲، مجلس ۱۱/۱۱ و ۲۰۲/۲۵، مشار عربی ۴۸].

آغاز: «الحمد لله ولی الحمد ومستحقه... اما بعد فانی رأیت جماعة من اصحابنا لما نظروا فی کتابنا الكبير الموسوم بتهذيب الاحکام ورأوا ما جمعنا فيه من الاخبار المتعلقة...».

انجام: «ابواب الكتاب تسعمائة وخمسة وعشرون بابا یشتمل علی خمسة آلاف وخمسمائة واحد عشر حديثا حصرتها لئلا يقع فيها زیادة او نقصان».

ش ۱۶۲، ۴۵۷ برگ، ۲۰ × ۳۱، نسخ ملا مهر علی برادر ملا حیدر اردبیلی در ۱۰۶۵ در مشهد مقدس با مهر «این کتاب از مملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲».

* * *

ش ۱۸۴، ۱۶۷ برگ، ۲۰ × ۳۰، نسخ بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) کتاب طهارت تاحج است، تصحیح شده.

* * *

ش ۱۸۵، ۲۲۸ برگ، ۲۱ × ۳۱، طهارت تا نکاح است. (جزء ۱ و ۲ و ۳) جزء اول از نسخه مورخ ۵۶۹ نوشته شده، و جزء دوم تحریر ۹۷۲ و جزء سوم ناقص است.

* * *

ش ۱۸۶، ۳۳۱ برگ، ۱۸ × ۳۰، دوره کامل است، نسخ ۱۱۰۴، تصحیح شده.

* * *

ش ۱۸۷، ۲۷۸ برگ، ۱۹ × ۳۱، دوره کامل است، نسخ محمد صادق جرفادقانی در ۱۰۷۲ در اصفهان، با مهر بیضوی «عبد محمد علی بن علی ۱۲۸۴».

* * *

ش ۱۶۰۵، ۲۳۳ برگ، ۱۸ × ۳۰، از آغاز تا پایان حج را دارد، (جزء یک و دو)، نسخ ۱۰۸۵، تصحیح شده با یادداشت اهداء این نسخه توسط شمس العلماء علی اکبر الحسنی در ۱۳۴۱ به شیخ محمد اسماعیل معروف به فاضل تبریزی، با مهر بیضوی «شمس العلماء» و مهر بیضوی «محمد حسین کاظمی».

* * *

ش ۱۸۴۲، ۴۸۶ برگ، ۱۹ × ۲۶، نسخ محمد کاظم بن محمد علی مازندرانی در ۱۱۲۴ ق، دوره کامل است. با یادداشت تملک علی اکبر بن محمد مقیم، و مهر مربع «یا باقر العلوم» بر برگ اول.

* * *

ش ۳۶۳۷، ۳۳۳ برگ، ۲۰ × ۲۹، دوره کامل، نسخ محمد تقی بن علمدار در ۱۰۷۸ ق، تصحیح شده است.

﴿ ۲۴ ﴾

الاستصحاب

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

رساله‌ای مفصل و استدلالی در استصحاب که پس از نگاشتن کتابهای اشتغال و برائت و تخییر نوشته و در آن تصریح دارد که شاگرد شاگرد سید علی طباطبایی صاحب ریاض است. در فهرست سابق این کتابخانه با عنوان «اصول فقه» معرفی شده است (ص ۲۶).

آغاز: «بسمه ولما تممنا الكلام من بعض الاصول العملية البراءة والاشتغال والتخییر فلنشرع الی بعضها الاخیر وهو الاستصحاب ونقول: ان الاستصحاب قد اختلف فيه فذهب بعض العلماء الی انه من الادلة العقلية...».

انجام: «... کما هو الغالب بالنظر الی الاکثر فی البلدان ولذا لم یقولوا بعدم الاعتماد

بالشک فیهما مع ان التجاوز... نوعاً او شخصاً لا ریب فیہ».

ش ۲۴۸۲، ۱۹۲ برگ، ۱۶ × ۲۲، نسخ مؤلف، با مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» روی برگ اول.

﴿ ۲۵ ﴾

اسرار الآيات وانوار البينات

(تفسیر، عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)

مباحثی پیرامون مبدا و معاد در سه طرف (علم ربوبی - افعال الهی - معاد) و هر کدام دارای مشاهد مشتمل بر قواعد، استفاده شده از آیات قرآنی و پایه‌های فلسفی اشراقی و عرفانی.

[الذریعة ۳۹/۲، مرعشی ۳۸۳/۱۹، مجلس ۵۷/۳۵، مشار عربی ۵۰].

آغاز: «نحمدک اللهم یا من بیده ملکوت الارض والسماء والیه یتشوق ویدور الاشیاء... اما بعد فبقول انزل خلق الله واحوجهم الى کرامة رب العالمین محمد المدعو... هذه سبیلی ادعو الى الله علی بصيرة...».

ش ۲۵۵، ۹۶ برگ، ۱۷ × ۲۲، تحریر محمد سمیع بن محمد جعفر در ۱۲۹۵، نشانه تصحیح دارد.

﴿ ۲۶ ﴾

اسرار القرآن = سبع المثانی

(تفسیر، عربی)

از: محمد رفیع افزایانی، (زنده ۱۲۰۵ ق)

رساله‌ای کوتاه در تاویلات آیات سوره بلد، نجم، الرحمن، قدر که بر مبنای فضایل اهل بیت (علیهم‌السلام) و مطاعن دشمنان آن بزرگواران با نامهای سوره الحجة و غصب الحجة و سوره هتک الحرمه (برای سوره بلد)، سوره نصب الحجة (سوره نجم)، سوره ردّ

الحجة (برای سوره رحمان) و سوره التسلیة (برای سوره قدر) تدوین و در پایان آن منظومه‌ای در ۶۰ بیت در مصائب اهل بیت علیهم‌السلام سروده شده است. در سال ۱۱۹۸ آغاز و در سال ۱۲۰۵ ق به پایان رسیده است.

آغاز: «بسمله، ومن وجوه اعجاز القرآن انه لا يقبل الزيادة والنقصان فله الحمد على هذا الاحسان والصلاة والسلام على موطن بوطنه وبواطن موطنه محمد وآله الذين نزل فيهم نجماً بظاهره وباطنه...».

انجام:

عبرة ما قال فى تاريخه
من كلام ربهم وائكم
قبل ان يختمه سبع سنين
«لتمرون عليهم مُصبحين.»

ش ۲۲۹۱، ۲۵ برگ، ۱۵ × ۲۱، نسخ صدرا ابن محسن عبدالعظیمی در ۱۲۰۵ ق، نام مؤلف در پایان رساله یاد شده است.

﴿ ۲۷ ﴾

الاشعة البدرية فى إقتفاء انوار آثار الجعفرية (فقه، عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد هادی کزازی فدایی (۱۲۶۳ ق)

شرحی است بر کتاب «الجعفرية» محقق ثانى (۹۴۰ ق)، این شرح با عناوین «اقول - اقول» نوشته شده است. مؤلف در دیباچه از کتاب دیگر خود «کفاية الطالب» در اصول فقه، «حاشیة مختصر ابن حاجب» یاد کرده است. پایان تألیف بخشی از این کتاب ۱۲۲۵ ق است.

[الذريعة ۱۰۹/۲]

آغاز: «الحمد لله ذى الجلال والاکرام المنزه فى عزّ جلاله عن مشابهة الاعیان ومشاکلة الاجسام...».

انجام: «... ولو نطق الزمان بنا هجانا... وویل للغریب اذا أتانا.

در پایان نسخه شعری در رثای مؤلف دیده می‌شود و تاریخ وفات مؤلف را چنین ذکر کرده: به سال واقعه‌اش کلک فکر زد شهپر نوشت صورت تاریخ: «ذوفنون عراق» [۱۲۶۳].

ش ۳، ۳۵۳ برگ ۲۲ × ۳۱، نسخ محمد علی بن علی محمد بیات سر سخی (کزازی) در رمضان ۱۲۳۲ ق.

این نسخه شامل طهارت و صلاة است.

* * *

ش ۲۸۹، ۳۱۱ برگ، ۱۶ × ۲۲، نسخ فتحعلی، از وسط ناقص است. و این نسخه شامل مس میت تا خلل صلاة است.

* * *

ش ۵۹۳، ۲۲۹ برگ، ۱۷ × ۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از آغاز طهارت تا دماء ثلاثه است.

﴿ ۲۸ ﴾

الاصفی

(تفسیر، عربی)

از: محسن بن شاه مرتضی (فیض کاشانی)، (۱۰۹۱ ق)

دو سال پس از تألیف تفسیر صافی، نگاشته شده و تلخیص آن است.

[مجلس ۵۸/۳۵ - مرعشی ۷۹/۴ - الذریعة ۱۲۴/۲ - الفبایی آستان قدس / ۵۳ - مشار].

ش ۲۰۳۹، ۴۵۰ برگ، ۱۶ × ۲۶، نسخ خان محمد بن علی محمد ساکن مدرسه ظهیریه اردوباد،

در ۱۱۰۳ یا ۱۱۳۶، از آغاز ناقص است، حاشیه نویسی دارد، تصحیح شده، و دو برگ از

تفسیر جلالین هم در ابتدای نسخه است.

* * *

ش ۳۲۸۳، ۴۶۸ برگ، ۱۷ × ۲۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۳) علامت تصحیح دارد.

﴿ ۲۹ ﴾

اصلاح العمل

(فقه، عربی)

از: سید مجاهد محمد بن علی طباطبایی (۱۲۴۲ هـ)

رساله فتوایی مختصری است در عبادات و معاملات در یک مقدمه و چند کتاب که دارای چند باب و یک خاتمه می باشد. این کتاب خلاصه ای از کتاب «مصابیح» سید مجاهد است.

در فهرست سابق این کتابخانه در ص ۴۹۷ معرفی شده است.

[الذریعة ۱۷۰/۲، مرعشی ۶۳۶/۲، مجلس ۸۳/۳۷].

آغاز: «الحمد لله الذي مهّد لنا طريق اصلاح العمل ومسلك النجاة والتجافي عن الخطأ والزلل... اذا كان المكلف عامياً صرفاً ولا يتمكن من الاجتهاد والاستدلال على شيء...».

ش ۱۰۸۵، ۲۶۱ برگ، ۱۵ × ۲۱، نستعلیق، بی کا، بی تا، تا باب چهار را دارد، بایادداشت تملک

مورخ ۱۲۵۹.

﴿ ۳۰ ﴾

اصول العقائد

(عقائد، عربی)

از: ؟ رساله مختصری است در اصول اعتقادات شیعه در چند اصل و هر اصل در

چند مقصد.

فهرست مطالب موجود آن:

الاصل الثالث وهو النبوة... وفيه مقاصد: المقصد الاول في وجوب بعثة الانبياء...

الاصل الرابع وهو الامامة... والمقصود من هذا الاصل يتضح لك في مقاصد...

ش ۱۴۰۴، ۴۸ برگ، ۱۲ × ۱۸، نستعلیق، بی کا، بی تا (تحریر سده ۱۱) از آغاز و انجام ناقص

است، بحث نبوت تا امامت را دارد.

﴿ ۳۱ ﴾

اصول الفقه = التقریرات

(اصول فقه، عربی)

از:؟ (از فاضل قمی و صاحب فصول و صاحب ریاض نام می‌برد).

ش ۳۲۹، ۲۸۸ برگ، ۱۵ × ۲۱، شامل لا ضرر و بخشی از اصول عملیه. نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۳۲ ﴾

اصول الفقه

(اصول فقه، عربی)

از:؟ (از فاضل قمی و صاحب فصول نام می‌برد).

رساله‌ای است در اصول فقه با عناوین «اصل - اصل».

ش ۴۷۸، ۱۸۱ برگ، ۱۵ × ۲۱، شامل اصول عقلیه تا تعادل و تراجیح، از آغاز ناقص است

نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۳۳ ﴾

اصول الفقه = تقریرات

(اصول فقه، عربی)

از: محمد شفیع بن علی اکبر موسوی

جلد دوم از کتاب تقریرات اصول شریف العلماء محمد شریف مازندرانی است که

در چهار باب و یک خاتمه در مباحث اجماع، اخبار، ادله عقلیه و اجتهاد و تقلید و

تعارض و تراجیح بیان شده است.

آغاز: «نحمدک یا من بکرامته وفقنا لمعرفة الاحکام الالهیه ومنّ علینا بالارشاد الی

القوانین الاصولیه وصیر اصول الفقه سلماً للقاعدين الی مقام الاجتهاد فی المسائل

الفرعیّه...».

ش ۵۱۸، ۲۰۴ برگ، ۱۷ × ۲۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه»

دارد، با یادداشت تملک مورخ ۱۳۰۲ و صورت اجازه شریف العلماء بر برگ سوم.

﴿ ۳۴ ﴾

اصول الفقه

(اصول فقه، عربی)

از: ملا حسین علی بن نوروز علی تویسرکانی (۱۲۸۶ ق)

مباحث اصول فقه را به طور مفصل و استدلالی در دو مجلد با عناوین «فصل - فصل» گرد آورده است و شاید همان کتاب «فصل الخطاب» او باشد.

[الذریعة ۲۲۸/۱۶، مرعشی ۳۰۰/۴]

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على اشرف الانبياء والمرسلين محمد وآله الاطائب الاكرمين الانجيين... في الادله الشرعية وفيه مطالب الدليل فاعيل بمعنى الفاعل وهو لغة ما يعرف به الشيء».

انجام: «اذا تعارضت الوجوه المرجحة فلا بد من الاخذ بالارجح ومع التكافؤ فالتخير وليكن هذا آخر ما قصدنا به بيانه واوردنا بيانه والحمد لله أولاً وآخراً وظاهراً وباطناً وصلى الله على خير خلقه محمد وآله الطيبين الطاهرين المعصومين».

ش ۵۵۴، ۱۵۶ برگ، ۲۱ × ۱۵، نسخ محمد جعفر بن کربلانی خدا بخش بروجنی در ۱۲۶۶. این

نسخه جلد دوم و شامل ادله عقليه تا تعادل و ترجيح است.

﴿ ۳۵ ﴾

اصول الفقه = التقريرات

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

تقرير مبحث استصحاب است و از ميرزاى قمى به «فاضل قمى رحمته الله» و شيخ مرتضى انصارى به «الشيخ دام اجلاله» تعبير کرده است. ظاهراً يکى از شاگردان شيخ مرتضى انصارى است.

آغاز: «اصل استصحاب الحال وهو من القواعد او الاصول او من الادلة العقلية التي تنتقل منها الى حكم شرعى وهو فى اللغة بمعنى المصاحبة والمعينة وقد عرفوا معناه

المصطلح».

ش ۶۱۰، ۱۵۰ برگ، ۱۵ × ۲۰، نستعلیق مؤلف.

﴿ ۳۶ ﴾

اصول الفقه = التقريرات

(اصول فقه، عربی)

از:؟ (روی برگ اول این نسخه نوشته است گویا تقریرات حاج موسی باشد)
 بعضی جاها عناوین «ایقاظ - ایقاظ» دارد و از استادانش به «شیخنا الاستاد» و «سیدنا
 الاستاد» یاد می‌کند.

آغاز: «القول فی مسألة الاجزاء وقبل الخوض فيها لابد من تقديم امور: الاول قد
 عنون جماعة الخلاف فيها بان الامر هل يقتضى الاجزاء او لا زاد بعض هؤلاء...»
 انجام: «المناقشة المذكورة اذ بعد ما تبين ان المعلق على الشرط».

ش ۶۳۸، ۱۴۶ برگ، ۱۶ × ۲۰، نستعلیق عبدالله بن محمد حسن هشترودى تبریزی در ۱۳۴۵،

بحث اجزاء تا تداخل اسباب را دارد، با حواشی با امضاء «منه».

﴿ ۳۷ ﴾

اصول الفقه = التقريرات

(اصول فقه، عربی)

از:؟

مسائل اصول فقه را با عناوین «فائدة - قاعدة» ذکر کرده و از فاضل نراقی و میرزای
 قمی نام برده است.

آغاز: «فوائد: الاولى لا ينبغي الاشكال في امكان استعمال صيغة الامر في القدر
 المشترك بين الوجوب والندب وهو الطلب المطلق مطلقاً حقيقة بناء على وضعها له
 او مجازاً بناء على وضعها لخصوص احد الفردين...».

انجام: «وان كان احدهما اهم من الآخر فلا يعقل بقاء الغير الا هم حينئذٍ الا على وجه

التعلیق وقد عرفت انه لا یصلح لان فیه طلب غیرى الى ما یتوقف علیه لرجوعه الى طلب الشیء علی تقدیر حصوله فافهم واللّٰه اعلم».

ش ۷۷۷، ۱۷۸ برگ، ۱۴ × ۲۱، نسخ ۱۳۰۲ ق، حواشی با امضاء «منه» دارد، بایادداشت مورخ ۱۳۳۰.

﴿ ۳۸ ﴾

اصول الفقه

(اصول فقه، عربی)

از: محمد هادی بن محمد امین (شیخ هادی طهرانی)
مسائل اصول فقه (مشتق تا علم اجمالی) را به طور مفصل و استدلالی بیان کرده و از اساتید خود به «سیدنا الاستاد اطال الله تعالى بقاءه و شیخنا العلامة» یاد کرده و از صاحب معالم و ملا صالح مازندرانی و علامه نراقی و میرزای قمی، مطالبی نقل کرده است. شاید رساله اتقان او به ضمیمه بخشی از محجة العلماء او باشد.
آغاز: «فائدة فی المشتق فی انه حقيقة فی خصوص ما تلبس بالمبدء فی الحال ومجاز فیما انقضى عنه کالمتلبس به فی الاستقبال او حقيقة فیما یعمهما».
انجام: «وهذا هو السر فی الحکم بالاشتراك فی جمیع موارد الاشتباه کما لا یخفی علی من له خبرة فی الفقه وقد فصلنا الکلام فیه فی رسالتنا الصلح وبالجملة فهذا لیس من جهة العلم لا اثر له بل انما هو من جهة عدم التمكن من العمل بالواقع وهو».
ش ۷۹۹، ۲۲۹ برگ، ۱۵ × ۲۲، نسخ ابراهیم کاشانی در ۱۳۰۷.

﴿ ۳۹ ﴾

اصول الفقه

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از مباحث اصول فقه که از کتابها و درسهای مختلف گرد آمده

است. یادداشتی در اول کتاب به نام «فوائد الدّرر» است.
 در بعضی جاها از (استاد دام ظلّه) یاد می‌کند.
 آغاز: «اصل. اختلفوا فی جواز اجتماع الامر والنهی علی قولین الجواز وعدمه
 والاخیر هو المشهور والتحقیق فی هذا المقام یقتضی رسم مقدمات: المقدمة الاولى
 فی تحریر محل النزاع...».
 ش ۱۹۶۲، ۸۰ برگ، ۱۵ × ۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ناقص.

﴿ ۴۰ ﴾

اصول الفقه = التقریرات
 از: میرسید عبدالحسین همدانی
 مؤلف که از شاگردان فاضل ایروانی (۱۳۰۶ ق) است و اجازه اجتهادش در پایان
 کتاب آمده، این رساله را که ظاهراً از تقریرات استادش می‌باشد در مباحث مختلف
 اصول فقه برشته نگارش درآورده است.
 [به اعلام الشیعه سده ۱۴ ص ۱۰۲۹ رجوع شود].
 آغاز: «بسملة البحث فی الاوامر والنواهی، عبّر بهذا صاحب المعالم وتبعه صاحب
 القوانين ولما جعلنا عنوان البحث ما هو مذكور فی القوانين لترتب الفوائد علی هذا
 العنوان كما سیأتی توضیحه...».
 ش ۳۴۱۸، ۱۳۳ برگ، ۱۵ × ۲۱، نستعلیق مؤلف، با اجازه اجتهاد و امور حسبه فاضل ایروانی
 برای مؤلف در برگ آخر.

﴿ ۴۱ ﴾

اصول الفقه = التقریرات
 از: میرزا علی اکبر بن علی مرندی (۱۳۷۳ ش)

تقریرات درس استادش میرزا محمد حسین نائینی است.

ش ۴۰۲۸، ۱۵ برگ، ۱۶ × ۲۰، نستعلیق مؤلف، شامل بحث مفاهیم و عام و خاص.

﴿ ۴۲ ﴾

اصول الفقه = [المقاصد فی الاصول]

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

متن متوسطی است در چندین باب و بحث و مقام و مقصد که از روایات هم استفاده کرده است. از قدما و متأخرین از جمله محمد باقر داماد نیز یاد کرده است. **آغاز:** «... ان النزاع انما هو فیما اذا كان المشتق محکوما به کقولک زید مشرک او قاتل او متکلم فان کان محکوما علیه».

انجام: «الباب السادس فی التعادل والتراجیح اعلم ان التعارض الواقع فی الادلة الشرعیة یکون بحسب الاحتمالات العقلیة منحصر فی اقسام...».

ش ۴۱۲۳، ۹۶ برگ، ۱۲ × ۱۸، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. تصحیح شده است.

این نسخه مقصد دوم را دارد.

﴿ ۴۳ ﴾

الاصول المهمة فی شرح الحکمة

(عربی)

از: محمد باقر بن محمد جعفر شریف طباطبایی قمی مولداً و کرمانی مسکناً رساله‌ای است در تبیین و تشریح کلمات مشکله و توجیه مباحث کلامی که مشایخ شیخیه مطرح و باعث اشتباه و التباس شده است، این رساله در عصر پنجشنبه دوازدهم رمضان ۱۲۷۸ ق پایان یافته است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... فیقول العبد الخاسر... لما نظرت فی کلمة آل محمد ﷺ التي ابرزتها مشایخنا الفخام و [...] العظام... رایت ان لهم استعمالات شتی

فی لفظ واحد علی معان مختلفة يعرف كل واحد من تلك...». **انجام:** «... و مثال ذلك العرب تتكلم بالعربية و لم تغلط فی شیء من اعرابها وان لم یدر كل فاعل مرفوع وكل... و كل الناس يتعلمون بقاعدة علم المیزان وان لم یعرف اکثرهم الصغری والكبری والنتیجة».

ش ۲۶۲۵، ۱۲۶ برگ، ۱۱ × ۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. علامت تصحیح و مقابله دارد و شاید تاریخ کتابت آن همان تاریخ تألیف باشد.

﴿ ۴۴ ﴾

اطواق الذهب فی علم الادب (عربی)

از: جار الله محمود بن عمر زمخشری، (۴۶۷ - ۵۳۸ ق)

رساله‌ای است شامل صد مقاله ادیبانه کوتاه و مسجع و قافیه‌دار که در زمینه اندرز و ارشاد و تهذیب نفس و تحصیل معارف عرفانی نگاشته شده است.

[كشف الظنون ۱/۱۱۷ - مرعشی ۳/۶۷ - الفبایی آستان قدس ۵۷/ - عمومی مراغه / مشار].

آغاز: «اللهم انی احمدک علی ما انزلت الی من نعمتک و علی ما ازلت عنی من نعمتک علی ائی لم اکن اهلاً للاولی فکنت بالثانیة اولی لولا فضل منک سابق حمد...».

ش ۲۴۷۸، ۶۱ برگ، ۱۰ × ۱۸، نسخ بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۳) با مهر هشت ضلعی «علی اکبر الموسوی ۱۲۶۲» در برگ اول.

﴿ ۴۵ ﴾

الاعتقادات (عقائد، عربی)

از: شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه - ۳۸۱ ق

مکرر چاپ شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین وحده لا شریک له و صلی الله علی سیدنا محمد وآله

الطيبین الطاهرین وسلم تسلیما وحسینا الله ونعم الوکیل...».

انجام: «... وقد اخرجت الخبر فی ذلك مسندا مستقصیا بشرحه فی کتاب التوحید وساجرد فی ذلك کتابا بمشیئة الله وعونه ان شاء الله تعالی».

ش ۲۹۹۲، ۴۸ برگ، ۱۱ × ۱۵، نسخ بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۴۶ ﴾

الاعجاز والایجاز

(عربی)

از: ابومنصور عبدالملک بن محمد ثعالبی نیشابوری، م ۴۲۹

رساله‌ای معروف و مفصل در کلمات و جملات بلاغت‌آمیز که از آیات قرآنی و احادیث نبوی و بزرگان سخن جمع‌آوری شده و در ده باب تنظیم شده. چاپ شده است.

الباب الاول؛ فی بعض ما نطق به القرآن من الکلام الموجز المعجز.

الباب الثانی؛ فی جوامع الکلم عن النبی ﷺ.

[کشف الظنون ۱/۱۲۰].

آغاز: «قال العبد الفقیر الى الله... فانّ القاضی الاجل السید اطل الله تعالی... وان کان فريد الدهر وبدر الصدر كما انه فی الكرم اول العقد وواسطة العقد فلا بد لي مع مودته التي تتصل...».

انجام: «... وقد فرغت من كتابة احسن ما حفظه... بذكره المبارک له فی اوله وآخره... وانا اسأل الله التوفیق لغرض خدمته وشکر نعمته بمنه وسعة رحمته والحمد لله و...».

ش ۲۲۶۱، ۱۴۳ برگ، ۱۳ × ۲۲، نسخ سید علی حسینی تفرشی در ۱۲۵۵ برای شاهزاده مراد

میرزا، احتشام السلطنة بن عباس میرزا، نسخه نفیسی است.

﴿ ۴۷ ﴾

الافاضات

(فقه، عربی)

از: محمد جواد بن احمد بن محمد مهدی نراقی (قرن ۱۴)

شامل مسائل فقهی با استدلال

آغاز: «الحمد لله الذى من علينا ببيان الحلال والحرام وانعم علينا بالعلم بالتكاليف والاحكام والصلاة على محمد... ان هذا تحرير منى فى بيان التكاليف الشرعية مع الدلائل...».

ش ۱۱۴۴، ۳۷۲ برگ، ۱۵ × ۲۱، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا، از انجام ناقص است. شامل کتاب طهارت است و شاید بخط مؤلف باشد.

﴿ ۴۸ ﴾

الافصاح فى اعراب الكافية

(نحو، عربی)

از: ؟

رساله‌ای مفصل در اعراب سوره فاتحه و کتاب کافیه ابن حاجب (۶۴۶ق) که بگفته مؤلف با استفاده از کتب تفاسیر و حدیث و قراءت و صرف و کلام و لغت و... گردآوری و تدوین شده است، مؤلف از دانشمندان دولت مرادخان عثمانی بوده و به نام فرزند «شیخ احمد بن یوسف سلانیکى» نوشته شده است.

[کشف الظنون ۱۳۷۳/۲، مرعشى ۳۵۴/۶].

آغاز: «الحمد لله الذى رفع السموات بغير عمد وخفض الارض ونصب الجبال بجزم القضاء للعباد... وبعد فهذا مختصر فى اعراب سورة الفاتحة...».

انجام: «... ومن حسن خاتمة الكتاب ختمه بالالف كافتتاحه... وهىء لنا من امرنا رشداً ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل فى قلوبنا غلا للذين آمنوا ربنا انك رؤوف رحيم».

ش ۲۲۸۸، ۱۹۷ برگ، ۱۴ × ۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) با مهر بیضوی «عبدالرحیم» در برگ آخر.

﴿ ۴۹ ﴾

الأقالیم

(نحو، عربی)

از: ؟

مؤلف به روش «المغنی» ابن هشام مطالب نحوی را به ترتیب حروف تهجی آورده و ظاهراً در سه بخش بوده که نسخه حاضر دارای بخش سوم می‌باشد و هر بخش دارای چند اقلیم و هر اقلیم دارای چند «مدینه» و هر مدینه دارای چند «باب» می‌باشد. از مقامات حریری و مغنی ابن هشام بسیار نقل کرده است.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل الحروف كالظروف و اودع فيها من المعروف الف الوفي و خلق صورة كل حرف كالجبل العظيم و تقطع بها فواتح السور من كتابه الحكيم... اما بعد فالباب الثالث هذه جنات عدن».

انجام: «تقول مررت برجل غير زيد قاصدا الى ان مرورك كان بانسان آخر... معناه انه ليست له صفة زيد لان زيدا فقيه مثلاً والممرور به اديب وقد يؤتى غير... بالألفي الوصفية كقوله لو كان فيهما الهة الا الله لفسدتا اي غير الله كما عرفت».

ش ۶۶۹، ۲۲۴ برگ، ۱۴ × ۲۰، نسخ ۱۲۸۷، تصحیح شده است.

﴿ ۵۰ ﴾

الاقليد = شرح المفصل

(نحو، عربی)

از: تاج الدين احمد بن محمود بن عمر خجندی (۷۰۰ ق)

شرحی مزجی است بر کتاب «المفصل فی النحو» جار الله زمخشری که مؤلف آن را در بخارا به رشته تحریر در آورده است.

[کشف الظنون ۱۷۷۵/۲، مجلس ۳۷/۳۴۲].

آغاز: «ایاه احمد علی نعم تهللت وجوهها الصباح وافترت مباسمها المكتشفة... وبعد فان علم الاعراب الى العلوم الاسلامية...».

انجام: «وسموه بتقصير او افراط مع علمى بان رضا الناس عامة لا تدرك وان لكل منعم... وللناس فيما يعشقون مذاهب».

ش ۷۸، ۳۳۶ برگ، ۱۷ × ۲۹، تحریر سده ۷ و ۸، بایادداشت‌های تملک محمد جعفر بن ملا عنایت الله برادر مولانا فتح الله واعظ قزوینی و حسینعلی ایروانی مورخ ۱۲۷۶ و محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی مورخ ۱۲۹۹ و مسعود بن سعد الدین بن نعمة الله انصاری خلخالی و نیز یادداشت تملک مورخ ۷۷۷ که نام مالک پاک شده است و با مهر «العبد مسعود بن سعد الدین».

﴿ ۵۱ ﴾

اکمال الدین و اتمام النعمة = کمال الدین (حدیث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)
شامل اخباری که راجع به ولی عصر عجل الله تعالی فرجه روایت شده می‌باشد و به این طریق حیات و غیبت امام زمان را اثبات می‌کند.

[الذریعة ۲۸۳/۲، مرعشی ۴۰۳/۲ و ۱۹۲/۲۰ و استان قدس ۴۴۹/۱۴ مشار، عربی ۷۵۵].

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد... اما بعد فان الله تبارک و تعالی يقول في محکم کتابه واذ قال ربک للملائكة انی جاعل فی الارض خلیفه فبدء عزوجل بالخلیفه قبل الخلیفه فدل ذلك...».

انجام: «فضل الله يؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم فهل یقدرون علی مثل هذا فیختارونه او یكون مختارهم بهذه الصفات... من اضل ممّن اتبع هواه بغير هدی من الله... کذا لک یطبع الله علی کل قلب متکبر جبّار».

ش ۴۲۵، ۲۸۵ برگ، ۲۴×۱۴، نسخ محمد جعفر ابهری بن محمد رضا در ۱۱۰۵، با یادداشت
تملك و وقفنامه با مهر بیضوی «عبدہ ابوالقاسم الحسینی» در ۱۲۶۹.

* * *

ش ۴۴۰ (یا ۴۴۱)، ۱۷۱ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ ۱۰۶۸، جزء اول است، در سال ۱۰۸۳ توسط علی
اصغر بن محمد جعفر سبزواری مقابله و تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۰۳۰، ۲۰۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۱۱۱ در جزء اول، چند برگ اول نو نویس است، حاشیه
نویسی دارد، تصحیح شده، با یادداشت تملك محمد ابراهیم مورخ ۱۲۳۸.

﴿ ۵۲ ﴾

الالفية = الخلاصة في النحو (نحو، عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن عبدالله بن مالک طایبی اندلسی (ابن مالک) (۶۷۲ ق)
منظومه‌ای است مشتمل بر قواعد نحوی در هزار بیت و بنا به گفته خود مؤلف از
الفیه ابن معط یحیی بن عبدالمعطی نحوی (۶۲۸ ق) تقلید شده است. این کتاب از
روز تألیف تا این عصر مورد توجه دانشمندان واقع شده و شروح و حواشی زیادی بر
آن نگاشته‌اند.

[کشف الظنون ۱۵۱/۱، مجلس ۲۲۳/۲۵، مرعشی ۱۷/۱ - مشار].

آغاز:

قال محمد هو ابن مالک
مصلیا علی الرسول المصطفی
احمد ربی اللہ خیر مالک
وآله المستکملین الشرفا

انجام:

فاحمد اللہ مصلیا علی
وآله الغرّ الکرام البررة
محمد خیر نبی ارسلا
وصحبه المنتجبین الخیره

ش ۲۹۰، ۵۱ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ ۱۲۰۵.

* * *

ش ۸۲۳، ۶۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ حسن بن محمد هادی در ۱۲۴۹.

* * *

ش ۹۲۹، ۱۱۲ برگ، ۱۶×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۱۳۸۰، ۱۹۸ برگ، ۱۸×۱۰، نسخ بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) حواشی دارد.

* * *

ش ۱۸۲۳، ۱۰۱ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق ۱۲۶۱.

* * *

ش ۲۲۵۸، ۷۹ برگ، ۲۱×۱۸، نسخ بابا بن مرد علی در ۱۲۱۲ در دارالارشاد اردبیل.

* * *

ش ۲۴۹۲، ۱۴۰ برگ، ۲۲×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) حاشیه نویسی دارد،

تصحیح شده.

* * *

ش ۲۵۴۸، ۸۳ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ جواد بن حاج محمد صادق در ۱۲۰۹، با تحشیه و

تصحیح.

* * *

ش ۲۶۷۹، ۸۵ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ محمد جعفر ساوجی در ۱۲۵۵.

* * *

ش ۲۷۱۷، ۱۶۴ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ ۱۲۲۲، حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۸۹۲، ۹۵ برگ، ۱۵×۱۱، نسخ میرزا محمد هاشم بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۳).

ش ۳۰۳۲، ۷۷ برگ، ۱۶×۱۰، نستعلیق محمد رضا بن حاج محمد حسین نائینی در ۱۳۰۰، با مهر بیضوی «یا امام رضا ۱۳۰۰» در پایان نسخه اشعار، منشآت، آداب نماز شب و فوائدی درج شده است.

* * *

ش ۳۰۶۵، نسخ بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) با حواشی فراوان.

* * *

ش ۳۸۰۵، ۴۵ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳).

* * *

شش نسخه دیگر هم در مجموعه‌ها هست که در آن بخش معرفی خواهد شد.

﴿ ۵۳ ﴾

الالغیة

(فقه، عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ ق)

هزار واجب از واجبات نماز را در یک مقدمه، سه فصل و یک خاتمه آورده است. چاپ شده است.

[الذریعة ۲/۲۹۶، مرعشی ۵۳/۱، مجلس ۲۸۰/۱۰].

ش ۱۹۲۴، ۳۳ برگ، ۲۱×۱۶. نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) حواشی از شهید ثانی و محقق ثانی دارد. از آغاز ناقص است.

﴿ ۵۴ ﴾

الأمالی = المجالس

(حدیث، عربی)

از: ابوجعفر محمد بن حسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ق)

احادیث متفرقه‌ای است که شیخ طوسی املا کرده است. بیشتر مجلس‌ها تاریخ

سالهای ۴۵۷-۴۵۸ را دارد. راجع به اینکه چه مقدار از این کتاب از شیخ طوسی و چه مقدار از فرزندش ابو علی است به الذریعه مراجعه شود.

[الذریعة ۳۰۹/۲ و ۳۱۳، مرعشی ۳۶۴/۶، مجلس ۱۲۴/۲۵، الفبایی آستان قدس ۶۶-مشار].
ش ۴۲۳، ۱۷۵ برگ، ۲۵×۱۸، این نسخه شامل ۱۸ جزء است. نسخ حیدر بن علاء الدین علی بن حسن حسینی سبزواری بیزوی در شب پنج شنبه غره شهر ذیقعه ۹۸۳ در جعفرآباد قزوین دارالسلطنة الشاهية الصفوية الموسوية. از نسخه‌ای که از نسخه به خط ابن طاوس نوشته شده بود استنساخ شده است. اجازه اجتهاد برای کاتب در حاشیه برگ آخر دیده می‌شود. با مهر بیضوی «عبدہ ابوالحسن ۱۱۰۶» و مهر بیضوی «هو الصمد ۱۲۴۲». واقف آن سید فضل الله مازندرانی در ۱۳۳۹ ش است. گفته شده در پایان دستخط شیخ بهایی را دارد.

﴿ ۵۵ ﴾

الأمالی = المجالس

(حدیث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)

نود و هفت مجلس است که شیخ صدوق در آن‌ها روایتهایی را به شاگردانش املاء کرده است. این مجالس از روز جمعه ۱۸ رجب ۳۶۷ آغاز و به روز پنج شنبه ۱۹ شعبان ۳۶۸ ختم شده است.

[الذریعة ۳۱۵/۲، مرعشی ۴۰۷/۱، الفبایی آستان قدس ۶۶، مجلس ۳۹۶/۳۶-مشار].
آغاز: «الحمد لله رب العالمين وصلى الله على رسوله محمد وآله اجمعين المجلس الاول وهو يوم الجمعة قال الشيخ... حدثنا ابو حمزة الثمالي عن علي بن الحسين ع قال القول الحسن يثري المال وينمي الرزق...».

ش ۷۵۱، ۳۲۲ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ سده ۱۱ و ۱۲. چند برگ آخر تحریر ۱۲۹۲ می‌باشد. سر لوح و جدول زرین دارد. تصحیح شده. با یادداشت تملک مورخ ۱۱۷۷ یا مهر بیضوی «عبدہ محمد سعید ۱۱۹۴» و یادداشت تملک ضیاء الدین محمد بن محمد بن علی در ۱۱۸۱.

ش ۳۷۶۰، ۳۳۹ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱) فهرست مفصل کتاب در آغاز نسخه نگاشته شده است.

﴿ ۵۶ ﴾

الانسان الکامل فی معرفة الأوائل والأواخر
از: عبدالکریم بن ابراهیم گیلانی (۸۲۶ق)

[کشف الظنون ۱/۱۸۱، الفبایی آستان قدس ۶۹].

آغاز: «الحمد لمن قام بحمده اسم الله فتجلی فی کل کمال استحققه واقتضاه وحصر بنقطة خال جماله حروف الکمال واستوفاه سمع حمد نفسه بما اثنا علیه المعبود فهو الحامد والحمد...».

ش ۱۸۸۴، ۱۷۰ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از انجام ناقص است، (تحریر سده ۱۲) با مهر بیضوی «المتوکل علی الله عبده عبدالله» و تملک مورخ ۱۳۱۲.

﴿ ۵۷ ﴾

انوار التنزیل واسرار التأویل = تفسیر بیضاوی

از: قاضی ناصر الدین ابوسعید عبدالله بن عمر بیضاوی
تفسیر مزجی مختصری است که بسیار مورد توجه دانشمندان واقع شده و حواشی و شروح زیادی بر آن نگاشته‌اند.

[الذریعة ۲/۴۲۱، مرعشی ۱/۲۲۰، کشف الظنون ۱/۱۸۶، سرکیس ۱/۶۱۷، مشار، عربی ۹۹].

آغاز: «الحمد لله الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيراً فتحدى با قصر سورة من سورة...».

ش ۲۱۹، ۲۲۱ برگ، ۳۴×۲۰، نستعلیق ۱۲۳۳، جلد اول و نیمه اول قرآن است.

* * *

ش ۲۲۰، رحلی، ۳۴×۲۰، نستعلیق صفر علی بن ابراهیم در ۱۲۳۳ در تنکابن، جلد دوم و نیمه دوم قرآن است. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی صفر علی ۱۲۳۱».

* * *

ش ۲۲۵، ۲۸۳ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ باقر بن عبدالکریم لاهیجی گیلانی در ۱۲۴۴، جلد اول است.

با مهر بیضوی «عبدہ ابوالقاسم الحسینی».

* * *

ش ۳۴۷، ۲۰۶ برگ، ۲۲×۱۷، تحریر ۱۲۳۱، جلد اول است.

* * *

ش ۹۹۰، ۲۱۸ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جلد اول است. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۷۵۴، ۴۶۹ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳) جلد اول است.

* * *

ش ۱۸۹۰، ۳۱۲ برگ، ۲۶×۱۹، نستعلیق عبدالرضا بن حسین بن محمود فیروزآبادی در ۱۰۲۹. جلد دوم است. با مهر بیضوی «عبدہ محمد کاظم بن عبدالواسع الموسوی» و «عبدہ محمد کاظم الموسوی».

* * *

ش ۱۹۱۰، ۶۷ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) فقط سوره بقره و آل عمران است.

* * *

ش ۲۰۰۷، ۲۲۵ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از سوره صافات تا سوره فلق است. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۱۶۰، ۲۵۶ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ سده ۹ و ۱۰. جلد اول است، تصحیح شده.

* * *

ش ۳۲۳۲، ۱۲۹ برگ، ۲۶×۱۶، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، سوره انعام تا نحل را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۳۵۰، ۵۷۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ احمد بن محمد بن عزّ در شب جمعه ۲۹ جمادی الآخر سال ۹۴۲. چند برگ آخر نو نویس است. با سر لوح و جدول زرین. نسخه بسیار نفیسی است.

﴿ ۵۸ ﴾

انوار خلاصة الحساب فی شرح خلاصة الحساب (ریاضی، عربی)

از: عصمة الله بن اعظم بن عبدالرسول (ق ۱۱ هـ. ق)

شرحی است بر کتاب «خلاصة الحساب» شیخ بهایی (۱۰۳۱ ق). در این شرح سعی شده که تفصیل مجملات و توضیح مشکلات داده شود و بنا به درخواست بعضی از برادران تألیف نموده است. مؤلف تصریح کرده که ساکن مهمانفور از مضافات شاه جهان آباد است و در تاریخ ۱۰۸۶ این کتاب تألیف شده. چاپ شده است.

[الذریعة ۴۲۶/۲ و ۳۶/۳، مرعشی ۳۲۹/۳].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. سبحان من عنده علم الحساب لصفات کماله واسمائیه وله علم العدد لجميع آلائه وقسمه نعمائه... سمّيته انوار خلاصة الحساب وارجو من المحبّين والخلان...».

انجام: «هذا كما اوصى الشيخ في الاشارات بالبخل عن تعليم الحكمة لمن ليس من اهل الاشارات فان لم يكن المخاطب من اهل هذا الكتاب فلنسكت عن شرح الحساب».

ش ۳۶۲، ۱۶۲ برگ، ۲۵×۱۵. نستعلیق ۱۲۲۳.

﴿ ۵۹ ﴾

الانوار الرضوية = شرح الرضوى = شرح النافع (فقه، عربی)

از: سید محمد رضا بن اسماعیل موسوی شیرازی (۱۳۰۲ ق)
 شرح مزجی بسیار مفصلی است بر کتاب «النافع فی مختصر الشرایع» محقق
 حلی^{رحمته الله} مؤلف از سادات بزرگ غرب و جنوب ایران می‌باشند و قسمت عبادات تا
 اعتکاف آن در سال ۱۲۸۷ ق و در تهران چاپ شده.

[الذریعة ۴۲۷/۲]

آغاز: «الحمد لله الفرد الصمد الواحد الاحد الذى لم يتخذ صاحبة فليس له ولد
 والصلاة على محمد^{صلی الله علیه و آله} وآله... کتاب الصلاة وهى لغة الدعاء وشرعاً عبادة مخصوصة
 بکيفياتها المأمورة واثبات الحقيقة».

انجام: «ولو اسلم الذمى بعد رميه السهم وبلوغ... احداً من المسلمين فقتله...
 والعاقلة للمؤمنين فهذا ما اوردناه...».

ش ۳۵۸۸، ۴۳۱ برگ، ۳۵×۲۱، نسخ ۱۲۸۷. این نسخه شامل صلاة، طلاق، حدود و دیات و
 غیره است. در فهرست سابق این کتابخانه به پیروی از کاتب نسخه (که در یک جا این نسخه
 را شرح شرایع دانسته) این نسخه به عنوان شرح الشرائع معرفی شده است ص ۲۴۹.

﴿ ۶۰ ﴾

انوار الرياض (فقه، عربی)

از: سید محمد بن عبدالصمد شهبهانی اصفهانی (۱۲۸۷ ق)
 شرحی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «رياض المسائل» سید علی طباطبایی
 (۱۲۳۰ ق). این کتاب گویا هشت مجلد است و به سال ۱۲۶۰ ق تألیف آن شروع شده
 است. (در ذریعه فرموده‌اند شامل شش مجلد است)

[الذریعة ۴۲۷/۲، مرعشی ۲۴۴/۵]

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين... کتاب الصلاة و هي لغة: اعلم ان هناك مراحل شتى فصلناها في العروة الوثقى اشار الشارح الى اربعة منها الاول في بيان ما تحقق من معنى هذه اللفظه...».

ش ۳۵۶، ۳۱۵ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی کا، بی تا، جلد دوم است (کتاب الصلاة). واقف: سید فضل الله عقیلی نوری.

* * *

ش ۴۵۷، ۳۰۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا، جلد پنجم است (متاجر تا رضاع) حواشی از عبدالحسین موسوی و نیز با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۹۶۴، رحلی، ۳۱×۱۲، نسخ سید بدیع بن مصطفی موسوی اصفهانی درب امامی در ۱۲۷۰ در اصفهان. جلد دوم (کتاب الصلاة) است.

* * *

ش ۱۱۳۱، ۱۵۳ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ ۱۲۷۱، توسط محمد حسین بن شیخ احمد قزوینی در حجره حاج ملا صادق در سال ۱۳۶۰ مقابله شده است. جلد هشتم شامل حدود و دیات و قصاص است.

* * *

ش ۱۷۶۹، ۱۶۲ برگ، ۲۶×۱۶، نسخ، بی کا، بی تا، جلد چهارم (کتاب الحج) است. توسط حاجی محمد کاظم و آقا محمد صادق از ثلث مال مؤلف در سال ۱۲۹۰ وقف شده است. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی عبدالمجید الحسینی» و مهر مربع «بدیع الموسوی».

﴿ ۶۱ ﴾

انوار العقول من اشعار خليفة الرسول = دیوان امیر المؤمنین (عربی)

آغاز:

«فان يكن لهم من اصلهم شرف يفخرون به فالطين و الماء»

انجام:

«... سابكهم ما ذرفى الارض شارق ونادى منادى الخير للصلوات

وما طلعت شمس و حان غروبها و بالليل ابكيهم وبالغدوات»

ش ۱۸۶۳، ۶۲ برگ، ۱۷ × ۲۲، نسخ ۱۲۵۴. چند نسخه دیگر از دیوان امیرمؤمنان در بخش

مجموعه‌ها معرفی می‌شود.

﴿ ۶۲ ﴾

الأنوار لأعمال الأبرار

(فقه، عربی)

از: جمال الدین یوسف بن ابراهیم اردبیلی شافعی (۷۹۹)

فقه شافعی است که به طور فتوی از کتابهای مختلف گردآوری شده و بیشتر بر هفت کتاب فقهی اعتماد کرده بنابر ترتیبی که داده است. در این کتاب سعی شده فتوایی بیاید که در کتابهای معتبر دیگر کمتر آمده و مجموعاً بیست و چهار کتاب است از طهارت تا شفعه.

[كشف الظنون ۱/۱۹۵، مرعشی ۵/۱۱۰، الفبائی آستان قدس ۷۱].

آغاز: «الحمد لله الحميد المجيد المحصي المبدى المعيد حمداً يوافي نعمه

ويكافي المزيد... اما بعد فهذه احكام شرعية ومسائل دينية تعم بها البلوى فى الدرس

والفتوى وتمس اليها الحاجة فى العمل والتقوى...».

ش ۱۶۵۴، ۱۹۵ برگ، ۲۰ × ۳۰، برگ آخر نسخ ۱۳۲۴، بقیه تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

* * *

ش ۲۳۱۸، ۲۲۹ برگ، ۱۷ × ۲۲، نسخ سده ۱۲، از طهارت تا ودیعه را دارد، تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۷۵۵، ۴۱۵ برگ، ۱۸ × ۲۸، نسخ محمد بن محمد بن ابراهیم ملقب به بهاء شیبانی در ۱۳ ربیع الاول ۸۴۰ در قریه علیا.

﴿ ۶۳ ﴾

انیس المجتهدین

(اصول فقه، عربی)

از: ملا محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹ ق)

مباحث اصول فقه استدلالی است که پس از هر بحثی یک فرع فقهی مستفاد از آن قاعده اصولی را ذکر می‌کند. این کتاب در پنج مبحث که هر مبحث چند باب و آن نیز در چند فصل می‌باشد. و در ۱۱۸۵ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۴۶۴/۲، مرعشی ۳۹۷/۱، شرح احوال و آثار ملا مهدی نراقی... ص ۹۲].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل علم الاصول وسيلة للصعود الى مدارج حقائق المباحث الشرعية وصيره ذريعة للعروج الى معارج دقائق مسائل الفقهية... اما بعد فيقول... ان علم الاصول مما لا يخفى علو رتبته...».

انجام: «ووحده ترجيح كل من الادلة وتعدده صور غير متناهية ولا بد للمجتهد عند تعارض الترجيحات من نظر آخر للترجيح بينها وبعد الاحاطة بما ذكرناه لا يخفى جليلة الحال فيه».

ش ۲۶۷، ۲۳۹ برگ، ۱۶ × ۲۲، نسخ ۱۲۱۲، در این نسخه تاریخ تألیف ۱۱۹۶ ذکر شده است..

انیس النفوس ومطلع الشموس

(کشکول، عربی)

از: محمد باقر بن زین العابدین بن حسین بن علی یزدی حائری
وی از شاگردان سید ابراهیم قزوینی (صاحب ضوابط) بوده.
مجموعه‌ای است از مطالب علمی پراکنده که مؤلف آن را پس از کتابهای «تذکره
الالباب» و «انیس الطلاب» نگاشته و در نگارش به کتابهایی مانند «ربیع الابرار»
زمخشری، «کشکول» شیخ بهایی، «زهر الربیع» جزایری و... نظر داشته است.
وی کتابی به نام فرادیس الممتحنین در چند جلد دارد که جلد ششم آن در این
کتابخانه هست.

[الذریعة ۴۶۷/۲].

آغاز: «رب اشرح لی صدری... سبحانک اللهم یا من ارتاض فی ریاض مواهبه
جهابذة العلماء وسلک من مسالک عطایاه غطارفة الفضلاء...».
انجام: «روضة اعلم انه قد جرت عادة المؤلفین لکتب المراثی ومصنفی المقاتل
بذکر المنامات المتعلقة بالسبط الغریب المورثة للبکاء والابکاء ونحن ایضا اردنا
التأسی باسوتهم لانه کثیرا...».

ش ۱۷۱، ۵۲۴ برگ، ۱۹ × ۲۹، نسخ بی تاریخ. حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۶۰۹، ۲۵۳ برگ، ۱۵ × ۲۰، نستعلیق، بی‌تا، آغاز این نسخه با نسخه قبل تفاوت دارد
آغازش این است: حمداً لمن له وحدانية العدد.. با مهر بیضوی «عبدہ محمد بن محمد تقی
الطباطبائی ۱۲۹۷» و مهری دیگر «موسی بن محمد تقی الطباطبائی».

﴿ ۶۵ ﴾

انیس الواعظین

(حدیث، عربی، فارسی)

از: ابوالقاسم بن جعفر بن علاء الدین حسینی واعظ یزدی، قرن ۱۳
 کتابی مفصل در جمع آوری منتخب و برگزیده‌ای از کتابهای «عدة الداعی مجموعه
 ورام، علل الشرائع، روضه کافی، امالی صدوق، عیون اخبار الرضا، محبوب القلوب
 لاهیجی، مصباح الشریعة، عقل و جهل کافی و جنگی بنام تحفة الاخوان».
 مؤلف واقف کتاب‌های متعددی است که بخط خود نوشته و برخی از آنها در همین
 کتابخانه موجود است تاریخ وقف: ۱۲۶۹.

آغاز: «بسمه الحمد لله سامع الدعاء ودافع البلاء ومفیض الضیاء وكاشف الظلماء
 وباسط الرجاء وسابغ النعماء ومجزل العطاء ومردف الالاء سامک السماء وماسک
 البطحاء والصلاة علی...».

انجام: «... وعرفنی الباطل وجنبنی سبيله ولا یختار الفانی علی الاجل الباقي ذوعقل
 سلیم والحمد لله رب العالمین وعلی من ظهر له الحق وانكره لعائن الله والملئكة
 والناس اجمعین».

ش ۳۲۱۶، ۳۲۱ برگ، ۱۹ × ۲۵، نسخ مؤلف بدون تاریخ. در سال ۱۲۶۹ نسخه را وقف کرده با
 مهر بیضوی «عبدہ الراجی ابوالقاسم الحسینی» و «عبدہ ابوالقاسم الحسینی». حاشیه با امضاء
 «منه» از مؤلف دارد.

﴿ ۶۶ ﴾

الاوزان والمقادیر

(عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)
 این رساله مختصر را که در چند مقدمه و فصل تألیف شده، مجلسی از کتاب
 «روضة المتقین» پدرش گرفته و بعضی مطالب را بر آن افزوده است.
 [مرعشی ۸۴/۱، الذریعه ۳۱۸/۲۳، کتابشناسی مجلسی ۸۲-۸۴، مجلس ۴۲/۲۶].

آغاز: «الحمد لله الذي ارتفع عن مطارح الافهام فلا توزن صفات عظمتة بميزان العقول ومكيال الاوهام وجلت نعمائوه العظام وعظمت آلاؤه الجسام فعجزت عن احصاء قطرة من بحار جوده».

انجام: «ويحتمل ان يكون الدراهم التي كانت في زمن النبي ﷺ كانت قد بقيت الى ذلك الزمان وكان سؤالهم انه لم يلزم في المأتين من دراهم زمن الرسول ﷺ سبعة من دراهم هذا الزمان... فعلموا انه لم يلزم في المأتين من تلك الدراهم سبعة في هذه الدراهم وليكن هذا آخر ما اردنا».

ش ۳۹۷۱، ۸ برگ، ۱۲ × ۲۲، نستعلیق ۱۱۹۴. ش ۱۱۳۳ و ۲۶۴۷ هم همین رساله است.

❖ ۶۷ ❖

بحار الانوار

(حدیث، عربی)

از: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (علامه مجلسی) (۱۱۱۱ ق)

بزرگترین کتاب حدیثی شیعه است در بیست و پنج جلد که در چاپ‌های جدید صد و ده مجلد می‌باشد. این کتاب احادیث کتب اربعه را مگر بخشی از آنها نیاورده است.

[الذریعة ۱۶/۳، مرعشی ۱۰۷/۱، مجلس ۷۸/۲۵، مشار عربی ۱۱۴].

آغاز: «جلد دهم: الحمد لله الذي خص بالبلاء من عباده المحبين النجباء افاخم الانبياء... ابواب تاريخ سيدة نساء العالمين وبضعة سيد المرسلين ومشكوة انوار ائمة الدين وزوجة اشرف الوصيين...».

ش ۱۱۲، ۸۲ برگ، ۲۰ × ۲۶، بخط مؤلف، شامل بخشی از جلد دهم.

* * *

ش ۱۱۳، رحلی، ۹۶ برگ، ۲۰ × ۲۶، شامل بخشی دیگر از جلد دهم. بخط مؤلف.

* * *

ش ۱۱۴، رحلی، ۹۱ برگ، ۲۰ × ۲۷، شامل بخش سوم از جلد دهم. بخط مؤلف.

* * *

ش ۱۱۵، رحلی، ۹۳ برگ، ۲۰ × ۲۷، شامل بخش آخر از جلد دهم. بخط مؤلف. این مجموع چهار نسخه شامل جلد دهم بحار الانوار است و تاریخ تألیف این جلد ۱۰۷۹ می باشد.

* * *

ش ۱۰۸۳، ۳۳۸ برگ، ۱۸ × ۲۳، نسخ ملا محمد رضا بن محمد هاشم هر منجردی جی در ۱۱۱۶، جلد معاد است اولش افتادگی دارد.

* * *

ش ۱۵۸۶، جلد سوم و هجدهم و هر دو ناقص است تحریر سده ۱۳.

* * *

ش ۱۷۵۳، ۲۹۳ برگ، ۱۷ × ۲۵، نسخ، بی کا، بی تا، نیمه اول جلد پنجم است، حواشی از مؤلف دارد. با اجازه مؤلف مورخ ۱۰۹۳ برای شاگردش که این نسخه را نزد او قرائت کرده است.

* * *

ش ۳۱۷۴، ۴۵۵ برگ، ۱۷ × ۲۳، نسخ شیر علی بن ذوالفقار علی اصفهانی در ۱۱۰۰. جلد نهم باب ۹۱ تا ۱۲۹ می باشد با یادداشت تملک جعفر علی بن عبدالعلی قراجیه داغی بن عبدالمشکور در ۱۲۵۲ در تبریز. با مهر بیضوی «محمد حسین» و یادداشتی از محمد شفیع بن محمد رفیع اصفهانی.

* * *

ش ۳۵۱۶، ۸۷ برگ، ۲۷ × ۴۱، نسخ محمد قاسم بن محمد سعید در ۱۲۳۱، جلد دهم است. با یادداشت تملک با مهر بیضوی «الخاطی محمد جواد بن محمد تقی الرضوی ۱۳۱۱».

* * *

ش ۳۵۱۷، ۷۵ برگ، ۲۷ × ۴۱، نسخ محمد قاسم بن محمد سعید.

جلد سیزدهم است. تصحیح شده.

ش ۳۵۱۸، ۱۱۴ برگ، ۴۱×۲۷، نسخ محمد قاسم بن محمد سعید، در ۱۲۳۲، جلد یازدهم است. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۵۱۹، ۱۳۶ برگ، ۴۲×۲۸، نسخ سده ۱۲ و ۱۳، بخشی از جلد پنجم و جلد بیست و دوم است. تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۳۶۲۱، ۱۶۱ برگ، ۳۱×۱۸، نسخ محمد رضا در ۱۲۸۹. جلد دوم است.

﴿ ۶۸ ﴾

بحر الجواهر فی شرح الجواهر = شرح جواهر الکلام (فقه، عربی)

از: علی بن باقر بروجنی (قرن ۱۴)

شرحی مزجی بر «جواهر الکلام» شیخ محمد حسن نجفی معروف به صاحب جواهر (۱۲۶۶ ه. ق) است. این شرح به اختصار نوشته شده و در سال ۱۳۰۳ شروع به تألیف آن نموده و تا ۱۳۱۴ و ۱۳۱۸ و ۱۳۲۰ نیز مشغول تألیف بوده است. آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. کتاب الضمان الذی یكون هو عندنا بناءً علی ما اعترفه غیر واحد منّا مشتق من الضمن...».

ش ۱۱۲۸، ۴۰۱ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ مؤلف در ۱۳۱۲-۱۳۱۴، این نسخه شامل ضمان، حواله، کفالت، حجر و صلح می‌باشد.

* * *

ش ۱۴۴۱، ۷۶ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ مؤلف. کتاب جهاد را دارد.

* * *

ش ۲۸۰۹، ۱۵۵ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ مؤلف در ۱۳۱۴. بحث‌های را دارد.

* * *

ش ۳۲۹۹، ۱۹۵ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ مؤلف در ۱۳۱۸. کتاب وصایا را دارد.

* * *

ش ۳۴۴۵، ۱۴۱ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ مؤلف. کتاب تجارت را دارد.

* * *

ش ۴۰۵۶، ۲۵۹ برگ، ۲۳×۱۸، تحریر مؤلف در ۱۳۱۷ - ۱۳۱۸، کتاب شرکت تا اجاره است.

* * *

ش ۴۰۵۵، ۲۴۹ برگ، ۲۳×۱۸، تحریر مؤلف در ۱۳۰۳. کتاب طهارت است.

* * *

ش ۴۰۵۲، ۳۳۰ برگ، ۲۳×۱۷، تحریر مؤلف در ۱۳۲۰. کتاب زکاة است.

﴿ ۶۹ ﴾

بداية الهداية

(فقه، عربی)

از: محمد بن حسن الحر عاملی، (- ۱۱۰۴ ق)

واجبات و محرمات منصوصه را از طهارت تا دیات از کتاب دیگر خود «هدایة الامة» تلخیص کرده است تاریخ تألیف ۱۰۹۱.

[الذریعة ۵۹/۳، مرعشی ۳۳/۲، مجلس ۱۱۵/۲۵، مشار.]

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد وآله الطاهرين فيقول الفقير الى الله... قد التمس مني جماعة من الاخوان المؤمنين الطالبين للحق اليقين ان اجمع لهم ما اقدر على جمعه من منصوص الواجبات...».

انجام: «... فليرجع الى كتابنا الكبير المذكور من اولها فصار الواجبات ألفاً وخمسمائة وخمسة وثلاثين والمحرمات ألفاً واربعمائة وثمانية واربعين ويكون المجموع ثلثة الاف الا سبعة عشر تقريباً لان في بعضها تداخلا (...) والحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين».

ش ۲۸۷۶، ۵۱ برگ، ۱۹×۱۰، نسخ ۱۰۹۹ یا ۱۰۹۱. با یادداشت تملک محمد بن محمود
مازندرانی و مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين محمد».

﴿ ۷۰ ﴾

بدائع الافکار = بدائع الاصول (اصول فقه، عربی)

از: میرزا حبیب الله بن محمد علی گیلانی رشتی (۱۳۱۲ ق)
بخشی از مباحث الفاظ اصول فقه است به صورت استدلالی در پنج مقصد و مکرر
چاپ شده است.

[الذریعة ۶۳/۳، مرعشی ۳۳۳/۱۰، مجلس ۳۸۷/۲۵].

آغاز: «احسن مبادی یبتدء بها الکلام وخیر مبانی یبتنی علیها المرام حمدک اللهم یا
من ابدع الاکوان بدائع قدرته واودع فیها ما یکون وما کان بصنائع حکمته...».

ش ۴۲، ۲۵۴ برگ، ۱۹ × ۲۹، نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

* * *

ش ۳۵۳، ۴۵۴ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ ۱۳۰۱.

* * *

ش ۸۰۶، ۱۰۸ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق ۱۳۰۱. بخشی از این کتاب است.

* * *

ش ۱۱۴۲، ۱۲۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از بحث صحیح و اعم تا اوامر را دارد، با مهر

مربع «این کتاب تملکاً جزو کتابخانه احقر فضل الله است ۱۳۱۱». در اول و آخر نسخه.

﴿ ۷۱ ﴾

بدائع الزهور فی وقائع الدهور

(تاریخ، عربی)

از: جلال الدین سیوطی (۹۱۱ هـ).

تاریخ انبیاء است.

در فهرست سابق به اشتباه از محمد بن ایاس دانسته شده بود.

[کشف الظنون ۲۲۹/۱ - ۲۳۰].

آغاز: «الحمد لله القديم الاول الازلی الذي لا يتحول ولا يتغيره الدهور والاعصار».

انجام: «واما سرائره فاربعاً ماریة القبطیة وریحانة وجمیلة وجابه اهد تهاله زوجته زینب بنت جحش انتهى ما اوردناه على سبیل الاختصار ومن اراد الوصول الى اکثر الاخبار فعليه بالمطولات من الكتب الکبار...».

ش ۱۳۲۸، ۱۴۲ برگ، ۱۴×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۷۲ ﴾

بستان الادب

(چند دانشی، عربی)

از: ابو الخیر تقی الدین محمد بن محمد فارس، قرن ۱۰

کتابی است مفصل که در شرح و بیان دوازده رشته علمی در عربیت: لغت، صرف، اشتقاق، نحو، معانی، بیان، بدیع، عروض، قافیه، خط، شعر، انشاء و تاریخ نوشته شده است.

[امرعی ۲۵۰/۲ - الذریعه ۱۰۵/۳].

آغاز: «الحمد لله المحمود فی کلّ فعاله... ان کلمات العرب منحصر فی الاسم نحو زید ورجل والفعل نحو ضرب واکرم والحرف نحو من والی والتصریف تحویل لفظ واحد الى الفاظ...».

ش ۲۹۷۶، ۵۱ برگ، ۱۱×۱۷، تحریر ۱۲۴۹. این نسخه صرف و اشتقاق را دارد.

﴿ ۷۳ ﴾

بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول (اصول فقه، عربی)

از: شیخ محمد حسن بن عبدالله مامقانی (۱۳۲۳ ق)

مباحث علم اصول فقه را با تفصیل در چند جلد نگاشته و آنچه از دیگران استفاده کرده مخصوصاً دو استادش شیخ مرتضی انصاری و میرزا محمد حسن شیرازی و یا خود استنباط نموده، با عناوین «اصل - اصل» آورده است.

[الذریعة ۱۲۰/۳، مرعشی ۲۵۲/۲۰، مجلس ۴۲۶/۱۶، دانشگاه ۸۰۲/۳]

آغاز: «حمد له... انه لما من الله عز شأنه على بتقبيل عتبة ابى الائمة وسراج الامة... وكان اعظمها قدرا واجلها خطرا علم الاصول الذى لا يتيسر الوصول الى حقيقته...»
انجام: «فالمتبادر من النهى عرفا بقريئة وقوعه عقيب الامر انما هو مجرد نفى الرجحان لا غير ولا بد فى اثبات ما زاد عن ذلك من الرجوع الى الادلة كما فى الامر عقيب الحظر فافهم».

ش ۴۰، جلد اول، ۱۱۱ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. از پایان ناقص است.

* * *

ش ۲۱، رحلی، جلد سوم، ۱۶۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

﴿ ۷۴ ﴾

بغية الطالب في معرفة المفروض والواجب (فقه و عقائد، عربی)

از: جعفر بن خضر جناجی «کاشف الغطاء» (۱۲۲۷ ق)

رسالة مختصر فتوایی است در دو مطلب: اول در اصول ایمان، دوم در فروع دین و در مطلب دوم فقط احکام طهارت و صلاة آمده است.

[الذریعة ۱۳۳/۳، مرعشی ۱۹۵/۲، مجلس ۲۷۰/۳۶، الفبایی آستان قدس ۸۹]

آغاز: «الحمد لله الذى أسس قواعد الاحكام ورفع دعائم الاسلام ومميز لعباده
الحلال من الحرام... وبعد فقد سألتنى جمع من الاتقياء وطائفة من الاخوان.
ش ۵۴۶، ۷۱ برگ، ۱۲ × ۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۷۵ ﴾

البهجة

(فقه منظم، عربی)

از: ابو عبدالله زين الدين محمد عراقى
کتابى است مختصر در فقه به صورت منظوم و در اين نسخه باب نکاح تا عتق
موجود است.

آغاز: «فصل فى العقد ومقدماته:

يسندب للمحتاج ذى التأهب ان ينكح الولود ذات النسب...»

انجام:

«... قلت وعن حجة الاسلام روى لا يحصل العتق بدون ان نوى»
ش ۱۲۳۰، ۷۹ برگ، ۱۴ × ۲۳، نسخ على در ۱۲۹۸، از نطاح تا عتق است با مهر مربع «محمد
حسن ۱۲۸۶».

﴿ ۷۶ ﴾

البهجة المرضية = حاشية على شوارق الالهام

(کلام، عربی)

از: محمد على بن حسن تبریزی مرندى
حاشیه‌ای است بر کتاب «شوارق الالهام فى شرح تجريد الکلام» فیاض لاهیجی که
با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است.
آغاز: «ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا... الحمد لله الذى قدست سبحات جماله عن
وصمة الزوائد والحدوثات وتشرقت بنور ذاته... فيقول الفقير الحقير الهارب

والملتجئ...».

انجام: «انه علة معدة ومقربة للمادة الى حصول البرودة والفاعل مثلاً اذا اخذ مع وصف لا مدخل له فى الفعل اصلاً كان علة فاعلية عرضية ولم تكن معدا وهذا القدر يتم الكلام افاده المحقق الشريف».

ش ۲۶۵، ۱۶۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳). تصحیح شده است.

﴿ ۷۷ ﴾

البهجة المرضية فى شرح الالفية = سیوطی (نحو، عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر (سیوطی) (۹۱۰ ق)

شرح مزجی مشهوری است بر «الفیه» ابن مالک که بسیار مورد توجه دانشمندان قرار گرفته و کتاب درسی می‌باشد.

[کشف الظنون ۱/۱۵۲، مرعشی ۱/۱۵۵، مجلس ۱۷/۳۵۳، مشار عربی ۱۳۴].

آغاز: «احمدک اللهم على نعمک والائک وأصلی واسلم على محمد خاتم انبیائک وعلى آله واصحابه والتابعین الى يوم لقائک اما بعد فهذا شرح لطیف مزجته بالفیه بن مالک مهذب المقاصد...».

انجام: «محمد عبدک ورسولک النبى الامى وعلى اله واصحابه وازواجه وذریاته كما بارکت على ابراهیم وال ابراهیم فى العالمین انک حمید مجید...».

ش ۳۳۷، ۱۲۵ برگ، ۲۳×۱۸، نسخ محمد بن محمد خان موسوی هزار جریبی در مدرسه

حاجی ابراهیم تفلیسی دربار فروش در سال ۱۲۶۶، با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد

الموسوی ۱۲۶۵».

* * *

ش ۶۷۹، ۱۴۸ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ شاه هارون بن میرشاه حسین الحسینی در مدرسه

مهرخواستان در ۱۰۶۱.

ش ۱۲۰۵، ۱۹۸ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد شفیع بن محمد در ۱۲۱۰ در مدرسه فخریه خوی.

* * *

ش ۱۴۱۱، ۱۲۹ برگ، ۱۷×۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

* * *

ش ۲۵۰۴، ۱۱۷ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ محمد حسین بن محمد امین وزوانی در ۱۲۳۷، با یادداشتی از علی اکبر بن آقا حسین در ۱۲۷۸ در برگ آخر.

* * *

ش ۲۰۶۱، ۱۶۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۳۳.

* * *

ش ۲۱۷۴، ۱۱۵ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ محمد بن ابوالقاسم حسینی قزوینی در ۱۲۷۵.

* * *

ش ۲۲۲۲، ۱۲۱ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۲۳۰۰، ۱۰۹ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ لطفعلی بن محمد کریم در ۱۲۶۷ در قزوین در مدرسه جدید، با مهر مربع کاتب «لطف نظر الهی لطف علی» در برگ آخر.

* * *

ش ۲۳۰۵، ۱۷۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد طاهر بن محمد حسین در ۱۲۵۱.

* * *

ش ۲۳۱۴، ۱۶۴ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ میر اسماعیل بن میرعلی حسینی ابرنه آبادی در ۱۲۳۰، با مهر مربع «عبد المذنب محمد باقر» و مهر بیضوی «جعفر قلی خان».

* * *

ش ۲۴۹۴، ۶۵ برگ، ۲۱×۱۳، تحریر سده ۱۳. ناقص است.

* * *

ش ۲۵۰۴، ۱۷۴ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ میرزا محمد حسین در ۱۲۶۲.

* * *

ش ۴۰۵۴، ۱۲۴ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از آخر ناقص است.

* * *

از این کتاب در بخش مجموعه‌ها هم هست.

﴿ ۷۸ ﴾

بیان السعادة فی مقامات العبادۃ

(تفسیر، عربی)

از: ملا سلطان محمد بن حیدر بن محمد گنابادی (سلطان علیشاه) (۱۳۲۷ ق)

[الذریعة ۱۸۱/۳، مشار.]

آغاز: «الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً قيماً لينذر بأساً شديداً من لدنه ويبشر المؤمنين الذين يعملون الصالحات ان لهم أجراً حسناً الذي تجلّى بذاته على ذاته...».

ش ۶۰۴، ۷۶ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، این نسخه مقدمه و سوره حمد و آیه اول سوره

بقره را دارد.

﴿ ۷۹ ﴾

تأويل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة

(تفسیر، عربی)

از: سید شرف الدین علی حسینی استرآبادی (ق ۱۰)

آیاتی که در فضل ائمه طاهرين (علیهم‌السلام) و مدح دوستان ایشان و ذم دشمنان آمده است به ترتیب سوره‌های قرآن گرد آورده و آنها را با استناد به روایات تأویل و تفسیر کرده است.

از این کتاب دو نسخه متفاوت (مفصل و مختصر) هست و هر دو چاپ شده است.

[الذریعة ۳۰۴/۳ و ۶۶/۵، مرعشی ۲۹۰/۱، مجلس ۱۹۷/۳۵، الفبایی آستان قدس ۱۰۱.]

آغاز: «ان احسن ما... اما بعد فانی لَمَّا رایت بعض آیات الکتاب العزیز وتأویلها يتضمن مدح اهل البيت (علیهم السلام) ومدح اولیائهم وذم اعدائهم...».

ش ۴۳۵، ۷۴ برگ، ۱۷×۲۶، نسخ محمد باقر بن علی اکبر خوانساری در ۱۲۵۹. این نسخه یا نسخه بعد منتخبی است از این کتاب، اما آغازش با آغاز جامع الفوائد که در ذریعه به عنوان منتخب تأویل الآیات یاد شده برابر نیست بلکه با آغاز خود تأویل الآیات برابر است.

* * *

ش ۳۲۷۳، ۲۵۳ برگ، ۱۹×۲۶، نسخ سده ۱۱ با تملک صادق بن شیخ حسن لاهیجانی بر برگ اول و تملک محمود بن علی اصغر لنگرودی در ۱۳۰۲ ق. برگ اولش افتاده، علامت مقابله و تصحیح دارد.

التبصرة فی الصرف

(صرف، عربی)

از: محمد کریم بن ابراهیم کرمانی (حاج کریمخان) (۱۲۸۸ ق)
مختصری است در علم صرف که مشتمل بر یک مقدمه و دو باب می باشد و مؤلف آن را برای فرزند خود حاج محمد رحیم در سنه ۱۲۷۲ ق نگاشته است. چاپ شده است.

[فهرست کتب احسانی و مشایخ شیخیه ۲/۲۴۲، مجلس ۱۷/۲۹۶].

آغاز: «حمد له... لما بلغ قره عینی وثمره فؤادی محمد اطل الله بقاءه وجعل آخرته خیرا من اولاه مبلغا استعداد فيه لتحصيل العلوم الادبیه واخذ من علم الصرف...».

انجام: «... واجلت الفكر فی اطراف ما ذکرنا من القواعد الکلیه لقدرت علی فهم تصاریف اکثر الالفاظ ولم یفتک منها الا قلیل فنختم الکلام حامداً الله سبحانه علی بلوغ المرام».

ش ۱۸۵۸، ۱۰۰ برگ، ۱۵×۲۱، نسخ ۱۲۷۲ ق.

﴿ ۸۱ ﴾

تبصرة المتعلمين

(فقه، عربی)

از: ابو منصور حسن بن يوسف بن مطهر حلی، (علامه حلی) (۶۴۸-۷۲۶ ق)
 دوره فقه است به گونه‌ای مختصر، شروح و حواشی فراوانی بر آن نگاشته شده، و
 اصل و ترجمه فارسی آن مکرر چاپ شده است.
 آغاز: «الحمد لله القديم سلطانه العظيم شأنه».
 انجام: «... فهذه خلاصة ما اثبتناه في هذا المختصر ونسأل الله ان يجعل ذلك لوجهه
 خالصاً انه قريب مجيب».

ش ۲۶۹۱، ۱۰۲ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ محمد طاهرین محمد رضا اصفهانی در ۱۰۸۵. تصحیح
 شده.

* * *

ش ۲۷۱۹، ۱۴۳ برگ، ۱۷×۱۳، تحریر سده ۹ و ۱۰ علامت تصحیح و نیز حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۳۰۹، ۱۶۱ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق سکندر علی در سده ۱۲ و ۱۳، با یادداشت تملک
 محمد علی بن عبدالله هرنندی در ۱۲۳۷.

﴿ ۸۲ ﴾

التبيان في اعراب القرآن = تركيب ابوالبقاء = املاء ما من به الرحمن

(علوم قرآن، عربی)

از: ابوالبقاء عبدالله بن حسین عکبری (۶۱۶ ق)
 آیات قرآن کریم را از اول تا آخر ترکیب می‌کند و ضمناً قراءات مختلف را ذکر
 کرده و وجه اعرابی آنها را نیز بیان می‌نماید. در اعراب آراء نحویین و شواهد شعری
 عربی ملحوظ بوده و به طور مختصر به جهات نحوی می‌پردازد.
 [کشف الظنون ۳۴۱/۱، مرعشی ۱۶۰/۲، مجلس ۸۰/۳۵].

آغاز: «الحمد لله الذي وفقنا لحفظ كتابه ووفقنا على الجليل من حكمه واحكامه وأدابه والهمنا تدبر معانيه... اما بعد فان أولى ما عنى باغى العلم بمراعاته واحق ما صرف العناية...».

ش ۱۹۹۳، ۲۸۷ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از اول تا آخر سوره انعام را دارد. با مهر مربع «افوض امری الى الله عبده احمد».

﴿ ۸۳ ﴾

التبيان في تفسير القرآن (تفسیر، عربی)

از: ابو جعفر محمد بن الحسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ق)
اولین تفسیر مفصل شیعی است که در ده جلد چاپ شده است.
[الذریعة ۳۲۸/۳، مرعشی ۱۰۳/۱].

ش ۱۶۸، ۱۸۸ برگ، ۳۲×۲۰، نستعلیق سده ۱۱ و ۱۲. از سوره کهف به بعد. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۸۴ ﴾

التبيان في شرح زبدة الاصول (اصول فقه، عربی)

از: مولی مرتضی بن محمد مؤمن (پدر نورالدین اخباری)
شرحی است بر «زبدة الاصول»، شیخ بهائی (۱۰۳۱ ق) با عناوین «قال - اقول» که در پنجم جمادی الاول سال ۱۰۷۳ هـ. ق آن را به اتمام رسانیده است.
[الذریعة ۳۰۱/۱۳].

آغاز: «زبدة الأصول وخير الكلام حمد الله الملك العالم المفضل لنوع الانسان على غيره من الوحوش والانعام المتفضل على عباده بانواع الانعام المتطوّل عليهم...».
انجام: «فاذا عرفت الترجيحات في الدلائل فاعلم انه قد يتركب المرجحات بعضها

مع بعض مثنی وثلاث ورباع فصاعدا ويحصل اعداد لا يكاد ينحصر فاتبع من هذه الترجيحات ما يكون والزم ما هو اقرب الى التقوى وفيما ذكرناه كفاية ان شاء الله انتهى كلام المصنّف طاب مرقدہ فلنقطع الكلام».

ش ۸۴۵، ۱۸۲ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ محمد جعفر بن حاجی آخیجان تبریزی در ۱۰۷۸، حواشی با امضاء «منه» دارد، تصحیح شده، با مهر بیضوی «محمد محسن الحسینی» با یادداشت تملک مورخ ۱۲۲۳.

﴿ ۸۵ ﴾

تبیان القواعد النحویة فی شرح الهدایة المهدیة

(نحو، عربی)

از: حسن بن محمد بن نظام بن ابراهیم قزوینی

اصل کتاب منظومه‌ای است در نحو از «سید محمد تقی بن امیر مؤمن» بن امیر تقی بن امیر رضا بن امیر محمد قاسم بن امیر محمد باقر بن امیر جعفر که از سوی شاه عباس امیر الحاج بوده است و شارح آن را با عناوین «قوله - قوله» به امر استادش «بهاء الدین عبدالغنی بن هادی بن نعیم طارمی» در حجمی متوسط شرح کرده است. و این به سال ۱۲۴۰ بوده است.

در الذریعه این کتاب معرفی نشده است.

آغاز منظومه:

قال التقی بن التقی بن الرضا مفتخرا بالمصطفی والمرتضی

الحمد لله الذی احسن فی محاسن اللسان باللفظ الخفی...

آغاز شرح: الحمد... اما بعد فقال الفقیر الى الله الغنی المغنی...

ش ۴۰۷، ۱۵۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، تصحیح شده است.

﴿ ۸۶ ﴾

تحریر الاحکام الشرعیة علی مذهب الامامیة (فقه، عربی)

از: حسن بن یوسف بن المطهر (علامه حلی) (۷۲۶ ق)

دوره فقه است و در یک مقدمه در معنی فقه و فضل و آداب آن و چهار قاعده در عبادات و معاملات و ایقاعات و احکام، تنظیم شده است. آقا بزرگ تهرانی می گوید: این کتاب تمام فروع و جزئیات فقهی را آورده است و مجموع مسأله های آن چهل هزار مسأله می باشد. تاریخ تألیف: قبل ۶۹۹.

[الذریعة ۳/۳۷۸، الفبایی آستان قدس ۱۰۶، مرعشی ۳۰۱/۱، مجلس ۳۱/۲۵ و ۹۱/۱۳].

آغاز: «الحمد لله المتقدس بکماله...».

آغاز این نسخه: بسمله، کتاب النکاح وفيه مقدمة ومقاصد، اما المقدمة ففيها فصول، الاول في ماهيته وفضله وفيه مباحث الاقرب ان النكاح حقيقة في العقد ومجاز في الوطى...».

ش ۴۰۶، ۱۱۲ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، نکاح تا بخشی از غضب را دارد، با مهر بیضوی «محمد علی بن علی بن لطفعلی» و یادداشت تملک او مورخ ۱۲۹۹.

* * *

ش ۳۱۲، اول و آخرش افتاده، با یادداشت تملک میرزا محمد ارباب قمی (صاحب اربعین حسینیة) حاکی از اینکه نسخه خوب و معتمدی است.

* * *

ش ۳۲۱، ۲۲۸ برگ، ۲۵×۱۴، نسخ، سده ۱۱ و چند برگ آخر نسخ ۱۲۵۲، از طلاق تا دیات را دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۲۲، ۳۲۰ برگ، ۲۵×۱۴، نسخ، بی کا، بی تا، از طهارت تا نکاح را دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۲۳، ۲۳۹ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۸ و ۹) از طهارت تا هبه را دارد. تصحیح شده، با یادداشت تملک علی بن محمد بن الحسن بن زین الدین که شاید نواده شهید ثانی باشد.

* * *

ش ۱۲۰۰، ۴۵۵ برگ، ۲۰×۱۶، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، از نکاح تا پایان کتاب را دارد، با مهر مستطیل «محمد تقی الحسینی الشیرازی».

* * *

ش ۱۸۰۶، ۳۰۰ برگ، ۲۷×۱۸، نسخ ۱۱۱۶، نکاح تا پایان کتاب را دارد.

* * *

ش ۲۰۳۷، ۳۵۸ برگ، ۲۶×۲۰، نستعلیق سلطان محمود طبسی مدرس در ۱۰۷۹ از طهارت تا پایان کتاب الوصایا و تحریر ۹۸۰ از نکاح به بعد (تاریخ ۹۸۰ در پایان کتاب اطعمه و اشربه است) حاشیه نویسی و تصحیح و گاهی علامت مقابله با نسخه اصل دارد. با مهر بیضوی محمد حسین مطلبی العاملی و یادداشتی مورخ ۱۲۵۱ در برگ ۲۸۳.

﴿ ۸۲ ﴾

تحریر اقلیدس = تحریر اصول الهندسة والحساب (ریاضی، عربی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی، ۶۷۲

اصل رساله «اصول الهندسة والحساب» نگاشته «اقلیدس صوری» (۳۰۶-۲۸۵ ق.م) است که در عصر ترجمه اسلامی توسط حجاج بن یوسف بن مطر کوفی ترجمه و توسط ابواسحاق ثابت بن قره حرانی (۲۸۸ ق) اصلاح و توسط خواجه نصیر شرح و تحریر و بازنویسی شده است، این رساله که در ۱۵ مقاله مشتمل بر ۴۸۶ شکل تنظیم شده در ۲۲ شعبان ۶۴۶ ق پایان یافته است.

[الذریعة ۳/۳۸۰- آستان قدس ۱۸/۱۰- مرعشی ۵۹/۵- مشار عربی ۱۶۴/].

ش ۳۴۸۰، ۴۸ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق سده ۱۳، بخشی از مقاله اول تا بخشی از مقاله پنجم را دارد. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۱۲۶۷، تحریر سده ۱۱، با مهر تملک سدید السطنة.

﴿ ۸۸ ﴾

تحریر اکر

(ریاضیات، عربی)

از: خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲ق)
اصل از «مانالاولس» یونانی است و اصلاح از امیر ابونصر منصور بن علی بن عراق از دانشمندان ریاضی قرن پنجم، مشتمل بر سه مقاله اول با ۳۹ شکل دوم، ۲۱ شکل و سوم ۲۵ شکل. و در شعبان ۶۶۳ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۳/۳۸۴، آستان قدس ۶۳/۸].

آغاز: «اقول بعد حمد الله والثناء علیه بما یلیق به والصلاة علی محمد وآله ائی كنت ارید ان اححر الکتب الموسومة بالمتوسطات اعنی الکتب التي من شأنها ان يتوسط فی الترتیب...».

انجام: «قوله فی اخر الکلام ومتی کانت بل ضلع مربع او ضلع. اقول اظن انه تصحیف ولعله کانت متی کانت ضلع مربع اورده ضلع مربع فان الکلام فی هذا الشكل لم يتعلق... والله اعلم بالصواب».

ش ۵۳۲، ۱۱۴ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی کا، بی تا (شاید تحریر سده ۱۰ باشد). تصحیح شده.

﴿ ۸۹ ﴾

تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسية = شرح شمسیه (منطق، عربی)

از: قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ق)

شرحی است بسیار معروف با عناوین «قال - اقول» بر کتاب «الشمسية» نجم الدین

عمر بن علی کاتبی قزوینی (۶۷۵) که به نام غیاث الدین محمد بن خواجه رشید الدین وزیر سلطان خدا بنده نوشته است. تاریخ پایان تألیف: ۷۲۹

[الذریعة ۳۸۸/۳، مرعشی ۱۹۰/۲، آستان قدس ۳۳۱/۱ الفبایی آستان قدس ۱۰۷، مشار].

آغاز: «اَلْ اِبهی درر تنظم بنیان البیان و ازهر زهر مستتر فی الاذهان حمد مبدع أنطق الموجودات بآیات وجوب وجوده و شکر منعم اغرق المخلوقات...».

ش ۳۳۶، ۱۲۷ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ میرمحمد بن میرمحمد خان بناقتی در ۱۲۶۷ یا ۱۲۶۵ در بارفروش. با وقفنامه مورخ ۱۳۰۱ و مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد الموسوی ۱۲۶۵» و «عبدہ الراجی رضا الموسوی». تصحیح شده.

* * *

ش ۴۴۵، ۱۲۵ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق احمد در ۱۲۱۸ ق.

* * *

ش ۶۹۳، ۱۳۴ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق ۱۲۳۰. با تملک هادی بن جمال الدین حسینی مورخ ۱۳۱۸.

* * *

ش ۷۸۰، ۱۰۱ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ علی محمد بن مصطفی (سده ۱۳).

* * *

ش ۸۱۷، ۱۵۶ برگ، ۲۱×۱۱، نسخ محمد بن جعفر در ۱۲۳۰ درکاشان با مهر بیضوی «الراجی محمد بن جعفر».

* * *

ش ۱۱۴۰، ۱۲۵ برگ، ۲۲×۱۲، نستعلیق سده ۱۲ و ۱۳.

* * *

ش ۱۳۴۶، ۱۳۹ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ ۱۲۴۶، با مهر بیضوی «الوائق بالله الغنی ابراهیم الحسینی ۱۲۶۵» در آخر نسخه.

ش ۲۰۸۳، ۱۴۴ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ سده ۱۳. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۱۲۳، ۱۹۳ برگ، ۲۲×۱۳، نسخ سده ۱۳، با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمود» بر برگ اول.

* * *

ش ۲۳۱۱، ۱۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ سده ۱۳.

* * *

ش ۲۴۴۲، ۸۰ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق سده ۱۳.

* * *

ش ۲۴۶۱، ۱۰۵ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ سید علی بن مهر علی در ۱۲۱۷.

* * *

ش ۲۵۰۱، ۱۳۰ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق مرتضی بن سیف در ۱۲۴۱.

* * *

ش ۲۵۵۵، ۸۷ برگ، ۲۰×۱۷، نسخ لطیف بن میرشفیع بن میراحمد حسینی نشتکلاته‌ای در ۱۲۳۴، با مهر بیضوی «عبدہ لطیف الحسینی».

* * *

ش ۳۱۳۹، ۷۹ برگ، ۲۸×۱۶، نستعلیق قارویری بن شیرمحمد در ۱۲۶۲.

* * *

ش ۳۴۸۹، ۱۲۵ برگ، ۲۲×۸، نسخ نصرالله بن محمد مقصود در ۱۲۴۲ در مدرسه محمد تقی معروف به خان.

* * *

ش ۳۷۸۳، ۶۰ برگ، ۱۹×۱۱، تحریر سده ۱۱.

﴿ ۹۰ ﴾

تحفة الاخوان فی تقوية الايمان

(تفسیر، عربی)

از: ؟ احتمال داده شده که از طریحی باشد.

تفسیر آیاتی است که درباره فضائل ائمه معصومین علیهم‌السلام و نیز ذم دشمنان است با استناد به روایت‌ها و احادیث به مناسبت هر آیه. این کتاب از آغاز قرآن به ترتیب سوره‌ها شروع شده است.

[الذریعة ۴۱۴/۳، مرعشی ۳۵۷/۱۰، الفبایی آستان قدس ۱۱۱].

آغاز: «الحمد لله المتفضل الوهاب... اولی الالباب الحاث علی الاقتداء بهم فی محکم الكتاب الناهی عن اتباع اعدائهم النصاب فصلی الله علی محمد وآله النواب».

انجام: «یا محمد ان الله تعالی يقول ما [...] منی انی غفرت لشیعة علی بن ابی طالب علیه‌السلام ومحبيه ذنوبهم جميعاً [ولو كان] مثل زبد البحر تم کتاب تحفة الاخوان فی تقوية الايمان».

ش ۷۱۱، ۲۱۵ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

* * *

ش ۱۴۲۲، ۲۶۱ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) اول و آخر نسخه ناقص است با مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده عبدالكريم ۱۲۱۶» و «عبده احمد بن عبدالكريم».

﴿ ۹۱ ﴾

تحفه الجابرية = احادیث جابر

(حدیث، عربی)

از: ؟

برخی از احادیث مروی توسط جابر بن عبدالله انصاری رضی‌الله عنه است که مؤلف آنها را

به مناسبت میرزا محمدصادق الجابری از نواده جابر نوشته است برخی احادیث را تحت عنوان ارشاد الطالبین، تنبیه الغافلین آورده و در پایان برخی احادیث از غیر جابر را هم نگاشته است.

آغاز: «علیه وعليهم الصّلاة والسّلام بالعشی والاسحار مشتملة علی معجزات النبی ﷺ وعلی فضائل الائمة الهداة ﷺ وموعظتهم».

انجام:

«وتزعم أنّك جرم صغير وفيك انطوى العالم الاكبر...»

ش ۹۳۹، ۷۴ برگ، ۱۰×۱۴، نسخ، بی کا، بی تا. آغازش افتادگی دارد. با مهر بیضوی «حسین

منی وانا من حسین».

﴿ ۹۲ ﴾

تحفة الغریب فی الکلام علی مغنی اللیب = حاشیه مغنی اللیب (نحو، عربی)

از: بدرالدین محمد بن ابی بکر مخزومی دماینی، ۷۶۳-۸۲۸ ق

شرح مفصل و گسترده کتاب «مغنی اللیب عن کتب الاعاریب» نگاشته ابن هشام انصاری (۷۲۶ ق) که بنام «ناصر الدین ابوالفتح احمد شاه بن محمد شاه بن مظفرشاه» نگاشته و بصورت «قال - اقول» تنظیم شده است.

[کشف الظنون ۱۷۵۲/۲ - آستان قدس ۳۶/۱۲].

آغاز: «الحمد لله الذي منح من لسان العرب الايادی الحسنه وجعله كنز الفصاحة فهو مغنی اللیب عما سوا من اللسانه ونصبه مرقاة تتوصل بها الى فهم كتاب الله وسنة رسوله ﷺ وسبباً لا ينصرف...».

انجام: «... وليكن انفصالي من الکلام فی الشرح علی هذا الوجه الحسن وليکف القلم عن شرطه فقد اطلت له الرأس هذا وانا من اهل التقصير فمالی والتطويل... والحمد لله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً وسراً وعلائیة تم».

ش ۲۵۴۶، ۳۲۸ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق محمد امین احمد بن علی بن عبدالحسین حارثی منصوری جزائری در ۱۱۸۳ در صحن امام حسین علیه السلام، با یادداشت تملک کاتب بر برگ اول و تملک محمد تقی بن بیان الملک آشتیانی قمی در ۱۲۹۴ با مهر بیضوی «محمد تقی بن محمد رضا» و مهر مربع «جهان روشن شد از دین محمد ۱۰۵۱».

* * *

ش ۳۷۵۰، ۲۲۵ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ سده دهم، در تاریخ ۹۴۳ ابوالمواهب احمد بن ابی‌الروح عیسی الاسدی الرضوانی نسخه را تصحیح کرده است، با یادداشت تملک شهاب الدین احمد حسامی شافعی.

﴿ ۹۳ ﴾

(فقه، عربی)

تحفة المحتاج لشرح المنهاج

از: احمد بن محمد مکی میثمی (ابن حجر) (۹۷۴ هـ)
شرح مزجی و استدلالی است بر کتاب «منهاج الطالبین» ابو زکریا محیی الدین نووی شافعی (۶۷۶ هـ).

[کشف الظنون ۱۸۷۶/۲، سرکیس ۸۲/۶، مجلس ۴۳/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل لكلامه شرعة ومنهاجاً».

ش ۱۰۶۹، ۱۳۳ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۲) از کتاب الدین تا بخشی از کتاب الرهن را دارد.

* * *

ش ۳۶۵۹، ۱۸۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) از اول طهارت تا کتاب الحج را دارد. حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۹۴ ﴾

تحفة النبيه في شرح التنبيه

(فقه، عربی)

از: مجد الدین ابوبکر بن اسماعیل الشافعی (۷۴۰ ق)

شرح متوسطی است با عناوین «قال - اقول» بر کتاب «التنبیه فی فروع الشافعية» ابواسحاق ابراهیم فقیه شیرازی شافعی (۴۷۶ ق).

[کشف الظنون ۴۸۹/۱]

آغاز: «الحمد لله المنقذ بالعلم من الضلالة والكاشف به ظلم الغی والجهالة الذي جعل العلماء اعلاماً وحملاً لأعباء الرسالة الذي كشف بهم عن القلوب...».

ش ۱۹۱۸، ۶۲ برگ، ۲۷×۱۸، نسخ احمد بن محمود بن عبدالله بن عبدالملك المعروف بخطيب در سال ۷۸۴، طهارة و صلاة ومقداری از نذر را دارد.

﴿ ۹۵ ﴾

تحقيق في زيارة عاشوراء

(زیارت، عربی)

از: حسن بن ابراهیم ساوجی حسینی، - زنده ۱۲۸۶ ق

مؤلف گفته از مدتها پیش منتظر فرصتی برای بررسی فضایل، کیفیت زیارت و اسناد زیارت عاشورا بودم تا اینکه توفیقی دست داد و این رساله فراهم آمد، این رساله در ۴ مطلب و یک خاتمه تنظیم شده هشتم جمادی الاول ۱۲۸۶ ق پایان یافته است.

المطلب الاول؛ فی ذکر مستند هذه الزيارة

المطلب الثاني؛ فيما يستفاد من هذه الاخبار وهو امور (۷ مورد)

المطلب الثالث؛ فی ذکر بعض کلمات العلماء فی کیفیت هذه الزيارة والدعاء

در فهرست سابق این کتابخانه به عنوان «شرح کیفیت زیارت عاشورا» یاد شده بود

ص ۲۶۱.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين... وبعد فقد طال شوقى الى معرفة كيفية زيارة خامس اهل الكساء... ولم اوفق لذلك تارة لعوائق الزمان... الى ان اصر على بعض الاخوان فى وقت كنت فاقدًا لجملة من الاسباب...».

انجام: «... فقال اصعد فوق سطحك ثم التفت يمنية ويسرة ثم ارفع رأسك الى السماء... تكتب لك بذلك زورة والزورة حجة وعمرة قال سدير فربما فعلت ذلك فى شهر اكثر من عشرين مرة».

ش ۲۶۰۳، ۶۶ برگ، ۱۱×۱۷، نسخ مؤلف در ۱۲۸۶. احتمال دارد که کاتب غیر از مؤلف باشد.

﴿ ۹۶ ﴾

تحقیق الزوراء = شرح الزوراء و شرحه

(فلسفه، عربی)

از: کمال بن محمد بن علی لاری زنده در ۹۲۸ ق

جلال الدین دوانی رساله‌ای به نام الزوراء دارد که خود او آن را شرح کرده است. کتاب حاضر شرحی است بر آن رساله و شرحش که در ۹۲۸ تألیف آن به پایان رسیده است.

[الذريعة ۳۰۳/۱۳، دائرة المعارف تشیع حرف زاء.]

آغاز موجود: «على حمد يكون حمداً له».

انجام: «اذ عاقنى عنها فى هذا الأوان كثرة المهمات والعلائق... والعوائق تمت».

ش ۲۶۸۹، ۵۹ برگ، ۱۳×۱۹، نستعلیق منصور بن اسحاق در ۱۰۰۶. تصحیح شده و از آغاز

افتادگی دارد با مهر مربع «من ولد ابی عبداللہ الشریف محمد الشہید بن مکی العاملی» در برگ هشتم.

﴿ ۹۷ ﴾

التذكرة

(نحو، عربی)

از: محمد کریم خان ابن ابراهیم کرمانی (حاج کریمخان) (۱۲۸۸ ق)
 کتابی است در نحو با عناوین «فصل - فصل» در مقدمه و سه مقاله و خاتمه. مؤلف
 در مقدمه علت تسمیه کتاب را یادآوری نحو پس از چهل سال دوری از آن ذکر
 می‌کند.

[فهرست کتب مشایخ ۲/۲۴۲].

آغاز: «الحمد لله الذي خلق الانسان وعلمه النطق واللسان وانزل القرآن وتكفل
 البيان والصلاة على سيد الانس والجان محمد الذي شرف العرب على الاقران
 حيث...».

ش ۵۱۴، ۲۱۹ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ میر محمد رضا بن حاجی سید ابراهیم کاشانی در ۱۲۸۷ در
 کربلا.

﴿ ۹۸ ﴾

تذكرة عنوان الشرف

(نحو، منطق و قوافی، عربی)

از: فرج الله بن محمد بن درویش الحویزی
 مؤلف هنگامی که شنید شرف الدین المقری الیمنی النحوی کتابی نوشته است به
 نام «عنوان شرف الوافی بالفقه...» که هر کدام از سطرهای افقی و عمودی آن در علم
 جداگانه‌ای است قبل از اینکه آن را ببیند این کتاب را نوشت که سطر افقی که بوسیله
 کلمات شنگرف به سه قسمت شده است در علم نحو و دو ستون عمودی کلمات
 شنگرف اولی در منطق و دومی در قوافی است.

[الذريعة ۴/۴۱].

آغاز: «نحمدک یا من لک کُلّ الحمد بحذافیره ونشکرک لتوفیقنا لحمدک وتیسیره

فقلنا مجاهرين به حمداً لمن كرم نوع الانسان وهو الله ذو الفضل والاحسان من تفرد
بكمال صفاته...».

انجام: «وقد ذكرناه في مكان آخر من هذا الكتاب بعض ذلك ومعرب الامر غير
الحاضر وقيل في حاضره لام مقدرة ذهنية كما ذهب اليه بعضهم فاعربه وغيره غير ذي
لام وهذا ستّ وذاك سبيع قال... هذا ما اردت جمعه وتأليفه ولنختمه».

ش ۶۱۹، ۳۲ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۱۲۷۶، با مهر بیضوی «ابن محمد مؤمن محمد حسن».

* * *

ش ۲۳۰۴، ۲۵ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۹۹ ﴾

ترجمة الفصول التصیریّة

(کلام، عربی)

از: رکن الدین محمد بن علی استرآبادی جرجانی (قرن هشتم هـ. ق)
ترجمه عربی فصول خواجه نصیر الدین طوسی است و اصل فارسی و این ترجمه
عربی هر دو چاپ شده است.

[الفبایی آستان قدس ص ۴۳۰، مشار، عربی ص ۶۶۸].

آغاز: «اما بعد حمد الله الواجب وجوده الفائض على سائر القوابل جوده ويتفاوت
بحسب القبول... وجوده الذي منه بدء الخلق واليه عوده...».

انجام: «... ولا يضيعه بتفريطه وجهله والاشقى شقاءً مبيناً وخسر خسرانا بيّناً وفقنا
الله واياكم لسعادة دار الآخرة بمحمد وآله العترة الطاهرة».

ش ۱۸۵۵، ۳۱ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۱۰۰ ﴾

تذکرة الفقهاء

(فقه، عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر (علامه حلّی) (۷۲۶ ق)

کتاب فقه استدلالی بسیار مفصلی است که ادله فقهی و اقوال علما و دانشمندان مذاهب اسلامی را به طور مفصل ذکر می کند و رد و ایرادهای فراوانی می نماید. مقداری که به طور حتم از این کتاب تألیف شده از آغاز طهارت تا اواخر کتاب نکاح است که در پانزده جلد به تاریخ ۱۶ ذی حجه ۷۲۰ در حله پایان پذیرفته است اما فخر المحققین کلماتی دارد که از آن برمی آید تا پایان کتاب دیات نوشته شده است.

[الذریعة ۴۳/۴، مرعشی ۲۵۴/۳، الفبایی آستان قدس ۱۲۱].

آغاز: «فی الرهن وفيه مقدمة وفصول اما المقدمة ففيه بحثان في ماهية الرهن عقد لازم شرع للاستيثاق على الدين وفي اللغة وضع للثبوت والدوام يقال رهن الشيء اذا ثبت والتعنة الرهنة هي الثابتة الدائمة».

ش ۳۶۰۲، ۵۰۱ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، زین العابدین بن میر محمد مؤمن حسینی قزوینی در

۱۲۳۱. از رهن تا سبق و رمایه را دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۱۰۱ ﴾

التصريح بمضمون التوضيح

(نحو، عربی)

از: زین الدین خالد بن عبدالله ازهری شافعی، ۸۳۸-۹۰۵ ق

شرحی است بر «اوضح المسالك» یا «التوضيح» ابو محمد عبدالله انصاری - ابن هشام - که آن خود نیز شرح الفیه ابن مالک می باشد، این کتاب روز عرفه سال ۸۹۶ ق بپایان رسیده است.

[مجلس ۴۷/۷ و ۲۱۹/۲۵ - كشف الظنون ۲۹۳/۳ - آستان قدس ۴۷/۱۲].

ش ۲۴۰۷، ۱۳۰ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق ۱۲۵۶. از باب فاعل تا صفت مشبیه را دارد.

﴿ ۱۰۲ ﴾

التطريف على شرح التعريف

(صرف، عربی)

از: ابن هلال شمس الدين محمد بن علي حلبی، - ۹۳۳ ق
حاشیه‌ای مختصر بر «شرح التعريف» سعدالدين تفتازانی (۷۹۳ ق) که بصورت
«قوله - قوله» نگاشته شده است.

در فهرست سابق این کتابخانه به عنوان حاشیه شرح تعریف یاد شده ص ۱۳۷
[مرعشی ۹۷/۲ - عمومی مراغه ۱۹۳/ - كشف الظنون ۱۱۳۹/۲].
آغاز: «... قوله ان اروي زهرا روى اسم التفضيل من رويت بالماء بالكسر اروي رياء
وروى ايضا مثل رضى وارتويت وترويت كله بمعنى واحد وهو ضد العطش وهو
ههنا كناية عن النضارة و...».

انجام: «... قال ابوسعيد لا نظير لهذه الاربعة هذا اخر ما اردنا ايراده على فوائد
العلامة مما يحتاج اليه من كشف مشكلاته وحل معضلاته والله اعلم بالصواب».
ش ۲۸۳۱، ۴۱ برگ، ۱۶×۱۰، نستعلیق. کلبعلی بن مهر علی المشیری در ۱۲۳۷. از آغاز
افتادگی دارد.

﴿ ۱۰۳ ﴾

تظلم الزهراء من اهراق دماء آل العباء

(عربی)

از: رضی الدین بن نبی قزوینی (پس از ۱۱۲۷ ق یا ۱۱۳۴ ق)
در فضائل و مناقب و حالات و شهادت حضرت سید الشهداء امام حسین علیه السلام و
چون شرحی است بر کتاب «اللاهوف» سید ابن طاووس رحمته الله در همان ترتیب در یک
مقدمه و سه مسلک و خاتمه‌ای در دوازده فائده.
چاپ شده است.

[الذريعة ۲۰۲/۴، مرعشی ۱۲۰/۱۳].

ش ۹۱۱، از اول و آخر ناقص است. در این نسخه عنوان «المجلس، المجلس» یاد شده است
نام کاتب و تاریخ کنایت ندارد، (تحریر سده ۱۲).

﴿ ۱۰۴ ﴾

التعريفات

(عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ هـ)
فرهنگی است به ترتیب حروف، از الف تا یاء در شرح و تفسیر واژه‌ها و
اصطلاحاتی که در علوم مختلف اسلامی به کار برده می‌شود.
[الذریعة ۲۱۶/۴، مرعشی ۳۰۵/۹، مشار عربی ۱۹۱].
آغاز: «الحمد لله حق حمده والصلاة على خير خلقه محمد وآله وبعد فهذه
تعريفات جمعتها واصطلاحات اخذتها من كتب القوم ورتبتها على حروف
الهاء...».

ش ۱۳۱۷، ۷۱ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲) تا حرف میم را دارد.

﴿ ۱۰۵ ﴾

التعليقة السجادية

(حدیث، عربی)

از: مراد بن علیخان تفریشی (۹۶۵ - ۱۰۵۱ ق)
شرح و حاشیه بر کتاب من لا يحضره الفقيه شيخ صدوق است در ۱۰۴۴ تألیف آن
به پایان رسیده است.
[الذریعة ۲۲۴/۴، مرعشی ۸۵/۱، آستان قدس ۱۵۱/۱۴].
آغاز: «الحمد لله رب الارباب ومسبب الاسباب ومفتّح الابواب ومسهّل الصعاب
الذي خلق فسوّى...».
انجام: «... وهذه هي التعليقة السجادية المعلقة على الفقيه قد وصلت من الاول الى

آخر الجزء الثانی من الكتاب ویستلوه ابواب القضايا والاحکام والحمد لله رب العالمین».

ش ۳۴۶۶، ۲۶۹ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲) این نسخه تا اول باب قضاء را دارد.

* * *

ش ۳۶۱۳، ۲۹۹ یا ۲۱۹ برگ، ۲۰×۲۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، از آغاز ناقص است، با مهر مربع «الله محمد علی عبده المتوکل هاشم».

یک نسخه دیگر هم در بخش مجموعه‌ها است به ش ۳۲۰۷.

﴿ ۱۰۶ ﴾

تعلیم القراءة لتدریس الصبیان

(ادبیات، عربی)

از:؟

رساله‌ای کوتاه در تعلیم و تعلم کودکان در مدارس و مکتبهای درسی که جنبه مقدماتی داشته و جهت آشنایی و انس کودکان تألیف و در پنج جزء تنظیم شده است:

الاول؛ تعلمة للاحداث.

الثانی؛ توصیة للصبیان.

آغاز: «مقدمة اما بعد فلما كان تعلیم القراءة والادب للصبیان من اهم واجبات تربیتهم واقوی ما یعینهم علی السلوک الامین فی سبل التهذیب فی الدنیا والتکمل فی الدین...».

انجام: «... التواضع زیادة فی الشرف - وعد الکریم الزم من دین الغریم - وعد الکریم نقد وتعجیل و وعد اللئیم مطّل وتقلیل - لا تؤخر عمل الیوم الی غد».

ش ۲۵۰۲، ۲۶ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۴).

﴿ ۱۰۷ ﴾

تعلیقه منهج المقال

(رجال، عربی)

از: آقا باقر بهبهانی

حاشیه‌ای است بر «منهج المقال = رجال استرآبادی». چاپ شده است.

ش ۱۸۲۱، تحریر محمد قاسم بن محمد کاظم ملقب به امیر در سال ۱۲۲۲، بایادداشت‌های متفرقه در اول و آخر نسخه.

﴿ ۱۰۸ ﴾

تفسیر القرآن الکریم

(تفسیر، عربی)

از: ؟

تفسیر کوتاهی است بر قرآن کریم مانند تفسیر جلالین، مؤلف آن از اهل سنت است، پس از اتمام هر سوره بدون هیچ گونه مطلبی سوره بعدی آغاز شده است. آغاز: «... قال يا قوم اتبعوا المرسلين اتبعوا من لا يسألکم اجرا یعنی لا غرض له وهم مهتدون فقيل له انت تصدق هولاء وتذم ديننا فقال ومالي لا اعبد الذی فطرنی والیه ترجعون...».

انجام: «... بسم الله الرحمن الرحيم قل اعوذ برب الناس... الذی یوسوس فی صدور الناس حین ان غفلوا عن ذکر ربهم من الجنة والناس من للتبعيض فی موضع الحال...».

ش ۲۹۲۵، ۳۸۷ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) این نسخه از واسط سوره یس تا پایان را دارد.

﴿ ۱۰۹ ﴾

تفسیر القرآن = تفسیر الجلالین (تفسیر، عربی)

از: جلال الدین محمد بن احمد محلی شافعی، ۷۹۱-۸۶۴ و جلال الدین سیوطی ۹۱۱.

تفسیر کوتاهی است برای توضیح معانی کلمات مشکله و مبهمه قرآن کریم که از اول تا آخر سوره اسراء ادامه یافته است و سپس آن را جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۱ ق) تکمیل نموده که در مجموع به هر دو «تفسیر جلالین» گفته می‌شود و از تفاسیر معروف اهل سنت می‌باشد. و مکرر چاپ شده است.

[کشف الظنون ۴۴۵/۱ - مشار عربی ۱۹۹/ مجلس ۱۰۷/۲۶ - معجم سرکیس ۱۶۲۳/۲ -

القبایب آستان قدس / ۱۳۵].

آغاز: «الحمد لله حمداً موافياً لنعمه مكافياً لمزيدہ... بسم الله الرحمن الرحيم الم الله اعلم بمراده بذلك الظالمين الكافرين الا خساراً لكفرهم به...».

ش ۲۳۳۰، ۲۱۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ سده ۱۲، از سوره بنی اسرائیل به بعد را دارد و از انجام ناقص است.

* * *

ش ۳۶۱۷، ۳۳۸ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۱۶۲۶، تحریر سده ۱۱.

﴿ ۱۱۰ ﴾

تفسیر الفرات الکوفی (تفسیر، عربی)

از: فرات بن ابراهیم بن فرات کوفی

تفسیری است که در آن روایات مروی از ائمه معصومین علیهم‌السلام درباره تفسیر و

توضیح آیات الهی گردآوری شده و بطبع رسیده است.

[الذریعة ۲۹۸/۴ - مجلس ۱۴۸/۲۵ - مشار عربی / ۲۰۶ - الفبایی آستان قدس ۱۳۸/۱].

آغاز: «الحمد لله غافر الذنوب وكاشف الكرب وعالم الغيوب والمطلع على اسرار القلوب المنزه عن الحدود...».

انجام: «... قال ان النبي ﷺ نادى بالمهاجرين والانصار بالسلاح ثم صعد المنبر فحمد الله واثنى عليه ثم قال يا معشر المسلمين من ابغضنا اهل البيت بعثه الله يوم القيامة يهودياً قال يا جابر فقامت اليه... بتمامه وكمالها صدق النبي ﷺ».

ش ۲۲۸۷، ۲۰۱ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ احمد بن شيخ حسن قنطان بن علي بن نجم بن عبدالحسين قفطانی سعدی نجفی در ۱۲۷۶ و ۱۳۰۷ از روی نسخه تحرير ابراهيم بن علي احسانى حلبى يا حلى شیرازی مورخ ۱۰۸۳.

﴿ ۱۱۱ ﴾

تفسير القرآن الكريم = تفسير القمى

(تفسير، عربی)

از: ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم قمی (ق ۴)

تفسیری است روایتی و بعضی عقیده دارند که در این تفسیر روایت‌هایی وجود دارد که پس از مؤلف به آن اضافه شده است.

[الذریعة ۳۰۲/۴، مرعشی ۲۲۸/۳، مجلس ۱۸۱/۳۵، آستان قدس ۴۴۴/۱، مشار عربی ۲۰۶/۱].

ش ۱۹۱، ۲۷۳ برگ، ۳۳×۱۹، نسخ سده ۱۱، با وقفنامه مورخ ۱۲۶۷ و مهر مربع «وقف مرحوم حاج لطفعلی» از سوره نساء تا سوره فاطر است.

* * *

ش ۱۰۹۶، ۱۱۲ برگ، ۲۴×۱۸، از سوره شعرا تا سوره علق را دارد این نسخه بخشی از نسخه

ش ۲۰۱۵ می باشد که جداگانه صحافی شده.

* * *

ش ۱۷۴۳، ۲۶۸ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) نسخه کامل است با مهر مربع «العبد المذنب علی بن طبا ۱۲۹۷».

* * *

ش ۲۰۱۵، ۱۹۶ برگ، ۲۴×۱۸، نستعلیق عبدالباقی بن حاجی محمد رودسری گیلانی در ۱۰۸۷. این نسخه ناقص است و نسخه ش ۱۰۹۶ مکمل آن است. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

﴿ ۱۱۲ ﴾

تفسیر القرآن الکریم = تفسیر الملا صدرا (تفسیر، عربی)
از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)
تفسیر فلسفی عمیقی است بر بخشی از قرآن کریم. (سوره حمد و بقره تا آیه ۶۶ و برخی سوره‌های دیگر).

[الذریعة ۳۴۰/۴، مرعشی ۱۴۱/۳، مجلس ۱۰/۴، کتابشناسی جامع ملا صدرا ۳۷].

ش ۸۵۱، ۹۷ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) فقط سوره حمد را دارد.

* * *

ش ۱۹۱۶، ۲۳۶ برگ، ۲۵×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. خط خوردگی دارد شاید نسخه اصل باشد و یا مؤلف آن را تصحیح کرده باشد از آیه ۲۰ تا ۵۱ سوره بقره را دارد.

﴿ ۱۱۳ ﴾

التکملة فی شرح التذکرة (نجوم، عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفری (۹۵۷- ق)

شرح مزجی کتاب «التذکرة» خواجه نصیر الدین محمد طوسی (۶۸۲ ق) است که با استفاده از آراء دیگر بزرگان و نقل نظرات میر سید شریف جرجانی (۸۴۰ ق) نگاشته

است.

[الذریعة ۴۰۹/۴ - آستان قدس ۶۹/۱۰ - مرعشی ۹۵/۱۷ - كشف الظنون ۳۹۲/۱].

آغاز: «... الباب الاول فيما يجب تقديمه على العلم لتسهيل التعلم وازدياد البصيرة فيه لكل علم من العلوم المدونة موضوع يبحث في ذلك العلم عنه اى عن اعراضه الذاتية اللاحقة له...».

انجام: «... ولنختم الكتاب منها حامدين لله تعالى ومصلين على نبيه المصطفى وعلى آله الطيبين الطاهرين وقد وقع الفراغ عن الشرح تذكرة للاحباب وتبصرة لاولى الالباب على حسب اقتضاء الحال مع تلاطم الاشغال».

ش ۲۳۵۱، ۲۸۴ برگ، ۲۱×۱۳، نستعلیق میر محمد بن میر افضل حسینی لاهیجی جیلانی در ۱۱۰۱ در دار السلطنة اصفهان، یک برگ از اول آن افتاده، حاشیه نویسی دارد، تصحیح شده، بایادداشت تملک میرزا میر مرتضی بن مهدی قاضی.

﴿ ۱۱۴ ﴾

تلخیص الشافی = الاستیفاء فی الامامة (امامت، عربی)

از: محمد بن حسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ق)

تلخیص و تنظیم کتاب «الشافی فی الامامة» سید مرتضی است که در پاسخ مباحث امامت «المغنی» قاضی عبدالجبار معتزلی نوشته بود. شیخ طوسی این کتاب را در ماه رجب ۴۳۲ به پایان برده است.

[الذریعة ۴۲۳/۴، مرعشی ۴۲۲/۸].

آغاز: «الحمد لمستحق الحمد وموجه وصلى الله على خيرته من خلقه محمد وآله الطاهرين من عترته وسلم تسليمًا اما بعد فاني رأيت اهم الامور ولولاها واكد الفرائض واحراها...».

ش ۲۹۵، ۲۱۶ برگ، ۲۴×۱۲، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، تصحیح شده، یادداشتی مورخ ۱۱۸۷ در اول نسخه است. جلد اول و بخشی از جلد دوم را دارد.

* * *

ش ۱۳۷۵، ۲۵۷ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ محمد قاسم بن محمد کاظم طسوجی در ۱۱۱۵ در قزوین از روی نسخه مورخ ۵۳۲. با یادداشت تملک حاج میرزا حسین نوری مورخ ۱۲۸۸ و یادداشت «کتاب الاستیفاء فی الامامة وهو تلخیص الشافی» بر برگ اول.

﴿ ۱۱۵ ﴾

تلخیص صحاح اللغة

(لغت، عربی)

از: شیخ ابوالکرم عبدالرحیم بن عبدالله بن شاکر حامد المغربی
تلخیص «صحاح اللغة» جوهری است و لغات را مانند خود «صحاح» به ترتیب حروف آخر کلمات تنظیم کرده است.

[ر.ک: «کشف الظنون ۲/۱۰۷۱»].

آغاز: «الحمد لله على نعمه المتضاعفة ومنحه المترادفة حمداً لا ينتهي امله [و] مدده والصلاة على الرحمة المهداة الى البشر الشفيع لامته...».

ش ۱۸۴۰، ۳۱۴ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۷ و ۸) با مهر مربع «وقف مدرسه حسینیة مرحوم حاج سید حسین لاریجانی فی شهر رجب ۱۳۰۸». از انجام ناقص است.

﴿ ۱۱۶ ﴾

تلخیص الصرف

(صرف، عربی)

از: ؟

رساله مختصری است در علم صرف. مؤلف شناخته نشد و اسم کتاب نیز در اول

صفحه ظاهراً توسط واقف حاج محمد رضانی یادداشت شده است.
آغاز موجود: «و حکمه ان یختلف آخره باختلاف العوامل لفظاً أو تقدیراً الاعراب
 ما یختلف آخره به لیدل علی المعانی....»
انجام: «ومن ثمة قیل مثل ترین وترون واغزون واغزن والمخففة تحذف
 للساکن وفي الوقف فیرد ما حذف والمفتوح ما قبلها تقلب الفاء».
 ش ۱۰۴۰، ۱۰۷ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر ۱۲ و ۱۳). از آغاز ناقص است.

﴿ ۱۱۷ ﴾

تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال = الرجال الوسیط (رجال، عربی)
 از: محمد بن علی بن ابراهیم حسینی استرآبادی (۱۰۲۸ ه. ق)
 دومین کتاب رجالی از سه کتاب در علم رجال مؤلف می‌باشد که به «رجال و سیط»
 مشهور است و مختصر منهج المقال اوست و در ۹۸۸ یا ۹۸۹ تألیف آن به پایان رسیده
 است.

[الذریعة ۴/۴۲۰، مرعشی ۱/۱۴۴، مجلس ۲۵/۱۱۲].
آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة... فهذا کتاب... قد اثبت فيه الاسماء علی
 ترتیب الحروف مراعیاً للأول ثم الثانی وهكذا وللأصل من عدم الزیادة حرفاً
 وحركة...».

ش ۱۰۷۶، ۳۲۹ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ سده ۱۱ در زمان حیات مؤلف. از انجام ناقص است. با
 نسخه بعد تفاوت‌هایی دارد و گاهی بر اصل منهج المقال هم اضافه دارد.

* * *

ش ۱۸۳۶، ۳۲۲ برگ، ۲۴×۱۲، نستعلیق ۱۰۷۲، با مهر بیضوی «افوض امری الى الله عبده
 محمد صادق».

* * *

ش ۱۱۲۰، تحریر میرزاخان بن محمد باقر در ۱۰۶۹ با مهر کتابخانه حاج آقا محسن عراقی.
این نسخه در فهرست سابق این کتابخانه یاد شده باید مراجعه شود.

﴿ ۱۱۸ ﴾

تمرین الطلاب فی صناعة الاعراب = ترکیب خالد (نحو، عربی)

از: زین الدین خالد بن عبدالله بن ابی بکر ازهری (۹۰۵ ق)
کتابی است در بیان شرح غریب لغات و ضبط مشکلات الفاظ الفیه ابن مالک اندلسی. و در رمضان ۸۸۶ به پایان رسیده است. در کشف الظنون با عنوان «ترکیب خالد» آمده است.

[کشف الظنون ۱/۱۵۴، آستان قدس ۱۲/۵۵، مجلس ۲۶/۹۶، مشارع عربی ۱۸۲].

آغاز: «يقول العبد الفقير الى عفو ربه الغنى... كل لفظ وسكناته فان معرفة الاعراب من الواجبات الذى لا بد لكل طالب علم منها ومن المهمات الذى لا يستغنى عنها الفقيه...».

انجام: «ويحتمل ان يضبط هذا بفتح الحاء على انه جمع خير فقد حكى الفراء قوم خيرة بررة انتهى ولعله مثله بررة وعلى كل تقدير فالخيرة نعت مثال لصحبه لا للمنتجبين خلافا... والحمد لله على اتمامه».

ش ۵۵۶، ۱۱۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ علی اکبر بن مهدی شیرازی در ۱۲۵۰، با مهر بیضوی
«شعاع ۱۳۱۵».

﴿ ۱۱۹ ﴾

التمهید فی شرح قواعد التوحید (عرفان، عربی)

از: صائن الدین علی بن محمد ترکه (۸۳۰ ق)
شرحی است با عناوین «قال - اقول» بر رساله توحید جدش افضل الدین ترکه به

اضافه مقدمه‌ای در مقاصد اصل رساله. بنابر تصریح شارح چون جدش رساله را بنا بر مبانی عمیق فلسفی نگاشته و طریق استدلال و برهان را پیش گرفته بود بر آن شد که به عنوان شرح آنچه اهل کشف و شهود گفته‌اند و قواعد و مبانی آنها را نیز بیاورد. مکرر چاپ شده است.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل مكان من ظلال جلاله مجالي انوار جماله تفصيلاً لما أجمل من الاحكام وصير صور تجلياته مشارق شمس المعاني تكمياً لما عم من الانعام».

انجام: «فلكل منزل ومقام بحسب علوم وميزان يخصصه بحسب تقرير مراقبي استعداد على تلك العلوم بموازينها لكن لتحقيق هذا الكلام وتبيين احكامه اباحت طويل الدلائل لا يناسبها امثال هذه المختصرات فلنكتف بهذا القدر».

ش ۳۷۰۸، ۱۲۵ برگ، ۲۲×۱۵ نسخ شهاب الدین بن نور الدین حسینی نیریزی شیرازی در ۱۳۰۵ (عهد ناصری) هنگامی که نزد آقا محمد رضا قمشه‌ای در طهران همین کتاب را می‌خواند. با حواشی از کاتب مورخ ۱۳۱۵.

﴿ ۱۲۰ ﴾

تمهید القواعد الاصولية والعربية (فقه و اصول فقه و نحو، عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق)

یکصد قاعده در اصول فقه با آنچه از احکام از آنها استفاده می‌شود و یکصد قاعده در نحو با احکام مستفاد از آنها به طور خلاصه در این کتاب گردآوری شده است. تاریخ پایان آن جمعه اول محرم ۹۵۸ می‌باشد.

[الذریعة ۴/۴۲۲، مرعشی ۴/۳۰۶، مجلس ۲۴۴/۲۵، مشار عربی ۲۱۸].

آغاز: «الحمد لله الذي وفقنا لتمهيد قواعد الاحكام الشرعية...».

ش ۲۷۵، ۱۲۶ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از انجام ناقص است. این نسخه در فهرست سابق نیست؟

* * *

ش ۴۵۱، ۹۳ برگ، ۱۶×۱۲، نستعلیق ۱۲۳۷ با مهر بیضوی «الوائق بالله الغنی جعفر بن یوسف الحسینی». تصحیح شده.

* * *

ش ۴۶۳، ۲۱۱ برگ، ۲۲×۱۲. نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) با مهر بیضوی «یا ابا عبدالله» و یادداشت تملک محمد نصیر الجیلانی و محمد امین نجل محمد حسین مورخ ۱۲۱۹. تصحیح شده.

* * *

ش ۴۸۱، ۱۳۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد حسین بن عبدالصمد الموسوی در ۱۳۲۷ در کربلا. با یادداشت تملک سید محمد جزائری در اول نسخه.

* * *

ش ۱۸۳۹، ۱۶۶ برگ، ۲۵×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳) ناقص.

* * *

ش ۱۸۶۲، تحریر سده ۱۱ و ۱۲. این نسخه در فهرست سابق این کتابخانه یاد شده است.

﴿ ۱۲۱ ﴾

التنبيهات علی معانی السبع العلویات = شرح قصائد ابن ابی الحدید (عربی)

از: محمد بن ابی الرضا فضل الله بن حسین راوندی علوی، قرن ۷
رساله‌ای است در شرح و توضیح «قصائد السبع العلویات» اثر عزالدین
عبدالحمید بن ابی الحدید معتزلی (۶۵۵ ق)

[الذریعة ۳۹۲/۱ و ۴۵۰/۴ - مجلس ۳۵/۱۶ و ۲۰۴/۲۵ - مرعشی ۱۷/۳].

آغاز: «بواجب الوجود استعین وبارشاده سبیل الحق استبین واصلی علی محمد وآله الطیبین الطاهرین... فان القصائد السبع العلویة نظم شیخ العالم... قد احتوت علی فضائل كثيرة...».

انجام: «... وقال هی دون مدح الرجل وفوق ما مدح... افضل ولقد اجاد واحسن حشره الله مع من تولاهم «تمت»».

ش ۳۳۸۸، ۹۵ برگ، ۱۷×۱۰، نستعلیق عبدالرحیم بن محمد رضا خلخالی در ۱۲۶۹ با مهر بیضوی «عبده الراجی حسین ۱۲۹۸» در برگ آخر.

﴿ ۱۲۲ ﴾

التنقیح الرائع لمختصر الشرایع

(فقه، عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله السیوری (۸۲۶)

شرح مختصری است با عنوان «قوله - قوله» بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلی. در این شرح بیشتر به مسائلی که محقق در آنها فتوی قاطع ندارد. یا مجمل بوده و از حیث لفظ یا معنی احتیاج به گفتگو داشته، پرداخته است. و نیز دارای مقدمات کوتاهی است در معنی فقه و ادله عقلیه و عمل به خبر واحد و شرح اصطلاحات مؤلف و طریق روایت و تألیف آن در نهم ربیع الاول ۸۱۸ به پایان رسیده و در چند جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۴/۴۶۳، مرعشی ۵/۱۱۳].

آغاز: «الحمد لله العلی العظیم العزیز... فان علم الفقه لا یخفی بلوغه الغایة شرفاً وفضلاً ولا یجهل احتیاج الكل الیه وكفی بذلك نبلاً ومما صنف فیه كتاب النافع مختصر الشرائع...».

انجام: «والاجماع ینعقد علی انه لا یعقل المولی عبد وهو عام فی امّ الولد و غیرها وفی رواية مسمع عن الصادق علیه السلام ان جنایتها فی حقوق الناس علی سیدها والظاهر بین الاصحاب خلاف ذلك».

ش ۱۰۸۲، ۳۹۹ برگ، ۲۴×۱۸، از طهارت تادیات، نسخ فیاض بن محمد بن ناصر نجفی در ۹۷۱ و بایادداشت تملک شجاع بن علی حسینی مورخ ۹۷۱، با مهر بیضوی «عبداله الراجی محمد جواد» و تملک مورخ ۱۲۴۱.

رساله زبدة الفرائض محمد تقی فارسی که در ارث و به زبان فارسی است در حاشیه کتاب ارث این نسخه نوشته شده است.

﴿ ۱۲۳ ﴾

تنقیح المقاصد الأصولیة فی شرح الملخص الحائریة (اصول فقه، عربی)

از: محمد حسن بن محمد معصوم قزوینی حائری (۱۲۴۰)

فوائد قدیمه وجدیده وحید بهبهانی را به نام «ملخص الفوائد السنیة ومنتخب الفرائد الحسینیة» در هشتاد فائده تنظیم نموده، ولی چون مطالب آن مشکل بوده لذا شرح مزجی مختصری بر آن نوشته و فهرستی برای آن تنظیم نموده است. بنا به گفته آقابزرگ تهرانی این شرح به سال ۱۲۱۲ پایان یافته است ولی در این نسخه ۱۲۰۲ ذکر شده است.

[الذریعة ۴/۴۶۵، مرعشی ۶/۶۱].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى معرفته ومعرفته نبيه واوليائه ومتابعة شريعة سيّد انبيائه».

انجام: «ويتحرزوا عن اللجاج والاعتساف وأن يمنعوا علينا باصلاح الفاسد وترويح الكاسد».

ش ۱۳۴۸، ۳۰۰ برگ، ۱۹×۱۴، نسخ ۱۲۰۲. نام کاتب ندارد.

﴿ ۱۲۴ ﴾

التوحید

(حدیث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)
احادیث و روایت‌هایی که درباره توحید الهی و صفات ثبوتیه و سلبيه و غیره وارد شده در شصت و شش باب گرد آورده است.

[الذریعة ۴/۴۸۲، مرعشی ۶/۳۱۴، مشار عربی ۲۲۴، مجلس ۲۴۰/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الذي لا شريك له...».

ش ۴۲۷، ۲۲۷ برگ، ۱۴×۲۴، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) بی‌کا، بی‌تا. حواشی از سید نعمت الله جزائری دارد و اول و آخرش افتادگی دارد.

* * *

ش ۴۹۷، ۲۲۴ برگ، ۱۴×۲۰، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از انجام نقص دارد.

* * *

در ش ۳۲۶ مجموعه‌ها هم نسخه دیگر توحید صدوق هست.

﴿ ۱۲۵ ﴾

التوحید

(حدیث، عربی)

از: ابو عبدالله مفضل بن عمر جعفی
چند مجلس است که مفضل به خدمت حضرت امام صادق عليه السلام می‌رسیده و آن حضرت پیرامون مخلوقات و عظمت خالق و اسرار خلقت سخن می‌گفته‌اند و مفضل آن گفته‌ها را ضبط کرده است.

[الذریعة ۴/۴۸۲، مرعشی ۶/۶۶، مجلس ۶۶/۱۵۴، مشار عربی ۲۲۴].

آغاز: «روی محمد بن سنان قال حدثني المفضل بن عمر قال كنت ذات يوم بعد العصر جالسا في الروضة بين القبر والمنبر وانا مفكر فيما خص الله به سيدنا محمد صلی الله علیه و آله من الشرف والفضائل».

ش ۷۶۵، ۶۹ برگ، ۱۸×۱۰، نسخ عباس قمی در ۱۰۵۵. در ۱۱۰۲ مقابله و تصحیح شده و محمد بن لاجین برخی حواشی را از بحار الانوار بر آن افزوده است.

* * *

ش ۹۲۸، ۲۷ برگ، ۱۹×۱۱، نسخ محمد صادق حسینی قمشه‌ای در ۱۰۵۹.

﴿ ۱۲۶ ﴾

توشیح التفسیر

(تفسیر، عربی)

از: محمد بن سلیمان طیب تنکابنی صاحب قصص العلماء (۱۳۰۲ ق)
مؤلف در مقدمه گوید: بعد از این که بسیاری از من خواستند تا کتابی در تفسیر بنویسم به گونه‌ای که اعجاز قرآن در آن نمودار شده باشد این کتاب را در سه باب مقدمات، قواعد تفسیر و تأویل و در پایان تفسیر قرآن گرد آوردم. مؤلف در این جلد که به عنوان مقدمه‌ای بر تفسیر قرآن کریم است به تفسیر آیات متفرقه می‌پردازد. چاپ شده است. تاریخ تألیف ۱۲۸۵

[الذریعة ۴/۴۸۸].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل کلامه مجمع بیان جواهر جوامع علوم الاولین والآخرین وتبیان اسرار تنزیل منهج الصادقین وکشاف انوار تأویل مراتب المتقین».
ش ۴۴۴، ۹۸ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق ۱۲۸۶. با وقفنامه از سید مهدی مورخ ۱۲۸۸ یا ۱۳۸۸ و مهر بیضوی «مهدی الحسینی ۱۳۸۶» یا ۱۲۸۶.

﴿ ۱۲۷ ﴾

توضیح التذکرة = شرح تذکرة نصیریه

(هیأت، عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد نیشابوری (۷۲۸ ق)
شرحی است با عناوین «قال - اقول» بر رساله «التذکرة» خواجه نصیر الدین طوسی

در علم هیأت. این شرح توضیحی است به اضافه اشکال هندسی که مورد احتیاج بود و مشهور نبوده یا در مجسطی نیامده و به تاریخ ربیع الاول ۷۱۱ ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۴/۴۹۲، مرعشی ۳۲/۱۵، الفبایی آستان قدس ۱۵۱].

آغاز: «الحمد لله الذي جعلنا من المتفكرين في خلق الارض والسموات وشرفنا بالنظر في هيئة الاجرام المبدعات فهدانا بالتفكر في المصنوعات والتدبر في امر المدبرات الى وجود صانع قدير وحكيم خبير...».

انجام: «زادنا الله تعالى واياكم رغبة في الحق الصريح والقول الصحيح وجعل ما لقيت في توضيح هذا الكتاب من عرق الجبين وكد اليمين تبصرة للمتفكرين في ملكوت السموات والارضين وتذكرة للمتأملين في عجيب صنع رب العالمين... والسلام على من اتبع الهدى».

ش ۴۱۵، ۱۴۴ برگ، ۲۳×۱۶، نستعلیق محمد صادق بن علی خراسانی متخلص به أطوار در سال ۱۲۷۷ در کرمان. اشعاری از کاتب قبل از شروع کتاب دیده می شود. و همین کاتب شرح دیوان مجنون عامری دارد به الذریعه ۸۰/۹ رجوع شود. چند صفحه از شرح دیوان مجنون عامری ضمیمه این نسخه است که شاید بخشی از همان کاتب باشد.

﴿ ۱۲۸ ﴾

التوضیح فی حل غوامض التنقیح

(اصول فقه، عربی)

از: صدر الشریعة عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعة محبوبی بخاری (۷۴۸ ق)
کتاب تنقیح الاصول متن مختصر مشهوری است در اصول فقه از خود شارح که در عصرش شهرت بسزایی پیدا کرده و شاگردانش آن را نشر داده اند و این شرح استدلالی به عنوان «م - ش» و به نام یکی از سلاطین نوشته شده که نامش در مقدمه نیامده است.

[کشف الظنون ۱/۴۹۶، مرعشی ۲۴۱/۶].

آغاز: «بسمله... حامدا لله تعالى اولا وثانيا و... الثناء اليه ثانيا وعلى افضل رسله... يقول لما وفقني الله تعالى بتأليف تنقيح الاصول اردت ان اشرح مشكلاته وافتح مغلقاته...».

انجام: «والمراد... حرمة لا يحتمل السقوط وحرمة يحتمل السقوط لكنها لم تسقط وهما حق الله تعالى ويجب الضمان لجوب العصمة والله ولي العصمة».

ش ۷۹، ۲۷۱ برگ، ۱۹×۲۹ نسخ سده ۱۱ و ۱۲.

﴿ ۱۲۹ ﴾

توضیح المقال فی علم الدراية والرجال (رجال ودرایه، عربی)

از: حاج ملا علی بن قربانعلی کنی طهرانی (۱۳۰۶ ق)
این کتاب مشتمل بر یک مقدمه (شامل چند امر) و سه باب (دارای چند فصل) و یک خاتمه می باشد.

[الذریعة ۴/۴۹۸، مشار، عربی ص ۲۲۷].

آغاز: «بسمله... اما بعد فالكلام فی علم الرجال على وجه الاستعجال يقتضى رسم مقدمة وابواب وخاتمه. اما المقدمة ففی بیان موضوعه وفائدته المحتاج اليها على ما هو المتعارف...».

انجام: «... فبرز فی الطهارة مجلد وفى الصلاة مجلد وفى البيع مجلد وفى القضاء مجلدان والآن انا من ثالثهما فى بقيته مع الشهادات ادخلها الفصل بكتابة هذه الرسالة بالتماس...».

ش ۱۸۲۵، ۸۱ برگ، ۱۸×۲۲، تحرير سيد على بن احمد بن عبدالباقى الحسنى الحسينى

الكاشانى در ۱۳۲۱.

﴿ ۱۳۰ ﴾

تهافت الفلاسفة

(فلسفه و کلام، عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی (۵۰۵ ق)

مؤلف تناقض گویی های فلاسفه را در بحث های الهیات برشمرده تا پاسخی باشد بر آنان که به معارف دینی با نظر حقارت می نگرند و پیروی از فلاسفه و حکما می نمایند. این کتاب مشتمل بر چهار مقدمه و بیست مسأله و یک خاتمه است.

[کشف الظنون ۵۰۹/۱، مرعشی ۱۲۷/۱۷، مشار، عربی ص ۲۲۸].

ش ۱۷۶۳، ۲۸۹ برگ، ۲۴×۱۵، نستعلیق، بی کا، بی تا، (تحریر سده ۱۱) از آغاز و انجام افتادگی دارد با جدول زرین در همه صفحه ها.

﴿ ۱۳۱ ﴾

تهذیب الاحکام

(حدیث، عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

یکی از چهار کتاب حدیثی معتبر و مهم شیعه است و به عنوان شرحی بر کتاب «المقنعة» شیخ مفید، نگاشته شده و دارای حدود سیزده هزار و پانصد حدیث می باشد.

[الذریعة ۵۰۴/۴، آستان قدس ۱۶۵/۱۴، مرعشی ۲۵۴/۱، مجلس ۵۶/۷ و ۹۶/۲۵،

مشار عربی ص ۲۲۸].

آغاز طهارت: «الحمد لله ولی الحمد ومستحقه...».

ش ۵۷، ۳۵۴ برگ، ۳۶×۲۵، نستعلیق محمد علی بن محمد صالح ابهری المقام درجمادی

الثانية ۱۰۶۰ ق. کتاب جهاد تا قصاص را دارد. با مهر بیضوی (محمد تقی الموسوی).

* * *

ش ۱۲۰، ۳۸۰ برگ، ۲۶×۱۹، شامل کتاب زکات تا کتاب تجارت، نسخ حجتی بن نصر الله بن شیخ محمد حمیری در ۹۸۳، با یادداشت تملک عبدالخالق الشریف الشهیر بقاضی زاده.

* * *

ش ۱۷۲، ۲۴۵ برگ، ۲۹×۲۱، نسخ خلیفه بن حاجی حمدی بن معلالمعرفاوی اصلا و مولدا الصیمر من البصرة. علامت تصحیح دارد. شامل کتاب طلاق تا مشیخه است.

* * *

ش ۱۷۳، ۲۳۱ برگ، ۲۸×۲۰، نسخ سده ۱۱. علامت تصحیح دارد. کتاب طهارت تا زکات است. با فائده‌ای در کنیه امامان عليهم السلام بر روی برگ اول.

* * *

ش ۱۷۴، ۲۵۰ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد یوسف بن نذر علی اردستانی در ۱۱۱۵. تصحیح شده. با مهر بیضوی «عبدالراجی محمد حسین». کتاب صیام تا تجارت را دارد.

* * *

ش ۱۷۵، ۱۴۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ سده ۱۱ و ۱۲. شامل کتاب طهارت و صلاة است و از اول و وسط و آخر ناقص است.

* * *

ش ۴۲۹، ۳۱۲ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ محمد شفیع بن محمود بن علی اکبر نائینی در ۱۰۷۲. شامل کتاب جهاد تا دیات، تصحیح شده و علامت بلاغ دارد.

* * *

ش ۹۴۵، ۱۵۰ برگ، ۳۲×۲۰، تحریر سده ۱۱. از آغاز تا نوافل صلاة را دارد. با یادداشت تملک مورخ ۱۰۸۰ با مهر مربع «العبد الخاطی محمد حسین» و محمد حسین بن کرمعلی نسخه را تصحیح کرده است.

* * *

ش ۱۶۹۳، ۳۰۹ برگ، ۳۱×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) زیارات تاشیخه را دارد. آغاز وانجامش ناقص است.

* * *

ش ۲۰۲۶، ۵۴۷ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ محمد هادی بن محمد مهدی قزوینی در ۱۰۱۹. از ابتدای کتاب تا پایان کتاب جهاد را دارد.

* * *

ش ۳۲۱۷، ۳۳۴ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ علاء بن علاء الدین استرآبادی در ۹۶۲ برای امیر ابراهیم الصفوی الحسینی. این نسخه زکات تا حج را دارد.

* * *

ش ۳۲۱۸، ۳۹۴ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ حسن بن محمد حسینی در ۱۰۱۶. کتاب طهارت و صلاة را دارد. بایادداشتی از محمد حسین بن علی قلی در ۱۲۱۵، و تملک محمد صالح بن محمد اسماعیل در ۱۱۲۱ و حسن بن محمد حسینی حمادی با مهر مدور «یا حسن التجاوز» و مهر مربع «محمد امید شفاعت دارد طالب ۱۱۹۱». چند برگ آخر نو نویس است.

* * *

ش ۳۶۵۳، ۳۸۶ برگ، ۳۱×۱۹، نسخ محمد باقر کاتب اصفهانی در ۱۰۵۳. این نسخه طهارت تا پایان حج و مشیخه را شامل است. با مهر بیضوی «عبده فتحعلی ۱۳۰۴».

* * *

ش ۳۷۷۴، ۲۴۷ برگ، ۳۱×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از طهارت تا باب العمل فی لیلة الجمعة را شامل است.

* * *

ش ۳۶۴۸، از مجموعه‌ها نیز شامل نسخه دیگری است.

﴿ ۱۳۲ ﴾

تهذیب المنطق

(منطق، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ق)

رساله‌ای است کوتاه در منطق که شروح و حواشی فراوانی بر آن نگاشته شده و یکی از آنها به حاشیه ملا عبدالله معروف و کتاب درسی حوزه‌های علمیه بوده است. **آغاز:** «الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله»

على من أرسله هدياً هو بالاهتداء حقيق ونوراً به الاقتداء يليق وعلى آله واصحابه الذين سعدوا في مناهج الصدق بالتصديق».

ش ۳۹۷۲، ۶ برگ، ۲۱×۱۶، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۳۳ ﴾

تهذیب الوصول الى علم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ابومنصور حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (علامه حلّی)، (۶۴۸-۷۲۶ق)

رساله‌ای است در اصول فقه که بدرخواست فرزند مؤلف محمد فخر المحققین (۷۷۱ق) در دوازده مقصد تنظیم و تألیف شده است.

[مرعشی ۱۴۳/۱ - الذریعه ۵۱۱/۴ و ۵۴/۶ و ۱۶۵/۱۳ - الفبائی آستان قدس ۱۵۴ -

مشار عربی ۲۳۰].

آغاز: «الحمد لله رافع درجات العارفين الى ذروة العلا ومهبط منازل الجاهلين الى اسفل درك الشقا ومفضل مداد العلماء على دماء الشهداء اذ بانوار مصابيح افكارهم...».

انجام: «... وليكن هذا اخر ما نذكره في هذا الكتاب ومن اراد التطويل في هذا الفن فليطلب من كتابنا المسمى بنهاية الوصول فانه قد بلغ الغاية وتجاوز النهاية والحمد لله رب العالمين».

ش ۲۲۹۴، ۱۳۶ برگ، ۱۹×۱۵، نسخ صالح بن سلیمان عاملی در ۱۰۷۰. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده. برخی اوراق میانی نسخه ظاهراً از تاریخ یاد شده قدیم تر است.

* * *

ش ۲۶۷۶، ۹۶ برگ، ۱۸×۱۲، تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

* * *

ش ۳۷۳۱، ۵۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق رحیم بن علیخان در ۱۲۰۳ یا ۱۲۳۰. چند نسخه دیگر از این کتاب در بخش مجموعه‌ها یاد می‌شود.

﴿ ۱۳۴ ﴾

ثواب الاعمال وعقاب الاعمال

(حدیث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ هـ)

کتابی است حدیثی در دو بخش ثواب الاعمال وعقاب الاعمال. در بخش اول روایتهای مربوط به ثواب کارهای نیکو و عباداتی که انسان انجام می‌دهد و از طریق ائمه هدی علیهم‌السلام روایت شده گردآوری شده است. و در بخش دوم عقاب‌ها.

[الذریعة ۱۸/۵، مجلس ۱۲۳/۲۵، مرعشی ۲۱/۱۵].

ش ۱۱۸۹، ۲۷۹ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ محمد اکبر بن محمد جعفرقائنی در ۱۰۸۸ با تملک محمد اکبر بن حاج ملک محمد تربتی. از آغاز افتادگی دارد.

﴿ ۱۳۵ ﴾

جامع الاخبار = معارج الیقین

(حدیث، عربی)

از: محمد بن محمد سبزواری (قرن ۷)

همان است که به اشتباه به شیخ صدوق نسبت داده می‌شد.

[مجلس ۱۵۲/۱۲ و ۲۶/۲۶ - الذریعة ۳۳/۵ - مرعشی ۱۲/۳ - مشار عربی ۲۳۹/].

آغاز: «الحمد لله الاول بلا اول كان قبله والآخر بلا آخر يكون بعده الذي قصر
عن رؤيته الابصار - الناظرين وعجزت عن نعته او هام الواصفين...»
ش ۲۷۱۱، ۲۱۳ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۲۱۰ ق.

﴿ ۱۳۶ ﴾

جامع الاسرار ومنبع الانوار (عرفان، عربی)

از: سید رکن الدین حیدر بن علی بن حیدر حسینی آملی (قرن ۸ هـ)
کوششی است برای جمع بین گفته بزرگان اهل عرفان در موضوع توحید و
خداشناسی و تطبیق آنها با شریعت و آنچه در آیات و روایات آمده است. بنا به گفته
مؤلف، اسرار و حقایق علم توحید و اسرار انبیاء و اولیاء الهی در این کتاب جمع آمده
است. این کتاب دارای سه اصل و هر کدام مشتمل بر چهار قاعده می باشد.
چاپ شده است.

[الذریعة ۳۸/۵، مرعشی ۳۷۷/۱۳، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۷۰/۱].

ش ۱۵۷۶، ۸۵ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از آغاز و انجام ناقص
است.

﴿ ۱۳۷ ﴾

جامع الدقائق = شرح غرّة المنطق (منطق، عربی)

از: خضر بن محمد بن علی الرازی الجبلرودی (سده ۹)
شرحی است مزحی بر غرّة المنطق استاد ششمین شمس الدین محمد بن شریف
حسینی م ۸۳۸، و نسخه‌ای از غرّة المنطق هم در این کتابخانه هست. ش ۱۱۸۶
[الذریعة ۵۲/۵].

آغاز: «نحمدک یا من لا يتصور كنه ذاته ولا يعلم حقيقة صفاته غلب علی بصائر

العقول بنوره فتحیرت...».

انجام: «... کانت مقدماته وهمیات ومن اراد تحقیق المقام وتفصیل الاحکام فلیرجع الی کتابنا القوانين».

ش ۱۱۹۱، ۵۳ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ علی بن شیخ ابراهیم زبیدی... الحمیری الزرقی در ۱۰۶۲.

﴿ ۱۳۸ ﴾

الجامع للشرائع = جامع الشرائع (فقه، عربی)

از: ابوزکریا یحیی بن سعید حلی (ابن سعید حلی) (۶۹۰ ق)

دوره کامل و مختصر فقه فتوایی است. و به هیچ مطلبی از متقدمین و اقوال آنان اشاره نکرده است مگر به ضرورت. چاپ شده است.

[الذریعة ۶۱/۵، الفبائی آستان قدس ۱۵۸، مرعشی ۲۵۴/۱۵].

آغاز: «الحمد لله الذي ابتداهم بالنعم وايدهم بالقدر...».

ش ۴۲۴، ۱۶۶ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از آغاز و انجام ناقص است.

* * *

ش ۳۹۵۱، ۱۰۶ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. با مهر مربع «عبدہ سید محمد الرضوی» در اول نسخه.

یکی از این دو نسخه تحریر سده ۸ و ۹ می‌باشد.

﴿ ۱۳۹ ﴾

جامع العبائر = جامع العبارات (فقه، عربی)

از: ؟

فقه استدلالی مفصلی است که از اکثر کتب فقهی نقل می‌کند و با عناوین «قال

المصنّف - قال المصنّف» نظرات خود را بیان می نماید. کتابهایی که از آنها نقل کرده عبارتند از: دروس، شرح لمعه، مجمع الفائده، مسالک، مفاتیح فیض کاشانی و غیره. آغاز نسخه ۴۸۶: «کتاب الحدود قال فی کشف اللثام...».

ش ۴۸۵، ۱۹۶ برگ ۲۱×۱۵، نستعلیق سده ۱۳، کتاب حدود است. از آغاز ناقص است. واقف این نسخه و سه نسخه بعدی حاج آقا محمد مقدس اصفهانی رحمته الله است.

* * *

ش ۴۸۶، ۱۹۴ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق ۱۲۴۸.

کتاب حدود است.

* * *

ش ۴۸۷، ۳۳۶ برگ، ۲۱×۱۵، تحریر سده ۱۳.

کتاب طلاق را دارد.

* * *

ش ۴۸۸، ۱۱۱ برگ، ۲۱×۱۶، تحریر سده ۱۳.

کتاب سبق و رمایه است.

﴿ ۱۴۰ ﴾

جامع العبارات = جامع العبائر

(فقه، عربی)

از:؟

شرح استدلالی متوسطی است بر «شرایع الاسلام» محقق حلی با نقل اقوال بسیاری از فقها و کتب آنها از مجمع الفائده، مسالک و ریاض، مفاتیح فیض کاشانی، حدائق. به احتمال قوی یکی از جلدهای «جامع العبائر» است که در شماره‌های [۴۸۵ - ۴۸۸] معرفی شده است.

روی برگ اول این نسخه نوشته: از جناب سید سلّمه الله و زیر آن با خط جدیدتر

که گویا خط آقا سید مصطفی صفایی خوانساری باشد نوشته حجة الاسلام شفتی.
 آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله
 الطاهرين كتاب المفلس مقدمة قال في الشرائع المفلس هو الفقير الذي...».
 ش ۵۱۵، ۲۳۵ برگ، ۲۳×۱۸، نستعلیق مؤلف. شامل كتاب المفلس، الحجر، الضمان، الحواله،
 الكفاية، مسائل في تصرفات اولياء الصغار والمجانين في اموالهم وما يتعلق بانفسهم من
 الزواج والطلاق والاجارة والاستيجار وامثالها ومسائل في احكام وطى الزوجة في حال
 الحيض. با يادداشت تملك سيد مصطفی حسینی خوانساری مورخ ۱۳۷۵ و خود ایشان به
 کتابخانه اهداء کرده است.

﴿ ۱۴۱ ﴾

جامع الغرر فی فقه الاثنا عشر

(فقه، عربی)

از:؟

شرحی است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی. مؤلف از صاحب منهج
 (حاجی کلباسی) به عنوان شیخنا نام می برد. او در ۳۶ سالگی به این شرح شروع کرده
 و تاریخ تألیف آن ۱۲۶۱ می باشد و پشت جلد نسخه نوشته شده: جامع الغرر حاج
 سید محمد علی.

آغاز: «الحمد لله الذي ارشدنا الى تهذيب الاحكام وشرائع الاسلام ومدارك
 الحلال والحرام لارشاد الانام حين زلت الاقدام... اما بعد فان علم الفقه لا يخفى على
 احد فضله وشرفه وعلوه...».

ش ۵۱۷، ۱۴۹ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق رجب ۱۲۶۱. کتاب طهارت را دارد. با حواشی با
 امضاء «منه». تصحیح شده است.

﴿ ۱۴۲ ﴾

جامع المقاصد فی شرح القواعد

(فقه، عربی)

از: نور الدین علی بن حسین کرکی عاملی (محقق کرکی، محقق ثانی) (۹۴۰ ق)
 شرح استدلالی مفصلی است به عنوان «قوله - قوله» بر کتاب «قواعد الاحکام»
 علامه حلی (۷۲۶). این شرح فقط تا بخشی از کتاب نکاح و در هفت جلد نوشته شده
 است و تاریخ اتمام آخرین جلد به سال ۹۳۵ است.

[الذریعه ۷۲/۵، مرعشی ۲۸۲/۳، مجلس ۱۹۱/۲۶، مشار عربی ۲۴۵].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة على رسوله محمد وآله الطاهرين مقتضى
 كلام اهل اللغة ان استعمال لفظ النكاح فى الوطئ اغلب قال فى الصحاح النكاح
 الوطئ...».

ش ۴۷۳، ۱۹۳ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق ملک محمد اصفهانی در ۱۲۴۹، شامل کتاب نکاح
 است.

* * *

ش ۱۳۳۶، ۲۴۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۹۱۵ (ظاهراً این تاریخ اشتباه است شاید ۹۵۱ باشد) با
 مهر بیضوی «ظنی حسن بالله» با تملک محمد صالح بن کمال الدین مازندرانی المتولی با
 مهر «الوائق بالله الملك عبده محمد صالح المتولی».
 این نسخه شامل طهارت و صلات است.

* * *

ش ۲۱۷۰، ۲۴۹ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق عماد الدین مطهر هزار جریبی در صفر ۹۷۴ در مشهد
 امیر المؤمنین علیه السلام. شامل مکاسب تا شفعه (جلد چهارم) است آغازش افتادگی دارد. با مهر
 بیضوی «عبده الراجی محمد جواد الحسینی» در برگ اول.

﴿ ۱۴۳ ﴾

الجبر والمقابلة = رسالة في ...

(عربی)

از: ؟

این کتاب شرحی است بر کتاب دیگر در حساب و جبر و مقابلة و در چندین مقاله با عناوین «قال - اقول» تنظیم یافته که قسمتی از مقاله سوم و مقاله چهارم آن که در جبر و مقابلة است و مقاله پنجم در استخراج مسائل به جبر و مقابلة است، در این نسخه آمده. شارح این کتاب را در زمان خود مؤلف شرح کرده و از مؤلف به قال مُدَّ ظله تعبیر نموده است.

در فهرست سابق این رساله به عنوان «الحساب» با توضیح بهتری یاد شده ص ۱۵۴. **آغاز:** «عده من اجذاره هی نسبة الجذر الواحد الى تلك العدة لما نتبین فنسبة جذر المال الى ثلثة نسبة العشرة الى اثنين». **انجام:** «... ثم زد على الشئ ربع عشرين الا ثلث شىء وهو خمسة الا نصف سدس شىء يبلغ خمسة وثلثى شىء».

ش ۱۱۵۵، ۱۳۵ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، از آغاز و انجام ناقص است.

﴿ ۱۴۴ ﴾

الجعفرية

(فقه، عربی)

از: نور الدین علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی (محقق ثانی) (۹۴۰ ق) شامل واجبات و مندوبات نماز و مشتمل بر یک مقدمه و چهار باب و خاتمه می‌باشد و در مشهد مقدس به سال ۹۱۷ به پایان رسیده است.

[الذريعة ۱۱۰/۵، مرعشی ۵۳/۱، مجلس ۱۲۹/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الولی الحمید المبدئ المعید الفعال لما یرید الذی شرع لعباده الصلاة وسيلة الى الفوز بجزیر الثواب وفضلها على جميع الاعمال البدنية فامر

بالمحافظة عليها...».

انجام: «الا الوتر فانها ركعة وصلاة الاعرابي فانها اربع وليكن هذا آخر ما اوردنا في هذه الرسالة والحمد لله الذي وفق لا تمامها وختم الحسنی فی افتتاحها واختتامها وان اضرع اليه بخاصته وخالصته محمد واطائب عترته مع ما انا عليه من الاعتراف بالعجز والتفصير والافتقار الى جوده المطلق».

ش ۶۳۰، ۹۴ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق حسن بیک محمد تقی قهپایی در ۱۰۷۱ در مسجد حکیم داود، حواشی بامضاء ابوطالب دارد.

* * *

ش ۱۹۰۲، ۷۲ برگ، ۲۴×۱۶، نستعلیق سید محمد مهدی مصنف در ۱۰۷۲ در دو سه برگ آخر، و بقیه قدیم تر است.

* * *

ش ۲۶۵۲، ۶۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ عمران بن محمد النمیری در ۹۱۷. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۱۴۵ ﴾

جنة الامان الواقية وجنة الايمان الباقية = مصباح كفعمی (دعا، عربی)

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

در سال ۸۹۵ تألیف شده و چاپ شده است.

[الذريعة ۱۶۱/۵، مرعشی ۸۵/۲، مجلس ۳۰۳/۳۵ و ۳۴۲، مشارع عربی ۲۵۴].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل الدعاء سُلماً يرتقى به اعلى مراتب المكارم ووسيلة الى اقتناء غرر المحامد ودرر المراحم...».

ش ۱۶۹، ۳۱۰ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ سده ۱۱.

* * *

ش ۱۷۰، رحلی، ۳۴۹ برگ، نسخ محمد بن عیسی حسینی مرعشی شوشتری در ۱۰۶۱ این
نسخه ملحقاتی در چهل صفحه دارد باید با نسخه چاپی تطبیق شود.

* * *

ش ۳۶۷، ۳۴۸ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، برگ اول و چند برگ آخر تحریر عبدالجواد
بن عبدالرحیم (مؤلف کتاب «الصاحب» که در این کتابخانه موجود است) در سال ۱۳۳۱
می‌باشد. (بقیه تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۹۹۵، ۲۳۸ برگ، ۲۸×۱۹، نسخ اسماعیل بن مظفر دماوندی در ۱۱۷۸. با سرلوح و جدول
زرین.

* * *

ش ۳۱۳۸، ۳۲۰ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ ۱۰۶۶، نسخه‌ای نفیس است.

* * *

ش ۳۲۷۶، ۳۵۶ برگ، ۲۶×۱۹، (تحریر سده ۱۰) حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۶۴۷، ۳۱۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۳۷۴۴، ۳۵۱ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ مهر علی بن عین علی اردبیلی در ۱۰۳۹.

﴿ ۱۴۶ ﴾

الجنة الواقعة والجنة الباقية

(دعا، عربی)

از: ابراهیم بن علی کفعمی عاملی، -۹۰۵ ق یا میرداماد

غیر از مصباح کفعمی است و گزیده آن است در ۴۰ فصل و دو نسخه دیگر از آن هم
در بخش مجموعه هاست.

[آستان قدس ۱۷۴/۱۵ - مشار عربی ۲۵۴/ - مرعشی ۸۵/۲ - مجلس ۳۱۹/۳۵].

ش ۳۰۴۹، ۸۸ برگ، ۱۳×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) از انجام افتادگی دارد.

﴿ ۱۴۷ ﴾

جنگ نظم و نثر

(عربی)

از:؟

شامل اشعاری از ابن سروق الماردینی، سید مرتضی، صفی الدین حلی، مجنون عامری، ابی فراس، صاحب بن عباد، حسان، شیخ کاظم ازری، ابن الوردی، ابن النقیب نورالدین علی بن عراق (کذا) ابوالفتح ابوجمیل نیشابوری، قطب الدین، ابوالبقاء، جلال الدین، یحیی جزاز مصری، ابوعباس عبداللّه بن معزّ عباسی، ابونواس، سید حمیری، بنت الباعونی، قاضی نظام الدین اصفهانی، ابوالحسن باخرزی، تنوخی، میرمحمد نصیر طبیب و سبعة علویه و حکایات مختلفه و روایات از صفی الدین حلی و نیز بخشهایی از «نزهة القلوب و روضه المحبوب» در یازده باب در عشق، خطبه بدون الف علی علیه السلام با ترجمه فارسی، چند شعر از یزید بن معاویه لعنة الله علیهما.

ش ۶۰۳، ۱۹۱ برگ، ۲۱×۱۵، تاریخ ۱۲۸۴ در آن دیده می‌شود.

﴿ ۱۴۸ ﴾

جنگ

(عربی)

از:؟

شامل مطالبی از کتابهای ذیل: مفاتیح الشرایع فیض، حقائق فیض، وافی فیض، بحار الانوار، الزواجر الالهیة و المواعظ الربانیة ملا علی اکبر بن عبداللّه تونی بشروی، دیوان حاج صادقای صامت، زواهر الحکم (الذی یقال انه من تصانیف المیرزا حسن القمی)، خلاصة الاصول ملا محمد کاظم سبزواری - الذی جعله شرحاً لعقائد مولانا

باقر العلوم - ادام الله ظلّه و از الحجة الناطق و مولانا محمد باقر (متخلص به روح) سلمه الله، و مولانا ابراهیم متخلص به خلیل و اربعین میر محمد زمان سمنانی و غیره به ضمیمه رساله اصطلاحات وقعت بین المحدثین در شش صفحه.
ش ۶۸۰، ۱۴۲ برگ، ۱۵×۱۸، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۴۹ ﴾

جنگ

(عربی)

از:؟

مجموعه‌ای از اشعار عربی شامل سبعة علویه، معلقات سبع، لامیه امرؤ القیس، طنطرنانی، فائدة فی نیران العرب، ابی الفتح البستی، اشعار شیخ بهایی از سوانح سفر حجاز و غیر آن و نیز از پدر او، نعت رسول اکرم صلوات الله علیه و آله از اعشی، اشعاری از حسین بحرانی دمستانی و برده، مدح امیر المؤمنین علیه السلام از صاحب معالم، بحرانی و بحر العلوم، مرثی بحر العلوم در یازده بند، قصیده دعبل خزاعی در مدح امام.

ش ۸۱۶، ۱۷۰ برگ، ۱۴×۲۱، نسخ ۱۲۶۹. جدولی در علوم غربیه در پایان نسخه است.

﴿ ۱۵۰ ﴾

جنگ حدیث

(عربی)

از:؟

مجموعه‌ای است از احادیث حضرت رسول اکرم و ائمه هدی صلوات الله علیهم اجمعین و ادعیه و حرزها و پانزده خطبه.

ش ۹۳۶، ۱۴۰ برگ، ۱۱×۱۶، نسخ محمد علی بن ملا محمد باقر نوری ایلکانی در ۱۲۶۱ در قریه ایلکا.

﴿ ۱۵۱ ﴾

جنگ

(عربی)

از:؟

شامل اشعاری از ابن شریف، علی بن جملی، امرؤ القیس و غیره و قصیده‌ای در مدح پیامبر اسلام ﷺ و بخشی از شرح دیوان امرؤ القیس. تاریخ ۱۰۹۳ و ۱۲۴۷ در آن دیده می‌شود.

ش ۱۲۱۳، ۱۸۰ برگ، ۲۱×۱۴، مقداری از آن نسخ مصطفی در ۱۰۹۳ می‌باشد.

﴿ ۱۵۲ ﴾

جنگ (آیات و روایات)

(عربی)

از:؟

برگزیده‌ای از آیات و روایات است.

ش ۱۳۳۹، ۲۰۵ برگ، ۲۱×۱۷، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۳ ﴾

جنگ مرآتی

(عربی)

از:؟

مجموعه‌ای از مرآتی عربی در مصیبت اهل بیت علیهم الصلاة والسلام.

ش ۱۴۸۸، ۲۵۷ برگ، ۱۶×۹، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۴ ﴾

جنگ مراثی

(عربی)

از: ؟

مجموعه مرثیه‌هایی است به نظم و نثر در مصیبت اهل بیت علیهم الصلاة والسلام.
ش ۱۴۹۲، ۱۴۳ برگ، ۱۷×۱۰، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۵ ﴾

جنگ اشعار

(عربی)

از: ؟

شامل اشعار عربی از شاعرانی چون عامر بن عامر بصری، نظام الدین محمد بن اسحاق اصفهانی، ابوفراس، محمد بن علی الحر السائی، قاضی تاج الدین احمد بن ابراهیم، ناصر بن علی البحرى، مقنی الکندی، متنبی، شهاب الدین احمد بن المنادی، طغرایبی، ابن رومی و... و بخشی از مقامات بدیع الزمان همدانی، و یک صفحه در طالع یک متولد که تحریر آن در ۲۲ محرم ۱۲۸۸ هـ است.
ش ۱۵۱۲، ۱۲۲ برگ، ۲۱×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۶ ﴾

جنگ

(عربی)

از: ؟

شامل اشعار، حکایات، احادیث و فوائد متفرقه‌ای که با استفاده از کتب مستقدمین گردآوری و در یک دفتر نوشته شده است.
ش ۲۱۷۹، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، با یادداشت تملک مریم بنت الشیخ علی آل زین الدین الاحسانی و مهر بیضوی «مریم بنت علی» در برگ اول. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

﴿ ۱۵۷ ﴾

جنگ

(عربی)

از:؟

شامل مطالب پراکنده و احادیث و بیشتر نکات ادبی، شرح شواهد کتابهای ادبی و برخی نکات عرفانی و ذوقی را بدون ترتیب خاصی دربر دارد.

ش ۲۵۶۲، ۹۶ برگ، ۱۵×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۸ ﴾

جنگ حدیث

(عربی)

از:؟

مجموعه حدیثی است. یک باب با عنوان «طینة المؤمن والکافر» دارد. از کلینی و ابن بابویه و طبرسی و کتاب اختصاص یاد کرده است. گاهی برخی عبارات را به فارسی ترجمه کرده است.

ش ۴۱۴۹، ۶۶ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۱۵۹ ﴾

جنگ

(عربی)

از:؟

شامل زیارت جامعه، «اصول دین» فارسی تحریر شده در ۱۲۳۸ ق، صرف و اشعار عربی همراه با ترجمه درباره لیلی و مجنون.

ش ۴۱۵۳، ۲۰ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ زیبا، با سرلوح و جدول زرین.

﴿ ۱۶۰ ﴾

جوامع الجامع

(تفسیر، عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (امین الاسلام طبرسی) (۵۴۸ ق)
 مؤلف - بنابه درخواست فرزندش ابونصر حسن - پس از دو کتابش «مجمع البیان»
 و «الکافی الشافی» این تفسیر مختصر را تألیف و در آن به نکات دقیق تفسیری و
 تفسیر «کشاف» زمخشری توجه داشته است. شروع کتاب در ۱۸ صفر ۵۴۲ و پایان آن
 ۲۴ محرم ۵۴۳ است.
 مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۲۴۸/۵، مرعشی ۱۱۱/۳، الفبایی آستان قدس ۱۷۴].

آغاز: «الحمد لله الذي اكرمنا بكتابه الكريم ومن علينا بالسبع المثاني والقرآن
 العظيم وما ضمنه من الآيات والذكر الحكيم فهو النور الساطع برهانه والفرقان الصادق
 تبيانه...».

انجام: «فقل في نفسك اعوذ برب الناس، هذا اخر الكتاب ولله الحمد والشكر على
 تأييده وتسديده اولاً و آخراً متوالياً متواتراً وكان ابتدائي بتأليفه... وخصصتني بلطائف
 كرمك...».

ش ۱۳۳، ۵۲۶ برگ، ۳۰×۱۹، تحریر سده ۱۱، علامت تصحیح دارد، با مهر بیضوی «عبده
 الراجی ابوالقاسم الحسینی ۱۳۳۴» بر برگ اول.

* * *

ش ۱۳۴، ۱۸۷ برگ، ۳۰×۲۲، نسخ محمد باقر بن طاهر در ۱۲۸۵. سوره نمل تا پایان را دارد.
 تصحیح شده است.

* * *

ش ۱۳۵، ۴۰۱ برگ، ۳۰×۲۱، از آخر ناقص است. نسخ سده ۱۰ و ۱۱.

* * *

ش ۱۴۰، ۲۰۶ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ محمد رفیع بن شیخ بدرالدین قمی در ۱۰۷۳. علامت تصحیح دارد. نیمه اول قرآن است.

* * *

ش ۲۴۷، ۲۴۷ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ ۱۰۹۸ نیمه دوم قرآن است، واقف: سید فضل الله بنافتی مازندرانی در سال ۱۳۴۰ ش.

* * *

ش ۴۱۹، ۲۵۴ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) از اول قرآن تا بخشی از سوره انبیاء.

* * *

ش ۱۱۲۶، ۳۱۴ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ عنایت الله حسینی در ۱۰۸۷ برای فرزندش میرهدایت حسینا.

* * *

ش ۱۸۳۷، ۴۸۲ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ فاضل بن فضل الحق الحسینی در ۱۰۹۸.

﴿ ۱۶ ﴾

جوامع الرسائل فی تحقیق مسائل الفروع والاصول بالدلایل (فقه، عربی)

از: هدایت الله بن رضا قمی (ق ۱۳)

هفده مقاله است. مؤلف رسائل استادش میرزای قمی و نیز پاسخ او به سؤالات فقهی را در این مقاله‌ها تنظیم کرده و مقدمات رسائل را انداخته است. در فهرست مرعشی با اضافه چهار مقاله آن را به بیست و یک مقاله دانسته و علامه طهرانی در الذریعه نیز آنها را هیجده مقاله دانسته است.

فهرست مسائل در فهرست سابق این کتابخانه یاد شده است.

[الذریعة ۲۵۱/۵، مرعشی ۱۵۲/۳]

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالازلية والقدم والموجود الذي اخرج نور الوجود من ظلمة العدم والمعبود الذي خصصنا بالنعم والمحمود الذي فضلنا على سائر الامم والمقصود الذي...».

ش ۵۶۳، ۱۹۱ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، بی کا، بی تا، از انجام ناقص است.

﴿ ۱۶۲ ﴾

الجواهر السنیه فی الاحادیث القدسیه (حدیث، عربی)

از: محمد بن حسن بن حر عاملی، -۱۱۰۴ ق

شامل احادیث قدسی است. چاپ شده است.

[مجلس ۱۴۳/۲۵ و ۲۵۱/۱۲ - الذریعه ۲۷۱/۵ - مشار عربی / ۲۶۰ - القبای آستان قدس / ۱۷۶].

ش ۲۶۱۶، ۲۰۰ برگ، ۱۶×۱۰، نستعلیق، تحریر سده ۱۲. آغاز وانجامش ناقص است.

﴿ ۱۶۳ ﴾

جواهر الکلام فی شرح شرائع الاسلام (فقه، عربی)

از: محمد حسن بن شیخ باقر نجفی اصفهانی (۱۲۶۶ ق)

کتابی است در فقه استدلالی شیعه به گونه ای مبسوط، در شرح کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی رحمته الله (۶۷۶ ق) نگاشته شده است.

[الذریعه ۲۸۵/۵، مجلس ۷۳/۷ و ۳۰۱/۲۵، دانشگاه ۱۸۴۵/۵، مشار عربی ۲۶۱].

ش ۷۰، ۲۶۲ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ بی تاریخ شامل کتاب صلاة، ناتمام.

* * *

ش ۳۰۲، ۲۴۶ برگ، ۲۷×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا، شامل متاجر، رهن، مفلس، حجر. با مهر مربع

«محسن حسینی» در اول و آخر نسخه.

* * *

ش ۴۴۳، ۲۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن حسین بلاغی در ۱۲۶۱. قضا و شهادت است.

* * *

ش ۵۵۲، ۳۸۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۶۶، کتاب طهارت است.

* * *

ش ۱۲۲۸، ۴۰۲ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ۱۲۶۰، بخشی از کتاب حج است.

* * *

ش ۱۲۵۵، ۲۸۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۵۹، با مهر مربع «الواثق بالله محمد رضا بن محمد حسین» وصایا وارث را دارد.

* * *

ش ۲۲۰۳، ۱۶۴ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق محمد بن حسنعلی خادم، تاریخ ندارد. بخشی از کتاب طهارت است.

* * *

ش ۳۱۲۵، ۲۳۲ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق مهدی بن کل قربانعلی دامغانی در ۱۲۶۹ در کربلای معلی. کتاب قضا است، علامت تصحیح دارد با یادداشت تملک مهدی موسوی طهرانی.

* * *

ش ۳۵۹۸، ۱۳۱ برگ، ۳۲×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

شامل قرض تا پایان صلح است.

﴿ ۱۶۴ ﴾

جوهر النضید فی شرح منطق التجرید (منطق، عربی)

از: ابو منصور حسن بن یوسف بن مطهر حلی، علامه حلی (۴۶۸-۷۲۶ ق)

رساله تجرید خواجه طوسی دو بخش است: منطق، کلام، علامه حلی هر دو را شرح کرده، و جوهر النضید شرح منطق آن است. چاپ شده.

[الذریعة ۲۹۰/۵ - مرعشی ۲۶۸/۱۲ - آستان قدس ۴۳۹/۱۱ - آستان حضرت معصومه ۱۰۴/۲].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بوجوب الوجود المتوحد بالكرم والوجود مبدع المواد الناقصة بحسب ذواتها...».

انجام: «... كما امکن ضبط المواضع فی الصناعتین الاولیین ولیکن هذا آخر ما نوردہ فی شرح الکتاب».

ش ۲۳۹۰، ۱۳۵ برگ، ۱۳×۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۳۲۹۳، ۱۲۷ برگ، ۱۰×۱۹، نستعلیق نصیر بن حسن در ۱۰۹۴، حاشیه نویسی دارد با امضاء «محمد سعید سلمه الله» و «عط سلمه الله». تصحیح شده است.

﴿ ۱۶۵ ﴾

چهل حدیث در امامت = اربعین
(حدیث، عربی و فارسی)
از: ؟

شامل چهل حدیث از حضرت خیر البشر محمد مصطفی ﷺ است که درباره امامت ائمه دوازده گانه پس از خویش صادر کرده‌اند. مؤلف این احادیث را از کتب مختلفه همچون النجم الثاقب، غایة المرام، بحار الانوار نقل کرده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم والصلاة والسلام علی خیر خلقه وفضل بریته محمد وآله الطیبین الطاهرین المعصومین».

ش ۷۹۶، ۱۷ برگ، ۱۵×۲۱، نستعلیق سید نصیر الدین در ۱۳۴۴ ق.

﴿ ۱۶۶ ﴾

حاشیة ارشاد الازدهان
(فقه، عربی)
از: نور الدین علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی، (محقق ثانی)، (۹۴۰ ق -
حاشیه بر ارشاد الازدهان علامه حلی است. چاپ شده.

[الذريعة ۱۵/۶ - دانشگاه تهران ۱۸۵۸/۳ - مرعشی ۹۷/۱ - مجلس ۲۶۷/۳۶]

القبایى آستان قدس / ۱۸۴].

ش ۲۶۹۰، ۲۱۹ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ ۱۰۴۵، این نسخه طهارت تا بیع است. آغازش افتادگی دارد.

﴿ ۱۶۷ ﴾

حاشیه الاسفار = الحاشیه علی الحکمة المتعالیه (فلسفه، عربی)

از: حاج ملا هادی بن مهدی سبزواری متخلص به اسرار (۱۲۸۹ ه. ق)
حاشیه‌ای است بر سه جلد اول از اسفار اربعه ملا صدرا که در سال ۱۲۷۷ تألیف آن پایان یافته است. در آخر این نسخه تاریخ ۱۲۷۴ ه. ق آمده است. چاپ شده.

[الذريعة ۲۰/۶ و ۲۴۳/۱۴، آستان قدس ۷۶/۱، القبایى آستان قدس ۱۸۴]

مرعشی ۱۸۶/۱۷، کتابشناسی جامع ملا صدرا، ص ۱۶۷.

آغاز: «قوله الحمد لله الذى انار... فى كلامه فى مقام الحمد بعلاوة كثير من المحسنات الذاتية والعرضية اللفظية والمعنوية كالبراعة بالنسبة الى الفن...».

ش ۱۳۷۱، ۲۸۹ برگ، ۱۷×۱۰، نسخ ۱۲۷۴، الهیات است، با این یادداشت در اول نسخه: «هذه

تذكرة من قبل اقل المحصلين للشيخ الجليل افضل المتألهين ابوالفواضل والفضائل الجامع بين البرهان والعيان اخى فى الله وصاحبى فى السلوك اليه الشيخ محمد حسين ادام الله ظله حررته فى غرة رجب المرجب ۱۳۳۳.

* * *

ش ۱۷۲۵، ۱۴۰ برگ، ۲۳×۱۵، نستعلیق ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی در ۱۲۷۸. با مهر

بیضوی «عبدہ ابوالقاسم بن محمد علی ۱۲۶۴» و «کتابخانه حقیر اسماعیل الحسینی ۱۳۳۲» بر برگ اول. الهیات است.

* * *

ش ۲۵۳۴، ۱۴۰ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، بخش سفر نفس است. انجامش ناقص است، بخشی از نسخه به اشتباه در ابتدای نسخه صحافی شده است.

﴿ ۱۶۸ ﴾

حاشیه انوار التنزیل = حاشیه تفسیر البیضاوی
(تفسیر، عربی)
از: ؟

حاشیه مفصلی است بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی با عناوین «قوله - قوله». احتمال دارد حاشیه سعدی افندی (۹۴۵ ق) باشد.

[کشف الظنون ۱/۱۹۱، مرعشی ۴۴/۶].

آغاز موجود: «المنزل الیهم والنبیین الایضاح سواء کان ابتداء وبعد الخفاء وهو اعم من ان ینص او یرشد الی ما یدل علیه کالقیاس ودلیل العقل وما نزل الیهم...».

ش ۱۸۹۱، ۲۸۳ برگ، ۲۴×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۰ و ۱۱)، سوره حمد تا اواخر سوره بقره است. با مهر بیضاوی «عبدہ الراجی محمد» آغاز و انجامش ناقص است.

﴿ ۱۶۹ ﴾

حاشیه انوار التنزیل = حاشیه تفسیر البیضاوی
(تفسیر، عربی)
از: ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی (عصام الدین) (۹۵۱ ق)

حاشیه‌ای است مشهور بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی (قرن هفتم ه. ق).

[کشف الظنون ۱/۱۹۰، مرعشی ۲۴۴/۳، مجلس ۲۰۲/۳۵].

آغاز: «الحمد لله الذی عم بارفاد ارشاد الفرقان کل انسان وامد علی طول الامد عن انفال طول هذا القرآن بکل احسان کتاب لم یکن الذین کفروا لیطفئوا نور...».

انجام: «... ما نمتعه بامدادک وان تذیعہ نافعا بین عبادک وان تجعله لی لا علی وان تجعله مغفرة لی ولوالدی کل من امن واسلم منی الی ابی البشر ادم صلوات الله علیه».

ش ۱۷۷۲، ۴۹۵ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۰) از سوره حمد تا سوره انعام را دارد.

﴿ ۱۷۰ ﴾

حاشیه‌انوار التنزیل

(تفسیر، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی)، (- ۱۰۳۰ ق)
حاشیه تفسیر بیضاوی است از شیخ بهائی.

[الذریعة ۴۴/۶ - مجلس ۸۱/۷ و ۲۹۶/۲۵ - دانشگاه تهران ۹۳/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لاحادیث قدرته...».

ش ۱۳۷۴، تحریر ۱۱۱۳.

* * *

ش ۳۰۸۴، ۱۳۱ برگ، ۱۳×۱۱، نستعلیق محمد علی بن مندرکار علی در ۱۱۳۵. حاشیه از مؤلف دارد. از آغاز افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۱۱۹، ۱۱۲ برگ، ۲۷×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. برگ اولش افتاده. واقف: سید جلال الدین یونسی.

* * *

ش ۳۴۰۵، ۸۰ برگ، ۲۲×۱۲، نستعلیق عبدالحسین بن اسماعیل در ۱۰۸۹. حواشی با امضاء «منه رحمه الله» و «ح ف سلمه الله» و «سلطان المحققین» و «م ی» دارد با مهر بیضوی «عبدہ احد ۱۰۷۹» بر برگ آخر.

* * *

ش ۳۷۱۹، ۱۲۵ برگ، ۲۰×۸، نستعلیق زین العابدین اردبیلی در ۱۰۳۶ در اصفهان.

* * *

ش ۴۰۸۵، ۱۵۰ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ محمد مهدی هزار جریبی در ۱۲۳۰ یا ۱۲۸۰. خطبه کتاب را ندارد.

﴿ ۱۷۱ ﴾

حاشیه انوار التنزیل

(تفسیر، عربی)

از: مولانا محمد حنفی تبریزی

حاشیه‌ای مفصل بر تفسیر (انوار التنزیل و اسرار التنزیل) قاضی بیضاوی که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.
 آغاز: «قوله یخرج من بین الخ صفة ما بعد صفة ویجوز ان یکون استینافاً، قوله بمعنی دفع یعنی ان معنی دافق النسبة الى الدفق الذی هو مصدر دفع علی صیغة المجهول...».

ش ۳۴۷۴، ۷۱ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق سده دهم در شهر بلخ. از سوره قیامت تا پایان قرآن است. حاشیه از مؤلف با امضاء «منه» دارد. نسخه نفیسی است.

﴿ ۱۷۲ ﴾

حاشیه انوار التنزیل

(تفسیر، عربی)

از: قاضی نور الله بن محمد شریف شوشتری (۱۰۱۹ ق)

حاشیه‌ای است بر تفسیر «انوار التنزیل» بیضاوی که با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است. از علامه دوانی، شیخ طبرسی و شیخ رضی صاحب شرح الکافیة والشافیة نام برده و مطالبی نقل کرده است. گویا تا سوره مائده نوشته شده است. در این حاشیه مباحث ادبی و کلامی و اعتقادی با تفصیل بیان شده است.

[مرعشی ۳۴۸/۱۵]

آغاز موجود: «الحمد لله الذی نزل الفرقان الخ اقول: لما جرت عادة المصنفین من

الائمة الاعلام...».

ش ۸۶۲، ۱۶۰ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، تا آیه ۲۲ بقره را دارد. آغاز وانجام ناقص، تصحیح شده است (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۱۷۳ ﴾

حاشیه البهجة المرضية

(نحو، عربی)

از: میرزا ابوطالب اصفهانی، (۱۲۳۸ ق-)

حاشیه‌ای است بر «البهجة المرضية» جلال الدین سیوطی (۹۱۱ ق) که در سلخ جمادی الثانی ۱۲۲۳ ق نگاشته شده. چاپ شده است.

[الذريعة ۲۹/۶ - مرعشی ۱۹/۱۳].

آغاز: «رَبَّنَا رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ لَمَّا رَفَعْنَا نَحْوَكَ؛ وَيَحْفَظُ حَوَاشِينَا عَنْ غَوَاشِي مَنْ... وبعد فيقول الرَّاجِي رَبِّهِ الْوَاهِب؛ الْعَبْدُ الْمَدْعُوُّ بِأَبِي طَالِبٍ لَمَّا رَأَيْتَ فِي شُرُوحِ الْأَفْيَةِ الْمَالِكِيَّةِ...».

انجام: «... والمرجو من الناظرين فيها ان ينظروا اليها بعين الانصاف؛ لا بطريق الجدل والاعتساف؛ وان وجدوا خلافاً فيها فاصلحوه واخفوه بقدر الامكان فانَّ اللَّهَ وَلِيُّ اُولَى الْاَنْعَامِ وَالْاِحْسَانِ».

ش ۲۱۲۶، ۱۵۶ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ جعفر بن شیخ عبدالعلی شیرازی در ۱۲۶۷، با جدول زرین، حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

﴿ ۱۷۴ ﴾

حاشیه تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسية

(منطق، عربی)

از: عبدالحکیم بن شمس الدین سیالکوتی (۱۰۶۷ ق)

حاشیه توضیحی است بر «تحریر القواعد المنطقية» قطب رازی با عناوین «قال

الشارح» و متن آن با عناوین «قوله» که به درخواست عبداللّه اللیبب نگاشته شده و به شهاب الدین شاه جهان تقدیم کرده است.

[الذریعة ۳۵/۶، مرعشی ۳۳۷/۱۵].

آغاز: «اجلی منطق افصح به لسان الفصحاء واولی مدرک ارتسم فی اذهان الازکیاء حمد اله نصدق بکبریائه و شکر منعم لا... لانه نحمده حمدا لا یحد ولا یرسم...».

ش ۵۲۷، ۱۸۸ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه نویسی دارد برخی حاشیه‌ها مورخ ۱۲۳۵ می‌باشد. تصحیح شده.

﴿ ۱۷۵ ﴾

حاشیه تحریر القواعد = حاشیه شرح شمسیه

(منطق، عربی)

از: ملا عصام الدین داود (؟)

این حاشیه با عناوین «قال» «قوله» نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۱۰۶۴/۲].

آغاز: «جزء من اجزاء الكتاب فی موضعه اللائق به او جعلت اجزاء الكتاب وهی اشياء متعددة بحيث یطلق علیها...».

انجام: «... للامكان العادی اعنی الوقوع وفی... الثانية للامكان العام اعنی سلب الفروع عن الجانب المخالف».

ش ۱۳۹۵، ۸۷ برگ، ۱۹×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص.

﴿ ۱۷۶ ﴾

حاشیه تحریر القواعد المنطقية

(منطق، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «تحریر القواعد المنطقية فی شرح الشمسية» قطب الدین رازی (۷۶۶ق). کشف الظنون پایان نگارش این حاشیه را سال ۷۵۲ دانسته است.

[کشف الظنون ۱۰۶۳/۲، مرعشی ۱۲۷/۱۱]

آغاز: «قال ورتبته علی مقدمه و ثلاث مقالات و خاتمة اقول هكذا وجدنا عبارة المتن فی كثير من النسخ فالصواب ان لفظة ثلاث هي هنا زائد وقعت سهواً...».

ش ۵۴۳، ۹۹ برگ، ۱۳×۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، با مهر مربع «وقف مدرسه و حسینیہ حاج سید حسین لاریجانی ۱۳۰۸».

* * *

ش ۶۹۱، ۱۸۴ برگ، ۱۱×۲۱، نستعلیق سعد الدین محمد بن محمد در ۱۰۴۶ در مدرسه خانیه دارالفضل شیراز. تصحیح شده.

* * *

ش ۷۴۲، ۱۳۵ برگ، ۱۵×۲۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) حواشی از عماد، سید علی، فخر الدین دارد با یادداشت تملک «محمد علی بن محمد رضا».

* * *

ش ۱۲۲۶، ۱۴۳ برگ، ۱۲×۲۲، نستعلیق سید اسماعیل بن سید علی خان در ۱۲۶۳ با مهر بیضوی «عبدہ اسماعیل الحسینی».

* * *

ش ۱۲۵۳، ۶۴ برگ، ۱۶×۲۱، نستعلیق ابن عباس در ۱۲۵۷.

* * *

ش ۱۲۸۸، ۱۰۶ برگ، ۲۳×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۱۳۰۹، ۸۷ برگ، ۲۰×۱۶، نستعلیق محمد کروس در ۱۲۲۹.

* * *

ش ۲۲۳۲، ۸۸ برگ، ۲۱×۱۲، نستعلیق ۱۲۲۸.

* * *

ش ۲۴۱۳، ۱۱۷ برگ، ۲۱×۱۱، تحریر محمد بن الله وردی در ۱۲۲۷. با مهر «من عواری الزمان لدى الجانی هادی الحسینی افجه‌ای».

* * *

ش ۲۵۵۵، تحریر ۱۲۳۴.

* * *

ش ۲۵۹۱، ؟

* * *

ش ۲۶۴۰، ۶۹ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق ۱۲۳۳ در اصفهان.

* * *

ش ۲۸۰۰، ۱۱۱ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق صدرالدین محمد بن ابونصر پنجابی در ۱۰۴۲ حواشی از «محمد حسن سلمه الله» و «سید علی رحمه الله» و غیره دارد.

* * *

ش ۲۸۵۶، ۱۱۹ برگ، ۱۷×۱۲، تحریر محمد حسین بن علیرضا نوری اوزرودی ساکن شاه آزادکو در ۱۲۴۶. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۲۹۰۶، ۸۳ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، تاریخ ندارد شاید از سده دهم یازدهم باشد.

﴿ ۱۷۷ ﴾

حاشیه تهذیب الاحکام شیخ طوسی (حدیث، عربی)

از: ابو جعفر محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی (۱۰۳۰ ق)
 شرح و تعلیقی است با عناوین «قوله - قوله» بر «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی رحمته الله.
 [الذریعة ۵۲/۶، آستان قدس ۲۲۱/۱۴].

آغاز: «نحمدک یا من ارسل رسوله بالهدی الی تهذیب الاحکام ونشکرک یا من اوضح لنا مسالک الحلال والحرام ونصلی علی نبیتک المبعوث الی ارشاد الخاص والعام المبعوث باکمل الاوصاف».

انجام: «قال کتبت الی ابی الحسن عليه السلام هل تجوز الصلاة فی ثوب یکون فیہ شعر من شعر الانسان واطفاره قبل ان ینقصه ویلقیه عنه فوق یمسح به ویمسح به لا بد من حمل خبر ابن بکیر علی غیر ظاهره لکن».

ش ۶۴۳، ۳۰۳ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، طهارت و صلاة است. از انجام ناقص است. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۱۷۸ ﴾

حاشیه تهذیب المنطق (منطق، عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی، (۹۰۸ ق -)
 تهذیب المنطق والکلام تألیف سعد الدین تفتازانی است و یکی از حاشیه‌ها و شرح‌های آن از جلال الدین دوانی است.

آغاز: «تهذیب المنطق والکلام توشیحه بذكر المفضل المنعم وترشیحه بالصلاة والسلام علی صفوة الانام وآله وصحبه الغرّ الکرام اما بعد فهذه عجالة نافعة وغلالة رائعة تروّی غلیل طالبی...».

انجام: «... و قد بقی قسم الکلام منه متواریاً بالحجاب فلو وجدت نسخة منه

لشرحه على وجه التفصيل والاطناب وكشفت عن وجوه فرائده نقاب الاحتجاب
ومن كنوز فوائدة تراب الارتباب».

ش ۲۴۴۹، ۸۹ برگ، ۲۰×۱۰، نستعلیق عبدالواسع بن محمد هادی قزوینی در ۱۲۲۲ در
دارالسلطنة قزوین، حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده.

﴿ ۱۷۹ ﴾

حاشیه تهذیب المنطق

(منطق، عربی)

از: نجم الدین عبداللّه بن حسین یزدی (۹۸۱ هـ)

حاشیه مختصر مهمی است با عنوان «قوله - قوله» بر قسمت منطق از کتاب «تهذیب
المنطق والكلام» تفتازانی. این کتاب مورد توجه دانشمندان بوده و از کتابهای درسی
به شمار می رود.

[الذریعة ۵۳/۶، مرعشی ۲۲۳/۱، مجلس ۴۳۲/۳۸].

آغاز: «قوله الحمد لله، افتتح بحمد الله بعد البسملة ابتداءً بخير الكلام واقتداءً
بحدیث خیر الانام...».

ش ۸۴۱، ۳۵ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ غلام حسین بن رمضانعلی طرستی در ۱۲۵۰، در قزوین
مدرسه پنجمی.

* * *

ش ۱۲۱۸، ۸۶ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ ۱۲۵۴.

* * *

ش ۱۲۲۷، ۷۱ برگ، ۲۲×۱۱، نستعلیق بی تاریخ.

* * *

ش ۱۳۱۲، ۷۶ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق، بی تاریخ.

* * *

ش ۱۳۴۷، ۸۰ برگ، ۲۰×۱۰، نستعلیق، بی تاریخ. ناقص.

* * *

ش ۲۴۹۶، ۸۱ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق عباسقلی یا عباسعلی بن زین العابدین در ۱۲۲۵ یا ۱۲۲۰. با مهر بیضوی کاتب «عبدہ الراجی عباسعلی» در برگ اول.

* * *

ش ۲۶۳۳، ۷۵ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ اسماعیل بن مهدی حسینی یزدی در ۱۲۷۸ در طهران.

* * *

ش ۲۹۹۴، ۹۰ برگ، ۱۵×۱۱، نستعلیق، بی تاریخ.

* * *

ش ۳۰۵۴، ۹۹ برگ، ۱۲×۹، نسخ نورالدین بن بهاء الدین در ۱۲۹۴.

* * *

ش ۳۴۶۹، ۷۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ نصر الله در ۱۲۶۲، حاشیه از نصر الله طالقانی مورخ ۱۳۲۲ دارد با مهر بیضوی «عبدہ نصر الله».

﴿ ۱۸۰ ﴾

حاشیه علی حاشیه تحریر القواعد (منطق، عربی)

از: عماد الدین بن یحیی بن علی فارسی

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر حاشیه میر سید شریف بر شرح شمسیه قطب الدین.

[الذریعة ۳۶/۶ - مرعشی ۸۱/۱ - کشف الظنون ۶۹/۲ و ۱۰۶۴/۲ - آستان قدس ۲۹۶/۱].

آغاز: «نحمدک یا من نطق لسان عبدہ بآیات جلالہ ونشکرک... النعم علیہ بالعلوم والمعارف... وعلی آله واصحابہ المؤیدین بالنفوس القدسیة...».

انجام: «... واما اذا کان بینہما تقابل العدم والملكة فیکون السکون اخفی لما انّ

الاعدام يعرف بملطاتها وانت خبير بانّه لو قيل كالامرین المتضائفین لکان اولی هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الباب. تمت».

ش ۱۳۸۵، ۱۹۷ برگ، ۱۹×۹، نسخ بی تاریخ، آغاز و انجام ناقص.

* * *

ش ۲۱۶۲، ۱۰۲ برگ، ۱۹×۹، نستعلیق ۱۰۷۱. این نسخه بخش تصورات را دارد.

* * *

ش ۲۴۳۱، ۵۱ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ. بی تاریخ، ناقص، (تحریر سده ۱۰ و ۱۱).

﴿ ۱۸۱ ﴾

حاشیه حاشیه تحریر القواعد المنطقية

(منطق، عربی)

از: قره داوود، قرن ۹

محشی که از تلامذه میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) است، حاشیه حاضر را بصورت «قوله - اقول» بر حاشیه استادش جرجانی بر تحریر القواعد المنطقية (شرح الشمسية) قطب الدین رازی نگاشته است، بگفته چلبی مؤلف حاضر غیر از داوود بن کمال قوجوی می باشد که برخی فهارس این حاشیه را به او نسبت داده اند.

[آستان قدس ۲۸۹/۱ - کشف الظنون ۱۰۶۳/۲ - مرعشی ۲۳۳/۲۱ - نمازی خوی ۱۸۴/۱].

آغاز: «قوله ورتبته علی مقدمه وثلاث مقالات وخاتمة اعلم ان المصنف رحمه الله اشار الی من سعد بلطف الحق الی آخر اوصافه تحریر کتاب کذا وکذا ثم قال فبادرت الی مقتضى اشارته وسمیة بالرسالة الشمسية...».

انجام: «... والحاصل انه قصد التعریف ضمناً ويرد عليه ان المقام يدل علی قصد التعریف ضمناً ای يقتضى قصد التعریف ظاهراً وصريحاً لا ضمناً فهو لا يلائم المقام ويمكن ان يقال اشار رحمه الله الی الجواب والايراد بقوله والاولى واللّه اعلم بالصواب».

ش ۲۳۳۸، ۸۵ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ محسن بن مشهدی بابامراغی در ۱۲۴۵.

ش ۲۷۹۱، ۱۵۳ برگ، ۱۸×۱۰، نسخ علی اکبر بن میرزا اسماعیل شیرازی در ۱۲۶۵. تصحیح شده. با مهر بیضوی «الله اکبر ۱۲۶۲».

﴿ ۱۸۲ ﴾

حاشیه تهذیب المنطق (منطق، عربی)

از: سید حسین خلخالی، (- زنده ۱۰۲۴ ق)
حاشیه‌ای مفصل بر «حاشیه تهذیب المنطق» نگاشته جلال الدین دوانی (۹۰۸ ق)
است که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.
در فهرست سابق این کتابخانه این حاشیه از میر ابوالفتح (م ۹۷۷) دانسته شده بود
ص ۱۳۲.

[الذريعة ۵۹/۶].

آغاز: «قوله هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم والتبجيل انما اشترط كون الوصف على جهة التعظيم والتبجيل اى الظاهرى والباطنى معاً لانه اذا خالفه افعال الجوارح كان عارياً عن مطابقة الاعتقاد...».

انجام: «... ثم وضع النسبة بين كل اثنين من تلك البسائط فى سائر المربعات المشتركة بين سائر الجداول الطولية والعرضية على هذه الهيئة تم هذا المرقوم بعون الحى القيوم».

ش ۱۴۱۵، ۱۱۹ برگ، ۲۲×۱۴، نستعلیق محمد سعد الدین در ۱۳۳۲، حاشیه با امضاء «سعد الدین» و «قرلچی» دارد و بر روی صفحه اول آن مؤلف، میرابوالفتح دانسته شده، اما با تطبیق سرآغاز معلوم شد آن نسبت اشتباه است.

﴿ ۱۸۳ ﴾

حاشیه علی حاشیه القدیمة علی شرح التجريد الجديد (کلام، عربی)

از: ؟

حاشیه ای است با عناوین «قال - قال» بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح تجرید قوشجی. روی برگ اول نسخه نوشته: هذه الحاشية على الحاشية القديمة لقاضی معز او معاصريه.

[ر.ک: الذریعة ۶۷/۶ - ۶۹].

آغاز: «قال (الشارح) كان احدهما اعم وهو الجنس... قال السيد السند لا يلزم ان يكون اعم... وفيه بحث لان هكذا من قبيل النوع المنحصر...».

ش ۱۹۵۴، ۹۱ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق، بی کا، بی تا، (تحریر سده ۱۱) حواشی با امضاء «منه مد ظله» دارد. با مهر بیضوی «سید محمد الحسینی». آخرش ناقص است.

﴿ ۱۸۴ ﴾

حاشیه الدوانی القدیمة علی شرح التجريد (کلام، عربی)

از: میرزا جان حبیب الله شیرازی باغنوی (۹۹۴ ق)

حاشیه مختصری است بر حاشیه قدیم دوانی (۹۰۸ ق) بر تجرید العقاید خواجه نصیر طوسی. حاشیه میرزا جان تا مبحث جواهر واعراض می باشد و با عناوین «قال الشارح - قوله» نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۳۵۰/۱، آستان قدس ۸۴/۱، ۱۰۶/۱۱].

آغاز: «قال المصنف رحمه الله اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه لا یبعد ان یقال فی ترک الموصوف هاهنا ایماء لطیف الی ما سیجیء من ان صفاته تعالی عین ذاته...».

انجام: «احدهما من مکان مرتفع جداً والثانی من مکان منخفض جداً فی مسافتین متساویتین ان یکون الحركة فی الاوّل اشد من الثانی. واللّه اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب».

ش ۶۵۷، ۲۵۷ برگ، ۲۰×۱۱، نستعلیق محمد اصفهانی در ۱۰۵۷. با مهر بیضوی «عبدہ محمد مهدی». تصحیح شده.

﴿ ۱۸۵ ﴾

حاشیة حاشیة شرح الجدید للتجريد

(کلام، عربی)

از: جمال الدین محمد بن حسین خوانساری، (۱۱۲۵ق -)
حاشیه‌ای است دقیق و استدلالی بر «حاشیه شرح التجريد» شمس الدین محمد بن احمد خفري (۹۴۲ق) که خود حاشیه بر شرح تجريد الاعتقاد علاء الدین قوشچی (۸۷۹ق) است و بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.
[الذريعة ۶/۶۵ - مرعشی ۲۱۸/۱۲ - آستان قدس ۹۲/۱۱].

آغاز: «بسملة الحمد لله... قوله اعتبر فيه حدوث العالم الخلق هذا اشارة الى طريقة جماعة من المتكلمين الذين قالوا علة الحاجة الى المؤثر انما هي الحدوث ولذلك...».
انجام: «... على انه دال على العلم لا على اصله يعنى ان من الدليلين الاولين يثبت اصل العلم في الجملة وهذا الثالث انما هو لا ثبات عمومه وان احتاج الى ضميمة فلا ضرورة فيه لكن فيه...».

ش ۳۰۴۴، ۱۰۳ برگ، ۱۵×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) از انجام ناقص است. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۱۸۶ ﴾

حاشیة حاشیة شرح التجريد

(کلام، عربی)

از: شاه قوام الدین حمزة بن تقی الدین محمد نسابه شیرازی، (قرن ۱۱)
حاشیه‌ای است که بر حاشیه قدیم دوانی (۹۰۸ق) بر شرح جدید قوشچی (۸۷۹ق) بر تجريد الاعتقاد خواجه طوسی (۶۷۲ق) نوشته شده است، این کتاب بسیار قلیل

النسخه است. پدر مولف حاضر یعنی «شاه تقی الدین نسابه شیرازی (۱۰۱۹ ق) نیز حاشیه‌ای بر شرح قدیم تجرید نگاشته که نسخه احتمالاً منحصر آن در کتابخانه عمومی مراغه بشماره ۳۸ نگهداری می‌شود.

[طبقات اعلام الشيعة ۱۹۰/۵].

آغاز: «بسمله، قال المصنّف، اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه قدم فصل الخطاب للايجاز البليغ رعاية لنوع من براعة الاستهلال وغرابة الاسلوب فيكون جديداً لذيداً ولا يلزم من ذلك ترك العمل الموجب...».

انجام: «... اعني ثبوت الثبوت السابق فيلزم تحقيقه ايضاً بحكم المقدم الثانية فاندفع المحذورات جميعاً وفيها توجيه آخر على تقدير رجع الضمير الى الالف. الى ههنا تم الكلام».

ش ۲۶۹۵، ۱۲۷ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، تصحیح شده است.

﴿ ۱۸۷ ﴾

حاشیه حاشیه شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: عبدالحکیم بن شمس الدین سیالکوتی، (- ۱۰۶۷ ق)

حاشیه‌ای مختصر بر حاشیه عبدالغفور احمدی (۹۱۲ ق) بر «الفوائد الضیائیة» استادش عبدالرحمن جامی است که بر «کافیة» ابن حاجب نوشته شده است، این حاشیه را فرزند محشّی از بیانات پدر جمع آوری کرده است.

[الذريعة ۶۳/۶ - مرعشی ۳۳۴/۴].

آغاز: «ای من هو مصدر الكلمات وافعالها ومبدء العوامل واعمالها؛ کلّ ما لا يليق بكبريائه عنه منصرف وجميع الممكنات عن تصرفه غير منصرف امتلئت ظروف الكائنات بمعربات اياته...».

انجام: «... ولا يجرى فيه آه ما يجرى فيهما من مشابهة... قصد الامالة اي امالة فتحة

الضَّادُّ الى الكسرة اذ هي امر مستحسن لحصول المجانسة اللَّفْظِيَّة الَّتِي هي الثَّقَلُ
الحاصل من الرَّاء... محمد وآله وصحبه اجمعين».

ش ۲۱۷۳، ۱۶۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۷۰. حاشیه نویسی دارد، تصحیح شده، با دو مهر مربع
«افوض امری الى الله عبده لطف الله» و «لطف الله بن فتح الله» در برگ اول.

* * *

ش ۲۵۵۶، ۲۱۰ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق، بی تاریخ. حواشی با امضاء «علی قزلجی» دارد.
خطبه رساله توسط عبدالله لیب نوشته شده است.

﴿ ۱۸۸ ﴾

حاشیه حاشیه شرح المطالع

(منطق، عربی)

از: عبدالرحیم رومی شروانی

حاشیه‌ای است بر (ظاهراً) حاشیه میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) بر شرح
مطالع الانوار «قطب الدین رازی» که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.
[كشف الظنون ۱۷۱۶/۲]

آغاز: «قوله الفياض الوهاب هذا التفسير يحتمل على معنيين احدهما ان الفياض
ههنا مستعار لمفهوم الوهاب استعارة تبعية كما هو المتبادر وثانيهما انه منقول الى
الذات الوهاب نقلاً مرتباً على...».

انجام: «... لان صدق هذا العنوان على المعلوم ليس من حيث هو معلوم بل من
حيث الذات ولا يخفى امكانه بان ينقلب من المعلومية الى المجهولية مطلقاً على ان
ذلك التوهم آتٍ في القسم الثاني ايضاً ويندفع بما ذكرنا. تمت».

ش ۲۸۱۶، ۴۳ برگ، نستعلیق بی تاریخ، تاریخ مطالعه مورخ ۱۰۳۵ دارد. تصحیح شده.

﴿ ۱۸۹ ﴾

حاشیه مختصر شرح التلخیص (عربی)

از: سید حسین حسینی خلخالی، - بعد از ۱۰۲۴ ق
حاشیه ای متوسط بر «حاشیه مختصر المعانی» نگاشته میر سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) است که بصورت «قوله» «قوله» تنظیم شده است.
در فهرست سابق این کتابخانه این نسخه به عنوان حاشیه بر حاشیه میر سید شریف بر شرح مختصر منتهی الاصول یاد شده است. باید تطبیق شود.
آغاز: «الحمد لله الذي توهمت الافهام في كبرياء ذاته وتحيرت الاوهام في عظمة صفاته... اما بعد فهذه تعليقات على حاشية شرح المختصر... وتوضيحات لدقائقها...».
انجام: «... ليكون استثناء عين المقدم... بعين التالى واستثناء نقيض التالى بالنقيض المقدم ولم يصرح المصنف بهذا الشرط اكتفاء بكونه معلوماً من قوله وهذا حكم كلّی لازم مع ملزومه. تمت».

ش ۲۳۱۳، ۵۳ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق مصطفی بن مصلی الارزن ابودی (کذا) در ۱۱۲۸.
حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

﴿ ۱۹۰ ﴾

حاشیه مختصر المعانی (بلاغت، عربی)

از: نجم الدین عبدالله بن حسین یزدی، (۹۹۸ ق)
حاشیه ای متوسط بر «حاشیه مختصر المعانی» نظام الدین عثمان بن عبدالله خطایی (قرن ۱۰) است که بصورت «قوله - قوله» تنظیم و در سال ۹۶۲ ق در مدرسه منصوریه شیراز پایان یافته است.

[كشف الظنون ۴۷۶/۱ - مجلس ۲۶/۲۶ - الذريعة ۷۱/۶ - مرعشی ۱۱۳/۱]

الفبایی آستان قدس / ۱۹۱.

آغاز: «حمداً لمن خلق الانسان وعلمه البيان وشكراً لمن علمه بدائع المعاني فى روائع البيان وصلى الله على نبيه المبعوث باكمل الاديان المنعوت بافصح اللسان... قوله نحمدك اللهم، الاصل فيه...».

انجام: «... وتفسير المتروك اليه اعنى غيره لغير معين مفوّت للمقابلة بينهما فلا بد من تصرف إمّا فى التفسير الاول او فى تفسير الثانى حتى لا يفوت ذلك الحسن، هذا. تمت».

ش ۲۴۷۰، ۹۹ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق ۱۱۲۱.

* * *

ش ۲۶۹۴، ۴۳ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق بی تاریخ. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۳۸۱۶، ۸۱ برگ، ۱۹×۱۰، نستعلیق ۱۰۷۴. با مهر بیضوی «عبدہ محمد حسین».

* * *

ش ۳۳۰۸، تحریر سده ۱۲ و ۱۳.

﴿ ۱۹۱ ﴾

حاشیة خلاصة الحساب

(عربی)

از: محمد مؤمن بن جلال الدین محمد کاشانی

حاشیه‌ای است بر باب هشتم «خلاصه الحساب» شیخ بهایی (۱۰۳۱ ق). رساله ملحقات خلاصه الحساب در پنج برگ از همین مؤلف ضمیمه این نسخه است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين اما بعد فيقول الفقير... علم الحساب كما علمت علم بكيفية استخراج المجهولات العددية».

انجام: «ضربت احاد مراتب المضروب فی کل واحد من مراتب المضروب فيه اولاً فارسم الحاصل... عشراته فيه وهكذا وتمم العمل كما عرفت... من تفاوت اصلاً هكذا».

ش ۷۰۹، ۲۵ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق عبدالله بن میرزا علی در ۱۲۳۸.

﴿ ۱۹۲ ﴾

حاشية الروضة البهية = حاشیه شرح لمعه (فقه، عربی)

از: آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵ ق)
حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية» شهید ثانی. مکرر چاپ شده است.

[الذريعة ۹۳/۶، مرعشی ۳۳۷/۱۵، مجلس ۴۲۲/۲۵، مشار عربی ۲۷۸].

ش ۸۹، ۴۴۸ برگ، ۳۰×۲۰، نستعلیق محمد جعفر در ۱۲۳۳.

* * *

ش ۳۲۸، ۲۲۵ برگ، ۲۴×۱۷، از طهارة تا ایلاء، نستعلیق بی تاریخ. ظاهراً بخط مؤلف است و با نسخه چاپی تفاوت هایی دارد. با مهر بیضوی «عبدہ محمد علی بن علی ۱۲۸۴» حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۸۱۰، ۲۱۲ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق بی تاریخ. تا بحث اموات را دارد تصحیح شده (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۱۹۳ ﴾

حاشیه الروضة البهیة = الحاشیه علی شرح اللمعة (فقه، عربی)

از: شیخ جعفر بن عبدالله بن ابراهیم حویزی کمری اصفهانی (شیخ جعفر قاضی)
(ق ۱۲)

مؤلف که شاگرد علامه مجلسی و آقا حسین خوانساری است حاشیه مختصری بر شرح لمعه شهید ثانی از اول کتاب طهارت تا کتاب التجاره نوشته است و با عناوین «قوله - قوله» می‌باشد.

[الذریعة ۹۲/۶].

آغاز: «نحمدک یا الهی ونصلی علی نبیک الهادی وآله الهداة ونستعین بک علی الأمور ونستقبل الیک قوله من ضمیر ابتدی الكتاب اعلم أنه یمکن تقدیر المتعلق للظرف فعلاً عاماً».

ش ۸۱۲، ۱۸۷ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ، بی تاریخ. (تحریر سده ۱۳) از اول کتاب تا احیاء الموات را دارد.

﴿ ۱۹۴ ﴾

حاشیه الروضة البهیة = الحاشیه علی شرح اللمعة (فقه، عربی)

از: احمد بن محمد تونی (قرن ۱۱)

همانطور که بر کتاب «لمعه شهید اول» شروح زیادی نوشته شده که معروفترین آنها شرح شهید ثانی است، حاشیه‌های فراوانی بر «شرح لمعه» شهید ثانی زده شده که از جمله آنها همین حاشیه است این حاشیه از کتاب طهارت تا کتاب دین می‌باشد. حاشیه بعد از عبارت «قوله» آمده است.

[الذریعة ۹۱/۶].

ش ۱۳۳۴، ۲۸۹ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ محمد تقی الموسوی در سال ۱۰۹۴، از روی نسخه اصل. حواشی با امضاء «منه» دارد. از طهارت تا دین است. آغازش افتادگی دارد.

﴿ ۱۹۵ ﴾

حاشیه الروضة البهیة

(فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است بر شرح لمعه شهید ثانی با عناوین «قوله - قوله» که از حاشیه‌های بسیاری از محشین نقل قول کرده است از جمله از سلطان العلماء، آقا جمال، میرزا محمد و غیرهم.

آغاز موجود: «القلب والجوارح مشیر فقط وفي فعل اللسان بازاء الانعام حمد وشکر والحمد عرفاً فعل یشیر بتعظیم المنعم من حیث انه منعم علی الحامد او غیره».

انجام: «والعصب بالعين والصاد المهملتین علی ما فی ذکر ضرب من برود الیمن سمی به لانه یصنع بالعصب وهو نبت بالیمن وجه الدلالة انه علیه السلام شرط فی رفع البأس ان یكون القطن اکثر فعلم انه لو كان القز صرفاً لم یجز کذا قالوا».

ش ۳۷۶۱، ۲۳۸ برگ، ۱۱×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص.

﴿ ۱۹۶ ﴾

حاشیه الروضة البهیة

(فقه، عربی)

از: ؟. از دانشمندان سده ۱۳ بوده و از شرح کبیر = ریاض، یاد می‌کند.

حاشیه نسبتاً مفصلی است بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی (۹۶۶ ق) که با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است.

آغاز: «لا یتحقق العتق إلا بالتعیین ولا تحقق له واقعا بدونه وبعبارة اخرى التعیین انشاء للعتق لا اخبار به فاذا عین انعتق المعین ولا وجه ولا موجب لعتق ما یعینه بعد ذلک بخلاف القسم الاخیر».

انجام: «قوله یعصى الله به بان یكون حراماً علی الاکلین فیحرم الاکل منه ایضاً علی من لا یحرم علیه الطعام فی ذاته وان حرم لعارض... بأن یفرض الغصب بالنسبة الی جمع دون غیرهم».

ش ۳۵۲۹، ۱۷۵ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ ۱۲۸۱، عتق تا اطعمه و اشربه را دارد. با یادداشت تملک مورخ ۱۲۸۱. واقف: شیخ محمد علی کرمانی. اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۱۹۷ ﴾

حاشیه شرح الاشارات والتنبيهات

(فلسفه، عربی)

از: ؟

حاشیه مفصل بر «شرح الاشارات» خواجه نصیر الدین طوسی که از وی به عنوان: «الفاضل الشارح» نام برده است.

آغاز: «... الحصول من يخرج الفرع من القوة الى الفعل مثلاً اذا تقرّر ان كلّ انسان حيوان وكان معنا مقدّمة سهولة الحصول وهي زيد انسان يحصل من انضمام المقدّمتين ان زیداً حیواناً...».

انجام: «... بالحصول عنده لا بدّ ان يكون موجوداً واما الكيف فهو مقصد المتحرك بالتحصيل فيجب ان لا يكون موجوداً والاّ لزم تحصيل الحاصل هذا هو الفرق الواضح المطابق لمتن الكتاب».

ش ۳۱۶۲، ۱۶۹ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) حواشی با امضاء «س» و «م ن» و ملا جلال رحمه الله دارد. در ۱۳۳۰ مقابله شده است. اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۱۹۸ ﴾

الحاشية على شرح الاشارات

(فلسفه، عربی)

از: میرزا حبیب الله باغنوی شیرازی (ملا میرزا جان) (۹۴۴ ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قال - اقول» بر شرح خواجه نصیر طوسی بر «الاشارات والتنبيهات» ابن سینا.

[کشف الظنون ۹۴/۱، الذریعة ۱۱۰/۶ - ۱۱۱، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۸۵/۱].

آغاز: «بسمله الحمد لله الحكيم الذي شفى عليل الحكمة بإشارات فائقة... قال المصنّف بلى يكفي في اثباته أمّا مجرد ملاحظة تصوّراته أو النظر السابق. اقول لا يذهب على من تتبّع فصول الكتاب أنّ كثيراً من الاقلام».

انجام: «وهو حال موت صاحب الجهل المركّب. هذا ما تيسر لى فى نقد شرح الشرح وبيان ما وقع فيه من الجرح بتفصيل مجملات ما افيد فى الشرح من التحقيق وتوضيح مرموزات ما افيض فيها من التوفيق والحمد لله على توفيق الاتمام والصلاة على خير انام».

ش ۳۸۲، ۱۲۵ برگ، ۲۴×۱۲، نستعلیق سعید بن میر محمد یوسف حسینی در ۱۰۹۷ در مدرسه ملا عبدالله اصفهان.

﴿ ۱۹۹ ﴾

حاشیه شرح تجرید العقائد

(کلام، عربی)

از: ؟

حاشیه ای است بر مقصد سوّم (الهیّات) شرح تجرید العقائد علامه حلّی (۷۲۶ق) آغاز: «قال المصنّف المقصد الثالث فى اثبات الصانع. انما عنوانه به دون اثبات الواجب كما هو الشائع لأن البرهان أنما یقام على وجوده تعالى...».

انجام: «ویرد على الدفع ایضاً ما اوردناه على ذلك الجواب من عدم كفاية القدر فى اخراج التكليف عن كونه تكليفاً بما لا يطاق فبعد التأمل فى المقام والاحاطة باطراف الكلام يظهر أنّ [...] للمعتزلة».

ش ۶۹۰، ۱۰۶ برگ، ۱۹×۱۱، نستعلیق فضل الله بن محمد شفیع حسینی در ۱۲۱۱.

﴿ ۲۰۰ ﴾

حاشیه شرح التجريد

(کلام، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است بر یکی از شرحهای تجرید با عناوین «قوله - قوله». از کتاب اشارات و شفا بوعلی سینا، حاشیه شرح تجرید صدر المحققین (صدریه)، شرح المقاصد تفتازانی، شوارق الالهام فیاض لاهیجی یاد می‌کند و گاهی عبارت «فی بعض الشروح» و «اجاب بعض الشراح» در آن دیده می‌شود و در (برگ ۱۸ پ) تصریح کرده که از شاگردان فیاض لاهیجی است «ما افاد الاستاد روح الله تعالى [روحه] فی رسالة الشوارق».

این نسخه در فهرست سابق این کتابخانه به عنوان حاشیه شرح حکمة العین یاد شده است باید تطبیق گردد.

آغاز: «وعن الثانی بان المراد بالافعال والاعمال الآثار کما مر ولا شک ان... اشار وقوله والاعمال ایماء الی دخول العمل فی الحکمة العملیة لأنه داخل فی الموضوع والموضوع من اجزاء...».

انجام: «کذا الحجر الموضوع فی الماء الجاری متحرکاً والمحمول فی الصندوق والمحفوظ بالکرباس المنتقلین من بلد الی آخر وكذا الجواب الواقع فی الماء الجاری اذا تحرك».

ش ۱۴۱۳، ۱۳۰ برگ، ۱۶×۱۰، نستعلیق بی تاریخ (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) از آغاز وانجام ناقص است.

﴿ ۲۰۱ ﴾

الحاشية على الشرح الجديد على التجريد

(کلام، عربی)

از: ملا احمد اردبیلی (مقدس اردبیلی) (۹۹۳ ه. ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح علاء الدین قوشچی بر «تجرید

العقائد خواجه نصیرالدین طوسی. این حاشیه را برای فرزندش ابوالصلاح تقی الدین محمد در ۹۸۶ نگاشته است.

[الذریعة ۱۱۳/۶، مرعشی ۲۷۹/۱۸، الفبایی آستان قدس ص ۱۹۷، مجلس ۱۱۲/۱۱].

آغاز: «قال المصنف رحمه الله وصفاته ای فی اثباتها سواء كانت ثبوتية او سلبية او المراد الثبوتية وذكر السلبية بالتبع او عطف على اثبات...».

انجام: «... هذا آخر ما اردناه من القيود على الهیات التجريد (از نسخه دوم نوشته شد)».

ش ۱۳۸۴، ۱۰۱ برگ، ۱۳×۱۹، نسخ، بی کا، بی تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) انجامش ناقص است.

* * *

ش ۱۷۵۸، ۲۲۰ برگ، ۱۳×۲۴، نسخ، بی کا، بی تا، با یادداشت تملک ابن صدرالدین محمد شیرازی.

﴿ ۲۰۲ ﴾

حاشیه شرح التجريد

(کلام، عربی)

از: عبدالرزاق بن علی بن حسن لاهیجی

حاشیه ای است بر بخش جواهر و اعراض شرح تجرید قوشچی این حاشیه مختصرتر از حاشیه دیگر او بر شرح تجرید قوشچی است.

[مرعشی ۱۶۵/۱۵، الذریعة ۱۱۵/۶، الفبایی آستان قدس ۱۹۷].

آغاز: «یا من تقدس ذاته عن مشابهة الجوهر والعرض وتنزه فعله عن مقابلة الغرض والعوض اهدنا صراطاً مستقيماً...».

ش ۴۰۲۶، ۸۳ برگ، ۱۱×۱۶، نیمه اول کتاب است، تحریر سده ۱۲ و ۱۳. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده.

﴿ ۲۰۳ ﴾

حاشیه علی شرح التجريد (حاشیه قدیم) (کلام، عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ ه. ق)

جلال الدین دوانی بر شرح تجرید قوشجی این حاشیه را نوشته و به سلطان یعقوب بایندری آق قونیلویا برادر او سلطان ابوالفتح خلیل بیگ، تقدیم کرده که به حاشیه قدیم معروف شده سپس صدر الدین محمد دشتکی (وفات ۹۰۳) حاشیه بر آن نوشته و به سلطان ایلدرم با یزید خان دوم (وفات ۹۱۸) و مولانا بن مؤید، ارمغان داد. و در آن از دوانی خرده گرفته. دوانی نیز «حاشیه جدید» را در پاسخ او نوشت. بار دیگر دشتکی حاشیه دوم را تألیف کرد و دوانی «حاشیه اجد» خود را در ردّ او نوشت. این حاشیه‌ها را طبقات جلالیه و صدریه نامیده‌اند. پس از مرگ دشتکی، پسرش غیاث الدین به یاری پدر خود برخاست و کتاب «تجرید الغواشی» را در ردّ دوانی نگاشت.

[الذریعه ۶۷/۶، کشف الظنون ۲۵۲/۱، آستان قدس ۱۰۱/۱۱ و ۱۰۴، مرعشی ۱۰۴/۱،

فهرست دانشگاه (اهدایی مشکاة) ۲۳۲/۳].

آغاز: «فی الحاشیه قیل لم یرد به معیناً أقول مراده بالزیاده فی الجملة الزیاده بوجه ما وذلک لیس معنی ثالثاً...».

ش ۱۴۶۸، ۲۰۰ برگ، ۱۷×۱۰، نستعلیق بی تاریخ (تحریر سده ۱۲ و ۱۳). آخر نسخه ناقص است و از اول فقط یک برگ افتادگی دارد واقف: حاج آقا محمد مقدس اصفهانی.

* * *

ش ۱۹۹۵، ۶۲ برگ، ۲۳×۱۲، نستعلیق بی تاریخ، (تحریر سده ۱۱) انجامش ناقص است. با مهر بیضوی «حسین منی و انا من حسین ۱۲۲۹» و «صراط علی حق نمسکه ۱۲۳۸».

* * *

ش ۲۸۴۴، ۱۱۰ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق ۹۶۱. بخش الهیات را دارد با یادداشت تملک محمد بن نظام الدین احمد شیرازی در ۱۰۱۴ در حیدرآباد، وانتقال نسخه در ۱۱۵۹ به محمد

مهدی بن محمد جعفر و شروع به مباحثه در ۱۱۶۰ با مهر بیضوی «محمد مهدی بن محمد جعفر ۱۱۵۸» و مهر دیگر «عبدہ صاحب محمد الاوسط الحسینی ۱۱۱۱» روی برگ اول. حواشی از مؤلف با امضاء «منہ مد ظلّہ و خلد ظلّہ» و «ج م» دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۲۰۴ ﴾

حاشیة شرح تجرید الاعتقاد (کلام، عربی)

از: محمد جعفر بن محمد صادق لاهیجی، (۱۲۶۴ ق) حاشیہ ای است بر «شرح تجرید الاعتقاد» علاء الدین فاضل قوشچی (۸۷۹ ق) که بصورت «قال - اقول» تنظیم شده است، این حاشیہ به بخش الهیات بمعنی الخاص اختصاص دارد. و از حواشی دیگران هم نقل کرده است.

[الذریعة ۱۱۴/۶].

آغاز: «اعظم حلیة للكلام حمد الله الملك العلام الذي خلق الاشياء بالحكمة التام وهداهم بالهداية فوق التمام وحلّى عیوننا بكحل جواهر الاسلام...». انجام: «... ولا یصح باختلاف الاعتبار لان الاختلاف بحسب ملاحظة الذات بدون ملاحظة الصفة لا یجزی بحسب الواقع فی من كان ذاته عین الوجود كما تحقّقه اذا جاء وقته فتذكر».

ش ۲۳۴۵، ۴۳ برگ، ۲۰×۱۴، تحریر سده ۱۳.

﴿ ۲۰۵ ﴾

حاشیة شرح التجريد الجديد (کلام، عربی)

از: شمس الدین محمد بن احمد خفّری (ق ۱۰) حاشیہ ای است با عناوین «قوله - قوله» بر قسم الهیات شرح تجرید قوشچی (۸۷۹).

[الذریعة ۱۱۶/۶، مرعشی ۴۵/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة على سيد المرسلين وآله الطيبين الطاهرين... هذه تعليقات اتفقت مني على شرح الهيئات التجريد قد جمعتها تذكرة لمن له قلب او القى السمع وهو شهيد».

انجام: «ان كان واجب الوجود يقتضي لذاته ولأنه واجب الوجود بذاته وكان شرطاً فيه ان يكون مثلاً لم يصح ان يكون غيراً فلا يكون واجب الوجود بذاته إلا اذا كان سبب ما صار به كان واجب الوجود بذاته واجب الوجود لغيره».

ش ۹۲۶، ۵۴ برگ، ۱۸×۱۰، تحریر مؤمن بن ملا علی رودسری در ۱۰۷۵، حواشی از شیخ حسین و نیز با امضاء بعضی الافاضل دارد.

* * *

ش ۲۸۷۱، ۱۱۰ برگ، ۱۹×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲) حواشی دارد با امضاء «س ح سلمه الله» و «س ی سلمه الله» «سم سلمه الله» «سلطان العلماء» «قاسم سلمه الله» «س م س مد ظله» «ملا عبدالرزاق» «فخر الدین» و «م دام ظله».

﴿ ۲۰۶ ﴾

الحاشية الجديدة على شرح التجريد الجديد

(کلام، عربی)

از: میر صدرالدین محمد بن منصور دشتکی (۹۰۳ هـ)

دشتکی حاشیه‌ای بر شرح جدید تجرید قوشچی نوشته بود ولی چون دید یکی از بزرگان (محقق دوانی) در حاشیه خود دچار اشتباهات فراوانی شده است، برای مرتبه دوم این حاشیه را نوشت و اشتباهات آن دانشمند را یادآور گردید. این حاشیه به نام ابوالمظفر سلطان با یزید نوشته شده است.

[الذريعة ۱۱۷/۳، مرعشی ۲۳۸/۳].

آغاز: «صدر کلام ارباب التجريد وختم مقال اصحاب التوحيد حمد احد منه الابتداء واليه الانتهاء ومشاركة الامثال والاكفاء ثم الصلاة... قد كنت كتبت اولاً على الشرح الجديد...».

ش ۱۰۶۲، ۲۳۳ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) با مهر بیضوی «عبده محمد حسن بن محمد حسین ۱۳۱۴» آخرش ناقص است.

* * *

ش ۳۷۶۵، ۸۰ برگ، ۲۳×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۲۰۷ ﴾

الحاشية على شرح التجريد وعلى الحاشية القديمة (کلام، عربی)

از: ملا میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۵ ق)

حاشیه بر شرح تجرید قوشچی و حاشیه قدیمه دوانی است.

[آستان قدس ۱۰۶/۱۱، ۸۱/۴].

آغاز: «بسمله. قال المصنف رحمه الله اما بعد حمد واجب الوجود على نعمائه لا يبعد أن يقال في ترك الموصوف هاهنا ايماء الطيف...».

انجام: «ان تكون الحركة في الاول اشهر (اشد) من الحركة في الثاني».

ش ۳۷۴، ۱۹۷ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق اقل الطلاب بدیع الزمان بن مرتضی الانصاری

المتوفی در ۱۰۶۲، حاشیه با امضاء منه» دارد.

﴿ ۲۰۸ ﴾

الحاشية على شرح التجريد القديم (کلام، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ هـ. ق)

حاشیه مفصّلی بر شرح تجرید: شمس الدین محمد (بن عبدالرحمن اصفهانی

(۷۴۹ هـ. ق) بر «تجرید الاعتقاد» خواجه نصیر طوسی است که به «تشید القواعد فی

شرح تجرید العقاید» موسوم است و با عناوین «قوله - قوله» تنظیم شده است.

[الذریعة ۳۲/۶، دانشگاه ۲۳۱/۳، امام صادق، قزوین ص ۹۰، الفبایی آستان قدس ص ۱۹۷].

آغاز: «اشاره الى ان ضمير فيه فى قوله «وحصوله فيه» راجع الى الخارج للدلالة العقلية عليه فكأنه قيل من المحمولات التى ليست خارجية ويمكن ان يقال انه راجع...».

انجام: «الى ان يتأثر المتأثر لقبول تلك الصفة فيكون... متأثرية اخرى وهكذا ويلزم التسلسل. الحمد لله على وصول الكلام الى هذا المقام ومنه التوفيق للاتمام».

ش ۱۱۲۲، ۲۲۴ برگ، ۱۸×۲۴، تحرير سده نهم. اين نسخه از روى خط نخجوانى نوشته شده و حواشى از ملا على قوشچى (شاید بخط خود او باشد) دارد. از آغاز افتادگى دارد.

﴿ ۲۰۹ ﴾

حاشیه شرح حکمة العين

(فلسفه، عربى)

از: ملا میرزا جان باغنوی شیرازی (۹۹۴)

حکمة العين تألیف دبیران کاتبی (قزوینی ۶۷۵ هـ. ق) شاگرد خواجه نصیر طوسی است که شمس الدین محمد بن مبارک شاه معروف به «میرک البخاری» آن را شرح نموده و ملا میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی بر آن حاشیه زده است.

[مرعشی ۱۴/۱۴، الذریعه ۱۲۲/۶، الفبای آستان قدس ۱۹۸، آستان قدس ۱۰۷/۱۱].

آغاز: «الحكمة استكمال النفس الانسانية بتحصيل ما عليه الوجود فى نفسه وما عليه الواجب ممّا ينبغي ان يعمل الخ الاستكمال مصدر والمصادر قد يطلق ويراد بها معانيها النسبيّة...».

انجام: «... هذا ما ظهر فى بادی النظر فى هذا الموضع ولعل الله سبحانه يوفقنا للاعادة واصلاح ما يحتاج اليه».

ش ۱۲۹۶، ۴۶ برگ، ۱۴×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳). ناقص است.

* * *

ش ۱۳۷۳، ۱۳۸ برگ، ۹×۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲) اولش افتادگى دارد. با

یادداشت تملک محمد هادی بن عبدالرزاق تویسرکانی در ۱۲۳۷.

﴿ ۲۱۰ ﴾

حاشیه شرح حکمة العین

(فلسفه، عربی)

از: محمد بن حسن شیروانی (ملا میرزای شیروانی) (۱۰۹۸ ق)

حاشیه ای بر شرح میرک بخاری بر «حکمة العین» نجم الدین دبیران کاتبی که بصورت «قوله الش - قوله م ن» (قول شارح و قول ماتن) تنظیم شده است، نام محشی در دو جای برگ اول و دوم آمده ولی در الذریعه و فهرست آستان قدس نام مؤلف ذکر نشده است، هر چند در الذریعه برای میرزای شیروانی حاشیه دیگری معرفی کرده است.

[آستان قدس ۱۰۹/۱۱ - الذریعه ۱۲۲/۶ (هر دو بدون نام محشی)].

آغاز: «قال ۱۱۱۱ انما قال فاطر ذوات العقول الخ ولم يقل فاطر العقول لئلا يتوهم ان للعقول صفات زائدة على ذاتها مراده بالتوهم المنفى امكانه وبيان امكان التوهم على تقدير عدم التصريح بالذوات وعدمه على...».

انجام: «... بان يستثنى نقيض التالى عن الشرطية التى اوردناها فينتج نقيض المقدم فيلزم مطلوبه وعلى التقديرين يحصل الاستغناء عن العكس الذى ارتكبه الش. تمت».

ش ۲۸۷۰، ۱۰۵ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق، بی کا، بی تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲)، با مهر «لا اله الا

الله الملك الحق المبين ابوالقاسم محمد بن حسن». حاشیه با امضاء «منه سلمه الله» دارد.

﴿ ۲۱۱ ﴾

حاشیه شرح العقائد العضدية = الخانقاهی

(کلام، عربی)

از: یوسف بن محمد جان محمدشاهی قره باغی - کوسج -، م هزار و سی و چند و یا

۱۰۵۴

حاشیه ای است بر «شرح العقائد العضدية» جلال الدین دوانی (۹۰۸ ق) که در خانقاه حسینییه سمرقند به سال ۹۹۹ ق پایان یافته است.

[کشف الظنون ۱۱۴۴/۲ - الذریعه ۱۲۵/۶ - دایرة المعارف اسلامى ۸۵/۱].

آغاز: «کیف لا احمد وکیف احمد لمن لم... بما عصینا ولم... بما نسينا ولم یؤاخذنا بما اخطانا والحمد...».

انجام: «... ویؤید ان الخطاب معهم والآیه نزلت ردّاً لما كانت اليهود یزعم ان آباءهم یشفعون لهم واقول لو دل... علی نفی الشفاعة عن الصغائر ایضاً فما وجه التخصیص بالکبائر... کل نفس وکل معصیه وکل وقت».

ش ۲۷۰۸، ۸۵ برگ، ۱۲×۱۹، نستعلیق، بی تاریخ. تصحیح شده است..

﴿ ۲۱۲ ﴾

حاشیه شرح العقائد النسفیة

(کلام، عربی)

از: ؟

رساله‌ای در تحشیه «شرح العقائد النسفیة» که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده و بیشتر به کلمات و جملات میر سید شریف در شرح مواقف و حاشیه شرح التجرید، استناد شده است.

آغاز: «... قوله: اذ لا ذاتی اعم منها هذا انما یثبت المدعی اذا ثبت امتناع... اعلم انهم ذکرُوا فی اثبات ان الوجود لا جنس له انه لا مفهوم اعم منه...».

انجام: «... قوله: وتحقیقها قال المحقق الشریف هذا تحقیق للرسم الخ، انما قال علی ما هو المشهور لانه علی رای من جوز...».

ش ۲۶۸۷، ۸۳ برگ، ۱۳×۱۸، نستعلیق، بی کا، بی تا. شامل مباحث علت و معلول و جواهر و

اعراض. از اول و وسط و آخر ناقص است. حواشی از مؤلف با امضاء «منه سلمه الله» و «منه

مد ظله العالی» دارد. (این نسخه شاید تحریر سده ۹ و ۱۰ باشد).

﴿ ۲۱۳ ﴾

حاشیه شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: میان الله راد جوپنوری

حاشیه ای است که بر شرح شهاب الدین احمد بن عمر هندی (۸۴۹ق) نگاشته شده است، این حاشیه بصورت «قوله - قوله» تنظیم و بسیاری مسائل بصورت اشکال و جواب بر آن تدوین شده است.

[کشف الظنون ۱۳۷۱/۲]

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... قال بسم الله الرحمن الرحيم قلت افتتح كتابه بالتسمية تبرکاً واقتداء بكتاب الله تعالى و عملاً يقول النبي ﷺ كل امرء ذی بال لم يبدأ بسم الله فهو ابتر...».

انجام: «... قوله بحذف حرف المضارعة قيل واقعی لا احترازی وما قيل انه احتراز عن...».

ش ۲۴۶۹، ۲۱۱ برگ، نسخ، بی کا، بی تا، (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) آخرش افتادگی دارد. روی

برگ اول و دوم بخط قدیمی نوشته: «الهدادی فی شرح الحاشية الهندية» با مهر مدور «بنده

درگاه باری عبده محمد بخاری ۱۰۱۳» بر برگ اول.

﴿ ۲۱۴ ﴾

حاشیه شرح الکافیة = حاشیه شرح الجامی

(نحو، عربی)

از: عبدالرحمن بن محمود اسفراینی

حاشیه ای مفصل بر «الفوائد الضیائیة» عبدالرحمن جامی (۸۹۷ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است، محشی در مقدمه گفته سابقاً بخش اول این کتاب یا مبحث مبنیات را شرح کرده ام و حال قسمت دوم را تا آخر کتاب شرح می کنم و قصدم این است که مطالب بحدی واضح و روشن شود که مبتدئین را لازم نباشد که نزد

منتھین تلمذ کنند و در دیباچه از حاشیه عبدالغفور و عصام الدین یاد می‌کند.
آغاز: «بسمله الحمد الله... اما بعد فيقول العبد الضعيف... لما فرغت عن المسودة
 من اول هذا الكتاب الى هذا المبحث المسمى بالمبنيات شرعت ان اسود اوراقاً اخرى
 من هذا المبحث...».

انجام: «... قوله اصبت خيراً بالفارسية رسيدي تو خير را و قوله اصابني خير بضم
 الراء بحذف النون وكذلك قوله لخير بحذف النون وكسر الراء تمت».
 ش ۳۲۱۲، ۲۱۹ برگ، ۲۵×۱۵، نستعلیق. صالح بن محمد برات بلخی در ۱۲۴۱ در بخارا.
 علامت تصحیح دارد.

﴿ ۲۱۵ ﴾

حاشیه شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای بر یکی از شروح «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ ق) است که با رمز
 «ح-ش» یعنی حاشیه و شرح تنظیم شده و محشی در جایی (۱۱۰ ر) از استادش
 جمال الدین دهلوی بیهارى با عناوین الاستاذ العلامة زائر الحرمین الشریفین که در
 نزد وی کتاب «المفصل» را قرائت کرده (۲۷۳ ر) و استاد و مخدومش معروف الدین
 دهلوی (۲۸۱ ب) و علامه محقق العصر شهاب الدین (۳۰۵ ر) و استادش احمد
 نهاینسری یاد می‌کند.

آغاز: «... ولهذا قيل لو لم يذكر لفظ لدخلت في التعريف فيكون اللفظ جنساً من
 وجه دون وجه...».

انجام: «... قوله: لا تدخلهما اي التثنية وجمع المونث الحقيقية لانه لو ابقى منهما
 الالف لزم...».

ش ۲۵۲۶، ۳۱۵ برگ، تحریر سده ۱۲ و ۱۳. اول و آخرش ناقص است. حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۲۱۶ ﴾

حاشیه شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب (اصول فقه، عربی)

از: ملا میرزا جان حبیب الله باغنوی شیرازی (۹۹۴ ق)

حاشیه مفصلی است به عنوان «قوله - قوله» بر شرح قاضی عضدالدین ایجی بر مختصر ابن الحاجب در اصول فقه. بعضی این حاشیه را به نام «ردود و نقود» نیز خوانده‌اند.

[مرعشی ۳۱۹/۲، کشف الظنون ۱۸۵۳/۲، مجلس ۲۰۴/۲۶، الفبایی آستان قدس ۲۰۱].

آغاز: «من لطف الله تعالی احداث الموضوعات اللغویة (از نسخه دوم نوشته شد)».

ش ۳۹۴، ۱۰۰ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ محمد قاسم بن محمد صالح الاصفهانی در ۱۰۴۲ در مشهد. نیمه دوم کتاب را دارد.

* * *

ش ۵۸۱، ۳۱۱ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق بی تاریخ. تصحیح شده، حواشی دارد.

* * *

ش ۱۳۲۷، ۲۰۶ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ عبدالمطلب بن ابوطالب الحسنی الحسینی در ۱۰۸۶. حواشی از سلطان العلماء، نواب، ابراهیم و بامضاء «منه» دارد و مطلبی از (الاحکام آمدی) در حاشیه این نسخه یاد شده است. با این یادداشت در آغاز نسخه: «مما انعم الله واهب العطايا علی خادم الطلبة عبدالرضا بن علی رضا عفی عنهما».

﴿ ۲۱۷ ﴾

حاشیه شرح مختصر الاصول = شرح شرح مختصر الاصول (اصول فقه، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی، (۷۹۳ ق -)

تعلیق و تحشیه مفصل بر «شرح مختصر الاصول» اثر قاضی عضدالدین ایجی

شیرازی (۷۵۶ق) که خود شرح «مختصر الاصول» ابن حاجب مصری (۶۴۶ق) است که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده و در سال ۷۷۰ق پایان یافته است.

[کشف الظنون ۱۸۵۳/۲ - امام صادق قزوین ۹۳/۱ - مرعشی ۸۹/۱ - مجلس ۱۲۷/۲۵ -

القبایب آستان قدس ۲۰۱/۱].

آغاز: «الحمد لله الذي وفقنا للوصول الى منتهى اصول الشريعة الغراء وشرح صدورنا بنور الاهتداء والى سلوك محجتها البيضاء والصلاة على سيدنا خير المرسلين... وبعد فكما ان المختصر للشيخ الامام...».

انجام: «... اذ يعلم تقدم ما فيه جهتان من الترجيح على ما فيه جهة واحدة وما فيه جهات على ما فيه جهتان الى غير ذلك من التفاصيل وهذا معنى قوله وفيما ذكر ارشاد لذلك، والله الهادي سبيل الرشاد».

ش ۵۴۴، ۲۶۳ برگ، ۱۳×۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۲۴۶۲، ۲۳۷ برگ، ۱۰×۱۹. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) با یادداشت تملک «محمد تقی بن

محمد مؤمن الشریف الفسوی الشیرازی». حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۲۱۸ ﴾

حاشیه شرح مختصر الاصول

(اصول فقه، عربی)

از:؟

حاشیه‌ای است مختصر بر «شرح مختصر الاصول» عضد الدین ایجی. در این کتاب مؤلف از شیخ بهائی و ملا خلیل قزوینی یاد کرده و احتمال داده شده که از تألیفات آقا جمال خوانساری (۱۱۲۵ هـ) باشد.

[به الذریعه ۱۲۹/۶ رجوع شود].

آغاز موجود: «و حینئذ یستدل بعدم العلاقة علی عدم کونه مجازا و منقولا حتی

یثبت کونه مجازاً او منقولاً حتی یثبت کونه حقیقة دینیة ظاهر ان اهل اللغة لم يفهموا هذه العبارات ولم يعرفوها...».

انجام: «هذا ليس تفسير الكلام المتن كما زعمه شارح الشرح ولا يخفى ان هذا صحيح سواء كان يمنع بلفظ الفعل او بلفظ المصدر مع الجار فتدبر وفي النهاية انا نعلم الخ هذه العبارة ما وجدناها في نهاية الفلاسفة فلعلها كان... ايضاً».

ش ۱۰۷۹، ۹۴ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق، بی تاریخ. بخشی از کتاب است (تحریر سده ۱۲) با حواشی با امضاء «منه».

* * *

ش ۴۰۳۰، ۶۳ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی تاریخ، در صفحه اول نسخه آمده: «جزئی از حاشیه آقا جمال بر شرح مختصر عضدی».

﴿ ۲۱۹ ﴾

حاشیه شرح المطالع = حاشیه لوامع الاسرار (منطق، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

حاشیه ای است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح قطب الدین رازی بر مطالع الانوار اُرموی، که شرح قطب الدین معروف به «لوامع الاسرار» است.

[کشف الظنون ۱۷۱۶/۲، الذریعه ۱۳۳/۶].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. قال وحيد زمانه تغمده الله بغفرانه الحمد لله فياض وارف العوارف الفياض الوهاب من فاض الماء فيضاً وفيضوضه اذا كثر حتى سال عن جانب الوادي فكان الوهاب...».

انجام: «على الاستعداد الحاصل من الاحساسات المتعلقة بجزئياته اقرب فيكون اعرف وهذا جار في الذاتى والعرضى اذا كان افراده محسوسة. والله الموفق للصواب واليه المرجع والمآب».

ش ۴۸۳، ۱۸۴ برگ، ۲۱×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۶۳۲، ۱۸۵ برگ، ۱۹×۱۱، نستعلیق محمد باقر بن محمود طبسی در ۱۰۶۷. با مهر بیضوی «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» بر برگ اول. و یادداشت تملک محمد صادق نوری. و کاتب تاریخ شروع به تحریر را ۱۰۶۶ یادداشت کرده است.

* * *

ش ۶۹۵، ۲۳۱ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق بی‌تاریخ، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) تصحیح شده.

* * *

ش ۱۲۴۳، ۱۹۷ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق بی‌تاریخ، آغاز و انجام ناقص.

* * *

ش ۲۸۶۶، ۱۴۸ برگ، ۱۹×۱۴، نستعلیق بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۰) حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده. تاریخ ۹۹۲ در برگ آخر دیده می‌شود. با مهر مربع «سید محمد بن محمد امین الحسینی ۱۱۱۶» و مهر بیضوی «افوض امری الى الله اللطیف عبده محمد شفیع الشریف» و مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» در برگ آخر.

* * *

ش ۳۴۷۵، ۲۰۴ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق حسین مسکین حافظ بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) حاشیه از مؤلف دارد. تصحیح شده، با سر لوح زرین.

﴿ ۲۲۰ ﴾

حاشیه شرح المطالع

(منطق، عربی)

از: ملا میرزا محمد بن حسن شیروانی (۱۰۹۸ ق)

حاشیه‌ای است بر «شرح مطالع» قطب الدین رازی (۷۶۶ ق) که با عناوین «قوله - قوله» برگزار شده و دارای رد و ایراد با شارحان آن کتاب می‌باشد و شب جمعه دوم

ماه رجب ۱۰۷۶ به پایان رسانیده است.

[مرعشی ۱۹۲/۱۴].

آغاز: «الحمد لله الذي شرح صدورنا بلوامع نور الايمان بجلال ذاته الطالع مطالع
العرفان بكمال صفاته ونور حواشي قلوبنا بضياء الايقان باثاره وسماته الشارق من
مشارق البرهان...».

انجام: «حق لك ان تقول اطف المصباح فقد طلع الصباح ره القول قد انجلي لك في
طى ما ذكرناه في هذا المبحث ان الشبهة بعد غير منجلة وظلمة الشك غير منكشفة
وانما ينحل ويضمحل بما اخذناه في هذه الحاشيه ورفعنا فيها من الغواشي وليكن هذا
آخر ما اخذناه في تنقيح هذا الكتاب وتهذيبه».

ش ۶۴۰، ۳۰۰ برگ، ۱۷×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) با مهر بیضوی «عبده
محمد مهدی بن محمد تقی».

﴿ ۲۲۱ ﴾

حاشیه شرح المعانی والبیان

(معانی بیان، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است بر یکی از کتب بلاغی که در دو فصل برگزار شده است.
انجام: «هذا آخر ما اردنا ایراده في هذا القسم من الحواشي مع التجنب عن
الاطناب... والله عزّ سلطانه وليّ التوفيق والارشاد».

ش ۳۷۵۴، ۱۴۲ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ بی‌تاریخ (تحریر سده ۱۰ و ۱۱). با مهر بیضوی «صراط
علی حق نمسکه» در اول نسخه، علامت تصحیح دارد.

﴿ ۲۲۲ ﴾

حاشیه شرح الملخص فی الهيئة (نجوم، عربی)

از: نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرجندی، (۹۳۴ق -)
حاشیه‌ای است متوسط بر شرح قاضی زاده رومی (۸۱۵ق) که بر کتاب «الملخص فی الهيئة» محمود بن احمد چغمینی (۷۴۵ق) نگاشته شده است.

[مرعشی ۲۴۵/۲ - الذریعه ۱۳۶/۶ - كشف الظنون ۱۸۱۹/۲ - آستان قدس ۴۷/۱۰ -

دائرة المعارف اسلامی ۸۶/۱].

آغاز: «الحمد لله رب المشارق والمغارب مزين السماء بزينة الكواكب الثواب... وبعد فهذه تعليقات على المواضع المشككة وتنبيهات على الرموز والمباحث الخفية المعضلة من شرح الملخص فی الهيئة...».

انجام: «... وهو الخارج من قسمة مدة السنة الشمسية على اثني عشر والشهر الشمسي الحقيقي قد يزيد عليه وقد تساويه وقد ينقص عنه والله اعلم بالصواب».

ش ۲۶۳۲، ۸۳ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق سده ۱۱.

* * *

ش ۲۷۸۷، ۱۰۴ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق محمد باقر بن حسین فاضل حسینی استرآبادی در ۱۰۰۳.

* * *

ش ۳۰۰۵، ۱۲۹ برگ، ۱۵×۱۱، نسخ ۱۲۱۹. با مهر بیضوی «عبد محمد حسین بن علی الحسینی» روی برگ اول.

﴿ ۲۲۳ ﴾

حاشیه شرح منهاج الطالبین

(فقه، عربی)

از: شهاب الدین بن عبدالحی (؟)

حاشیه ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «کنز الراغبین فی شرح منهاج الطالبین» جلال الدین محمد بن احمد المحلی (۸۶۴ق) و منهاج تألیف نووی است.

[کشف الظنون ۱۸۷۳/۲]

آغاز موجود: «قوله وكذا التنشيف الخ قيل كان الاولى ان يعبر بالنشف على زنة الضرب لان فعله نشف بكسر الشين على الاشهر عند اهل اللغة».

انجام: «وقد اورد على وجوب القضاء صور من الفوات لا يجب فيها القضاء كان احصر بسلک طريق آخر وفاته لصعوبة الطريق وطوله وقد الجاه نحو العدو الى سلوكها او تأخر الاحرام متوقفاً زوال الاحصار فلم يزل حتى فاته الحج فيتحلل بعمل عمرة فلا قضاء في هذه الصور اجيب بان».

ش ۸۲۹، ۲۱۸ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، بنا به نوشته مرحوم حاج محمد رمضانی واقف نسخه،

تاریخ کتابت آن ۱۰۱۴ می باشد. اول و آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۲۲۴ ﴾

حاشیه علی شرح منهاج الوصول الى علم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه ای است بر «شرحی بر منهاج الوصول» با عناوین «قوله - قوله». کتاب «منهاج الوصول الى علم الاصول» از تألیفات معروف قاضی بیضاوی است.

[کشف الظنون ۱۸۸۰/۲]

آغاز: «اما ذكره بعض الشارحين قوله ولا نزاع فيه ظاهر الكلام أنه لا نزاع في كونه تابعا للسؤال في العموم والخصوص حتى لو قيل هل يجوز الوضوء بماء البحر فقال

نعم كان عاماً ولو قيل هل يجوز لى الوضوء بماء البحر فقال نعم كان خاصاً به». **انجام:** «للقطع بأن جميع الرجال رجال وقد يجاب بأنه لا يتصور مرتبة متفرقة لأن كل مرتبه نفرض ففوقه مرتبة أخرى ضرورة عدم تنافى المراتب وهذا بخلاف الجمع العام فإنه عبارة عن مفهوم يتناول جميع... الكلّ لجزئياته ولا استحالة فى اندراج الجزئيات».

ش ۹۱۲، ۱۳۰ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) اول و آخرش ناقص است تصحیح شده.

﴿ ۲۲۵ ﴾

(فقه، عربی)

حاشیه شرح منهج الوصول الى تخريج الفصول

از: شهاب الدین احمد بن قاسم عبادی (۹۹۴ ق)

«الفصول المهمة فى موارىث الامة» تألیف شهاب الدین احمد بن الهائم (۸۸۷ ق) را قاضی زکریا انصارى شافعى (۹۲۶ ق) دو بار شرح کرده است که به عنوان‌های «شرح فصول کبیر و صغیر» معروف هستند و این کتاب حاشیه‌ای است بر یکی از آنها که با عناوین «قوله - اقول» نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۱۲۷۱/۲ و یا ۱۳۷۳/۲].

آغاز: «قوله يبدأ... الى آخر انما بُدئ بذلك لانه يقوم به الحياة».

ش ۷۴۶، ۳۴۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن شیخ عبدالدائم الحسن الرفاعی در ۱۰۱۶ این

نسخه جزء سوم (فرائض تا نفقات) را دارد. با تاریخ تملک ۱۰۲۵.

﴿ ۲۲۶ ﴾

الحاشية على شرح المواقف

(کلام، عربی)

از: العلوی علی (شاه وجیه الحق والدین المشهور بالعلوی علی)
حاشیه مختصری است بر «شرح مواقف» جرجانی که فقط شامل «موقف اول»
است موقف اول دارای شش «مرصد» می باشد که این نسخه از اول تا مرصد سوم را
دربار دارد.

در دو جای کتاب، سرصفحه ها نام مؤلف با خط واضح چنین ذکر شده است:
«العلوی علی مولی شاه وجیه الحق والدین سلطان المحققین زبدة الواصلین قدوة
العلماء والعرفاء».
آغاز: «والهواء المجاور للارض والماء والطبقة الطينية والطبقة الترابية التي هو
قريبة الى المركز».

انجام: «قوله ويمكن ان يكون هذا نقضاً اجمالياً بيانه انا لا نسلم».

ش ۱۳۲۴، ۳۴ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ بی تاریخ (تحریر سده ۱۱) این نسخه یک قطعه از این
کتاب است.

﴿ ۲۲۷ ﴾

حاشية شرح هداية الحكمة

(فلسفه، عربی)

از: فخرالدین محمد بن حسین حسینی استرآبادی (قرن دهم ق)
حاشیه ای است بر شرح میبدی بر هداية الحكمة اثر الدین ابهری. این حاشیه تا
قسمت فلکیات را دربر دارد و به نام ابوالغازی نظام شاه مصدر گشته و تألیف
آن ۹۲۸ می باشد.

[کشف الظنون ۲/۲۰۲۸، الذریعه ۶/۱۳۹، آستان قدس ۱/۱۱۱].

آغاز: «الحمد لله العلی الکریم العظیم... ان شرح الهداية الاثيرية للفاضل

الاولحدی القاضی کمال الدین حسین المیبدی قد تداولته ایدی النظار وتلقته بالقبول...».

انجام: «... ولعل وجه التأمل ان النفس واحدة كيف يصدر عنها الاثار الغير المتناهية حتى يكون طريان الانفعالات الغير المتناهية عن النفس المنطبعة».

ش ۱۸۵۱، ۱۵۹ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ بی تاریخ (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۳۷۰۱، ۷۴ برگ، ۲۲×۱۳، نستعلیق بی تاریخ حاشیه از نوری دارد.

* * *

ش ۳۸۱۱، ۱۴۰ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق علی بن فخر الدین احمد بن علی در ۱۰۹۰ در مدرسه شریفیه قصبه او نیز شبانکان فارس. با مهر مربع «عبده محمد رضا». این نسخه تصحیح شده است.

﴿ ۲۲۸ ﴾

حاشیه شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: علی بن حسین بن عبدالعالی کرکی عاملی (محقق ثانی)، (- ۹۴۰ ق) حاشیه‌ای است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق اول حلی (۶۷۶ ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

[الذریعه ۱۰۷/۶ - مرعشی ۳۲۷/۳ - الفبای آستان قدس / ۱۹۴].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... وبعد فهذه فوائد مهمة علقها علی کتاب شرائع الاسلام يستعان بها علی تحریر مسائلها وتحقیق مطالبها وقد ضمنتها بیان ما اعتمد علیه فی الفتوی...».

انجام: «... المراد انه لا یصح شیء فی ذلك ولا ینفذ فی رقة الارض لكنه یصح فی آثار التصرف كما صرحوا به والمراد بآثار التصرف العمارة مثل البناء والغرس والزرع...».

ش ۳۴۶۱، ۲۲۷ برگ، ۱۳×۱۹. نستعلیق، بی تاریخ (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است. این نسخه از طهارت تا اواخر جهاد است.

﴿ ۲۲۹ ﴾

حاشیه الشفاء

(فلسفه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد مومن سبزواری (محقق سبزواری)، (- ۱۰۹۰ ق)
حاشیه‌ای است بر بخش «الهیات» کتاب «الشفاء» بوعلی سینا، پس از این حاشیه، آقاحسین خوانساری در حاشیه‌ای بر شفاء نظرات سبزواری را در اعتراض به ابن سینا رد کرده است.

[الذریعه ۱۴۱/۶، دانشگاه ۲۴۱/۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین: والصلاة علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرين: فان کتاب الهیات من الشفاء قد کثرت مراجعة المحصلین الیه و طال نظر العلماء فی مباحثه والاشتغال بمطالعتة و...».

انجام: «... والعالم الاکبر والاصغر ونظام الوجود فی المبدأ الی الاقصى فاعله وغایته علی اطلاق اولاً و آخراً و... وکل جزء من اجزاء النظام له غایة والمرجع اخيراً الی العناية الاولى والمرجع الی نفس الاحدية».

ش ۲۰۸۱، ۱۲۲ برگ، ۱۵×۲۰، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) با مهر بیضوی (عبدہ الراجی نصر الله الحسینی) در برگ اول.

﴿ ۲۳۰ ﴾

حاشیه الصرف

(صرف، عربی)

از: ؟

حاشیه مزجی مختصری است بر یک کتاب صرفی. از عناوین «اعلم، فان قلت -

اجیب» و گاهی «قوله - قوله» استفاده کرده است. از شرح شافیه نظام و شرح مختصر الکفایه کسائی یاد کرده و برخی از امثله را به فارسی ترجمه نموده است. متن کتاب دارای هفت باب بوده است.

آغاز: «علی المیم القوی هذا استیناف لبيان قلب الواو میماً فی التثنية فکان فی التثنية... محل لا علیها وقيل هذا...».

انجام: «وذاں للتثنية حالة الرفع و ذین حالة النصب والجر فالواحد منها... مع موضع برأسه وقيل... فی التثنية حتى يقع الفتحة علی المیم».

ش ۳۸۹۹، ۴۰ برگ، ۱۲×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۲۳۱ ﴾

حاشیه‌عده الاصول = حاشیه خلیلیه

(اصول فقه، عربی)

از: خلیل بن غازی قزوینی

حاشیه‌ای معروف بر «عدة الاصول» شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق) و چون در طول عمر خود چندین بار آن را تغییر داده و کم و زیاد کرده بود نسخه‌ها با هم اختلاف بسیار دارند.

وی دو حاشیه بر عدة الاصول نگاشته است.

[الذریعه ۱۴۸/۶ - امام صادق قزوین ۹۵/۱ - مرعشی ۱۵۲/۱ - الفبائی آستان قدس ۲۰۵/۱].

آغاز: «... ان قلت فقیح نفس مخالفة غرض ذی حیاة ذاتی فقد فعلها اللّٰه تعالی للمصلحة اقول لا یصدق علیها حد القبح الذاتی المذكور سابقاً لانه اذا كانت نفس مخالفة الغرض...».

انجام: «... البحث الثالث قیل انه یلزمک ان یكون الصلاة حراماً اذا ترک بها واجب لانه سبب الحرام وسبب الحرام حرامٌ وهو ایضاً ضعیف فان له ان یلتزمه باعتبار الجهتين كما تقدم...».

ش ۳۳۱۰، ۲۴۵ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ بی تاریخ. حاشیه با امضاء «منه سلمه الله» دارد. با نسخه اصل مؤلف مقابله شده است. اول و آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۲۳۲ ﴾

حاشیه عین الیقین

(فلسفه، عربی)

از:؟

حاشیه ای است بر کتاب «عین الیقین» فیض کاشانی رحمته الله با عناوین «قوله - قوله». مرحوم فیض در آن کتاب پایه های شناخت و حکمت عملی را تبیین کرده و در کمک به ادله عقلیه از ادله نقلیه نیز استشهاد آورده است. از ملاصدرا به عنوان استادنا و مستندنا صدر الملة والدین یاد می کند (شاید این یادکرد از فیض رحمته الله باشد). آیت الله مرعشی نجفی صاحب حاشیه را مردی عارف مسلک و اخباری مرام دانسته است که کتاب مذکور را در هند تألیف کرده و سپس به ایران آمده است.

[الذریعة ۱۵۱/۶، فهرست های خود نوشت فیض کاشانی، ص ۲۰۷].

آغاز: «یا من علی فاستعلی وهو بالنظر الاعلی صل علی من دنی فتدلی فکان قاب قوسین او ادنی وعلی اله الاطهار واصحابه الکبار وبعد فنحن نقص علیک من انباء الرسل ما نثبت به فؤادک...».

انجام: «قوله الذین بهما یتیم العبودیة لان العابد لو کان کله رجاء فلم یعمل للاعتماد علی المرجو وان کان کله خوفاً فیئس فلم یعمل ثم نقول ان کان التکلیف لبعض دون بعض فیحصل للبعض الاول غرور واعتماد علی فطرته بزعمه انه لا یمکن ان یکون من الضالین ابدا وهو مخل للعبودیة».

ش ۳۰۳، ۲۰۱ برگ، ۲۴×۱۴، نسخ ۱۱۳۶. تصحیح شده، با یادداشت تملک «ضیاء الدین محمد بن محمد الصادق بن محمد الطاهر بن علی النواب ابن العلامة علاء الدین السید حسین سلطان العلماء الحسنی الحسینی الموسوی الطباطبائی - قم ۱۱۸۰» با مهر بیضوی «عبد معصوم بن محمد صادق».

حاشية فرائد الاصول

از: سید حسین؟ (شاید سید حسین کوهکمری).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - اقول» بر فرائد الاصول شیخ مرتضی انصاری.

آغاز: «الحمد لله... واما الشک فلما لم یکن لنفسه ره اقول من الواضحات الملحقة بالبدیهیات الاولیة ان الشک لا یمکن ان یتبرر طریقاً ومرأةً للمشکوک لعدم تعقل الكشف فيه حسیماً هو ...».

انجام: «و حکومتہ علی الاصل الجاری فی الشک فی نفس الشرطیۃ سواء کان اصل البراءۃ واصلۃ الاشتغال مما لا اشکال فیہ لانہ قضیۃ لسبب الشک».

ش ۲۹۲، ۱۲۹ برگ، ۱۶×۲۲، بی‌کا، بی‌تا. میحث براءت را دارد. تصحیح شدہ است.

حاشية فرائد الاصول

از: ؟

حاشیة مختصری است با عناوین «قوله - اقول» بر کتاب «فرائد الاصول» شیخ مرتضی انصاری.

آغاز: «الحمد لله... قوله ﷺ فاعلم ان المكلف اذا التفّت الى حکم شرعی الخ مراده ﷺ من المكلف ليس الذي تنجز عليه الخطاب كما هو يظهر لامتناع كونه... بين الملتفت وغيره...».

انجام: «إذا دار الامر بين خبرين احدهما مخالف للعامة والاخر موافق لهم مع فرض مساواتهما في ساير الجهات فنحن نتعبد بالمخالف ولا نتعبد بالموافق اصلا لا لعدم صدوره من اصله ولا لصدوره تقية».

ش ۲۹۸، ۱۴۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ سید مهدی بن حسین حسینی بافق‌ی در ۱۳۰۴ در سامراء.

﴿ ۲۳۵ ﴾

حاشیه علی فرائد الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه ای است بر «فرائد الاصول» شیخ انصاری (۱۲۸۱ ق) با عناوین «قوله - اقول» و در آن از فاضل قمی صاحب قوانین و نیز از استادش با عنوان «الاستاد العلامة» نقل می کند. احتمال دارد این حاشیه از «سید حسین کوه کمری» باشد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی يوم الدين قوله اعلم ان المكلف اذا التفّت الخ اقول لا يخفی علیک ان المراد من المكلف اعم من العامی والمجتهد والتقیید بالالتفات انما هو لعدم...».

انجام: «اقول حمل ادلة التوقف علی صورة التمكن من ازالة الشبهة لا یثبت وجوب الفحص فی مورد البراءة مع الشک فی قدرته علی ازالة الشبهة الذی یستلزم الشک فی موضوع ادلة التوقف ولو قیل حمل ادلة البرائة علی صورة عدم التمكن من ازالة الشبهة کان احسن فتأمل حتی لا یغتلط علیک الامر».

ش ۳۰۱، ۲۱۵ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق. بی تاریخ. اصول عملیه را دارد.

﴿ ۲۳۶ ﴾

حاشیه فرائد الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: محمد کاظم بن حسین خراسانی (آخوند خراسانی)، (۱۳۲۹ ق)

حاشیه ای است بر «فرائد الاصول» شیخ مرتضی انصاری (۱۲۸۱ ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده و بخش قطع و ظن در ۶ شوال ۱۳۰۲ ق و اصل برائت در اول جمادی الثانی ۱۲۹۵ ق و قسم تعادل و تراجع در دهه آخر ذیحجه ۱۲۹۱ ق در نجف اشرف پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۶۰/۶ - مرعشی ۱۳۰/۱۶ - الفبایی آستان قدس ۲۰۶/۲۰۶]

آغاز: «الحمد لله رب العالمين... فيقول العبد الاثم المفتقر الى عفو ربه... انى...
اراجع تلك الغرر السنينة واطالع هذه الدرر البهية التى صَنَّفَهَا علامه الافاق... سنح
بخاطرى الفاظر ان علق».

انجام: «... ولهم(ع) بقبول خصوص كل ما ينسب اليهم ويمكن عنهم لا التسليم
لكل ما نحتمل ان يكون حكماً واقعياً فتأمل هذا آخر ما اردنا ايراده والحمد لله اولاً
وآخرأ وظاهرأ وباطناً».

ش ۲۳۷۹، ۱۲۰ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق سید عبدالحسین حسینی همدانی در ۱۲۹۶.

* * *

ش ۴۰۰، تحریر اقل السادات میرزا عبدالحسین تهرانی (شاید این دو شماره یک نسخه باشد).

﴿ ۲۳۷ ﴾

حاشیه فرائد الاصول

(اصول فقه، عربی)

از:؟

آغاز: «بسمله الحمد لله... قوله: خاتمة فى التعادل والتراجيح، التعادل فى اللغة
تساوى طرفى العدل ونحوه والتراجيح فى اللغة احداث الرجحان والمزية فى احد
شيئين متقابلين...».

انجام: «... انما مويد بالمخالف بالانستعبد بالموافق اصلاً لا لعدم صدوره من اصله
ولا لصدوره ايضاً».

ش ۲۶۹۱، ۱۳۳ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق مؤلف در ۱۲۹۸ در روز عید فطر در بلده کاظمین. این

نسخه تعادل و تراجیح است.

﴿ ۲۳۸ ﴾

حاشیه الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح الجامی (نحو، عربی)

از: عبدالغفور لاری (۹۱۲ هـ)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «الفوائد الضیائیة» عبدالرحمن جامی.

[کشف الظنون ۱۳۷۲/۲، مرعشی ۹۵/۱۲، مجلس ۱۹۲/۲۵].

آغاز: «بسمله، قوله الحمد مصدر المعلوم واللام للجنس او الاستغراق».

ش ۱۰۶۴، ۷۲ برگ، ۲۴×۱۸، نستعلیق بی تاریخ. ناقص.

* * *

ش ۲۲۶۰، تحریر ۱۲۷۷، با یادداشتی حاکی از اینکه در سال ۱۲۸۸ یک تبریزی گندم به یک

قران بدست نمی افتاد.

* * *

ش ۲۳۲۸، ۱۳۴ برگ، ۲۲×۱۷، (تحریر سده ۱۳ و ۱۴).

* * *

ش ۳۶۳۷، ۱۴۲ برگ، ۱۸×۱۱، (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۳۳۱۱، ۱۴۴ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق میرحسین بن شاه میرحسینی لاری در ۱۰۱۲ در

مدرسه واقعه در طهران.

﴿ ۲۳۹ ﴾

حاشیه الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح الجامی (نحو، عربی)

از: عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عرب شاه اسفراینی (۹۴۳ ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة»

نور الدین جامی (۸۹۸ ق) است.

[کشف الظنون ۱۳۷۰/۲، مرعشی ۱۶/۹، مجلس ۱۰۰/۲۵].

آغاز: «الحمد هو الوصف بالجميل على الجميل الاختيارى من انعام او غيره وما وقع على غير الاختيارى كحمد الله تعالى على صفاته فلتنزيله منزلة الاختيارى اما لاستقلال الذات...».

انجام: «والمفتوح ما قبلها تقلب الفأ... كما تقرر فى محله يوجب ان لا يكتب الخفيفة التى لم يفتح ما قبلها ويكتب الفأ اذا انفتح ما قبلها فكتابتها على خلاف القياس».

ش ۵۰۷، ۲۲۰ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ عبدالباقي فضل الله در سال ۹۸۰.

﴿ ۲۴۰ ﴾

حاشية الفوائد الضيائية

(نحو، عربی)

از: علوی

حاشیه‌ای است بر «شرح کافی» نور الدین جامی (۸۹۸ ق) معروف به «الفوائد الضیائیة» که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است، در نوشته کاتب این حاشیه به «علوی» نسبت داده شده است.

[آستان قدس ۷۶/۱۲ (منسوب به چلبی)].

آغاز: «بسمه، الحمد لله رب العالمين... قوله: الحمد لوليّه والصلاة على نبيّه اختلفت عباراتهم فى تعريف الحمد فقال بعضهم هو الثناء بالجميل على جهة التعظيم...».

انجام: «... لعدم لزومها الفعل بخلاف التنوين فانها لازمة اذا لم يكن مانع فكانها ثابتة مع عروض الحدّ مطلقاً».

ش ۲۶۴۱، ۹۶ برگ، ۱۸×۱۰، نستعلیق ۱۰۶۰. نام کاتب ندارد. حاشیه نویسی دارد، تصحیح

شده است.

﴿ ۲۴۱ ﴾

حاشیه الفوائد الضیائیة = حاشیه شرح الجامی (نحو، عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری (۱۱۱۲ ق)

حاشیه ای است با عناوین «قوله - قوله» بر «الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة» عبدالرحمان جامی. این حاشیه تا آخر بحث اسم نگاشته شده است.

[الذریعه ۵۶/۶، مرعشی ۹۵/۱۹، مجلس ۴۵۳/۲۵، مشار، عربی ۲۷۶].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل علم النحو نوراً يهتدى به الى فهم القرآن المبين وميزاناً يفرق... اني لما رايت العلم المزبور من اجل العلوم وصرف النظر فيه من الامر المحتوم».

انجام: «قوله اسم جماعة الركبان اشار الى انه ليس بجمع ليصح جعل ساريا صفة ركبان لان اسم الجمع لا يجب تأنيث المسند الى ضميره ولا جمع صفته هذا ما يتعلق بشرح الاسم كتبناه مع تفرق البال».

ش ۶۷۸، ۱۳۰ برگ، ۲۱×۱۱، نستعلیق، بی تاریخ. واقف رضا استادی.

* * *

ش ۸۰۲، ۱۵۳ برگ، ۲۱×۱۱. تحریر سده ۱۳.

* * *

ش ۸۴۴، ۱۸۴ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق ۱۲۸۵.

* * *

ش ۲۳۲۳، ۱۶۱ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق حسین بن علی بن محمد علی مازندرانی در ۱۲۵۳.

﴿ ۲۴۲ ﴾

حاشیه یکی از کتابهای فلسفی

(کلام و فلسفه، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر یک متن فلسفی که احتمالاً «شرح تنبیهات و اشارات» باشد. از شیخ و کتاب شفاء و محاکمات نام برده است.

آغاز: «الاجسام المركبة بعد المزاج ولا يكون موجودة... قوله فانهم لما استدلوا على وجوب تناميها آه من البين ان الزيادة من الجانب».

انجام: «قوله سلمنا ذلك لكن نقول احد المعوقين كاف آه سابق على هذا المنع اذ محصله منع ثبوت المعوق الخارجی بعینه والداخلی بعینه وهذا المنع اثبات المعوق الخارجی الخاص...».

ش ۳۸۹۴، ۲۲ برگ، ۱۹×۱۳. نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۲۴۳ ﴾

حاشیه الکافی

(حدیث، عربی)

از: رفیع الدین محمد بن حیدر حسینی طباطبایی (میرزا رفیعا) نائینی، (۱۰۸۲ ق)

حاشیه‌ای است بر کتابهای عقل و علم و توحید و حجت از «الکافی» شیخ کلینی (۳۲۹ ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده و بگفته الذریعه این حواشی را امیر معصوم بن محمد فصیح تبریزی قزوینی (۱۰۹۱ ق) از تلامذه میرزا رفیعا گرد آورد و خطبه‌ای از خود بدان افزوده است، در نسخه‌ای تاریخ تألیف سال ۱۰۷۹ ق ذکر شده است.

[الذریعه ۱۸۴/۶ - مرعشی ۱۴۳/۱۰ - آستان قدس ۲۲۵/۱۴].

آغاز: «قوله المحمود لنعمته المعبود لقد رته لما كان انعامه باعثا لان يحمد شكر الما وقع... وقد رته على ما يشاء سبباً للتذلل والعبودية له اسند المحمودية بالنعمة

والعبودية بالقدرة...».

انجام: «... و ليس طريق اليها بقولهم الا بايقان من الله سبحانه وتبليغ من رسوله صلى الله عليه وآله كيف وهى مرتبة من الله تعالى بها على خليله صلى الله عليه وآله وبشره بها بعد نبوته وخُلته».

ش ۲۷۹۸، ۲۲۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۰۷۹. و ممکن است این تاریخ، تاریخ تالیف باشد.

* * *

ش ۸۴۴، ۱۸۴ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق ۱۲۸۵. تصحیح شده.

﴿ ۲۴۴ ﴾

حاشیه الکشاف

(تفسیر، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، (۷۴۰-۸۱۶ ق)

حاشیه ای توضیح گونه بر «کشاف» جار الله زمخشری (۵۳۸ ق) که از اول کشاف تا آیه ۲۶ سوره بقره ادامه یافته است.

الفبایی آستان قدس ۲۰۸- مجلس ۱۰۰/۷ و ۲۴۶/۲۵- کشف الظنون ۱۴۷۵/۲- سپهسالار ۱۲۳/۱. آغاز: «بسمه قال جار الله العلامة احسن الله اكرامه في دار المقامة الحمد لله الذي انزل كلاماً مؤلفاً منتظماً دل... والملك على اختصاص الحمد به تعالى ثم وصفه بانزال القرآن وتنزيله وما ارد...».

انجام: «... لم يات بشئ يعتد به الا ترى انه جعل البيانية قسيمة للابتداء وانه لا قرينة على انتزاع الرزق من الثمرة بل هي في نفسها رزق».

ش ۳۳۱۸، ۱۲۱ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق معین الدین محمد بن صفی الدین محمد الحسنی

الحسینی الرضوی در ۱۰۶۳ که گویا خود او همین کتاب را نزد مولانا محمد مؤمن سبزواری خوانده است.

﴿ ۲۴۵ ﴾

حاشیه‌المختصر

(معانی بیان، عربی)

از: نظام الدین عثمان بن عبدالله خطائی (ق ۱۰)

حاشیه‌ای است بر مختصر مطول تفتازانی با عناوین «قوله» «قوله» که فقط تا بحث تعریف مسند الیه به ضمیر نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۴۷۶/۱، مرعشی ۱۱۳/۱، مجلس ۴۲۷/۲۵، الفبایی آستان قدس ۲۰۲].

آغاز: «نحمدک اللّٰهم ما اعطیتنا من سوابغ النعم وبوالغ الحکم ونصلی علی نبیک الهادی للعرب والعجم علی وجه اکمل واتم نحمدک اثر الحمد علی الشکر لآن الحمد یعمّ الفضائل والفواضل».

انجام: «کلام السّکاکی یحتمل وجه آخر لا یتوجه علیه ما ذکره رحمه آه وهوان یعلق قوله مع معین بیکون لا بالخطاب وکلامه رحمه آه لا یحتمل هذا والاوّلی ان یقابل المتروک بالمتروک الیه فیقال یتروک المعین الی غیر المعین او الخطاب».

ش ۸۴۰، ۱۰۵ برگ، ۱۰×۱۹، نسخ. بی‌کا، بی‌تا، تصحیح شده.

* * *

ش ۱۹۹۶، ۷۹ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ احمد بن بیک احمد خلخالی در ۱۰۹۱ در مسجد الجاگریه من دارالارشاد اردبیل، با مهر بیضوی «الوائق باللّٰه محمد بن محسن ۱۲۱۷».

* * *

ش ۲۲۹۳، ۷۰ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق علی محمد بن قربانعلی خلخالی در جمعه غره رمضان ۱۲۰۷. حاشیه نویسی دارد با یادداشتی از عبدالحسین الموسوی در ۱۳۰۷ در برگ اول.

* * *

ش ۲۵۶۵، ۱۳۲ برگ، ۱۴×۱۰، نسخ سده ۱۲. با تملک محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی با تاریخ ۱۲۹۸ و مهر بیضوی «عبد محمد علی بن علی» و مهر مربع «الوائق باللّٰه... عبد محمد علی بن لطفعلی» در برگ اول و مهر بیضوی «عبد محمد الراجی میر اسد اللّٰه

الموسوی» در برگ آخر.

تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۷۶۷، ۱۰۳ برگ، ۱۶×۹. نستعلیق محمد حسین بن محمد رضا بن معین الدین بن علی

فیروزآبادی در ۱۰۴۸. با مهر بزرگ «الله اکبر» و علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۳۷۷۹، ۷۲ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ محمد تقی بن حسین علی مبارکه در ۱۰۷۰. با مهر بیضوی

«عبده محمد حسین».

﴿ ۲۴۶ ﴾

حاشیه المختصر

(معانی بیان، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر شرح مختصر تفتازانی (۷۹۲ق).

آغاز: «ضوء مصباح البدایه... الى مطالعة هذا الكتاب مخزن اسرار البلاغة ومطلع انوار الفصاحة».

انجام: «ولا بأس بحصول ذلك المعنى عند تاخر الموصول فانه الاطراد ولا انعكاس بين المقتضى والمقتضى بل نقول حصول ذلك المعنى على هذا التقدير ايضا بناء على انّ حال المسند معلوم وهو المقصود من الايماء اذ نسب كون الايماء وسيلة اشتماله على العلم بالمسند».

ش ۳۸۰۴، ۵۶ برگ، ۱۹×۱۳. نسخ آقا ملا بن حسین بن محمد اصفهانی در ۹۷۶. بخش معانی

را دارد. آغازش افتادگی دارد.

﴿ ۲۴۷ ﴾

حاشیه مختصر منتهی السؤل والامل

(اصول فقه، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ق)

حاشیه‌ای مختصر بر کتاب این حاجب است و نسبت این حاشیه به میر سید شریف به جهت برخی از نسخه‌هاست و کشف الظنون نیز حاشیه‌ای را به او منسوب کرده است.

[کشف الظنون ۱۸۵۴/۲، مرعشی ۲۱۵/۱۱]

آغاز: «قوله ومن لطف الله تعالى يعنى من لطف الله سبحانه بعباده احداث الموضوعات اللغوية فانه اى فان الله والفاء لتفصيل ما قبلها اذ من حقه ان يعقب الاجمال لما علم حاجة الناس الى تعريف بعضهم بعضا».

انجام: «واذا تصورت هذا الكلام عرفت انه يمكن ادراج الاسباب فى عبارة المتن فى صدر المسئلة فان قوله وغير شرط يتناولها باطلاقه ولا يرد عليه ما قيل من انه حينئذ يدل قوله وقيل لا فيهما على الاختلاف فى الاسباب مع انها متفق عليها... قد علمت ههنا حالها».

ش ۳۸۱۵، ۹۲ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق محمد صادق بن هدایت الله لاهیجی، بی تا. با مهر مربع

«الواثق بالله الغنى محمد حسين الحسنى الحسينى». حواشی با امضاء «منه» دارد.

﴿ ۲۴۸ ﴾

حاشیه المختصر النافع

(فقه، عربی)

از: علی بن عبدالعالی عاملی (محقق ثانی) (۹۴۰ق)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلی و تا اواسط نماز جمعه نگارش یافته و گویا پس از وفات مؤلف جمع گردیده است.

[الذریعة ۱۹۳/۶، مرعشی ۹۱/۱۱، الفبایى آستان قدس ۲۰۹]

آغاز: «الحمد لله والصلاة على محمد وآله... قوله اما المطلق الخ لم يتعرض لتعريف المطلق هنا والكاشف لحقيقته انه الذي يقع عليه اسم الماء عرفاً معرّاً عن القيود».

ش ۵۸۷، ۴۸ برگ، ۲۱×۱۳. نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، از طهارت تا صلاة اموات را دارد.

﴿ ۲۴۹ ﴾

حاشیه مدارک الاحکام

(فقه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی (وحید بهبهانی) (۱۲۰۵ ق)
حاشیه استدلالی است بر کتاب «مدارک الاحکام» سید محمد بن علی موسوی عاملی رحمته الله.

[الذریعة ۱۹۶/۶، مرعشی ۳۰۳/۱۱، الفبایی آستان قدس ۲۰۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين اللهم وفقني لاتمامه لما تحب وترضى اهدني طريقة المثلى وايدني وسدني واعني على اتمامه...».

ش ۴۵۴، ۱۸۹ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ. بی‌کا، بی‌تا، طهارت و صلاة است. انجامش ناقص است.

خوابی که وحید بهبهانی درباره این حاشیه دیده، در اول نسخه نوشته شده است.

﴿ ۲۵۰ ﴾

حاشیه المطول

(معانی بیان، عربی)

از: محیی الدین حسن بن محمد چلبی فناری (۸۸۶ ق)
حاشیه‌ای است بر شرح «تلخیص المفتاح» تفتازانی که به «المطول» معروف است این حاشیه با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۳۲۴/۱ و ۴۷۴، مرعشی ۴۰/۹، مجلس ۴۴۱/۲۵، مشار عربی ۲۹۶].

آغاز: «الحمد لله الذي الهمننا حقائق المعاني ودقائق البيان الاقرب الى الفهم ان المراد بالالهام في هذا المقام معناه اللغوى وهو الاعلام...».

ش ۴۶۶، ۱۴۶ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ناقص. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۱۰۹۰، ۳۸۹ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱)، با مهر مربع «یا اسد الله الغالب ۱۲۲۶» در اول و آخر نسخه.

* * *

ش ۱۶۸۲، ۱۸۴ برگ، ۳۲×۱۹، نسخ، سید محمد بن احمد الموسوی در ۱۲۷۴ در اصفهان. با مهر مربع «انا مدينة العلم وعلى بابها» و بیضوی «انيس الادباء ۱۲۷۷» بر برگ آخر.

﴿ ۲۵۱ ﴾

حاشیه‌المطول

(معانی بیان، عربی)

از:؟

حاشیه‌ای است بر کتاب «المطول» سعد الدین تفتازانی (۷۹۲ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

آغاز: «بسمله حمداً لمن خلق الانسان وعلمه البيان وشكراً لمن اعلمه بدائع المعاني وروائع البيان والصلاة على نبيه المبعوث باكمل الاديان المنعوت بافصح اللسان...».

انجام: «... قوله والاولى اولى فانه مع كونه اظهر بحسب اللفظ انسب بحسب المعنى اذ فيه تنصيب على محط الاعتراض وهو كون المراد بلفظ عنه صاحبها فيكون فهو في صاحب...».

ش ۳۳۰۸، ۱۱۶ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ سده ۱۲ با تملک علی بن حسن حسینی گلپایگانی و مهر

بیضوی «علی بن حسن الحسینی» بر برگ اول. از پایان ناقص است.

﴿ ۲۵۲ ﴾

حاشیه‌المطول

(معانی بیان، عربی)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی، (۷۴۰-۸۱۶ ق)

[مرعشی ۱۱۸/۱ - مجلس ۱۶۰/۲۵ و ۵۶۸/۹ - سپهسالار ۴۱۳/۲]

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... فهذه حواش علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح كنت قد قیدتها علیه مجملۃ حال ما قراه علی بعض احبتی فسألونی بعد اتمامه ان افصلها لهم وانفذها ففعلت ذلك مستعیناً بالله...».

انجام: «... ومثل الخیفاء یقال فرس اخیف بین الخیف اذا کان احدی عینیہ زرقاء والاخری سوداء ومثل الرقطاء الرقطة سواد... نقطة بیاض یقال دجاجة رقطاع. تمت».

ش ۲۳۷۰، ۱۳۴ برگ، نستعلیق نجفقلی اندواری در ۱۲۴۰ در بلده بار فروش در مدرسه میرزا زکی.

﴿ ۲۵۳ ﴾

حاشیه‌معالم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه استدلالی است بر بخش اصول از کتاب «معالم الدین و ملاذ المجتهدین» حسن بن زین الدین عاملی.

آغاز: «ارتکب وقصد الدلالة علی شیء علی وجه غیر صحیح لانه ان قصد بلفظ العموم الدلالة علی الخصوص فقد قصد من اللفظ ما لا یتأتی منه افادته وهذا قصد للدلالة علی وجه غیر صحیح».

انجام: «والدلیل الاول ان مناط الاول انه یصح من الحکم عدم الدلالة علی ما هو مراده من الخطاب وعدم نصب دلیل علیه مع مرجوحیة فهمه من الخطاب ومناط هذا الدلیل انه یلزم ان المخاطب».

ش ۴۰۰۸، ۶۴ برگ، ۲۰×۱۰، نستعلیق، بی تاریخ، اول و آخر ناقص. شاید با تطبیق با حواشی دیگر مؤلف آن معلوم گردد.

﴿ ۲۵۴ ﴾

حاشیه معالم الاصول (اصول فقه، عربی)

از: خلیفه سلطان حسین بن محمد مرعشی آملی، (۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ ق)
 آغاز: «الحمد لله... فيقول العبد الغريق في بحر العصيان المشرف بالانتساب الى
 ثانی سیدی شباب اهل الجنان الحسين...»
 انجام: «... فاحتمال التقية في احدهما دون الآخر يوجب الترجيح فما ذكرناه ساقط».
 ش ۲۴۴۸، ۸۰ برگ، ۲۱×۱۰، تحریر علیرضا بن محمد ابراهیم نهروشی یزدی در ۱۲۵۳. با
 مهر مربع «هو المالك من عواری الزمان لدى الجانی هادی الحسینی افجهای» در برگ اول و
 آخر.

* * *

ش ۲۶۴۲، ۷۴ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ محمد حسن بن محمد رحیم ساوجی در ۱۲۹۶. حاشیه
 نویسی دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۷۲۲، ۷۸ برگ، ۱۹×۱۰، نستعلیق سلیم در ۱۲۳۲.

* * *

ش ۲۸۳۹، ۷۴ برگ، ۱۷×۱۱، تحریر غلامعلی بن شیخ علی نوایی در ۱۱۸۶.

* * *

ش ۲۹۵۹، ۸۸ برگ، ۱۵×۱۱، تحریر ۱۲۴۸.

* * *

ش ۳۷۹۷، ۵۲ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغازش ناقص است.

﴿ ۲۵۵ ﴾

حاشیه معالم الاصول = جواهر الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ملا محمد رفیع بن رفیع گیلانی (حدود ۱۲۴۵)

حاشیه استدلالی است بر معالم الاصول به عنوان «قوله - قوله».

[الذریعة ۲۶۳/۵، ۲۰۶/۶، مرعشی ۲۱۴/۲۰].

آغاز: «الحمد لله المنعم المتعال والصلاة والسلام على الرسول والآل ما تفرع على الاصول مسائل الحرام والحلال وبعد فيقول... قوله الفقه في اللغة الفهم أه او جودة الفهم...».

انجام: «وفيه ان الظن من اهتمام القدماء بالبحث من احوال الرجال واعتنائهم بالرواية انما هو لاجل العمل والاعتماد كما دل عليه الوجه الثالث من حجة القول الاول وهو العمل باخبار الاحاد وهذا وان اقتضى جواز الاعتناء بالاخبار الواردة في الاصول ايضا الا انها وجبت بالبرهان القطعي».

ش ۴۶۲، ۱۷۲ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق آقا بزرگ در ۱۲۹۷، حواشی با امضاء «منه» دارد،

تصحیح شده است.

﴿ ۲۵۶ ﴾

الحاشية على معالم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: محمد بن حسن شیروانی (۱۰۹۸ یا ۱۰۹۹ هـ)

حاشیه ای است بر معالم الاصول با عنوان «قوله - قوله».

[الذریعة ۲۱۰/۶، فهرست مرعشی ۳۸/۱، مجلس ۳۶۴/۲۵].

آغاز: «قوله الفقه في اللغة الفهم، انما ابتدا بتعريف الفقه دون اصول الفقه كما هو المعروف في كتب الاصول لان وضع الكتاب انما هو في الفقه والتعرض لبعض المباحث الاصولية...».

ش ۱۰۳۷، ۷۸ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی تا، بی کا. آخرش ناقص است.

* * *

ش ۱۹۲۹، ۷۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی تا، بی کا، با مهر بیضوی «جواد الموسوی». از آخر ناقص است.

* * *

ش ۲۸۲۷، ۱۵۰ برگ، ۱۴×۱۰، نسخ محمد شریف در ۱۲۳۵، (ساکن قریه فرمان از توابع قمشه اصفهان) حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۳۴۱۲، ۸۳ برگ، ۲۰×۱۶، نستعلیق محمد علی بن قاسم علی قاریانی گلپایگانی در ۱۲۲۸.

* * *

ش ۳۴۱۶، ۱۱۵ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق سده ۱۱، ناقص است. با مهر مربع «علی اشرف ۱۱۶۲» و «المتوکل علی الله عبده اسدالله ۱۲۴۶» و مهر بیضوی «الوائق بالله الاکبر المذنب محمد جعفر» و تملک محمد جعفر بن محمد حسین و مهر مربع «العبد المذنب محمد تقی» با تملک محمد تقی بن محمد مؤمن فسوی فارسی در ۱۲۹۴، و مهر مربع «المستغنی من غیر الله عبده الراجی اسد الله ۱۲۴۷». حواشی از مؤلف با امضاء «منه مد ظله» دارد.

* * *

ش ۳۴۶۷، ۸۵ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق ۱۱۹۹. با مهر مربع «افوض امری الى الله عبده محمد» و مهر بیضوی «عبده محمد ابراهیم» و مهر مربع بزرگ «افوض امری الى الله عبده محمد ابراهیم ۱۲۳۵» و مهر بیضوی «عباسعلی». حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

﴿ ۲۵۷ ﴾

حاشیه معالم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: حسام الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی، (م ۱۰۸۱ یا ۱۰۸۶)
 [الذریعة ۲۰۷/۶ - مشار عربی ۲۹۶/ - مرعشی ۱۹۶/۱۴ - الفبائی آستان قدس ۲۱۱/].
 آغاز: «نحمدک اللهم یا من خلقنا ولم نک شیئاً مذكوراً ونشکرک یا من رزقنا
 بمشاهدة جلاله نصره وسروراً ونصلی علی رسولنا الذی دعی الی دار السلام...».
 انجام: «... قوله يقول ذلك الغير اخبرني فلان بكذا وفيه نوع مصادرة، قوله على
 غيره...».

ش ۴۶۸۰، ۲۲۵ برگ، ۱۷×۱۲، نسخ عباس در ۱۲۸۱.

﴿ ۲۵۸ ﴾

حاشیه الورقات

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه ای است بر کتاب «الورقات» امام الحرمین عبدالملک بن عبداللّه جوینی
 نیشابوری (۴۷۸ ق). این حاشیه در سال ۹۷۴ به اتمام رسیده است. از عبارات پایان
 کتاب چنین به دست می آید که احتمالاً مؤلف محیی الدین عبدالملک نعمانی است و
 از کشف الظنون به دست می آید که از شیخ احمد بن قاسم عبادی شافعی (وفات
 ۹۹۲ ق) باشد.

[کشف الظنون ۲/۲۰۰۵، مجلس ۲۱۸/۳۷].

آغاز: «المفردة ان تفتح لاختصاصها بلزوم الحرفية والجر كما كسرت لام الامر ولام
 الجر اذا دخلت على المظهر للفرق بينها وبين لام التوكيد والاسم عند البصريين...».
 انجام: «... فلو كان كل مجتهد مصيباً لزم اتصاف الفعل الواحد بالمتنافيين من الحظر
 والاباحة او الصحة والفساد او الوجوب وعدمه».

ش ۱۸۵۰، ۴۲ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ مسلم بن احمد در یک شنبه ۱۲ جمادی الاول سال ۹۸۲.
آغازش افتادگی دارد.

﴿ ۲۵۹ ﴾

الحبل المتین فی احکام الدین

(فقه، عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی (۱۰۳۱ ق)
می‌خواست احادیث و روایت‌های صحیح و حسن و موثق را با شرح و بیان و جمع
بین آنها و احکامی که از آنها استنباط می‌شود در چهار منبع گرد آورد: منبع اول در
عبادات، منبع دوم در عقود، منبع سوم در ایقاعات و منبع چهارم در احکام. تألیف این
کتاب به پایان نرسید و فقط مقداری از منبع اول در احکام طهارت و صلاة و بعضی از
ابواب دیگر پرداخته شده است. بخشی از آن در مشهد در سال ۱۰۰۷ به پایان رسیده.
[الذریعة ۲۴۰/۶، مرعشی ۲/۳، مجلس ۳۱۸/۲۵، مشار، عربی ص ۳۰۲].
آغاز: «الحمد لله الذی دلنا علی الطريق القویم ومن علینا بالهدایة الی الصراط...
وفقنا عند تفرق الالهواء وتشعب الاراء للتمسک بکتابه المبین وهدانا... المذاهب...».
ش ۱۷۵۶، ۱۸۹ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) آخرش ناقص است.

﴿ ۲۶۰ ﴾

الحجّ

(فقه، عربی)

از:؟

کتاب حج را تحت عناوین «سفینه» و «بحر» و «ساقیه» و «نهر» نوشته است. نسخه
اصل است که به قلم مؤلف تحریر شده است.
آغاز: «کتاب الحج ویتبعه العمرة او یدخل فیه وفیه سفائن السفینة الاولى فی
اقسامه وههنا ثلاثة ابحار البحر الاول فی الواجب من الحج وهو علی قسمین الواجب

باصِل الشَّرْع...».

ش ۱۰۶۵، ۱۱۲ برگ، ۲۴×۱۹، نستعلیق مؤلف (تحریر سده ۱۳ و ۱۴). از انجام ناقص است.

﴿ ۲۶۱ ﴾

الحدائق الناضرة فی احکام العترة الطاهرة

(فقه، عربی)

از: یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ ق)

فقه استدلالی است در چند جلد و تا کتاب وصیت را دارد. و دارای دوازده مقدمه در مبانی احکام و آخرین مقدمه در فرق اخباری و اصولی است.

[الذریعة ۲۸۹/۶، مشار عربی ۳۰۵، مجلس ۳۰۳/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا في سبيل معادن العلم والتأويل وسقانا بكأس رحيق السلسبيل من زلال عيون الوحي والتنزيل...».

ش ۱۷۷، ۴۰۷ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ بی تاریخ. کتاب طهارت است.

* * *

ش ۱۷۸، ۳۷۲ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ ناد علی در ۱۲۴۱ در کاظمین عليه السلام کتاب طهارت است.

سید فضل الله بنا فتی مازندرانی وقف کرده است.

* * *

ش ۱۷۹، ۱۸۸ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق بی تاریخ. کتاب طهارت تا ابتداء اغسال است.

* * *

ش ۱۸۰، ۴۴۲ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد تقی بن محمد حسین در ۱۲۲۷. متاجر تا وصایا

است، با تاریخ تألیف وصایا (۱۱۸۴) با مهر بیضوی «ریحان الله بن جعفر الموسوی».

* * *

ش ۲۱۸۴، ۱۳۱ برگ، ۲۲×۱۶، تحریر سده ۱۳. این نسخه شش مقدمه اول کتاب صلاة را دارد.

تصحیح شده.

ش ۳۳۱۴، ۲۴۱ برگ، ۲۰×۱۶، نسخ خلف بن حاج عسکر در سوم شعبان ۱۲۰۰. این نسخه متاجر است.

* * *

ش ۳۵۹۷، ۵۳۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد علی بن غلام شاه سیستانی در ۱۲۳۳، این نسخه کتاب طهارت است. با این یادداشت از محدث قمی صاحب سفینه البحار: هدیة من الاحقر الاقل الى الشيخ العالم الاجل الفاضل الكامل الفقيه النبيه مرجع الخاص والعام حجة الاسلام شيخنا الشيخ محمد النهاوندى مدّ ظلّه العالی در ۱۳۳۷.

* * *

ش ۳۶۸۹، ۲۴۵ برگ، ۳۲×۲۰، نستعلیق ۱۲۳۷، این نسخه کتاب متاجر است.

﴿ ۲۶۲ ﴾

الحدائق الندية فی شرح الفوائد الصمدية = شرح الصمدية (نحو، عربی)

از: صدر الدین علی بن احمد حسینی دشتکی مدنی شیرازی (سید علیخان)
(۱۰۵۲-۱۱۲۰ ق)

مؤلف سه شرح مفصل، متوسط و مختصر بر کتاب «الفوائد الصمدية» شیخ بهاء الدین عاملی (۱۰۳۰ ق) نگاشت، این شرح که شرح مفصل آن است «شرح کبیر» نیز نامیده می شود و چاپ شده است.

[الذریعة ۲۹۰/۶ و ۳۶۲/۱۳-مجلس ۲۱۵/۲۵-آستان قدس ۸۱/۱۲].

آغاز: «الحمد لله... من المحامد الابدیة والشکر علی... توجهت نحوه فعرفها بالفوائد الصمدية، احمده فهو من... عن الاشباه والنظائر... بتسهيل الفوائد وتكمل المقاصد فی جمیع الموارد...».

انجام: «... ولم یبق منه اثر وان خشیت المبالغة قلت الا رسمه صبیحة يوم الاثنين الثلث عشرة خلون من جمادی الآخرة... وذلك بالديار الهندية وانا اسأل الله جل

جلاله من فضله وانعامه ان يتم النعمة بقبوله».

ش ۲۴۲۱، ۳۰۴ برگ، ۳۰×۱۹، نستعلیق عبدالکریم بن ملامحمد ظاهر در ۱۲۲۰. با مهر بیضوی «المتوکل علی الله نصر الله» و «المتوکل علی الله عبدالکریم» و «عبدہ حسین بن هادی» در برگ آخر نسخه.

﴿ ۲۶۳ ﴾

حدیث قدسی = چهل سوره

(حدیث، عربی)

از: ؟

آغاز: «بسمله. یا بنی آدم لا تلعنوا المخلوقین فترجع اللعنة علیکم».

ش ۱۱۲۹، ۳۹ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ عبدمناف، بی تاریخ. از سوره دهم تا چهل را دارد. واقف: کربلایی محمد حسین سال ۱۳۱۰. آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۲۶۴ ﴾

حديقة المؤمنین = شرح صغیر

(فقه، عربی)

از: سید علی بن محمد علی طباطبائی (صاحب ریاض) (۱۲۳۱ ق)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلی. و چون شارح، شرح مفصل دیگری به نام «ریاض المسائل» (شرح کبیر) دارد، این شرح به «شرح صغیر» معروف شده است. تاریخ تالیف ۱۲۰۴. چاپ شده است.

[الذریعة ۳۸۹/۶ و ۶۰/۱۴، مرعشی ۲۸۱/۶ و ۱۷۸/۹، مجلس ۴۶۷/۳۸ الفبایی آستان قدس ۳۴۶].

ش ۲۴۸، ۲۷ برگ، ۳۴×۲۲، نسخ زین العابدین بن کربلایی میرنقی موسوی هزار جریبی در

محرم ۱۲۳۶ در ساری. در مدرسه نواب والا خلف فتحعلیشاه محمد قلی میرزا.

نسخه کامل است و از طهارت تا دیات را دارد.

* * *

ش ۴۷، رحلی، ۲۵۸ برگ، نستعلیق ۱۲۲۷، شامل طهارت تا مقداری از کتاب لقطه. با یادداشت تملک مورخ ۱۲۶۶.

* * *

ش ۱۰۲۳، ۳۳۵ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از طهارت تا دیات را کامل دارد.

* * *

ش ۱۲۶۹، ۲۲ برگ، ۲۲×۱۶. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. فقط مقداری از طهارت و نکاح را دارد.

* * *

ش ۱۶۸۵، ۱۱۷ برگ، ۳۲×۱۹، نسخ ۱۲۴۲. اعتکاف تا حج و تجارت را دارد.

* * *

ش ۲۳۳۱، ۱۸۲ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق صادق شهیر به آقا جان بن ملا حسن یا زواری

کاسگری المسکن در ۱۲۰۴ در مدرسه حاج ابراهیم تفلّیسی در قصبه بارفروش.

این نسخه از نکاح تا دیات را دارد، تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۲۶۵ ﴾

حرز الأمانی ووجه التّهانی = الشاطبیّه = منظومه... (تجوید، عربی)

از: ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ق)

قصیده‌ای است مشهور به «شاطبیّه» در هزار و صد و هفتاد و سه بیت که کتاب «التیسیر» دانی را در آن به نظم درآورده و مورد توجه دانشمندان علم قرائت و تجوید واقع شده و بر آن شرح‌های فراوانی نوشته‌اند.

[کشف الظنون ۱/۶۴۶، مرعشی ۴/۱۴، مجلس ۱۰/۱۹۰۵، سرکیس ۱/۱۰۹۲].

آغاز: «الحمد لله حق حمده والصلوة على محمد واله...»

بدأت ببسم الله في النظم أولا تبارك رحماناً رحيماً وموثلاً
وثّيت صلى الله ربى على الرضا محمّد المهدى الى الناس مرسلًا

وابیاتها الف تیزید ثلاثه و مع مائة سبعین زهرا و کمالا
 وقد کسبت منها المعانی عناية کما عريت عن کل عواراً مفصلاً
 ش ۶۶۳، ۱۴۹ برگ، ۲۰×۱۰، تحریر سده ۱۱ و ۱۲. با مهر مربع «وقف مدرسه حسینیہ حاجی
 سید حسین لاریجانی فی شهر رجب ۱۳۰۸» و مهر بیضوی «بسم الله الرحمن الرحيم».

الحقائق

(اخلاق، عربی)

از: محمد محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، (۱۰۰۹ - ۱۰۹۱ ق)
 تلخیص کتاب دیگر وی «محجة البيضاء» است دارای شش مقاله و هر مقاله
 مشتمل بر ابواب و فصول. این کتاب را در آخر عمر (۱۰۹۰) نگاشته و چاپ شده
 است.

[الذریعة ۲۸/۷، مرعشی ۳۲/۴].

آغاز: «الحمد لله الذي نور قلوبنا بنور الايمان وعرفنا من اسرار الحديث والقرآن
 والصلاة على... اني اذكر بعون الله في هذا الكتاب من اسرار الدين ما يرتقى به من كان
 له قلب او القى السمع وهو شهيد...».

انجام: «... ولرحمتك رجوت وبك آمنت واليك انبت وتضرعت فارحم اليك
 فقري وفاقتي و [...] تحسّر وجهي وحيرتي وسؤة ذنوبي انك ارحم الراحمين».

ش ۲۷۲۳، ۱۸۵ برگ، ۱۹×۱۲، دو ورقش نسخ محمد حسین بن محمد قاسم قمشاهی در

۱۳۰۲ و بقیه تحریر سده ۱۲ می باشد. با تملک موسی بن محمد رضا و مهر بیضوی «موسی

بن محمد رضا ۱۲۷۱» روی برگ اول.

﴿ ۲۶۷ ﴾

حق المبیین فی تصویب رأی المجتهدین و تخطئة الاخباریین

(اصول فقه، عربی)

از: جعفر بن خضر نجفی (کاشف الغطاء) (۱۲۲۷ ق -)

رساله‌ای است در بیان عقاید اخباریان و فرق عقائد آنها با مجتهدان و اثبات قول مجتهدین که در اصفهان برای فرزندش شیخ علی بن جعفر در ضمن هشت مطلب تألیف کرده است.

[الذریعة ۳۷/۷ - مرعشی ۳۹/۱۴ - مجلس ۵۰۹/۳۸ - الفبائی آستان قدس / ۲۲۴].

آغاز: «الحمد لله الذی خلق الانسان وعلمه البیان وصلى الله على محمد وآله سادات الزمان ما طلعت الكواكب وظهر في السماء نجم ثاقب اما بعد فانه قد قامت الحرب على ساق...».

انجام: «... وصريح الدلالة على غيره ومقطوع الصدور والاصح وغيره الى غير ذلك وكذا الحال في اوامر الحكام والموالي ونحوهم وفي الوصايا والمسجلات وجميع الخطابات... كما لا يخفى، تمت.».

ش ۳۴۹۶، ۳۸ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آثار صحیح دارد.

﴿ ۲۶۸ ﴾

الحكمة المتعالية في الأسفار الأربعة العقلية

(فلسفه، عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)

این کتاب را در روزگار استادش میرداماد (۱۰۴۰ ق) نگاشته است. و در چهار جلد می‌باشد بدین ترتیب: جلد اول: فی الامور العامة، جلد دوم: فی العلم الطبیعی، جلد سوم: فی العلم الالهی، جلد چهارم: فی علم النفس من المبدأ الى المعاد.

[الذریعة ۶۰/۲، کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۱۴۰، مرعشی ۴۵/۱۵، مجلس ۱۹۴/۱۱].

آغاز: «الحمد لله فاعل كل محسوس و معقول و غاية كل مطلوب و مسئول و الصلاة على صفوة عباده و هداة الخلق الى مبدئه سيما السيد المصطفى محمد ﷺ ... و بعد فيقول الفقير الى رحمة ربه الغنى محمد المشتهر بصدر الدين الشيرازي...».

ش ۲۳۵، ۳۰۷ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. شامل جلد اول و دوم. حواشی از احمد بن علی تبریزی دارد که گویا جد مجتهدی‌های تبریز است. با مهر بیضوی «عبد محمد علی بن علی» و یادداشت تملک محمد علی بن علی بن علی بن لطفعلی ۱۲۹۹ و مهر مربع «عبدالله بن احمد». در سرصفحه تمام صفحات عبارت «بسم الله خير الاسماء» آمده است.

* * *

ش ۵۰۲، ۲۴۷ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. شامل جلد اول است.

* * *

ش ۵۲۹، ۲۷۹ برگ، ۲۲×۱۴، نستعلیق میراسماعیل بن میرابوالهادی بیرجندی قائینی حسینی در ۱۲۰۸. جلد اول است.

* * *

ش ۳۵۳۱، ۲۹۲ برگ، ۲۱×۱۵، تحریر عبدالرسول بن محمد حسن اصفهانی در ۱۲۵۰. جلد اول است.

* * *

ش ۳۷۲۰، ۱۹۱ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق ۱۲۸۵. جلد چهارم است.

﴿ ۲۶۹ ﴾

حلیة الكمیت

(ادب، عربی)

از: شمس الدین محمد بن حسین نواجی (۸۵۹ هـ)

با نثری ادبی در بیست و پنج باب درباره مدح شراب و مجلس شرابخواری و ساقی و آداب و شرائط آن و اشعاری مناسب با هر مورد آنها نگاشته است و در پایان کتاب

بابی در مورد توبه و مضرات میگزساری آورده است تاریخ تالیف ۸۲۴.

[کشف الظنون ۶۸۷/۱، مرعشی ۵۴/۱۲، مجلس ۲۲۵/۲۵، الفبایی آستان قدس ۲۲۸].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الذي ادار كؤس الأدب على اهل الذوق
فمالوا طرباً من قهوة الانشاء واطلع نجوم حبابها في سماء البلاغة...».

انجام: «وما اسلفناه من تعاظم الذنوب ولكن:

ان ختم الله بغفرانه فكلما لاقيته سهلاً

قال جامعُهُ تغمده الله برحمته وكان الفراغ من تبيضه وتحريره على يد جامعه عفا
الله عنه...».

ش ۱۵۹۴، ۳۶۵ برگ، ۳۲×۱۸، نسخ احمد بن اسد الله تبریزی در ۱۲۹۸.

* * *

ش ۳۲۱۵، ۱۸۹ برگ، ۲۴×۱۷. نسخ سده نهم. آغاز این نسخه:

الحمد لله الذي خلق الانسان.. با یادداشت تملک سید احمد مؤید عظیم در ۱۲۴۳.

﴿ ۲۷۰ ﴾

حلّ مشکلات الاشارات = شرح الاشارات (فلسفه، عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، (۵۹۷-۶۷۲ ق)

شرحی است بر کتاب «الاشارات والتنبيهات» ابن سینا (۴۲۷ ق) که بصورت «قوله -
قوله» تنظیم و در آن به بسیاری از تشکیکات و ایرادات فخر الدین رازی پاسخ داده
شده و نگارش آن در اواسط ماه صفر ۶۴۴ ق پایان یافته است.

[الذريعة ۷۵/۷ - مرعشی ۱۰۲/۳ - آستان قدس ۱۸۰/۱۱].

ش ۲۲۷۱، ۲۴۱ برگ، ۲۳×۱۳، نستعلیق اسد الله در ۱۰۷۵. از نمط سوم تا پایان کتاب را دارد.

آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۲۶۰۲، ۹۶ برگ، ۱۷×۱۰، نسخ سده ۱۱ این نسخه بخش طبیعیات را دارد.

* * *

ش ۴۱۷۸، تحریر ۱۱۰۴.

﴿ ۲۷۱ ﴾

حلّ الموجز

(طب، عربی)

از: جمال الدین محمد بن محمد آقسرائی (۷۷۱ ق)

شرحی است با عناوین «قال - اقول» بر کتاب «موجز القانون» ابن نفیس قرشی (۶۸۷ ق). شارح در مقدمه اش گوید که در این شرح نقل نکردم جز آنچه در کتابهای معتبر این فن آمده است.

[الذریعة ۹۵/۱۴، کشف الظنون ۱۸۹۹/۲، مرعشی ۲۳/۹].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... وبعد فان الطب علم شریف بشرف موضوعه و... وشدة الحاجة اليه وفي الاشتغال به من الثواب الجزيل، لا يوصف...»
انجام: «... وربما احتيج الى فصد ان كان في الدم كثرة مفرطة ولا يتمكن من النظر فاذا فرغ من الماء و...».

ش ۱۷۹۷، ۲۳۴ برگ، ۲۶×۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده دهم).

﴿ ۲۷۲ ﴾

الحلیة اللامعة للبهجة المرضیة = حاشیه سیوطی

(نحو، عربی)

از: سید محمد باقر بن محمد نقی شفتی (حجة الاسلام شفتی) (۱۲۶۰ ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «البهجة المرضیة فی شرح الالفیة = سیوطی» جلال الدین سیوطی (۹۱۰ ق). هنگامی که یکی از شاگردان مؤلف نزد وی «سیوطی» خوانده این حاشیه را حین تدریس آن نوشته است و در مدت چهار ماه آن

را تنظیم کرده است.

[الذريعة ۸۲/۷، مرعشی ۳۴۷/۲].

آغاز: «الحمد لله الذي امرنا بالابتداء في الافعال على البهجة المرضية واخبرنا على كلمة هي كافية للنجاة وكلام هو مغن وشافية ورفع فاعل الخير بتصريح البرهان».

انجام: «أيا طالبي رضاء المنان ان تلطفوا على بالدعاء ولو بعد مرور الزمان وان ترحموني باخطار ذكرى في قلوبكم عند اوقات المطالعة في الليالي والايتام ايدكم الله تعالى لما يحبّه ويرضاه ومنعكم عن ارتكاب ما يسخطه عنكم».

ش ۶۷۱، ۱۲۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه با امضاء «منه مدّ ظلّه» دارد. واقف:

مصباح نجم الممالک.

* * *

ش ۳۵۳۲، ۲۸۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۲۷۳ ﴾

الحماسة

(ادب، عربی)

از: ابوتمام حبیب بن اوس طائی (حدود ۲۳۱ ق)

انتخابی است از اشعار ادباء بزرگ عرب که در ده باب ترتیب داده شده: ۱- باب الحماسة، ۲- المراثی، ۳- الادب، ۴- النسب، ۵- الهجاء، ۶- الاضافات، ۷- الصفات، ۸- السير، ۹- الملح، ۱۰- مذمة النساء ولی این کتاب به باب اول آن که «الحماسة» است شهرت یافته.

[الفبايي آستان قدس ص ۲۲۹، كشف الظنون ۶۹۱/۱، مرعشی ۲۴/۱۲، سرکیس ۲۹۷/۱۰].

آغاز: «قال الشيخ الامام ابوالحسين احمد بن فارس بن زكريا رحمه الله سألت اتاك الله سؤلک وسهل الى كل خير سبيلک عن شأن اختيار ابی تمام المسمى الحماسة ومن اين منشؤه...».

ش ۱۷۴۲، ۲۷۶ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳). حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۲۷۴ ﴾

الحماسة (ممکن است نام دیگری داشته باشد)

(ادب، عربی)

از: ؟

کتابی است در شعر عربی از شعرای قدیم عرب در چند باب که این نسخه این بابها را دارد باب (۲) در تغازی، باب (۴) در مکارم اخلاق، باب (۶) در شکر و ثناء، باب (۷) در استعطاف و المعاتبات، باب (۸) در هجاء. باب (۱۰) امثال و حکم، باب (۱۱) سلطانیات. این کتاب غیر از الحماسة ابو تمام است.

ش ۱۲۹۰، ۶۷ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌تا، نسخه کهنی است. از باب دوم تا هشتم را دارد.

﴿ ۲۷۵ ﴾

الحوزات والروضات

(دعا، عربی)

از: محمد مهدی بن محمد نعیم عقیلی مشهدی - شهید ثالث -، (قرن ۱۲)

کتابی است در ادعیه و اوراد معهود و زمان دار ایام و هفته‌ها که بنام شاه سلطان حسین صفوی تالیف و در چند حوزه و یک خاتمه تنظیم شده است:

الحوزة الاولى؛ فیما يتعلق بالفريضة اليومية (۱۰ روضه).

الحوزة الثانية؛ فیما يتعلق بالنوافل اليومية والتعقیبات المختصة (۱۴ روضه).

آغاز: «... وجعلته تحفة لبواب عتبة حفت حفاظة حماية حراسها بمعاقل الوقاية».

انجام: «... وبك استجير في جميع اموري وانت غياثي وعمادي وانت عصمتي ورجائي...».

ش ۲۴۲۷، ۱۷۱ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲) این نسخه تا اواسط روضه

پنجم از حوزه پنجم را دارد و یک برگ آغازش افتاده.

﴿ ۲۷۶ ﴾

حياة الارواح

(کلام، عربی)

از: محمد جعفر بن سیف الدین استرآبادی، (- ۱۲۶۰ ق)

رساله‌ای است در اصول دین و مذهب که در یک مقدمه و پنج باب تنظیم شده است، مطالب مفصلتر به کتابهای «مصباح الهدی» و «البراهین القاطعة» خود مولف ارجاع داده شده و بیشتر به سؤالات و آراء و شبهات شیخیه پاسخ داده شده است.

[مرعشی ۳۲۱/۲ - مجلس ۲۳۶/۲۶ - الذریعة ۱۱۵/۷ - الفبائی آستان قدس ۲۳۰/۱]

آغاز: «الحمد لله الواجب بالذات، الذي... الممكنات وصاحب الكمالات من الصفات والذي يكون صفاته الذاتية عين الذات والواحد من جميع الجهات...».

انجام: «... ومن تولاني ونصرني وحارب من حاربنى بفعل او قول فى سبعين الفاً من جيرانه واقربائه نحو ذلك اللهم ارزقنا كل ذلك».

ش ۳۰۱۴، ۱۵۹ برگ، ۱۵×۱۰، نستعلیق ۱۲۹۳. مجموعه‌ای از احادیث اخلاقی در پایان این

نسخه است.

﴿ ۲۷۷ ﴾

حياة الحيوان

(عربی)

از: شیخ کمال الدین محمد بن عیسی‌ الدمیری الشافعی (۸۰۸ ق)

در بیان احوال و خواص انواع حیوانات و عجائب و منافع و مضار آنها و این کتاب مشهوری است در این علم اگر چه مصنف آن مانند جاحظ اهل این فن نیست اما کتاب جامع و خوبی است و خود نیز که فقیه و محقق است در اول کتاب به این نکته اشاره کرده است.

[كشف الظنون ۶۹۶/۱]

آغاز: «بسمله. قال الشيخ الامام العالم العلامة... الحمد لله الذى شرف نوع الانسان
بالاصغرين القلب واللسان وفضله على سائر الحيوان بنعمتى المنطق والبيان...».
ش ۱۲۹، ۲۷۷ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ، بی تاریخ، شاید تحریر سده نهم باشد. با مهر بیضوی «عبد
محمد علی بن علی». علامت تصحیح دارد. با یادداشت تملک ابراهیم بن جعفر مظفری
مورخ ۹۷۸.

* * *

ش ۱۳۹، ۳۶۰ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ سده ۱۳.

﴿ ۲۷۸ ﴾

خریده العجائب وفريدة الغرائب (جغرافیا، عربی)

از: زین الدین عمر بن مظفر ابن الوردی القرشی البکری (۷۴۹ق)
مؤلف دائره‌ای برای کره زمین تصور نموده و ضمن چند فصل پیرامون آن گفتگو
کرده است. نیمه اول آن درباره اقالیم و نیمه دوم درباره معادن و نباتات و حیوانات
می باشد.

[کشف الظنون ۷۰۱/۱، مرعشی ۸۴/۶، الفبایی آستان قدس ۲۳۳].

آغاز: «قل لا يعلم من فى السموات والارض الغيب الا الله الحمد لله غافر الذنب
وقابل التوب شديد العقاب عالم الغيب راحم الشيب منزل الكتاب مسبب الاسباب...».
انجام:

ما هب نشر صبا واهتز نبت ربا وفاح طيب شذا فى نسمة السحر
ابیاتها ست عشر بعدها مائة كلامها وعظة ابهى من الدرر
«عناوین و خطوط شنگرف - تصحیح شده - در ابتدای نسخه اشعاری از حاج میرزا
لطف علی در مدح مولا علی علیه السلام با مطلع

داروی دل زارم در کوی [بتان] باشد

نی در چمن ارشد نی در سبلان باشد...

در ۱۰۵ بیت و ۲۴ بیت شعر ترکی در مدح میرزا جواد مجتهد، این نسخه از روی نسخه مورخ ۱۰۸۸ کتابت شده است.

ش ۵۲۳، ۱۳۱ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ محمد رسول بن یعقوب سرابی در ۱۲۷۸. از روی نسخه

مورخ ۱۰۸۸ نوشته شده است. در آغاز این نسخه اشعاری از حاج میرزا لطفعلی در مدح

حضرت علی علیه السلام (۱۰۵ بیت) نوشته شده است. آغاز اشعار مدح:

داروی دل زارم در کوی [بتان] باشد

نی در چمن ارشد نی در سبلان باشد

و نیز در برگ اول و آخر اشعاری و تاریخ تولد و وفات و غیره دیده می‌شود که گویا بخط

همان میرزا لطفعلی است که ظاهراً جدّ خاندان مجتهدی تبریز است.

* * *

ش ۳۵۹۱، ۱۰۴ برگ، ۳۳×۲۱، نسخ محمد علی بن محمد بن عبدالله الشریکی البحرانی در

۱۲۷۰. با یادداشت تملک احتشام الدوله در ۱۲۷۱ با مهر بیضوی «احتشام الدولة».

﴿ ۲۷۹ ﴾

الخصائص الحسينية

(عربی)

از: جعفر بن حسین شوشتری، (- ۱۳۰۳ ق)

مولف قصد داشت سیصد خصیصه که ویژه امام حسین علیه السلام بود به همراه قضایای

کربلا را در سی عنوان گرد آورد که در جلد اول که در دست است دوازده عنوان را

نگاشته و از جلد دوم اطلاعی در دست نیست.

[الذریعة ۱۶۶/۷ - مرعشی ۳۷/۱۶ - القبایى آستان قدس / ۲۳۴].

آغاز: «الحمد لله وسلامه على عباده الذى اصطفى... اما بعد فيقول الاحقر ابن

الحسین جعفر التستری انه لما اشتعل الراس شیئاً. وامتلاءت العینه عیباه ورايت انی ذرفت علی الستین و...».

انجام: «... والی متی اقول محمد صلی الله علیه وآله وسلم وقد قال محمد صلی الله علیه وآله وسلم حسین منی وانا من حسین... وكفی ذلك عنا ملاحظة التطبيقات فی الفضائل والأبتلاءات فجميع ابتلاءات الحسین (علیه السلام) وردت علی صلی الله علیه وآله وسلم».

ش ۲۱۸۱، ۱۵۷ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق ۱۳۰۱. این نسخه شامل دوازده عنوان است با مهر بیضوی «اسماعیل الحسینی صدر الذاکرین».

﴿ ۲۸۰ ﴾

الخصال

(حدیث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)
احادیثی که شامل شماره است گردآوری شده است.

[الذریعة ۱۶۲/۷، مرعشی ۱۰۶/۱، مجلس ۱۲۲/۲۵].

ش ۱۳۶۶، ۸۸ برگ، ۱۷×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) تاخصال اثنی عشر را دارد اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۲۸۱ ﴾

خلاصة الافكار

(دعا، عربی)

از: محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی، (۱۰۹۱ - ق)

رساله‌ای در اذکار و ادعیه وارده که در حالات مختلف شب و روز خوانده می‌شود، این رساله که در سال ۱۰۳۳ ق پایان یافته در یک مقدمه و دوازده فصل و یک خاتمه تنظیم شده و چاپ شده است.

[الذریعة ۲۱۱/۷ - کتابشناسی آثار فیض / ۱۷۰ - ملی تهران ۱۸۳/۹ - مرعشی ۲۷۷/۹ -

دانشگاه تهران ۲۷۹۲/۱۲ - ملک تهران ۱۷/۹].

آغاز: «اما بعد الحمد والصلاة فيقول جامع كتاب خلاصة الاذكار واطمينان القلوب ومصنفه... هذا فهرست الكتاب بفصوله الاثنى عشر... بسم الله ربنا لولا ما وجب علينا من قبول امرك لنزهاك عن ذكرنا اياك...».

انجام: «... فرغ من تأليفها وتسويدها في سنة... للعبد الفقير الى رحمة ربه الغني الضعيف عملاً الجسيم املاً الكثير زللاً المسئى الملقب بمحسن... وختم بالباقيات الصالحات اعماله، تمت».

ش ۲۶۱۱، ۱۳۴ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق محمد محسن بن ملا محراب در ۱۱۲۴. چند برگ شامل ادعیه و ختومات و احراز و غیره ضمیمه این نسخه است. حاشیه نویسی و علامت تصحیح دارد.

﴿ ۲۸۲ ﴾

خلاصة الاقوال في معرفة الرجال (رجال، عربی)

از: ابو منصور حسن بن يوسف بن مطهر حلی (علامه حلی)، (- ۷۲۶ ق)
کتابی است در معرفت راویان احادیث که در دو قسم تنظیم و در ۱۳ یا ۲۲ ربیع
الثانی ۶۹۳ ق تألیف آن به پایان رسیده است.

القسم الأول؛ فیمن يعتمد علیهم.

القسم الثاني؛ فیمن لا يعتمد علیهم.

[الذریعة ۲۱۴/۷ - ملی تبریز ۴۶۱/۱ - ملی تهران ۲۶۲/۹ - مرعشی ۲۶۳/۱۷ - مجلس ۱۰۵/۱۲ -

مشار عربی ۳۳۴].

آغاز: «الحمد لله مرشد عباده الى سبيل السداد وهاديهم الى طريق النفع في المعاش والمعاد وصلى الله على اشرف العباد محمد النبي المصطفى الهادي... وبعد فان العلم

بحال الرواة من اساس الاحكام الشرعیة...».

انجام: «... والباقي من الروایات الى هولاء المشايخ والى غيرهم مذكور في كتابنا الكبير من اراده وقف عليه هناك والحمد لله وحده وصلى الله على خير خلقه محمد المصطفى... وآله المصطفين من الانس وسلم تسليمًا».

ش ۳۴۱۷، ۱۷۴ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲) از روی نسخه‌ای که با نسخه بخط شهید ثانی مقابله شده بود نوشته شده است و حواشی از شهید ثانی دارد. با مهر بیضوی «الراجی بعفو الله عبدالله ۱۱۱۴» روی برگ اول.

* * *

ش ۳۷۸۰، ۹۰ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق محمد بن عبدالرزاق در سال ۹۹۸. این نسخه فقط قسم اول را دارد.

﴿ ۲۸۳ ﴾

خلاصة الحساب

(ریاضیات، عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱ ق)
مشمول بر یک مقدمه و ده باب و یک خاتمه است.

[الذریعة ۲۲۴/۷، مرعشی، ۵۴/۱، آستان قدس ۱۴۶/۸].

آغاز: «نحمدک یا من لا یحیط بجمع نعمه عدد ولا ینتهی تضاعف قسمه... ان علم الحساب لا یخفی علو شأنه وسمو مکانه و... مسائله ووثاقه دلائله».

انجام: «ولا تبدلها لکثیف الطبع من الطلاب لئلا یرکب معلقا للدرفی اعناق الکلاب فان کثیراً من مطالبها حرى بالصيانة والکتمان حقیق بالاستتار عن اکثر اهل هذه الزمان واحفظ وصیتی الیک والله حفیظ علیک».

ش ۷۸۲، ۲۸ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق ۱۲۳۵.

* * *

ش ۱۴۷۱، ۳۰ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ، عنایت الله یا غیاث الله بن شمس الدین در ۱۱۱۹. با مهر بیضوی «شعاع» بر برگ اول.

* * *

ش ۲۷۵۳، ۴۵ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ محمد طالب بن محمد تقی جوشقانی در ۱۰۶۰ در منطقه جوشقان. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۹۴۳، ۳۵ برگ، ۱۸×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۲۸۴ ﴾

الخلاف فی الاحکام = مسائل الخلاف (فقه، عربی)

از: شیخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (شیخ طوسی) (۴۶۰ ه. ق)
مسائلی که در آنها بین شیعه و اهل سنت اختلاف است گرد آورده و در هر مسأله اقوال را ذکر می‌کند. سپس اشاره مختصری به ادله شیعه می‌نماید. این کتاب به ترتیب کتب فقهی تنظیم شده است.

[الذریعة ۲۳۵/۷، مرعشی ۱۳۹/۱، مشار، عربی ص ۳۳۷].

آغاز: «الحمد لله حق حمده... سألتكم الله املاء مسائل الخلاف بيننا وبين من خالفنا....»

ش ۱۶۸۴، ۲۲۳ برگ، ۳۳×۲۲. نسخ محمد علی بن آخوند ملا محمد اسماعیل اصفهانی در سال ۱۳۰۶. این نسخه احیاء الموات تا امهات الاولاد را دارد.

* * *

ش ۱۶۸۸، ۲۶۴ برگ، ۳۳×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از طهارت تا مزارعه را دارد.

﴿ ۲۸۵ ﴾

خلق الکافر = حکمة خلق الکافر

(کلام، عربی)

از: محمد بن حسن حر عاملی، (۱۱۰۴ق -)

رساله‌ای کوتاه در علل و حکمت خلقت کافر که در دوازده فصل و یک خاتمه تنظیم و در اواخر صفر ۱۰۷۶ تالیف شده است: ۱- ذکر العلل والوجوه، ۲- ذکر جملة من الاخبار، ۳- فی ابطال الجبر واثبات الاختیار، ۴- فی ذکر الشبهات، ۵- فی الجواب عن الشبهات، ۶- ذکر نبذة من الاحادیث فی بطلان الجبر والتفویض، ۷- بعض الاحادیث الدالة علی القدر والاختیار، ۸- احادیث الطینة، ۹- فی تاویل المشکل من الاخبار، ۱۰- جواب هذه الاخبار، ۱۱- فی تاویل مشیة الله و ارادته، ۱۲- توجیه القضاء والقدر.

[الذریعة ۲۴۶/۷]

آغاز: «الحمد لله المتفضل بالخلق والانشاء، الذي يودع حکمته فیما يشاء و يظهر قدرته فی سائر الاشیاء و یقضى بما اراد فیعدل فی القضاء...».

انجام: «... و لذلك ترى فی الاحادیث تفاوتاً عظیماً فی العبارات لانهم كانوا یكلمون الناس علی قدر عقولهم و مبلغ افهامهم».

ش ۳۴۹۷، ۳۸ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ ۱۲۷۸ این نسخه با نسخه اصل مؤلف، توسط حسن بن

علی نائینی در ۱۲۷۸ در اصفهان مقابله و تصحیح شده است.

﴿ ۲۸۶ ﴾

خواص السور والأدعية

(علوم قرآن، عربی)

از:؟

رساله‌ای است مختصر در خواص سور و آیات قرآنی و بعضی از ادعیه. از امام ابو حامد غزالی چند مورد نقل کرده و مؤلف از عامه است.

[ر.ک: فهرست استوری ۴۰۳/۱]

آغاز: «قال عليه الصلاة والسلام: من قرأ فاتحة الكتاب فكانما قرأ التوراة والانجيل والزبور والفرقان...».

انجام: «... ثم اقرأ سورة الحديد الى بصير ثم قل... فتحت فيها باب الاستمطار من الفتح العليم ثم يذكر الاسم سبعا».

ش ۱۴۰۳، ۵۵ برگ، ۱۷×۱۳، نسخ سده نهم و دهم. اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۲۸۷ ﴾

خواص القرآن

(علوم قرآن، عربی)

از: تمیمی؟

با مقدمه‌ای نسبتاً طولانی در کیفیت تعلم مؤلف از استادی هندی آغاز شده است و بعد، از آغاز قرآن به خواص آیات مبارکه پرداخته است و هنگامی که از استاد خود نقل کرده عنوان «قال الحکیم» را به کار برده است. احتمالاً این کتاب همان «الدر النظیم...» باشد.

آغاز: «قال الشيخ الامام العالم الحکیم الفاضل التمیمی رضی الله عنه ما زلت على الامور الخفیة وابحث عن الخواص والمنافع و... البلاد واسأل كل عالم الى ان وقع لی کتاب فيه منافع سور القرآن العظیم».

انجام: «والحمد لله عدد قطرات الامطار سبحانك والحمد لله عدد البحار سبحانك والحمد لله عدد الرمل والحصى سبحانك والحمد لله عدد ما احصاه».

ش ۳۸۹۵، ۱۱۵ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با سرلوح زرین در برگ اول و تذهیب در

همه صفحات. با ترجمه فارسی زیر سطرها.

﴿ ۲۸۸ ﴾

الدرر الباهرة فی تصویر المعرفة الممكنة فی حق الله سبحانه (عرفان، عربی)

از: ابوطالب بن ابی تراب حسینی قائنی خراسانی، (م ۱۲۹۳ ق)

رساله‌ای است در باب توحید و صفات الهی و امامت و مقامات و فضائل معنوی ائمه معصومین علیهم‌السلام که با مشرب خاص و عرفانی نگاشته و در فقرات متعدد با عناوین «دره - دره» تنظیم شده است، این رساله در شامگاه سه شنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۷۷ ق پایان یافته است.

[الذریعة ۹۰/۸ - الفبای آستان قدس / ۲۴۵].

آغاز: «الحمد لله الذي تجلى لعباده باسمائه الحسنی وتبين لهم بامثاله العليا والصلاة على المبعوث في ام القرى وآله الكرام اولی النهی ما دامت السموات العلی والارضون السفلی... ان هذه درر باهرة فيما يمكن من تصویر معرفته...»
انجام: «... فاختر فاطمة على نساء العالمين فان من لفظة ثم يستفاد الدلالة لدلالته على التراخي وليس هيهنا الا الرتبة ولحديث الانوار التي تزهريها لعلی عليه‌السلام في كل يوم ثلاث مرات فلما ولد الحسين عليه‌السلام ارتفع ذلك ودلالته ظاهرة، تمت».

ش ۲۵۸۵، ۱۱۰ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ عبدالرضا بن عبدالحسین هردنگی در ۱۲۹۱. حواشی از

مؤلف بخط او با امضاء «منه عفی عنه» دارد با مهر بیضوی «عبدالرضا» در برگ آخر.

﴿ ۲۸۹ ﴾

درة التأويل فی متشابه التنزيل

(علوم قرآن، عربی)

از: ابوالقاسم حسین بن محمد بن مفضل (راغب اصفهانی)

مؤلف آیات متشابه قرآن مجید را در این کتاب گرد آورده و با عناوین «والجواب - فالجواب»، آنها را توضیح می‌دهد. نام مؤلف در ابتدای نسخه «قال الامام...» آورده شده است.

[كشف الظنون ۷۳۹/۱].

آغاز: «بسمله... اعلّموا حملة الكتاب الحكيم وحفظة القرآن الكريم وفقكم لحق علمه بعد حق تلاوته وأدّأقكم من تأويله ما يشعّفكم بحلاوته أنّه مذكّصني الله باكرامه وشرّفني».

انجام: «الآية الثالث منها قوله تعالى إنّ أراد بكم ضرّاً أو أراد بكم نفعاً... الله بما تعملون خبيراً وقال بعده وهو الذي كف».

ش ۹۲۱، ۱۹۱ برگ، ۱۵×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (شاید تحریر سده هفتم و هشتم باشد) از سوره بقره تا فتح را دارد بقیه نسخه افتاده است. با این یادداشت: انتقل هذا المجلد بالهية الشرعية من السيد الجيد الاجل والاخ الاعز الاطل بقیه السلاطين وتقاوة النقباء، والسلاطين... طه ویس وكهف الفقراء والمساكين سيد سلطان ابراهيم بن سيد محمد الفلاح المشعشع اخو السيد محسن سلطان الجزائر والبصرة الى العبد الفقير الى رحمة الله القوى محسن بن رضی الدین محمد.

﴿ ۲۹۰ ﴾

درّة التنزیل وغرّة التأویل فی التفسیر والتأویل (علوم قرآن، عربی)

از: محمد بن مهدی حسینی تبریزی (ق ۱۳ هـ.ق)

مطالبی درباره علوم قرآنی و مسائل تجوید در یک مقدمه و ۱۴ باب و یک خاتمه نگاشته است و تقدیم به محمد شاه قاجار نموده: المقدمة فی فهرست ابواب هذا الكتاب، الباب الاول فی جمع القرآن وترتیبه، الباب الثاني فی فواتح السور وخواتمه، الباب الثالث فی اسامی القراء العشرة واحوالهم، الباب الرابع فی معرفة المکی والمدنی، الباب الخامس فی الافراد والجمع واطلاقات العرب، الباب السادس فی معرفة مقدمه ومؤخره، الباب السابع فی معرفة غرائب، الباب الثامن فی معرفة الوجوه، الباب التاسع فی کیفیات القراءة، الباب العاشر فی الادغام والاضهار، الباب الحادی عشر فی الفتح والامالة والمد والقصر.

[الذريعة ۹۵/۸]

آغاز: «احمد من انزل الفرقان على احمد ليكون للعالمين نذيراً وعلم البرهان والقرآن على محمد فجعله سراجاً وقمراً منيراً فلك الحمد يا ملهم الحمد... وبعد فان كتاب العزيز الذي لا يأتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه».

انجام: «لأنهم اهل العقل والتمييز او لما امر بالاستعاذة من شرهم [...] الاستعاذة وقعت من شر الوسواس الى الناس برئهم [...] اللهم ومعبودهم والله اعلم».

ش ۳۹۶۹، ۴۹ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۲۹۱ ﴾

الدرة المنظومة = الدرة الغروية

(فقه، عربی)

از: سید محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی رحمته الله (سید بحر العلوم) (۱۲۱۲ ق)
منظومه‌ای است در فقه که کتاب الطهارة والصلاة تا نماز طواف توسط مؤلف سروده شده است. و مکرر در ایران به چاپ رسیده است.

[الذريعة ۱۰۹/۸، الفبايى آستان قدس ۲۴۵].

آغاز:

افتتح المقال بعد البسملة بحمد خير منعم والشكر له
مصلياً على نبي الرحمة وآله الاطهار اهل العصمة
ش ۷۹۱، ۸۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ حسن بن جعفر الموسوى در ۱۲۵۷. منظومه رضاع از يكى از شاگردان صاحب رياض ضميمه اين نسخه است.

آغاز:

الحمد لله وصلّ البارى على النبی الطاهر المختار

* * *

ش ۳۸۹۲، ۲۶ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص.

﴿ ۲۹۲ ﴾

دُرَر غرویه منثورات فی المقامات النجفیه
از: ؟
(اصول فقه، عربی)

مؤلف این کتاب را در چهار «مقامه» تألیف کرده است: «المقامة الأولى» فی بیان اصول الفقه وبعض اصطلاحاتها، «المقامة الثانية» فی بیان الاصول العلمیة - وهی مشتملة على اربعة اركان، «المقامة الثالثة» فی بیان الاصول الظنیة وهی مشتملة على ثلاثة اركان، «المقامة الرابعة» فی بیان الاصول العلمیة وهی مشتملة على اربعة اركان از اساتید خود به «شیخنا الاستاد» «جناب الاستاد» یاد کرده و بعضی مواقع تعبیر «بعض مشایخنا المسنّة» دارد.

[رک: الذریعة ۱۲۸/۸، مرعشی ۳۳۱/۲].

آغاز: «فاعلم أنّ مدارک الفقه احد عشر اصلاً اربعة منها علمية واربعة منها عملیة وثلاثة منها ظنیة فالعلمیة منها كما قرر فی محله الكتاب والسنة والعقل والاجماع...». **انجام:** «واما اذا اذی ثوبه الطاهر بید الغاسل لینظفها ویزول عنها الوسخ ولما اتی بها یشک هل ینجسها فی وقت الجفاف ام کان باقیا علی الطهارة فلا اشکال فی طهارتها للاستصحاب وقوله لا تنقض یقین بالشک».

ش ۶۵۸، ۳۶۹ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق سده ۱۳ و ۱۴. از انجام افتادگی دارد.

﴿ ۲۹۳ ﴾

الدرر المنثور من الخبر المأثور وغير المأثور
از: علی بن فخر الدین محمد عاملی (۱۱۰۳ ق)
(عربی)

این کتاب در سه جلد متضمن مطالب متنوعه و بحثهای مختلفی است همانند کشکول و بسیاری از احادیث را شرح نموده و مسائل فقهی مشکل را حل کرده و اشعار و حالات بعضی از بزرگان و دانشمندان را گردآوری کرده و به موضوعات ادبی

و تاریخی پرداخته است. تاریخ تالیف ۱۰۷۳ و چاپ شده است.

[الذریعة ۷۶/۸، مرعشی ۱۶۵/۲، مجلس ۲۵۷/۳۶، مشار عربی ۳۴۷].

آغاز: «الحمد لله ملهم الصواب ومذلل الصعاب ومفيض فيضه واحسانه على من يشاء بغير حساب والصلاة والسلام على سيدنا محمد المرسل رحمة للعباد ونور البلاد ونقمة على اهل الكفر والعناد وعلى آله».

انجام: «والله تعالى اعلم بمقاصد اوليائه والمسئول من عفوه وكرمه العام حسن الخاتمة والختام».

ش ۵۶۴، ۳۰۰ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. در این نسخه تاریخ تالیف جلد دوم ۱۰۹۲ ضبط شده است.

کتاب دیگر مؤلف به نام «الدر المنظوم» که شرح کتاب عقل و جهل کافی است و تاریخ تالیفش ۱۰۶۱ می‌باشد ضمیمه این نسخه است (در ۱۴۰ برگ).
آغاز: اصح الاخبار سنداً واعلاها واحسن الآثار متناً واغلاها.

﴿ ۲۹۴ ﴾

الدر النجفیة من الملتقطات اليوسفیة (فقه، عربی)

از: یوسف بن احمد درازی بحرانی (صاحب حدائق) (۱۱۸۶ هـ. ق)

شامل فوائد فقهی بسیار مهم در مسائل مشکله و فقه و حدیث و غیره، همراه با مباحث سودمند و مفید که در شخصیت و دو «در» با عناوین «درة نجفیة» تنظیم شده و چون در نجف اشرف نگاشته شده بدان نام موسوم شده و در بیستم ذیقعده ۱۱۷۷ ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۴/۸، امام صادق علیه السلام قزوین ۳۸۴/۱].

آغاز: «الحمد لله الذي هدى ابصار بصائرنا بانوار الولاية الحيدرية وفتح مسامع قلوبنا باخبار الصفوة المصطفوية وسقانا من عالم الارواح...».

ش ۱۷۱۴، ۱۸۴ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد شفیع بن زین العابدین شیرازی در ۱۲۱۹. با مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده اسد الله ۱۳۰۵» در آغاز نسخه، و انجام نسخه ناقص است.

﴿ ۲۹۵ ﴾

الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة (فقه، عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (۷۸۶ق) (شهید اول)

فقه مختصر فتوایی است که گاهی به بعضی ادله و اقوال نیز اشاره می‌نماید و عناوینش «درس - درس» می‌باشد و از کتاب طهارت تا کتاب رهن را نوشته است. در الذریعه آورده که بنا به گفته صاحب ریاض این کتاب را در سال ۷۸۰ شروع و جلد اول آن روز چهارشنبه دوازدهم ربیع الاول ۷۸۴ به اتمام رسیده است.

[الذریعه ۱۴۵/۸، مرعی ۱۰۴/۲].

آغاز: «الحمد لله الذي انطق السنتنا بحمده والهم قلوبنا بشکر رفده واطلق جوارحنا للقیام بورده...».

ش ۲۶، ۲۳۲ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ ۱۲۵۹، با مهر کتابخانه حاج آقا محسن عراقی بر برگ اول.

﴿ ۲۹۶ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از سوره مبارکه «یس» و چند دعا.

یادآوری: این نسخه و ۱۹ نسخه بعد که به عنوان کتاب دعا یاد می‌شود شاید تالیف به حساب نیاید و نیز ممکن است برخی از اینها فارسی هم باشد.

آغاز: «يَسَّ الْقُرْآنَ الْحَكِيمَ أَنْكَ لِمَنِ الْمُرْسَلِينَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ لَتَنْذِرُ قَوْمًا مَا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ».

انجام: «وَأَنْ كَانَ بَعِيدًا فَقَرْبَهُ وَأَنْ كَانَ قَرِيبًا فَاعْطَيْنِيهِ وَأَنْ كَانَ قَدْ أَعْطَيْتَنِيهِ فَبَارِكْ لِي فِيهِ وَجَنِّبْنِي عَلَيْهِ الْمَعَاصِيَ...».

ش ۷۰۰، ۲۲ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ محمد حسن شریف رازی یا شیرازی. بی تاریخ، با جدول زرین در صفحات.

﴿ ۲۹۷ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای از ادعیه است. برخی از این ادعیه میان سور قرآنی قرار گرفته است.

آغاز: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْهَآ وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ».

انجام: «ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رَجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَاعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبُئْسَ الْمَصِيرُ إِذَا الْقَوَا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهًى».

ش ۸۱۵، ۳۲ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با جدول زرین در صفحات. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۲۹۸ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از ادعیه ایام و ساعات مختلف و تعقیبات از جمله دعای موسوم به «معراج نامه» صلوات کبیر، نادعلی در روز جمعه و مجموعه «ده نام» ها برای دفع و

رفع امراض و مصایب.

آغاز: «یا سید یا صمد یا من الیه المستند... لی من امری فرجا ومخرجا... واعزنی بحق هذه الاسماء التّامّات المطهّرات الزّاکیات یا الله یا رحمن یا رحیم».

انجام: «وَأَنْ تَخْتَمَ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَأَنْ تَحْشُرَنَا مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصّٰدِقِیْنَ وَالشَّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِیْنَ فِی دَارِ السَّلَامِ بِلَا حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ وَكَرَمِكَ یا ارحم الرّاحمین وصلّی الله علی نبیّه محمّد وآله اجمعین».

ش ۹۱۹، ۱۲۹ برگ، ۱۳×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با جدول زرین در صفحات. در نسخه تاریخ ۱۰۹۶ دیده می‌شود.

﴿ ۲۹۹ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای از دعاها از جمله دعای صبح، عدیله، مناجات خمسة عشر، دعاهاى ماه رمضان و غیره.

آغاز: «هذا دعاء صباح امیر المؤمنین علیه السلام. بسم الله الرحمن الرحيم یا من دلّ لسان الصّباح بنطق تَبَلّجه وَسَرّح قطع اللیل المظلم بغیاهب...».

ش ۱۳۷۴، ۸۸ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ ابوالقاسم گرگانی بدون تاریخ.

﴿ ۳۰۰ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه برخی حرزها، حجابها و تعویذات که هر کدام بنام یکی از ائمه منسوب است و از آن بزرگواران روایت شده گردآوری شده است.

آغاز: «تعویذ حضرت کاظم علیه السلام که در برکۀ سباع خواندند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَأَعَزَّ جُنْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ...».

ش ۲۴۸۰، ۳۷ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ سده ۱۳ با سرلوح زرین. این نسخه از نظر هنری ارزشمند است و آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۳۰۱ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه برخی سور و ادعیه و اذکار که برای استفاده و قرائت گردآوری شده است.

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، یس والقرآن الکریم انک لمن المرسلین...».

انجام: «... و صفات قدرتک و علامن ذکر الذاکرین کبریاء عظمتک...».

ش ۲۵۸۶، ۵۷ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ سده ۱۳. از انجام افتادگی دارد.

﴿ ۳۰۲ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای از ادعیه، اذکار و اوراد ماثور از ائمه معصومین است شامل دعای کمیل، سمات، اعتصام، مصباح، عدیله، دعای هم و غم، دعای حفظ بدن، دفع شر اعداء، حفظ از شر جن و انس، دفع شر اعداء.

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ انی اسئلك برحمتک الّتی وسعت کل شیء...».

انجام: «... واقمع عزته یا قهار یا قهار یا قهار بعدلک استغیث بفضلک یا قهار».
 ش ۲۷۰۱، ۴۳ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ احمد بن میرزا محمد رضا طباطبائی اردستانی در ۱۲۸۲.
 نسخه‌ای بسیار نفیس است دارای سرلوح و جدول زرین.

﴿ ۳۰۳ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از:؟

مجموعه سوره‌های کوتاه و بلند اواخر قرآن و ادعیه و اذکار ماثور از ائمه معصومین که در یک دفتر گردآوری شده است، در پایان زیارت عاشورا بفتوای مرحوم ملا جعفر آمده است، ترجمه فارسی سوره‌ها و ادعیه در میان سطور آمده است.

آغاز: «بسمله، یس والقرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم، بحق قرآن حکمت و شرایع، بدرستی که تواز فرستاده شدگانی بر راه حق و راستی...».
انجام: «... وثبت لی قدم صدق عندک مع الحسین واصحاب الحسین الذین بذلوا مهجهم دون الحسین علیه السلام صلوات الله علیه».

ش ۲۷۳۳، ۵۲ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ نجفعلی انجدانی در ۱۲۵۹. با ترجمه فارسی میان سطور و جدول زرین.

﴿ ۳۰۴ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از:؟

مجموعه برخی ادعیه و اذکار بدون ذکر نام آنها و نیز تعدادی سور قرآنی که در یک دفتر گردآوری شده است.

آغاز: «بسمله، اللهم یا من دلّ لسان الصباح بنطق تبلّجه وسرّح قطع الليل المظلم بغياهب تلجلجه...».

انجام: «... فنزل من حمیم وتصلیة جحیم ان هذا لهو حق یقین فسبّح باسم ربک العظیم».

ش ۲۷۳۹، ۵۵ برگ، ۱۸×۱۰، نسخ سده ۱۳ و ۱۴.

﴿ ۳۰۵ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

شامل دعای سحر و زیارت وارث ظ.

آغاز: «... اللهم انی اسئلك ببهائک کله اللهم انی اسئلك من جمالك باجمله وکل جمالك جمیل اللهم انی اسئلك بجمالك کله اللهم انی اسئلك من جلالک باجله وکلّ جلالک...».

انجام: «... بابی انتم وامی طبتم وطابت الارض الّتی فیها دفنتم وفزتم فوزاً عظیماً فیالیتنی کنت معکم فافوز فوزاً عظیماً».

ش ۲۹۵۵، ۹ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ ۱۲۴۲.

﴿ ۳۰۶ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است شامل دعا‌های صبح، ادعیه فی ایام السبعة، دعای حفظ، تعویذ حضرت رسول ﷺ و حرزهای دوازده امام علیهم السلام، زیارت عاشورا.

آغاز: «دعای صبح: یا من دلّ لسان الصباح بنطق تبلّجه وسرّح قطع الليل...».

انجام: «... وزواره ومجاوریه نجّنا من الّهم الذی نحن فیه برحمتک یا ارحم الراحمین».

ش ۳۰۲۸، ۴۹ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ سده ۱۳ با دو سرلوح زرین و جدول زرین. این نسخه حسب فرمایش یکی از مخدرات دربار که نامش پاک شده کتابت شده و از جهت هنری نسخه نفیسی است.

﴿ ۳۰۷ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از ادعیه و اذکار بلند و کوتاه و مروی از ائمه هدی که توسط شخصی جمع آوری و بعد از هر فقره توضیحی لغوی بر لغات مشکله نگاشته شده و بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

آغاز: «بسم الله تعالى فی کیفیة الوضوء فلیقال اذا نظر الى الماء الحمد لله الذی جعل طهوراً ولم یجعل نجساً ولیقال عند المضمضه اللهم لقنی حجّتی یوم القاک واطلق لسانی...».

انجام: «... وفی الحدیث نعوذ بالله من قتره وما ولد هو بکسر القاف وسکون التاء ابلیس نهایه وابن قتره حیة خبیثة کذا قالوا اهل اللغة».

ش ۳۰۳۸، ۲۲۲ برگ، ۱۶×۱۱، نسخ سده ۱۲ و ۱۳ آغاز و انجامش افتادگی دارد.

﴿ ۳۰۸ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

آغاز: «دعای ختم اذا وقعت، اللهم یا ماجد یا واجد یا جواد یا حلیم یا حنان یا منان یا

کریم...».

انجام: «طابت الارض التي فيها دفنتم وفزتم فوزاً عظيماً فياليتني كنت معكم فافوز فوزاً».

ش ۳۰۷۰، ۶۳ برگ، ۱۳×۶، نسخ محمد هادی در ۱۳۴۶.

﴿ ۳۰۹ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه ختومات و ادعیه و اذکار و خواص و آثار آنها که از منابع اهل سنت روایت شده است.

آغاز: «... والسين سناء الله تعالى والميم ملك الله تعالى ويمكن مجد الله تعالى وقيل من اشرف الحروف مجموع ما تقدم رسمه من الحروف...».

انجام: «... وله من الاسماء فاطر فاذا اردت العمل به... تسعة واربعين يوماً و...».

ش ۳۰۸۷، ۷۰ برگ، ۹×۵، نسخ سده ۱۳. آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۳۱۰ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

شامل سوره‌های کوتاه و متوسط، ادعیه و تعقیبات نمازها، نذورات و دعاهاى روزها...

آغاز: «... الحمد لله الاول قبل الانشاء والاحياء والاخر بعد فناء الاشياء العليم الذى لا ينسى من ذكره...».

انجام: «... وتجعلني في طورق الهموم والغموم في حصنك صلّ علي محمد وعلي آل محمد واجعل توسّلي به شافعاً يوم القيامة نافعاً أنك انت ارحم الراحمين».
ش ۳۰۹۴، ۹۵ برگ، ۸×۵، نسخ سده ۱۲ و ۱۳. با جدول زر و متن صفحات هم زرانود شده.

﴿ ۳۱۱ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

آغاز: «شب جمعه: الحمد لله من اول الدنيا الى فنائها ومن الآخرة الى بقائها الحمد لله على كل نعمة...».

انجام: «... وللباطل على عملي دليلاً وافتح لي بفتح الدنيا والآخرة يا ولي الخير».
ش ۳۰۹۶، ۱۵ برگ، ۸×۴، نستعلیق پدر مرحوم حاج محمد رمضانی واقف هزاران جلد نسخه خطی و چاپی به این کتابخانه.

﴿ ۳۱۲ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

آغاز: «بسمله، الهی کم فی عدوانتضی علیّ سیف عداوته وشحذ لی ظبة مدیته وارھف لی...».

انجام: «وجميع اخواني ومن يعينني امره وخاصتي آمين يا رب العالمين».
ش ۳۰۹۸، ۷۹ برگ، ۷×۴، نسخ سده ۱۳.

﴿ ۳۱۳ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مجموعه‌ای است از دعا‌های معروف و سوره یس و اعمال ماه رمضان ؛ دعاها عبارتند از: دوازده امام خواجه نصیر، دعای عهد، دعای رؤیت هلال، افتتاح، دعای سحر، کمیل، جامعه کبیره، زیارت عاشورا و دعای علقمه و زیارت امین الله، زیارت وارث. در آخر کتاب تصریح شده که این مجموعه جهت هدیه به جناب ظهیر الاسلام متولّی باشی آستان قدس رضوی تحریر شده است.

آغاز: «یس والقرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم تنزیل العزیز الرحیم لتندر قوما ما اندر اباؤهم فهم غافلون، لقد حقّ القول علی اکثرهم فهم لا یؤمنون».

انجام: «یا انصار ابی عبدالله الحسین بابی انتم وامّی طبتم وطابت الارض الّتی فیها دفنتم وفزتم فوزاً عظیماً فیالیتنی کنت معکم فافوز معکم».

ش ۳۹۳۴، ۱۱۴ برگ، ۱۴×۹، نسخ عبدالعلی در ۱۳۳۷ در مشهد مقدس.

﴿ ۳۱۴ ﴾

دعا = کتاب دعا

(دعا، عربی)

از: ؟

مشمول بر چند دعا و حرز می باشد.

آغاز: «مصائده ووکل بی تفقد رعايته وأضرباً إلى اصبع السبع لطريدته انتظاراً لانتهاز فرصته وهو يظهر لی بشاشه الملق ویبسط لی وجها غیر طلق».

انجام: «اللهم صلّ علی محمّد وآل محمّد اللهم اجعل لی سهماً... فی کلّ حسنة نزلتها من».

ش ۳۹۸۹، ۲۶ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۳۱۵ ﴾

دلائل الاحکام فی شرح شرائع الاسلام (فقه، عربی)

از: سید محمد ابراهیم بن محمد باقر قزوینی (صاحب ضوابط) (۱۲۶۲ ق)
 شرحی استدلالی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق
 حلی.

[الذریعة ۲۳۹/۸، مرعشی ۳۴۰/۱۲، مجلس ۳۰۳/۳۷].

آغاز: «قوله کتاب العتق قد ذکر واله معان لغویّه منها الکرم والجمال والحریّه والرقّة
 بعد الجفا والغلظه وصلاح المال والسبق مع النجاه والقدم».
 انجام: «الرابع اعلم ان الثوب الّذی يطیره الريح فی البيت والدابة کالدجاجة والبقرة
 ونحوهما تدخل البيت لیس من باب اللقطة لعدم صدق اسمها او عدم انصراف
 اطلاقها... و لیس ذلک من باب فمن وجد فی داره او صندوقه دیناراً ونحوه لعدم
 انصراف النص الوارد هناك الى ما نحن فيه».

ش ۷۶۱، ۲۶۳ برگ، ۱۹×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه عتق تا لقطه را دارد.

﴿ ۳۱۶ ﴾

دلائل الخیرات وشوارق الانوار فی ذکر الصلاة علی النبی المختار

(دعا، عربی)

از: ابو عبد الله محمد بن سلیمان جزولی حسنی (م ۸۵۴ ق)
 رساله‌ای است مفصل در فضیلت و ثواب و آثار صلوات و تحیات بر رسول
 اکرم ﷺ با استفاده از آیات و روایات اهل سنت و شامل ادعیه و صلوات بسیار بر آن
 حضرت.

[کشف الظنون ۷۵۹/۱ - مرعشی ۸۸/۵ - مجلس ۴۰۳/۲۵ - مشارع عربی ۳۶۶ - آستان قدس ۲۰۴/۱۵].

آغاز: «الحمد لله الذى هدانا للايمان والاسلام والصلاة والسلام على نبيّه الذى استنقذنا به من عبادة الاوثان والاصنام وعلى آله النجباء البررة الكرام وبعد هذا فالغرض فى هذا الكتاب ذكر الصلاة على النبى...».

انجام: «... اللهم بنور وجهك الذى ملأ اركان عرشك ان تزرع فى قلبى معرفتك حتى اعرفك حق معرفتك كما ينبغى ان تعرف به وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً الى يوم الدين».

ش ۲۴۷۹، ۱۰۹ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ سده ۱۱ و ۱۲ با سرلوح زرین در برگ اول.

﴿ ۳۱۷ ﴾

دوازده امام = صلواتیه

(دعا، عربی)

از: خواجه نصیر الدین محمد بن محمد طوسی، (۶۷۲ ق)

رساله‌ای کوتاه که به عنوان صلوات در حق ائمه دوازده گانه امامیه انشاء شده است.

[الذریعة ۲۶۸/۸ - مجلس ۳۵۶/۳۵ - آستان قدس ۲۱۲/۱۵].

آغاز: «اللهم صل على النبى الامى العربى القرشى الهاشمى المكى المدنى الابطحى التهامى السيد البهى السراج المضىء صاحب الوقار والسكينة الموصوف بالخلق والاحسان...».

انجام: «... اللهم ارزقنا شفاعتهم واحشرنا معهم وفى زمريهم وتحت لوائهم بفضلک وكرمک وجودک واحسانک ورحمتک يا ارحم الراحمين».

ش ۳۰۷۸، ۱۷ برگ، ۱۳×۸، نسخ سده ۱۲ با سرلوح زرین و جدول زرین در صفحات.

* * *

ش ۳۴۷۸، ۷ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ امین الدین محمد معروف به مشکى کاشانى در ۱۰۴۷ با

جدول زرین در صفحات.

﴿ ۳۱۸ ﴾

دیوان

(عربی)

از:؟

مجموعه سروده‌ها و منظومات در مدح و ثنای شاهان و امیران و شخصیتها که در میانه سالهای ۶۶۵-۶۴۴ ق سروده شده و در برگ ۲۲ صلاح الدین ایوبی امیر سرزمین مصر مدح شده است، قصاید از طرف حرف آخر قافیه‌ها بصورت الفبایی تنظیم شده است.

آغاز: «حرف الباء، یمدح الامیر شجاع الدین... سنه ۶۶۵:

لک اللّٰه من وال ... فکم لک من یوم اغر محبّ.

انجام:

«... ونعم کبرت وائما تلک الشمائل باقیة

فیه من الطرب القدیم بقیة فی الزاویة».

ش ۳۰۱۰، ۱۲۷ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۸ و ۹) اول و آخرش افتادگی

دارد.

﴿ ۳۱۹ ﴾

دیوان امرء القیس = دیوان مجنون عامری

(عربی)

از: قیس بن جعر کندی (قرن اول)

ماجرای لیلی و مجنون را به زبان عربی به نظم کشیده است.

[کشف الظنون ۷۷۶/۱، مجلس ۲۵/۲۰۳].

آغاز: «فقال: یصیر القوم لمحّة کوکب بدا فی سواد اللیل فرداً یمانیا».

انجام: «وله ایضاً: وما نزلت لیلی من الأرض تلعة وحلت بها الا... الخصب».

ش ۱۰۴۴، ۶۱ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، فقط بخشی از کتاب است، با مهر بیضوی
«شعاع الملک» و مهر مربع «محمد حسین» بر برگ اول و آخر.

﴿ ۳۲۰ ﴾

دیوان امیر المؤمنین (علیه السلام) = انوار العقول (عربی)

اشعاری است که به امیر مؤمنان نسبت داده شده و شاید همان انوار العقول قطب
الدین کیدری باشد.

آغاز:

«الناس من جهة التمثال اكفاءً ابـوهم آدم والامّ حـوّا
مردمان از روی صورت یکسانند پدرشان آدم است و مادرشان حوّاء...».
انجام: «.. قال مؤلف هذا الكتاب هذا ما... اليه كدّى وادّى اليه جهدى من التقاط هذه
الدرر...».

ش ۳۱۷۱، ۱۱۷ برگ، ۲۳×۱۷، نسخ سده ۱۱، و برگ‌های پایانی نو نویس نسخ ۱۲۲۶.
ترجمه فارسی هر بیت زیر همان بیت آمده است با تملک فضل الله نعمت اللهی در ۱۳۱۳ با
مهر مربع «ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء» روی برگ اول.

* * *

ش ۱۸۶۳، تحریر ۱۲۵۴.

* * *

ش ۲۷۹۷، در مجموعه‌ها.

* * *

ش ۱۳۴۱، در مجموعه‌ها.

﴿ ۳۲۱ ﴾

دیوان البختری

(عربی)

از: ابوعباده ولید بن عبید بختری، (- ۲۸۶ ق)

[الذریعة ۱۲۵/۹ - مجلسی ۲۹۵/۱۱ و ۹۳/۲۵ - الفبائی آستان قدس ۲۵۷/].

آغاز: «بسمله، هذا دیوان... قال یمدح خمارویه بن احمد:

تذكر محزوننا وائی له الذکری وفاضت بغزر الدمع مقلته العبرا...».

انجام: «یخرس الدارعون فیها کما یسمع فیها ان کلام الحدید قافیة الرا قال یمدح محمد بن عبدالله بن طاهر فی الجزء الثانی».

ش ۳۳۴۴، ۱۶۱ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱). این نسخه تا حرف

دال را دارد. با تملک علی بن شیخ محمد بن شیخ حسن آل ماجد و تملک دیگر مورخ ۱۰۷۶

و نیز تملک محمد الشامی.

﴿ ۳۲۲ ﴾

دیوان السبیتی

(عربی)

از: شیخ کاظم سبیتی

اشعاری است درباره واقعه جانگداز کربلا و یاران امام حسین علیه السلام.

آغاز:

«لمن الرأس علی رمح طویل ماله العرش له کادیمیل

ولمن حوله تلک الرأس کمصابیح تجلّت وشموس»

انجام:

«یبایع ما بین المقام و رکنه ویعنونه بالطاعة العبد والحرّ

فدونکها من هاشمی فريدة مضامینها نور والفاظها درّ»

ش ۳۹۶۵، ۱۱ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با نسخه اصل مقابله شده است.

﴿ ۳۲۳ ﴾

دیوان الشیخ صفی الدین الحلّی (عربی)

از: ابوالمحاسن صفی الدین عبدالعزیز بن محاسن الحلّی (۷۵۰ یا ۷۵۹ ق)
او دو دیوان دارد که «کبیر» و «صغیر» نام گرفته‌اند و این دیوان کبیر اوست که در
دوازده باب و سی فصل مرتب گشته است.

[کشف الظنون ۷۹۷/۱، ریحانة الادب ۴۹۱/۲ (چاپ شش جلدی)، الذریعة ۶۱۵/۲، ۹]

القبایى آستان قدس ۲۶۳].

آغاز: «الحمد لله الذى علم الانسان البيان ومنّ عليه والصلاة على نبيه محمد الذى
مدح الشعر ودعا به لناظمه وعلى اله اهل البيت خير خلقه وورثة علمه وحفظة ما
لديه... الفصل الاول فى الفخر والحماسة قال فى صباه...».

انجام:

«عسى الليالى التى اضنت بفرقتنا جسمى ستجمعنى يوماً وتجمعه
وان تنل احد منا منيته فما الذى بقضاء الله نصنعه»
ش ۵۸۰، ۱۷۸ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ سده هشتم و نهم. چند برگ پایانی نو نویس است. با مهر
بیضوی «عبدہ محمد علی بن علی».

﴿ ۳۲۴ ﴾

دیوان عبدالصمد بن بابک (عربی)

از: عبدالصمد بن بابک (م ۴۱۰)

(به کشف الظنون ۷۶۴ و ریحانة الادب ۲۶۰/۵ رجوع شود).

آغاز:

«وكل مقلل ... اذا ما سلّه سبق القضاء»

انجام:

«فانت الحاکم العدل الامام التقى العالم البر الوصول»
 هذا ما وجدناه من ديوان الاستاد عبدالصمد بن بابک.
 ش ۱۷۷۰، ۲۶۳ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ ۱۲۷۸. آغازش افتادگی دارد.

﴿ ۳۲۵ ﴾

ديوان مجنون وليلى العامرية = اخبار المجنون واشعاره (عربی)

از: قیس بن ملوح عامری، گردآوری: ابوبکر والبی
 اشعار و حالات قیس بن ملوح عامری معروف به «مجنون» می‌باشد که توسط
 ابوبکر والبی گردآوری شده است.

[سزگین ۳۸۹/۲ - ۳۹۲، مشار، عربی ۳۸۷، مجلس ۷۲/۳۷].

آغاز: «حدث ابوبکر الوالبي... قال كان من حديث مجنون بنی عامر وليلى العامرية
 انها كانت ابنة عمه...».

مضى زمن والناس يستشفعون بى فهل لى الى ليلى الغداة شفيع
 انجام: «قال ابوبكر الوالبي هذه جملة ما تنهى الينا من اخبار المجنون واشعاره وما
 كان خارجا... منحولا من قصيدة او خبر اعرضنا عن كتابته واللّه سبحانه اعلم
 بالصواب».

ش ۳۹۳۲، ۴۹ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ محمد بن مصطفى، بی‌تا، با تملک «عبدالمعطی بن حاج
 احمد زونی ۱۱۶۳».

* * *

ش ۲۹۷۰، ۳۱ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) از پایان ناقص است با
 تملک یحیی حسینی قزوینی در ۱۲۹۴.

* * *

ش ۲۲۵۹ یا ۲۲۹۵، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) سرآغازها با همه متفاوت است.

﴿ ۳۲۶ ﴾

ذخيرة المعاد فی شرح الارشاد

(فقه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری (محقق سبزواری) (۱۰۹۰ ق)
 شرحی است بر «ارشاد الأذهان» علامه حلی که از طهارت تا حج را به تفصیل شرح کرده است.
 این کتاب در سال ۱۰۵۰ ق در دست تالیف بوده و کتاب صلاة در ۱۰۵۳ به پایان رسیده است.
 چاپ سنگی شده است.

[الذريعة ۱۰×۱۹، الفبایی آستان قدس ۲۷۲، مشار عربی ۳۹۲].

آغاز: «کتاب الطهارة ای هذا کتاب الطهارة والکتاب اسم مفرد جمعه کتب بضم التاء وسکونها وهو فعال من الکتب بفتح الکاف سمي به المکتوب كالخلق بمعنی المخلوق...».

ش ۸۶، ۱۷۰ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ زین العابدین خوانساری در ۱۲۴۱. کتاب طهارت را دارد.
 جلد بسیار نفیسی دارد.

* * *

ش ۱۷۴۹، ۲۲۵ برگ، ۲۴×۱۵، نسخ، بی.کا، بی.تا. (تحریر سده ۱۳) کتاب حج است و ناقص است.

﴿ ۳۲۷ ﴾

ذرائع الاحلام الى اسرار شرائع الاسلام (عربی)

از: محمد حسن بن عبدالله مامقانی نجفی، (۱۳۲۳ ق -)

کتابی است مبسوط در فقه استدلالی به عنوان شرح شرائع محقق حلی که تنها کتابهای طهارت، صلاة، صوم، زکاة، خمس و حج (ناقص) نگاشته شده و برخی از این کتابها مستقلاً و یا با تعلیقات فرزند مولف «شیخ عبدالله مامقانی» در سالهای ۱۳۱۹ ق و ۱۳۴۸ - ۱۳۴۹ ق بطبع رسیده‌اند.

[الذریعة ۲۴/۱۰ - مشار عربی /].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... کتاب الطهارة والکتاب مصدر کتب احد معانیه لغة جمع وغلب عرفاً من هذا المعنی فی الخط حتی لا یرتاب فی تبادره عند عدم القرینة وقد یطلق الکتاب...».

انجام: «... وهو خارج عن محل الکلام مدفوعة بان ما کول اللحم داخل فی المستثنی منه ولا سبب لحرمة الا النجاسة العارضة بالموت... والحمد لله أولاً وآخراً وظاهراً وباطناً وصلى الله علیه سیدنا ونبینا محمد وآله الطاهرين».

ش ۲۲۶۳، ۳۸۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۳۰۲. این نسخه کتاب طهارت است. حاشیه نویسی

دارد و تصحیح شده.

﴿ ۳۲۸ ﴾

الذریعة الى مکارم الشریعة = الذریعة الى اخلاق الشریعة (اخلاق، عربی)

از: ابوالقاسم حسین بن محمد راغب اصفهانی

در هفت فصل احوال انسان، عقل و علم و نطق او، قوه شهویه، قوه غضبیه، عدالت و ظلم، صناعات و افعال می‌باشد. گفته شده که غزالی دائماً این کتاب را با خود داشته و بسیار می‌پسندیده. این کتاب چاپ شده است.

[الذریعة ۲۸/۱۰، کشف الظنون ۸۲۷/۱].

آغاز: «والثانية حسية يدركها اولوا الابصار من العامة فالاولى ما لهم من اصولهم الزكية وصورهم المرضية وعلومهم الباهرة ودلائلهم المتقدمة عليهم».

انجام: «فما اعظم في القيامة الحسرة والندامة ان لم يتغمدني الله برحمته التي وسعت كل شيء فسهل يا رب المجاز ويسر لي الجواز فقد حان حصادي ولم يصلح فسادى وصل على خاتم النبيين محمد وآله اجمعين».

ش ۴۱۲۷، ۶۷ برگ، ۱۳×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از آغاز افتادگی دارد.

﴿ ۳۲۹ ﴾

ذکرى الشيعة فى احكام الشريعة (فقه، عربی)

از: محمد بن مکى (شهيد اول) (۷۸۶ ق)

فقهی است استدلالی در چهار قطب: عبادات، عقود، ایقاعات و سیاسات. با مقدمه‌ای دارای هفت اشاره در مباحثی مختصر پیرامون قواعد فقهی و اصولی و درایه.

از این کتاب فقط جلد اول که شامل طهارت و صلاة است تألیف شده و سه شنبه ۲۱/ ماه صفر / ۷۸۴ ق به پایان رسیده است.

[الذريعة ۴۰/۱۰، مرعشى ۱۲۵/۴، الفبايى آستان قدس / ۲۷۳].

آغاز: «بسمله... اما بعد فهذا كتاب ذكرى الشيعة فى احكام الشريعة اوردت فيه ما صدر عن سيد المرسلين بواسطة خلفائه المعصومين مما دل عليه الكتاب المبين واجماع المطهرين...».

انجام: «ثم قال التحديد يحتاج الى شرع وليس فيه ما يدل عليه وهذا يشعر بجواز الزيادة على ثلثمائة ولا يراد به مع اتصال الصفوف... فيكون انتفاء الزائد بطريق الاولى».

ش ۵۹، ۲۲۷ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ حسن خوانساری در محرم ۱۲۰۶. با مهر مربع «این کتاب از مملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲» (حاج آقا محسن اراکی).

* * *

ش ۱۸۴۴، ۲۶۴ برگ، ۲۶×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده دهم) این نسخه جلد اول را دارد. با مهر بیضوی «محمد معصوم».

﴿ ۳۳۰ ﴾

الذهب المسکوک فی اللباس المشکوک (فقه، عربی)

از: میرزا علی بن حسین ایروانی نجفی (۱۳۵۴ ق)

رساله مفصل فقهی است درباره جواز یا عدم جواز نماز در لباسی که شک کنیم که آیا جزئی از آن از حرام گوشت است یا نه. این کتاب در سال ۱۳۶۷ ق با «عقد اللثالی فی فروع الاجمالی» در تهران چاپ شده است.

[الذریعة ۴۵/۱۰، «مقدمه‌ای بر فقه شیعه» حسین مدرسی ص ۳۶۹، مشار، عربی ص ۳۹۶].

آغاز: «فی اللباس المشکوک: المشکوک کونه جزء ممّا لا یؤکل لحمه هل یجوز الصّلاة فیه او لا یجوز او یجوز فی مثل المتلطخ او الملتصق بالثوب او البدن ولا یجوز فی غیره».

انجام: «اما علی المختار من ان المانع هو عنوان البیّنة فبان ذلک الاستصحاب ایضا منه کانسداد باب باقی الاصول الموضوعية وینحصر الامر بالاصل الحکمی الّذی عرفت ما فیه».

ش ۴۰۲۳، ۲۰ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق میرزا علی اکبر مرندی. آخرش ناقص است.

﴿ ۳۳۱ ﴾

ذیل الحواشی ولوعة الشاکي

(ادب، عربی)

از: لطفعلی بن محمد کاظم دانش تبریزی (صدر الافاضل)، (۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ ق)
مقدمه و دیباچه بسیار ادیبانه و زیبا که بمنزله تقریظی بر کتاب «لوعة الشاکي ودمعة الباکی» «شیخ صلاح الدین خلیل بن ایبک صفدی» (۷۶۴ ق) نوشته شده است، پس از آن متن چاپی کتاب مزبور که در مطبعة الجوائب استانبول در سال ۱۳۰۱ ق برای بار سوم بطبع رسیده قرار داده شده و حواشی دقیق و ادیبانه‌ای بخط وی در هامش کتاب آورده شده و در آخر فهرستی از جاهایی که حاشیه زده شده آورده شده است.
آغاز: «اقول بعد الاستفتاح باسمه الکریم، والاستنجاح بحمده العظیم، والاستمناع بشکره الفخیم علی رفده الجسیم، واستمache غمائم الجود والفضل بالصلاة علی النبی...».

انجام: «... و اقبل الروح و ناه القمری و فاح القماری و یصفی البیغایحاکي و یواسی او یسلّی او یتوجع لدمعة الباکی و لوعة الشاکي».

ش. ۳۴۷۰، ۴۴ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق زیبای مؤلف در ۱۳۱۰. حواشی با امضاء «لطفعلی» و یا «ل» است. مؤلف نام شاعرانی که اشعارشان در کتاب چاپی آمده در حاشیه نوشته است.

﴿ ۳۳۲ ﴾

ربیع الابرار

(دعا و زیارت، عربی)

از: ؟

کتابی در ادعیه و اعمال روزها و ماهها که مؤلفش پس از علامه مجلسی و مولی حیدر شیروانی صاحب «المزار» می‌زیست و از کتابهای آنها استفاده کرده، این رساله در یک مقدمه و دو مقصد و یک خاتمه تنظیم شده است:
المقدمة؛ فی آداب الزائر. المقصد الاول؛ فی الفاظ الزیارات. المقصد الثانی؛ فی

اعمال ما ورد فی ایامها و لیالیها. الخاتمة؛ فی بعض الصلوات المرغَّب فیها.

[الذریعة ۷۳/۱۰].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل مشاهد اولیائه مناراً للعباد وخصَّ الحضور فیها باکرم الذخيرة لیوم المعاد... وبعد فهذا المزار سمیته بربیع الابرار مشتمل علی مقدمة ومقصدين وخاتمة فالمقدمة فی آداب الزائر...».

انجام: «... السَّلام علیک یا امیر المؤمنین علیک منی سلام الله ابدأ ما بقیت وبقی اللیل والنَّهار والسَّلام علیک یا مولای ورحمة الله وبرکاته».

ش ۲۱۸۳، ۲۳۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با تملک علی بن محمد حسینی با مهر

بیضوی «عبدہ علی الحسینی ۱۲۵۶»، در برگ اول و آخر.

الرحیق

(بدیع، عربی)

از: ملا هادی بن مهدی سبزواری (حکیم سبزواری) (۱۲۸۹ هـ)

مسائل علم بدیع را با ذکر شواهد عربی و فارسی بسیار لطیف و زیبا نگاشته است.

[الذریعة ۱۷۳/۱۰].

آغاز: «نحمدک یا من له الجمال البدیع ونشکرک یا من له الجلال الرفیع، یا من اتفق بین المتضادات و فرق بین المتشاکلات وجنس بین القلب والجسد...».

انجام: «والثانی من الموصول بحروف مثنی والثالث بثلاث والرابع برباع بالترتیب وقد مرَّ نظیره فی قصیده سلمان الساوجی. خاتمه: بر ضمیر منیر آفتاب نظیر در باب دانش و بینش...».

ش ۱۱۳۲، ۱۶۱ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق ابوالمجد نور الدین مجید بن حاج ملا اسماعیل

حکمی الهی سبزواری در ۱۳۰۶ یا ۱۳۶۶.

﴿ ۳۳۴ ﴾

الرد علی الشیخیه

(کلام، عربی)

از: محمود بن محمد تبریزی، (- زنده ۱۲۵۶ ق)

مؤلف که از مخالفین سرسخت شیخیه بوده و از کتاب آنها به عبارت صحیفه ملعونه نام برده به رساله‌ای از سوال و جوابهای شیخ احمد احسائی دست یافته و پس از مطالعه آن این رساله را در رد آنها نگاشته است، مؤلف در صفحه (۳۸) از رساله دیگرش در کلام بنام «شفاء القلوب» و استادانش در فقه و اصول همانند شیخ جعفر کاشف الغطاء و فرزندش شیخ موسی کاشف الغطاء نام برده است، مؤلف به جهت تعظیم و تکریم و تمجید بزرگان و فقهای حوزه نجف از شیخ احمد احسائی با احترام نام می‌برد ولی در نهایت نظرات وی را رد و نقد می‌کند، این رساله که شروع آن در تبریز بوده در تهران در اول شعبان ۱۲۵۶ بپایان رسیده است.

آغاز: «الهی تاهت اوهام المتوهمین وقصرت طرف الطارفین... انه قد وجد فی هذا الزمان اقوام استهواهم الشیطان...».

انجام: «... ولذا زاد غیظی علیهم فطویت... عنهم واعتزلت منهم وکتبت فی ردهم رسائل متعددة وکتباً متکثرة لیرد عنهم عما یعملون.

«کم لیلة لم الق بعد عشائها الا... وشرعت فی تألیف...».

ش ۲۵۹۴، ۵۶ برگ، ۱۷×۷، نسخ مؤلف. حاشیه از مؤلف با امضاء «منه عفی عنه» دارد.

﴿ ۳۳۵ ﴾

الرسائل العشرة = تقریرات درس الآخوند الخراسانی (فقه و اصول فقه، عربی)

از: محمد علی بن محمد حسین بن ملا اسد الله الفارسی الکرمانی الاصفهانی از

شاگردان آخوند خراسانی و شریعت اصفهانی و صاحب عروه بوده

مؤلف بخشی از درس‌های فقه و اصول فقه مرحوم آخوند خراسانی را تقریر کرده

است این کتاب در ده بخش است و از این رو آنرا «الرسائل العشرة» نامیده است. نسخه حاضر بخش اول آن است و نه بخش دیگر در نه نسخه بعد از این نسخه معرفی می‌شود. و شرح حال مؤلف نیز در پایان رساله هم آمده است.

آغاز: «فصل فی انّ النهی عن الشیء یقتضی فسادهم لا وتوضیح المقال فی هذا المجال یستدعی رسم امور الاول قد عرفت ای بین هذه المسئلة والمسئلة المتقدمة فرقان واضح».

انجام: «والحاصل ای النزاع فی صغریات هذه المسئلة مما لا طائل تحته بل لابد من استظهار کل مورد بحسب نظر المتتبع والمستظهر واللّه العالم بالسرائر والضّمائر». ش ۳۵۵۰، ۳۵ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۵. این نسخه شامل بحث «النهی عن الشیء یقتضی الفساد ام لا» می‌باشد.

* * *

ش ۳۵۴۹، ۱۹ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۶. این نسخه بحث رضاع را دارد و رساله دوم است و تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۵۴۸، ۸۰ یا ۱۲۶ برگ، ۲۳×۱۸، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۵، این نسخه که رساله سوم است شامل مسأله خمس و برخی مسائل دیگر است.

* * *

ش ۳۵۵۴، ۳۶ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۵. این نسخه رساله چهارم و شامل مباحث قطع می‌باشد.

* * *

ش ۳۵۵۳، ۲۶ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. این نسخه رساله پنجم و شامل مباحث اصول عملیه است.

* * *

ش ۳۷۱۵، ۳۳ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. این نسخه رساله ششم و بخشی از کتاب طهارت (میاه) است.

* * *

ش ۳۷۱۷، ۶۰ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۷، این نسخه رساله هفتم و شامل بحث وضو و حیض است.

* * *

ش ۳۵۵۲، ۸۲ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف در ۱۳۲۳، این نسخه رساله هشتم و شامل استصحاب است.

* * *

ش ۳۷۱۶، ۳۴ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. این نسخه رساله نهم و شامل بحث قضاء است. اجازه اجتهاد از مرحوم آخوند خراسانی برای مؤلف در پایان این نسخه است.

* * *

ش ۳۵۵۱، ۱۰۷ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق مؤلف. این نسخه رساله دهم و شامل مباحث الفاظ است. شرح حال مؤلف در پایان این نسخه دیده می شود.

﴿ ۳۳۶ ﴾

الرسالة المحمدية في احكام الميراث الابدية = المحمدية = الارث

(فقه، عربی)

از: یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی، (۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ ق)

رساله‌ای است در بیان احکام میراث و فرائض که بدر خواست شیخ محمد بن احمد بحرانی تألیف و در یک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه تنظیم نموده و در سلخ رمضان ۱۱۵۵ ق در شهر شیراز بپایان رسانده است.

[الذریعة ۲۲۴/۱۱ - مرعشی ۶۷/۵ - الفبایی آستان قدس ۲۸۰/].

آغاز: «اما بعد حمد الملك المانح بماله من المحامد والممادح والصلاة على ابوابه الذين بهم يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح محمد وآله الملاذ في كل معضل...».

انجام: «... في محروسة دار العلم شيراز صانها الله تعالى عن الاعواز بتاريخ سلخ الشهر المبارك شهر رمضان من السنة الخامسة والخمسين بعد المائة والالف حامداً مصلياً مستغفراً».

ش ۲۴۲۹، ۶۴ برگ، ۲۰×۱۶، نستعلیق ۱۲۰۸.

دو نسخه دیگر از این رساله در مجموعه‌ها هست.

﴿ ۳۳۷ ﴾

رسالة وافية ونبذة كافية = الوافية = رساله عملیه

(فقه، عربی)

از: محمد بن شیخ علی بن جعفر کاشف الغطاء

فقه فتوایی مختصری است. مؤلف خود در آغاز هر کتاب فقهی کتابش را رساله‌ای وافیه و نبذه‌ای کافیه می‌نامد. یک دوره فتوهای مؤلف است بدون استدلال.

آغاز: «العالم والجاهل جهلا غیر معذور فیه سواء علما بالتحريم او جهلا جهلا غیر معذور فیه واطلاقه وطهارته ويشترط اباحة الاناء واباحة الاستعمال فلا يجوز بانية فضة او ذهب».

انجام: «وعدم الجلوس تحت الظلال حال التخلّي مع المندوحة وعدم مباشرة... خارج المسجد مع وجود من يقضيها غيره ولو بالاجرة وعدم صعود المكان الكثير الارتفاع وعدم الهبوط الى كثير الانخفاض في المسجد والحمد لله رب العالمين».

ش ۴۴۶، ۶۸ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، شامل طهارت تا حج است. از آغاز افتادگی

دارد. سید محمد نجل سید حسن طباطبائی داماد شیخ جعفر کاشف الغطاء نسخه را مقابله و

تصحیح کرده است. با مهر مربع «محمد بن علی ۱۲۴۲» و این عبارت در پایان، که شاید بخط

مؤلف باشد: «قد شهدوا بصحتها فلا بأس بالعمل بها وانا الجاني».

﴿ ۳۳۸ ﴾

رضوان الآملین فی حاشیة القوانین

(اصول فقه، عربی)

از: محمد بن عبدالصمد حسین شهبهانی اصفهانی (۱۲۸۷ ق)

حاشیه‌ای با عناوین «قوله - قوله» در دو جلد بر کتاب «قوانین الاصول» میرزای قمی (۱۲۳۱ ق) می‌باشد. خطبه این کتاب را یکی از شاگردان مؤلف انشاء نموده است. [الذریعة ۲۴۰/۱۱، مرعشی ۱۱۱/۵، مجلس ۲۳۵/۲۵].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الذي ارشدنا الى قواعد الدين وقوانين الاسلام وهدانا الى معالم اليقين ومدارك الاحكام وسدّدنا لتمهيد قواعد الشرع...».

انجام: «قلت جعلت فداك ارايت ان كان الفقيهان... مع ما فرض فيه جواب السابق بأنّ في السابق جمع الشرطان في احدهما وفقد في الاخر فسئل عن اجتماع احدهما في كليهما وفقد الآخر في احدهما دون الآخر».

ش ۳۵۳، ۲۱۶ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق محمد مهدی بن کریمانی محمد علی جاپلقی المسکن در ۱۳۰۴ در مدرسه الماسیّه اصفهان. این نسخه جلد دوم است.

* * *

ش ۳۷۰، ۲۰۳ برگ، ۲۵×۱۶، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه جلد اول است و تصحیح شده.

آغاز این جلد: الحمد لله الذي هدانا الى الاصول الثابتة والفروع النامية....

﴿ ۳۳۹ ﴾

(کلام، عربی)

الرضیة الحسینیة فی شرح العریضة المهدویة

از: مراد بن علی خان تفرشی (ملا مراد تفرشی) (۱۰۵۱ ق)

اصل و شرح کتاب از خود مؤلف است که با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است. و مطالب آن بر اساس اعتقادات شیعه است.

[الذریعة ۲۴۱/۱۱ و ۲۶۰/۱۵]

آغاز: «اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن تشاء وتعزّ من تشاء وتذل من تشاء بيد الخیر انک علی کل شیء قدیر تولج اللیل فی النهار وتولج النهار فی اللیل وتخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی».

انجام: «وعنه علیه السلام ایضا حین سئل بای شیء علم المؤمن انه مؤمن قال بالتسلیم لله والرضا فیما ورد علیه من سرور او سخط وعنه علیه السلام ایضا قال... رسول الله ﷺ یقول لشیء قد... کان غیره».

ش ۳۱۳، ۲۵۰ برگ، ۲۶×۱۳، نسخ ۱۰۳۹، تصحیح شده، واقف: سید محمد جزائری در

ش. ۴۳/۱/۱۵

﴿ ۳۴۰ ﴾

(فقه، عربی)

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة = شرح اللمعة

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق)

شرح مزجی است بر کتاب «اللمعة الدمشقیة» شهید اول. در این شرح عبارتها و مطالب مشکل توضیح داده می شود و گاهی به طور مختصر اشاره به ادله نیز می کند. و تألیف آن به سال ۹۵۷ به پایان رسیده است و در دو جلد تنظیم شده است.

[الذریعة ۲۹۰/۱۱، مرعشی ۳۶۱/۱، مجلس ۳۴۲/۱۰ و ۲۸۸/۲۵، مشارع ۴۹۶]

آغاز: «الحمد لله الذی شرح صدورنا بلمعة من شرائع الاسلام کافیه فی بیان

الخطاب ونور قلوبنا من لوازم دروس الاحکام بما فيه تذكرة وذكرى لاولى الالباب...».

انجام جلد اول: «ولو اختلفا في الحصه حلف المالك لان التمام تابع للاصل فيرجع الى مالكة في مقدار ما اخرج منه عن ملكه مع اصاله بقاء غيره وعدم انتقاله وملك الغير له وفي المدة يحلف المنكر لاصالة عدم ما يدعيه الاخر من الزيادة».

انجام جلد دوم: «هذا آخر اللمعة ولم نذكر فيها... وهو مشهور بين الاصحاب... او وقع فيه من خلل في ايراد انه هو الغفور الرحيم».

ش ۴۷۷، ۲۱۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۲۷، از طهارت تا آخر مساقات را دارد (جلد اول).

* * *

ش ۹۰۰، نسخ عبدالرزاق بن حاج سيد مهدی رضوی در ۱۲۶۳. جلد اول.

* * *

ش ۹۴۹، ۲۳۶ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ جعفر بن الله وردی طهرانی در ۱۲۶۲. جلد دوم.

* * *

ش ۹۵۲، ۳۴۳ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ ۱۲۲۹. دوره کامل. خطبه کتاب را ندارد.

* * *

ش ۹۵۹، ۲۵۰ برگ، ۳۰×۱۸، نسخ امامقلی بن محمد صادق مرندی در ۱۲۲۰ در تبریز در مدرسه طالبیه. جلد اول.

* * *

ش ۹۶۸، ۱۸۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ ۱۲۴۲، حواشی از سلطان دارد. تصحیح شده. جلد اول.

* * *

ش ۹۷۶، ۱۵۰ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق حاجی محمد تقی رضاقلی آشتیانی در ۱۲۴۸، تصحیح شده. جلد اول.

* * *

ش ۹۸۰، ۲۰۸ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ آقا سید شجاع حسن موسوی در ۱۲۶۳، با مهر «عبدۀ سید حسن الموسوی» جلد دوم.

* * *

ش ۹۸۱، ۱۸۵ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ علی بن ذکر علی در ۱۲۳۱. جلد دوم.

* * *

ش ۹۸۲، ۲۴۸ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ حسن نائینی اصل (محرر شریعات) در ۱۲۶۹، جلد اول.

* * *

ش ۹۸۴، ۲۱۸ برگ، ۲۸×۱۹، نستعلیق ۱۲۲۰ در باکوبه. تصحیح شده، جلد اول.

* * *

ش ۹۹۶، ۲۷۵ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ بی‌تاریخ، حواشی از سلطان دارد و تصحیح شده. جلد دوم.

* * *

ش ۱۱۰۱، ۳۱۱ برگ، ۲۵×۱۷. نسخ محمد نصیر بن حسن علی تلکابای در ۱۰۸۹، حواشی از سلطان و اقا جمال دارد و در پایان فائده‌ای تحت عنوان «مکاتبة السلطان علی بن مؤید ملک خراسان للشیخ السعید الشهید مصنف الاصل التي اشار اليه الشارح فی شرح دیباجة الكتاب» دیده می‌شود. جلد دوم.

* * *

ش ۱۵۹۰، ۲۲۰ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ ۱۲۵۳ در مدرسه حاجی صفر علی هروی. با چند فائده در اول و آخر نسخه. جلد دوم.

* * *

ش ۱۶۰۱، ۳۲۷ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ ۱۲۸۵. حاشیه و تصحیح از احمد بن محمد نصیر الحسینی الشیرازی با مهر بیضوی «عبدۀ احمد بن محمد نصیر الحسینی» دارد. واقف: حاج شیخ (سید) محمد تقی خوانساری. دوره کامل است.

ش ۱۶۰۲، ۲۵۲ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ هادی بن محمد حسن التنکابنی مولداً و الخلیخالی اصلاً
در ۱۰۴۳، با مهر بیضوی «یا هادی المضلین» جلد دوم.

* * *

ش ۱۶۲۹، ۲۰۰ برگ، ۲۷×۱۴، نستعلیق محمد جعفر حسینی خاتون آبادی در ۱۲۶۴. چند
فائده فقهی در اول کتاب و یک فائده در آخر نسخه درباره شعر حافظ: (کشتی شکستگان یا
کشتی نشستگان) به نظم. جلد اول.

* * *

ش ۱۶۳۸، ۲۵۰ برگ، ۳۰×۱۹، نستعلیق تاج الدین بن حاج عبدالرزاق مرندی ساکن بناب در
۱۲۶۲ جلد اول.

* * *

ش ۱۶۴۰، ۱۹۱ برگ، ۲۹×۲۰، تحریر محمد حسن بن محمد خوانساری در ۱۲۶۱. دوره کامل.

* * *

ش ۱۷۸۶، ۲۳۷ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ بی تاریخ. جلد دوم.

* * *

ش ۱۹۰۹، ۲۲۰ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ محمد بن فخر الدین الحسینی السبزواری در ۹۶۱ در
تبریز. جلد اول.

* * *

ش ۱۹۸۶، ۲۰۹ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ ۱۲۳۰. جلد اول (یا دوم).

* * *

ش ۲۰۰۴، ۲۳۳ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ بی تاریخ (تحریر سده ۱۳) با مهر بیضوی «لا اله الا الله
الملك الحق المبين محمد علی» در برگ آخر. جلد اول.

* * *

ش ۲۰۳۵، ۲۷۳ برگ، ۲۶×۱۶، نسخ عنایت الله در ۱۱۱۲ در دار السلطنه لاهور. جلد دوم، ناقص.

* * *

ش ۲۴۹۳، ۲۹۶ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ بی تاریخ. جلد دوم، ناقص.

* * *

ش ۳۱۲۰، ۱۹۳ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ ابوطالب بن جمال الدین موسوی در ۱۲۶۷، جلد دوم.

* * *

ش ۳۱۳۳، ۱۷۹ برگ، ۳۲×۲۰، نسخ علی بن مشهدی سلیمان الترمذی در ۱۲۶۴، جلد دوم.

* * *

ش ۳۵۸۴، ۳۹۱ برگ، ۳۶×۲۰، نسخ محمد نصیر جابری انصاری در ۱۰۸۸. دوره کامل.

* * *

ش ۳۵۹۴، ۳۸۸ برگ، ۳۲×۱۹، نستعلیق محسن بن عبدالله یامچی مرندی در ۱۲۵۱. دوره کامل.

* * *

ش ۳۶۰۰، ۳۰۸ برگ، ۳۱×۱۸، نسخ محمد سالم بن محمد شریف الخوانساری در ۱۰۷۸. تصحیح شده. دوره کامل.

* * *

ش ۳۶۰۸، ۱۶۸ برگ، ۳۰×۱۸، نسخ حواشی از سلطان دارد. با مهر مربع «محمد حسین بن عبدالرحیم» جلد اول.

* * *

ش ۳۶۳۶، ۱۹۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ بی تاریخ. اهدائی محمد علی خوانساری. دوره کامل.

* * *

ش ۳۶۵۶، ۱۶۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ بی تاریخ. حواشی از سلطان دارد. جلد اول.

ش ۳۶۶۳، ۲۸۳ برگ، ۳۲×۲۲، نسخ ۱۲۳۶، دوره کامل.

* * *

ش ۳۶۷۹، ۱۸۶ برگ، ۲۷×۱۸، نستعلیق محمد علی بن محراب لاریجانی در ۱۲۳۴. جلد دوم.

* * *

ش ۳۶۹۳، ۱۳۳ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ محمد هادی بن محمد اسماعیل کرونی اصفهانی در ۱۲۶۷ یا ۱۲۷۱ در نجف اشرف. جلد اول.

* * *

ش ۳۸۳۷، نسخ بی تاریخ. فقط چند برگ از جلد اول است. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۳۹۸۷، نسخ بی تاریخ. تصحیح شده. جلد اول.

* * *

ش ۳۹۸۸، ۱۵۰ برگ، ۲۹×۲۱، نسخ بی تاریخ، حاشیه از سلطان و نیز با امضاء «منه» دارد. جلد دوم.

* * *

ش ۴۰۳۲، ۲۹۷ برگ، ۳۴×۲۲، نسخ بی تاریخ، تصحیح شده، حاشیه از سلطان و دیگران دارد. دوره کامل.

* * *

ش ۴۱۸۲، جلد دوم، تحریر ۱۲۳۵.

﴿ ۳۴۱ ﴾

روضة العطر

(طب، عربی)

از: محمد بن محمود بن حاجی شیروانی از علماء عامّه

از کتاب‌های مختلفی همچون قانون، حاوی، قراپادین، ذخیره، ارشاد، منهجین،

دستور و غیره همراه با تجربیات جدید خودش و دیگران گرد آورده است.

[کشف الظنون ۹۲۸/۱]

آغاز: «الحمد لله الذي انعم للانسان احسن التقويم... لما اتفق الآراء على ان علم الطب المعبر عنه بعلم الابدان يتلو علم الاديان في الشرف وعلو الشأن واحتياج الانام اليه في امر المعيشة».

انجام: «شیاف دینار جون ینفع وجع العین الشدید والحرارة المفرطة اخلاطه اقليميا الذهب وزعفران ومربطارخ ونشا ونحاس محرق... تجمع الادوية مدقوقة منخولة وتعجن ويحبب ويجفف في الظل ويستعمل من شیاف ابيض ینفع ابتداء الرمد وحرقة العین اخلاطه».

ش ۸۱۸، ۲۹۶ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

﴿ ۳۴۲ ﴾

روضة المتقين في شرح اخبار الائمة المعصومين = شرح الفقيه (حدیث، عربی)

از: محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (مجلس اول) (۱۰۷۰ ق)

شرح مهمی است بر کتاب «من لا یحضره الفقیه» شیخ صدوق (۳۸۱ ق) با اشاره به رجال سندها و تعیین حدیث از جهت صحت و ضعف. این کتاب بنا بر تقسیم مؤلف در شش جلد می‌باشد و جلد آخر به سال ۱۰۶۳ پایان یافته است. و در ۱۴ جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۳۰۲/۱۱، مرعشی ۲۰۴/۷، مجلس ۲۵۷/۲۵، الفبایی آستان قدس ۲۹۰].

ش ۳۵۲۳، ۸۹ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از خمس تا بخشی از حج را دارد و

اول و آخرش افتادگی دارد. علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۳۹۹۱، ۶۱ برگ، ۱۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از کتاب حج است.

ش ۴۰۴۱، ۱۰۹ برگ، ۲۶×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از کتاب حج است. با یادداشت
تملک حسن بن حسین حسنی با مهر بیضوی «عبده حسن...».

﴿ ۳۴۳ ﴾

روضة الواعظین وبصيرة المتعظین (حدیث، عربی)

از: ابوعلی محمد بن احمد بن علی فتال نیشابوری

این کتاب در دو جزء مشتمل بر چند مجلس درباره فضیلت عقل و علم و معرفت
حضرت باری، نبوت نبی اکرم صلوات الله علیه وآله، امامت ائمه اطهار علیهم السلام، فضائل
اولاد ایشان و... ایام و شهور مقدسه و موانع و جهان پس از مرگ است. وی قبل از
بحث در موضوعات آیات چند از قرآن کریم و روایات صادره را می‌آورد اما اسانید را
به جهت اشتغال نیاورده است.

[الذریعة ۳۰۵/۱۱، آستان قدس ۲۶۹/۱۴، سپهسالار ۷۵/۵، مشار عربی].

آغاز: «الحمد لله استتماماً لنعمته واستسلاماً لربوبيته واستعصاماً من معصيته...
فأني كنت في عنفوان شبابي قد اتفقت لي مجالس وعرضت لي محافل والناس
سألوني عن اصول الديانات...».

ش ۳۶۵۰، ۲۴ برگ، ۳۰×۲۰، نستعلیق محمد حسین بن عبدالله الشریف حسنی اصفهانی.

بخشی از این کتاب است تا مجلس فی ذکر الامامة. تصحیح شده است.

﴿ ۳۴۴ ﴾

روض الجنان فی شرح ارشاد الاذهان (فقه، عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق)

شرح مزجی است بر «ارشاد الاذهان الی احکام الایمان» علامه حلی. این شرح به
تاریخ ۲۵ ذی قعدة ۹۴۹ انجام یافته است.

[الذریعة ۲۷۵/۱۱، مرعشی ۱۶۳/۲، الفبایی آستان قدس ۲۸۷].

آغاز: «اللهم نور قلوبنا بهدایتک والحظ وجودنا بعین عنایتک انک انت الوهاب».
ش ۱۴۱، ۳۹۹ برگ، ۲۷×۱۵، نسخ ۱۰۷۴. شامل طهارت و صلاة. تصحیح شده است.

﴿ ۳۴۵ ﴾

رياض السالکين فی شرح صحیفة سید الساجدین = شرح الصحیفة

(دعا، عربی)

از: سید صدرالدین علی بن احمد مدنی شیرازی (سید علیخان) (۱۱۲۰ ه. ق)
شرحی است مفصل بر «صحیفة سجّادیه» امام سجّاد علیه السلام که به نام شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۳۵ ه. ق) تألیف شده و روضه پنجاه و سوم به روز چهارشنبه ۱۱ شوال ۱۱۰۶ به پایان رسیده است. این کتاب دارای پنجاه و چهار روضه است به شماره دعاهای صحیفة و هر روضه دارای خطبه جداگانه می باشد. اول قطعه‌ای از دعا را نقل می کند سپس به شرح آن می پردازد و در شرح به جنبه‌های ادبی توجه کامل دارد. مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۳۲۵/۱۱، مرعشی ۴۰/۳، سپهسالار ۲۸/۲، مجلس ۳۲۰/۲۵].

ش ۱۶۴۵، ۴۲۳ برگ، ۳۰×۲۰، نستعلیق محمد حسین بن استاد الملک الخسروشاهی در ۱۱۳۰ از روی نسخه‌ای که صورت خط مؤلف را داشته و در ۱۱۳۱ با نسخه دیگری مقابله شده است.

این نسخه کمی نقص دارد.

* * *

ش ۳۶۴۱، ۲۷۶ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ محمد صادق حسینی. با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد جواد الحسنی» این نسخه از دعای ۴۲ به بعد را دارد.

﴿ ۳۴۶ ﴾

رياض المسائل = شرح کبیر

(فقه، عربی)

از: سید علی بن محمد علی طباطبائی حائری (۱۲۳۱ ق)

شرح مزجی است بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلی. شارح چون شرح کوتاه دیگری بر همین کتاب دارد. لذا این کتاب به «الشرح الکبیر» نیز شهرت یافته است.

[الذریعة ۳۳۶/۱۱، مرعشی ۲۸۱/۶، مجلس ۳۵۶/۲۵، مشار عربی ۵۰۱].

آغاز: «الحمد لله كتاب الطهارة واركانه اربعة...».

ش ۱۸۸، ۱۵۹ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ ۱۲۶۴. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جعفر بن محمد ابراهیم...» متاجر تا وقف است.

* * *

ش ۱۸۹، ۳۰×۲۱، نسخ میرزا محمد بن میرزا هاشم برای شیخ محمد جعفر در ۱۲۶۲. ارث تا دیات است. تصحیح و مقابله شده است.

* * *

ش ۱۹۰، ۱۹۱ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد بن محمد باقر حسینی برای همان شیخ محمد جعفر در ۱۲۶۳. زکات تاجهاد را دارد. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جعفر بن محمد ابراهیم...».

* * *

ش ۲۰۴، ۱۹۰ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ ابوالقاسم بن محمد علی اصفهانی در ۱۲۴۱ یا ۱۲۴۷، طهارت و صلاة است.

* * *

ش ۲۰۵، ۱۷۴ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ بی تاریخ. قضاء و شهادات تا پایان کتاب را دارد.

* * *

ش ۴۴۱، ۲۹۶ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق رجب علی بن صفر علی در ۱۲۵۸. طهارت و صلاة است.

* * *

ش ۴۴۲، ۲۶۶ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق بی‌تاریخ، از عتق تا آخر کتاب را دارد.
با این یادداشت از حاج میرزا محمد ارباب قمی: نسخه خوبی است برای تصحیح نسخ مطبوعه لازم است.

* * *

ش ۴۵۰، ۳۵۴ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق احمد التقوی الموسوی در ۱۲۶۱ یا ۱۲۱۶. طهارت و صلاة است.

صورت اجازه وحید بهبهانی برای صاحب ریاض بر روی برگ اول این نسخه دیده می‌شود.
در ۱۲۶۱ مقابله و تصحیح شده است با مهر بیضوی «عبدہ الراجی جعفر بن محمد». وقفنامه حاجی ابوالحسن طهرانی مورخ ۱۲۳۱ دارد..

* * *

ش ۱۲۲۳، ۲۵۹ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق بی‌تاریخ. با مهر بیضوی «محمد ابراهیم بن احمد بن محمد علی» بر برگ اول و مهر بیضوی «المتوکل علی الله حسن بن عبد الله الحسینی» در برگ آخر. این نسخه نکاح تا آخر لعان را دارد.

* * *

ش ۱۲۳۲ یا ۱۲۳۱، ۲۱۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ سید عباس در ۱۲۵۰. حج و جهاد است.

* * *

ش ۱۲۳۳، ۲۴۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محب علی بن مراد علی لاهیجی در ۱۲۲۴. نکاح تا لعان را دارد.

* * *

ش ۱۳۲۱، ۱۴۵ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ بی‌تاریخ. ارث تا آخر کتاب قضاء را دارد.

ش ۱۶۳۶، ۲۵۲ برگ، ۲۸×۱۹، نستعلیق نجفقلی الحسینی الشیروانی در ۱۲۳۰. طهارت تا اعتکاف است.

* * *

ش ۱۶۳۷، ۳۲۴ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ ۱۲۵۹. زکات تا وصایا را دارد.

* * *

ش ۱۶۴۳، ۲۱۷ برگ، ۳۰×۱۷، نستعلیق ۱۲۶۱. (جلد اول که نیمی از کتاب است).

* * *

ش ۱۶۶۴، ۱۱۶ برگ، ۲۸×۱۶، نسخ محمد قلی بن فتحعلی در ۱۲۵۶. این نسخه حج است.

* * *

ش ۱۹۶۹، ۱۸۰ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ بی تاریخ. با مهر بیضوی «المتوکل علی الله الغنی عبده حسن الحسینی» این نسخه کتاب صلاة است.

* * *

ش ۲۰۵۷، ۱۹۸ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق عبدالله بن یوسف جیلانی. با مهر بیضوی «المتوکل علی الله الغنی حسن الحسینی» و مهر بیضوی «عبده محمد ابراهیم بن احمد». این نسخه کتاب عتق تا لقطه را دارد.

* * *

ش ۲۰۹۸، ۱۳۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ بی تاریخ. با مهر بیضوی «یا صالح المؤمنین» بر برگ آخر. بیع تا وصیت است. در این نسخه تاریخ تالیف ۱۱۸۹ ذکر شده است.

* * *

ش ۲۲۸۰، ۲۶۷ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق جهانگیر بن آواش (کذا) در ۱۲۲۷. مکاسب محرمة تا وصیت را دارد.

* * *

ش ۲۲۹۲، ۲۶۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ عبدالعلی بن ملا عبدالله در ۱۲۶۷. تجارت تا اوائل نکاح است.

ش ۲۳۲۷، ۱۲۳ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق محمد نبی بن فضل الله توسرکانی در ۱۲۵۱ در نجف اشرف با مهر بیضوی «محمد بن فضل الله» در پایان نسخه. رهن تا وصیت را دارد.

* * *

ش ۳۵۹۳، ۱۸۲ برگ، ۳۱×۲۱، نستعلیق بی تاریخ. طهارت تا صلاة مسافر را دارد.

* * *

ش ۳۶۸۸، ۳۰۴ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ بی تاریخ. جهاد و حج را دارد.

* * *

ش ۳۷۶۶، ۳۱۲ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق بی تاریخ جلد اول تا حج را دارد و ناقص است.

﴿ ۳۴۷ ﴾

الزبد = الغية فی الفقه

(فقه، عربی)

از:؟

الفیه منظوم در فقه اهل سنت است که بگفته مؤلف برای یادگیری اطفال و مبتدیان سروده است؛ از کتاب طهارت تا ایلاء و یک خاتمه در علم تصوف مباحث کتاب را تشکیل می‌دهد:

وبعد هدی زبد نظمته‌ها	ابیاتُها الف بما قد زدتها
يسهل حفظها على الاطفال	نافعة لمبتدی الرجال

آغاز:

«الحمد للآله ذی الجلال	وشارع الحرام والحلال
ثم صلاة الله مع سلامی	على النبی المصطفى التهامی...»

انجام:

«... ثم الصلاة والسلام ابدا	على النبی الهاشمی احمداً
والآل والصحاب...	وحسبنا الله تعالى وكفى»

ش ۳۴۰۴، ۴۱ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ ۱۲۰۷.

﴿ ۳۴۸ ﴾

زبدة الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱)

کتاب مختصری است در علم اصول فقه که در پنج منهج تنظیم شده است. در یک نسخه تاریخ تألیف سال ۱۰۰۸ ه ذکر شده است.

[الذریعة ۱۹/۱۲، مجلس ۲۲۷/۱۱ و ۲۴۲/۲۵، مشار عربی ۵۰۴، مرعشی ۵۹/۱].

آغاز: «بسمله، انّ ابهى اصل یتنی علیه الخطاب واولی قول فصل ینتهی الیه اولو الالباب».

انجام: «والزم ما هو اقرب الی التقوی والحمد لله علی نعمائه والصلاة علی سید انبیائه و اشرف اولیائه».

ش ۴۴۸، ۹۰ برگ، ۲۰×۱۴. نسخ ۱۲۲۳، با یادداشت تملک با مهر بیضوی «عبد محمد

حسین». به خواهش ملا محمد تحریر شده است.

* * *

ش ۷۰۵، ۶۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن استاد تقی کدی در ۱۲۱۷، علامت تصحیح دارد. با

مهر بیضوی «الهی... محمد المحمود» حواشی با امضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۱۳۴۹ (باید مراجعه شود).

* * *

ش ۱۳۵۵، ۸۲ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ محمد علی بن محمد طباطبائی در ۱۲۴۶ یا ۱۲۶۴. با

یادداشت تملک «محمد حسین بن محمد علی بن سید محمد بن علی اکبر بن میر میران ابن

میر ابوالبقاء» و مهر بیضوی «یا خلیل الله ۱۳۲۷» حواشی با امضاء «منه رحمه الله» دارد.

ش ۱۳۷۲، ۷۸ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ بی‌تاریخ. با مهر بیضوی «بهاء الدین محمد» در آخر نسخه و یادداشتی در اول نسخه مورخ ۱۳۵۷ با امضاء «احمدی بیان» که گفته است این نسخه در زمان شیخ بهائی استنساخ شده و مهر بیضوی (بهاء الدین محمد) در آخر نسخه دال بر این مطلب است. دو جای کتاب علامت بلاغ دارد و حواشی با امضاء «منه مدّ ظله العالی» و «منه رحمه الله» دارد.

* * *

ش ۳۰۷۱، ۷۱ برگ، ۱۲×۶، نستعلیق سده ۱۱. دو برگ اول نونویس است و حواشی فراوان دارد.

* * *

ش ۳۷۳۰، ۴۰ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ ابوالفضل بن ابوالقاسم حسینی در ۱۳۰۸.

﴿ ۳۴۹ ﴾

زبدة البیان فی براهین احکام القرآن = آیات الاحکام (تفسیر و فقه، عربی)

از: ملا احمد بن محمد اردبیلی (مقدس اردبیلی) (۹۹۳ ق)

تفسیر آیات احکام قرآن است به ترتیب کتابهای فقهی از طهارت تا دیات، با استدلال.

[الذریعة ۲۱/۱۲، مرعشی ۳۷۷/۸، و ۱۸۵/۲۰، مجلس ۳۸۸/۲۵، مشار، عربی «۶»].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين... اعلم انّ هنا فائدة لا بدّ قبل الشروع في المقصود من الاشارة اليها وهي انّ المشهور بين الطلبة أنّه لا يجوز تفسير القرآن بغير نصّ واثراً...».

انجام: «وانت عرفت أنّه ليس بجيد ومثل هذا فعل في كثير من الآيات حيث عمّمت مع كون سبب النزول خاصاً لما مرّ ثم على تقدير التخصيص ايضاً لا يبعد التعميم لفهم العلة فيستخرج الباقي فتأمل».

شماره سیصد و شصت، علامت بلاغ دارد با مهر بیضوی با سجع «افوض امری الى الله عبده محمد علی» و مهر بیضوی با سجع «عبده محمد علی بن علینقی الحسنی»، با یادداشت در برگ دوم: «شیخ محمد علی واعظ تویسرکانی ۱۳۴۰» آمده است، واقف: حاج آقا محمد مقدس اصفهانی».

ش ۱۹۵، ۳۶۰ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ عنایت الله بن نعمت الله فراهانی در ۱۰۸۰. علامت تصحیح دارد. با مهر بیضوی «افوض امری الى الله عبده محمد علی» و «عبده محمد علی بن علینقی الحسنی» و یادداشت تملک «شیخ محمد علی واعظ تویسرکانی ۱۳۴۰». واقف نسخه: حاج آقا محمد مقدس اصفهانی رحمه الله علیه.

* * *

ش ۲۲۳، ۳۶۱ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ ۱۱۲۴، با مهر بیضوی «عبده علی الطباطبائی ۱۳۷۲».

* * *

ش ۳۳۷، ۳۶۳ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ محمد رفیع بن صفات الله نائینی در ۱۰۹۷. با وقفنامه با مهر مستطیل «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده مرتضى ... ۱۲۴۳».

* * *

ش ۲۰۳۸، ۲۵۹ برگ، ۲۶×۱۵، نسخ قاسم بن خیر الله حسینی شیرازی در ۱۰۸۰. از آغاز افتادگی دارد. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۲۹۰، ۲۰۰ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق محمد حسین بن سعدالدین غفاری در ۱۰۰۲ در مشهد حائر حسینی علیه السلام. حاشیه نویسی دارد و نسخه نفیس و ارزشمندی است.

﴿ ۳۵۰ ﴾

زبدة الدعوات والزیارات

(دعا، عربی)

از:؟

مجموعه‌ای است از برخی ادعیه و زیارات معروفه همچون کمیل، سمات، زیارت عاشورای اباعبدالله (علیه السلام) که با چند سوره از قرآن کریم آغاز شده است. و این نسخه برای چاپ تهیه شده بود.

ش ۴۱۴۰، ۳۱۰ برگ، ۱۶×۹، نسخ بی‌کا، بی‌تا، آغازش سوره یس و انجامش زیارت حضرت معصومه (علیه السلام) است.

﴿ ۳۵۱ ﴾

الزبدة فی شرح قصیده البردة = شرح قصیده البردة

(عربی)

از: شیخ زین الدین خالد بن عبدالله الازهری (۹۰۵)

مؤلف این شرح را مفصل بر «قصیده برده بوصیری» نگاشته سپس آن را تلخیص نموده است و بنا به گفته کشف الظنون این شرح در سال ۹۰۳ به اتمام رسیده است.

[کشف الظنون ۱۳۳۲/۲، فهرست مجلس ۱۱/۳۸، سرکیس ۸۱۲/۱].

آغاز: «أما بعد حمد الله مستحق الحمد والتهليل والتسبيح والتكبير والصلاة والسلام على سيدنا محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) صاحب الوجه المليح والقدر الرجيع واللسان الفصيح...».

انجام: «والالحن... والاولطان فأنك امرتنا بالصلاة عليه قديماً فقلت ان الله وملائكته يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليماً».

ش ۱۲۸۴، ۳۹ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ محمد بن سلیمان در ۱۲۲۳. این نسخه را کاتب برای

استادش مولانا مولوی ملا مصطفی مشهور به ذهابی نوشته است.

﴿ ۳۵۲ ﴾

الزكاة = کتاب الزكاة = ودائع النبوة

(فقه، عربی)

از: محمد هادی بن محمد امین نجفی (شیخ هادی طهرانی) تهرانی (۱۳۲۱ ق)
 فقه استدلالی مفصلی است در باب زکات. بنا به قول آقابزرگ ممکن است این کتاب بخشی از «ودائع النبوة» مؤلف باشد. این نسخه ابتدا و انتها ندارد اما بر روی برگ اول، آن را به مرحوم آقا شیخ هادی تهرانی متعلق دانسته‌اند.

[الذريعة ۴۴/۱۲]

آغاز: «كما يظهر من المحكى عن الاستاذ البهبهاني فيه رد السبزواري حيث نقل الخلاف في ذوى الأدوار فاورد عليه بان الخلاف المتوهم لا اصل له».

انجام: «وعلى هذا يكون دعوى صاحب المدارك رحمته الله والفاضل الهندى رحمته الله اتفاق العلماء على انه لو وجدت الشروط بعد الهلال لم تجب وقبله تجب... من دعوى الاتفاق فى خصوص الضيف والولد دون سائر الشرائط».

ش ۴۰۸۳، ۳۸۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ بی تاریخ، آغاز و انجام افتادگی دارد.

﴿ ۳۵۳ ﴾

زهر الربيع فى الطوائف والملح والمقال البديع

(عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله موسوی (سید نعمت الله جزائری) شوشتری

(۱۱۱۲ ق)

کتابی است در دو جلد که جلد اول آن اقبال عامه یافته است چون برای دفع هم و غمی که از فوت فرزند محبوبش حاصل شده بود مطایباتی وارد کرده بود. ظاهراً این کتاب پس از «انوار النعمانية»، «مقامات النجاة» و «مسکن الشجون» نگاشته شده است. تاریخ تالیف ۱۱۰۹ در اصفهان.

آغاز: «سبحانک یا من جعلت عنوان صحیفة الامکان دالا على وحدانیتک

وتقدست يا من فطرت خلائقک فطرة ظهرت منها اثار صمدانيتک فليس فى خلق الرحمن...».

انجام: «فان رجع فهو دور وان لم يرجع فهو تسلسل وان وقف فهو التقاء الساکنين وحيث انتهى الكلام الى السكون فليسكن القلم هنا...».

ش ۱۵۴، ۱۸۸ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ احمد بن نجف ورنوانی رودباری در ۱۲۴۱ - جلد اول است. وقفنامه مورخ ۱۲۴۳ و مهر مربع «افوض امری الى الله عبده محمد امين...» و علامت تصحيح دارد.

﴿ ۳۵۴ ﴾

زيارة الجامعة الكبيرة (عربی)

از: امام ابوالحسن علی بن محمد النقی علیه السلام
آغاز: «بسمله السلام علیکم یا اهل بیت النبوة وموضع الرسالة ومختلف الملائكة...».

انجام: «... فی زمرة المرحومین بشفاعتہم انک انت ارحم الراحمین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهرين وسلم تسليماً».
ش ۲۴۷۷، ۲۱ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۲۴۰. در حاشیه اش اضافات و تصحیح آمده است.

﴿ ۳۵۵ ﴾

زیج الخاقانی فی تکمیل الزیج الایلخانی (نجوم، عربی)

از: غیاث الدین جمشید بن مسعود کاشانی (۸۳۲ق)
این زیج در تکمیل زیج ایلخانی است. این مطلب در الذریعة به نقل از «مفتاح الحساب» کاشانی آمده است.

[الذریعة ۷۲/۱، ۸۵/۱۲، دانشگاه ۱۹۹۵/۱۰، نسخه‌های خطی، منزوی ۳۰۱/۱].

آغاز: «جدول حركة الشمس فى السنين العرب الهجرية... بالرصد الجديد الخ بیک...».

انجام: «جدول است».

ش ۳۷۴۹، ۷۳ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ سده ۱۱، با مهر بیضوی «المتوکل على الله الخالق المنعم محمد صادق بن محمد تقی» با یادداشت تملک با مهر مربع «عبدہ محمد حسین بن محمد اشرف ۱۱۱۹».

﴿ ۳۵۶ ﴾

السّر المصون فی شرح رسالة بیون = شرح رسالة بیون (کیمیا، عربی)

از: اید مر بن علی بن اید مر جلدکی، (- ۷۵۰ ق)

رساله‌ای متوسط در اصول و مبانی کیمیا که در شرح رساله‌ای در کیمیا تالیف «بیون برهی هندی» نگاشته شده و در عرض دو هفته در ذیعقده ۷۴۴ ق در شهر قاهره پایان یافته است.

[دانشگاه تهران ۹۷۳/۳ - الفبایی آستان قدس / ۳۰۵، ریحانة الادب ۲۷۱/۱].

آغاز: «الحمد لله الذى شهدت بربوبيته عجائب المصنوعات الاحد الفرد المحض من كل الوجوه والجهات تعالى ان تحيط به اجناس المقولات (المعقولات ظ) وتقديس ان يدركه انواع المدركات...».

انجام: «... ان يتقذنى واياك من سنة الغفلات انه مجيب الدعوات عواد بالخيرات وقد ان لنا ان نقطع الكلام والحمد لواهب العقل ومفيض الرحمة لا اله الا هو رب العرش العظيم».

ش ۲۸۲۳، ۶۰ برگ، ۱۷×۱۰، نسخ ۸۹۸ با سرلوح و جدول زرین، نسخه نفیسی می باشد و با نسخه اصل مقابله شده است و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۳۵۷ ﴾

سبیل الجنة

(اصول فقه، عربی)

از: محمد هاشم بن عبدالرحیم موسوی قزوینی (؟)

مباحث اصول فقه را به روش استدلالی با نقل اقوال دانشمندان علم اصول مخصوصاً متأخرین آنان در پنج جلد گرد آورده است. در الذریعة و فهرست مرعشی بدون نام مؤلف یاد شده است. کتاب با عناوین «الزهر»، «الفائدة» بیان شده و از بسیار از علمای اصول شیعه و عامه نقل می‌کند همچون ابن حاجب، سید السند نجفی، علامه حلی و...

[الذریعة ۱۲/۱۳۸].

آغاز: «الحمد لله الذي لا يبلغ مدحته الحامدون ولا يحصى نعمه العادون والذي دل على وجوده بخلقه وبحدوث خلقه على ازليته ليس لازليته انقضاء ولا لاوليته ابتداء... ان علو الانسان في دار المقام...».

انجام: «قرينة على تخصيصه ببعضها كما تقول كان هذا حسناً ويصير حسناً وهو الان حسن فظهوره في الاستمرار ليس وضعياً على ما ذكرنا بل بدليل العقل انتهى ويظهر منه ايضا ان اسم الفاعل لا يدل على الحدوث وضعاً بل في غلبة الاستعمال».

ش ۴۷۴، ۲۴۱ برگ، ۲۱×۱۵. تحریر سده ۱۳. ظاهراً نسخه اصل است این نسخه جلد اول و

شامل مباحث الفاظ تا اشتراك می‌باشد. تصحیح شده و خط خوردگی فراوان دارد.

﴿ ۳۵۸ ﴾

سفينة النّجاة

(کلام، عربی)

از: ملا محمد بن عبدالفتاح سراب تنکابنی (۱۱۲۴ ق)

دارای چهار مقصد است در توحید، نبوت، امامت و معاد. با استدلال و نقل اقوال بسیاری از دانشمندان علم کلام بخصوص در بحث امامت. این کتاب در روز پنجشنبه

چهاردهم جمادی الثانی ۱۱۰۲ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۲۰۲/۱۲، مرعشی ۳۶۱/۵].

آغاز: «سمیته بسفینة النجاة لكونه هاديا للمسترشد الى الائمة المعصومين عليه السلام ومؤدياً الى التمسك بهم الذين مثلهم مثل سفينة نوح التي كان التمسك بها وسيلة النجاة...».

انجام: «... لكن لا يبعد شيء من اللطاف لمن تمسك بسفينة النجاة والولي وهو من اكثر الناس عشرة واكلهم حسنة قليل التهيأ للسفر ظاهر الاغماض عن الرحيل و...».

ش ۱۸۳۱، ۱۹۲ برگ، ۲۴×۱۵، نسخ بی تاریخ، برگ اول و آخرش افتاده.

﴿ ۳۵۹ ﴾

الشافیة

(صرف، عربی)

از: ابو عمرو عثمان بن عمر (ابن حاجب) (۷۸۶ هـ. ق)

متن مختصر و مفیدی است در علم صرف که مؤلف پس از نوشتن «کافی» در علم نحو، آن را نوشته. این کتاب از شهرت فراوانی در حوزه های علمیّه برخوردار است و شرحها و حواشی فراوانی بر آن نوشته اند.

[کشف الظنون ۱۰۲/۲، فهرست مرعشی ۱۲۸/۱، الفبایی آستان قدس ۳۱۷،

فهرست مجلس ۴۱۹/۲۵].

آغاز: «الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فقد سألتني من لا يسعني مخالفته أن الحق بمقدمتي في الاعراب مقدمة في التصريف».

انجام: «وامّا الحروف فلم يكتب منها بالياء غير على وبلى والى وحتى».

ش ۵۷۳، ۱۳۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۲).

ش ۱۰۱۱، ۱۵۳ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ عطاء الله بیک در ۱۰۹۳. حاشیه نویسی دارد. با مهر بیضوی «هارون بن عبدالرحمن ۱۲۳۵» و مهر مربع «یا ابا القاسم ۱۲۵۲».

* * *

ش ۱۰۵۸، ۵۰ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ ۸۵۲.

﴿ ۳۶۰ ﴾

شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: جعفر بن حسن بن یحیی «محقق حلی» (۶۷۶ ق)

از کتب مهم فقه شیعی است و در چهار قسم: عبادات، عقود، ایقاعات و احکام تنظیم شده که هر قسم دارای چند کتاب و در مجموع پنجاه و دو کتاب فقهی را شامل می‌باشد. و حواشی و شروح و ترجمه‌های فراوانی دارد.

[الذریعة ۴۷/۱۳، کشف الظنون ۱۰۳۰/۲، مرعشی ۲۳۲/۱، مشار عربی ۵۳۵، مجلس ۴۱۵/۲۵].

آغاز: «اللهم انی احمدک حمدا یقل فی انتشاره حمد کل حامد... اما بعد فان رعاية الایمان توجب قضاء حق الاخوان والرغبة فی الثواب تبعث علی مقابلة السؤال بالجواب ومن الاصحاب...».

انجام: «قال الشيخ لم یعقل عنه المسلمون من عصيته ولا الکفار ولو قیل یعقل عصبة المسلمون کان حسنا لانه میراثه لهم علی الاصح وحيث اتینا بما قصدناه... انه ولی ذلک القادر علیه».

ش ۲۸۲، ۲۷۸ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ محمد صالح در ۱۲۶۷.

* * *

ش ۳۶۹، ۱۴۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۸۹. از نکاح تادیات را دارد. با مهر بیضوی «الواثق

بالله عباس بن احمد» با تملک مورخ ۱۲۸۹.

* * *

ش ۹۶۵ یا ۹۶۰، ۲۸۶ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ عبدالرشید بن کربلایی حاجی محمد خسروشاهی در ۱۱۱۹. تصحیح شده.

* * *

ش ۹۷۰، ۱۰۶ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ بی تاریخ. طهارت تاوصایا را دارد و حواشی باامضاء (زین).

* * *

ش ۹۷۱، ۳۰۷ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ بی تاریخ، نسخه کامل است برای محمد قاسم بن جمال الدین شوشتری نوشته شده است. با مهر مربع «عبدالمستوکل علی الله عیسی ۱۱۸۳» برگ اول نونویس است. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده.

* * *

ش ۹۸۶، ۴۴۰ برگ، ۲۸×۱۶، نسخ سید علی رضوی در ۱۰۸۴. علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۱۰۱۶، ۱۵۴ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ بی تاریخ. طهارت تا ارث است.

* * *

ش ۱۰۵۴، ۲۱۶ برگ، ۲۳×۱۴، نستعلیق ۱۰۶۴. طهارت تاوصایا است. واقف شیخ محمد علی کرمانی.

* * *

ش ۱۰۷۵، ۳۶۴ برگ، ۲۵×۱۸، نستعلیق علیرضا بن سید سراج الدین بن سید مسعود بن سید علی بن سید کمال الدین حسین الحسنی الحسینی الطباطبائی البهاء الدین حیدری در ۱۰۸۷. نسخه کامل است.

برگ اول نونویس است. با مهر بیضوی «عبد محمد حسن الرضوی ۱۲۵۵» و مهر مربع «مهدی بن محمد رحیم الرضوی».

* * *

ش ۱۱۶۵، ۸۶ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق بی تاریخ، طهارت تا هبات. ناقص.

* * *

ش ۱۷۱۱، ۹۴ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ بی تاریخ، طهارت تا وصایا را دارد.

* * *

ش ۱۷۸۴، ۱۶۳ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ بی تاریخ. طهارت تا نکاح است.

* * *

ش ۱۷۸۸، ۱۱۰ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ ۱۱۱۲، طهارت تا نکاح است. با مهر بیضوی «عبده
الراجی حیدر بن ابراهیم الموسوی ۱۲۱۷».

* * *

ش ۲۰۳۶، ۳۴۰ برگ، ۲۵×۲۰، نسخ میرزا حسین بن امیر خسرو قهپائی و عبدالقادر بن حیدر
قهپائی در مدرسه شیخ لطف الله و در سال ۱۰۵۶ همین نسخه را میرزا حسین بن امیر خسرو
قهپائی نزد مولانا الفاضل الكامل جمال الدین اردستانی در مدرسه قطیبه قرائت کرده است.
و نیز محمود بن ملاحسن... کوهی در سال... در اصفهان... قرائت کرده است. حاشیه نویسی
دارد و تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۱۸۵، ۲۱۱ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ سده ۱۲، طهارت تا ارث است.

* * *

ش ۳۱۸۹، ۲۱۲ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ محمد بن نظام الدین محمود بن عبدالحمید الانصاری در
سال ۹۷۴. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی «لا اله الا الله الملك الحق
المبین عبده مرتضی الحسینی ۱۱۷۷» روی برگ سوم.

* * *

ش ۳۲۲۵، ۳۲۴ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ امین الدین محمد بن سیف الله قسمت اول در سال ۹۹۶
در اصفهان و بخش دوم در ۱۰۰۲ در بلده طیبه سمنان. با مهر مدور «المتوکل علی الله محمد

امین بن سیف الله ۱۰۰۵» و مربع «من المذنبین محمد معصوم بن محمد امین ۱۰۳۰» روی برگ اول. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد حاشیه با امضاء «مفلح» دارد نسخه نفیسی است.

* * *

ش ۳۲۷۸، ۳۳۰ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ سده ۱۱ و ۱۲، تصحیح شده، با مهر بیضوی «زبید محمد علی اکبر است» و مربع «محمد پیرو دین جعفر ۱۱۵۰» در پایان نسخه.

* * *

ش ۳۲۷۹، ۴۲۷ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ سده ۱۲، حاشیه با امضاء (ع ل رحمه الله) دارد.

* * *

ش ۳۲۸۷، ۲۳۴ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ سده ۱۱، حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده با یادداشت تملک مورخ ۱۱۴۰.

* * *

ش ۳۲۸۸، ۳۵۶ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ محمد بن شیخ ولی در ۱۰۲۶ ساکن قریه آوه، با مهر بیضوی «عبده اسدالله» در پایان نسخه. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. برخی برگها نونویس است.

* * *

ش ۳۷۵۹، ۲۱۳ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ محمد حسین در اصفهان در سال ۱۰۸۵. حواشی دارد و تصحیح شده است.

﴿ ۳۶۱ ﴾

شرح ارشاد الاذهان

(فقه، عربی)

از: محمد هادی بن محمد باقر شریف حسینی خویی،

کتابی مفصل در شرح مزجی «ارشاد الاذهان» علامه حلی (۷۲۶ ق) که کتاب صوم آن در روز چهارشنبه دوازدهم محرم ۱۲۵۸ ق پایان رسیده است. و در آن از شرح

مختصر نافع استاد خود صاحب ریاض یاد می‌کند.

آغاز: «بسمله الحمد لله... وبعد فيقول الفقير الى الله الغني... اني اردت ان اكتب تعليقة على المختصر الشريف والمؤلف المنيف المسمى بالارشاد من مؤلفات شيخنا وامامنا علامة العلماء...».

انجام: «... والحق عدم السقوط ايضا لثبوت موجبها والاصل عدم السقوط بذلك هذا في العامد واما الناسي فلا شيء عليه مطلقا واما الجاهل ففيه الوجهان وقد تم الكتاب».

ش ۳۲۹۱، ۲۶۰ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق. مؤلف در ۱۲۵۸. این نسخه طهارت تا پایان صوم است.

﴿ ۳۶۲ ﴾

شرح الاسباب والعلامات

(طب، عربی)

از: برهان الدین نفیس بن عوض کرمانی (۸۴۲ هـ)

شرح مزجی مهمی است بر کتاب «الاسباب والعلامات» نجیب الدین محمد سمرقندی، و بنا به گفته کشف الظنون. این شرح در سمرقند اواخر صفر ۸۲۷ هـ به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۷۷/۱، ذریعه ۸۲/۱۳، مرعشی ۲۳۷/۳، الفبائی آستان قدس ص ۳۲۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام الايمان الاكملان على من يداوى الارواح بطب الحقيقة ويربى الابدان بعلم الشريعة ويعالج القلوب...».

انجام: «فانها تشد لشد العضو و... بالرتوبات والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب».

ش ۱۰۱۷، ۳۱۳ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ، ناقص، با یادداشت مورخ ۸۸۹ بر برگ اول و یادداشت

تملك شمس الدين محمد بن محمد حسين اصفهاني در ۱۰۷۱، تحرير محمد بن محمود

المشهدی ملقب به غیاث الدین در مدرسه اخلاصیه فی سواد هرات در ۸۹۱. همین نسخه را حمید الدین عبدالرحیم بن شهاب الدین محمود حکیم نزد شهاب الدین محمود حکیم قرائت کرده است.

* * *

ش ۱۱۲۴، ۴۱۶ برگ، ۲۵×۱۴، نسخ بی تاریخ، (تحریر سده ۱۱) با مهر بیضوی «محمد تقی بن محمد رضا الموسوی ۱۲۱۴».

* * *

ش ۱۷۳۸، ۴۰۵ برگ، ۲۵×۱۵، نسخ ۱۰۷۳.

* * *

ش ۱۹۰۰، ۴۶۱ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ ۹۴۱. با سرلوح و جدول زرین.

* * *

ش ۲۱۶۰، ۱۴۲ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق بی تاریخ. این نسخه ناقص است.

* * *

ش ۳۱۱۲، ۲۱۵ برگ، ۲۸×۱۹، نستعلیق محمد ابراهیم بن محمد رضی در ۱۰۵۳ یا ۱۰۸۳، تصحیح شده است.

﴿ ۳۶۳ ﴾

شرح الاعتقادات للصدوق

(عربی)

از: محمد کاظم بن محمد قاسم شریف = سراجا

شرح مفصلی است بر «اعتقادات» شیخ صدوق (۳۸۱ق) که با عناوین «قال - اقول» برگزار شده است و از روایات و نیز اقوال فلاسفه استفاده کرده است. آغاز: «اللهم یا من ازلک نُهیّ لمحاول الافکار والاهوام ودوامک ردع لطامحات العقول والافهام انت الله لا اله الا انت قبل القبل وخالق القبل وبعد البعد».

انجام: «قال الشيخ رضى الله عنه وقد نقل مخالفتونا أنه اذا خرج المهدى عليه السلام نزل عيسى بن مريم عليه السلام فصلّى خلفه ونزوله الى الارض رجوعه الى الدنيا بعد موته».

ش ۷۰۲، ۷۵ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ. بی تاریخ. تصحیح شده، یادداشت مورخ ۱۲۵۶ و ۱۲۵۸ در آغاز نسخه دیده می شود. از انجام ناقص است.

﴿ ۳۶۴ ﴾

شرح الفیه ابن مالک = شرح الفیه ابن عقیل (نحو، عربی)

از: بهاء الدین عبداللّه بن عبدالرحمن (ابن عقیل) (۷۶۹ق)

شرح معروفی است بر «الفیه» ابن مالک، در این شرح متن با علامت «ص» و شرح با علامت «ش» آورده شده است.

[کشف الظنون ۱/۱۵۲، آستان قدس ۱۲/۱۲۲، مشار، عربی ۵۴۱، سرکس ۱/۱۸۷، مجلس ۲۶/۲۴۹].

آغاز: «قال محمد هو ابن مالک / احمد ربی الله خير مالک / مصلیاً علی الرسول المصطفى /... الکلام المصطلح علیه عند النحویین عبارة عن اللفظ المفید...».

انجام: «التزم فی هذا النوع الفک، كذلك التزم فی هلم الادغام... یقل فیهِ هلمم واللّه سبحانه وتعالی اعلم».

ش ۳۷۲، ۱۶۹ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ ۱۱۹۲، در محله بیدآباد اصفهان. هنگامی که محمد موسی بیک و عیسی بیک فرزندان محمد امین بیک افشار و سایر اطفال را در منزل درس می گفته نوشته است.

* * *

ش ۸۳۰، نستعلیق. بی تاریخ. علامت تصحیح دارد و از انجام ناقص است.

* * *

ش ۱۱۴۹، ۲۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ میر طالب بن میر محمد رحیم هزاروی در ۱۱۲۱.

* * *

ش ۲۵۵۳، ۱۴۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد حسین بن محمد مهدی خوانساری در ۱۲۴۴.
حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۳۶۵ ﴾

شرح الفیه ابن مالک = شرح الفیه ابن ناظم
(نحو، عربی)
از: بدرالدین ابو عبدالله محمد بن محمد بن مالک (۶۸۶ ق)
شرحی است که شارح بر ارجوزه «الخلاصة فی النحو» معروف به «الفیه» پدرش
ابن مالک نوشته است.

[کشف الظنون ۱/۱۵۱، مرعشی ۲/۵، مجلس ۲/۱۸۴ و ۷۰/۲۵، مشار، عربی ۵۴۲].
آغاز: «قال الشيخ الامام... اما بعد حمد الله سبحانه بما هو اهله وبماله من المحامد
على ما اسبغ من نعمه البوادي والعوائد والصلاة على النبي... فاني ذاكر في هذا الكتاب
ارجوزة والدي...».

انجام: «... فاعلم بانه قد انتهى غرضه من هذا النظم وانه قد اشتمل على اعظم
المهمات من علم العربية... على ما تفضل علينا من نعمه الجسام وصلاة كافية شافية
وافية على خلاصة الانام...».

ش ۱۸۷۰، ۲۶۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۳۹.

* * *

ش ۲۰۰۵، ۲۶۵ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ بی تاریخ، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲)، از انجام ناقص است.
حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۳۶۶ ﴾

شرح انموذج

(نحو، عربی)

از: جمال الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی

شرحی است با عنوان «قال - اقول» بر «انموذج» جار الله زمخشری که آن را برای علاء الدین احمد بن عماد الدین مفضل کاشی نوشته است.

[الذریعة ۱۱۵/۱۳، آستان قدس ۱۳۱/۱۲، مشار، عربی ص ۵۴۲].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان وصيرها يحترز بها عن الخطأ في اللسان... وبعد فيقول المولى المعظم الامام الأعظم...».

انجام: «ان اردنا أن نقطع كلامنا في ثالث الابواب اذ وفقنا الله لاتمام ما وعدنا في صدر الكتاب والمؤمل ممن يعثر على خلل فيه ان يصلحه بكرمه ويعصمني... لومة فيه فاني...».

ش ۱۰۳۸، ۵۳ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق ۱۲۷۵.

* * *

ش ۱۹۳۳، ۹۶ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ محمد حسین بن محمد قدیر در ۱۲۶۴.

* * *

ش ۲۱۴۳، ۷۸ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ ۱۲۳۹.

* * *

ش ۲۱۶۱، ۴۸ برگ، ۱۹×۱۴، نستعلیق ۱۱۱۴، با مهر مربع «پیرو دین محمد صالح» و «اکبر زبید محمد علی است ۱۲۰۵» و بیضوی «رب نجنی بمحمد وعلی» و «یأتی من بعدی اسمه احمد ۱۲۰۵» بر برگ آخر. آغاز این نسخه افتادگی دارد.

* * *

ش ۲۲۵۵، ۶۸ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۱۱۹۸.

* * *

ش ۲۲۹۵، ۶۳ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق موسی بن یحیی در ۹۷۵. با مهر بیضوی «عبدالفتاح» در صفر ۱۳۲۲ بر برگ اول و نیز اشعاری ترکی در برگ‌های آخر.

* * *

ش ۲۸۶۱، نسخ محمد حسین بن عبدالحسین ترشیزی ساکن قریه دستجرد شهبان از توابع ترشیز. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۳۶۷ ﴾

شرح ایساغوجی

(منطق، عربی)

از: حسام الدین حسن کاتی (۷۶۰ ه. ق)

شرح مختصری است به عنوان «قال - اقول» بر رساله «الایساغوجی» اثیر الدین ابهری (۶۶۰ ه. ق)

[کشف الظنون ۲۰۶، مرعشی ۱۷۹/۳، مجلس ۵۵۱/۳۸، آستان قدس ۳۸۴/۱]

مشار عربی ۱۰۶ و ۵۴۲.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواء وغيره الصادر باختياره شره وخيره».

انجام: «هذه القياس وانما هي البرهان لكونه مركباً من مقدمات القضية ولكن هذا آخر ما كتبنا من الأوراق لا يوضح ما في كتاب الایساغوجی».

ش ۱۲۸۲، ۲۶ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ بی تاریخ.

* * *

ش ۱۸۷۸، ۵۲ برگ، ۲۰×۱۷، نسخ میر محمد بن میر محمد ابراهیم سیادت مآب در ۱۱۹۴.

* * *

ش ۲۰۶۷، ۴۶ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ، بی تاریخ. حاشیه نویسی دارد و یادداشت مورخ ۱۳۴۴ در برگ آخر دیده می شود.

ش ۲۵۸۲، تحریر محمد بن قوام بن حاجی بن محمد البیدگلی.

* * *

ش ۲۸۲۲، ۳۵ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ مسیح الدین بن حسین طباطبائی در ۱۳۱۵. تصحیح شده، حواشی با امضاء «مسیح طباطبائی» دارد.

* * *

ش ۳۹۳۶، ۳۸ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی تاریخ. با یادداشت تملک ابراهیم بن سید علیرضا حسینی تبریزی در آخر نسخه، و یادداشت مورخ ۱۱۶۳.

﴿ ۳۶۸ ﴾

شرح الباب الحادی عشر

(کلام، عربی)

از:؟

شرحی است مزجی با عناوین «اقول - اقول» بر کتاب «الباب الحادی عشر» علامه حلّی (۷۲۶ق). شارح کتاب دیگری دارد که حاشیه بر تفسیر بیضاوی است و در متن به آن تصریح کرده است. همچنین از کتابهای «نهاية الاقدام» محمد بن عبدالکریم الشهرستانی، «جمع الجمع» ابوجمهور احسائی (زنده در ۹۰۱ق) و «نهاية العقول» فخر رازی، «تنزیه الانبیاء» سید مرتضی و غیره نام برده است. به اسم شاه طهماسب نوشته و غیر از شرح فاضل مقداد و شرح حبلرودی است.

[رک: الذریعة ۱۱۷/۱۳ - ۱۲۳].

آغاز:

«حمداً لک یا فاتح باب التوفیق ما غیرک فی الوجود بالحمد حقیق
نور عینی من جمال الامعان ثبت قدمی فی مقام التحقيق
وصل بقدرک علی مدینه العلم... اما بعد فبعد ما وجدت الناس فی عقائدهم
مفترقة...».

انجام: «فَقَالَ ﷺ قُلْ بِبَرَكَاتِ اللَّهِ فَقَالَ حَسَنُ بْنُ ثَابِتٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْذَنُ لِي أَنْ أَقُولَ ...

يُنَادِيهِمْ يَوْمَ الْغَدِيرِ نَبِيِّهِمْ بِخَمٍّ وَاسْمَعِ بِالنَّبِيِّ مُنَادِيَا
بِأَنِّي مُوَلِّكُمْ نَعْمَ وَوَلِيِّكُمْ فَقَالُوا وَلَمْ يَبْدُوا هُنَاكَ التَّعَامِيَا

ش ۱۸۹۵، ۹۸ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ، بی تاریخ. از وسط و آخر ناقص و اوراقش پس و پیش شده است.

﴿ ۳۶۹ ﴾

شرح تجرید الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۴۵ هـ)

شرحی است بر کتاب «تجرید الاصول» پدر بزرگوارش ملا مهدی نراقی که بنا بر آنچه که در اول کتاب مناهج که پس از این کتاب نوشته شده آمده است، شرح کبیری است در هفت مجلد که مشتمل است بر همه آنچه که متعلق به علم اصول است.

[الذریعة ۱۳/۱۳۸].

آغاز: «المطلق والمقيد. قد تقدم في بحث العام ان المطلق ما دل على شايع في جنسه ای على حصّة محتملة الصدق...».

انجام: «وكيف يمكن دعوى الاجماع مع مخالفة كثير من الاصحاب وقد نسب المنع من التقليد مطلقا [الى] الشهيد».

ش ۱۲۱۵، ۲۴۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ بی تاریخ. جلد چهارم است. شامل بحث مطلق و مقید به بعد.

* * *

ش ۲۳۱۷، ۲۳۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق محمد تقی بن علی محمد محلاتی در ۱۲۳۴، جلد

دوم است. آغاز این جلد: لما استوفى الكلام فى مبادئ هذا العلم من اللغات اخذ فى مبادیه من الاحکام...

﴿ ۳۷۰ ﴾

شرح تجرید الکلام = شرح جدید (کلام، عربی)

از: علاء الدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ق)

شرح مزجی مفصّلی است بر کتاب «تجرید» خواجه نصیر الدین طوسی که به نام ابوسعید... (۸۷۳ هـ. ق) نوشته شده است. مؤلف در این شرح نظر به گفته‌های شمس الدین محمد اصفهانی و سید شریف گرگانی دارد.

[کشف الظنون ۳۴۸/۱، الذریعة ۳۵۲/۳، مرعشی ۵۱/۳، مشار عربی ص ۵۴۳،

دائرة المعارف اسلامی ۱/۱۴۵].

آغاز کتاب: «اما بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه.

آغاز نسخه ۳۸۰ بسم الله الرحمن الرحيم المقصد الثاني في الجواهر والاعراض وفيه فصول الاول في الجواهر قدم مباحثها على مباحث الاعراض لأن وجود العرض متوقف على وجود الجوهر...».

انجام: «اما المقوله ما كان توجهها الى غاية من وضع او كيف او غير ذلك غير مستقر من حيث هو كذلك ولفظة ان ينفعل وان يفعل مخصوص بذلك».

ش ۳۸۰، ۱۸۷ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ ۱۱۲۰. این نسخه جواهر و اعراض را دارد. تصحیح شده،

وقفنامه مورخ ۱۲۲۹ دارد. با مهر مستطیل «ملک محمد» و مهر بیضوی «الواثق بالله احمد بن

موسوی».

* * *

ش ۴۵۸، ۲۸۵ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق مهدی (محمد) علی سالفی تبریزی در ۱۲۸۲. این

نسخه جواهر و اعراض و اثبات صانع را دارد. با یادداشت مورخ ۱۲۸۳ و مهر مربع «عبد

اسماعیل ۱۲۶۴».

* * *

ش ۵۱۲، ۲۶۶ برگ، ۲۳×۱۲، نستعلیق اسد الله بن ظهیر الدین علی در ۱۰۵۷. جواهر و اعراض را دارد، تصحیح شده، و در پایان نسخه سه صفحه شرح مختصر اسماء حسنی است به زبان عربی.

* * *

ش ۱۰۸۱، ۴۴۳ برگ، ۲۴×۱۲، نستعلیق بی تاریخ.

* * *

ش ۱۱۸۲، ۲۷۰ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق رحمت بن حسن کوچفسهانی در ۱۰۹۰ با یادداشت تملک با مهر بیضوی «رحمت بن الحسن» و مهر مربع «صراط علی حق نمسکه محمد علی» در اول و آخر نسخه.

* * *

ش ۱۲۸۶، ۱۶۹ برگ، ۲۳×۱۶، نستعلیق بی تاریخ. مقصد اول را دارد.

* * *

ش ۱۷۴۴، ۲۵۲ برگ، ۲۶×۱۴، نسخ علی اکبر بن حسین خان الجیلان درویشانبر در ۱۲۳۶، مقصد ثانی یعنی جواهر و اعراض را دارد.

* * *

ش ۱۷۶۱، ۱۴۲ برگ، ۲۵×۱۷، نستعلیق بی تاریخ، ناقص.

* * *

ش ۱۷۷۱، ۶۲ برگ، ۲۴×۱۳، نستعلیق، بی تاریخ، الهیات را دارد.

* * *

ش ۲۰۴۴، ۲۳۰ برگ، ۲۶×۱۴، نستعلیق طهماسب قلی در ۱۰۷۶. جواهر و اعراض است.

* * *

ش ۲۰۵۱، ۲۳۸ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ بی تاریخ. جواهر و اعراض است. تصحیح شده و علامت بلاغ و حاشیه نویسی دارد.

ش ۳۱۹۹، ۲۹۴ برگ، ۲۵×۱۴، نستعلیق سده ۱۰ و ۱۱، این نسخه از آغاز تا بحث معاد را دارد، تصحیح شده، حواشی با امضاء «م ن سلمه الله» و «میر صدرالدین محمد شیرازی رحمته الله» و «م ص رحمته الله» و ملا محمد مشکک و «س رحمته الله» و «میر فخرالدین رحمته الله» و «منه علیه ما علیه» و «لمحرره» دارد با تملک ابراهیم قاضی زاده ساوجبلاغی ۱۳۳۰.

* * *

ش ۳۷۰۰، ۱۶۴ برگ، ۲۱×۱۱، تحریر سده ۱۲. مقصد اول را دارد. برگ اول نونویس است. با مهر بیضوی «المؤمن فی الدارین حی»، دیباچه شارح را ندارد با جلدی نفیس.

* * *

ش ۳۷۴۱، ۶۵ برگ، ۲۴×۱۲، نسخ بی تاریخ. فقط مقصد ثالث است. چند فائده از فیض کاشانی رحمته الله و آقا جمال در این نسخه هست.

﴿ ۳۷۱ ﴾

شرح التذکرة النصیریة

(هیأت، عربی)

از: نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرجندی (۹۳۴ ق)

شرح مزجی توضیحی معروفی است بر کتاب «التذکرة» خواجه نصیر الدین طوسی در هیئت، با بیان براهین هندسی و ریاضی و رد و ایراد بر بعضی از شارحان همین کتاب. تاریخ تألیف این شرح بنابر آنچه در بعضی از نسخه‌ها آمده ربیع الاول ۹۱۳ ق می‌باشد.

[الفبایی آستان قدس ۳۲۹، الذریعة ۱۴۴/۱۳، مرعشی ۱۵۹/۲۰].

آغاز: «الحمد لله الذي خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور وبسط على بساط... ان شرف العلم... الموضوع وجلاله الغاية ووثاقة الدلائل وعلم الهيئة من العلوم التي تجلّى».

انجام: «تعذروني اذا عثروا على الخطاء والفساد ويتجنبوا عن طريق التعتت والعناد

والله تعالى ملهم السداد ومنه المبدأ واليه المعاد والصلاة والسلام على محمد الهادي
الى الرشاد وعلى آله واصحابه الى يوم التناد.

ش ۳۷۳، ۳۱۴ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ محمد حسين بن محمد يوسف طالقانی در ۱۰۵۷ از روی
نسخه‌ای که همین کاتب از روی نسخه اصل نوشته بود. حواشی از شیخ بهایی از روی خط
او دارد و در پایان نسخه توضیحاتی سودمند است که باید مراجعه شود. با مهر بیضوی «عبد
الراجی جعفر بن محمد».

* * *

ش ۴۰۱، ۳۵۱ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق میر زین العابدین بی تاریخ.

* * *

ش ۳۱۸۰، ۳۴۶ برگ، ۲۳×۱۷، نستعلیق میرزا اسد الله به درخواست میرزا عبدالباقی. تصحیح
شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۳۷۲ ﴾

شرح التذکرة النصیریة

(هیأت، عربی)

از:؟ شاید از خضری باشد.

شرحی است بر «تذکرة نصیریة» خواجه نصیرالدین طوسی، با عناوین «قال - اقول».
آغاز: «للبسطة العلویة والسفلیة من حیث کمیّاتها... اقول لما ذکر انّ لكل علم
موضوعاً ومبادئ ومسائل شرع فی بیان موضوع الهیئة...».
انجام: «لا وجه لتعطیل هذا البعد من الافلاک وهذا هو الوجه لقولنا فیما مرّ ان بعد
الشمس من الارض یناسب کون الزهرة».

ش ۱۰۹۸، ۱۵۸ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص.

* * *

ش ۳۷۶۴، یک قطعه از نسخه ش ۱۰۹۸ است که جداگانه صحافی شده است.

﴿ ۳۷۳ ﴾

شرح التصريف

(صرف، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق)

شرح مزجی معروفی است بر کتاب «العزى» ابراهيم بن عبدالوهاب زنجانی که مشهور به «التصريف» می باشد.

[آستان قدس ۱۴۰/۱۲، مرعشی ۱۳۶/۱، مجلس ۴۸۳/۳۸].

آغاز: «ان اروی زهر تخرج فى رياض الكلام من الاكمام وابهى خبر... ببنان البيان
واسنان الاقلام حمد الله سبحانه وتعالى على تواتر نعمائه الزاهرة الظاهرة...».

انجام: «غيره فالنوع منه كالمرة بلا فرق فى اللفظ والفارق القرائن الخارجية تقول
رحمة واحدة للمرة ورحمة لطيفة ونحوهما وانطلاقة واحدة للمرة وحسنة او غيرها
للنوع وكذا البواقي».

ش ۲۶۹، ۶۰ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ عبدالعزيز الدولابی العثماني در ۱۳۰۷.

* * *

ش ۸۲۱، تحریر سده ۱۳.

* * *

ش ۲۴۴۴، ۹۶ برگ، ۲۰×۱۷، نسخ سده ۱۳.

* * *

ش ۲۷۷۴، ۸۱ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق ابوالقاسم بن علی خوانساری در ۱۲۶۷.

* * *

ش ۲۸۰۳، ۱۱۰ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ سده ۱۳.

* * *

ش ۳۳۱۲، ۱۳۱ برگ، ۱۹×۱۴، نسخ ۱۲۱۳.

﴿ ۳۷۴ ﴾

شرح التصريف

(صرف، عربی)

از:؟

شرحی است بر «العزى فى الصرف» نگاشته ابراهيم بن عبد الوهاب زنجانی که با استفاده از افادات استادش «سید حسن بن سید عباس سیر خضری شاهوی حسینی» و او از افادات استادش «شیخ ابراهیم شهرانی شاهوی» شیخ مدینه منوره تالیف و به صورت مزجی تنظیم ساخته است.

آغاز: «الحمد لله الذى زين جميع الاشياء بوجود نبى من الانبياء وشرفهم بكرامة من الاولياء والاصفياء... اما بعد فما زال التماس المشتغلين الى المحصلين لعلم الصرف لان اشرح لمختصر التصريف...».

انجام: «... والفعلة بالكسر هي بكسر الفاء للنوع من الفعل تقول هو حسن والطعمة والجلسة بكسر فاء الفعل فيهما اى حسن النوع من الطعم والجلوس».

ش ۲۶۳۵، ۵۵ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق سده ۱۲.

﴿ ۳۷۵ ﴾

شرح توحيد الصدوق

(حدیث، عربی)

از: محمد سعید بن محمد مفید قمی (قاضی سعید) (۱۱۳۰ ق)

شرحی است بر «التوحيد» شیخ صدوق است که به روش فلسفی و عرفانی نگاشته شده و شامل چهار جلد می باشد. و با تحقیق دکتر نجفقلی حبیبی توسط انتشارات وزارت ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است.

[الذريعة ۱۵۳/۱۳، المجلس ۱۷۲/۱۲].

آغاز: «الحمد لله الذى اغنانا بمعادن حكمته من زخارف الدنيا وهدانا بفضل رحمته الى خزان وحيه محمد وآله ائمة الهدى صلوات الله عليهم ما دارت السماوات العلوى».

انجام: «فی الخبر الثالث العلم هو من كماله واما العقل فلان قولك كماله بذاته يناقض غرضك اذ لا معنى لكون كمال الشی بذاته إلا أنّ صفاته لا يتوقف على غيره واما الثانی فلاّنه يلزم علیه ما يلزم على الاول على ما تسأل عن تلك الصور المفيدة للعلم هی قائمة بذاتها او بذات».

ش ۸۳۸، ۲۵۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) این نسخه شامل جلد اول و دوم است از انجام افتادگی دارد. با مهر بیضوی «محمد مهدی ۱۲۷۹».

﴿ ۳۷۶ ﴾

شرح تهذیب المنطق (منطق، عربی)

از: امیر هبة الله الحسینی مشهور به شاه‌میر (ق ۹)
 شرحی است بر بخش منطق از کتاب «تهذیب المنطق و الکلام» تفتازانی. از مقدمه شرح برمی‌آید که بنا بر شرح هر دو قسم کتاب را داشته است.
 [کشف الظنون ۵۱۷/۱، مرعشی ۳۰۱/۱۶].

آغاز:

غایة تهذیب الکلام فتح المنطق بحمد المنعم... المقدم محمد معین قواعد الاسلام وآله سبیل السلام واصحاب المهتدين سالک الاعتصام... انی علقت على تهذیب المنطق والکلام

انجام: «أنما يمكن بالاستقراء التّام وهو متعذّر ولو امکن مع التّغیّر فلم یکن حیثیذ بالتمثیل بل بالاستقراء التّام الذی هو القیاس ولانّ العلة الاخيرة یدار مع المعلول وجوداً وعدمًا مع أنّه لیس بعلة تامّة».

ش ۹۲۴، ۶۳ برگ، ۱۸×۱۱، تحریر سده یازدهم یا جلوتر. انجام آن افتادگی دارد. با مهر بیضوی «عبدہ محمد حسین الحسینی».

﴿ ۳۷۷ ﴾

شرح الجعفریة

(فقه، عربی)

از: ؟

کتاب «جعفریة» محقق کرکی (۹۴۰ ق) در واجبات و مندوبات نماز است و این شرح احتمالاً از یکی از شاگردان اوست که در زمان حیات استاد نوشته است زیرا عناوین «قوله سلمه الله تعالى» دارد و احتمال دارد که همان «الغرویة فی شرح الجعفریة» سید شرف الدین علی حسینی استرآبادی باشد.

[ر.ک: الذریعة ۱۷۴/۱۳ - ۱۷۶].

آغاز: «لکل من الظهرین ثمان و قبل الفرض وللمغرب اربع وللعشاء رکعتان من جلوس بعدها بعد ان یرکعه وللیل ثمان ورکعتان للشفع ورکعة للوتر وللصبح رکعتان قبلها...».

انجام: «ولو فعل ذلک جاز ولو سقوا قبل الخروج لم یخرجوا وکذا لو خرجوا فسقوا قبل الصلاة وفي الموضعین یستحب صلاة الشکر وسؤال الزیاده من الله تعالى... ولو سقوا فی اثناء الصلاة اتموها ولو کثرت الغیوث فخیف هیهنا الضرر جاز الدعاء بازالة مضرته فی... لان النبی ﷺ فعل کذلک کما مر».

ش ۵۰۸، ۱۱۲ برگ، ۲۳×۱۴، نستعلیق ۱۲۶۰. این نسخه صلاة را دارد و از آغاز ناقص است.

با مهر «الله الملك الواحد القهار ملک موسی بن محمد رضا بن موسی بن جعفر کاشف الغطاء».

﴿ ۳۷۸ ﴾

شرح جمع الجوامع

(اصول فقه، عربی)

از: جلال الدین محمد بن احمد محلی (۸۶۴ ق)

شرح مزجی است بر «جمع الجوامع» تاج الدین عبدالوهاب سبکی شافعی

(۷۷۱ق) که برای استفاده مبتدئین نگارش یافته است.

[کشف الظنون ۹۵۹/۱، مرعشی ۲۲۹/۱۴].

آغاز: «الحمد لله على فضاله والصلاة والسلام على محمد وآله هذا ما اشتدت اليه حاجة المتفهمين من شرح يحل الفاظه ويبيّن مراده ويخفف مسائله ويحرّر دلائله على وجه سهل للمبتدئين».

انجام: «اللهم يا ذا الفضل العظيم نفّض علينا بالعفو وبما تشاء من النعيم وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين».

ش ۳۶۱۶، ۲۱۲ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ محمد بن علی محمد در ۱۱۵۰. حواشی از کمال الدین شافعی و قاضی زکریا دارد.

﴿ ۳۷۹ ﴾

شرح الحاوی

(فقه، عربی)

از: علاء الدین علی بن اسماعیل قنوی (۷۲۹ق)

شرحی است استدلالی بر «الحاوی» نجم الدین عبد الغفار قزوینی (۶۶۵ق) که در فقه شافعی اهمیت فراوان دارد. کشف الظنون این شرح را برگرفته از دو شرح علاء الدین طاوسی و ضیاء الدین طوسی با پاره‌ای افزایش می‌داند.

[کشف الظنون ۶۲۵/۱، مرعشی ۲۶۸/۹، الفبایی آستان قدس ۳۳۲ با عنوان شرح حاوی صغیر].

آغاز: «الحمد لله باعث الرسل وموضح السبل ومؤيد الاسلام بشرائع الاحكام وصلى الله على سيدنا محمد خير الانام وعلى آله البرره الكرام وسلم تسليمًا كثيرًا وبعد... لما كثر الاشتغال به وحاز من القبول في اكثر البلاد».

انجام: «او صم ثلاثة ايام او تصدّق بفرق من الطعام على ستة مساكين والفرق ثلاثة اصوع واما في غير الحلق فالحاقاً به لاشتراكها جميعاً».

ش ۹۶۱، ۱۱۴ برگ، ۳۱×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه طهارت تا حج را دارد. از انجام

افتادگی دارد (تحریر سده ۱۲).

﴿ ۳۸۰ ﴾

شرح حکمة الاشراق

(فلسفه، عربی)

از: قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی (۷۱۰ ق)

شرح مزجی مهمی است بر کتاب مشهور «حکمة الاشراق» شیخ شهاب الدین سهروردی (۵۸۷ ق). در این شرح مباحث مهم توضیح داده شده است.

[کشف الظنون ۶۸۴/۱، مرعشی ۲۶۸/۱۱، الفبایی آستان قدس ۳۳۴].

آغاز: «الاشراق سبیلک اللهم والاشواق دلیلک انت ربنا ورب مبادینا ونحن عبیدک یا قیوم ایاک نروم ولک نصلی ونصوم وانت المبدء الاول وعلیک المعول منک...».

انجام: «والله ولی السداد والرشاد منه المبدء والیه المعاد والحمد لله رب العالمین والصلاة علی النفوس الکاملین خصوصا علی محمد واله الطیبین الطاهرین الی یوم الدین ظاهرا وباطنا قلم اینجا رسید و سر بشکست».

ش ۵۳۱، ۱۹۰ برگ، ۲۲×۱۷. نسخ ۱۲۹۶. از آغاز ناقص است.

﴿ ۳۸۱ ﴾

شرح حکمة العین

(فلسفه، عربی)

از: شمس الدین محمد بن مبارکشاه بخارایی (میرک بخاری) (۸ ق)

شرح مزجی است بر کتاب «حکمة العین» نجم الدین کاتبی قزوینی (۶۷۵ ق)؛ در این شرح همه حاشیه‌های قطب الدین شیرازی را آورده و به بسیاری از آرای وی اشکال می‌کند.

[مرعشی ۷۳/۴، الفبایی آستان قدس ص ۳۳۵].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. اما بعد حمد الله فاطر ذوات العقول النورية ومظهر خفيات اسرار الربوبية المبدع بنوره المشرق محرکات الاجرام العلوية المخترع بعلمه الكامل...».

انجام: «من ذلك المبدأ الى غير النهاية وأنما يلزم ان لو كانت الحركات مجتمعة في الوجود بالفعل وهو ممنوع وليكن هذا آخر ما اوردها...».

ش ۳۷۵، ۸۷ برگ، ۲۳×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱) با مهر مربع «افوض امری الى الله عبده علی» در پایان نسخه.

* * *

ش ۱۷۶۷، ۶۸ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ محمد تقی در ۱۱۱۷ در شیراز.

* * *

ش ۳۹۵۴، ۱۱۶ برگ، ۲۲×۱۳، نسخ بی تاریخ. بایادداشت تملک عبدالکریم بن علی رشتی در اول نسخه.

﴿ ۳۸۲ ﴾

شرح الخطبة الطتنجية

(حدیث، عربی)

از: محمد کاظم بن محمد قاسم حسینی رشتی (۱۲۵۹ ق)

شرحی است بر خطبه‌ای منسوب به مولا امیر المؤمنین علیه السلام به نام «طتنجیه» که گفته می‌شود در منزلی بین مدینه و کوفه بیان فرموده‌اند و مشتمل بر فضائل بسیار می‌باشد. مؤلف ابتدا قسمتی از خطبه را آورده سپس مفصلاً به شرح می‌پردازد. و این خطبه را از «مشارق الانوار» حافظ بررسی نقل کرده است.

[فهرست کتب شیخیه ۹۰/۲، الذریعة ۲۱۱/۱۳].

آغاز: «الحمد لله... اما بعد فيقول العبد الفقير... ان بعض السادات الاجلاء النبلاء حرسه الله تعالى عن كل ضراء واللاواء وايده بصنوف النعماء والالاء...».

انجام: «فقد القيت عليك بذرا من الجنة وسقيتها بماء الكوثر يا اسعدك لو حفظتها عن الضياع والله خليفتي عليك ولا حول ولا قوة».

ش ۱۶۷، ۳۳۸ برگ، ۳۱×۱۸، نسخ عبدالله بن ابراهیم تبریزی در ۱۲۶۵ شامل جزء اول و دوم.
با مهر بیضوی «یا رب سهل امور جواد».

﴿ ۳۸۳ ﴾

شرح خلاصة الحساب

(عربی)

از: محمد باقر بن محمد حسین بن محمد باقر یزدی
شرحی بر «خلاصة الحساب» بهاء الدین محمد عاملی (۱۰۳۰ ق) است. تاریخ
تالیف: ۱۰۹۹. در اواخر کتاب از عیون الحساب جدش یاد می‌کند.
[فهرست آستان قدس ۲۱۵/۸].
آغاز: «... قاعدة فی ضرب ما بین العشرة والعشرين فيما بین العشرين والمائة بل
فيما بين العشرة والمائة ولعل التخصيص تقدم ذكر مضروب ما بين العشرين بعضه
فی بعض من المركبات الاولى...».
انجام: «حقیق بالاستتار عن اکثر اهل هذا الزمان فاحتفظ وصیتی الیک واللّه حفیظ
علیک».

ش ۲۷۹۰، ۶۹ برگ، ۱۹×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۳) اول و وسط و آخر ناقص.
این نسخه باید با نسخه دوم تطبیق شود.

* * *

ش ۳۴۵۵، ۷۵ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق ۱۱۰۳، حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده شکل‌ها و
جدول‌ها و فوائدی در ریاضیات در چند برگ آخر این نسخه هست. با مهر مربع «العبد محمد
صادق».

﴿ ۳۸۴ ﴾

شرح دعاء الصباح

(دعا، عربی)

از: ملا هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ ق)

شرح مزجی است بر دعای صباح حضرت امیر المؤمنین علیه السلام «اللهم یا من دلّ لسان الصباح بنطق تبلجه». در این شرح شارح به باطن و تأویل هم پرداخته و در دوازده رمضان ۱۲۶۷ به پایان برده است. مکرر چاپ شده.

[الذریعة ۲۲۵/۱۳، مرعشی ۲۵۵/۱۲، مجلس ۳۹۴/۳۵]

آغاز: «الحمد لله الذي مدّ سیرنوره فی المجالی والمواد من صباح الازال الی مساء الابد کلمح بالبصر او اقرب».

انجام: «... فلا تردنی من سنّی مواهبک خائباً یا کریم یا کریم یا کریم» و هو التکریم بالخلافة عن الکریم وصلى الله على محمد وآله.

ش ۱۳۵۷، ۹۷ برگ، ۱۸×۱۱. نستعلیق محمد دامغانی در ۱۲۶۷.

﴿ ۳۸۵ ﴾

شرح دیوان المتنبی

(عربی)

از: ابوالحسن علی بن احمد واحدی نیشابوری (۴۶۸ ق)

شرح ادبی بسیار مهمی است بر دیوان ابوالطیب متنبی (۳۵۴ ق) با استشهداد به آیات قرآنی و شعر عرب و گفته‌های دانشمندان علوم عربی. حاجی خلیفه در کتابش تصریح کرده است که این شرح بهتر از تمام شرح‌هایی است که بر دیوان متنبی نوشته‌اند. تاریخ انجام آن ۱۶ ربیع الثانی ۴۶۲ می‌باشد.

[کشف الظنون ۸۰۹/۱، مرعشی ۱۲۰/۴، مجلس ۱۱۵/۲۶، الذریعة ۲۷۶/۱۳]

آغاز: «الحمد لله على سوابغ النعم وله الشکر على جلائل القسم ربنا الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم فانطقه بالحروف المعجمه... فان الشعر... كلام واحلى

نظام وابعده مرقی فی درجه البلاغة».

انجام: «وَأَمَّا يَقُولُ فَاحِيِي مِنْ الْهِي إِنَّ أَفَارَقَكَ وَقَدْ اصْطَفَاكَ اللَّهُ تَعَالَى وَوَكَّلَ إِلَيْكَ الْإِرْزَاقَ وَالْعِبَادَ لَا تَرَاهُ كَيْفَ بَيْنَ وَجْهِ حَيَاتِهِ مِنْ اللَّهِ إِذَا ذَكَرَ اصْطَفَاءَهُ لَهُ وَلَوْ لَمْ يَذْكُرْهُ لَكَانَ لَا مُخْلِصَ مِنَ الْحَيَاءِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بِمُفَارَقَتِهِ... هَذَا آخِرُ مَا اشْتَمَلَ عَلَيْهِ دِيْوَانُهُ الَّذِي رَتَّبَهُ بِنَفْسِهِ».

ش ۹۶۲، ۳۰۶ برگ، ۳۲×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۳۸۶ ﴾

شرح دیوان المتنبی

(عربی)

از: ؟

شرحی است بر دیوان معروف «متنبی ابوالطیب احمد بن حسین بن حسن (۳۵۴) که بصورت «قوله - قوله» نگاشته شده است.

[به کشف الظنون ۸۰۹/۱ رجوع شود].

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ، قَالَ أَبُو الطَّيِّبِ أَحْمَدُ بْنُ حُسَيْنِ بْنِ الْحَسَنِ الْمُتَنَبِّئِيُّ ابْنُ أَبِي الْهَوَيْ اسْفَاءً...».

انجام: «... اللَّبُّ الْعَقْلُ وَالْعَقْلُ زَيْنُ الْقَلْبِ فَكَذَلِكَ... زَيْنُ أَبِيهِ كَانَهُ فَضْلُهُ عَلَى أَبِيهِ. وَمِنْ... زَيْنِ آبَائِهِ...».

ش ۳۱۲۷، ۱۰۲ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) این نسخه دیباچه را ندارد.

با مهر بیضوی «مشیر الممالک».

﴿ ۳۸۷ ﴾

شرح «الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية» (فقه، عربی)

از: ملا عبداللّه بن محمد تقی هزار جریبی تینکی (ق ۱۳)

شرح نسبتاً مفصّلی است بر روضة البهية شهید ثانی رحمته اللّٰه با عناوین «قوله - قوله» که با نقل نظر فقهای متقدم و متأخر به فراوانی همراه شده است.
آغاز: «حمد له... قوله کتاب النکاح لم يتعرض الشارح طاب ثراه لتعريفه هنا وبيان ما هو حقيقة فيه لغة وشرعا كما تعرض له في المسالك لابتناء وضع الكتاب على الايجاز والاختصار...».

ش ۸۵، ۳۴۰ برگ، ۲۱×۳۲، نسخ محمد حسین بن مراد علی در ۱۲۳۳. نکاح تا آخر ضمان را دارد.

﴿ ۳۸۸ ﴾

شرح زبدة الاصول (اصول فقه، عربی)

از: محمد بن محمد هادی نایینی

شرح مزجی است بر کتاب «زبدة الاصول» شیخ بهائی رحمته اللّٰه (۱۰۳۱ ق). کتاب با عناوین «قال - اقول» فصل، تذنیب، نگاشته شده و مؤلف این کتاب را در شانزده سالگی نوشته است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد الجن والانس اجمعين حتى الانبياء والمرسلين محمد المبعوث على كافة المخلوقين صلوات الله وسلامه عليه وعلى اهل بيته الطاهرين...».

انجام: «فيعامل بها معاملة... من النظر والترحيل والتعادل... فاتبع عند التعارض منها الاقوى في النظر والزم ما هو اقرب للتقوى من مجانبة التقصير والمسامحات الخفية مهما تيسر فان الخطب عظيم خطير».

ش ۵۲۰، ۱۲۷ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق مؤلف در ۱۲۶۵ در اصفهان. تصحیح شده است.

﴿ ۳۸۹ ﴾

شرح زیارة الجامعة الكبيرة

(عربی)

از: شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱ ق)

شرح مفصلی است بر زیارت جامعه کبیره که بدان تمام امامان علیهم السلام را می توان زیارت کرد. این شرح به خواهش سید حسین بن محمد قاسم حسینی اشکوری گیلانی، نگاشته شدن و نمودار آرای شیخ احمد احسائی رئیس فرقه شیخیّه می باشد و در آخر کتاب دعای وداع نیز شرح شده و به تاریخ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۳۰ پایان پذیرفته است.

[الذریعة ۳۰۵/۱۳، مرعشی ۳۸/۵، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۵۰/۱، مشار، عربی ۵۵۰].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين... كان قد التمس مني ادام الله تأييده ان اشرح الزيارة الجامعة المشهورة وابين اسرار الفاظها... فاقول وبالله المستعان ان هذه الزيارة الجامعة اشتهرت بين الشيعة حتى استغنت باشتهارها...».

ش ۲۳۱، ۲۳۷ برگ، ۳۲×۲۰، نسخ، بی کا، بی تا.

* * *

ش ۵۲۸، ۲۲۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد حسین بن محمد کریم اصفهانی در ۱۲۶۷ در مدرسه

جده کوچک. جلد اول است.

* * *

ش ۲۱۰۳، ۲۲۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ احمد بن عبدالباقی حسینی در ۱۲۶۰ جلد دوم و سوم

است.

* * *

ش ۲۵۴۵، ۱۶۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ احمد بن عبدالباقی حسینی در ۱۲۵۹.

﴿ ۳۹۰ ﴾

شرح الشافیه = شرح نظام

(صرف، عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری (نظام اعرج) (۷۲۸ق)
 شرح معروفی است بر «الشافیه» ابن حاجب مصری (۶۴۶) که به درخواست مجدد
 الدین اسماعیل بن قاضی یحیی بن اسماعیل تألیف شده، و یکی از کتب درسی در
 مدارس حوزه‌های علمیه بوده است.

[الذریعة ۱۰۸/۴ و ۳۱۳/۱۳، مجلس ۱۸۷/۲۵، فهرست رضوی ۱۶۶/۱۲، مشار عربی ۵۵۱،

مرعشی ش ۷۷۸۷.]

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. احمداك اللهم على ان وفقتنى لصرف ريعان
 الشباب فى اقتناء العلوم والآداب واسألك يا ذا المن...».

انجام: «وحتى لكونه بمعنى الى قال المفتقر الى عفو ربه الكريم الحسن بن محمد
 النيسابورى المعروف بنظام الدين نظم الله احواله فى اولاه و اخراه...».

ش ۱۲۲۱، ۱۵۴ برگ، ۲۲×۱۴، نستعلیق ۱۲۷۲.

* * *

ش ۲۲۲۶، ۱۳۴ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ میرزا محمد القاری در ۱۲۴۵. یادداشت تملک «ملا محمد
 رضا» در آخر نسخه هست.

* * *

ش ۱۳۵۳، ۲۳۲ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ محمد طاهر بن محمد صفی سرکانی در مدرسه ملا
 عبدالله در سال ۱۰۹۶.

* * *

ش ۲۲۸۱، ۱۲۱ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق محمد تقی در ۱۲۳۳.

* * *

ش ۳۲۳۸، ۱۲۵ برگ، ۲۱×۱۰، نسخ مشرف بن احمد بن شرف العجمی در ۱۱۲۱. مقابله و تصحیح شده و یادداشت مورخ ۱۱۳۶ دارد.

* * *

ش ۳۳۴۰، ۵۹ برگ، ۲۲×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) این نسخه ناتمام است.

* * *

ش ۴۰۷۷، ۱۶۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۳۹۱ ﴾

شرح الشافیه

(صرف، عربی)

از: ؟

شرح مزجی متوسطی است بر «الشافیه» ابن حاجب نحوی که از «نظام» (۷۲۸ ق) نیز نقل کرده است.

آغاز: «انه مهموز العين دون... لكونه اجوف مهموز اللام علم ان... مقلوب ناي يناي فوزنهما قلع يقلع و... اشتقاقه ای المقلوب وهی الكلمات التی علم رجوعها كلها الى اصل واحد».

انجام: «وبالمرّة ای بما يدلّ علیها نحو رمیة وغزوة وبالنوع ای بما يدلّ علیه نحو رمیة وغزوة...».

ش ۷۳۳، ۲۰۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش ناقص است. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۳۹۲ ﴾

شرح الشافیه

(صرف، عربی)

از: فخر الدین احمد بن الحسن جار بردی (۷۴۶)

شرحی است به عنوان «قوله - قوله» بر کتاب «الشافیه» ابن حاجب نحوی. این کتاب به نام وزیر خواجه سعد الدین محمد بن علی ساوی (مقتول ۷۱۱) نوشته شده است. [کشف الظنون ۱۰۲۱/۲، مرعشی ۱۱۵/۳، مجلس ۳۴۰/۴ و ۲۷۵/۲۵، آستان قدس ۱۵۹/۱۲، مشار عربی ۵۵۱].

آغاز: «نحمدک یا من بیده الخیر والجود و لیس فی الحقیقه غیره بموجود و نصلی علی رسولک محمد طیب...».

ش ۱۰۹۷، ۱۹۹ برگ، ۲۴×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. انجام نسخه ناقص است. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

* * *

ش ۱۷۵۷، ۱۳۸ برگ، ۲۴×۱۶، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

* * *

ش ۲۳۰۹، ۵۲ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. ناقص است (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

﴿ ۳۹۳ ﴾

شرح الشافیه

(صرف، عربی)

از: سید عبداللہ بن محمد حسینی (نقره کار) (۷۷۶ ق)

شرح مزجی است بر «شافیه» ابن حاجب.

[کشف الظنون ۱۰۲۱/۲]

آغاز: «الحمد لله الذي علا بحوله ودنا بطوله مانح كل غنيمه وفضل وكاشف كل عظيمه... وبعد فان من اراد ان يكون له مسحة من الكتاب اللهي».

انجام: «ثم ذكر لمكسور العين اربعة امثلة ايضا لانه على اربعة اقسام متعدد ولازم وعين مضارعه مفتوح او مكسور فقال وشربه متعدد ومضارعه مفتوح العين». ش ۴۱۳۰، ۲۳۸ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. از انجام ناقص است.

﴿ ۳۹۴ ﴾

(صرف، عربی)

شرح الشافية

از: معین الدین فسوی
 شرحی است بر شافیه ابن حاجب.
 ش ۴۴۶۰، تحریر ۱۱۰۸.

﴿ ۳۹۵ ﴾

(فقه، عربی)

شرح شرائع الاسلام

از: ؟

از کاشف الغطاء و جواهر الکلام و از پدرش با عنوان «الوالد القدوسی» نام می‌برد.
آغاز: «قال... ﷺ کتاب الزکوة وفيه قسمان الاول فى زکوة المال والنظر فيمن تجب عليه وما تجب فيه ومن تصرف اليه. الزکوة كما فى المعتبر فى اللغة الزيادة والنمو والتطهير...».

انجام: «وثالثها انه قد صرح جماعة بانه لاخيار للساعى بل نفى الريب عنه فى المدارك وادعى الاجماع عليه جملة وهو كذلك ويدل عليه اخبار اداب الصدقة فلاحظ قال ﷺ واما اللواحق فهى».

ش ۵۱۳، ۱۶۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۷۳. کتاب زکات است. حواشی بامضاء «منه» دارد.

﴿ ۳۹۶ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از:؟

شرحی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ق) که یکی از شاگردان آقا باقر بهبهانی (۱۲۰۶ق) نگاشته است. از مجمع البرهان و ریاض المسائل و مناهل نقل کرده است.

آغاز: «والحمد لله رب العالمین و صلی الله تعالی علی خیر المبعوث محمد واله الطیبین الطاهرین ولعنة الله علی اعدائهم اجمعین وبعد فهذا کتاب الزکاة من شرائع الاسلام الکتاب والکتب مصدران...».

انجام: «وعن المختلف انه يجوز دفع الذکر فی نصاب الاثنی اذا کان بقيمة واحدة منها والاقوی هو الاکتفاء بمسمى الغنم ذکراً او اثنی فی زکاتها او فی زکاة الابل لاطلاق الشاة وعدم منافاته للشركة بوجه كما عرفت والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد واله الطاهرین».

ش ۵۳۵، ۱۴۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۳۰۴. کتاب زکات است. تصحیح شده.

﴿ ۳۹۷ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از:؟

از پدرش با عنوان «والدی روحی فداء» نقل می کند. شاید بخشی از همان کتاب ش ۵۱۳ باشد.

آغاز: «الخامس الركوع والسجود علی وزن فعول بضم الفاء مصدر والاوّل فی اللغة بمعنی مطلق الانحناء ما لم يبلغ الى حدّ السّجود سواء بلغ الركبتان الى الارض ام لا وما يظهر من الخلیل...».

انجام: «وابسطها على الارض بسطا واقبضهما اليك قبضا وان كان تحتها ثوب فلا يضرّك وان افضيت بهما الى الارض فهو افضل ولا تفرجى بين اصابعك وفى سجودك ولكن ضمهن اليك جميعاً وتدل هذه الرواية على بعض مستحبات آخر ايضاً».

ش ۵۲۱، ۱۲۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ احمد بن شيخ حسن... در ۱۲۵۷ در نجف اشرف بخشی از کتاب صلاة است. تصحيح شده.

﴿ ۳۹۸ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: ؟

شرح مختصری است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق). مؤلف از صاحب جواهر و میرزای قمی نام برده و از استادش به «شیخنا الاستاد دام ظلّه» یاد می کند. **آغاز:** «الكلام فى الخلل قال فى الشرائع الركن الرابع فى التوابع وفيه فصول الفصل الاول فى الخلل الواقع فى الصلاة وهو اما عن عمد او سهو او شك المتن اقول...». **انجام:** «لان الكلام فى ان احتمال عدم البقاء مع قيام الدليل المفيد للظن يصحّ الاستصحاب ام لا فيكون كل واحد من الاستصحاب والخبر الواحد دليلا مستقلا يثبت لكل منهما حكم شرعى فتأمل وعلى هذا فلا وجه لكلام الشيخ رحمة الله عليه فى اصوله».

ش ۶۶۸، ۲۸۳ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق. مؤلف: صلاة و تجارت است. خط خوردگی دارد.

﴿ ۳۹۹ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از:؟

شرح مختصری است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ق) که از یکی از شاگردان شیخ مرتضی انصاری (۱۲۸۱ق) و صاحب جواهر (۱۲۶۶ق) می‌باشد و در کاغذی که میان نسخه است نوشته که در سال ۱۲۹۸ هـ. ق در نجف تألیف کرده و همان سال در نجف طاعون بوده و ما در مؤلف به این مرض در شب جمعه سیزده جمادی الاولی از دنیا رفته است.

آغاز: «القسم الثانی من الاقسام الاربعه المشتمل علیه الكتاب العقود وهی جمع العقد الذی فی اللغة بمعنی العهد مطلقا او الموثق منه او هو فیها ضد الحل».

انجام: «وعلى الوجه الثالث ايضا ليس للمورث التصرف فى الثلثين لان للورثة حق الانتعاق وان... عن هذا الحق نقول للمملوك حق الحرّيه وان... عن هذا ايضا فلله تعالى حقّ فى الانتعاق العبد فتأمل».

ش ۶۸۶، ۱۴۳ برگ، ۱۹×۱۴، نستعلیق مؤلف. تجارت و وصیت است. خط خوردگی دارد و تصحیح شده است.

﴿ ۴۰۰ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از:؟

شرحی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ق) با عناوین «قوله - قوله» و از وحید بهبهانی و صاحب ریاض و سید محمد جواد صاحب مفتاح الکرامه بسیار نقل می‌کند. احتمال دارد یکی از شاگردان سید محمد جواد بوده باشد. عناوین «فوائد» نیز زیاد دیده می‌شود.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والسلام على نبيه وعترته الطاهرين والعاقبة للمتقين
قوله قدس الله روحه كتاب الطهارة الكتاب مصدر كتب من الكتب اي الجمع ومنه
قوله تعالى كتب في قلوبهم الايمان».

انجام: «اقول في كل مما صنعه المصنف والاصحاب حزااة اما الاول فلائه يوهم
اتحادهما في المحرمات والمكروهات فحسب كما مر توهمه... مع انه ليس كذلك
واما اطلاق الاصحاب فلعدم الاطراد والامر فيه اسهل مما صنعه المصنف مع كون
الامر في كليهما هيئا».

ش ۹۶۷، ۸۴ برگ، ۳۱×۲۲، نسخ، بی کا، بی تا، طهارت و صلوات است.

﴿ ۴۰۱ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: ؟

شرحی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق) که بصورت «قوله - قوله»
تنظیم شده و در آن از سید علی طباطبایی صاحب ریاض نام برده شده است.

ش ۲۰۶۰، ۳۲۱ برگ، ۲۱×۶۱، نسخ، بی کا، بی تا. بخشی از کتاب طهارت و بخشی از کتاب
صلاة است. حواشی از مؤلف دارد.

﴿ ۴۰۲ ﴾

شرح الشرائع

(فقه، عربی)

از: ؟

شرحی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق).

[.]

آغاز: «الحمد لله رب العالمين... قال المصنف اعلى الله مقامه كتاب الحج وهو

يعتمد ثلاثة اركان الاول فى المقدمات وهى اربع المقدمة الاولى الحج وان كان فى اللغة القصد... اقول قد ذكر للفظ الحج فى اللغة معان...».

انجام: «... والحجة له بعد اطلاق كثير من الاخبار التصريح بالتعميم مرّ بعضها صحيحة معاوية بن عمار وغيرها ما خلا خلوق الكعبة وهو كما فى المسالك اخلاط خاصة من الطيب منها الزعفران واستثناؤه...».

ش ۲۲۱۵، ۸۶ برگ، ۱۶×۲۲، نستعلیق مؤلف. کتاب حج است و ناتمام. خط خوردگی دارد
حواشی با امضاء «منه» دارد. یادداشت مورخ ۱۲۴۸ در برگ اول هست.

﴿ ۴۰۳ ﴾

شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از:؟

شرحی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ق) که بصورت «قوله - قوله» تنظیم و در آن از سید علی صاحب ریاض نام برده شده است.

آغاز: «کتاب النکاح» هو لغة الوطاء كما عن الأشهر بل عليه الاجماع ای اتفاق اهل اللغة عن المختلف وغيره وشرعاً العقد كما عليه الاكثر... قوله واقسامه ای الكتاب...».

انجام: «... وان اذى الخراب ای ملک داراً او نحوها فترك عمارتها وأنجر الى الخراب جاز ايضاً كل ذلك للاصل... الى السرف عرفاً لتضييع المال حرم ذلك، تمت».

ش ۲۴۹۵، ۲۴۶ برگ، ۳×۲۱، نسخ محمد هاشم بن محمد علی حسینی در ۱۲۶۱ در قصبه
اصطهبانات به خواهش میرزا محمد علی معروف به میرزا بابا. بخشی از کتاب نکاح است.

﴿ ۴۰۴ ﴾

شرح شرح الاشارات

(فلسفه، عربی)

از: قطب الدین رازی

شرح شرح اشارات خواجه طوسی است.

ش ۵۸۶، ۱۵۷ برگ، شامل طبیعیات، ناقص، تحریر سده ۱۱.

* * *

ش ۳۱۴۲، شامل منطق و طبیعیات و الهیات، ناقص، تحریر سده ۱۱.

﴿ ۴۰۵ ﴾

شرح شرح مختصر الحاجبی

(اصول فقه، عربی)

از: سعد الدین تفتازانی

تاریخ تالیف ۷۷۸

آغاز: «الحمد لله الذي وفقنا للوصول الى منتهى اصول...».

ش ۵۴۴، تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

* * *

ش ۲۴۶۲، تحریر سده ۱۱، با یادداشت تملک محمد تقی بن محمد مؤمن الشریف الفسوی.

﴿ ۴۰۶ ﴾

شرح شرح عوامل الجرجانی

(نحو، عربی)

از: احمد بن محمد بخاری حریری (?)

شرحی است بر شرحی که شخصی به نام سعد الدین بر عوامل جرجانی نوشته است.

آغاز: «الحمد لله الذي زين تراكيب العرب بزيينة الاعراب والصلاة والسلام على

افضل من نطق بالصواب وعلى آله وصحبه المتأدبين بخير الآداب...». **انجام:** «... ان الاصل فى الخبر الافراد كذا قراه الزمخشري فى المفصل وتبعه الهندى فى شرحه على الكافية وما قدره الخ فى توجيه وقوعه موقع الاسم مقبول ايضا عند اولى العقول».

ش ۱۲۷۱، ۳۷ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ يوسف بن رسول بن عثمان در قريه خوران در ۱۲۴۰.

﴿ ۴۰۷ ﴾

شرح الشمسيّة

(منطق، عربى)

از:؟

شرح مختصرى است با عناوين «قال - قال» بر «رسالة الشمسيّة» نجم الدين عمر بن على كاتبى قزوینى (۶۹۳ ق). اين شرح غير از شرح معروف «تحرير القواعد المنطقية» رازى است.

و شايد حاشيه بر شرح شمسيه هم باشد بايد تطبيق شود.

[رک: كشف الظنون ۱۰۶۳/۲ - ۱۰۶۵].

آغاز: «قال الرسالة مرتبة هذه المقدمة تمهيد لبيان ما هو المذكور فى الاجزاء الخمسة لان بيان الحصر الذى هو المقصود بالذات متوقف عليه وبيان لمرجع الضمير والمراد من الرسالة...».

انجام: «... وانه جوز ذلك لقد استراح بنان البيان بعون الملك المنان عن كشف القناع عن وجوه فرائد ما اودع فى الكتابين بحيث يجتلى على منصة التحقيق ورفع استار الشكوك والاهام».

ش ۱۹۷۲، ۲۲۷ برگ، ۲۲×۱۶، نستعليق ۱۲۹۶. با مهر کتابفروشى محمد امين مصرى مهاباد در

اول نسخه.

﴿ ۴۰۸ ﴾

شرح شواهد مغنی اللیب = فتح الغریب (ادبیات، عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۱ ق)

سیوطی شواهد مغنی اللیب را شرح کرده و آن را «فتح الغریب بشواهد مغنی اللیب» نامیده است.

[به کشف الظنون ۱۷۵۳ رجوع شود.]

آغاز: «الحمد لله الذي فتح السنن العرب العاربة بالفصاحة فكانت تجرى بذلك ولا تجارى ومنحهم الافهام القويمة التي فضلوا بها على من سواهم من اليهود والمجوس والنصارى...».

انجام: «... ومن ابيات القصيدة:

... وما كنت آبيا - وكم مثلها فارقت وهي تصغر...».

ش ۱۷۴۶، ۲۴۵ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا، تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

اینکه بعضی این نسخه را شرح شواهد البهجة المرضية دانسته اند اشتباه است ظ.

﴿ ۴۰۹ ﴾

شرح العرشية (فلسفه، عربی)

از: محمد اسماعیل بن سمیع اصفهانی (واحد العین) (۱۲۷۷ ق)

شرح مختصری است بر «عرشیه» ملاصدرا (۱۰۵۰ ق) شارح که از اکابر شاگردان

مولی علی نوری (۱۲۴۱) است. به اشکالات شیخ احمد احسائی پاسخ داده

[الذريعة ۳۶۸/۱۳، الفبايى آستان قدس ۳۴۷، مشار عربی، کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۲۵۰].

آغاز: «الحمد لله الذى خلقنا بقدرته ثم هدانا الى سبيل معرفته فارانا فى مرايا الافاق ومجالى الانفس اياته لنستدل بها على ذاته وصفاته فسبحان من دل على ذاته بذاته وتنزه...».

انجام: «لانه اذا كان علمه بالاشياء عين وجود الاشياء او كان علمه بالمعلول الاول عين وجوده وبما سواه بالصور الحاصله فى المعلول الاول فلم تكن له تعالى فى مرتبة ذاته علم بما سواه تعالى عن ذلك علوا كبيرا».

ش ۵۳۰، ۱۰۰ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۰۷۲، ۸۷ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۴۱۰ ﴾

شرح عقائد النسفی

(کلام، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ق)

«عقائد النسفی» رساله مختصر و مشهوری است از نجم الدین ابو حفص عمر بن محمد نسفی (۵۳۷ق) در بیان اعتقادات اهل سنت و این شرح مزجی کوتاهی است بر آن که بیشتر جنبه توضیحی دارد.

[کشف الظنون ۱۱۴۵/۲، مرعشی ۱۸۷/۳، مشار عربی ۵۵۵].

آغاز: «الحمد لله المتوحد بجلال ذاته... وبعد فان متن علم الشرائع والاحكام واسباس قواعد عقائد الاسلام هو علم التوحيد والصفات الموسوم بالكلام...».

انجام: «وهم الملائكة الذين لا اب لهم ولا ام لهم يقدرون باذن الله على افعال اقوى واعجب من ابراء الاكمه والابرص واحياء الموتى والترقى المعلوم انما هو فى امر التجرد واطهار الاثار القوية لا فى مطلق الشرف والكمال فلا دلالة على افضلية الملائكة».

ش ۵۷۷، ۱۷۹ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۴۱۱ ﴾

شرح العوامل

(نحو، عربی)

از: ملا نظر علی بن محسن گیلانی (؟)

شرحی است بر عوامل ملا محسن طالقانی قزوینی و شارح معاصر ماتن بوده است.

[آستان قدس ۱۲/۱۹۳].

آغاز: «فاقول قال المصنف زید حسنه بسم الله الرحمن الرحيم. الباء هنا على ما حققه المحققون يحتمل امرين الاول الاستعانة...».

انجام: «... فان الله لا يضيع عمل عامل فنعم اجر العاملين ولمثل هذا فليتنافس المتنافسون فانا لله وانا اليه راجعون».

ش ۱۲۹۹، ۱۳۴ برگ، ۲۲×۱۸، نستعلیق محمد رضا ابن کربلائی در ۱۲۸۱. از آغاز افتادگی دارد.

﴿ ۴۱۲ ﴾

شرح عوامل المائة

(نحو، عربی)

از: ؟

شرح «عوامل المائة» ملا محسن طالقانی قزوینی (قرن ۱۲) که بصورت مزجی تالیف شده است.

آغاز: «... وهى تسعة عشر حرفاً فمنها الباء وهى للالصاق سواء كان حقيقياً نحو امسكت بزید...».

انجام: «... حتى وهى للجمعية مع الترتيب ومعطوفها قد يكون بعضاً من المعطوف عليه نحو اكلت السمكة حتى رأسها وقد يكون...».

ش ۳۰۲۹، ۷۵ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. از اول و آخر ناقص است حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

﴿ ۴۱۳ ﴾

شرح فرائض السجاوندی

(فقه، عربی)

از:؟

«فرائض سجاوندی» تالیف سراج الدین محمد سجاوندی حنفی از کتابهای مشهوری است که در ارث به روش مذهب حنفی نوشته شده و مورد علاقه دانشمندان اهل سنت بوده و بر آن شرحها و حاشیه‌های زیاد نگاشته‌اند.

[ر.ک: کشف الظنون ۱۲۴۷/۲، مرعشی ۱۹۱/۱، مجلس ۳۳۲/۳۷].

آغاز: «حمد له... بعد ما تمین بالبسملة الحمد لله رب العالمین... تعلموا الفرائض وعلموها الناس فانها نصف العلم...».

انجام: «... لا یرث من صاحبه ما ورث منه فقد اجتمع لام کل منهما عشرون و... تسعین ولمولاه عشرة. والله اعلم بالصواب».

ش ۱۴۵۶، ۱۰۷ برگ، ۱۸×۱۳، نستعلیق یعقوب بن یوسف البایردی در مدرسه سلطان آغا (در

سده نهم و دهم).

﴿ ۴۱۴ ﴾

شرح فصوص الحکم

(عرفان، عربی)

از: داود بن محمود قیصری، (م ۷۵۱ ق)

شرح «فصوص الحکم» محی الدین عربی اندلسی (۶۳۸ ق) است که مورد توجه عرفا و حکما واقع شده و حواشی و شروح زیادی بر آن نوشته و از زمان خود تاکنون جزو کتابهای درس عرفان نظری بوده و چاپ شده است.

[مرعشی (شماره ۷۸۰۶) - الفبایی آستان قدس ۳۴۹].

آغاز: «... الفصل السابع فی مراتب الكشف وانواعها اجمالاً اعلم ان الكشف لغة رفع حجاب يقال كشفت المرأة وجهها ای رفعت نقابها واصطلاحاً الاطلاع علی وراء

الحجاب من المعانى...».

انجام: «... واما قوله وجُعِلَتْ قَرَّةٌ عَيْنِهِ فِي الصَّلَاةِ وَلَمْ يَنْسِبِ الْجَعْلَ إِلَى نَفْسِهِ فَإِنْ تَجَلَّى الْحَقُّ لِلْمُصَلِّيِّ أَنَّمَا هُوَ رَاجِعٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لَا إِلَى الْمُصَلِّيِّ لِأَنَّهُ مِنْ عَنَائِهِ الْأَزَلِيَّةِ فِي حَقِّ بَعْضِ عِبَادِهِ وَمَا رَجَعَ إِلَى الْعَبْدِ فِيهِ...».

ش ۳۱۷۸، ۲۱۲ برگ، ۲۴×۱۷، نستعلیق ۱۲۲۵. اول و آخرش ناقص است. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۴۱۵ ﴾

شرح الفصول للبقرات

(طب، عربی)

از: احمد بن محمد بن قاسم متطبب کلاهی

[به کشف الظنون ۱۲۶۸/۲ رجوع شود].

آغاز: «الحمد لله الذي تفرّد بالأزلية والأبدية وتوحد تعالى جناب جلاله عن ادراك قوة الوهم وتمجّد عجز في تفكر كنه عظمة كبريائه العقل المجرد قد...».

انجام: «... اعاد شعر رأسهم لعدم المانع وجودة المادة او اعتراه تشنج او تمدّد ثم اصابته حمّى... عن الشرح».

ش ۲۹۲۶، ۱۹۵ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ عبدالمجید طبیب در سال ۱۲۴۱ به امر میرزا طبیب مازندرانی در اصفهان.

﴿ ۴۱۶ ﴾

شرح الفصول النصيرية

(کلام، عربی)

از: سید امیر عبدالوهاب بن علی حسینی استرآبادی

شرح «الفصول» خواجه نصیر الدین طوسی (۶۷۲ ق) است که در روز ۲۱ محرم ۸۷۵ ق بدان آغاز و بیست صفر ۸۷۵ ق از نگارش آن فارغ شده است.

[الذريعة ۳۸۴/۱۳ - مرعشی ۲۷۸/۱۲ - الفبايي آستان قدس ۳۵۰].

آغاز: «... فاذن الواجب على كل عاقل الاشتغال بالاهم وما تكون الفائدة فيه اتم هذا وان ارفع العلوم رتبة واعلاها درجة علم الكلام المتكفل باثبات الصانع واتصافه بصفات الكمال والاکرام واثبات النبوة...».

انجام: «... هذا ما تيسر لنا في شرح هذه الرسالة مما سمحت يد القريحة الفاترة والفتنة القاهرة وامكن منه الزمان العسوف والمكان المحفوف مع تراكم الغموم... كما وفق لاتمامه... ينفع به الطالب ويجعله ذخرا ليوم الدين».

ش ۲۶۰۵، ۱۰۸ برگ، ۱۷×۱۰، نستعلیق محمد یوسف بن نظام الدین حسنی بروجردی در

۱۰۹۳. آغازش افتادگی دارد. با مهر مربع بزرگ «از مملکات و جزو کتابخانه احقر محسن

الحسینی است ۱۳۲۲» بر برگ اول و آخر.

﴿ ۴۱۷ ﴾

شرح الفوائد الحکمیة

(فلسفه، عربی)

از: احمد بن زین الدین احسائی، (م ۱۲۴۱ ق)

شرح رساله «الفوائد الحکمیة الاثنی عشریة» نگارش شارح که از تالیف متن در سال ۱۲۱۱ ق فارغ شده و شرح را که بصورت «قال - اقول» تنظیم شده بدرخواست ملا مشهد بن حسین علی شبستری نگاشته و در ۱۲۳۳ یا ۱۲۳۷ ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۳۸۶/۱۳ - مرعشی ۱۶۵/۶ - الفبایی آستان قدس / ۳۵۰ - مجلس ۲۴۳/۳۷].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... وبعد فيقول العبد المسكين... وبلغه ما يتمناه من امر اخرته وديناه قد التمس مني اثبات بعض الكلمات في بيان معنى ما ذكرته واشرت اليه في الرسالة التي...».

انجام: «... فرددت لك وكررت عليك والله سبحانه ولي التوفيق الى هنا انتهى شرح هذه الفوائد... بقلم المؤلف لها العبد المسكين احمد بن زين الدين بن ابراهيم بن

صقر بن ابراهیم بن ذاغر الاحسائی... والحمد لله رب العالمین».

ش ۱۰۲۷، ۱۷۷ برگ، ۲۱×۱۵، از آخر ناقص است. نستعلیق سید حسین بن عبدالکریم النائینی در ۱۲۶۳.

* * *

ش ۱۱۴۸، ۲۲۶ برگ، ۲۱×۱۵. نستعلیق محمد در ۱۲۷۳. آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۲۲۳۱، تحریر ۱۲۷۱.

* * *

ش ۲۳۱۲، ۱۲۴ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ میراسماعیل ابرند آبادی در ۱۲۳۷. در این نسخه تاریخ تالیف ۱۲۳۳ ضبط شده است.

﴿ ۴۱۸ ﴾

شرح الفوائد الصمدية

(نحو، عربی)

از: ؟

شرحی است بر «الفوائد الصمدية» شیخ بهایی (۱۰۳۰ ق) که بصورت مزجی نگاشته شده و از شرح صغیر سید علیخان مختصرتر است. سید علیخان دو شرح دارد الحدائق الندیة (شرح کبیر) و الفرائد البهیة (شرح صغیر) که هر دو در این کتابخانه هست.

آغاز: «... المنصوبات هو ما اشتمل على... المفعولية فمنه المفعول المطلق وهو اسم ما فعله فاعل فعلٍ مذكور بمعناه ويكون للتأكيد والنوع والعدد...».

انجام: «... ويحذف من العلم موصوفاً باین مضافا الى علم نون التأكيد خفيفة...».

ش ۲۵۲۷، ۷۵ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۴۱۹ ﴾

شرح الفوائد الغیائیة

(معانی بیان، عربی)

از: محمد بن میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۳۸ق)
 متن کتاب از قاضی عضدالدین ایجی (۷۵۶م) است که قسم ثالث از «مفتاح العلوم»
 سکاکی را همانند «تلخیص المفتاح» قزوینی خلاصه کرده است. و این کتاب شرح
 مزجی بر آن است.

[کشف الظنون ۱۲۹۹/۲]

آغاز: «نحمدک یا من الهمنا فوائد المعانی و علمنا بدائع البیان وفهمنا عوائد المثانی
 و خولنا روائع الاحسان بعث الینا رسولا منّا یتلو علینا آیاته وجعل مدارج الفصاحة...»
 انجام: «فکیف لا یسمى السبع باسمه. الضمیر للسبع ای کیف لا یسمى السبع منیة
 وهی اسم للسبع کما بینا وائما اورد السؤال علی المکنیة، فی مبحث التخیلیة لائها من...
 المکنیة ومن لوازمها فان التخیلیة توجد بدون المکنیة کما فی قولک اظفار المنيّه
 الشبیهة بالسبع لکن لا مکنیة بدون التخیلیة لان».

ش ۶۳۹، ۹۶ برگ، ۱۸×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) آخر نسخه افتادگی
 دارد. تصحیح شده، حواشی با امضاء «منه» دارد با مهر مستطیل «بنده الله نظر علی شاه
 ۱۰۳۲».

﴿ ۴۲۰ ﴾

شرح القصائد السبعة

(عربی)

از: سید محمد بن ابی الرضا فضل الله راوندی (سده هشتم)
 شرح قصائد هفتگانه ابن ابی الحدید است و مکرر چاپ شده است.
 [به ذریعه ۳۹۲/۱۳ رجوع شود].

ش ۳۳۸۸، تحریر عبدالرحیم بن محمد رضا خلخالی در ۱۲۶۹.

﴿ ۴۲۱ ﴾

شرح القصيدة للحمیری = الموجّه الكوثریة (عربی)

از: سید هادی لکهنوی هندی

شرح قصیده سید حمیری است. تاریخ نگارش ۱۲۶۷ (یا ۱۳۱۸). در هند چاپ شده است.

[به ذریعه ۲۵۴/۲۳ رجوع شود].

ش ۸۲۴، حدود ۵۰ برگ، تحریر میرزا عبدالله فسوی در ۱۳۱۹.

﴿ ۴۲۲ ﴾

شرح قصيدة البردة (عربی)

از: محی الدین محمد بن مصطفی شیخ زاده، (م ۹۵۱ ق)

شرح قصیده برده سروده «محمد بن سعید بوصیری» (۶۹۴ ق) که در وصف نبی اکرم ﷺ است که در آخر رجب سال ۹۱۸ ق پایان یافته است.

[کشف الظنون ۱۳۳۲/۲]

آغاز: «الحمد لله المحتجب عن درك العيون بكمال فردانيته المتعزز عن لواحق الظنون بجلال وحدانيته المتقدس ذاته الاحدية عن الاكفاء والامثال المستنزه صفاته الازلية الابدية عن الفناء والزوال...».

انجام: «... فصلينا في تلك الليلة ولم يتفرغ احدنا الى صاحبه فلما كانت الليلة الثانية قلنا مثل ذلك فمنذ سبعين او ثمانين سنة نحن على تلك الحالة كل ليلة قال اليس كذلك يا فلانة فقالت العجوزة هكذا».

ش ۲۳۶۸، ۸۲ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق ۱۲۹۶ یا ۱۲۹۰.

﴿ ۴۲۳ ﴾

شرح قصيدة البردة

(عربی)

از: خالد بن عبدالله الازهری (م ۹۰۵)

تاریخ تالیف ۹۰۳.

[به كشف الظنون ۱۳۳۲ رجوع شود].

آغاز: «اما بعد حمد الله مستحق التحميد...».

ش ۱۲۸۴، ۴۰ برگ، تحرير ۱۲۲۳.

﴿ ۴۲۴ ﴾

شرح قطر الندی وبل الصدی

(نحو، عربی)

از: جمال الدين عبدالله بن يوسف انصاری (ابن هشام) (۷۶۱ ق)

شرحی است با عنوان «اصل - شرح» که مؤلف بر کتاب خودش «قطر الندی وبل الصدی» نگاشته است.

[كشف الظنون ۱۳۵۲/۲، مرعشی ۶۴/۱، مجلس ۲۴۸/۲۵، مشار عربی ۵۵۹].

آغاز: «قال الشيخ الامام العالم العلامة... فهذه نكت حررتها على مقدمتي المسماة بقطر الندى بل هذا رافعة لحجابها كاشفة لنقابها مكملة لشواهدا متممة لفوائدها كافية لمن اقتصر عليها وافية...».

انجام: «وهذا آخر ما اردت املاءه على هذه المقدمة وقد جاء بحمد الله مهذب المباني مشيد المعاني... وعلى النفع به موقوفا وان يكفيننا شر الحساد وان لا يفضحنا يوم التناد بيمنه وكرمه انه الجواد الكريم الرؤوف الرحيم والحمد لله رب العالمين».

ش ۳۳۳، ۹۸ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق صالح بن قاسم حسینی در ۱۰۶۵. تصحیح شده، حاشیه

نویسی دارد.

ش ۷۰۱، ۷۸ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۱۲۳۸. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۳۱۸، ۷۴ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ۱۲۵۳. در آخر نسخه مهر بیضوی «محمد مهدی بن حسین» دیده می شود.

* * *

ش ۱۴۳۶، ۱۳۸ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ ۱۲۲۴ یا ۱۲۴۰.

* * *

ش ۲۸۰۷، ۱۳۵ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ علی قلی بن حسین در ۱۰۸۴. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۸۳۱، ۹۴ برگ، ۲۳×۱۲، نسخ ۱۰۷۶. تصحیح شده است.

﴿ ۴۲۵ ﴾

شرح قواعد الاحکام

(فقه، عربی)

از: جعفر بن خضر جناحی نجفی (کاشف الغطاء) (۱۲۲۷ ق)

شرح مزجی مختصر استدلالی است بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی رحمته الله از این کتاب بنا به گفته آقا بزرگ در الذریعة فقط کتاب طهارت و بیع نوشته شده. بیع آن چاپ شده است.

[الذریعة ۱۸/۱۴، مرعشی ۱۹۰/۱۳، مجلس ۳۸۲/۲۵].

آغاز: «کتاب المعاملات وهو القسم الثانی من اقسام الفقه لانه ینقسم الی [اربعة] اقسام عبادات وهی عبارة عما اشترط فی صحته النیة او ما شرع للمصالح الاخریة او ما کان فیہ رجحانیة شرعیة اصلية».

انجام: «یجب علی المشتري وكل ممتلك علی نحو الوجوب علی البائع بالاجماع

والمخالف عاد الى الوفاق والاخبار وان خصت تملك الاسير لكنّها يعمّ بالتنقيح والاجماع المركّب وربّما يظهر من لفظ الاستبراء سقوطه عن غير محل شبهة الحمل فأنّه ظاهر...».

ش ۳۶۸۱، ۴۰ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، این نسخه بیع است.

﴿ ۴۲۶ ﴾

شرح الکافی = شرح اصول الکافی (حدیث، عربی)

از: محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)

شرح کتاب عقل و جهل و علم، توحید و حجت «الکافی» کلینی است تا حدیث ۵۱۳، و حدیث مشهور هشام در مورد عقل و جهل را به طور مبسوط در ۲۱ مشهد شرح نموده است. این شرح در شیراز نگاشته شده و در پنج جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۹۹/۱۳، مجلس ۵۷۵/۹، مرعشی ۳۱۳/۱۱، مشار، عربی ص ۵۴۱،

کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۸۷ - ۹۶].

آغاز: «الحمد لله الذي جلّ عن مطارح اضواء الفكر جلاله وارتفع عن مواقع انوار النظر كماله عجزت المدارك والعقول عن كنه كمال حكمته وكلت السن الفصحاء عن وصف جلال عظمته».

انجام: «وان من شيء الا عندنا خزائنه وما ننزله الا بقدر معلوم فهذا تحقيق خزائن علم الله وخزنته فهي خزائن وخزنة باعتبارين والفرق بينهما بالاعتبار كالفرق بين العقل والعاقل وكذا الحال في جميع الصفات الذاتية...».

ش ۵۶۲، ۴۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق. محمد محسن هزارجریبی در ۱۲۵۴ این نسخه از آغاز

کافی تا پایان کتاب توحید را دارد.

* * *

ش ۳۴۸۴، ۸۰ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ ۱۲۷۲ فقط کتاب الحجّه را دارد.

﴿ ۴۲۷ ﴾

شرح الکافی (الاصول)

(حدیث، عربی)

از: میر محمد اسمعیل خاتون آبادی اصفهانی

شرح مفصل بر «کافی» شیخ کلینی (۳۲۹ ق) که در آن از استادش آقا حسین خوانساری نام برده و بر سال ۱۱۰۸ ق پایان یافته است.

[گلیایگانی ۲۲۳/۳ - الذریعة ۹۵/۱۳].

آغاز: «الجلد الخامس من شرح اصول الکافی لمحمد بن یعقوب الکلینی من الحدیث الثانی من باب جوامع التوحید وهو باب الثانی والعشرون من کتاب التوحید من اصول الکافی الحدیث الثانی من باب جوامع التوحید...».

انجام: «... الى کتاب الايمان والكفر من اصول الکافی لمحمد بن یعقوب الکلینی فی المجلد السادس انشاء الله وحده العزيز مستعین بعونه وتوفيقه ومتوکلین علی احسانه وتأييده وهو المستعان وعليه التکلان».

ش ۲۸۲۶، ۲۵۵ برگ، ۱۲×۱۸، نسخ مؤلف در ۱۱۰۸. این نسخه جلد پنجم این شرح است که

از باب جوامع التوحید تا باب الهدایة... را دارد و جلدهای دیگر آن در کتابخانه آیه الله

مرعشی و آیه الله گلیایگانی موجود است.

﴿ ۴۲۸ ﴾

شرح الکافی

(حدیث، عربی)

از: محمد صالح بن احمد مازندرانی (۱۰۸۶ ق یا ۱۰۸۱ ق)

شرحی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «کافی» کلینی. این شرح ناتمام مانده و فقط اصول و روضه را شرح نموده است.

[الذریعة ۲۷/۱۴، مرعشی ۲۸۷/۷، آستان قدس ۲۹۵/۱۴، مجلس ۱۳۳/۲۵، الفبایی آستان قدس ۳۵۵].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی اشرف المقربین محمد واله

الطیبین الطاهرین اما بعد... کتاب الروضة الروضة وهی فی اللغة البستان ومستنقع الماء ایضا مستعارة لهذا الكتاب...».

انجام: «ان الدنيا لا تذهب حتى يبعث الله عز وجل رجلا منا اهل البيت وهو المهدي المنتظر الموجود عندنا وبوجوده قامت الدنيا وهم يقولون انه سيوجد فی آخر الزمان».

ش ۳۰۵، ۲۸۶ برگ، ۲۵×۱۷، نستعلیق محمد هاشم سمنانی در ۱۰۸۶. این نسخه شرح روضه کافی است. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۰۹، ۱۶۶ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ ۱۰۶۴، کتاب توحید را دارد. با مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده اسماعيل ۱۲۳۰» و نیز «المهدي من اهتديت» با یادداشت تملک. و با جلدی نفیس.

* * *

ش ۳۱۶، ۴۵۲ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه کتاب عقل و توحید را دارد.

* * *

ش ۳۱۷، ۳۰۳ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. کتاب ایمان و کفر را دارد. با یادداشت تملک «محمد بن محمد ابراهيم ۱۱۴۶» و مهر بیضوی «ما محمد الا رسول ۱۱۴۱».

* * *

ش ۳۱۸، ۲۴۸ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ احمد بن کمال بن احمد در ۱۰۸۵. این نسخه کتاب الحجة را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۱۹، ۲۵۶ برگ، ۲۵×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. شامل کتاب عقل و توحید است. با یادداشت تملک حسین بن يوسف الله وردی در ۱۳۵۸.

* * *

ش ۳۲۰ یا ۳۳۰، ۲۱۰ برگ، ۲۵×۱۹، نستعلیق نبی الله قاینی در ۱۱۰۱ در مشهد. این نسخه کتاب عقل را دارد. تقی بن محمد صادق موسوی این نسخه را تصحیح و مقابله کرده است.

* * *

ش ۳۲۰۳، ۱۰۷ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ ۱۱۱۶. این نسخه کتاب دعا و کتاب العشره را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۵۵۸. رجوع شود شاید شرح کافی باشد؟

﴿ ۴۲۹ ﴾

شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از:؟

شرح متوسطی بر «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ق) که بصورت مزجی نوشته شده است.

آغاز: «بسمله وبه نستعین الكلمة مبتدا واللام فیها لتعریف الجنس ای لتعین الماهیة لان الحد لبيان الماهیة لا لتعریف جمع الافراد من حیث الافراد ولا لتعریف فرد من افراد الماهیة المرادة...».

ش ۳۴۵۹، ۵۴ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، از انجام افتادگی دارد. حاشیه نویسی دارد (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

﴿ ۴۳۰ ﴾

شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: رضی الدین محمد بن حسن استرآبادی (نجم الاثمه) (۶۸۶ق)

شرح بسیار مهمی است با عناوین «قوله - قوله» بر رساله «الکافیة» ابن حاجب

نحوی (۶۴۶ ق) که در شوال ۶۸۳ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۳۰/۱۴، مرعشی ۵۴/۵، آستان قدس ۲۰۸/۱۲، مشار عربی، مجلس ۱۰۱/۲۵،

القبایی آستان قدس ۳۵۶].

آغاز: «الحمد لله الذي جلّت آلاؤه عن ان تحاط بعدّ و تعالت کبریاؤه عن ان تشمل
بحدّ تاهت فی معرفته... الافهام و... بعد فقد طلب الى بعض من اعتنى بصلاح حاله».
انجام: «ويجوز ان يقال انك تجلبها وتحذف الاولى كما قيل في مدة الانكار ولا يلي
هذه الزيادة هاء السكت بخلاف زيادة الانكار لأن هذه أنما تزداد اذا لم نقصد الوقف».

ش ۹۷۷، ۲۳۸ برگ، ۳۳×۲۲. نسخ عبدالوهاب محمد بن صدر الدين حسینی قمی در سال

۱۱۸۶ در فالنجری از قرای کاسیروز شیراز. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۱۰۱، ۲۳۸ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق سویلم بن شیخ مطرف المعیدی المعادر در حلّه سیفیه

در ۹۷۱. علامت مقابله و تصحیح دارد. با تملک عبدالوهاب بن مبارک و مهر بیضوی «امین

الاسلام» و تملک مورخ ۱۰۳۵ جمال بن عیسی الجزائری، و مهر بیضوی «محمد والمعترة

الطاهرة شفیع یحیی بن شفیع» و حاشیه با امضاء «م ا س» دارد.

﴿ ۴۳۱ ﴾

شرح الکافیة = الموشح فی شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: محمد بن ابی بکر خبیصی کرمانی، (م ۷۳۱ ق)

شرحی است بر کتاب «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ ق) که مورد توجه ادبا

واقع و حواشی بسیاری بر آن نوشته شده است.

[آستان قدس ۲۱۴/۱۲ - مرعشی ۱۴۳/۴ - القبایی آستان قدس ۳۵۶].

آغاز: «احمدہ کما یشتحق ان یحمد واصلی علی رسولہ المصطفی محمد وآله
الطیبین الطاهرین... الکلمة ای التي وضعت فی اصطلاح النحاة فانّها تطلق علی معان

آخر کلکلام قال الله...».

انجام: «... تحذف للساکین ای لالتقاء الساکنین فتقول لا تضرب ابنک بفتح ما قبلها لیدل علیها واصله لا تضربن ابنک ولم تحرک كما یحرک التنوین لیكون...».

ش ۳۴۰۹، ۱۴۶ برگ، ۲۰×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد و انجامش ناقص است.

﴿ ۴۳۲ ﴾

شرح الکافیة الهندیة

(نحو، عربی)

از: شهاب الدین احمد بن شمس الدین هندی جونفوری (ملک العلماء)، (م ۸۴۹ق)

شرح معروف و دقیقی است بر «الکافیة» ابن حاجب مصری (۶۴۶ق) که مورد توجه ادباء واقع و حواشی متعددی بر آن نوشته شده است.

[آستان قدس ۲۱۷/۱۲ - کشف الظنون ۱۳۷۰/۲ - مرعشی ۱۳۹/۴].

آغاز: «نحمد الله نحو آلائه الوافیة ونشكره لنوال نعمائه الکافیة... وبعد فقد صنف طبقات الادباء والکتاب تصانیف فی علم الاعراب بحسب قوتهم فی البیان...».

انجام: «... علی فوائد مجملة ومفصلة حین توزع البال وتشئت الاحوال وفرط الملل لکن جلت حکمته قد وفقنی للاتمام و... الفوز بهذا المرام من الله الکرام».

ش ۳۴۹۲، ۱۰۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ زین العابدین بن علی بن حسین بن یوسف بن عین الله در ۱۰۷۹. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. دو برگ اول نونویس است با مهر بیضوی «جلال الدین».

﴿ ۴۳۳ ﴾

شرح اللباب فی النحو

(نحو، عربی)

از: قطب الدین محمد بن مسعود بن محمود بن ابی الفتح سیرافی فالی (م ۷۲۱)
 اللباب کتابی است مختصر و مهم در نحو شامل یک مقدمه و چهار قسم از تاج
 الدین محمد بن محمد بن احمد اسفراینی (۶۸۴ ق) و این شرح مزجی متوسط بیشتر
 نظر به مشکلات کتاب لباب دارد و تاریخ تالیف ۷۱۲ در شیراز.

[کشف الظنون ۱۵۴۴/۲، مرعشی ۱۳۷/۲، مجلس ۳۲/۲۵]

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى معرفة اعجاز القرآن ونصب اليها دليلا عليها
 والمعاني والبيان والهمنا... الله من علم النحو الذي يقوم به اللسان ويطلع به على
 فهم...».

انجام: «... يستلزمان اختصاص الجر بالاسم والجزم بالفعل والله اعلم قال المصنف
 في آخر الكتاب واذا قد وفينا بما وعدنا... وقد اتفق الفراغ من املاء هذا الشرح بحسب
 ذهني القاصر...».

ش ۱۹۴۷، ۲۲۳ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ عمر بن مرهم بن عمر الباراروینی در شیراز در سال ۸۱۷

در مدرسه بهائیه.

﴿ ۴۳۴ ﴾

شرح اللباب

(نحو، عربی)

از: ؟

شرح کتاب «اللباب فی النحو» نگاشته تاج الدین محمد بن محمد بن احمد
 اسفراینی (۶۸۴ ق) است.

[کشف الظنون ۱۵۴۳/۲]

آغاز: «... الكلمة الالف واللام تدل على الماهية من غير دلالة على القلة ولا على

الکثرة... التي للوحدة واللام التي للجنس وهي مفرد الكلم مثل على ما فوق الاثنين...». **انجام:** «... فيطبق التمييز في الافراد والتثنية والجمع ما قصد في المنتصب عنه وفي متعلقه من المفرد والمثنى والمجموع نحو طاب الزيدان ابوين التبس الامر في هذا المثال...».

ش ۲۲۶۷، ۹۴ برگ، ۲۰×۱۷، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۰) نیمی از کتاب است. آغازش هم افتادگی دارد. با یادداشت تملک محمد علی بن محمد مهدی نوری شیرازی در ۱۳۱۹ بر برگ اول.

﴿ ۴۳۵ ﴾

شرح اللمعة الدمشقية = التحفة الرضوية (فقه، عربی)

از: سید محمد بن معصوم رضوی (سید محمد قصیر) (۱۲۵۵ ق)
شرح مزجی استدلالی مفصلی است بر «اللمعة الدمشقية» شهید اول. کتاب قضاء را به تاریخ ربیع المولود ۱۲۵۰ به انجام رسانده است و فقط مبحث لباس المصلی و خمس و اجاره و قضا و شهادات را نوشته است.

[الذريعة ۵۰/۱۴]

آغاز: «کتاب القضاء وهو لغة بمعنى البلوغ والنيل كقوله قضيت وطرى وحاجتك اى بلغته ونلته وبمعنى الحكم كقوله قضيت بين الخصمين وعليهما اى حكمت». **انجام:** «واما الثالث فقد قيل بعدم صراحته فيه فى ف و ط مسلم فى الثانى دون الاول كما قد اعترف به كم اسطر قبله... وبانها معارضة باجماع آخر من السيد المرتضى».

ش ۷۵۵، ۲۳۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا. کتاب قضا و شهادات را دارد. و با نسخه اصل مقابله شده است.

* ۴۳۶ *

شرح مختصر الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: قاضی عضد الدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (۷۵۶ ق)

شرح مهم و مشهوری است بر «مختصر الاصول» ابن حاجب (۶۴۶ ق) این شرح با عناوین «قال - اقول» نگاشته شده است. تاریخ تالیف ۷۳۴.

[کشف الظنون ۱۵۸۲/۲، الفبایی آستان قدس ۳۵۹، مرعشی ۲۴/۳، مجلس ۱۳۲/۲۵ و ۴۸/۱۱].

آغاز: «اما بعد فأنی لما رأیت قصور الهمم عن الاکبار... الحمد لله الذی برء الانام وعممهم بالاکرام والدعوة الى دار السلام... قال ینحصر فی المبادئ والادلة... اقول ینحصر المختصر او العلم فی امور... ما یقع فی نفس الحدود فی مفرداتها ثم رکت بعضها مع بعض اثنین وثلاث فما فوقها حصلت امور لا یکاد ینحصر وفي القدر الذی ذکره».

ش ۳۷۶، ۲۳۷ برگ، ۱۵×۲۴، نسخ سید زین العابدین بن سید حسین الحسینی اللاریجانی در ۱۲۲۲. با مهر مربع «وقف مدرسه حسینیہ مرحوم حاجی سید حسین لاریجانی در ۱۳۰۸» و مهر بیضوی «عبد سید حسین حسینی» و زین العابدین بن سید حسین الحسینی» در اول نسخه.

* * *

ش ۱۱۱۷، ۱۳۳ برگ، ۱۹×۲۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). آغاز وانجام ناقص.

* * *

ش ۲۴۶۵، ۲۸۶ برگ، ۱۲×۱۹، نستعلیق محمد یوسف بن خواجه شاه حسین بن جانی (حانی) در ۱۰۱۶ یا ۱۰۱۰. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۴۶۶، ۲۸۳ برگ، ۱۲×۱۹، نستعلیق محمد مؤمن بن ملا میر محمد شبرغانی در سال ۱۰۷۰. حواشی با امضاء «ابهری» دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۲۰۴، ۲۲۹ برگ، ۲۴×۱۲، نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱). بخشی از آن ننویس است. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۴۳۷ ﴾

شرح المشاعر

(فلسفه، عربی)

از: محمد جعفر بن محمد صادق لاهیجانی
 شرحی است بر کتاب «المشاعر» صدرالدین محمد شیرازی (۱۰۵۰ ق) است که بدرخواست «میرزا آقاسی ایروانی» وزیر محمدشاه قاجار تالیف شده است.
 [الذریعة ۶۵/۱۴ - الفبایی آستان قدس / ۳۶۱].
 آغاز: «بسملة الحمد لله الذي تجلى لذاته بذاته فظهر صفاته وتلطمت الصفات فحدث فعالة فجعلها سحاباً لشمس حقيقته الاحد بذاته والواحد بصفاته مبدع العقول بقدرته...».

انجام: «... ای ثم قبض صعودی فی مقابل النزولی من جوهر العقل ووقف لتمام الدائره وان كان فوق كل ذي عليم حليم وبعد مرتبة عين اليقين وحق اليقين مراتب كثيرة لا يقف الى حد وهو العزيز الحكيم».

ش ۳۳۲۰، ۹۳ برگ، ۲۰×۱۴. نستعلیق قاسم الحسینی در ۱۲۵۹ تصحیح شده. حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۴۳۸ ﴾

شرح المغنی فی النحو

(نحو، عربی)

از: بدرالدین محمد بن عبدالکریم بن حسین عمری میلانی
 شرح نیکویی است با عناوین «قوله - قوله» بر متن استادش «المغنی فی النحو» فخر الدین احمد بن حسین جابرردی (۷۴۶ ق). این شرح توضیحی است و در ماه رجب

۸۰۱ به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۱۷۵۱/۲، مرعشی ۲۰۰/۱۴، الفبایی آستان قدس ۳۶۲].

آغاز: «الحمد لله الفاطر الحكيم القادر الحليم... اما بعد فيقول المولى المعظم... لما لم يكن للكتاب المسمى بالمغنى فى علم النحو شرح وهو من مصنفات استاذى العلامة فريد دهره...».

ش ۲۷۲، ۱۲۳ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. چند برگ آن نونویس است. در این نسخه جد مؤلف «محمد» یاد شده نه «حسین».

* * *

ش ۸۰۱، ۱۲۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ نبی بن محمد بن عزّ دین مشهور به سیدک در قریه شیخان در ۱۰۰۱ یا ۱۰۱۰ یا ۱۱۰۰. حاشیه بامضاء «رضی» و «جامی» دارد.

﴿ ۴۳۹ ﴾

شرح المعلقات السبع

(عربی)

از: ؟

شرح مختصری است بر هفت قصیده معلقه عرب که گویند آنها را بر کعبه آویخته بودند. در این شرح بیشتر به لغت و نحو پرداخته است. احتمال دارد این نسخه شرح ابن نحاس باشد.

آغاز:

الا ربّ خصم فيك ألوى...

«خصم يقع للواحد والاثنين والجمع والمؤنث على لفظ واحد كما تقول رجل عدل ورجال عدل».

انجام:

فظلت تكوس على...

«يقال كاس يكوس اذا مشى على ثلث وغادرت اخرى اى قائمة اخرى مخضوبة من

الدم قد...».

ش ۱۵۹، ۴۰۵۹ برگ، ۲۳×۱۳. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۴۴۰ ﴾

شرح المعلقات = شرح القصائد السبعة (عربی)

از: ابو عبد الله سید حسین بن احمد بن حسین زوزنی، (م ۴۸۶)

[مرعشی ۶۹/۶ - مجلس ۱۰۷/۲۵ و ۱۲۵۹/۱۰ - مشار عربی ۵۶۴/ - معجم سرکیس ۹۸۲/۱].

آغاز: «قال الامام القاضي... هذا شرح القصائد السبع امليته على حد الایجاز والاختصار على حسب ما اقترح عليّ مستعينا بالله على اتمامه وعليه توكلت وذكر رواية ايام العرب...».

انجام: «... والشاهد على حسن بلائنا يوم... بهذا الموضوع والعنا عنا ای بلغ الغاية يريد عمرو بن هند أنه شهد عنا هم هذا اليوم».

ش ۲۱۴۴، ۱۵۳ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ بی‌تاریخ. برای مرتضی علیخان نوشته شده. علامت

تصحیح دارد. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۴۴۱ ﴾

شرح مفتاح العلوم (معانی بیان، بلاغت، عربی)

از: قطب الدین محمود بن مسعود بن مصلح شیرازی (۷۱۰ ق)

مفتاح العلوم از یوسف بن محمد السکاکی (۶۲۶) کتابی است در سه علم صرف و نحو و معانی و بیان. قسمت سوم که معانی و بیان آن کتاب است در میان دانشمندان از اقبال فراوانی برخوردار شده و شروح و حواشی بسیاری بر آن نوشته‌اند. کتاب حاضر از بهترین شرح‌های مفتاح العلوم است.

[کشف الظنون ۱۷۶۳/۲، مرعشی ۱۵۵/۳، مجلس ۱۶۱/۲۵].

آغاز: «الحمد الذى خصص نوع الانسان بالنطق والفصاحة وشرفه... والبراعة ذل لصنف العرب جموح البلاغة وشموسها فاطلعوا فى سماء سنائها اقمارها وشموسها...».

انجام: «ونحن نعود فى المختتم الى ما بداننا به فى المفتتح ونقول الله احمد حمد عبد واضع خد الخشوع على الثرى... واغفر لى خطيئتى ولا تجعلنى من الهالكين برحمتك يا ارحم الراحمين».

ش ۱۴۴، ۳۰۶ برگ ۲۸×۱۸، نستعلیق ۱۰۸۰. از روی نسخه‌ای که از روی نسخه اصل نوشته شده بود.

سپس ناسخ نسخه‌ای را که فاضل نیشابوری (النظام) بر شارخ خوانده بود (وکان من علم البيان الى الآخر ومن اوله الى بحث حذف المسند بخط (النظام) وکان فیها حواشی والحاقات بخطه وبخط العلامة) پیدا کرده و حواشی را به این نسخه منتقل کرده است. صورت اجازه شارح برای نظام نیشابوری که در آخر آن نسخه بوده و به این نسخه نقل شده است: سمع منی جمیع هذا الكتاب من فاتحته الى خاتمته بقراءة وقراءة غیره الامام الفاضل مفخر الامائل ملک المهندسين قدوة المحققين نظام الملة والدين قوام الاسلام والمسلمين حسن بن محمد العراقى ثم النيشابورى ادام الله فضله... كيف هذه الاحرف مؤلفه احوج خلق الله محمود بن مسعود بن المصلح الشيرازى ختم الله له بالحسنی وذلك فى اوائل شعبان من شهر ۷۰۲ حامداً لله.

﴿ ۴۴۲ ﴾

شرح مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین (کلام، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۱ق)

مباحث علم کلام را بر اساس اعتقادات اهل سنت در شش مقصد ترتیب داده و بنا به گفته صاحب کشف الظنون این کتاب به سال ۷۸۴ در سمرقند به اتمام رسیده. این

کتاب بسیار معروف است و دانشمندان شروح و حواشی زیادی بر آن نگاشته‌اند.
 [کشف الظنون ۱۷۸۰/۲، مرعشی ۳۰۹/۲، مجلس ۴۲۱/۲۶، مشار عربی ص ۵۶۳].
 ش ۱۷۹۵، ۲۳۴ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ محمد بن محمد یوسف در ۸۹۰. از آغاز افتادگی دارد.

﴿ ۴۴۳ ﴾

شرح المقدمة الحضرية (فقه، عربی)
 از: شهاب الدین احمد بن محمد حجر مکی هیشمی (ابن حجر) (۹۷۴ ق)
 شرحی است بر کتاب «المقدمة الحضرية فی فقه السادة الشافعية» نگاشته عبدالله بن عبدالرحمان حصرمی یمنی
 [کشف الظنون ۵۴۳/۴].
 آغاز: «الحمد لله رب العالمين حمدا يوافي نعمه ويكافي مزيده يا ربنا لك الحمد
 كما ينبغي لجلال وجهك وعظيم سلطانك واشهد ان لا اله الا الله وحده...».
 انجام: «... ورايت في بعض نسخه ان مؤلفه وصل فيه الى قريب من نصف هذا
 الكتاب وانما لم اكتب عليه... الحمد لله الذي هدانا على اتمام هذا وما كنا لنهتدي...».
 ش ۱۸۶۰، ۲۱۸ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ محمد صادق بن لطف الله در ۱۳۰۱. با مهر بیضوی «یا
 محمد ۱۳۲۸».

* * *

ش ۱۸۶۱، ۱۸۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۹۳.

* * *

ش ۲۲۹۷، ۱۴۴ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، تحریر سده ۱۳، حواشی با امضاء «ابن
 حجر» دارد در این نسخه نام ۳۶ تالیفات ابن حجر یاد شده است.

* * *

ش ۳۳۳۴، ۲۰۲ برگ، ۲۱×۱۶، تحریر حسین بن حسن بن ملا قاسم در سال ۱۲۹۵ در خدمت
 استاد ملا محمود.

﴿ ۴۴۴ ﴾

شرح مقدمة الوافية

(نحو، عربی)

از:؟

ابن مالک نحوی ارجوزه‌ای در نحو سروده به نام «الكافية الشافية» که در آن الفیه خود را مختصر کرده است پس از آن خودش شرحی به نام «الوافیه» بر همان جزوه نوشته و رساله حاضر شرح مزجی بر مقدمه آن است.

[مرعشی ۲۶۰/۶]

آغاز: «قوله بسم الله... احمد. بسملاً اولاً تيمناً ثم حمداً ثانياً شكراً وآثر المضارع ليدل على الاستمرار رعاية للموافقة بين الحمد والمحمود عليه من نعمه المتتابعة فان حمدنا ليس الا شكراً واما الوجه...».

انجام: «... الا بالله. الباء للاستعانة والاستثناء مفرغ وما توفيقى حاصلة باعانة احد الا بالله تعالى عليه لا على غيره توكلت اعتمدت واليه انيب اى ارجع فانه المرجع والمآب».

ش ۱۹۲۳، ۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ علی محمد بن قربان علی در ۱۲۰۹.

﴿ ۴۴۵ ﴾

شرح الملخص چغمینی = شرح الجعمینی

(هیأت، عربی)

از: صلاح الدین موسی بن محمد بن قاضی محمود رومی (قاضی زاده رومی)

(ق ۹ هـ. ق)

شرحی است بر «الملخص فی الهيئة» محمود چغمینی خوارزمی (۷۴۵ ق) که در یک مقدمه و دو مقاله نگاشته شده. این شرح در سال ۸۱۴ یا ۸۱۵ ق به اتمام رسیده است.

[کشف الظنون ۱۸۱۹/۲، آستان قدس ۷۴/۱۰]

آغاز: «واشتغل بدرسہ الاماثل فاعتمد المخلصون فی حلّہ علی ما فی الشروح واعتقدوا أنّه بریء من الجروح فحدانی ذلک الی ان اکتب له شرحا یذلل الصّعب».

انجام: «وهذه هی السنة الشمسیة الحقیقیة واما الاصطلاحیة فمنهم من اعتبرها ثلاثمأة وخمسة وستین یوما وربع یوم واخذ الکسر ربعا... کالروم والاقدمین من انوس إلّا أنّ الرّوم یجعلون».

ش ۸۳۳، ۱۸۴ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۴۴۶ ﴾

شرح منتهی السؤل والامل فی علمی الاصول والجدل (اصول فقه، عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

اصل کتاب از ابن حاجب مالکی است که تفتازانی آن را به سال ۷۹۱ ق شرح کرده است.

[کشف الظنون ۱۸۵۳/۲]

آغاز: «بسمله .. وفقنا للوصول الی منتهی اصول الشریعة الغراء وشرح صدورنا بنور... وبعد فکما ان المختصر للشیخ الامام.. والدين ابن الحاجب... الله من الكرامة...».

انجام: «ما فيه جهة واحدة وما فيه جهات على ما فيه جهتان الى غير ذلك من التفاصيل وهذا معنى قوله وفيما ذكر اشار لذلك».

ش ۹۱، ۱۲۷ برگ، ۲۸×۱۴، نستعلیق عبدالرحیم بن عبدالرحمن در ۱۱۸۱ در شاهجهان آباد.

﴿ ۴۴۷ ﴾

شرح منهاج الطالبین

(فقه، عربی)

از: سراج الدین عمر بن علی (ابن الملّقن) (۸۰۴ق)

آغاز: «الحمد لله على ما انعم واشكره على ما اهتم واشهد ان لا اله الا الله الملك العظيم الاعظم وانّ محمداً عبده ورسوله... الحمد هو الثناء على المحمود بجميل صفاته والشكر بانعامه».

انجام: «ثم يذهب الى البيت لطواف الوداع وللاتباع ويدخل رمى التشريق بزوال الشمس للاتباع ويستحب فعله قبل فعل الظهر كما قدّمته في كتاب الصلاة وجوّز».

ش ۳۶۴۳، ۱۰۸ برگ، ۲۸×۱۹، از انجام افتادگی دارد کاتب و تاریخ ندارد.

* * *

ش ۳۱۶۱؟

﴿ ۴۴۸ ﴾

شرح منهاج الوصول الى علم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: سید برهان الدین عبیدالله بن محمد فرغانی (۷۴۳ق)

متن از قاضی بیضاوی (۶۸۵ق) است و شارح در این شرح آن را با عناوین «قال - اقول» به طور مفصل شرح کرده است. این شرح به وزیر شمس الدین محمد حسینی... صاحب دیوان تقدیم شده است.

[کشف الظنون ۱۸۸۰/۲، مرعشی ۹۴/۷، مجلس ۱۰۶/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي اعلى معالم الاسلام وبيّن لطرق المعاش والمعاد قوانين الشرع والاحكام والصلاة على نبيّه في الانام محمد عليه السلام وآله البررة الكرام».

انجام: «وامّا في الاصول فهل يجوز فيه الاستفتاء ام لا فيه خلاف والاكثر على عدم جواز الاستفتاء فيها لا العامّي ولا للمجتهد لأنّ الرسول ﷺ وجب عليه تحصيل

اصول الدین... لم یکن تحصیل اصول الدین واجبا علی المجتهد... فجاز الاستفتاء فی اصول الدین لكل احد سواء کان مجتهداً اولاً».

ش ۹۳۲، ۲۵۳ برگ، ۱۷×۱۳، نسخ ابراهیم بن سیف الدین جرجانی خطیب در ۷۹۷، با یادداشت تملک محمد رضا بن المرحوم صدرالدین محمد الشیرازی در ۱۱۵۷ در شیراز با مهر بیضوی «توجه حیث شئت فانک منصور».

* * *

ش ۴۰۹۷، ۱۵۴ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ علی بن امیر... تبریزی در ۹۸۸ بخشی از یک لغت نامه عربی به عربی در ابتداء این نسخه است.

﴿ ۴۴۹ ﴾

شرح موجز القانون = شرح نفیسی

از: نفیس بن عوض کرمانی
موجز القانون کتابی است در طب از ابی الحزم ابن نفیس قرشی و کتاب حاضر شرح مزجی است که بنابر قول حاجی خلیفه معتبرترین شرح است و به سال ۸۴۱ ق به انجام رسیده است.

[کشف الظنون ۲/۱۹۰۰، الفبائی آستان قدس ۳۶۶].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام الايمان على من يداوى الارواح بطب الحقيقة ويبرئ الابدان يعلم الشريعة ويعالج القلوب بحكمته محمد المبعوث الى كافة الخلائق بما هو هدى ونور وشفاء لما فى الصدور وعلى آله».

ش ۹۷۸، ۲۷۳ برگ، ۳۲×۲۱، نسخ ۱۰۳۳.

* * *

ش ۱۷۴۱، ۳۰۵ برگ، ۲۶×۱۷، تحریر احمد الحسنى المتطبب الجیلانی بی تاریخ (تحریر سده

۱۰) با مهر مربع «عبدہ محمد علی الحسینی» و «... الغنى محمد حسين حسنى الحسینی»

سراغاز این دو نسخه با هم تفاوت دارد.

﴿ ۴۵۰ ﴾

شرح نظم البرهان

(عقائد، عربی)

از: سید حسین قزوینی م ۱۲۰۸

شرحی است بر منظومه «نظم البرهان فی سمط الایمان» خود مؤلف که در سه جلد به رشته تحریر درآمده است.

[الذریعة ۲۴/۲۰۰].

آغاز: «الحمد لله الذى تفرّد بالقدم وقد خاض ما سواه فى ظلمات العدم... لما كان تحصيل المعارف اليقينية وتشیید الاصول الدينية والعوارف الحقيقية من الواجبات العقلية...».

انجام: «او المراد انهم مظاهر الاسماء والمحيطون بمعرفتها وتعريفها والتلبس بها والتخلق لما فى حوصلة الامكان منها وبالجملة لا يعلم سر قدرهم ولا منتهى فضلهم احد الا الذى خلقهم».

ش ۱۲۵، ۲۵۲ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ محمد ابراهيم بن محمد. جلد اول است. این نسخه را سید عبد الجواد وحاج محمد هاشم در سال ۱۲۵۳ حسب الوصیه مؤلف، وقف بر طلبه علوم دینی اردبیل کرده‌اند و تولیت آن را به آخوند ملا محمد صادق بن آقا محمد لنکرانی تفویض نموده‌اند. با مهر مربع «سید جواد بن سید حسین الحسینی».

﴿ ۴۵۱ ﴾

شرح نهج البلاغة = شرح صغير = شرح وسيط

(حدیث، عربی)

از: کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی (۶۷۹ ق)

ابن میثم شرحی مفصل بر نهج البلاغة دارد که به «مصباح السالکین» مشهور است و در آن مقدمه بسیار مفید و جامع و مفصلی که مشتمل بر سه قاعده و هریک دارای چند مبحث ارائه کرده است سپس شرح خویش را که به «کبیر» نیز شهره شد مختصر کرد

که همین کتاب است و آن به شرح متوسط یا وسیط مشهور شد.

[الذریعة ۱۴/۱۴۹، سپهسالار ۲ / ص ۵۱، ۵۲].

آغاز: «سبحان من حسرت ابصار البصائر عن كنه معرفته وقصرت السن البلغا عن اداء مدحته وكيفية صفته وشهدت مع ذلك بداية العقول بربوبيته وجلال الوهيته...».

ش ۱۹۰۱، ۲۱۶ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه تحریر سده هشتم و نهم است. مکرر تصحیح شده، حاشیه از مهدی الحسینی ۱۲۶۰ دارد. از پایان ناقص است.

﴿ ۴۵۲ ﴾

شرح نهج البلاغة

(حدیث، عربی)

از: عزالدین عبدالحمید بن هبة الله بن ابی الحديد معتزلی، (۵۸۶-۶۵۵ ق)
شرح مفصل و معروفی بر «نهج البلاغه» شریف رضی (۴۰۶ ق) که بیشتر جنبه تاریخی و ادبی بخود گرفته و بنام «المستعصم بالله عباسی» نگاشته شده است.

[مرعشی ۲۳۱/۵ - آستان قدس ۳۰۸/۱۵ - مجلس ۲۶۸/۲۶ - الذریعة ۱۴/۱۵۸ - سپهسالار ۲/۴۱].

آغاز: «الحمد لله الذي تفرد بالكمال فكل كامل سواء منقوص واستوعب عموم المحامد والممادح فكل ذي عموم عداه مخصوص الذي وزع منقسات نعمه بين من يشاء من خلقه...».

انجام: «... وجعلوا اللفظة الثانية مشتركاً فيما بينهما عليهما السلام ولم يطلقوا لفظ الصلوات على احدٍ من المسلمين الا على امير المؤمنين عليه السلام، تمت».

ش ۳۱۲۴، ۳۵۲ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ خلف بن يوسف مشهدی نجفی در ۱۰۹۵. این نسخه جلد اول را دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۴۵۳ ﴾

شرح الوافية

(اصول فقه، عربی)

از: مهدی بن مرتضی طباطبایی نجفی - بحر العلوم -، (م ۱۲۱۲)
حاشیه و شرحی است بر کتاب «الوافیه» فاضل تونی (۱۰۷۱ق) که به صورت «قوله
- قوله» تنظیم شده است.

[الذریعة ۱۶۱/۱۴ و ۲۳۰/۶ - مرعشی ۲۵۷/۲ - مجلس ۲۴۸/۳۶ - الفبایی آستان قدس ۳۶۹/۱].
آغاز: «الحمد لله رب العالمین و... قوله اللفظ ان استعمل فیما وضع له فحقیقة
جعل المقسم مطلق اللفظ المتناول للمفرد والمركب لان كلا منهما ينقسم الى الحقيقة
و...».

انجام: «... ومما يدل على فسادہ انا نعلم بالضرورة ان قصد القائل زيد اسداً دعاء ان
زيد فرد من افراد الاسد مبالغة في دعوى الشجاعة كما في قوله رايت اسداً وانما الفرق
بينهما».

ش ۲۰۵۹، ۷۲ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد حسن بن محمد صادق نوری در ۱۲۳۴. حاشیه با
امضاء «منه رحمه الله» دارد.

﴿ ۴۵۴ ﴾

شرح الوافية

(اصول فقه، عربی)

از: سید صدرالدین محمد بن محمد باقر رضوی قمی، (م ۱۱۶۰)
شرح وافية الاصول فاضل تونی است.
آغاز: «الحمد لله الذى أوضح لنا منهاج الدين، بمصباح الحق من مشكاة اليقين...».
انجام: «... هذا اخر ما اردناه والحمد لله اولا والصلاة على رسوله صلى الله عليه
 وآله الميامين والمرجو ممن نظر الى هذا التعليق ان يمن على هذا الضعيف... واغفر لنا
 ولوالدينا ولمن علمنا ولمن تعلم منا ولجميع المؤمنين والمؤمنات انه غفور الرحيم».

ش ۲۵۵۱، ۲۰۱ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ۱۲۶۲، با تاریخ تملک ۱۲۶۵ و مهر بیضوی «نصر الله ۱۲۶۴» بر برگ اول.

﴿ ۴۵۵ ﴾

شرح هدایة الحکمة = شرح هدایة المنطق (منطق، عربی)
از: قطب الدین عبدالکریم بن عبدالنور حلبی حنفی، (۷۳۵ ق -
رساله ای است متوسط در شرح منطق «هدایة الحکمة» اثر الدین ابهری (۶۶۳ ق)
که بصورت «قوله - قوله» تنظیم شده است.

[کشف الظنون ۲/۲۰۲۹].

آغاز: «... مشتملاً علی حل الفاظه و تحلیل ترکیباته مع زیادة شریفة لا توجد فی
المطولات... اما بعد فهذه هدایة فی المنطق الخ استکمال النفس واجب علی کل
عاقل...».

انجام: «... مما سبق فلا يحتاج الی ذکره منفرداً هذا آخر ما اردنا فی شرح هذا
المختصر والحمد لله بلا غایة ولا نهائة».

ش ۲۶۳۸، ۱۰۷ برگ، ۱۸×۷، نسخ مجد الدین بن شهاب شیرازی در ۸۲۳ از آغاز افتادگی
دارد.

﴿ ۴۵۶ ﴾

شرح هدایة الحکمة (فلسفه، عربی)
از: صدر الدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)
شرحی است بر قسمت طبیعیات و الهیات «هدایة الحکمة» اثر الدین ابهری (۶۶۳ ق).
در این شرح بنا به گفته شارح آراء فلاسفه به اضافه آراء خودش تلخیص شده و از
آنها گفتگو می نماید.

[الذريعة ۱۴/۱۷۵، مرعشی ۳/۳۲۵، الفبایی آستان قدس ۳۷۵،

(دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱/۱۵۷، کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۱۷۸).]

آغاز: «الحمد لله مخترع العقل الفعال ومبدع النفس الكمال معلق الصور بالمواد...
لما تطابقت القوانين الحكيمية والاصول الدينية على ان اجل الذخائر...».

انجام: «وليكن هذا اخر شرحنا للقسم الطبيعي فلنشرح بعده القسم الالهی
مستعینين بواهب الخير والعدل ومفيض النفس والعقل مصلين على النبی والاهل
مستغفرين من النقائص الانسانية والمعاصي الهیولانية».

ش ۴۷۵، ۱۴۵ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق محمد مهدی سلطان آبادی در ۱۲۹۵. این نسخه شامل
بخش طبیعی است.

* * *

ش ۵۹۴، ۲۵۱ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ میرزا عباس در ۱۲۷۴. تصحیح شده، اشعاری از محمد
صادق بن علی بن محمد بن علی خراسانی متخلص به «اطوار» در آخر نسخه هست. حاشیه
با امضاء «محمد خراسانی» دارد که گویا همان شاعر باشد.

* * *

ش ۱۴۴۳، ۱۷۳ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا، این نسخه طبیعیات را دارد و تحریر سده
۱۳ می‌باشد.

* * *

ش ۲۳۲۶، ۲۳۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ عبدالله بن ملا محمد بن آخوند ملا ولی الله مازندرانی
(ساکن اصفهان) در سال ۱۲۷۵. این نسخه طبیعیات را دارد. با تملک عبدالله بن محمد با مهر
بیضوی «عبداله راجی عبدالله بن محمد بر برگ دوم و آخر.

* * *

ش ۳۳۰۲، ۱۷۹ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق محمد بن سلطان محمد هزار جریبی در ۱۱۳۶ در
مدرسه منصوریه شیراز. تصحیح شده. حاشیه نویسی از اسفار و با امضاء «میر فخر» و
«لمحرره» دارد با مهر مربع «عبداله محمد ۱۱۳۷» بر برگ اول.

﴿ ۴۵۷ ﴾

شرح هدایة الحکمة

(فلسفه، عربی)

از: کمال الدین میرحسین بن معین الدین میبدی (م ۹۰۹)

شرح معروفی است بر «هدایة الحکمة» اثر الدین ابهری (۶۶۳ ق). از مقدمه شارح برمی آید که شرح را در ایام جوانی نوشته است.

[الذریعة ۱۷۴/۱۴، مرعشی ۳۰۸/۲، مشار عربی ۵۰۴، مجلس ۴۳۱/۳۸]

(الفبایی آستان قدس ۳۶۹، امام صادق قزوین ۱۶۸/۱)

آغاز: «الهدایه امر من لیدیه وکل شیء یعود الیه له الحمد علی ما انعم علینا سوابق النعم ولو احقها والهم الینا حقائق الحکم ودقائقها والصلاة علی جمیع الانبیاء والاولیاء... وبعد فیقول المعتصم بلطف الابدی حسین بن...».

انجام: «ومن اراد الاستقصاء فی الحکمه والوقوف علی مذهب الحکماء فلیرجع الی کتابنا المسمی بزبدة الاسرار ظنی ان الواجب علی طالب الحق مطالعة کتب الشیخین ابی علی و شهاب الدین المقتول قدس سرهما ونور مرقدهما».

ش ۳۳۹، ۱۱۹ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ محمد باقر بن زین العابدین محلاتی. (تحریر سده ۱۲)

تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۴۳، ۱۳۸ برگ، ۲۱×۱۱، نستعلیق زین العابدین بن کربلایی میرتقی الموسوی الهزار

جریبی البنافتی در ۱۲۳۹ با مهر بیضوی «عبد زین العابدین الموسوی ۱۲۳۳» حواشی با

امضاء «له» دارد.

* * *

ش ۳۴۴، ۱۰۲ برگ، ۲۱×۱۱، نستعلیق، بی کا، بی تا. از پایان ناقص است.

* * *

ش ۶۲۲، ۹۹ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ محمد اسماعیل بن محمد علی طبسی خراسانی در ۱۲۳۶ در اصفهان. علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۱۰۶۳، ۲۲۸ برگ، ۲۳×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. ازانجام افتادگی دارد.

* * *

ش ۱۲۱۰، ۱۰۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۸۲.

* * *

ش ۱۳۷۹، ۷۴ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. در بلده فاخره بخارا در مدرسه الخاقان عبدالله بهادر خان.

* * *

ش ۱۴۳۴، ۱۱۹ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ محمد باقر بن حاجی جمال شوستانی در ۱۰۸۰ در مدرسه رفیعیه حسینیّه.

* * *

ش ۱۵۶۶، ۱۲۶ برگ، ۱۳×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۲۳۶۵، ۱۶۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ محمد مهدی در ۱۰۸۴. برگ اولش افتاده، تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۶۵۳، ۷۵ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق رحیم گلپایگانی در ۱۰۷۹. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی «بسم الله الرحمن الرحيم».

* * *

ش ۲۶۵۷، ۱۶۴ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق میرنجاه بن میر علی رضا حسینی در ۱۱۳۴.

* * *

ش ۲۸۵۲، ۱۰۶ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، تحریر سده ۱۱ و ۱۲. چند برگ اول
نونویس است، حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۷۷۸، ۹۹ برگ، ۱۹×۱۳، نستعلیق ۱۰۳۶. تصحیح شده است.

﴿ ۴۵۸ ﴾

شروط الجمعة واركانها وصلاتها وخطبتها = صلاة الجمعة (فقه، عربی)

از: ؟

شخصی از مؤلف این رساله درخواست تالیف کتابی درباره شروط نماز جمعه و
ارکان و صلواتهای وارده و خطبه‌های نماز جمعه نموده بود پس این رساله به
درخواست آن تالیف و در آن پس از ذکر مختصری از شروط و ارکان و مستحبات آن
خطبه‌ها و مواعظ و مباحثی که خود مؤلف وضع نموده در طی دوازده ماه عربی آورده
شده است. بدین معنی که چه چیزی بهتر است در ماه رجب مثلاً خوانده و چه
مواعظی برای مردم گفته شود، مؤلف در عصر شاه عباس دوم می‌زیست و در یکی از
خطبه‌ها وی را دعا و ستایش کرده است.

آغاز: «الحمد لله الذي خص يوم الجمعة بالفضائل وجعل وظائف العبادات
لادراك السعادات وسائل والصلاة... ايها السائل عن شروط الجمعة واركانها
وصلواتها وخطبتها، اعلم ان الشروط والاركان العامة للصلاة...».

انجام: «... ولا تقلبنا عن هذا الشهر الا بالبشرى و... والتجارة الذي... ان احسن ما
يقرأ به الاذان ويصدع به الاذهان كلام الملك الديان اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم
الله الرحمن الرحيم والعصران الانسان... الى آخر السورة».

ش ۲۵۶۸، ۱۳۹ برگ، ۱۶×۱۰، تحریر سده ۱۳.

﴿ ۴۵۹ ﴾

الشفاء

(فلسفه، عربی)

از: شیخ الرئيس حسين بن عبدالله بن سينا (ابن سينا) (۴۲۷ ق)
از کتاب‌های بسیار معروف شیخ الرئيس است که در بخشهای «منطق، الهیات و طبیعیات» تنظیم یافته و از اصول فلسفه قدیم به شمار می‌آید.

[الذريعة ۲۰۱/۱۴، مرعشی ۱۲۱/۷، الفبایی آستان قدس ۳۷۲].

آغاز: «الفن الثالث عشر... فی الالهیات فصل فی ابتداء طلب موضوع الفلسفة لیتبیین انیته فی العلوم واذ قد وفقنا الله ولی الرحمة والتوفیق فاوردنا ما وجب ایراده من معانی العلوم المنطقية والطبیعیة».

انجام: «وهیئة التوسط فی التدبیریة دروس هذه الفضائل عفة وحکمة وشجاعة ومجموعها العدالة وهی... عن الفضیلة النظرية ومن اجتمعت له معها الحکمة النظرية فقد سعد وفاز مع ذلك بالخواص النبوية کاد یصیر رباً انسانیا فکادان تحلّ عبادته وهو السلطان العالم الارض وخليفة الله فيه ولله الحمد والمِنَّه قد تم».

ش ۸۴۶، ۱۹۰ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق محمد زمان بن حاجی مراد در ۱۰۹۷. این نسخه شامل الهیات است. تصحیح شده. حواشی با امضاء «احمد» دارد با این مهر: «این کتاب از مملکات و جزء کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲» (حاج آقا محسن اراکی).

* * *

ش ۱۳۹۱ با ۱۳۹۲، ۱۲۱ برگ، ۱۸×۱۲، نام کاتب ندارد و تاریخ ۵۰۳ دارد (که گفته شده قدیم‌ترین نسخه این کتابخانه است) اما تاریخ مزبور یقینی نیست این نسخه هم الهیات است.

* * *

ش ۱۷۶۰، ۱۳۵ برگ، ۲۵×۱۲، نستعلیق سید محمد بن قاسم الحسنی البیزوی من اعمال سبزواری در سال ۱۰۷۸ فی مدرسة الجدة الماجدة فی اصفهان. این نسخه نیز فقط الهیات است.

﴿ ۴۶۰ ﴾

شفاء الأسقام ودواء الآلام

(طب، عربی)

از: خضر بن علی بن الخطاب (حاجی پاشا)

مشمول بر چهار مقاله است: مقاله اول در طب علمی و عملی، مقاله دوم در اغذیه و اشربه و ادویه مفرده و مرکبه، مقاله سوم در امراض مخصوص هر عضو بدن، مقاله چهارم در بیماریهای عمومی بدن و اسباب و علل و علائم آنها.

آغاز: «الحمد لله الذي خلق الانسان في احسن الصور... لما رایت ان علم الطب اجل المفاهير والسعادات واجمل المآثر والصناعات اذ به يحصل حياة النفوس والارواح وصحة الابدان...».

انجام: «... یقطین. هو کل شجرة لا تقوم علی ساق بل ینبسط علی الارض كالقرع والبطیخ والحنظل وما شاکل ذلک وقد یطلق یقطین ویراد به القرع خاصاً. ینتوت. قیل انه الحزنوب النبوی».

ش ۱۶۶۵، ۲۶۶ برگ، ۲۸×۱۷، نسخ ۱۰۳۲. این نسخه مقاله اول را دارد. تحریر سده ۱۱.

* * *

ش ۱۶۶۷، ۲۵۹ برگ، ۲۸×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش افتادگی دارد.

این نسخه مقاله دوم تا چهارم را دارد. تحریر سده ۱۱.

﴿ ۴۶۱ ﴾

شمسیة الحساب

(عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد نیشابوری قم (نظام اعرج)، (م ۷۲۸ ق)

رساله‌ای است در اصول و قواعد علم حساب در یک مقدمه و دو فن.

[کشف الظنون ۱۰۶۲/۲، مرعشی ۷۴/۱، الفبایی آستان قدس ۳۷۴، الذریعة ۲۲۹/۱۴].

آغاز: «الحمد لله الفرد بلاند المنزه عن الزوج والصدّ...».

ش ۲۷۱۴، ۷۸ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. چند برگ از اول افتاده است (تحریر سده ۱۳)
حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۸۱۰، تحریر ۱۳۰۸.

﴿ ۴۶۲ ﴾

شوارع الهدایة فی شرح الکفاية (فقه، عربی)

از: حاج محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی (حاجی کلباسی) (۱۲۶۲ ق)
شرح استدلالی است بر کتاب «کفاية المقتصد» محقق سبزواری (۱۰۹۰ ق) و بنا به
گفته آقا بزرگ در الذریعة فقط کتاب طهارت و صلاة تا احکام سجود تلاوت نوشته
شده است.

[الذریعة ۲۳۷/۱۴، مرعشی ۲۸۸/۵، مجلس ۶۲۸/۳۸].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالقدم والكمال المتمجد بالجلال والجمال... وبعد فان
العلوم اشرف الامور بهجة وحالا واعلاما واعظمها مرتبة وكمالا واسنانها واكمل
العبادات اجرا وذخرا واوفاهها...».

انجام: «وعن بعضهم انه قرء مثل... بالنون وقال هو اناء يوضع فيه الماء اى مثله فى
انه لا يتطهر الا بالماء ففيه نظر وكيف كان لا سبيل الى تقييد الاطلاقات المؤيدة بما مر».

ش ۲۵۳، ۱۵۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۴۴. این نسخه شامل کتاب طهارت است. تصحیح شده.

با مهر «الله الملك الواحد القهار ملك موسى بن محمد رضا بن موسى بن جعفر كاشف

الغطاء».

﴿ ۴۶۳ ﴾

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام (کلام، عربی)

از: عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (فیاض لاهیجی) (۱۰۷۲ ق)
 شرحی استدلالی بر کتاب «تجرید الکلام» خواجه نصیر طوسی است. در این شرح سعی شده تا مطالب مهم شرح و بیان گردد. شارح، شرح دیگری به نام «مشارق الالهام» دارد که تنها مقصد اول در امور عامه نوشته شده است.

[الذریعة ۲۳۸/۱۴، مرعشی ۹۱/۳، مشار عربی ۵۷۶، مجلس ۶۵۴/۳۸]

(آستان قدس ۱۶۸/۱، الفبایی آستان قدس ۳۷۵)

آغاز: «ربنا افتح بیننا و... قومنا بالحق [وانت] خیر الفاتحین... اما بعد الحمد لله الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله... کما ان خاتم المحققین افضل الحكماء والمتکلمین سلطان العالمین نصیر الحق والملة والدين...».

ش ۳۳۵، ۲۲۳ برگ، ۲۳×۱۸، نستعلیق ۱۲۳۳. تصحیح شده. جلد اول است.

* * *

ش ۲۰۷۸، ۱۷۶ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق محمد تقی بن محمد کاظم ساروی مازندرانی در

۱۲۴۴. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. جلد اول است.

* * *

ش ۲۱۵۳، ۱۹۱ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد بن قربانعلی لاهیجی در ۱۲۳۸ در مدرسه

نیم آورد اصفهان. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. جلد اول است.

* * *

ش ۳۳۴۹، ۱۸۶ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد حسین بن سید رضا موسوی گیلانی لاهیجی

در ۱۲۹۷ در نجف اشرف. تصحیح شده، حواشی دارد حواشی با امضاء «منه» و «محمد

اسماعیل» دارد. جلد اول است.

* * *

ش ۳۹۹۹، ۱۲۲ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق هادی بن محمد حسن خلخالی در ۱۲۴۳. جلد اول است.

﴿ ۴۶۴ ﴾

شواهد التذکرة فی ایضاح المسائل النحویة

(نحو، عربی)

از: محمد باقر بن محمد جعفر طباطبائی

مؤلف کتاب تذکره حاج کریم خان کرمانی را شرح و توضیح داده و آن را به فارسی درآورده است. و در سؤال ۱۲۸۱ هـ. ق تألیف آن اتمام یافته است. اصل کتاب تذکره در سال ۱۲۷۶ هـ. ق تألیف شده است.

[فهرست کتب احسانی و سایر مشایخ ۲/۲۴۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... انی لما رأیت انه اشرق ضیاء التذکرة فی ایضاح المسائل النحویة التی لم یکشف الی الآن...».

انجام: «... والزم علی نفسه... من شاهق ولا... الا بالحق ولا یصدّق الا قول المعصوم المطلق صلوات الله علیه وآله».

ش ۱۳۸۱، ۴۲۴ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ سید محمد صادق بن زین العابدین جندقی در ۱۲۸۱ در قریه لنکر.

بر روی برگ اول نوشته: «جامع الشواهد».

﴿ ۴۶۵ ﴾

الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیة

(فلسفه، عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی، (م ۱۰۵۰ ق)

مباحث عمیق فلسفی در معارف الهی در پنج مشهد تنظیم شده است، مؤلف در این اثر مسائل حکمی را با لطایف عرفانی در هم آمیخته و بگفته خود از تطویل مباحث و

ذکر استدلال و براهین زیاد خودداری کرده است.

[مجلس ۶۰۱/۳۸ - امام صادق قزوینی ۱۷۱/۱ - مرعشی ۳۱۴/۵ - الذریعة ۲۴۳/۱۴ -

آستان قدس ۱۶۹/۱].

آغاز: «... وقلدوه خلفاً من سلف اعتماداً علی... الحسّ للمحسوس و اغماضاً عن مشاهدة الواردات علی القلوب والنفوس قد اطلعت علی مشاهد شریفة الهیة وشواهد لطیفة قرآنیة وقواعد محكمة...».

انجام: «... علم صلاة كل واحد من المخلوقات وتسبیحه علم ان النبوة ساریة فی كل موجود لكنه لا یطلق اسم النبی والرسول الا علی واحد منهم وعلی الملائكة خاصة... فانه مشتق من... وهی الرسالة».

ش ۲۴۶۷، ۱۶۷ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. آغازش ناقص است. (تحریر سده ۱۲).

﴿ ۴۶۶ ﴾

الشهادات

(فقه، عربی)

از: ؟

شامل عنوان «هدایة» «هدایة» است.

آغاز: «القول فی الشهادة وهی لغة الاخبار عن الیقین كما فی شمس العلوم».

ش ۱۲۳۵، حدود ۱۵۰ برگ، تحریر مؤلف سده ۱۳.

﴿ ۴۶۷ ﴾

الصاحب

(حدیث، عربی)

از: عبدالجواد بن عبدالرحیم کوهکلوویه (قرن ۱۴ هـ)

کتاب مفصلی درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف که در آن احادیث مربوط به امام زمان علیه السلام جمع آوری و گروه بندی و در سه جلد تنظیم شده است.

مؤلف خود را این گونه یاد کرده: عبدالجواد بن عبدالرحیم کوهکلویه معروف به باغنا دارانی مازندرانی مولداً والاصفهانى منشأ. وی از علمای نیمه اول سده ۱۴ بوده است.

ش ۲۴۸، ۳۵۰ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. جلد سوم.

* * *

ش ۲۴۹، ۲۵۵ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. جلد دوم.

* * *

ش ۲۵۰، ۴۱۸ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق مؤلف. جلد اول.

﴿ ۴۶۸ ﴾

الصابی

(تفسیر، عربی)

از: محمد بن مرتضی ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

تفسیر مختصر مهمی است که بیشتر به مضامین احادیث در تفسیر قرآن می‌پردازد این کتاب دارای دوازده مقدمه است در فضیلت قرآن و جمع و تدوین و چگونگی تفسیر و نزول آیات و کیفیت تلاوت و آداب آن. کتاب در آخر سال ۱۰۷۵ مطابق با جمله «تم کتاب الصافی» به پایان رسیده است.

[الذریعة ۵/۱۵، مجلس ۲۵/۲۶۰، مرعی ۱۵۸/۳].

آغاز: «نحمدک یا من تجلی لعباده فی کتابه بل فی کل شیء و راهم نفسه فی خطابه بل فی کل نور و فیء دل علی ذاته بذاته و تنزه عن مجانسة مخلوقاتہ کیف یستدلّ علیه...».

ش ۶۵، ۲۶۶ برگ، ۳۶×۲۲، نستعلیق حسین بن سید میرزا الحسینی به درخواست مولانا

محمد شفیع اصفهانی در دوشنبه ۲۵ محرم ۱۱۶۰، از اول قرآن تا پایان سوره بنی اسرائیل را

دارد. با مهر بیضوی «الراجی ابوالقاسم الحسینی ۱۲۳۳».

* * *

ش ۱۲۸، ۱۷۷ برگ، ۲۹×۲۰، شامل آغاز تا سوره انعام، نسخ بی تاریخ. وقفنامه مورخ ۱۲۶۲ دارد، متولی آن ملاحسین اشتهاردی است.

* * *

ش ۱۶۴، ۲۸۷ برگ، ۳۲×۲۲، نسخ محمد علی بن محمد ترکمنوری در ۱۲۵۷. سوره کهف تا پایان قرآن مجید است. تصحیح شده.

* * *

ش ۳۸۱، ۱۸۲ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ محمد رضا بن محمد هاشم منجردی در ۱۱۰۱. تصحیح شده. از سوره سبأ تا پایان قرآن است.

* * *

ش ۱۷۵۱، ۲۶۵ برگ، ۲۴×۱۵، نستعلیق، بی کا، بی تا. از سوره فاطر تا پایان قرآن است. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۱۸۴۸، ۴۴۱ برگ، ۲۷×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۲) نیمه اول قرآن است.

* * *

ش ۳۶۲۹، ۲۶۲ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۳) نیمه اول قرآن تا سوره اسراء است. یادداشت مورخ ۱۲۷۱ در اول نسخه هست.

﴿ ۴۶۹ ﴾

صاح اللغة

(لغت، عربی)

از: ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری نیشابوری (۳۹۳)

مفردات لغوی را به ترتیب حروف آخر کلمه شرح داده است و چنانچه در مقدمه گوید مقید به کلمات صحیحۀ عرب شده و غیر صحیح را نیاورده است. این کتاب شهرت بسزائی پیدا کرده و مورد اعتماد دانشمندان ادب عربی بوده و هست و شروح

و حواشی بسیاری بر آن نگاشته‌اند.

[مرعشی ۲۳/۲ و ۶۴، مشار عربی ۵۸۵، مجلس ۱۹۳/۲۵، کشف الظنون ۱۰۷۱/۲].

ش ۱۰۲۴، ۳۴۹ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ علی بن احمد منصوری در ۱۰۹۸. این نسخه از حرف عین فصل کاف تا پایان کتاب را دارد.

* * *

ش ۱۷۰۱، ۴۰۱ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ خیر الله بن علی در ۱۰۸۳. این نسخه از حرف الف تا طاء را دارد.

* * *

ش ۲۰۰۶، ۲۲۵ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده هشتم) این نسخه از باب المیم فصل الکاف تا پایان کتاب را دارد. انجامش ناقص است. علامت مقابله و بلاغ دارد.

* * *

ش ۳۵۷۲، ۱۸۹ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه تا حرف طاء را دارد و با مرکب چاپ برای چاپ سنگی نوشته شده است (تحریر سده ۱۳ و ۱۴).

* * *

ش ۱۷۸. تا حرف خاء، تحریر سده ۸ و ۹.

﴿ ۴۷۰ ﴾

الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّةُ

(دعا، عربی)

از: حضرت امام زین العابدین علی بن حسین علیهما السلام

پنجاه و چهار دعا است که در اوقات مختلف تلاوت می‌شود و در بیشتر نسخه‌ها چند دعا به عنوان ملحقات در آخر اضافه دارد.

[الذریعة ۱۸×۱۵، مرعشی ۲۰/۱، مجلس ۲۷۳/۳۵، آستان قدس ۳۳۲/۱۵].

آغاز: «حدثنا السيد الاجل نجم الدين... اخبر الله نبيه بما يلقي اهل بيت محمد

واهل مودّتهم وشيعتهم منهم فى ايامهم وملكهم قال وانزل الله تعالى فيهم الم تر الى الذين بدّلوا نعمت الله.

انجام: «وتمنجنى السلامة فى دينى ونفسى ولا توحش بى اهل انسى وتمم احسانك فيما بقى من عمرى كما احسنت فيما مضى منه يا ارحم الراحمين وصلى الله على خير خلقه محمد وآله اجمعين الطيبين الطاهرين المعصومين».

ش ۸۵۷، ۱۵۴ برگ، ۱۹×۱۱، نسخ محمد رازی ابن میرزا بیک نورالدین در ۱۰۹۳ با سرلوح و جدول زرین و جلد نفیس.

* * *

ش ۸۸۲، ۹۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ گنجعلی بن محمد ابراهیم در ۱۱۱۱. آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۹۱۶، ۱۸۳ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ محمد ابراهیم قمی در ۱۱۱۱ در اصفهان. صفحه اول نونویس است و صفحات جدول زرین دارد با ترجمه فارسی در زیر سطور.

* * *

ش ۹۳۳، ۱۳۵ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ محمد باقر بن حاجی عباس در ۹۸۰ یا ۱۰۹۸.

* * *

ش ۲۲۰۱، تحریر سده ۱۱ با سرلوح زرین.

* * *

ش ۲۳۶۹، ۱۳۲ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ و نستعلیق ۱۲۴۹ حسب الامر حاج میرزا اسماعیل با ترجمه بین سطور.

* * *

ش ۲۳۹۲، ۱۴۵ برگ، ۲۰×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) تصحیح شده با یادداشتی بر برگ اول به این مضمون: نسخه‌ای است از صحیفه بسیار صحیح و با نسخه‌های علما مقابله شده است.

* * *

ش ۲۳۹۷، ۱۱۱ برگ، ۲۰×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) تصحیح شده. صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۲۷۲۰، ۱۴۵ برگ، ۱۸×۱۰، تحریر محمد حمزة بن طاهر در ۱۰۸۱.

* * *

ش ۲۹۸۰، ۱۸۳ برگ، ۱۶×۹، نسخ ۱۰۷۴. حاشیه با امضاء «م ح ق» دارد، تصحیح شده. صفحات جدول زرین دارد. در این نسخه با استفاده از نسخه‌های دیگر و خط شهید دعوای متعددی در انتهای نسخه افزوده شده است.

* * *

ش ۲۹۹۶، ۱۵۲ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲) برگهای اول و آخر نونویس است.

* * *

ش ۳۰۰۰، تحریر سده ۱۲ و ۱۳. جیبی.

* * *

ش ۳۰۱۱، ۱۹۰ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ ۱۲۴۷. با یادداشت تملک محمد تقی بن حاج کلبعلی قزوینی مورخ ۱۲۲۳ با مهر بیضوی «عبدہ محمد تقی».

* * *

ش ۳۰۱۹، ۱۵۶ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) تصحیح شده.

* * *

ش ۳۰۲۰، ۲۰۷ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از آن نونویس است.

* * *

ش ۳۰۳۱، ۱۷۶ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ، بخش نونویس مورخ ۱۲۵۸ و بقیه از سده ۱۱ و ۱۲ در پایان نسخه ادعیه ایام هفته و مناجات خمسة عشر افزوده شده است.

* * *

ش ۳۰۸۵، ۱۴۲ برگ، ۱۰×۴، اول و آخرش افتادگی دارد. صفحات جدول زرین دارد (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

* * *

ش ۳۰۹۹، تحریر حیدر بن کریم الدین مؤذن بهبهانی در ۱۱۰۵. جیبی.

* * *

ش ۳۱۷۶، ۱۰۰ برگ، ۲۳×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با سرلوح و جدول زرین و مهر بیضوی «عبد محمد علی» و مهر مربع: لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده حسين علی» در برگ آخر.

* * *

ش ۳۳۳۶، ۲۱۰ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ علی الشریف، بی‌تاریخ. این نسخه ضمائم از ادعیه و ختومات و طلسمات و غیره دارد.

* * *

ش ۳۳۶۰، ۱۲۸ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ عبدالله بن محمد کاظم در ۱۱۲۳. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۳۸۶، ۱۶۲ برگ، ۱۷×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده. صفحات جدول زرین دارد و در پایان مناجات خمسة عشر اضافه شده است.

* * *

ش ۳۳۸۷، ۱۲۹ برگ، ۱۷×۱۲، نسخ ۱۰۸۳، اولش ناقص است. تصحیح شده. با مهر بیضوی «افوض امری الى الله الغنی عبده محمد امین الحسنی ۱۱۳۰» در برگ آخر.

* * *

ش ۳۴۳۰، ۱۸۲ برگ، ۱۹×۱۰، نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) با ترجمه در میان سطور. صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۳۹۳۰، ۱۴۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، با سرلوح زرین و جدول زرین در صفحات. ملحقات در پایان دارد و نیز دعای کمیل و دعای سمات در آخر کتاب آمده است.

* * *

ش ۳۹۳۱، ۱۸۸ برگ، ۱۶×۹، نسخ ابوالحسن بن ابوالقاسم نیشابوری در ۱۰۹۲ با سرلوح زرین و جدول. در پایان ملحقات صحیفه افزوده شده است.

* * *

ش ۳۹۳۲، تحریر سده ۱۱ با ترجمه فارسی زیر سطور.

* * *

ش ۳۹۳۳، تحریر سده ۱۱ با سرلوح زرین.

* * *

ش ۳۹۳۵، تحریر سده ۱۳، جیبی.

* * *

ش ۳۹۳۶، تحریر سده ۱۲ و ۱۳، جیبی.

* * *

ش ۳۹۳۸، ۱۹۴ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ زین العابدین بن محمد علی بدون تاریخ. و ملحقات صحیفه را دارد.

* * *

ش ۳۹۴۴، جیبی، با سرلوح زرین.

* * *

ش ۴۱۳۶، ۱۰۵ برگ، ۱۶×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. مقدمه را ندارد، آخرش ناقص است.

﴿ ۴۷۱ ﴾

صحيفة الشعر

(عربی)

از: مولی محمد اسماعیل فدایی، (۱۲۶۳)

کتابی مفصل در اشعار و ادبیات منسوب به ائمه معصومین که از منابع و مأخذ پراکنده جمع آوری ساخته و در چند فصل تنظیم و در ۱۲۴۲ یا ۱۲۴۵ ق پایان رسانده است. مؤلف آثار دیگری هم دارد که در این کتابخانه موجود است.

[الذريعة ۲۱/۱۵]

آغاز: «.. الفصل الاول فی فضيلة الشعر وثوابه فيهم صلوات الله عليهم اجمعين
روی شیخنا الصدوق عروة الاسلام محمد بن علی بن بابویه قدس الله روحه فی کتاب
عیون الاخبار...».

انجام:

«... فعليكم رحمة من ربكم و صلاة و تحيات كثير

عدد ما يعلمه ربكم ان ربكم علیم و خبير»

ش ۳۰۵۰، ۱۳۲ برگ، ۱۴×۱۰، نسخ و نستعلیق میرزا محمد در ۱۲۶۹. برگ اولش افتاده. در

پایان نسخه مطلبی درباره انواع حدیث از نظر علم درایه آمده است.

﴿ ۴۷۲ ﴾

الصحيفة العلوية والتحفة المروضية

(دعا، عربی)

از: عبدالله بن صالح سماهیجی ماحوزی، (م ۱۱۳۵ ق)

شامل ادعیه و اذکار وارده از امیرالمؤمنین (علیه السلام) که بدون سند گردآورده شده و هم
مأخذ و منابع آنها نیز در حاشیه قید شده است، این کتاب که ۱۵۹ دعا در آن نقل شده
در چهارشنبه ۹ رمضان ۱۱۲۸ ق پایان یافته و مکرر چاپ شده است.

[الذريعة ۲۲/۱۵ - مرعشی ۴۰/۱۰ - مجلس ۳۲۶/۳۵ - آستان قدس ۳۳۰/۱۵]

آغاز: «الحمد لله الذي جعل الدعاء مفتاح الفلاح ومصباح النجاة وجنة واقية وجنة باقية وعدة الاقبال وذخيرة الاعمال ومهجع الخيرات ومنهج الكرامات وسلاحاً على الاعداء وصلاحاً للمعاد...».

انجام: «... وما افترضت عليّ فاحتمله الى من اوجبت حقوقه من الالباء والامهات انك قريب واسع البركات وذلك عليك يسير يا ارحم الراحمين وصلّى الله على محمد النبي واله وسلّم تسليمًا تمت».

ش ۲۱۹۳، ۱۲۴ برگ، ۲۱×۱۵، تحریر محمد تقی بن حاج محمد معصوم شیرازی قزوینی در ۱۲۶۰ در قریه بندر بوشهر. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۴۵۴، ۲۲۸ برگ، ۲۰×۱۱، تحریر معصوم الحسینی (خادم روضه علوی) در ۱۲۷۷. با سرلوح و جدول زرین.

﴿ ۴۷۳ ﴾

الصواعق المحرقة

(حدیث، عربی)

از: شهاب الدین احمد بن حجر هیثمی (۹۷۳ق)

روایاتی در فضل خلفاء اربعه در یک مقدمه و ده باب گرد آورده است و ضمناً پاره‌ای از روایات آنها که در فضائل اهل بیت علیهم‌السلام روایت شده ذکر کرده و گاهی برخی از آنها را رد کرده و علیه شیعه مطالب سستی تنظیم نموده و مکرر چاپ شده است.

[کشف الظنون ۱۰۸۳/۲، مرعشی ۲۵۶/۲].

آغاز: «... وصلّى الله على سيدنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم الحمد لله الذي اختص نبيه محمداً صلى الله عليه وسلم باصحاب النجوم ووجب على الكفاية تعظيمهم...».

ش ۵۷۰، ۲۲۰ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش ناقص است.

﴿ ۴۷۴ ﴾

الصوم = رسالة في الصوم

(فقه، عربی)

از: ؟

رسالة نسبتاً مفصلي است در صوم با عناوین «قال - اقول» که در آن بطور فراوان به کتب فقهی استناد می‌کند.

آغاز: «ولم يره الباقر مع سلامة ابصارهم وقوتها وارتفاع الموانع عنهم بل قد يحصل العلم بخلاف قولهم وعلى هذا يحمل ما رواه الشيخ عن محمد بن مسلم في الصحيح...».

ش ۴۶۵، ۹۴ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق مؤلف. تصحیح شده، خط خوردگی دارد. آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۴۷۵ ﴾

ضوء المصباح

(نحو، عربی)

از: ؟

شرحی است احتمالاً بر «المصباح» مطرزی نحوی (۶۱۰ ق) که با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است. باید با ضوء المصباح اسفرائینی تطبیق شود تا معلوم شود همان است یا غیر آن.

[به کشف الظنون ۱۷۰۸/۲ رجوع شود].

آغاز: «وهي هنا لم يحذف المضاف اليه فلم... وترك منصوبا على الظرفية والعامل فيه اما عند سيبويه وجميع النحويين لانها لنيابتها عن الفعل تعمل في الظروف خاصه».

انجام: «ولا يصح اضمار مررت لانه لا ينصب المفعول به وما هو لازم معناه نحو زيدا ضربت غلامه اي اهنت زيدا ضربت غلامه لان اهانة المولى [من] لوازم ضرب غلامه وهذا باب للاطنا ب فيه مجال لكنه يفضى الى الملال فقد اقتضرت

علی هذا القدر...».

ش ۷۰۴، ۱۱۹ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق ۱۰۵۸. آغازش ناقص است. با مهر مربع «المتوکل علی الله عبده ناصح ۱۱۹۸».

* * *

ش ۱۹۱۴، ۱۱۸ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغازش ناقص است.

﴿ ۴۷۶ ﴾

ضوابط الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: سید ابراهیم موسوی حائری قزوینی (۱۲۶۲ ق)

مباحث اصول فقه را با استدلال و تفصیل با عناوین «ضابطه - ضابطه» هنگام خواندن کتاب «معالم الاصول» نزد بعضی از اساتید، نگاشته و پس از آن، این کتاب را ضمن یک مقدمه و چند فصل و یک خاتمه تنظیم کرده است.

[الذریعة ۱۱۹/۱۵، مرعشی ۱۳۴/۱۵].

آغاز: «حمد له... قد کتبت اکثر مسائل العلم المتفرقة غیر مجموعه...».

ش ۱۸، جلد دوم، رحلی، ۱۹۱ برگ، نسخ. نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد و از پایان ناقص است.

* * *

ش ۱۹، جلد اول، ۱۹۳ برگ، رحلی. نسخ محمد باقر بن موسی الجیلانی، تاریخ کتابت ندارد.

* * *

ش ۲۲، تمام. نستعلیق سید محسن بن سید صالح حسینی مازندرانی در ذیحجه ۱۲۵۵ ق.

* * *

ش ۳۴۹، ۲۰۲ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. جلد دوم است و تصحیح شده.

* * *

ش ۵۹۰، ۳۱۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ غلامعلی بن کریمانی در ۱۲۶۶. جلد دوم است.

* * *

ش ۱۷۰۳، ۱۳۸ برگ، ۲۹×۲۰، نستعلیق ۱۲۶۲. جلد اول است.

* * *

ش ۱۹۶۰، ۲۳۸ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ ۱۲۶۱. جلد اول است.

﴿ ۴۷۷ ﴾

الضیاء اللامع فی شرح جمع الجوامع (اصول فقه، عربی)

از: ابوالعباس احمد بن عبدالرحمن بن موسی قروی مالکی، (زنده ۸۹۵ ق) و یا از جلال الدین محلی شافعی (م ۸۶۴)

شرح مفصل بر «جمع الجوامع» تألیف تاج الدین عبدالوهاب بن تقی سبکی (۷۷۱ ق) است که بصورت «ص - ش» تنظیم و نگارش آن در ۲۴ ربیع الثانی ۸۵۴ ق پایان یافته است.

[به کشف الظنون ۵۹۵/۱ و ۱۳۶/۵ رجوع شود.]

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... الشیخ الامام العالم العلامة الاحد... الحمد لله ذی الجلال الذی لا نهیة له والاکرام الذی لا غایة له ذی الآلاء العظام والعفو والانتقام باعث الرسل الکرام لتبلیغ الاحکام...».

انجام: «... محتو علی اکثر مما ذکرناه لقصورنا عن بلوغ... ای غایت و الله المسؤول ان يبلغ ما قال ونجزیه عنا ما هو اهل له وكذا من تقدّمنا لشرحه».

ش ۲۱۹۹، ۲۸۲ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ شریف بن محمد صادق در ۱۲۳۹. تصحیح شده است.

﴿ ۴۷۸ ﴾

طب الائمة

(حدیث، طب عربی)

از: حسین بن بسطام زیات (؟)

احادیثی است مربوط به منافع خوراکیها و آشامیدنیها و ضرر آنها و بعضی از دعاها و حرزها برای دفع امراض، این احادیث همراه با اسانید است که حسین با برادرش فرزند بسطام در فراهم آوردن آنها شرکت کرده است.

[الذریعة ۱۳۹/۱۵، مرعشی ۳۲۱/۷، الفبایی آستان قدس ۳۹۳].

آغاز: «الحمد لله حق حمده... هذا كتاب يشتمل على طب اهل البيت عليهم افضل التحية والسلام حدثنا ابو غياث والحسين ابنا بسطام...».

انجام: «... للنمل يدق الكندر ادما وتلقى في جحر النمل ويكتب في شيء».

ش ۱۴۴۶، ۸۹ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با سرلوح در صفحه اول و جدول در صفحات. انجامش ناقص است.

﴿ ۴۷۹ ﴾

طرائف الحکمة و بدائع المعرفة

(حدیث، عربی)

از: محمد تقی بن امیر موسی حسینی قزوینی، (م ۱۲۷۰ ق)

تلخیص و انتخاب «نهج البلاغه» جمع آورده سید رضی موسوی (۴۰۶ ق) است که با عناوینی چون بدیعة، طریفة تنظیم و در سال ۱۲۳۵ ق پایان یافته است، بر این کتاب حواشی بسیاری نوشته شده است.

[الذریعة ۱۵۵/۱۵].

آغاز: «الحمد لله الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم فبعث المرسلين الى قبائل الامم ليذكروهم ببدايع النعم ويُرَكِّبهم بعواطف الكرم ويعرِّفهم طرائف الحكم حتى اذا ظهرت العلل و...».

انجام: «... ولا سهو العقول ولا فترة الأبدان ولا غفلة النسيان ومنهم امناء على وحيه و... الى رسله ومختلفون بقصائنه وامره ومنهم الحفظة لعباده والسدنه لابواب جنانه...».

ش ۲۷۸۱، ۶۷ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) انجامش افتادگی دارد. روی برگ اول نوشته شده: این نسخه اصل است.

﴿ ۴۸۰ ﴾

طريق النجاة

(عرفان، عربی)

از: حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸ ق)

چون مؤلف کتابهای فراوانی در علم شریعت و حقیقت نوشته بود، بر آن شد که کتاب جامعی در علم طریقت بنگارد. این کتاب که دارای مباحث بسیار مفصل می‌باشد، بیشتر حدیث کمیل بن زیاد و حدیث اعرابی در نفس، را شرح می‌دهد و در چهار جزء می‌باشد و به پایان نرسیده و ناتمام مانده است. کتاب به حسب ترتیب مؤلف بنا بود که دارای یک مقدمه و هفت باب و یک خاتمه باشد، ولی تا مقداری از باب ششم تألیف شده است. ۲۷ ذی قعدة ۱۲۷۳ به اتمام رسیده است.

[الذريعة ۱۷۰/۱۵، مرعشی ۲۹/۳، فهرست کتب مشایخ ۲۰۱/۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين الرحمن الذي علم القرآن خلق الانسان علمه البيان والصلاة على محمد سيد الانس والجان الذي به اهتدينا الى الايمان ووفقنا للاذعان وعلى اله الذين...».

انجام: «متوجه الى مقصده يتعاونان على حاجاتهم ويسلكان سبل ربهما ويهتديان بهذا استادهما ولتفصيل هذا المطلب مقام اخر».

ش ۴۹۳، ۲۴۵ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق علی بن محمد کرمانی در ۱۲۷۷. جلد اول است.

﴿ ۴۸۱ ﴾

الطهارة = کتاب الطهارة

(فقه، عربی)

از: میرزا حبیب الله بن محمد علی رشتی نجفی (۱۳۱۲ ق)
 مؤلف شرح مبسوطی بر قسمتی از شرائع الاسلام محقق حلی نگاشته که این کتاب
 الطهارة آن شرح است.

ش ۴۵، ۲۹۳ برگ، ۳۱×۲۲، نستعلیق ابراهیم بن محمد امین در جمادی الثانی ۱۳۰۷ ق. شامل
 کتاب طهارت تا بحث نجاست غسله.

﴿ ۴۸۲ ﴾

الطهارة = کتاب الطهارة

(فقه، عربی)

از: ؟

فقه استدلالی مفصلی است در باب طهارت. وی از جدّ خود تعبیر به «علامه» کرده
 است.

آغاز: «... واختاره جدی العلامة مطلقاً مع عدم رجحان الضميمة والا والصحة
 مطلقاً...».

انجام: «... المقام الثانی فی احکام الحائض نذکرها فی مسائل. المسألة الاولى».
 ش ۱۲۹۷، ۱۹۱ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش ناقص است حواشی با امضاء
 «منه» دارد.

﴿ ۴۸۳ ﴾

عجائب المخلوقات وغرائب الموجودات

(عربی)

از: زکریا بن محمد بن محمود قزوینی، (۶۰۰-۶۸۲ ق)
 کتابی مفصل و معروف در شناخت عجائب و غرائب عالم که در دو مقاله (هر کدام

در چند نوع و باب و فصل) تنظیم و بنام سلطان معزالدين شاپور در سال ۶۷۴ ق
تالیف شده و بارها بطبع رسیده است.

[الفبایی آستان قدس / ۴۰۱ - مشار عربی / ۶۱۷ - الذریعة ۲۱۹/۱۵].

آغاز: «بسمله، العظمة لك والكبرياء بجلالك اللهم يا قائم الذات ومفيض الخيرات
وواجب الوجود وواهب العقول وفاطر الارض والسموات مبدئ الحركة
والزمان...».

انجام: «.. حلزون، دودة في جوف انبوبة حجرية تنبت على الصخرة التي في
سواحل البحار وشطوط الانهار وتلك...».

ش ۳۱۰۶، ۱۸۰ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰). انجامش افتادگی دارد.
علامت تصحیح دارد.

﴿ ۴۸۴ ﴾

عجالة المحتاج الى توجيه المنهاج

(فقه، عربی)

از: سراج الدین عمر بن علی الملقّن شافعی، (- ۸۰۴ ق)

مؤلف ابتدا شرحی مفصل بر «منهاج الطالبین» ابوزکریا یحیی بن شرف نووی
(۶۷۶ ق) نگاشت و آن را «الاشارات الى ما وقع في المنهاج عن الاسماء والمعاني
واللغات» نام گذاشت، سپس آن را مختصر نموده و رساله حاضر را پدید آورد.

[كشف الظنون ۱۸۷۳/۲].

آغاز: «... کتاب البیع: لما فرغ من العبادات شرع في المعاملات لانها ضروريه و اخر
عنها ربع النکاح لان شهوته متاخرة عن الاكل ونحوه و اخر عنه ربع الجنایات
والمخاصمات...».

انجام: «... کما اوضحته في الاصل... واللّه تعالی اعلم».

ش ۳۱۶۱، ۱۰۸ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۹ و ۱۰) این نسخه بیع تا اول و صایان را دارد. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد. آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۶۴۳، طهارت و صلاة است. (تحریر سده ۹ و ۱۰).

﴿ ۴۸۵ ﴾

عدة الداعی ونجاح الساعی (دعا و حدیث، عربی)

از: احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱ق)

این کتاب در اهمیت دعا و شروط و آداب و کیفیت آن بحث می‌کند و مشتمل است بر یک مقدمه و شش باب و یک خاتمه است. تاریخ تالیف ۸۰۱.

[الذریعة ۲۲۸/۱۵، آستان قدس ۳۹۸/۱۵، مرعشی ۴۷/۱، مجلس ۲۸۴/۳۵، مشار عربی ۶۱۸].

آغاز: «الحمد لله سامع الدعاء و رافع البلاء و مفيض الضياء و كاشف الظلماء و باسط الرجاء و سابغ النعماء و مجزل العطاء و مردف الالاء و سامك السماء و ماسك البطحاء...».

انجام: «لهم النار و اجرته من النار فعلمهن يا محمد المتقين ولا تعلمهن المنافقين فانها دعوة مستجابة للقائلين انشاء الله تعالى... اذا كانوا يطوفون به وليكن هذا اخر ما نملیه... ما اختلف الصباح و المساء و اعتقب الظلام و الضياء».

ش ۶۲۸، ۱۲۴ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ محمد بن عبدالله در ۱۰۸۷. تصحیح شده است.

* * *

ش ۶۴۲، ۱۲۵ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ناقص است وقفنامه برای ملامحمد حسین بن

ملا عبد الجبار طالقانی مورخ ۱۲۲۴ دارد و سید مهدی پور طالقانی به این کتابخانه داده است.

تصحیح شده.

* * *

ش ۶۷۶، ۱۴۵ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق ابراهیم بن هاشم حسینی عمیدی در ۱۰۵۸ در کربلا. وقفنامه مورخ ۱۲۴۲ دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۷۷۲، ۱۲۰ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ عبداللطیف بن علیرضا در ۱۰۸۷. برخی عبارات در حاشیه ترجمه شده است.

* * *

ش ۹۱۴، ۲۲۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ محمد سلیم بن محمد صادق حسینی (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۹۱۸، ۱۵۰ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۱۳۷، ۱۱۷ برگ، ۲۳×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۱۴۵۸، ۱۵۰ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ محمد مهدی بن میرقاسم طبسی گیلکی در ۱۱۱۶. با مهر بیضوی «جابر ۱۳۱۸».

* * *

ش ۲۲۹۸، ۱۱۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱) واقف: صفی قلی خان بن حاج بکتاش خان افشار در ۱۲۳۶. با مهر مربع «..التجا بغیر علی صفی قلی» با تولیت اقا سید هاشم واعظ در ۱۲۴۳. تملک محمد بن شمس الدین محمد در ۱۰۸۲ روی برگ اول است. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۵۴۷، ۱۹۸ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ ۱۰۹۱، برگ اول افتاده.

* * *

ش ۲۶۸۴، ۱۳۰ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ محمد حسن بن محمد علی سمنانی در ۱۲۹۳. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۷۹۵، ۱۲۴ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ محمد مهدی بن محمد صادق طالقانی در ۱۱۳۰. تصحیح شده.

* * *

ش ۲۸۷۲، ۱۳۸ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ صالح بن ولی قمی در ۱۰۴۶ با یادداشت تملک محمد قاسم در ۱۰۸۹ و دیگر در ۱۱۳۲ با مهر «اللهم اجعلنی کما جعلت محمداً» بر برگ آخر.

* * *

ش ۲۹۶۱، ۱۵۶ برگ، ۱۵×۱۱، نسخ ابراهیم بن عبدالحسین بن حسین بن محمد معروف به ابن دبیس المقشاعی در ۱۰۲۸. تصحیح و مقابله شده است.

* * *

ش ۲۹۱۶، تحریر سده ۱۱ با سرلوح زرین، جیبی.

* * *

ش ۳۳۴۶، ۱۹۴ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تحریر سده ۱۱.

با تملک محمد بن علی بن عبدالحسین بن رحمة [الله] لحساوی بحرانی در ۱۱۲۲ و تملک محمد علی بن فضلعلیخان معروف به افضل علیخان با مهر بیضوی «افضل علیخان ۱۱۲۲». چند برگ آخر نونویس است.

﴿ ۴۸۶ ﴾

عروة الوثقی

(اصول فقه، عربی)

از: عبدالله بن ابی تراب حسینی طباطبائی

مسائل اصول فقه شیعه را در یک مقدمه و سه اقنوم و یک خاتمه نگاشته است.

آغاز: «الحمد لله الذى... من العدم وحلانا بخلعة الوجود وعلمنا ما لم نعلم ودلانا الى معرفة ارادات المعبود والصلاة...».

انجام: «... وبما اشرنا هنا يسهل تمييز سائر الموارد المتشابهة بين المنصب المتقدمة من الفتوى والقضاة والحكومة والولاية والامامة. اللهم اجعل فتاوانا...».

ش ۱۲۱۷، ۱۷۹ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ ۱۲۴۳. جلد اول و تا بحث مفاهيم را دارد. صورت اجازه استاد مؤلف: «ميرزا محمد يوسف بن عبدالفتاح حسنى حسنى موسى رضوى طباطبائى تبريزى» براى مؤلف در برگ اول نسخه موجود است.

﴿ ۴۸۷ ﴾

عروة الوثقى = مجله

(عربى)

از: سيد جمال الدين اسدآبادى افغانى (۱۳۱۴ ق)

مجله عروة الوثقى كه به مديريت سيد جمال الدين اسدآبادى (۱۳۱۴ ق) و سردبى محمد عبده در پاریس به زبان عربى منتشر مى شد. اين نشریه به مدت هشت ماه انتشار يافت و نخستين شماره آن در تاريخ ۱۵ جمادى الاولى سال ۱۳۰۱ منتشر شد و آخرين شماره اش يعنى شماره هجدهم آن در ۲۶ ذى الحجة همان سال پايان يافت. سيد جمال الدين اين نشریه را در ايران براى سيد صفدر - پدرش -، حاج سيد هادى پسر دائيش و ميرزا شريف و ميرزا لطف الله خواهر زادگانش و برخى اشخاص ديگر فرستاده است.

[ر.ک: «سيد جمال الدين حسنى» پايه گذار نهضت های اسلامى ص ۱۰۹ - ۱۲۱].

آغاز: «العدد العاشر السنة الاولى مدير السّياسة... ترسل الجريدة الى جميع الجهات الشرقيه مجاناً... المؤمن للمؤمن كالبنیان يشدّ بعضه بعضاً. امران خطيران تحمل عليهما الضرورة تارة ويهدى اليهما الدين».

انجام: «ما از اسدآباد فقط به اين مختصر قناعت کرده بديهي است اگر اطلاعات

دیگری بدست آوردیم به نام ملحقات به این مقالات علاوه خواهیم کرد».

ش ۷۴۴، ۱۳۳ برگ، ۲۰×۱۳، صفات الله بن میرزا لطف الله خان اسدآبادی معروف به صفات الله جمالی در ۱۳۳۲. شماره ۱۰ و ۱۱ است.

شرح حال سید جمال الدین اسدآبادی به قلم آقا سید کمال الدین اسدآبادی - برادرزاده سید جمال الدین - به تاریخ ۲۶ تیرماه ۱۳۱۰ شمسی نگارش یافته است، در آخر کتاب چند یادداشت درباره تاریخ وفات خویشان سید جمال الدین و محل دفن آنها آورده شده است.

﴿ ۴۸۸ ﴾

العزی فی التصریف = التصریف (صرف، عربی)

از: عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب بن ابراهیم زنجانی (۶۵۵ق)

رساله کوتاهی است در صرف که از کتب درسی حوزه‌های علمیه بوده است.

[کشف الظنون ۱۱۳۸/۲، مرعشی ۲۹/۱، الفبایی آستان قدس ۱۲۸].

آغاز: «اعلم ان التصریف فی اللغة التَّغییر وفي الصَّناعة تحویل الاصل الواحد الى امثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلا بها ثم الفعل اما ثلاثی واما رباعی».

ش ۳۹۲۸، ۵۰ برگ، ۱۰×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. انجاشم افتادگی دارد. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۴۸۹ ﴾

العقیده الوحیده = الارجوزة الوحیده (کلام، عربی)

از: ملا اسماعیل بن میرزا هادی فدائی کزازی (۱۲۶۳ق)

عقاید شیعه را به نظم کشیده و در باب امامت به طور مفصل مطاعن خلیفه اول و دوم را ذکر نموده و فتاوی بی‌اساس ائمه چهارگانه اهل سنت را نقد نموده است. خود مؤلف اشعار را شرح کرده است و بیش از بیست کتاب از تألیفاتش را در شرح خود نام برده و تاریخ تألیف کتاب را کلمه «غمره» = ۱۲۴۵، آورده:

غررتها تغیر طیر الحمرة

والحجة التاريخ فيها «غمرة»

[الذريعة ۳۰۶/۱۵].

آغاز:

«الحمد لله الذي دلّ على

وجوده وجوده ما فعلا

من حسن اتقان وصنع محكم

اذ خرج العالم من كتم العدم

... يقول عبد خائف ذليل

احقر خلق الله اسماعيل»

انجام:

«ربع المعارف كنزة مخفية

... العقيقة الالفية

اهدى به الفدائي الاحبابا

ير جوابه من ربه الثوابا»

ش ۲۲۷، ۱۰۹ برگ، ۳۴×۲۰، نسخ و نستعلیق علی نقی بن محمد در ۱۲۵۲ هنگامی که این

کتاب را نزد مؤلف آن می خوانده است.

* * *

ش ۳۶۳۱، حواشی از خود ناظم دارد.

﴿ ۴۹۰ ﴾

علل الشرائع والاحكام

(حديث، عربی)

از: محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)

روایت هایی که شامل علت بعضی از احکام شرعی و امور اعتقادی و خلقت بسیاری از چیزها و مطالبی دیگر است از ائمه هدی سلام الله علیهم ذکر کرده است و عناوین آن «باب - باب» می باشد. مکرر چاپ شده است.

[الذريعة ۳۱۳/۱۵، مرعشی ۱۶۸/۲، الفبایی آستان قدس ۴۰۸].

آغاز: «الحمد لله... العلة التي من اجلها سميت السماء سماء والدنيا دنيا والآخرة

آخرة والعلة التي من اجلها سمى ادم، ادم وحواء، حوا و الدرهم درهما...».

انجام: «فوالله انه من غرر احاديثنا وباطن سرائرنا ومکنون خزائننا وانصرف ولا تطلع على سرنا احدا الا مؤمنا مستبصرا فانك ان اذعت سرنا بليت في نفسک ومالک واهلک وولدک».

ش ۲۸۸، ۳۳۸ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ میرزا بیک بن محمد مؤمن فلا ورجانی در ۱۰۶۱. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۰۴، ۲۰۹ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ میرزا علی بن حسین قائینی در ۱۰۸۴ با یادداشت تملک فتحعلی بن محمد علی قزوینی با مهر مربع «رونق اسلام ز فتح علی است». تصحیح شده است.

﴿ ۴۹۱ ﴾

العمدة الالهية على الزبدة البهائية = شرح زبدة الاصول (اصول فقه، عربی)

از: محمد علی بن محمد حسن آرانى کاشانى (ملا علی آرانى) زنده در ۱۲۳۸
شرح کتاب «زبدة الاصول» شیخ بهایی به صورت مفصل است و خود مؤلف بر آن چند حاشیه دارد.

[به الذریعة ۳۰۰/۱۳ و ۳۳۵/۱۵ و ۴۲۴/۱۴ و فهرست نسخه‌های خطی]

حسینیه شوشتریها رجوع شود.

آغاز: «الحمد لله الموصوف بالوحدانية والبقاء المعروف بالفردانية والكبرياء المتفضل علينا بانزال الكتب... يا اخوان الدين والشركاء لى فى طلب العلم واليقين...».

ش ۱۳۱، ۱۹۸ برگ، ۲۹×۲۰، نستعلیق، بی تاریخ. از آخر ناقص است. تا مبحث نسخ را دارد با حواشی بامضاء «منه دام توفیقاته».

﴿ ۴۹۲ ﴾

عنوان الشرف

(شامل چند علم: فقه، نحو، عروض و عربی)

از: قاضی شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر یمنی (شرف الدین مقرئ) (۸۳۷ ق)
این کتاب به دستور الملك الناصر اسماعیل بن عباس نگاشته شده و صفحه‌ها را در
چند ستون ساخته که اگر سطرها راسته خوانده شوند فقه و در چهار ستون عمودی از
آنها چهار علم جداگانه خواهد بود. موضوع ستونهای چهارگانه به ترتیب: عروض،
تاریخ، نحو و قوافی است.

[کشف الظنون ۱۱۷۵/۲، مرعشی ۸۰/۲۰]

آغاز: «الحمد لله ولی الحمد ومستحقه الذی لا یقوم بحمده احد من خلقه ونشهد
انه لا معبود للخلق الا الله ولا اله سواه وصلى الله على سيد البشر...»
ش ۱۳۰، ۵۳ برگ، ۲۷×۱۸، نسخ ۱۲۷۱ که به دستور میرزا فضل الله متولی و پیشکار خراسان
نوشته شده، علامت تصحیح هم دارد. صفحات با جدول زرین است با جلدی نفیس.

﴿ ۴۹۳ ﴾

عوالم العلوم والمعارف

(حدیث، عربی)

از: شیخ عبدالله بن نور الله بحرانی (ق ۱۲ هـ. ق)

کتاب بسیار مفصّلی است در بیش از صد جلد که احادیث و روایات را از مصادر
مختلف شیعه گرد آورده و در هر بابی آیات مناسب با آن را نیز می‌آورد و در آنجا که
احتیاج به شرح داشته باشد به عنوان «بیان» مطالبی را ذکر می‌کند. نام کامل کتاب
«عوالم العلوم والمعارف والاحوال من الآیات والاخبار والاقوال» می‌باشد.

[الذریعة ۳۵۶/۱۵، مرعشی ۳۶۷/۱، مجلس ۱۵۰/۲۵]

آغاز: «الحمد لله المعبود الذى بعبادته زين العباد حتى جعل منهم زين العباد واکرم
بسجده السجّاد حتى لقب بعضهم عنها بدی الثغفات والسجّاد والصلاة والسلام على
نبيّه».

انجام: «عن ابی عبد الله علیه السلام قال انّ ابی قال ذات یوم فی مرضه یا بنی ادخل اناسا من قریش من اهل المدینة حتی اشهدهم فادخلت علیه اناسا منهم فقال یا جعفر اذا انا مت فغسلنی وکفّنی وارفع قبری اربع اصابع ورشه بالماء فلما خرجوا قلت یا ابته لو امرتنی بهذا».

ش ۸۳۵، ۱۷۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن میرزا ابوتراب در ۱۲۴۲. جلد هجدهم درباره امام سجاد و امام باقر علیهما السلام است. با وقفنامه با مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين محمد تقی» در اول نسخه. آخر نسخه افتادگی دارد.

* * *

ش ۱۸۲۸، ۱۴۹ برگ، ۲۳×۱۷، نسخ ۱۲۴۶، جلد شانزدهم درباره حضرت حسین علیه السلام است با یادداشت تملک محمد رفیع الحسنی الحسینی الطباطبائی صاحب انیس الادباء در سال ۱۲۹۸ در تبریز و تملک محمد تقی بن محمد علی مراغی در ۱۲۵۱.

* * *

ش ۲۵۵۸، ۲۷۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ جواد بن محمد باقر بن محمد هادی در ۱۲۶۱. این نسخه جلد شانزدهم درباره امام حسین علیه السلام است. تصحیح شده است.

﴿ ۴۹۴ ﴾

عوالی اللّالی فی الاحادیث الدینیة (حدیث، عربی)

از: محمد بن علی احسائی (ابن ابی جمهور) (۹۰۴ ق)

تاریخ پایان تالیف اصل و حواشی ۸۹۷.

[الذریعة ۳۵۸/۱۵، مرعشی ۸۸/۱، مجلس ۲۶۷/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي اعلا اعلام العلماء الاعلام ووقفهم بطريق الدراية والرواية لتبيين».

ش ۱۱۹، ۲۸۶ برگ، ۲۶×۱۸، نسخ ربیع بن جمعة الغری در ۸۹۹ در قریه ساوستان استرآباد از روی نسخه بخط مؤلف، که حواشی هم داشته است با مهری مربع «ابوالحسن محمد بن باقر». این کتاب در قم چاپ شده است.

﴿ ۴۹۵ ﴾

العوامل

(نحو، عربی)

از: ملا محسن بن محمد طاهر قزوینی طالقانی (ق ۱۲)
حروف و عواملی را که در زبان عربی عمل اعرابی خاصی دارند در چند نوع به طور بسیار مختصر ذکر کرده است.

[الذریعة ۳۵۹/۱۵، مرعشی ۲۸۵/۲، مجلس ۴۵۲/۲۵].

آغاز: «احمدک یا من یرفع الله صالح العمل واصلی علی نبیک محمد وآله المبنی لهم کرامة المحل اما بعد النحو علم باصول تعرف بها احوال اواخر الکلمات...»
انجام: «... هذا والحمد لله خلاصة ما اردناه وهي خير مما یدخرون لیوم لا ینفع ال ولا بنون ولمثل هذا فلیعمل العاملون».

ش ۱۲۲۹، ۹۱ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ بخشعلی بن حسینقلی.

* * *

ش ۱۳۳۸، تحریر سده ۱۴.

* * *

ش ۲۷۱۲، ۵۱ برگ، ۱۹×۱۴، نسخ محمد شریف بن ملا گل محمد در ۱۲۳۵.

* * *

ش ۲۷۸۶، ۳۴ برگ، ۱۷×۱۱، تحریر محمد رضا حسینی در ۱۲۳۵.

﴿ ۴۹۶ ﴾

عین الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۴۵ ق)

کتابی است در اصول فقه که در چند مقصد و باب و فصل مرتب شده است. تاریخ تألیف ۱۲۰۸. در یک جای کتاب گفته است قال والدی الماجد دام ظلّه السامی فی انیس المجتهدین.

[الذریعة ۳۶۷/۱۵ و به کتاب شرح احوال و آثار ملا مهدی نراقی... رجوع شود.]

آغاز: «والفکر والرجوع الی الادلة العقلية بخلاف الشرائع فان العقل لا سبیل له الیهما وقد عرفت امتناع التواتر فی جمیع الجزئیات فیلزم ان لا یكون... الشرائع فائدة لولا لزم...».

انجام: «وقد ذكرت فی هذا الكتاب ما هو العمدة فی طریق الاجتهاد وما ابرئ نفسی عن الخطاء والتقصیر اذ المتبری عن ذلك انما هو شأن الحکیم الخبیر فاسأل الله تعالی...».

ش. ۲۶۰، ۱۹۰ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، آغازش افتادگی دارد حواشی با امضاء

«ع ارانی» دارد.

﴿ ۴۹۷ ﴾

عیون اخبار الرضا علیه السلام

(حدیث، عربی)

از: ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ ق)

مطالب مربوط به حضرت امام رضا علیه السلام را به طور نقل احادیث مُسَنَد در ۱۳۹ باب گرد آورده است. شیخ صدوق این کتاب را به نام صاحب بن عبّاد هنگامی که ابن عبّاد دو قصیده از شعر خود را در مدح امام رضا علیه السلام نزد وی فرستاد، تألیف نمود.

[الذریعة ۳۷۵/۱۵، مرعشی ۲۲۹/۱، مجلس ۲۶۳/۱۱.]

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الواحد القهار العزيز الجبار الرحيم...
 وقع الى قصيدتان من قصائد الصاحب الجليل كافي الكفاة ابي القاسم اسماعيل بن
 عباد اطال الله بقاءه وادام توفيقه... في اهداء السلام الى الرضا...»
 انجام: «كنت مع قوم اخذوا الطريق الى هاهنا فجئت معهم فقال ذلك التركي قد ظهر
 لي من امر هذا المشهد ما... به نفسى واليت على نفسى ان لا افارق هذا المشهد ما
 بقيت».

ش ۲۳۳، ۲۵۶ برگ، ۳۱×۱۸، نستعلیق محمد حسین بن حسن در ۱۰۶۶ در اصفهان. با
 یادداشت تملک «سعید بن محمد شریف الشریف الطرقی النطنزی ۱۲۲۲» با مهر بیضوی
 «سعید...» و مهر بیضوی «عبدالله بالقاسم الحسینی» در صفحه دوم.

* * *

ش ۲۶۸، ۱۹۶ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق ۱۲۴۹. انجامش ناقص است.

* * *

ش ۴۳۶، ۱۰۲ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ معزالدين محمد بن ضياء الدين در ۱۱۴۰. جلد اول است
 و حواشی با امضاء «مجدوب سلمه الله» دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۱۷۵۵، ۳۳۱ برگ، ۲۴×۱۵، نستعلیق جعفر بن محمد مهدی الحسینی در ۱۰۷۷ در مشهد
 مقدس. با تملک و مهر کاتب: «جعفر بن محمد الحسینی ۱۰۴۸» در آخر نسخه.

* * *

ش ۳۲۰۸، ۱۷۳ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ محمد حسین بن کیا محمد لاهیجی (تحریر سده ۱۱) برگ
 اول و چند برگ آخر نونویس است. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۴۹۸ ﴾

عیون الوصول الى علم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: محمد مهدی بن محمد ابراهیم کلباسی (۱۲۷۸ ق)

مطالب اصول را با اختصار و اشاره به ادله آنها، در چند مقصد و هر مقصد دارای چند فصل آورده. این کتاب در سفر تهران، در شاه عبدالعظیم، شب قدر سال ۱۲۵۶ ق به پایان رسیده است. وی کتابهایی به نام: مشارق، رسائل، مصابیح در اصول فقه و شرح لمعه و نهج السداد فی شرح الارشاد در فقه دارد که در مقدمه این کتاب آنها را یاد کرده است.

[الذریعة ۳۷۷/۱۵، مرعشی ۲۹۹/۲].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى معالم الاسلام وارشدنا الى شرائع الدين وقواعد الاحكام والصلاة على نبيه المبعوث لارشاد العوام وعلى آله الائمة الاعلام...».

انجام: «بخط شخص معاصر له او غير معاصر باسناده فله ان يرويه على سبيل الحكاية فيقول وجدت او قرأت بخط فلان وفي جواز العمل به قولان اقر بهما نعم اذا امن من التردد وعلم بالخط... الوصية بان يوصي بكتاب كان يرويه لشخص ولا يجوز».

ش ۶۶۶، ۷۴ برگ، ۲۱×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. انجامش ناقص است.

﴿ ۴۹۹ ﴾

غاية الآمال = حاشیه مکاسب

(فقه، عربی)

از: شیخ محمد حسن بن عبدالله مامقانی (۱۳۲۳ ق)

و حاشیه استدلالی معروفی است بر کتاب «المتاجر» (المکاسب المحرمه، کتاب البیع، الخيارات) شیخ مرتضی انصاری، جلد اول در ۱۶ ربیع الاول ۱۲۹۳ در نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذریعة ۵/۱۶، مجلس ۲۱۴/۳۶، مشار عربی ۶۴۴].

ش ۴۴، ۱۸۰ برگ، ۳۱×۲۱، بخشی از این کتاب است، جزء سوم، نسخ بی تاریخ.

* * *

ش ۵۹۵، ۳۳۹ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق، بی تاریخ. جزء دوم کتاب است.

﴿ ۵۰۰ ﴾

غایة التحقيق

(نحو، عربی)

از: صفی بن نصیر

شرحی است بر «الكافية» ابن حاجب. مؤلف در مقدمه از حواشی استادش شهاب بن شمس بن عمر دولت آبادی هندی بر کافیه یاد نموده و آن را ستوده است.

[كشف الظنون ۱۳۷۵/۲، مجلس ۱۵۴/۲۵].

آغاز: «الافعال بحسب الوضع الثانی وهو الوضع الاعتباری الاستعمالی وذلك لان هذه الاسماء منقولة عن المصادر سواء كان النقل صریحاً نحو روید فانه قد يستعمل مصدرا ايضا او غير صریح...».

انجام: «... و ختم الكتاب بذكر حكم الوقف من حسن المختم او يقال ان الشيخ ذكر التنوين ونون التأكيد المختصة بالآخر في آخر الكتاب ثم اخر النون المختصة بالآخر الفعل عن التنوين اذا الفعل يستحق التأخير عن الاسم ثم ختم بحث النون بانقلابها... في الوقف وهذا كما ترى من باب حسن المختم».

ش ۱۶۶۳، ۱۸۲ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ، بی کا، بی تا. آغازش افتادگی دارد (تحریر سده ۱۱)

مقابله شده و علامت بلاغ دارد و در آغاز، نام کتاب «معالم النحو» یادداشت شده است.

﴿ ۵۰۱ ﴾

غایة القصوى

(اصول فقه، عربی)

از: سید محمد بن عبدالصمد شهشهانی اصفهانی (۱۲۸۷ ق)
مباحث اصول فقه را بسیار مفصل و استدلالی با نقل اقوال علماء علم اصول در
چند جلد نگاشته است.

[الذریعة ۱۵/۱۶، مرعشی ۱۷۰/۶].

آغاز: «حمد له... الباب السادس فی الادلة الشرعية وفيه مقدمة ومقاصد اما المقدمة
ففيه ... الاول فی عددها وهي كما مر عندنا اربعة معهودة كما عن قواعد الشهيد
والتنقيح...».

ش ۱۲۱، ۱۵۱ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ بی تاریخ. علامت تصحیح دارد. جلد دوم است.

﴿ ۵۰۲ ﴾

غایة المأمول فی شرح زبدة الاصول = شرح الزبدة

(اصول فقه، عربی)

از: فاضل جواد بن سعدالله بن جواد کاظمی (م ۱۰۶۵)
شرح استدلالی است با عناوین «قال - اقول» بر «زبدة الاصول» استادش شیخ بهائی.
این شرح را مؤلف به امر شیخ بهائی تألیف نموده است. تاریخ تألیف ۱۰۲۷.

[الذریعة ۱۵/۱۶، اعیان الشیعة، مرعشی ۱۷۸/۱۰، مجلس ۸۵/۳۸].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. نحمدک يا من وفقنا لسلوک طريق العمل بکتابه
المبین... وبعد فيقول فقير رحمة ربّه الغنى محمد المشتهر بالجواد الكاظمي... لا
يخفى على احد شرف علم الاصول بين العلوم حيث أنّها المرقاة...».

انجام: «والحاصل أنّ المجتهد... حال قوّة الظن في ذلك فما كان اقوى في ظنّه يجب
عليه العمل به وما ليس كذلك فلا فإنّ ذلك هو الأولى بل طريق النجاة في الآخرة
والأولى نجّانا الله وإياكم».

ش ۳۵۴، ۲۲۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن حسن بن محمد بن امان الله الجویمندی
الجنابدی در ۱۲۳۱ در مدرسه جده اصفهان با مهر مربع «محمد باقر العلوم».

* * *

ش ۸۱۹، ۲۴۴ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد علی بن صالح بن محمد در ۱۲۲۷.

* * *

ش ۸۲۰، ۱۷۰ برگ، ۲۲×۱۴، نستعلیق ۱۲۲۱.

* * *

ش ۱۸۲۷، ۲۳۲ برگ، ۲۲×۱۳، نسخ مهدی بن محمد صادق شیرازی در ۱۰۹۴.

﴿ ۵۰۳ ﴾

غایة المرام فی شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: شیخ مفلح بن حسن بن راشد صیمری (قرن نهم هـ)

شرحی است با عناوین «قال - اقول» بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی، که بیشتر به مسائل خلافی و تردّدات محقق اہمیت داده و مطالب مشکله مؤلف را بیان می نماید.

[الذریعة ۲۰/۱۶، مرعشی ۲۳۹/۱۶].

آغاز: «بسم الله. الحمد لله الذي هدانا للاسلام وانعم علينا بالتكليف المؤدى الى دار السلام التي يشارك فيها... اما بعد وان علم الفقه مما تمس الحاجة اليه واجب لتوفيق تمام...».

انجام: «واتبع قول امير المؤمنين عليه السلام لا تنظر الى من قال وانظر الى ما قال فان الرجال تعرف بالحق ولا يعرف الحق بالرجال عرف فضل هذا الكتاب على ما سواه...».

ش ۲۳، ۲۲۹ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق طالب بن حاجی ربیع در شعبان ۱۰۷۴ ق.

﴿ ۵۰۴ ﴾

غرائب القرآن و رغائب الفرقان = تفسیر نیشابوری (تفسیر، عربی)

از: نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری (نظام نیشابوری) (۷۲۸ ق)
 در این تفسیر از تفسیر فخر رازی و تفسیر کشاف و کتابهای دیگر استفاده کرده و آنچه را که خودش به دست آورده نیز افزوده است. مؤلف در این تفسیر بخشی از آیات را آورده سپس با عناوین «القراءة - الوقوف - التفسیر - التأویل» گزارش می‌دهد. [الذریعة ۳۱/۱۶، مرعشی ۲۸۵/۱۹، مشار، عربی ۶۵۰/].
 آغاز: «بسمله. یس والقرآن الحکیم انک لمن المرسلین... القراءة یس باظهار النون ابو عمرو وسهل ويعقوب غیر... وابن کثیر...».

ش ۱۵۷، ۲۳۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ هادی بن محمد تقی قمشه‌ای در ۱۲۲۹. شامل سوره یس تا پایان قرآن مجید. با یادداشت تملک مورخ ۱۲۹۳ و مهر مربع «سلام علی ابراهیم» و مهر بیضوی «محمد حسین بن حسن».

* * *

ش ۹۵۵، ۲۵۱ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ همان کاتب در ۱۲۲۸ از سوره کهف تا پایان سوره فاطر است.

﴿ ۵۰۵ ﴾

غرر الفرائد و درر القلائد = امالی السید المرتضی (عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین بن موسی موسوی (علم الهدی) (۴۳۶ ق)
 مجالس مختلفی است دارای موضوعاتی در تفسیر و حل روایت‌های مشکل و بحث در بعضی اشعار و آثار ادبی و حالات گروهی از شعرا و معمرین و گفتگوهایی در مطالبی از علم کلام و مشکلات اعتقادی و جز این‌ها. گویا سید مرتضی رحمته الله در راه حجاز املاء کرده است.

[الذریعة ۴۲/۱۶، مرعشی ۱۶۷/۲، مجلس ۳۶۱/۲۶، مشار عربی ۶۴۹].

آغاز مجلس اول: «مسأله... کان بعض الشيوخ المتقدمین يقول ليس بممتنع ان
یمکن الله تعالى من الظلم من يعلم أنه... غیر مستحق... تأویل آیه قال الله جل من قائل
واذا اردنا».

انجام: «فأنه لم يرد ان الضعيف السبب في المودة كالقوى السبب وإنما اراد أنه يرضى
من غيب الرفيق البعيد الغائب وحقه ما يرضاه من حق الشاهد الحاضر وأنه يستوى
عنده... بخلاف ما عليه اكثر الناس... هذا آخر مجلس املاه».

ش ۳۲۵، ۱۸۴ برگ، ۱۸×۲۴، نسخ ۱۰۹۲ تصحیح شده و علامت بلاغ دارد.

* * *

ش ۷۵۷، ۳۵۵ برگ، ۱۴×۲۱، نسخ صالح بن احمد بن يوسف الشهير بالمحروق در ۱۱۷۳. با
یادداشت تملک محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی ۱۲۹۹ با مهر بیضوی «عبد
محمد علی بن علی» و مهر مربع «الواثق بالله عبده علی بن لطفعلی».

* * *

ش ۱۷۹۸، ۲۲۷ برگ، ۱۸×۲۴، نسخ محمد علی بن محمد امین اردکانی در قریه فیروزآباد
(تحریر سده ۱۱).

﴿ ۵۰۶ ﴾

غریب القرآن = نزهة القلوب

(علوم قرآن، عربی)

از: ابوبکر محمد بن عزیز سجستانی، (م ۳۳۰ ق)

کتابی است در تبیین و توضیح معانی الفاظ غریب قرآن کریم که به ترتیب حروف
تهجی نگاشته و نگارش آن پانزده سال طول کشیده و پس از اتمام آن را بر استادش
«ابن انباری» تقدیم و عرضه کرده است.

[آستان قدس ۵۴/۱۳ - مشار عربی ۶۵۰ - کشف الظنون ۱۲۰۸/۲ - الذریعة ۴۹/۱۶]

دانشگاه تهران ۲۷۵۰/۱۲.

آغاز: «اخبرنی السید الا وحد العالم رضی الدین عمید الرؤسا ابو منصور هبة الله ابن حامد بن احمد بن ایوب بن علی بن ایوب ادام الله علوه قرأ علیه فی شوال من سنه اثین وستمائته و... الحمد لله رب العالمین... هذا تفسیر غریب القرآن الف علی حروف المعجم...».

انجام: «... بالنبی صلی الله علیه وآله وسلم... یوفضون یسرعون المكسورة قبل لیس فی العربیة کلمة اولها یاء مکسورة... الیسری».

ش ۲۹۴۹، ۱۴۷ برگ، ۱۱×۱۶. نسخ محمد عبدالحسین بن محمد باقر شیرازی در ۱۲۴۲ در دار

العلم شیراز. تصحیح شده با مهر بیضوی «ابوالحسن الحسینی دست غیب ۱۳۲۰».

﴿ ۵۰۷ ﴾

الغصب واللقطة

(فقه، عربی)

از: میرزا حبیب الله بن محمد علی رشتی (۱۳۱۲ ق)

کتابی استدلالی و مفصل است در غصب و لقطه و هر کدام در یک مقدمه و چند مقصد با عناوین «التقاط» بیان شده‌اند. در ابتدای بخش لقطه گوید: هذا ملتقطات من «مطرح انظار» شیخنا الاستاد....

بخش غصب چاپ شده است.

[الذریعة ۵۷/۱۶، مرعشی ۴۱۱/۱۹].

آغاز: «الغصب والكلام فی موضوعه واحكامه ولواحقه ففیه مقاصد المقصد الاول فی بیان المراد به فی المقام وذكر اسبابه المشتمل علیها کتب الاعلام التقاط کلمات المتقدمین والاصحاب...».

انجام: «اترى الفرق فی اعتماد الناس علی فعل غاسل الثوب وقوله بین کونه وکیلا او فضولا او منهیا عن الغسل حاشا فانهم کما یعتمدون علی قول الوکیل کک علی قول الفضول».

ش ۵۱۰، ۲۰۰ برگ، ۲۳×۱۹، بخش لقطه ۶۸ برگ، است، نسخ ۱۳۰۵ از روی نسخه اصل، در این نسخه تاریخ پایان تالیف کتاب غصب ۱۲۷۱ است.

﴿ ۵۰۸ ﴾

الغناء = رسالة في الغناء

(فقه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری (محقق سبزواری) (۱۰۹۰ ق)
در این رساله مسأله غنا و آوازه خوانی را استدلالی بحث کرده و حرمت آن را اثبات می‌کند و احتمالاً ردی است بر نظر فیض کاشانی رحمته الله.

[الذريعة ۶۱/۱۶، مرعشی ۳۵۱/۱۲].

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح سبل الحق و انار منهاج الدين والصلاة على اشرف من بعث لا يوضح مسالك اليقين وعلى آله الطيبين الطاهرين... اني قد ذكرت في هذه الرسالة جل الايات والاخبار الواردة».

انجام: «... ولكن الرجل كل الرجل نعم الرجل هو الذي جعل هواه تبعا لامر الله... فذلكم الرجل نعم الرجل فيه فتمسكوا [و] بسنته فاقتدوا الى ربكم فيه فتوسلوا فانه لا يرد له دعوة ولا يخيب له طلبته».

ش ۷۹۵، ۲۰ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق علی محمد بن میرزا ابی القاسم در ۱۲۵۹ در عراق.

﴿ ۵۰۹ ﴾

غنائم الأيام فيما يتعلق بالحلال والحرام

(فقه، عربی)

از: ابوالقاسم بن محمد حسن شفتی گیلانی قمی (میرزای قمی) (۱۲۳۱ ق)
فقه استدلالی است که بر چهار قسم تنظیم شده است ولی فقط قسم اول که مشتمل بر کتابهای عبادی طهارت، صلات، زکات، خمس، صوم و اعتکاف است نگاشته شده است.
[الذريعة ۶۳/۱۶].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الذي انقذنا من شفا جرف الهلكات بمتابعة امثل الاديان وارشدنا الى سبيل ارتقاء مدارج اعلى الغرفات... القسم الاول فى العبادات وهى ما تحتاج صحته الى النية...».

انجام: «فمع ملاحظة تلك الصحيحة ينبغى ان يكتب الشهود اللهم انا لا نعلم منه الا خيراً وأنت اعلم به منا ثم يكتبون اسمهم ويختمون بخاتمهم ختم الله امورنا بالحسنى وجعل آخرتنا خيراً من الاولى وجعلنا خيراً ممّا يظن... وغفر لنا ما لا يعملون».

ش ۳۵۰، ۳۳۵ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ محمد على بن محمود در ۱۳۰۸. طهارت و صلاة است.

* * *

ش ۳۵۱، ۴۴۱ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ همان كاتب در ۱۳۰۹. زكات و صوم است.

﴿ ۵۱ ۰ ﴾

الفتوحات المكية فى معرفة اسرار المالكية والملكية (عرفان، عربى)

از: محى الدين محمد بن على طايى اندلسى (ابن عربى)، (م ۶۳۸ ق)

كتابى مفصل و بسيار مشهور در عرفان و معارف توحيدى كه باذعان صاحب نظران معروفترين متن در تصوف بشمار مى رود، اين كتاب در پانصد و شصت باب تقسيم و تنظيم شده، تحرير نسخه اول آن در صفر ۶۲۹ ق و تحرير دوم آن در ۲۴ ربيع الاول ۶۳۶ ق پايان يافته است.

[كشف الظنون ۱۲۳۸/۲ - مرعى ۳۵۰/۴ - الفبايى آستان قدس / ۴۲۴ - مشار عربى /].

آغاز: «الباب الحادى والستون وثلاثمائة فى معرفة منزل الاشتراك مع الخلق فى التقدير وهو من الحضرة المحمدية.

لو كان فى الكون غير الله ما وجدوا ما كان من فاعل فيه ومنفعل»

انجام: «... ولا يوصف بالتسبيح ولا بنقيض العبد الجامع الكامل الظاهر بصورة الحق ولا يقال الحق مجموع العبد الكامل ومع هذا فللحق خصوص نعت ليس للعالم

اصلاً وللعالم خصوص وصف ليس... يهدى السبيل».

ش ۲۲۶۸، ۳۶۹ برگ، ۲۱×۱۸، نسخ عبدالرحمن در ۱۱۳۸. از باب ۳۶۱ تا ۴۹۶ را دارد.

* * *

ش ۲۶۵۰، ۱۲۲ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰) بخشی از فتوحات و یا

منتخب فتوحات است.

﴿ ۵۱۱ ﴾

الفرائد الأثيرة

(اصول فقه، عربی)

از: محمد جواد بن احمد بن محمد مهدی نراقی (قرن ۱۴)

شامل مباحثی از علم اصول تحت عناوین «فریده - فریده» است.

آغاز: «الحمد لله الذي الهمنا قواعد استخراج الاحكام وآتانا العلم».

انجام: «لا يستفاد منه الا الرجحان وهو مما لا خلاف فيه... اعلام دينه مما لا شك فيه ولا شبهة يعتريه فریده».

ش ۱۱۴۱، ۱۶۰ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. گویا نسخه ناتمام باشد.

﴿ ۵۱۲ ﴾

فرائد الاصول = الرسائل

(اصول فقه، عربی)

از: مرتضی بن محمد امین انصاری دزفولی، (شیخ انصاری) (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ ق)

کتابی است در اصول فقه شامل ۵ رساله: قطع، ظن، برائت، استصحاب، تعادل و ترجیح، و از زمان تالیف مورد توجه بزرگان واقع شده و کتاب درسی حوزه‌ها است و شروح و حواشی بسیاری بر آن نوشته شده است.

[الذريعة ۱۳۲/۱۶ - مجلس ۳۱۰/۳۷ - مشار عربی ۶۵۹/].

ش ۳۲۳۰، ۲۶۳ برگ، ۲۷×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حواشی با امضاء «لمحرره واقف الرضوی» و نیز حواشی با امضاء داود رضوی مورخ ۱۲۷۴ دارد و مهر بیضوی «عبدہ جلال الدین ۱۲۵۸» دارد. اولش افتادگی دارد.

﴿ ۵۱۳ ﴾

الفوائد البهیة فی شرح الفوائد الصمدیة = شرح الصمدیة (نحو، عربی)
 از: بهاء الدین محمد بن محمد باقر مختاری اصفهانی (۱۰۸۰ ق) یا سید علیخان مدنی شیرازی م ۱۱۲۰
 شرحی است بر «الفوائد الصمدیة» شیخ بهائی. سید علیخان سه شرح بر این کتاب دارد که احتمالاً کتاب حاضر شرح متوسط وی است.
 [الذریعة ۳۲۸/۱۶، آستان قدس ۲۵۵/۱۲، مجلس ۲۴۹/۲۶، مشار، عربی ص ۶۸۰].
 آغاز: «نحو جنابک المتعال صرف وجوه الآمال وبابک مورد کُلّ سؤال ومصدر کُلّ نوال لا ینصرف بالخیبة من انتظر مواهب کرمک ولا یقنط منک من استمطر سحائب نعمک».
 انجام: «ام للاستفهام الحقیقی للتصور نحو الم یقم زید ام بکر، ام للتصدیق نحو الم یرکب الامیر وقد سلکنا فی هذه الحدیقة و... نصفها الاخیر مسلک الاقتصار علی مجرد شرح قصیر لانی کنت علی جناح السفر مشوش البال».
 ش ۸۲۶، ۱۳۲ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق حسن بن محمد در ۱۲۳۰. با مهر بیضوی «عبدہ صادق بن جعفر».

* * *

ش ۱۸۸۳، ۱۹۸ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۲۵۷۸، ۱۲۱ برگ، ۱۶×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده وحاشیه نویسی دارد.

﴿ ۵۱۴ ﴾

فرائد الفوائد فی شرح الفرائض

(فقه، عربی)

از: ؟

شرح کتاب «فرائض» (ارث) تالیف یکی از فقهاء سنی است که شارح از لطیف‌ترین مطالب دیگر شروح که برخی مطنب و دیگر موجز بوده‌اند با لطایف ذخیره خود در این شرح آورده است. با عناوین «قال - اقول» نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله الذی قسم افراد الاناسی الی اصناف منها اصول وفروع فجعلهم نسباً وصهرأ وقدر... فی قدیم حکمته علی ترتیب فطرتهم باسباب وانساب فساق لکل ذلک ذکرا».

انجام: «الاول ان الخثی یدعی ذکوریتها واستحقاق نصیب الذکور والورثة یقولون بانوثیتها واستحقاق نصیب الاناث وحقیقة الحال مجهولة فیعطی نصف النصیبین رعاية للجانبین».

ش ۴۱۱۳، ۶۶ برگ، ۱۸×۱۴، نسخ. بی‌کا، بی‌تا، نسخه قدیمی است.

﴿ ۵۱۵ ﴾

الفرائض = الارث

(فقه، عربی)

از: نور الوری بن محمد، - پیش از (۹۶۹ ق)

رساله‌ای است در احکام و تقسیمات ارث بر مبنای فقه امامیه که با استفاده از قواعد علامه حلی و «فرائض نصیری» خواجه نصیر طوسی تالیف و در یک مقدمه و پنج باب و یک خاتمه تنظیم شده است: مقدمه؛ فی نبذ من اصول الحساب، ۱- فی حساب الفرائض بقول کلی، ۲- فی مسالة الخثی، ۳- فی مسالة المعتقد بعضه، ۴- فی الاقرارات ۵- فی الوصایا، خاتمه فی کیفیة اخذ نصیب الوارثین من التركة.

و این رساله را به عبد العالی اهداء کرده است تاریخ پایان تالیف ۹۶۳.

آغاز: «بسمله رب لا تذرنی فرداً وانت خیر الوارثین واجعلنی من ورثة جنة النعيم ولا تخزنی يوم الدين... هذه عدة اصول وجمل تتعلق بكيفية تخصيص التركة بالسهم الصحيحة وما...».

انجام: «... ما حصل لكل واحد والنظر فيه هل هو مساوٍ للتركة ام لا للاحتراز عن الخطاء ربنا لا تواخذنا ان نسينا او اخطأنا وتب علينا انك انت التواب الحكيم».

ش ۳۰۲۲، ۴۰ برگ، ۱۷×۹، نسخ ۹۶۳. و شاید این تاریخ، تاریخ تألیف باشد نه تاریخ کتابت. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۵۱۶ ﴾

فرادیس الممتحنین وقوامیس بلاء آل طاها و یاسین (حدیث، عربی)

از: محمد باقر بن زین العابدین بن حسین بن علی حائری یزدی

این کتاب در شش مجلد فراهم آمده است که عبارتند از: فردوس الامامة، فردوس الغزوات، فردوس القصص، فردوس الطفوف، مقالید الجنان و عدة الذاکرين، نسخه حاضر «فردوس الحكم» است که در سخنان امیر مؤمنان علیه السلام می باشد و جلد ششم است.

[به الذریعة ۱۵۱/۱۶ رجوع شود].

آغاز: «الحمد لله على ما هو امله والصلاة والسلام على خاتم انبيائه وفخر رسله محمد سيد ولد ادم كله وعلى آله واولاده المعصومين سادة الخلق وفخر الامناء الهداة وقادة الولاة...».

انجام: «فصربت العرب بهؤلاء الايسار المثل كما ضربوه بلقمان فيقولون للايسار اذا شرفوهم كاييسار لقمان وقال طرفة... ابداء الجزر قالوا وواحد الايسار يسرو وواحد الابداء بدء وهو العضو».

ش ۶۱۸، ۷۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی ک، بی تا. جلد ششم است و از وسط ناقص می باشد و شاید نسخه اصل باشد. تصحیح شده، با مهر مربع «محمد ۱۲۹۹».

﴿ ۵۱۷ ﴾

فصل الخطاب

(حدیث، عربی)

از: محمد کریم بن ابراهیم قاجار کرمانی، (م ۱۲۸۸ ق)
 کتابی است شامل اخبار و روایات مندرج در کتب حدیثی شیعه که در یک مقدمه و
 سه سفر و یک خاتمه تنظیم شده و در سال ۱۳۰۲ ق در تهران بطبع رسیده است:
 [الذریعة ۲۲۹/۱۶].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم... اما بعد فيقول العبد الاثيم... انى
 لما فرغت من كسب معارف الدين على طريقة الهداة المهديين رایت ان فروع الدين
 ومعرفة احكام شرع المبين من اهم الاشياء...».

انجام: «... واستحباب حك... عن المسجد ولو في اثناء الصلاة واستحباب العود الى
 مكان الصلاة من غير ان يلتفت فهذه عشرة احكام الهمنا الله من هذا الخبر ويعرف منه
 طريق الاستدلال ولا قوة الا بالله العلي العظيم».

ش ۲۴۷۴، ۱۱۲ برگ، ۱۹×۱۲، نستعلیق محمد باقر بن ملا ابراهیم نجف آبادی در ۱۲۶۳. گویا
 مقداری از اوائل کتاب است.

﴿ ۵۱۸ ﴾

فصل الخطاب

(اصول فقه، عربی)

از: ملا حسین علی بن نوروز علی تویسرکانی (۱۲۸۶ ق)
 مباحث اصول فقه را به طور مفصل و استدلالی در دو مجلد منقسم بر یک مقدمه و
 چند فصل و باب و یک خاتمه گرد آورده است. و به تاریخ ذی حجه ۱۲۵۹ جلد اول؛
 به انجام رسانده است. و تاریخ تالیف جلد دوم ۱۲۶۳ می باشد.

[الذریعة ۲۲۸/۱۶، مرعشی ۳۰۰/۴].

آغاز: «الحمد لله الذى هدانا لدين الاسلام ووفقنا الاستنباط الاحكام ومعرفة

مسائل الحلال والحرام من الاصول المأخوذة من الائمة الكرام والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله».

انجام: «اذ ثبت حکم وشک فی نسخه فالاصل بقاء هذا فی شرعنا واما اذا ثبت حکم فی الشرائع السابقة وشک فی نسخه فی شریعتنا فهل یحکم بثبوتہ فی حقنا ام لا الاظهر هو الثاني للاصل فیحکم بعدم ثبوتہ الا اذا ثبت من القرائن الخارجية خلافه ولعلنا نتکلم فيه ایضاً فی مسألة الاستصحاب انشاء الله تعالی ولیکن هذا اخر...».

ش ۸۰۰، ۲۶۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جلد اول شامل مباحث الفاظ است. تصحیح شده.

﴿ ۵۱۹ ﴾

فصوص الحکم

(عرفان، عربی)

از: محیی‌الدین محمد بن علی (ابن عربی) (۶۳۸ ه. ق)

شامل بیست و هفت فص است در عرفان که مؤلف مدعی است آنها را در دهه آخر محرم سال ۶۲۷ ه. در خواب، حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بدو داده و دستور داده که بر مردم بنخواند. این کتاب نزد علماء عرفان و تصوف اهمیت فراوان دارد ولی بعضی دیگر این عربی را برای مطالبی که در این کتاب گنجانده مورد اعتراض قرار داده‌اند.

[الذریعة ۲۳۵/۱۶، مرعشی ۳۳۱/۶، الفبایی آستان قدس ص ۴۲۹].

آغاز: «قال سیدنا وشیخنا الامام... الحمد لله المنزل الحکم علی قلوب... من المقام الاقدم وان اختلف النحل والملل...».

انجام: «كما جاء بقوله تعالی: ان الله لا یستحیی ان یضرب مثلاً ما بعوضة ثم لما علم أنه ثم ما هو اصغر».

ش ۱۱۲۱، ۲۴۰ برگ، ۲۵×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از آخر و وسط ناقص است.

از فصّ عیسوی تا اواخر فصّ لقمانیه را دارد. با مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد شفیع بن

محمد ۱۲۲۲» در اول نسخه.

﴿ ۵۲۰ ﴾

الفصول الغروية في الاصول الفقهية (اصول فقه، عربی)

از: شیخ محمد حسین بن محمد رحیم طهرانی اصفهانی حائری (۱۲۵۰ ق)
 اصول فقه استدلالی است در یک مقدمه و چند مقاله و یک خاتمه و در آن به نقد نظرات میرزای قمی صاحب قوانین الاصول، پرداخته است. این کتاب در روز جمعه نوزدهم ذی الحجه ۱۲۳۲ ق در نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذریعة ۲۴۱/۱۶، مرعشی ۲۱۰/۹، الفبائی آستان قدس ۴۳۰].

آغاز: «فی الادله السمعیه فی الكتاب اتفق علماء الاسلام و... من الانام علی حجیه الكتاب الکریم والفرقان العظیم والمنکر لحجیته مخالف لضرورة الدین».

انجام: «ومثله ما حکى عن بعض الافاضل من حمل اخبار الارحاء علی غیر المتناقضین واخبار التخییر علی المتناقضین هذا غاية ما اردنا بیانہ وقصدنا فی سلك التحریر تبیانہ والحمد لله اولاً و آخراً وباطناً وظاهراً والصلاة علی محمد وآله».

ش ۸۰۷، ۲۷۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ابوالقاسم ابراهیم آبادی. جلد دوم است.

* * *

ش ۱۹۶۷، ۲۳۴ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۶۵ جلد اول است.

* * *

ش ۲۰۹۴، ۲۰۸ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا. (کاتب این نسخه و نسخه قبل یکی است)

جلد دوم است و تاریخ تالیف در این نسخه ۱۲۳۲ ذکر شده است.

﴿ ۵۲۱ ﴾

الفصول المهمة في معرفة الائمة (حدیث، عربی)

از: ابن صباغ، نور الدین علی بن محمد مالکی، (۷۸۴ - ۸۵۵ ق)
 کتابی است در حالات و مناقب ائمه دوازده گانه امامیه که با مقدمه در فضایل اهل

بیت علیه السلام و دوازده فصل برای دوازده امام معصوم تنظیم شده است.

[مرعشی ۴۴/۹ - الفبایی آستان قدس / ۴۳۰ - دانشگاه تهران ۳۲۹/۱۶ - مجلس ۳۷۶/۱۰ -

مشار عربی / ۶۷۱].

آغاز: «بسمله وبه نستعين والحمد لله وحده وصلى الله على محمد وآله وسلم تسليمًا كثيراً دائماً ابداً الحمد لله الذي جعل من صلاح هذه الأمة نصب الامام العادل واعلى ذكر من اختاره لولايتنا...».

انجام: «... انتهى ذلك وبتمام الكمال في هذا الفصل تم جميع الكتاب والله الموفق للصواب الحمد لله رب العالمين وصلواته وسلامه على سيدنا محمد خاتم النبيين وعلى اله وصحبه اجمعين حسبنا الله ونعم الوكيل».

ش ۳۴۶۳، ۹۲ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق محمد مقیم بن محمد باقر کنکازی در ۱۰۶۱ از روی

نسخه مورخ ۹۵۰ ق بخط احمد بن عبدالحفیظ المبلغ خلف الشافعی در مسجد النبی صلی الله علیه و آله.

برگ اول و دوم نونویس است. تملک یوسف بن کاظم بن محمود کاظمی در برگ آخر دیده

می شود.

﴿ ۵۲۲ ﴾

فضائل علی بن ابیطالب علیه السلام

(عربی)

از: ؟

رساله‌ای است در فضایل و مناقب بی‌شمار امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام که بدون ترتیب و تقسیم بندی خاصی نگاشته شده، در بخشهای پایانی فصلی درباره مدفن امیرالمؤمنین و اثبات اینکه نجف و ارض غری مدفن او است.

آغاز: «بسمله، روى عن النبي صلی الله علیه و آله انه قال لاخيه علي بن ابيطالب علیه السلام فضائل لا تحصى فمن ذكر فضيلة من فضائله مقرأ بها غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر ومن كتب فضيلة من فضائله...».

انجام:

«... وكان جميع الجن والانس كتباً اذا كلّ منهم واحد قام واحد وخطوا جميعاً منقباً اثر منقب لما خطّ من تلك المناقب واحد»
 ش ۲۴۸۶، ۱۷۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ علی عباس بن خداوردی اردلانی در ۱۲۳۷. در برگ اول
 و آخر مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» است.

﴿ ۵۲۳ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از:؟

بحث‌های استدلالی درباره نماز است.
 آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله الطاهرين لا شك في مطلوبة الصلاة وكونها من افضل العبادات ففي خبر قال الصادق عليه السلام ما اعلم شيئاً بعد المعرفة افضل من هذه الصلاة».
 انجام: «المرجع في الكثرة الى العرف والى ما يسمّى في العادة كثير وقيل ان حدّ الكثرة ان يشهد ثلاث مرّات متوالية وقيل حدّه ان يسهو في شيء واحد او فريضة واحدة...».

ش ۸۰۸، ۲۲۹ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. کتاب صلاة است و تا بحث شکوک را دارد. با یادداشت تملک سید ریحان الله موسوی بروجردی [کشفی] در ۱۳۲۲. آخرش افتادگی دارد، تصحیح شده است.

﴿ ۵۲۴ ﴾

الفقه = التقریرات

(فقه، عربی)

از:؟

بحث‌های فقهی است که بعضی ابواب را مفصل و بعضی از آنها را به اختصار نگاشته است مثلاً از کتاب حج فقط بحث استطاعت را آورده است.

آغاز: «يجب الوضوء للصلاة الواجبة ويشترط فيها وفي كل صلاة ولو كانت مندوبة ولا يجب في صلاة الجنازة ولا يشترط فيها ويجب ايضاً للطواف الواجب ويشترط فيه وقيل يجب لمس كتابة القرآن...».

انجام: «... ولا فرق في ذلك بين ان يتحد العوضان جنساً او لا وكذا يصح الصلح على اسقاط حق الخيار وعلى اسقاط حق الاولوية في تحجير».

ش ۱۱۳۰، ۲۲۰ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. شاید نسخه اصل و بخط مؤلف باشد. از آغاز و انجام و وسط نقص دارد.

﴿ ۵۲۵ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از:؟

شرح یکی از کتابهای فقهی اهل سنت است و این شرح به اختصار نگاشته شده و چون اول و آخر نسخه ناقص بود شناسایی نشد.

آغاز: «ليتمكن من متابعتة ويحصل ذلك برؤيته للامام او لبعض المأمومين او سماع نحو اعمى ومن في ظلمة نحو صوت ولو من بلغ...».

انجام: «... نعم ان اصاب الجزء الذي في الحرم ضمنه وان كان».

ش ۱۳۸۶، ۱۱۴ برگ، ۱۹×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، طهارت و صلات و صوم و حج است. اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۵۲۶ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از: ؟

از کتابهای فقهی اهل سنت است و تمام کتابهای فقهی را به اختصار دارد.
 آغاز: «... فصل. الجماعة سنة مؤكدة واولی الناس بالامامة اعلمهم...».
 ش ۱۹۶۱، ۱۳۴ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ چلی بن احمد سرجانی در ۱۰۶۸. از صلات تادیات را
 دارد. اولش افتادگی دارد. حاشیه نویسی دارد. و مهر بیضوی «علی بن ابراهیم القمی».

﴿ ۵۲۷ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از: ؟

رساله‌ای است در احکام فقهی و فروع شرعی بر مبنای اهل سنت که بصورت
 فتوایی و خالی از استدلال نگاشته شده و در هر کتابی چند فصل قرار داده شده است،
 موقع شروع هر کتابی آیه‌ای مربوط بدان و روایتی از رسول اکرم ﷺ در آن باره آورده
 است.

آغاز: «كتاب الطهارة قال الله تعالى وانزلنا من السماء ماء طهوراً لا يجوز دفع
 الحدث ولا ازالة النجاسة الا بالماء ويشترط فيه بعد الطهارة صفات احدهما ان يكون
 مطلقاً وهو الذي...».

انجام: «... وهل يستحب التصديق بالفاضل عن الحاجة فيه ثلاثة اوجه اصحها انه ان
 كان ضعيفاً يشق عليه الصبر لم يستحب والا يستحب والله اعلم بالصواب».

ش ۲۲۱۲، ۱۵۷ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ابراهیم بن اسماعیل در ۱۲۸۸ و ۱۲۹۲ از روی نسخه تاج
 العلماء ملا محمد منبری. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۴۱۰، هم شاید همین کتاب باشد.

﴿ ۵۲۸ ﴾

الفقه = المحرر فی فروع الشافعية؟

(فقه، عربی)

از:؟

فقه استدلالی که بر مبنای یکی از مذاهب اربعه اهل سنت نگاشته شده است.
 آغاز: «كتاب البيع، قال الله تعالى واحل الله البيع وحرم الربوا الآية، لا يصح البيع الا بالصيغة وهي الايجاب بان يقول البائع بعتك او مكلتك والقبول بان يقول المشتري اشتريت...».

انجام: «... واذا اعتقت بموت السيد فمن راس المال تعتق وعلى لفظ العتق نختم كتابنا ونرجوا ان يعتق الله تعالى من النار رقابنا ورقاب آبائنا».

ش ۲۴۰۵، ۳۱۱ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ قاسم بن ملامحمد بن ملاقاسم اورامانی در ۱۳۰۰. کتاب
 بیع است تا کتاب امهات الاولاد. (جزء دوم و سوم و چهارم) حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۵۲۹ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از:؟

فقه استدلالی بر پایه یکی از مذاهب اربعه اهل سنت است.
 آغاز: «كتاب الطهارة قال الله تعالى وانزلنا من السماء ماء طهوراً الآية ولا يجوز رفع الحدث ولا ازالة النجاسة الا بالماء...».

انجام: «... فصل: من سائل الزكاة وعرف الامام انه بصفة الاستحقاق او لا بصفة الاستحقاق عمل فيه بعلمه...».

ش ۲۴۱۰، ۱۳۶ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. طهارت تا اواسط کتاب زکات است.
 انجامش افتادگی دارد. (تحریر سده ۱۳) گویا با شماره ۲۲۱۲ مطابق باشد.

﴿ ۵۳۰ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از:؟

کتابی مفصل در احکام و فروع فقهی اهل سنت که بصورت «باب - باب» تنظیم شده است.

آغاز: «... فصل شرط صلاة... توجه الکعبة او عرصتها للخارج وسمتها بكل البدن ان قرب».

ش ۲۹۷۱، ۱۴۴ برگ، ۱۷×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از صلاة تا عتق است. شاید تحریر سده ۱۰ و ۱۱ باشد. حاشیه نویسی دارد اولش ناقص است.

﴿ ۵۳۱ ﴾

الفقه = المسائل الفقهية

(فقه، عربی)

از:؟

رساله‌ای است متوسط و فتوایی که از استدلال خالی بوده و بصورت «مسألة - مسألة» تنظیم شده و در آن اقوال بسیاری از فقها بویژه ابن فهد حلی و ابن طی و دو استادش که از آنها به عنوان شیخنا الاول که وفات کرده بود و شیخ اخیرش که زنده بود ذکر کرده است و استادش از پدرش نقل می‌کرده چنانکه از ابن فهد هم ذکر کرده است بنظر می‌رسد مؤلف شاگرد شاگرد ابن فهد بوده و به سبب استادش از وی متأثر بوده و اقوال ابن فهد را در جای جای کتاب آورده است.

آغاز: «... مسألة: الطهارة والنجاسة من الصفات الحقيقية القائمة بالذات لا الاعتبارية وأنهما... شرعیان يرجعان الى الاذن فی الاستعمال...».

انجام: «... مسألة: صلاة الاحرام منها مخیر بنی الجهر والاحفات وای صفة منها اختارها صارت واجبة فائدة نقل شیخنا حرس الله مجده عن ابن فهد... وان سمعه القریب».

ش ۳۱۰۰، ۷۰ برگ، ۱۶×۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. طهارت و صلاة است. تصحیح شده. صفحات جدول زر دارد با مهر مربع «الا ان نصر الله قريب ۱۲۴۲» در برگ آخر.

﴿ ۵۳۲ ﴾

الفقه = المسائل

(فقه، عربی)

از: ؟

فقه استدلالی مفصلی است با استناد به روایات و نقل از فقهایی چون شهید، محقق شیخ علی نجفی، محقق تستری و از کتاب‌های جواهر، غایة المراد، ریاض و جز آن. یا دو در آن عنوان «مسأله - مسأله» زیاد دیده می‌شود.

آغاز: «بل المتبادر عرفاً هو الالتزام التابع كما يشهد به مواقع استعمال هذا اللفظ. الثامن الاخبار المستفیضة فی ان البیعان بالخیار ما لم یفترقا وانه اذا افترقا وجب البیع». انجام: «الثالث ان الروایة مجملة بالنسبة الى ذلك فیقصر فی ثبوت الخیار علی المتیقن وهو صورة اتفاهم علی الفسخ ویرجع فی غیر هذه الصورة الى اصالة اللزوم والاقرب الاخیر».

ش ۳۵۳۳، ۸۳ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. ناقص.

﴿ ۵۳۳ ﴾

الفقه

(فقه، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است مختصر با عناوین «قوله - قوله». بر یکی از شروح کتابهای فقهی. صاحب حاشیه از کتب علامه چون تذکره و منتهی و دروس شهید یاد کرده است.

آغاز: «من عدم افضائه الى المدعی ان الشرط علی تقدیر تسلیم انتفائه شرط لانعقاد الجماعة لا لنفس الصلاة فغایة ما یلزم ان لا یكون الجماعة منعقدة وبطلان انعقاد

الجماعة لا يستلزم بطلان الصلاة».

انجام: «قوله الموت بالفتح خلاف الحياة كذا في القاموس وينبغي حمل الكلام على ان المراد من هذا... من ان المحياة حين الفتح ملكها المسلمون بالقهر ومالكها معروف فلا يخرج بالموت عن ملكهم ولا يملك بالاحياء».

ش ۴۰۱۱، ۶۵ برگ، ۲۰×۱۱، نسخ، بی کا، بی تا. زكاة تا احياء الموات است. آغاز وانجامش افتادگی دارد.

﴿ ۵۳۴ ﴾

الفقه = التقريرات

(فقه، عربی)

از: میرزا علی اکبر بن علی مرندی (۱۳۷۳ ش)

تقریرات درس آیه الله العظمی میرزا محمد حسین نائینی است که مؤلف هنگام حضور در درسش آنها را نوشته است.

آغاز: «بسمه تعالی. الكلام فی صلاة المسافر... سمعه يقول انما وجب التقصير فی ثمانية فراسخ... الكلام فی كيفية التلفيق واختلف فيه على ثلاثة اقوال».

انجام: «وخذ بالاحتياط فی جميع ما تجد اليه سبيلا واهرب من الفتيا هربك من الاسد ولا تجعل رقبتك فی الناس جسرا قم عني يا ابا عبد الله فقد نصحت لك ولا تفسد علي وردی فاني امرء ضنين بنفسی».

ش ۴۰۲۵، ۲۲ برگ، ۲۰×۱۶، نستعلیق، مؤلف. صلاة مسافر و صلاة جماعت را دارد.

* * *

ش ۴۰۲۷، ۲۲۰ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق، مؤلف. طهارت و صلاة و بخشی از خیارات است.

آغاز: کتاب الطهارة قال عليه السلام فی الشرائع... هذه الفقرة قد تضمنت....

﴿ ۵۳۵ ﴾

فقه اللغة وسرّ العربية

(لغت، عربی)

از: ابو منصور عبدالملک بن محمد ثعالبی (۴۲۹ هـ)

این کتاب در دو قسم است: قسم اول اسماء چیزهای مخصوص، دارای سی باب در هر بابی چند فصل است؛ قسم دوم در بعضی از قواعد ادبی که عرب در کلام خود آنها را می‌آورند، با شواهدی از قرآن کریم، و این قسم دارای فصول کوتاه زیادی است. قسم دوم را به نام سر العربیه خوانده‌اند. مکرر چاپ شده است.

[مرعشی ۱۳۳/۱، سزگین ۴۳۳/۸]

آغاز: «ان یکنثر بالانسان البول بلا حرقة. البواسیر فی المقعدة ان یخرج منها...»
انجام: «فصل فی الاشباع والتأکید... ومنه قوله تعالى: ولا طائر یطیر بجناحیه وانما ذکر الجناحین».

ش ۱۱۵۴، ۱۲۶ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (از برگ ۵۶ به بعد شاید تحریر سده ۷ و ۸ باشد). آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۵۳۶ ﴾

فلاح السائل ونجاح المسائل

(حدیث، دعا، عربی)

از: رضی الدین علی بن موسی بن طاوس حلی (۶۶۴ ق)

در اعمال و آداب و ادعیه روزانه و شبانه و ساعات ایام و بخش اول از پنج بخش کتاب بزرگ «تتمات مصباح المتعبد و مهمات فی صلاح المتعبد» مؤلف است که تکمیل کننده «مصباح» شیخ طوسی می‌باشد. چاپ شده است.

[الذریعة ۳۰۲/۱۶، مرعشی ۳۸۷/۱۳، الفبایی آستان قدس ص ۴۳۳]

آغاز: «یقول السید الامام الحبر العالم... الحمد لله جل جلاله بلسان وجنان وجودهما من جود المولی المعبود وموادهما من کرم ذلک الملک المحمود...».

انجام: «اعوذ بما عاذت به ملائكة الله المقربون وانبياء الله المرسلون وعباد الله الصالحون والائمة الراشدون المهديون من شر ما رايت ومن شر رؤيائي».

ش ۵۴۲، ۲۵۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، آخرش افتادگی دارد (تحریر سده ۱۱). در این نسخه «اسرار الصلاة» نامیده شده است.

﴿ ۵۳۷ ﴾

الفلسفه = کتاب فی... (فلسفه، عربی)

از: ؟

شرح مختصری است بر بخشی از یکی از کتابهای فلسفی که با عناوین «فصل - فصل» آمده و در این شرح از («ابوالبركات») نام برده شده است و چون اول و آخر نسخه افتاده شناخته نشد.

آغاز: «فذلك ساعة كزمان حركة عديم الميل وقال ابوالبركات وجود الحركة من حيث هي لا تتصور الا في زمان فذلك الزمان الذي يقتضيه مهيتها محفوظ في جميع الحركات وما زاد عليه يكون بحسب...».

انجام: «قد شاهد اهل المساكن المختلفة امثال ذلك كثيراً والماء ... هواء بالحر كما يشاهد في الثياب المبلولة المطروحة في الشمس وعند غليان القدر وكذلك الهواء».

ش ۳۹۶۰، ۹ برگ، ۱۵×۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص.

﴿ ۵۳۸ ﴾

الفلسفه = کتاب فی (فلسفه، عربی)

از: ؟

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر یکی از کتابهای فلسفی به نظرات اشاعره و تابعین آنها و معتزله اشاره کرده از شفای ابن سینا بسیار نقل می‌کند.

آغاز: «لزم ان يكون القسمان ثابتين في الخارج مع أنَّهما غير ثابتين وهذا على ما ذهب اليه القائل وتبعه الشارح من نفى الطَّبَّاع الكَلِّيه في الخارج ظاهر جدا وقد يتوهم في توجيهه».

انجام: «لا يقال نفرض انتفاء معاقق آخر ليظهر لزوم المحذور لأننا نقول يجوز ان يكون خلؤ الحركة من جميع المعاوقات الخارجيّة مستحيلاً مع امكان خلؤ كل واحد منها ولا يتوهم أنَّه حينئذٍ يرجع الى ما سنذكره من ان احد المعاوقين كاف».

ش ۴۰۲۰، ۱۲۱ برگ، ۱۴×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. صفحات جدول زرین دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۵۳۹ ﴾

الفوائد الحائرية القديمة

(اصول فقه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد اکمل (وحید بهبهانی) (۱۲۰۶ ق)

فوائد مختلفی است که بعضی از موضوعات اصول فقه را به طور مختصر و استدلالی شرح می‌دهد. در نسخه‌های این کتاب اختلافاتی از حیث ترتیب و عدد فائده‌ها هست اما بیشتر نسخه‌ها دارای سی و شش فائده است که اولی در اهمیت فقه و فائده پایانی در شرایط اجتهاد است.

[الذریعة ۳۳۰/۱۶، مرعشی ۶۰/۲، مجلس ۵۹/۲۵، مشار عربی ۶۸۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين حمدا لا يقوى على احصائه الا هو... وبعد فانه لما بعد العهد عن زمان الائمة صلى الله عليه وآله وخفى امارات الفقه والادلة على ما كان المقرر عند الفقهاء والمعهود بينهم...».

انجام: «ومع ذلك غاية ما في الباب ان يكون العالم في خصوص هذه المسألة يحتاط ولا يجوز له العمل باجتهاده لما عرفت».

ش ۲۷۱، ۱۲۲ برگ، ۲۰×۱۷، نستعلیق محمد علی بن ملا محمد رضا در ۱۲۴۱. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۲۲۵، ۶۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ عبدالحمید بن حاجی علی... در ۱۲۱۷. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۲۳۹؟

* * *

ش ۲۴۳۸، ۵۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ حسین حسینی خراسانی تونی. بی تاریخ. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده. با مهر مربع «من عواری الزمان... محمد هادی افجه‌ای».

﴿ ۵۴۰ ﴾

الفوائد الرجالية = رجال بحر العلوم (رجال، عربی)

از: سید محمد مهدی بن مرتضی نجفی (بحر العلوم) (۱۲۱۲ ق)
حالات روات احادیث که نام آنها بسیار برده می شود را گرد آورده است و در آغاز آنچه به «آل» ابتدا شده و پس از آن، آنچه به «ابن» آغاز می شود و پس آن نامها را به حسب حروف تنظیم نموده و در آخرش یک فائده رجالی آورده است.

[الذریعة ۳۳۹/۱۶، مرعشی ۱۷۴/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا محمد وآله الطيبين الطاهرين من ارفع بيوت الشيعة تبiana واعلاها شاناً واقدها اسلاماً وايماناً وابو رافع مولى رسول الله ﷺ كان للعباس بن عبدالمطلب».

انجام: «ومقتضى كلام الشيخين في الكتب الثلاثة إنَّ الباعث على حذف الوسائط قصد الاختصار مع حصول الغرض».

ش ۷۴۸، ۱۳۶ برگ، ۲۰×۱۳، تحریر سده ۱۳. چند برگ از آخرش افتاده. یادداشت تملک مورخ ۱۲۴۸ و تملک مهدی نجف ابن شیخ محمد رضا نجف با مهر «مهدی النجف» دارد.

﴿ ۵۴۱ ﴾

الفوائد الرجالية

(رجال، عربی)

از: میرزا ابوالهدی بن ابوالمعالی کلباسی (۱۳۵۶ ق)
شامل سی فائده که این نسخه تا فائده ۲۵ را دارد و کتاب دیگر وی سماء المقال است که مکرر چاپ شده است.

[الذريعة ۳۳۷/۱۶]

آغاز: «الحمد لله الذي تحيرت في بیداء الوهيته الالباب والاذكياء وغرقت في ابجار معرفته عقول اعظم الاقطاب والاولياء...»
انجام: «... قال في الدر المنثور... ذكر في بعض الناس ان تلميذا وتلاميذ ونحوهما مما فيه هذه المادة».

ش ۱۴۶۳، ۱۱۱ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. آخر نسخه ناقص است.

﴿ ۵۴۲ ﴾

الفوائد السنية في شرح العوامل المحسنة

(نحو، عربی)

از: عبدالکریم بن محمد هادی حسینی مرعشی شوشتری
شرحی است بر «عوامل ملا محسن طالقانی».
آغاز: «الحمد لله الذي نصب اعلام الهدى للسالکين الى نحو معرفته ورفع اعمال العالمين العاملين بارادته وفتح ابواب خزائن علمه للطالبين بمفاتيح رحمته وشرح صدور العارفين... ابتداء بخير الاسماء وقفاه بالحمد والثناء...»
انجام: «ولا يخفى لطف الاقتباس حيث دل على ان فهم هذه الضوابط الشريفة

والقواعد اللطيفة مما ينبغي ان يصرف فيه العمر العزيز وحيث ذكر فيه لفظ العمل
والعامل... والحمد لله رب العالمين وصلى الله على النبي المرسل محمد واهل بيته...
اكمل الصلاة وافضل».

ش ۶۰۲، ۱۰۷ برگ، ۲۰×۱۳، نستعلیق محمد صالح بن محمد حسین حسینی نطنزی در ۱۱۸۱.
حواشی از مؤلف دارد و وی این نسخه را با نسخه اصل مقابله کرده است.

﴿ ۵۴۳ ﴾

الفوائد الصمدية = الصمدية (نحو، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی)، (۹۵۹ - ۱۰۳۰ ق)
قواعد علم نحو را به طور بسیار مختصر و دقیق با روش زیبا در پنج حدیقه برای
برادرش عبدالصمد عاملی نگاشته است و از کتب درسی حوزه‌های علمیه بوده و
شرح‌هایی بر آن نوشته شده است.

[الذريعة ۳۴۵/۱۶، مرعشی ۲۸۴/۲، مجلس ۵۳۷/۳۸].

آغاز: «احسن كلمة يبتدء بها الكلام...».

ش ۲۵۱۲، ۵۸ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) آغاز و انجام ناقص.

* * *

ش ۳۷۱۳، ۴۰ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ ۱۱۳۹. انجام ناقص.

* * *

ش ۳۹۷۰، ۴۸ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

﴿ ۵۴۴ ﴾

(نحو، عربی)

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة = شرح الجامی

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ق)

شرح مشهوری است بر «الکافیة» ابن حاجب. جامی این شرح را برای پسرش ضیاء الدین یوسف نوشته و به تاریخ ۸۹۷ به پایان برده است.

[الذریعة ۳۴۶/۱۶، مرعشی ۱۰۸/۱ و ۲۷۵/۱۵، مجلس ۲۴۰/۲۵ و ۶۲۳/۳۸، مشارع عربی ۶۸۱].

آغاز: «الحمد لولیه والصلاة علی نبیه...».

انجام: «المفتوح ما قبلها نقلب الفأ کقولک فی اضربن اضربا تشبیها لها بالتنوین فان التنوین اذا انفتح ما قبلها یقلب الفأ واذا انضم او انکسر یحذف نحو اصبت خیراً واصابنی خیر وختم لی بخیر اللهم اجعل خاتمه امورنا خیراً».

ش ۴۲۱، ۱۹۳ برگ، ۲۵×۱۷، نستعلیق مظفر حسین در ۱۱۷۳ یا ۱۰۷۳. تصحیح شده. مهر مربع

«یا امام حسین» دارد آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۴۳۹، ۱۶۸ برگ، ۲۷×۱۷، نستعلیق شیخ امامقلی در ۱۲۴۱.

* * *

ش ۵۴۸، ۲۴۰ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ محمد بن شیخ حسین طریحی در ۱۲۷۲. برخی از برگها

نونویس است.

* * *

ش ۶۸۸، ۲۵۱ برگ، ۲۰×۱۵، نستعلیق سلمان بن کربلانی باقر در ۱۲۶۶.

* * *

ش ۹۱۳، ۱۷۹ برگ، ۱۹×۱۱، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا، حواشی بامضاء «منه» دارد.

* * *

ش ۱۰۷۰، ۱۴۱ برگ، ۲۵×۱۴، نستعلیق ۱۰۷۵. مهر بیضوی «عبدہ محمد یوسف ۱۲۹۹» و
تملک محمد امین لاری با مهر مربع «محمد امین لاری» در آخر نسخه است.

* * *

ش ۱۰۷۸، ۱۸۶ برگ، ۲۴×۱۲، نستعلیق ۱۰۳۰.

* * *

ش ۱۱۱۱، ۲۲۶ برگ، ۲۷×۱۴، نسخ ۱۲۴۱. حواشی بامضاء سید نعمت اللہ دارد.

* * *

ش ۱۲۰۷، ۸۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، از آخر ناقص است.

* * *

ش ۱۳۴۴، ۲۰۶ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ حسین بن اسماعیل در ۱۲۶۴.

* * *

ش ۱۶۵۶، ۱۴۳ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، روی برگ آخر مهر بیضوی «عبدہ جعفر
قلی» دیده می‌شود بایادداشتی حاکی از اینکه در سال ۱۲۸۹ نوروز به عاشوراء افتاده است.

* * *

ش ۱۸۱۶، ۲۴۲ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ احمد بن محمد خان عرب در ۱۲۳۵.

* * *

ش ۱۹۱۲، ۱۵۱ برگ، ۲۵×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، انجامش افتادگی دارد.

* * *

ش ۲۲۲۷، ۱۴۳ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق علی محمد بن شیخ محمد در ۱۲۲۰. حاشیه نویسی
دارد. تصحیح شده. برگ اول نونویس است.

* * *

ش ۲۳۱۷، ۲۷۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ نصر اللہ در ۱۲۶۵. مهر مربع و بیضوی نصر اللہ در برگ
آخر.

* * *

ش ۲۳۸۴، ۲۵۵ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ ۱۰۵۹. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۴۸۷، ۱۸۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ علی بن عبدالقادر بن محمد قاسم بن محمد رحیم در ۱۲۵۶ در مدرسه محمد تقی میرزا در بروجرد. تصحیح شده. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۵۴۰، ۲۱۷ برگ، ۲۰×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۷۱۶، ۲۶۰ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ احمد بی تاریخ. حواشی دارد. برگ اول نونویس است.

* * *

ش ۲۹۸۶، ۳۰۵ برگ، ۱۶×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. برخی برگ‌ها نونویس است.

* * *

ش ۳۲۴۳، ۲۱۵ برگ، ۲۲×۱۰، نستعلیق حیدر بن کامران حسینی در ۱۰۷۷ در مشهد مقدس مدرسه خیراتیه با تملک حسین بن زین العابدین حسینی ۱۰۹۴ و مهر بیضوی «یا امام حسین ادرکنی». تصحیح شده و حواشی دارد.

* * *

ش ۳۲۸۴، ۱۵۱ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ ۱۲۳۷. تصحیح شده. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۴۵۴، ۱۴۶ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. تصحیح شده و حواشی دارد.

* * *

ش ۳۶۷۳، ۱۷۰ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ حبیب الله بن محمد غفور در ۱۲۲۴ همراه با منظومه‌ای فارسی در صرف و نحو عربی در پایان که به خواهش عالی جناب علامی فهّامی آخوند ملا حبیب الله در سه صفحه نوشته شده است در سال ۱۲۲۵.

﴿ ۵۴۵ ﴾

الفوائد الغروية والدرر النجفية

(اصول فقه، عربی)

از: ملا ابوالحسن بن محمد طاهر شریف عاملی فتونی (۱۱۳۸ ق)
این کتاب در دو جلد می باشد و هر جلد دارای یک «مقصد» که شامل دوازده فائده است. مقصد اول در اصول دین و مقصد دوم در اصول فقه. مقصد دوم روز دوشنبه ۱۵ ماه صفر ۱۱۱۲ در نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذريعة ۳۵۳/۱۶، مرعشی ۱۷۷/۱۸]

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد واله الطاهرين المقصد الثاني من الفوائد الغروية فيما يتعلق... ان الامور الشرعية التي تجب ان يكون مدار العمل عليها...».

انجام: «لم يكن الا بيان ما ظهر لي دليله ووضح لي سبيله من طريق الاثمه الابرار ومسلك العلماء الاخيار لا تكثير القيل والقال ولا اظهار الفضل والكمال وما ابرئ نفسي ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربي ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم».

ش ۶۵۹، ۴۸ برگ، ۲۰×۱۵. نستعلیق محمد قاسم بن محمد الحسيني المتولي الدهدشتی در ۱۱۸۸. جلد دوم است.

﴿ ۵۴۶ ﴾

الفوز الاصغر

(فلسفه، عربی)

از: ابوعلی احمد بن محمد رازی (ابن مسکویه) (۴۲۱ ق)
سه مسأله است در اثبات واجب و احوال نفس و لزوم بعث انبیاء که لب لباب فلسفه و خلاصه بحث های دانشمندان می باشد که به دستور امیر المظفر المؤید؟ تألیف شده است. و هر مسأله ده فصل دارد.

[الذريعة ۳۶۸/۱۶، مرعشی ۲۷۵/۱۵، مجلس ۶۲۳/۳۸، مشار عربی ۶۸۳، الفبايي آستان قدس ۴۳۷]

آغاز: «يقول ابوعلی احمد بن محمد مسكويه... بالكلام على المسائل الثلاثة التي تشتمل على العلوم كلها وتحتوى على الحكم باجمعها اذ هي لبابها وخلاصتها وثمرتها ونتيجتها».

انجام: «فهذا مبلغ ما يجب ان نتكلم فيه على هذه المسائل الثلاث وفي تجاوزه تجاوز الشرط الذي التزمناه من الاختصار والايجاز والدلالة الى بسط وشرح على كتاب الفوز الاكبر الذي يستأنف بمشيئة الله تعالى».

ش ۹۲۳، ۴۰ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳ و ۱۴).

* * *

ش ۲۸۴۵، ۵۵ برگ، ۱۸×۱۰، نستعلیق عبدالله در ۱۰۸۴. نسخه نفیسی است.

﴿ ۵۴۷ ﴾

القاموس المحيط = قاموس اللغة (لغت، عربی)

از: مجد الدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ ق)

فرهنگ بسیار مشهوری است به ترتیب حروف اواخر کلمات در بیست و هشت باب که هر کدام دارای چند فصل است. این کتاب در تلخیص کتاب بسیار مفصل وی با عنوان «اللامع» می‌باشد. وی جهت رعایت اختصار برای پاره‌ای از اصطلاحات، اشارات مخصوصی وضع نمود.

[کشف الظنون ۱۳۰۶/۲، الفبایی آستان قدس ۴۴۰، مرعشی ۳۴/۳،

مشار عربی ۶۹۵، مجلس ۲۱۵/۲۶].

آغاز: «الحمد لله المنطق البلاء باللغی فی البوادی ومودع اللسان... الهوادی ومخصص عروق... وبعد فان للعلم ریاضا وحیاضا و... وطرائق وشعابا».

ش ۳۱۰۲، از حرف تا پایان، تحریر ۱۰۳۷.

* * *

ش ۳۵۶۷، ۳۳۲ برگ، ۴۵×۳۶، نسخ. تا حرف ع را دارد. با یادداشت تملک مورخ ۱۲۵۱ با مهر بیضوی «عبد مهدی بن طباطبائی».

* * *

ش ۳۵۸۱، ۲۹۹ برگ، ۳۶×۲۳، نسخ محمد صادق قائینی در ۹۴۸.

* * *

ش ۳۷۵۱، ۳۵۸ برگ، ۲۶×۱۷، تا حرف فاء را دارد. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱).

﴿ ۵۴۸ ﴾

القانون

(طب، عربی)

از: حسین بن عبدالله بن سینا (شیخ الرئيس) (۴۲۸ ق)

مشهورترین کتابی است که در طب قدیم به طور مفصل نوشته شده و انواع بیماری‌ها و داروها و تشخیص‌ها را تشریح می‌نماید. این کتاب منقسم بر پنج بخش با عنوان «کتاب» می‌باشد که به ترتیب کلیات طبی، ادویه مفردة، امراض ظاهری و باطنی اعضا بدن، امراض بدن غیر مختص به اعضا و کیفیت ترکیب و دواها.

[الذریعة ۲۴/۱۷، مرعشی ۱۳۱/۴، مجلس ۱۱۱/۳۷، مشار عربی ۶۹۶، الفبایی آستان قدس ۴۴۰].

آغاز: «قال ابو علی الحسین بن عبدالله بن سینا الحمد لله حمدا يستحقه بعلو شأنه وسبوغ احسانه وصلواته علی النبی محمد وآله وبعد فقد التمس منی بعض خلص اخوانی ومن یلزمی».

انجام: «لئلا تحلل من الرطوبة العزیزة فلیکن هذا القدر من کلامنا المختصر فی الاصول الکلیة لصناعة الطب کافیاصل فلنأخذ فی تصنیف کتابنا فی الادوية المفردة».

ش ۹۸۸، ۱۲۵ برگ، ۳۱×۲۱، نستعلیق جلال الدین بن محمد بن علی بن عبدالمجید در ۹۸۱.

تصحیح شده. مهر بیضوی «محمد تقی بن محمد رفیع ۱۲۳۲» دارد. کتاب اول است.

* * *

ش ۱۵۹۳، ۳۹۹ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ ظ). بخشی از کل کتاب است.

* * *

ش ۱۷۴۰، ۳۲۳ برگ، ۲۵×۱۲، نسخ نورالدین احمد بن جمال الدین محمد شیرازی بن مراد خان در ۱۰۲۳. کتاب اول است.

* * *

ش ۲۲۸۶، ۷۲ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از کتاب اول است. حاشیه نویسی دارد با تملک با مهر مربع «افوض امری الى الله عبده محمد محسن» در برگ اول.

* * *

ش ۳۵۲۲، کتاب سوم و چهارم است، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

﴿ ۵۴۹ ﴾

قانونچه

(طب، عربی)

از: قاضی محمود بن محمد چغمینی (قرن ۹ ه. ق)

در پزشکی است و مورد توجه دانشمندان علم طب بوده و بنا به گفته مؤلف در سرآغاز، این کتاب را از کتب متقدمین گرفته و بعضی عقیده دارند که مختصر «القانون» ابن سینا می‌باشد. دارای ده مقاله و هر کدام در چند فصل.

[الذریعة ۲۰/۱۷، مرعشی ۷۵/۷].

آغاز: «الحمد رب العالمین... اما بعد فهذه رسالة مختصرة مشتملة على زیادة ما یجب استحضاره من صناعة الطب انتخبته من کتب المتقدمین...».

انجام: «... واما الحلول فالعسلی معین علی الهضم والعجین غلیظ مولد...».

ش ۱۲۶۸، ۴۰ برگ، ۲۱×۱۳، نستعلیق ۱۲۶۵.

* * *

ش ۲۵۶۹، ۵۳ برگ، ۱۵×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغازش افتادگی دارد. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۸۱۸، نسخ ۱۲۷۷.

﴿ ۵۵۰ ﴾

قانون السياسة ودستور الرئاسة

(اخلاق، عربی)

از: ؟

کتابی است مرتب شده در سه قانون؛ اول، تهذیب الاخلاق. دوم، تدبیر الاموال. سوم، تقویم الرعايا و سياستهم که هر کدام در دو قاعده بیان شده است و فروع هر قاعده را به نحو تشجیر عینی شاخه‌ای بیان کرده است. مؤلف آن را به نام جلال الدین شاه شجاع که به سال ۷۸۵ زنده بوده نگاشته است.

[الذريعة ۲۲/۱۷].

آغاز: «الحمد لله الذي رفع الحقّ واعلاه وقمع الباطل واخفاه احكم احكام العدل [...] وروى بزالال الفضل... مهّد مناهج الملّه وقواعدها وجدّد بمعاهد الدّوله معاهدها».

انجام:

«فان الدّاء اكثر ما تراه يكون من الطعام او الشراب وسيادة المنزلين واللّه يمدّك بالمعونة والتوفيق ويهديك الى سواء الطريق وليكن هذا آخر الكتاب».

ش ۶۲۱، ۲۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ ۱۲۹۶.

﴿ ۵۵۱ ﴾

القبسات

(فلسفه، عربی)

از: محمد باقر بن محمد حسینی استرآبادی (میرداماد) (۱۰۴۱ ه. ق)
این کتاب در چند «قبس» و هر قبسی دارای چند «ومیض» است. تاریخ تالیف:
۱۰۳۴ و چاپ شده است.

[الذریعة ۳۲/۱۷، مرعشی ۱۲۳/۱، الفبائی آستان قدس ص ۴۴۱].

آغاز: «الحمد لله الواحد الصمد المصمود ومهیمن کل وجود وجاعل کل موجود
والصلاة علی من افتقاه من زمر الأنبياء».

انجام: «وینطق بالتاریخ هذا کتابی القبسات وكذلك ما جرى علی لسان الوقت فی
انشاء نظمه: کتاب کنور بدا فی سماء - حوی کل ناب من العلم غامض...
وکتب بیمنه الدائرة احوج الخلق...».

ش ۱۱۰۰، ۱۹۷ برگ، ۲۵×۱۳، نستعلیق صدرالدین محمد بن محمد تقی الجنازید در ۱۱۱۷.

﴿ ۵۵۲ ﴾

قرة العين الناضرة فی شرح کتاب التبصرة

(فقه، عربی)

از: محمد اسماعیل بن محمد هادی فدایی کزازی (۱۲۶۳ ق)
شرح مختصری است بر کتاب «تبصرة المتعلمین» علامه حلی رحمته الله با نقل اقوال
فقهایی قدیم و مخصوصاً خود علامه از کتابهای دیگرش. تاریخ تالیف: ۱۲۶۱.

[الذریعة ۷۳/۱۷، مرعشی ۱۷۵/۱۱].

آغاز: «الحمد لله علی ارشاده لنا تحریر قواعد الدین وایضاحه لنا منهج الکرامة
ونهج المسترشدين وجعله قرة العين لنا نهاية التهذيب فی خلاصة تبصرة المتعلمین
وایصاله...».

انجام: «كما فی الخبر عن ابی عمر الاعجمی قال قال لی ابو عبد الله عليه السلام یا با عمران

تسعة اعشار الدين في التقية ولا دين لمن لا تقية له والتقية في كل شيء الا في النبذ
والمسح على الخفين ولعله مبني على نوع من المبالغة والتأكيد». ش ۴۵۵، ۴۱۴ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از طهارت تاجه‌اد است. تصحیح شده.

﴿ ۵۵۳ ﴾

القصائد

(شعر، عربی)

از: ؟

مجموعه چند قصیده: از امام سجاد و امام جواد علیهما السلام و قصیده هائیه و غیره از شیخ
کاظم ازری و قصیده از محمد رضا ازری و قصیده از محمد رضا ازری و چند قصیده
از معلقات سبع، سید حمیری، ابن فارض، فرزدق، دعبل خزاعی، برده، ابن
ابی‌الحدید و قصیده‌ای از کریم خان کرمانی و قصیده عبدالباقی افندی موصلی و
تخمیس آن و قصیده شیخ مهذب الدین طرابلسی و سید کاظم رشتی و چند دوبیتی در
آخر کتاب در موضوعات مدح حضرت رسول اکرم و اهل بیت علیهم صلوات الله
اجمعین و غیره و نیز چند حکایت از شعرا. و گرد آورنده این مجموعه از شیخیه بوده
است ظ.

آغاز:

یا خلیلی ... باکیه لم تبک الا لعلة مقلتها
لا تلو ما الورقاء فی ذلک ... ولعلّ الذی رمانی رماها
انجام: «ما لاحدکم یموت عشقاً فی هوی امرأة الفها انما ذلک ضعف نفس ورقّة و...
تجدونه فیکم یا بنی عذره فقال اما واللّه لو رایتم الحواجب الزّج فوق نواظر الدّعج
تحتها المباسم الفلج... لا تخذتموها اللات والعزّی».

ش ۴۰۸، ۱۸۰ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. واقف: حاج محمد حسین برهان گیلانی.

﴿ ۵۵۴ ﴾

القوائد الاثنی عشر

(عربی)

از: شیخ احمد احسائی

این قصائد در مرثی است.

ش ۱۳۴۳، ۴۵ برگ، تحریر سده ۱۳.

﴿ ۵۵۵ ﴾

قصص الأنبياء

(عربی)

از: قطب الدین سعید بن هبة الله راوندی (۵۷۳ق)

داستانهای پیامبران - از حضرت آدم عليه السلام تا حضرت خاتم صلی الله علیه و آله - را بر اساس نقل قرآن کریم در بیست باب نگاشته است.

[الذريعة ۱۰۵/۱۷، مرعشی ۳۰۸/۳].

آغاز: «الحمد لله المنزه عن الزمان والمكان ومنه التمكين والامكان الذي دل على نفسه بمخلوقاته وتعرف ذاته بصفاته نحمده على مننه المتتابة المتظاهرة ونشكره على نعمه الظاهرة والباطنة...».

انجام: «وافضلهم واكرمهم على الله ولكل نبي وصي اوصى اليه من الله وان وصي على بن ابي طالب لسيدهم وافضلهم واكرمهم على الله تعالى جل ذكره وجلت عظمتهم وعلا مجده وعظم فخره وصلى الله على سيد رسله وخاتم انبيائه محمد وآله الطاهرين وعترته... يا رب العالمين».

ش ۵۹۷، ۲۰۷ برگ، ۱۷×۲۲، نسخ محمد بن حسن بن محمد بن سليمان (سلمان) الشاطري

نسباً الامامی مذهباً العاملي بلداً الصيدواوی مسکنا در ۱۱۳۲.

﴿ ۵۵۶ ﴾

قطف الازهار فی خواص المعادن والأحجار

(عربی)

از: احمد بن عوض بن محمد المغربي

انواع احجار معدنی، صفات و خواص آنها را به طرز مفصل بررسی کرده است. ترتیب احجار به وسیله حروف الفبا انجام گرفته است. مؤلف در مقدمه کتاب می گوید: متقدمین علم طبایع معادن را داخل در نبات و حیوان بررسی می کردند اما من آن را جداگانه و مقدم بر آن قرار دادم. او از کتاب های مختلف این علم از جمله تذکره سویی، ما لا یسع الطیب جهله، عجائب المخلوقات و... نام می برد.

[سزگین ۴۰۰/۴]

آغاز: «ذلک جمیعہ مرتبہ علی معرفۃ الطبائع لو لم یکن علم الطبیعیہ والاحکام الالہیہ فعرفت انّ علم الطبائع لو لم یکن علم عظیم ما اودع اللہ هذا السرّ الکریم فی باطن الارض».

انجام: «ورایت من ذلک نسخه... للملک و... وهی من الاسرار تقیم الباه من ساعته اذا مضغت فاحتفظ بها ولا تغشیها... ثم القی علیه بریع درهم... ثم تأخذ منه وزن درهم فأنّه یقیم الباه».

ش ۳۵۴۵، ۱۴۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۵۵۷ ﴾

القلائد السنّیة علی القواعد الشهیدية = شرح القواعد

(فقه، عربی)

از: شیخ محمد بن علی حرفوشی عاملی (۱۰۵۹ ق)

شرح استدلالی است بر کتاب «القواعد والفوائد» شهید اول. این شرح به درخواست فرزند مؤلف نگاشته شده و بنا به گفته الذریعة، این شرح به تاریخ یکشنبه ششم جمادی الثانی ۱۰۵۵ در اصفهان به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۶۲/۱۷، مرعشی ۲۷۵/۷]

آغاز: «نحمدک یا من اوضح لنا مناهج الوصول الى قواعد الاصول ویسر لنا مسالک الحصول الى اعلى ادراک المأمول قضی لمن بذل وسعه فی درک الحق بالوصول الیه». **انجام:** «تسبیح فاطمة الزهراء علیها السلام كما نأمرهم بالصلاة فالزومه فانه لا يلزمه عبد فشقی والرواية وان كانت ضعيفة السند لكنها مؤيدة بغيرها من الروایات وروی ابو خالد القمط فی الصحيح عن ابی عبد الله علیه السلام انه قال تسبیح فاطمة الزهراء علیها السلام قبل ان ینثی رجلیه...».

ش ۶۷۷، ۱۳۹ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تا فائده ۲۲ را دارد.

﴿ ۵۵۸ ﴾

القواعد

(اصول فقه، عربی)

از: محمد کریم بن ابراهیم کرمانی (حاج کریمخان) (۱۲۸۸ هـ)
درباره اصول فقه به طریقه اخباری‌ها بحث کرده و یادداشت‌هایی که در خصوص اصول فقه در طول زمان در دفاتر خود نوشته بود در این کتاب گرد آورده است. مشتمل بر اغلب مسائل اصول فقه می‌باشد و مخصوصاً در عدم اعتبار علم رجال توضیحات مفصّلی آورده است. کریم خان این کتاب را در ماه رجب سال ۱۲۶۴ به اتمام رسانده است.

[الذریعة ۱۷۵/۱۷، فهرست کتب احسانی و سایر مشایخ شیخیه ۲/۲۱۳].

آغاز: «بسمله. قال الشذوری:

خذ البيضة الشفراء وانزع قشورها - فان لها تحت القشور لباباً.
ظاهريّة وباطنيّة».

انجام: «فانّا لم نقصد فی جمع هذه القواعد استيفاء جميع المسائل وانما اردنا جمع قواعد كانت فی دفاترنا من غير ملاحظة ترتيب فلذلك اقتصرنا على ما جمع».

ش ۱۳۵۱، ۱۲۰ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ عبد الرحیم بن محمد تقی حسینی شیرازی در ۱۲۷۱. با

این یادداشت در آخر نسخه «از کتب بنده خاکسار رو سیه روزگار محمد علی الطباطبائی».

﴿ ۵۵۹ ﴾

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال والحرام (فقه، عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (علامه حلّی) (۷۲۶ق)
یک دوره فقه است که بنا به درخواست فرزند مؤلف، فخر المحققین تألیف شده و
به سال ۶۹۹ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۷۶/۱۷، مجلس ۲۱۹/۷، مشارع عربی ۷۱۳، مکتبة الحلّی ۱۳۵/، مرعشی ۲۵۸/۳].
آغاز: «الحمد لله على سوابغ النعماء وترادف الآلاء المتفضل بارسال الانبياء
لارشاد الدهماء».

ش ۳۱، ۳۰۵ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ حاجی محمد اردکانی در صفر ۱۰۶۶ یا ۱۰۰۰. با مهر مربع
«یا حسن التجاوز».

* * *

ش ۳۸، ۲۹۶ برگ، ۳۰×۲۱، تحریر احمد بن شیخ حسین بن عبدالحسین بن ابراهیم بن جعفر بن
موسی بن ابی الحسین در ۹۷۵ و نسخ عبدالتواب بن محمد بن ندی البحرانی در شعبان
۱۱۰۳. با یادداشت تملک ابوالقاسم بن سید حسین موسوی در ۱۱۸۹.
شرح مسأله نهیه که در آخر کتاب قضاء است در یک صفحه به زبان عربی در پایان کتاب به
عنوان «فائده» آمده است. تحریر ۱۱۰۶.

* * *

ش ۱۲۲، ۱۷۵ برگ، ۲۷×۲۰، جلد دوم، نستعلیق بی تاریخ. شاید تحریر سده دهم باشد.

* * *

ش ۱۲۳، ۲۱۱ برگ، ۲۷×۱۹، جلد اول، نستعلیق ۱۰۶۳، با مهر مربع «احمد الحسنی الحسینی
۱۲۴۳».

* * *

ش ۴۱۷، ۳۳۶ برگ، ۲۴×۱۹، نسخ علی نقی بن ملا عبدالکریم مازندرانی در ۱۱۲۸. جلد اول است. تصحیح شده.

* * *

ش ۴۱۸، ۲۰۲ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ ظ).

* * *

ش ۴۳۴، ۵۲۷ برگ، ۲۶×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) جلد اول است. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۶۰۷، ۳۰×۲۰، نسخ عبدالباقی در ۹۷۱. با یادداشت تملک آقا جمال خوانساری و مکی بن صالح بحرانی در ۱۱۴۹ و ابوطالب بن المحسن الحسینی الطاهری القمی و خرید محمد شفیع بن محمود جنابذی از ورثه مرحوم میرشریف دیلمانی در ۱۰۲۶ در دولت آباد دکن و یادداشتی از ناصرالدین الحسینی در ۱۳۳۲. با مهر بیضوی «محمد شفیع».

* * *

ش ۱۸۰۱، ۲۳۲ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ ابوالبرکات در ۱۰۹۷. جلد اول است. آغازش افتادگی دارد.

* * *

ش ۱۸۴۱، ۲۵۷ برگ، ۲۵×۱۹. نسخ محمد زمان بن ابوالفتح در ۱۰۱۹ کاتب کتاب را در سال ۱۰۲۱ نزد شیخ لطف الله بن عبدالکریم بن ابراهیم بن نورالدین علی بن عبدالعال میسی خوانده و ایشان در پایان نسخه انهاء نوشته است. و در آغاز و پایان کتاب مهر بیضوی «عبدالحسین بن علی...» دیده می‌شود. جلد اول است.

* * *

ش ۴۰۴۴، ۲۶۹ برگ، ۲۵×۱۶. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغاز و انجام ناقص.

﴿ ۵۶۰ ﴾

القواعد الغروية في فقه الامامية = طهارت

(فقه، عربی)

از: لطف الله مازندرانی ارجانی (۱۳۱۱ ق)

شرح مبسوطی است بر شرایع الاسلام محقق حلی که مؤلف تا مبحث نماز جماعت را نگاشته است. این شرح با عناوین «قال - اقول» است.

[الذريعة ۱۵/۱۹۲].

آغاز: «بسمله، حمد له. وبعد فيقول العبد الجاني اسير الآمال والاماني لطف الله المازندراني الارجاني... كتاب الطهارة... اقول الكتاب مصدر ثان بحسب المادة او ثالث او رابع بحسب الاستعمال...».

انجام: «ولا دليل على الاشتراط بغير الغسل ايضاً ولو ارادت صوم شهر رمضان فالاقوى هو توقف على غسل الليلة الماضية وغسل الفجر ان اُخرت عنه. قسمت اول و دوم كتاب جابه جا صحافي شده لذا كتاب با اين عبارت شروع شده است. «بسمله. حمد له... الفصل الثاني في الحيض وهو يشمل على اسبابه...».

ش ۴۶، ۱۶۲ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ بی تاریخ. شامل طهارت تا پایان بحث استحاضه.

﴿ ۵۶۱ ﴾

القوانين المحكمة = قوانين الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (میرزای قمی) (۱۲۳۱ ق)

دوره اصول فقه که از زمان تألیفش تاکنون مورد توجه دانشمندان قرار گرفته است. و در قم به سال ۱۲۰۵ پایان یافته است.

[الذريعة ۱۷/۲۰۲، مرعشی ۱/۱۴۷، مجلس ۲۵/۳۷۵، مشار عربی ۷۱۷].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى اصول الفروع وفروع الاصول وارشدنا الى شرائع الاحكام بمتابعة الكتاب وسنة الرسول...».

ش ۱۶۱، ۲۰۹ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ ملا مصطفی بن ملا کربلایی مسلم در ۱۲۶۰ حواشی با امضاء «منه» دارد و در برگ ۱۲۱ بخشی اصولی از وحید بهبهانی نقل شده، با مهر بیضوی «اللهم صل علی المصطفی...».

* * *

ش ۱۹۶، ۲۶۳ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ محمد رضا بن ملا نور محمد عرب در ۱۲۴۵.

* * *

ش ۱۹۶، ۲۶۳ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ محمد رضا بن ملا نور محمد عرب در ۱۲۴۵. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۰۷، ۱۸۲ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. واقف سید فضل الله عقیلی نوری.

* * *

ش ۲۴۲، ۱۸۴ برگ، ۲۶×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جلد دوم است.

* * *

ش ۱۲۴۶، ۳۲۷ برگ، ۲۱×۱۴، تحریر عباس بن حاجی علی خراسانی در ۱۲۲۷. جلد اول است. با مهر مربع «عبدالله بن احمد ۱۲۳۴» بر برگ اول.

* * *

ش ۱۲۶۱، ۲۴۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول آخر ناقص.

* * *

ش ۲۰۱۲، ۱۴۶ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. احتشام السلطنه این نسخه را در مدرسه سید نصرالدین (طهران) به محمد حسینی متخلص به «خاک» که در حجره بالای گنبد مدرسه سید نصرالدین طهران مشغول تحصیل بوده، اهداء کرده است. با مهر بیضوی «...بمحمد و علی ۱۲۶۲» و «عبد الراجی علی اصغر ۱۲۶۱» بر برگ اول.

* * *

ش ۲۰۲۱، ۳۶۹ برگ، ۲۳×۱۷، نسخ ۱۲۳۳. واقف: مهدی قلی خان قاجار با تولیت آسید حمزه ساکن طهران. تصحیح شده.

* * *

ش ۲۰۴۲، ۱۳۱ برگ، ۲۷×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. جلد اول است، حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۸۹۰، ۱۷۵ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق اسماعیل (سهراب) بن محمد زمان در ۱۲۶۰. جلد دوم است.

* * *

ش ۳۱۱۱، ۲۵۱ برگ، ۲۷×۱۶، نستعلیق محمد حسن بن شعبان بن علی کاشانی در ۱۲۵۷. تصحیح شده است.

﴿ ۵۶۲ ﴾

الکافی

(حدیث، عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

یکی از کتب چهارگانه حدیثی شیعه اثنی عشریه است که دارای سی و چهار کتاب است و مجموعاً حدود شانزده هزار حدیث است و منقسم بر سه قسم است: اصول، فروع و روضه.

[الذریعة ۳۰۲/۱۱، مرعشی ۲۹۲/۱، مجلس ۲۲۳/۷، مشار عربی ۷۲۰].

آغاز: «الحمد لله المحمود بنعمته المعبود بقدرته المطاع فی سلطانه المرهوب بجلاله المرغوب الیه فیما عنده النافذ امره فی جمیع خلقه علا فاستعلی ودنی فتعالی...».

ش ۴۹، ۵۲۶ برگ، ۳۲×۲۰، نسخ ربیع الاول ۱۰۶۱، از آغاز تا کتاب جهاد را دارد و در آغاز آن شرح حال مؤلف هم آمده است.

* * *

به مجموعه ش ۵۰ رجوع شود.

* * *

ش ۵۱، ۵۵۳ برگ، ۳۳×۲۱، نسخ محمد امین بن محمد سعید بن محمد صالح الحسام در همدان در ذیحجه ۱۱۱۰ ق. در صفحه اول لوح مذهب دارد. از جهت هنری و تمیزی بسیار جالب است. حاشیه نویسی دارد. طهارت تا ایمان و نذور.

* * *

ش ۵۲، ۲۸۹ برگ، ۳۸×۲۴، نسخ محمد مؤمن بن حاجی محمد معلّم شهمیرزادی در ۱۰۶۹ یا ۱۰۷۹. کتاب عقل و جهل تا کتاب العشرة. آثار تصحیح در حواشی دارد.

* * *

ش ۵۶، ۱۷۱ برگ، ۳۸×۲۵، نستعلیق بی تاریخ، طهارت تا اعتکاف را دارد، آثار تصحیح در آن دیده می شود و در پایان کتاب الجنائز آمده است: انهاء ایده الله تعالی و وفقه لمراضیه و جعل مستقبله خیراً من ماضیه وانا المفتاق مرتضی.

* * *

ش ۱۰۵، ۲۲۵ برگ، ۲۹×۲۱، تا پایان کتاب ایمان و کفر را دارد. نستعلیق سده ۱۲ و ۱۳. با مهر بیضوی «عبده حسین بن محمد جعفر ۱۲۴۹».

* * *

ش ۳۰۶، ۹۹ برگ، ۲۵×۱۹. نسخ ابوطالب بن میر سید شریف الخطیب القاری سبزواری حسینی در ۱۰۸۶.

این نسخه روضه کافی است. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۰۷، ۲۸۱ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ گدا علی بن ابوالفتح اصفهانی در ۱۱۱۵.
این نسخه طهارت تا اعتکاف از فروع کافی است. تصحیح شده، حواشی از تهذیب و مدارک
و ذکری... دارد.

* * *

ش ۳۰۸، ۳۹۱ برگ، ۲۵×۱۶. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اصول کافی تا کتاب العشرة است در سال
۱۰۷۷ نزد علامه مجلسی خوانده شده است. در پایان مهر مربع «بسم الله الرحمن الرحيم»
من سلیمان ۱۰۷۹» دیده می‌شود.

* * *

ش ۹۶۹، ۱۹۱ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محسن بن محمد نقی اصفهانی در ۱۰۷۹. اصول کافی تا
پایان کتاب الحجۃ است. تصحیح شده.

* * *

ش ۹۸۷، ۳۹۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ ۱۰۷۱، اصول کافی تا کتاب العشرة است. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۵۸۸، ۴۳۷ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ محمد صالح بن عبدالرشید در ۱۰۸۸. اصول کافی و
کتاب طهارت از فروع کافی را تا پایان کتاب الجنائز دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۶۲۰، ۱۷۳ برگ، ۳۳×۲۱، نسخ محمد بن آقامیر افراسیاب در ۱۱۰۰. اصول کافی تا پایان
کتاب الحجۃ است.

* * *

ش ۱۶۳۰، ۳۲۲ برگ، ۲۷×۱۶، نسخ محمد قاسم شیرازی در ۱۰۷۲. اصول کافی تا کتاب
العشرة را دارد. تمام صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۱۶۹۹، ۱۸۲ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ محمد تقی بن حسنعلی مبارکه‌ای لنجانی در ۱۰۷۸ -
 ۱۰۷۹ سه کتاب اول اصول را دارد. نسخه نزد علامه مجلسی خوانده شده و بلاغ به خط او
 دارد. با مهر مربع «عبدہ میرزا شیر علی ۱۱۶۶».

* * *

ش ۱۷۰۲، ۴۲۹ برگ، ۳۰×۱۸، نسخ، محمد کاظم بن محمد صادق رازی در ۱۰۹۲. اصول
 کافی و روضه کافی است بر برگ اول مهر مربع «عبدہ حبیب اللہ الرضوی ۱۱۵۲» و بر برگ
 آخر مهر بیضوی «یا اباتراب ۱۲۲۶» دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۷۲۴، ۲۶۹ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. روضه کافی است (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۱۷۳۹، ۳۴۸ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ، علی بن حسین... مالکی نجفی. طهارت تا جهاد است
 (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۷۹۴، ۱۲۷ برگ، ۲۶×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. روضه کافی است. در پایان نسخه داستان
 سلمان فارسی در سه صفحه به نقل از امام کاظم علیه السلام آمده است. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۸۱۷، ۱۴۲ برگ، ۲۶×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. کتاب حج و جهاد است (تحریر سده ۱۱) با
 جلد نفیس. در برگ اول مهر بیضوی «عبدہ محمد هادی ۱۲۰۰» دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۸۳۴، ۳۵۱ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ کمال الدین بن عابدین تالارنی در ۱۰۹۳. اصول کافی تا
 پایان کتاب العشرة است.

* * *

ش ۳۱۴۰، ۱۸۶ برگ، ۲۷×۱۸، نسخ و نستعلیق شاید از سده نهم. اصول کافی تا پایان کتاب الحجة است. از آغاز افتادگی دارد. تصحیح شده و علامت بلاغ در صفحات دیده می شود.

* * *

ش ۳۱۹۵، ۶۲ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ، بی کا، بی تا. کتاب حج را دارد و ناقص است تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۲۰۹، ۲۰۰ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ اسماعیل بن حسین بن دوست محمد مازندرانی در ۱۰۶۹. کتاب ایمان و کفر تا پایان کتاب العشرة است. مقابله شده و بلاغ دارد. در پایان این نسخه اجازه شیخ حرّ عاملی صاحب وسائل الشیعه مورخ ۱۰۷۶ به خط خود او برای الفاضل الکامل ملا لطف الله ایده الله دیده می شود. برخی کلمات این اجازه در اثر صحافی از بین رفته است.

* * *

ش ۳۶۵۲، ۳۲۱ برگ، ۳۰×۱۹، کتاب المعیشه و روضه کافی است، نسخ، بی کا، بی تا. علامت تصحیح دارد.

﴿ ۵۲۳ ﴾

الکافیة

(نحو، عربی)

از: ابو عمر و عثمان بن عمر (ابن حاجب) (۶۴۶ق)

متن مختصر مشهوری است که دانشمندان علم نحو بر آن شروح و حواشی فراوانی نوشته و از کتابهای رایج نحوی به شمار می رود.

[کشف الظنون ۱۳۷۰/۲، الذریعة ۲۹/۱۴، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۹۸/۱،

مرعشی ۲۸۴/۲، الفبایی آستان قدس ۴۵۷].

آغاز: «الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد وهی اسم وفعل وحرف لائنھا اما ان تدلّ علی

معنی فی نفسها اولاً الثانی الحرف والاول اما ان یقترن باحد الازمنة الثلاثة اولاً الثانی الاسم والاول الفعل».

ش ۸۸۰، ۶۰ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۹۶۹. حواشی متعدد با امضاءهای مختلف دارد.

* * *

ش ۱۴۴۷، ۱۰۶ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ زین العابدین ابوجعفر محمد الکرمانی در ۱۱۱۳. با مهر بیضوی «سلام علی آل یس ۱۲۴۱» بر برگ آخر. واقف: حاج محمد حسین برهان دیاتی گیلانی.

* * *

ش ۲۲۶۲، ۶۸ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲) حاشیه نویسی دارد و از انجام ناقص است.

* * *

ش ۲۲۷۸، ۸۸ برگ، ۲۲×۱۶، نستعلیق عبدالرحیم بی‌تاریخ. (تحریر سده ۱۲). تصحیح شده. حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۶۵۶، ۷۲ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۴۱۱۲، ۱۳۷ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده و حواشی دارد.

﴿ ۵۶۴ ﴾

کامل الصناعة

(طب، عربی)

از: ابوالحسن علی بن عباس مجوسی (قرن ۴)

کتابی است در مباحث پزشکی قدیم که بنام عضدالدوله دیلمی در بیست مقاله تنظیم شده است، ده مقاله اول در طب علمی و ده مقاله دوم در طب عملی است.

[مشار عربی / ۷۲۴، مرعشی ۲۱/۱۱ - الفبایی آستان قدس / ۴۵۷].

آغاز: «بسمله المقالة الثالثة عشر وهو العملی من... فی مداواة الحمیات والاورام وهی اربعة وثلاثون باباً... الباب الاول؛ فی مداواة حمى يوم الحادثة عن حرّ الشمس...».

انجام: «... فینبغی استعمال العلاج المركب من الثلاثة البسيطة على ما ذكرنا على الانفراد ان شاء الله تعالى تمت».

ش ۳۱۲۸، ۱۸۴ برگ، ۲۲×۳۰، نسخ عبدالعزیز بن شیخ مصطفی موسی الکنانی در ۱۲۳۴. این نسخه از مقاله ۱۳ تا مقاله ۱۹ را دارد. علامت بلاغ و مقابله با نسخه اصل را دارد.

﴿ ۵۶۵ ﴾

کتاب الفلسفة = ترجمة کتاب الفلسفة (فلسفه، عربی)

از: القس بوتی یر و مترجم مارکیز جرجس

رساله‌ای در اصول و قواعد فلسفی که توسط مؤلف که از کشیشهای مقیم پاریس و استاد دانشگاه بود به زبان فرانسه تألیف و توسط مارکیز جرجس در شهر منچستر انگلیس به عربی ترجمه شده است. این رساله در سه قسم منطق، فلسفه و حکمت الهی و ریاضیات تنظیم و تحریر شده است.

آغاز: «قال المترجم حمداً لمن جعل الحکمة عیناً یرتوی من صافی زلالها زمرة الادباء ویرتاض فی زاهی غیاضها کلّ العقلاء فتأتیهم نور للتمییز بین الحق من الضلال وادراک...».

انجام: «... فیترتب على هذا جمیعه ان کل عمل من اعمالنا یقتضی ان تكون غایته الاخیرة التوصل الى الله لکی یسمی عملاً صوابیاً فان ابتعد عن هذه الغایة کان غیر صوابی».

ش ۳۳۱۳، ۱۵۷ برگ، ۱۶×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۴).

﴿ ۵۶۶ ﴾

کحل الابصار ونور الانظار = الحاشية على حاشیه الخفری ... (کلام، عربی)

از: رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶ ق)

حاشیه‌ای است ناتمام بر حاشیه خفری بر قسمت الهیات شرح جدید تجرید قوشچی. و عناوین حاشیه‌های اصل «قال المصنف» و عناوین حاشیه‌های خفری «قال الشارح» می‌باشد.

[الذریعة ۲۸۴/۱۷، مرعشی ۵/۴]

آغاز: «الهی کیف ادعوک وانا انا کیف لا ادعوک وانت انت صلّ علی افضل بریتک محمد وآله الذی عرفتهم حکمة ما اسررت فی کتابک وما اعلنت فیقول...»
انجام: «ثم انه اجاب عما یمكن ان یورد علی ذلک من انه لم یکن مجموع... ممکناً یلزم ان یكون المقدّمة... واجبا بالذات وبه ایضا یثبت المطلوب بقوله لا نسلم تحقق القدر».

ش ۳۷۸۱، ۶۳ برگ، ۱۹×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از انجام افتادگی دارد. با یادداشت تملک محمد مهدی بن محمد جعفر در ۱۱۳۹ با مهر بیضوی «عبدہ محمد مهدی».

﴿ ۵۶۷ ﴾

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر، عربی)

از: جار الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

تفسیر مزجی معروفی است که بیشتر به جنبه‌های ادبی قرآن اهمیت داده است و آیات را به مذاق معتزله تفسیر کرده است. این تفسیر مورد توجه علما بوده لذا شروح و حواشی زیادی بر آن نگاشته‌اند. در روز دوشنبه ۲۳ ربیع الثانی ۵۲۸ در مکه به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۱۴۷۵/۲، مرعشی ۱۴/۲، مجلس ۶۵/۳۵]

آغاز: «الحمد لله الذي انزل القرآن كلاما مؤلفا منظما ونزله بحسب المصالح منجما وجعله بالتحميد مفتتحا وبلاستعاذه مختتما واوحاه على قسمين متشابهها ومحكما...».

ش ۶۶، ۳۵۵ برگ، ۳۷×۲۳، نسخ سده ۱۲، در حاشیه آن علامت تصحیح دیده می شود، از اول قرآن تا سوره کهف را دارد. با وقفنامه ای که در آن از ویای سال ۱۲۶۹ یاد شده است.

* * *

ش ۹۴۳، ۲۲۰ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) تا جزء ششم قرآن مجید را دارد و بخش آخر نسخه بخط مؤلف کتاب «الصاحب» است که در حرف صاد یاد شد.

* * *

ش ۱۵۹۹، ۲۹۵ برگ، ۳۲×۲۳، نسخ، بی کا، بی تا. (تحریر سده ۹ و ۱۰) از اول قرآن مجید تا اول سوره مریم را دارد. با یادداشت تملک مورخ ۱۲۲۳ در اول نسخه.

* * *

ش ۳۵۰۷، ۴۲۲ برگ، ۳۷×۲۴، نسخ ابن محمد حسن در ۱۲۴۵.

* * *

ش ۳۵۱۵، ۱۹۲ برگ، ۳۹×۲۶، نسخ علی بن فتح الله الشریف (شاید کاتب پسر صاحب منهج الصادقین باشد). از سوره اعراف تا پایان قرآن مجید را دارد با یادداشتی از محمد مکی بن محمد بن شمس الدین من سلالة الشهيد مکی. تاریخ ۹۸۳ دارد که شاید تاریخ تحریر نسخه باشد و تاریخ ۱۱۹۳ مربوط به بخش نونویس نسخه باشد. باید نسخه بار دیگر ملاحظه شود.

* * *

ش ۲۵۹، ۳۶۶۸ برگ، ۳۵×۲۵، نسخ، بی کا، بی تا. از سوره مریم تا پایان قرآن است. (شاید تحریر سده ۹ و ۱۰ باشد) و با نسخه شماره ۱۵۹۹ یک دوره کامل است.

﴿ ۵۶۸ ﴾

کشف الآيات

(علوم قرآن، عربی)

از: ؟

رساله‌ای مختصر در بیان محل آیات قرآنی که بترتیب سوره‌های قرآنی آمده و از ابتدا سوره محمد تا سوره بروج ادامه یافته و بقیه بگفته مؤلف چون ذکرش لازم نبوده ترک شده است، این رساله در سال ۱۲۹۸ ق پایان یافته است.

آغاز: «بسم الله لح - مالک طح - ایاک طح - اهدنا ح - صراط ط - بسم الله لح - الم ح - ذلک ح...».

انجام: «... وهو طح - ذوالعرش طح - فعال طح - هل ط - فرعون بد - بل بد - والله ط - بل طح».

ش ۲۶۸۸، ۱۱ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ مؤلف در ۱۲۹۸.

﴿ ۵۶۹ ﴾

کشف الغطاء عن خفيات مبهمات الشريعة الغراء

(فقه، عربی)

از: شیخ جعفر بن خضر الجناحی الحلاوی النجفی (کاشف الغطاء) (۱۲۲۸ ق)
شامل سه فن است: اول در اصول اعتقادی که در بعضی نسخه‌ها جدا شده و معروف است به «العقائد الجعفریه»، دوم در قواعد کلی اصول فقه و سوم در فروع دین که مانند کتابهای فقهی نگاشته شده.

[الذريعة ۴۵/۱۸، الفبايی آستان قدس ۴۶۳، مرعشی ۲۳۲/۲۶، مشار عربی ۷۴۱].

آغاز: «الحمد لله الذي غمر الخلائق بالنعيم وشمل الكائنات باللطف الجميل والكرم بعد ان ابرز الوجود من ظلمة العدم... فاني بعد ما صنفت للطاهر المطهر قرّة عيني ومهجة فؤادي...».

ش ۱۹۸، ۱۷۷ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ بی تاریخ. شامل از آغاز تا خمس است.

* * *

ش ۱۵۸۵، ۲۶۳ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ عبدالمجید بن محمد مهدی در ۱۲۳۲.

* * *

ش ۳۷۰۵، ۶۹ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، فقط فن دوم (اصول فقه) را دارد.

* * *

ش ۴۰۰۴، ۷۲ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، فقط فن اول را دارد.

﴿ ۵۷۰ ﴾

کشف الغمة عن معرفة احوال الائمة واهل بيت العصمة (حدیث و تاریخ، عربی)

از: بهاء الدین علی بن عیسی بن ابی الفتح اربلی (۶۹۲ ق)

مؤلف تاریخ زندگی حضرت رسول، حضرت فاطمه زهرا و ائمه معصومین صلوات الله عليهم اجمعین را به نقل از مآخذ اهل سنت گرد آورده است و تنها در موضوعی که از منابع آنها نیافته از اقوال شیعه نقل کرده است. مؤلف در مقدمه کتاب می‌گوید: اسانید را جهت اختصار انداختم و برخی از کلمات و مواضعی را که لازم بود شرح کرده‌ام. این کتاب دو جزء دارد. که به تاریخ ۶۷۸-۶۸۷ به پایان رسیده است. [الذریعة ۴۷/۱۸، مرعشی ۱۴۵/۲، الفبایی آستان قدس ۴۶۴].

آغاز: «لا شریک له شهادة یعتمدها الجنان وتشهد به ... والارکان ویرویها عن القلب واللسان ... وبعد فان الله سبحانه وله الحمد مما هدانا الى الصراط المستقیم وسلک سبیل المنهج القویم وجعل هوای...».

انجام:

ورفدکم ارجوه فی محشری یا باذل الاحسان...

والحمد لله وشکر له اهل الندی والشکر والحمد...

«وشفعاؤنا الى رحمة الله التي وسعت كل شيء انه جواد...».

ش ۲۷۸، ۳۱۸ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با ترجمه فارسی. این نسخه جزء اول و دوم است. خطبه کتاب از آغاز افتاده است.

در فهرست سابق شماره (۱۰۰۰) ضبط شده بود باید دید اشتباه است و با نسخه دیگری است.

﴿ ۵۷۱ ﴾

کشف الفوائد فی شرح قواعد العقائد (کلام، عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (علامه حلّی) (۷۲۶ ق)
 شرحی است مختصر و مفید بر کتاب «قواعد العقائد» خواجه نصیر الدین طوسی.
 علامه حلّی در روز چهارشنبه سوم ذی حجه سال ۷۰۳ این کتاب را به اتمام رسانده است. چاپ شده

[الذریعة ۵۲/۱۸، مکتبة العلامة الحلّی ص ۱۶۲].

آغاز: «الحمد لله على تواتر نعمائه وتظافر الائه وترادف عطائه الذى فضلنا بان جعلنا بارشاد عباده من اتباع انبيائه وخصّنا بالتكميل للمستعدين بان ادرجنا فى عديد اوليائه...».

انجام: «... اذ لم يعتقد باطلا لكن تبقى لها للذة ضعيفه لانها مدركة لذواتها وهو امر لازم لذاتها وتستكمل قليلاً قليلاً الى ان تتجرد فهذا ما اردنا ايراده فى شرح هذه المقدمة».

ش ۱۸۷۳، ۲ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۵۷۲ ﴾

کشف اللثام والابهام عن کتاب قواعد الاحکام

(فقه، عربی)

از: بهاء الدین ممد بن حسن اصفهانی (فاضل هندی) (۱۱۳۷ ق)

شرح مزجی استدلالی است بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی. صاحب ذریعه گوید که فاضل هندی از کتاب نکاح تا پایان کتاب را مختصر شرح کرده سپس طهارة و صلاة و حج را با تفصیل بیشتری توضیح داده و شرح کرده است.

[الذریعة ۵۶/۱۸ و ۲۳/۱۴، مرعشی ۱۵۶/۱۰، مجلس ۱۷۸/۲۵، مشار عربی ۷۴۲].

آغاز: «الحمد لله الذي شرع لنا الدين ورفع قواعده وسهل شرائعه وموارده واوضح مناهجه ومعاهده واحكم احكامه ومعاقده وعظم مشاعره ومشاهده ورفع قصوره».

انجام: «ولاشتراط التيمم المبيح للصلاة في الاية بعدم وجدان الماء والحمد لله على الطهارة واتمامها وشرح انواعها واحكامها وتشريح الفاظ القواعد فيها وكشف لثامها وتطهير القلوب عن شبهها واوهامها وغسل الصدور بطهور النفس...».

ش ۳۹۵، ۱۷۸ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ عباس بن محمد الطباطبائي (فرزند سيد محمد مجاهد) در

۱۲۶۹ در طهران. در سال ۱۲۷۱ کاتب کتاب را به فخر المجتهدين آخوند ملاعلي اکبر دام

ظله عاريت داده است. اين نسخه کتاب طهارت است.

* * *

ش ۱۸۶۸، ۲۱۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۵۱. اين نسخه هم کتاب طهارت است.

* * *

ش ۲۵۳۰، ۳۱۶ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. کتاب صلاة است تا آخر نوافل. تملک

احمد بن مرتضى حسینی تبریزی میلانی با مهر بیضوی «افوض امری الى الله احمد الحسینی»

بر برگ اول و مهر مربع «الواثق بالله الغنی ابو الحسن بن محمد الحسینی».

﴿ ۵۷۳ ﴾

کشف المدارک

(فقه، عربی)

از: محمد رفیع گیلانی اصفهانی (۱۱۶۱ ه.ق)

تعلیق و شرحی است بر مدارک الاحکام که با عناوین «قوله - قوله» نگاشته شده است. تاریخ تالیف: ۱۲۳۶

[الذریعة ۵۹/۱۸]

آغاز: «حمد له... قوله فان احق الفضائل بالتعظیم واحراها باستحقاق التقدير واتمها فی استجلاب ثوابه الجسیم هو العلم بالاحکام الشرعیة والوظائف الدینیة. اذ به يحصل السعادة...».

انجام: «... لكن نقول مثله فی العین فان الدلیل علی سببیتها فی التنجیس لا یصلح لتناول محل النزاع وبهذا یتظهر قوة القول باجزاء المرة المزیلة للعين مطلقا كما هو الأشهر لكن ما قالوا من تقديم الازالة اولی واجدر فتبصر».

ش ۱۶۵۵، ۳۰۳ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ ۱۲۴۴. از روی نسخه اصل برای فاضل کامل ملا قنبر علی.

﴿ ۵۷۴ ﴾

کفاية الطالب فی شرح مختصر ابن الحاجب

(اصول فقه، عربی)

از: محمد اسماعیل ابن محمد هادی فدائی کزازی (۱۲۶۳ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «مختصر الاصول» ابن حاجب (۴۶۴ ق)

[الذریعة ۹۲/۱۸]

آغاز: «مختصر منتهی ما فيه كفاية للطالب الى المطلوب في الوصول وزبدة ما في حاصل فوائده نهاية المحصول وعمدة ما يرتقى بمعتمد وسائل معارجه...».

انجام: «اذ تصور الشی من حیث كونه متصفا بوصف غیر تصور ذلك الوصف

وتوضیح المراد ان المص طاب ثراه لما اراد ان يرسم العلم وكان له لعلم ذلك العلم اعتباران: اعتبار ذلك مقدمة والعلمية الاضافة».

ش ۴۶۴، ۲۲۷ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده. ازانجام ناقص است.

* * *

ش ۸۰۴، ۲۲۷ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده، انجاش افتادگی دارد.

﴿ ۵۲۵ ﴾

کفایة المقتصد (المعتقد) = کفایة الاحکام (فقه، عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد مؤمن محقق سبزواری (۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ ق)
فقه استدلالی است در چند جلد با کتاب صوم آن در ماه رجب ۱۰۵۵ به پایان رسیده است. چاپ شده.

[الذریعة ۹۹/۱۸، الفبایی آستان قدس ۴۶۶، مرعشی ۲۹۴/۱۱].

آغاز: «کتاب الطهارة وفيه فصول الاول في الوضوء وفيه اببحاث الاول يجب الوضوء للصلاة الواجبة والطواف الواجب والمشهور وجوبه لمس كتابة القرآن...»
انجام: «... والمحقق في الشرائع الى عدم الوجوب وحجتهم ما ذكر فيه بلفظ الواو والحجة من الجانبين ضعيفة ويمكن ترجيح الثاني للاصل ويؤيده عدم ظهور الفائدة الاعلى قول المفيد رحمة الله عليه».

ش ۱۷۶۲، ۳۲۱ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. طهارت و... است. با مهر بیضوی «محمد علی بن محمد حسین» در پایان نسخه.

* * *

ش ۳۲۰۲، ۱۹۱ برگ، ۲۳×۱۸، نسخ قاسم بن میر سید علی سیداحمدی حسینی سبزواری در ۱۱۳۶. این نسخه کتاب طهارت است، با مهر مربع «این کتاب از مملکات و جزو کتابخانه حقیر محسن الحسینی است» (حاج آقا محسن اراکی).

* * *

ش ۳۶۲۸، ۲۵۸ برگ، ۳۰×۲۰. نستعلیق محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم در ۱۲۵۵. این نسخه هم طهارت است. بایادداشت تملک مورخ ۱۲۵۵ و مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جواد بن احمد».

* * *

ش ۴۱۸۰، این نسخه چاپ ۱۲۶۹ می‌باشد و حواشی فراوان خطی مورخ ۱۲۷۳ دارد.

﴿ ۵۲۶ ﴾

الکفایة فی علم الاعراب

(نحو، عربی)

از: ضیاء الدین مکی، قرن ۶

مؤلف که از شاگردان جابر الله محمود زمخشری است (۵۴۸ق) این کتاب را که دارای عبارات سهل و روان می‌باشد بمنزله شرح انموذج استادش تالیف و در سه قسم اسماء و افعال و حروف تنظیم نموده است.

[کشف الظنون ۱۴۹۸/۲ - آستان قدس ۳۲۹/۱۲]

آغاز: «... اعلم ان الحاجة الى علم الاعراب ماسة لكل من يروم تحصيل علم من علوم الاسلام من فقه او كلام او تفسير او اخبار لائق لا تجد علماً من هذه العلوم...». **انجام:** «... فصل ويجزم الفعل بان مضمرة اذا وقع جزاءً بالامر نحو ايتني اكرمك وادع لنا ربك يبين لنا او نهى نحو لا تفعل يكن خيراً لك او استفهام نحو... وألماء اشربه؟ قال الله تعالى...».

ش ۳۱۶۶، ۱۰۵ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ ۱۰۹۱ (این تاریخ رساله قبل از این رساله است) برگ

اول و مقداری از پایان افتاده است. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۵۷۷ ﴾

کلمات القصار لعلی بن ابی طالب علیه السلام (حدیث، عربی)

از: ابن ابی الحدید

کاتب نسخه مجموعه دو خطبه و کلمات قصار منسوب به امیر المؤمنین علیه السلام را که در پایان شرح ابن ابی الحدید معتزلی آمده که خود او جمع کرده و در نهج البلاغه نبوده را بنقل از وی در اینجا آورده است.

آغاز: «حمدت من عظمت منّه ووسعت نعمته وسبقت غضبه رحمته... قال ابن ابی الحدید بعد شرح نهج البلاغه ما ملّخصه هذا آخر ما دونه الرضی... أم كان علیه السلام كثيراً ما يقول... اشهد ان السموات والارض...».

انجام: «... ولا شیء من الاشياء بغنی عنه یا الله یا رحمن یا رحیم یا حی یا قیوم یا بدیع السموات والارض یا ذالجلال والاکرام اعف عنی».

ش ۲۷۹۴، ۱۰۵ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ ۱۳۴۸ یا ۱۳۱۸.

﴿ ۵۷۸ ﴾

کنز الراغبین = شرح منهاج الطالبین (فقه، عربی)

از: جلال الدین محمد بن احمد محلی (۸۶۴ هـ)

شرحی است بر «منهاج الطالبین» یحیی بن شرف نووی شافعی (۶۷۶ هـ)

[کشف الظنون ۱۸۷۳/۲]

آغاز: «النکاح لغة الضمّ والوطئ وشرعاً عقد يتضمن اباحة وطیء باللفظ الآتی وفائدة النکاح حفظ النسل وتفریغ ما یضر حبسه واستیفاء اللذة والتمتع وهذه هی التي فی الجنة...».

انجام: «.. کانفاقه المال فی الشهوات فلا یوثر فیہ ذلک بخلاف ما لو اوصی بحجة الاسلام من الثلث وهذا من زیادتى...».

ش ۱۲۳۶، ۲۱۷ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ علی اکبر خان شرف الملک در ۱۳۰۱. نکاح تا عتق است.

* * *

ش ۳۱۱۰، ۳۴۸ برگ، ۲۸×۱۹، تحریر محمد بن محمد بن عبدالرزاق الحجازی المتولی الازهری بدون تاریخ (تحریر سده ۱۲) نکاح تا عتق است. علامت تصحیح دارد. حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۵۷۹ ﴾

کنز العرفان فی فقه القرآن (تفسیر و فقه، عربی)

از: مقداد بن عبدالله سیوری، حلّی (فاضل مقداد) (- ۸۲۶ق)
کتابی است معروف در تفسیر آیات الاحکام بدین ترتیب که ابتدا آیات مربوط به احکام فقهی از قرآن استخراج و مطابق ترتیب کتب فقهی - از طهارت تا دیات - تفسیر و تبیین شده است، این کتاب در یک مقدمه و چند باب و یک خاتمه تنظیم شده است.
[الذریعة ۱۸×۱۵۹ - مجلس ۲۹/۳ و ۲۳۲/۲۵ - امام صادق قزوین ۲۱۲/۱ - مشار عربی ۷۵۵/۱].
آغاز: «الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب... اما بعد فان القرآن بحر لا يفنى عجائبه ولج لا تنقضي غرائبه...»
انجام: «... ولنقطع الكلام حامدين لله على جميل احسانه شاكرين له على توفيقه وامتنانه قائلين ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطانا».

ش ۳۶۴، ۲۲۸ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ علی بن قوام الدین فرامرز استرآبادی در ۹۰۷.

* * *

ش ۶۵۵، ۲۸۴ برگ، ۱۹×۱۵، نسخ ابراهیم بن علی بن کریم الناسخ البهبهانی در ۹۶۳، تصحیح شده است.

* * *

ش ۱۹۱۱، ۲۲۱ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۴۶۵، ۲۴۱ برگ، ۲۰×۱۷، نستعلیق عبداللّه بن ابراهیم بن مساعد النعمانی در ۱۰۱۳.
 حواشی با امضاء «عب مدّ ظله» و «ابومح دام ظله» دارد با تملک محمد حسین بن محمد
 صالح در ۱۱۳۵ و مهر بیضوی «محمد مهدی الموسوی ۱۱۹۶» و علامت بلاغ دارد.

﴿ ۵۸۰ ﴾

کنز الفوائد فی حلّ مشکلات القواعد (فقه، عربی)

از: سید عمید الدین عبدالمطلب بن مجد الدین اعرجی حلّی
 شرح استدلالی است با عناوین «قوله - اقول» بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلّی،
 که شارح برای فرزندش سید ابوطالب محمد پس از درگذشت دائی خود علامه حلّی،
 نگاشته و در ۷۵۸ جلد اول را به پایان برده است.

[الذریعة ۱۶۲/۱۸، مرعشی ۷۹/۲۰، الفبائی آستان قدس ص ۴۷۳].

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح لعباده سبيل الرشاد وهداهم الى الطريق السداد...
 وبعد فان جماعة من طلاب علم الفقه... وجدوا فيه مسائل مشكلة ونكات معضلة...
 فكّرر واعلّی السؤال مرة بعد اخرى في عمل كتاب...».

انجام: «قد ثبت استحقاقهم للوصية عليه ولهم المطالبة بها بدعواه التفرقة والا يصال
 اليهم دعوى محض. فلا تثبت مع انكارهم الا بحجة شرعية واما الثاني وقبول قوله في
 غير المتعين... المدعى عليه... من غير افتقار الى بيّنة او تصديق».

ش ۴۳۲، ۱۶۸ برگ، ۲۶×۱۸، نسخ علی بن حسن بن محمود در ۷۶۴. جلد اول است طهارت

تا آخر وصیت. با یادداشت تملک حسن شاه میرحسینی، و مراد تفرشی و زین العابدین شاه

میرحسینی و محمد باقر تبریزی و نیز یادداشت تملک «محمد باقر...» اصفهانی در ۹۱۸ و مهر

مدور «الوائق بالله الغنی شاه میرالحسینی».

﴿ ۵۸۱ ﴾

کنز المعانی فی شرح حرز الأمانی = شرح الشاطبية
 از: ابو عبدالله محمد بن احمد (شعلة الموصلى) (۶۵۶ ق)
 شرحی است مفصل بر قصیده «حرز الامانی» معروف به شاطبیه. این کتاب غیر از «کنز المعانی» جعبری است.

[کشف الظنون ۶۴۶/۱، مجلس ۱۴۰/۳۵].

آغاز: «الحمد لله الذى انزل القرآن على سبعة احرف كلها شافٍ كافٍ وافٍ وخصَّ اهله الذين... وكان فضل القرآن على سائر الكلام كفضل الله على من سواه».

انجام: «وهذا آخر ما اردنا من ايضاح المعانى... والحمد لله على توفر نعمه حمدا يستعقب تواتر منحه وكرمه والصلاة على من يستحق الصلاة ومن اتبعه من الال والاصحاب الهداة اللهم وفقنا للعمل بما انزلت».

ش ۸۱۱، ۱۶۸ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ... بن محمد بن... کارروبی در ۷۹۶.

﴿ ۵۸۲ ﴾

کیمیا

(عربی)

از:؟

رساله کوتاهی است در علم کیمیا.

آغاز: «انما يناسب العلة وعلى هذا المنوال استخراج دهن الكمون وهو يحلل الرياح وينفع عسر البول وكيفية استخراج دهن الحنطة ان يؤخذ من الحنطة...».

انجام: «وليس الامر كما زعموا فان الخواص لا ينكرون فعل هذا المرهم لخاصية فيه بتوسط روح... كما يفعل الحديد في المغناطيس والله تعالى اعلم بالصواب...».

ش ۱۰۳۹ یا (۱۰۲۹)، ۲۶ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق ۱۲۴۳. ناقص است. واقف: سید علیرضا

تقوی.

﴿ ۵۸۳ ﴾

لغت عربی به عربی؟

(لغت، عربی)

از:؟

کتابی است در لغت در بیست و هشت باب بر اساس حروف پایانی کلمه که هر کلمه‌ای به ترتیب حروف اولش با عناوین «فصل - فصل» از هم جدا می‌شود. هر آیه مبارکه‌ای را که یکی از کلمات مطرح شده در آن به کار رفته آورده و از صحاح جوهری یاد کرده است.

آغاز: «وفی الحدیث حریم البئر البدئی خمس وعشرون ذراعا بذأ بذأت الرجل والموضع کرهته برأ برئ منه ومن الدین والعیب من باب سلم وبرئ من المرض». **انجام:** «الدعوة الى الطعام والدعوة بالكسر فی النسب والدعوى ایضا هذا اکثر کلام العرب... ومنه قوله تعالى وما جعل «ادعیائکم ابناءکم وادعی علیه کذا... ودعاه صاح به واستدعاه ایضا و... وعلیه تقول للمرأة انت تدعین وتدعوین».

ش ۴۰۱۴، ۲۲۶ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است. آغاز و انجامش افتادگی دارد.

﴿ ۵۸۴ ﴾

لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار = شرح المطالع

(منطق، عربی)

از: قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶ هـ)

شرح معروف و مشهور و مهمی است بر کتاب «مطالع الانوار» قاضی سراج الدین ارموی (۶۸۲ هـ) با عنوان «قوله - اقول» که به نام غیاث الدین امیر محمد وزیری نوشته است. این شرح اهمیت بسیار دارد و دانشمندان علم منطق و کلام شروح و حواشی فراوانی بر آن نوشته‌اند.

[الذریعة ۳۵۹/۱۸، مرعشی ۲۰۶/۵].

آغاز: «الحمد لله فياض ذوارف العوارف وملهم حقائق المعارف واهب حياة العالمين ورافع درجات العالمين... وبعد فان العلوم على تشعب فنونها وتكثر شجونها...».

ش ۱۱۵۰، ۲۳۸ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش ناقص است (تحریر شاید سده دهم).

* * *

ش ۳۷۴۲، ۷۵ برگ، ۲۴×۱۳، نسخ، ۱۰۸۷. بخشی از کتاب است. یادداشت تملک مورخ ۱۲۵۹ دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۴۰۴۲، ۲۱۹ برگ، ۲۶×۱۳، نستعلیق محمد مقیم بن محمد طالقانی در ۱۰۷۳. اولش افتادگی دارد.

﴿ ۵۸۵ ﴾

لوامع الأنوار العرشية = شرح الصحيفة السجادية = اللوامع العرشية

(دعا، عربی)

از: سید محمد باقر بن محمد موسوی حسینی شیرازی واعظ (ق ۱۳ هـ. ق) شرح مبسوطی است بر صحیفه سجّادیه که مؤلف برای هر دعا، خطبه‌ای جداگانه آورده و جلد دوم آن در ۱۲ ماه شعبان ۱۲۳۲ به پایان رسیده است.

[الذريعة ۳۴۷/۱۳ و ۳۶۲/۱۸، مجلس ۱۷۰/۲۵].

آغاز جلد اول: «الحمد لله الذي كان مختفياً في غيب الهوية في مرتبة الاحدية...». آغاز جلد دوم: «الحمد لله الذي حصن ثغور المسلمين بحبيبه اشرف المرسلين... وكان من دعائه ﷺ لاهل الثغور. الثغور جمع ثغر بفتح الثاء المثلثة واسكان الغين المعجمة وهو ما يلي دار الحرب...».

انجام: «واضافة المضلات اليه من اضافة الصفة الى الموصوف اي من الفتن المضلة

ولما كان من الفتنة ما هو خير وشر كما قال سبحانه ونبلوكم بالشر والخير فتنة نسال الله
النجاة من مضلات الفتن».

ش ۶۱، ۱۶۰ برگ، ۳۵×۲۲، نسخ نظر علی بن محمد تقی در مدرسه سلطانیه (چهارباغ)
دوشنبه ۲۶ ذی حجه ۱۲۶۰ هـ. ق جلد دوم شامل دعای ۲۷ تا پایان صحیفه.

* * *

ش ۶۲، رحلی، ۲۳۳ برگ، نسخ نظر علی بن محمد تقی در جمادی الاولى ۱۲۶۰. جلد اول
شامل دعای یکم تا بیست و ششم.

﴿ ۵۸۶ ﴾

مائة فی الطب = صناعة الطب

(طب، عربی)

از: ابوسهل عیسی بن یحیی مسیحی جرجانی (۴۰۱ ق)

کتاب بسیار مشهوری است در پزشکی مشتمل بر صد کتاب.

[کشف الظنون ۱۵۷۶/۲، الفبائی آستان قدس ص ۴۸۹، مرعشی ۳۳۰/۱۵].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم توكلت على الله قال ابوسهل هذا الكتاب الثامن
والثلاثون».

انجام: «ويسقى اللبن والبقول والاعذية الرطبة والفواكه الرطبة ويدسس الماء في
اشياء لا يعرفه او صبه في حلقه قهراً وذلك اذا اخذ يفزع من... ويحقن عند ذلك باللبن
وماء الشعير ودهن اللوز. هاهنا فليقطع الكلام في هذا الكتاب».

ش ۵۹۸، ۲۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، تحرير محمد رضا بن حاج ميرزا ابوالحسن جاجرمی در ۱۲۷۶

برای افلاطون الزمانی حاج میرزا محمود. تصحیح شده است. از کتاب ۳۸ تا کتاب صدم را

دارد.

﴿ ۵۸۷ ﴾

المآب فی شرح الآداب

(منطق، عربی)

از: علاء الدین محمد بن احمد بهشتی اسفراینی (فخر خراسان) (۷۴۹ ق)
 شرحی است با عناوین «قال - اقول» بر آداب البحث شمس الدین محمد حسینی
 سمرقندی.

[كشف الظنون ۳۹/۱، الفبائی آستان قدس ۴۸۹].

آغاز: «الحمد لله المتوحد بوجوب الوجود والقدم المتطرّد بذاته عن الحدوث
 والعدم الذي ابدع الارواح بحكمته واوجد الاشياء بقدرته خلق الانسان من نطفة
 امشاج وجعله في احسن تقويم».

انجام: «اذا ثبت نقيض شمول العدم فاما ان يصدق شمول الوجود او الافتراق واياما
 كان يلزم ثبوت احد الملزومين ويلزم من ثبوت احدهما ثبوت المدعى لوجوب
 تحقق الملزوم فيلزم ثبوت المدعى وهو الملزوم».

ش ۳۷۸۶، ۲۹ برگ، ۲۱×۸، نستعلیق محمد بن علی بن محمد در ۷۸۹ در مدرسه نظامیه. با

یادداشت تملک ضیاء الدین محمد بن تاج الدین حسین بن نظام الدین علی الحسینی

الاصفہانی.

﴿ ۵۸۸ ﴾

المبدأ والمعاد

(فلسفه، عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (ملا صدرا) (۱۰۵۰ ق)

مؤلف پس از تألیف «اسفار اربعه» برای این که در کتاب مختصری مقدار واجب و
 لازم از آن کتاب بزرگ را برای محصلین گرد آورد تا به واسطه آن اسّ مطالب توحید و
 معاد بیان بشود. این کتاب را تألیف کرده است. و با عناوین «فصل، اشکال، انحلال،
 حجة و تنبيه اجمالی» نگاشته شده است.

[الذریعة ۵۲/۱۹، کتابشناسی جامع ملا صدرا ص ۲۷۷، مجلس ۳۰۱/۱۴، مرعشی ۲۶۸/۲۱].

آغاز: «سبحانک اللهم یا مبدع المبادئ والعلل... اما بعد لما رايت التطابق بين البراهين العقلية والآراء النقلية وصادفت التوافق بين القوانين الحكمية والاصول الدينية...».

انجام: «اسباب المعيشة والديانة اللتان لهما الوصول الى الله تعالى واما قتال اهل البغى يظهر من الاضطراب بسبب انسلال المارقين عن ضبط السياسة الدينية التي هي يتولاها حارس السالكين الى جوار الله وكافل المحققين نائباً عن رسول رب العالمين لحفظ حدود الله والاحكام الدينية والدنيوية من الجلال والحرام».

ش ۵۱۱، ۲۱۲ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ حسين بن محمد على قزوینی در مدرسه دارالشفاء طهران. بدون تاريخ. تصحيح شده است. مهر بيضوی «حسين بن محمد على ۱۲۰۷» دارد.

﴿ ۵۸۹ ﴾

المبسوط

(فقه، عربی)

از: شيخ الطائفة محمد بن حسن طوسی (شيخ طوسی) (۴۶۰ ق)
کتاب فقهی مفصلي است از کتاب طهارت تا ديات.
مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۵۴×۱۹، مرعشی ۳۰۴/۱، الفبايي آستان قدس ص ۴۹۲].

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح دلائل معرفته ونهج سبيل هدايته وانا ب عن طريق توحيده وحكمته وسهل الوصول الى ثواب جنته ويسر الخلاص من اليم عقابه وسطوته بما خلق فيهم من العقول...».

ش ۶۰، ۳۷۱، ۳۵×۲۲، نستعلیق چهارشنبه ۱۴ محرم ۱۲۶۸، از کتاب طهارت تادعاوی و بینات را دارد. با یادداشت تملک ۱۳۰۱.

﴿ ۵۹۰ ﴾

مجدد رزایا النبی والآل

(مقتل، عربی)

از: شیخ حسین آل عصفور (قرن ۱۳ ه.ق)

مقتل مفصلی است در دو جلد که تحت عناوین «رزیه - رزیة» آمده است تاریخ اتمام جلد اول هفتم ربیع الاول ۱۲۵۷ می باشد.

آغاز: «كتاب الخمسين من مؤلفات والده العلامة الفهامة خاتمة المحققين... فقابلت حكمه المطاع في بادی الرأي بالامتنال والاطاعة وامثلت امره العالی بحد القوة والاستطاعة...».

انجام: «... وجف اللسان عن الاملاء حذراً من الاطالة والاكثر واللّه نسأل اتمام جزئه الثاني على احسن الانماط والمعاني انه كريم منان وعادته العفو والاحسان».

ش ۱۶۷۸، ۱۵۲ برگ، ۳۴×۲۲، نسخ ابن محمد بن احمد بن حسن بن ابراهيم (کذا). جلد اول

است شامل ۳۵ رزیة. برگ اولش افتاده.

﴿ ۵۹۱ ﴾

مجلّی مرآة المنجی

(کلام و عرفان، عربی)

از: ابن ابی جمهور، محمد بن ابراهيم احسائی (ابن ابی جمهور) (قرن ۹)

مؤلف ابتدا کتابی در عرفان بنام «مسالك الافهام فی علم الکلام» نگاشت و سپس حاشیه بنام «النور المنجی من الظلام فی حاشیه مسالك الافهام» نگاشت و پس از سفر سوم مکه در سال ۸۹۴ ق نکات تازه‌ای بذهنش رسید و هر سه را با هم تلفیق و این کتاب را برشته تحریر درآورد، در این کتاب متن اصلی با عنوان «قوله»، حاشیه اول با عنوان «الحاشية» و حاشیه دوم با عنوان «اقول» مشخص شده است.

کتابخانه مراغه / ۲۴۵ - الذریعة ۱۳/۲۰ - مرعشی ۱۲۴/۵ - مجلس ۴۱۴/۳۷ - مشار عربی / ۷۱۷.

آغاز: «اللهم ياذا المنن الجسيم والطول العظيم والشأن القويم والامر الحكيم النافذ

المقيم يا مفيض الحياة الحقيقية وواهب الانوار العقلية...».

ش ۱۰۷۱، ۱۵۸ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. نافص و گویا اوراق در صحافی پس و پیش شده است.

ش ۳۱۴۴، ۲۲۹ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ محمد بن محمد علی آفاجانی در ۱۲۲۶ حسب الفerman
عالی جناب مصطفوی انتساب میرزا محمد حسن از روی نسخه خط محمد تقی بن حاج
ایمانی تبریزی. علامت تصحیح دارد.

مجمع البحرين ومطلع النيرين

از: شیخ فخرالدین بن محمد علی طریحی نجفی (۱۰۸۷ق)

[الذريعة ٢٢/٢٠، مرعشي ٢١/٣، مشار، عربي ٧٨٨/].

انجام: «هيهاٽ ڪلمه تبديد و التاء مفتوحة مثل كيف قال الجوهرى وناس يكسرونها على كل حال بمنزلة نون التثنية وقد تبدل الهاء همزة فيقال ايهاٽ مثل هراق و اراق».

احمد آل طریح النجفی المسلمی الغروی فی دار المؤمنین قم فی منزل فخر السادات حسن العادات الالم العامل الفاضل الكامل شیخ الاسلام والمسلمین آقا سید اسماعیل مدّ الله ظلّه... در دوشنبه ۲۰ جمادی الثانیة ۱۱۳۲. با مهر بیضوی «عبدالراجی محمد حسین الشریف».

* * *

ش ۱۵۸۲، ۴۵۰ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ محمد علی بن مولانا محمد باقر اردبیلی در ۱۱۰۶. تا حرف راء را دارد با مهر بیضوی «عبدالحمید».

* * *

ش ۱۶۵۷، ۲۱۰ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. ناتمام.

* * *

ش ۱۹۶۵، ۵۴۹ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ ابوالقاسم بن جعفر بن علاء الدین حسینی یزدی المشهر بواعظ در ۱۲۶۰. کتابهای متعددی از موقوفات این کاتب در این کتابخانه هست.

* * *

ش ۳۱۰۲، ۳۲۵ برگ، ۳۰×۲۰. نسخ محمد یوسف طباطبائی نائینی جشوقانی از قرای قهپایه در ۱۱۱۸ در مدرسه واقعه در محله شمس آباد عباس آباد اصفهان.

* * *

ش ۳۵۰۲، ۲۰۲ برگ، ۳۶×۲۳، تحریر ستار بن اسماعیل در ۱۲۸۶. ناتمام.

* * *

ش ۳۵۶۲، ۳۰۰ برگ، ۳۲×۲۱، نسخ ۱۲۶۵ با سرلوح زرین.

* * *

ش ۳۶۲۲، ۲۵۲ برگ، ۳۲×۲۱، نسخ ابوتراب بن محمد رفیع طباطبائی نائینی در ۱۱۹۱. با حواشی از لطف الله در کناره صفحات و حواشی با امضاء «منه».

* * *

ش ۳۶۵۵، ۱۵۱ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ محمد علی بن حاجی محمد بافرائی نائینی در ۱۲۶۱. این نسخه از حرف زای تا پایان کتاب است.

﴿ ۵۹۳ ﴾

مجمع البيان

(تفسير، عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (امین الاسلام طبرسی) (۵۴۸ق)
تفسیر بسیار مشهوری است که بیشتر از کتاب «التبیان» شیخ طوسی گرفته است اما در روشی علمی و نظامی بسیار زیبا. پس از نقل قطعه‌ای از آیات مباحث مختلف را با عناوین «الحجة، اللغة، الاعراب، القراءة، النزول، المعنی» می‌آورد. در اول کتاب چند فن در موضوعات متعلق به تفسیر و مفسرین آورده است.

[الذريعة ۲۴×۲۰، مجلس ۱۸۱/۲۵، مشار عربی ۷۸۹، مرعشی ۳۳۹/۱].

آغاز: «الحمد لله الذي ارتفعت عن مطارح الفكر جلالته وجلت عن مطامح الهمم عزته وتعالى عن مشابهة الانام صفته واعجزت مدارك الافهام حكمته وفاق مبالغ الاوهام عظمتة الذي له...».

ش ۱۹۷، ۴۳۱ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ سده ۱۱، با سرلوح و جدول زرین. نسخه نفیسی است. از آغاز تا سوره یوسف را دارد.

* * *

ش ۲۱۶، ۴۱۳ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ ۱۲۶۶. از سوره رعد تا آخر قرآن مجید است. این نسخه از روی نسخه‌ای که از نسخه مؤلف استنساخ شده بود نوشته شده است.

* * *

ش ۲۱۷، ۴۳۳ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ ۱۲۶۶. از اول قرآن تا سوره یوسف. با سرلوح و جدول زرین. گویا با نسخه قبل یک دوره کامل است.

* * *

ش ۲۱۸، ۶۰۱ برگ، ۳۴×۱۹، نسخ محمد شفیع بن محمد محسن رکنابادی در ۱۰۷۸. از سوره رعد تا پایان قرآن مجید است. با این یادداشت در آخر نسخه: انتقل مصنف الكتاب رحمه الله من المشهد الرضوى - على ساكنه الصلاة والسلام وآبائه وابنائهم الكرام - الى سبزوار سنة

۵۲۳، وانتقل بها الى دارالخلد ليلة النحر سنة ۵۴۸. مهر مربع «عبدہ عبد اللہ حسینی» هم در نسخه دیده می‌شود.

* * *

ش ۳۵۷، ۶۰۸ برگ، ۲۶×۱۴، نسخ محمد هاشم هروی در ۱۱۳۸. نیمه اول قرآن مجید است با مهر مربع «وقف مدرسه و حسینیہ مرحوم حاجی سید حسین لاریجانی» در اول و آخر نسخه.

* * *

ش ۳۵۸، ۶۳۳ برگ، ۲۶×۱۴، نسخ محمد هاشم هروی در ۱۱۳۹. نیمه دوم قرآن مجید است و وقف مدرسه و حسینیہ مرحوم حاجی سید حسین لاریجانی است و با نسخه قبل یک دوره کامل می‌باشد.

* * *

ش ۳۵۹، ۲۲۱ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ حسن بن محمد الحسینی الموسوی المعاذہ ای الامامی در سال ۹۷۲. در این نسخه تاریخ پایان تالیف ۵۳۶ ضبط شده است. این نسخه سوره جمعه تا پایان قرآن مجید است.

* * *

ش ۱۷۵۹، ۲۴۱ برگ، ۲۵×۱۷، نستعلیق حسین بن سعدالدین محمد الغفاری در ۱۰۲۲. از سوره سجده تا پایان قرآن مجید است. در ابتدای نسخه مهر بیضوی «علی نقی بن محمد الحسینی» دیده می‌شود. و تاریخ کتابت بخش اول این نسخه پیش از ۱۰۲۲ می‌باشد.

* * *

ش ۳۵۱۰، ۴۵۰ برگ، ۳۷×۲۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. سوره رعد تا پایان قرآن.

* * *

ش ۳۵۵۷، ۴۶۳ برگ، ۳۶×۲۲، نسخ ۱۱۰۴. نیمه اول قرآن مجید است. مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جواد» دارد.

﴿ ۵۹۴ ﴾

مجمع العرائس

(اصول فقه، عربی)

از: محمد علی نجفی بن محمد باقر هزار جریبی اصفهانی (۱۲۴۵ ق)
 حاشیه‌ای است مفصل با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «معالم الاصول، شیخ حسن عاملی. فرزند مولف میرزا محمد حسین، عنوان «مجمع العرائس» را به این حاشیه داده و در پایان شرح حال مفصلی برای پدر و جدش اضافه کرده است و نیز تکمله‌ای با عنوان «فصل فی وصل» بدان افزوده است.

[الذریعة ۳۳/۲۰، مرعشی ۳۶۱/۶].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین وصلى الله على محمد وآله الطاهرين وبعد فهذه تعليقه شافية كافية وافية... فی تعريف علم الفقه اذ المراد بالعلم بالجميع التهيؤ له هذا لا ینافی ما یاتی من قوله...».

انجام: «ثم انا نقول بعد تعارض الخبرین يتساقطان فيبقى الاصل حجة لسلامته عن المعارض كما لو لم يوجد خبر اصلا او نقول برجحان المقرر لاعتضاده بالاصل فتدبر».

ش ۵۸۸، ۲۹۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۵۹۵ ﴾

مجمع الفائدة والبرهان فی شرح ارشاد الأذهان

(فقه، عربی)

از: ملا احمد بن محمد اردبیلی (مقدس اردبیلی) (۹۹۳ ق)
 حاشیه استدلالی مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «ارشاد الاذهان الى احكام الايمان» علامه حلی (۷۲۶ ق) و بعضی از ابواب آن ناتمام مانده است. این کتاب توسط دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تحقیق و تصحیح چاپ شده است.

[الذریعة ۳۶/۲۰، مرعشی ۲۳۷/۵، مشار، عربی ۷۹۰].

آغاز: «بسمله. کتاب الماجر وفيه مقاصد. المقصد الاول في المقدمات وفيه مطلبان الاول في اقسامها وينقسم بانقسام الاحكام الخمسة الخ هذا... اعلم انه لا خلاف في رجحان الكسب...».

انجام: «وجوابه القبول للايجاب بحيث يعد جوابا وبالجمله صريح كلامهم ذلك ولعل دليلهم الاجماع مستنداً الى اصل بقاء المال على ملك».

ش ۲۰۹، ۲۲۶ برگ، ۲۰×۲۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از متاجر تا ودیعه را دارد واقف: حاج آقا محمد مقدس اصفهانی رحمته الله (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۳۷۴۵، ۵۲۹ برگ، ۱۹×۲۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. متاجر تا عطا یا است. تصحیح شده. (تحریر سده ۱۱).

﴿ ۵۹۶ ﴾

المحاکمات بین شرحی الاشارات = حاشیه شرح الاشارات (فلسفه، عربی)

از: قطب الدین محمد بن محمد بویهی رازی (۷۶۶ ق)

محاکمه‌ای است بین شرح فخر الدین رازی و خواجه نصیر الدین طوسی بر «الاشارات» شیخ الرئيس ابن سینا. بیشتر گفته‌های رازی به عنوان «قال الشارح» و گفته‌های خواجه نصیر به عنوان «قوله» نقل شده است. تاریخ تالیف: ۷۵۵ [الذریعة ۱۳۲/۲۰، مرعشی ۲۹×۱۹، الفبایی آستان قدس ۵۰۰].

آغاز: «توجهنا الى جناب قدسک وتعرضنا لنفحات انسک...».

ش ۵۸۶، ۱۵۵ برگ، ۱۳×۲۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). بخش طبیعی را دارد.

* * *

ش ۳۱۴۲، ۳۳۶ برگ، ۱۵×۲۷، نستعلیق بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ۵۹۷ ﴾

محجة البيضاء فی احیاء الاحیاء (اخلاق، عربی)

از: محمد بن مرتضی فیض کاشانی (ملا محسن فیض) (۱۰۹۱ ق)
 مؤلف کتاب «احیاء علوم الدین» غزالی را تهذیب کرده است بدین صورت که در هر بابی گفته‌ها و روایتهای شیعه را هم آورده و مطالب مفصل را مختصر کرده است. این کتاب مانند اصلش در چهار ربع عبادات، عادات، مهلکات و منجیات تنظیم شده و هر کدام از چهار ربع ده کتاب است و در جمادی الثانی ۱۰۴۴ تا صفر ۱۰۴۷ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۴۵/۲۰، مرعشی ۱۵۳/۲، مجلس ۴۲۹/۲۵، مشار، عربی ۸۱۱].

آغاز ربع عادات: «الحمد لله احسن تدبیر الكائنات فخلق الارض والسموات وانزل الماء الفرات فانشاء الحبّ والنبات وقدر الارزاق والاقوات... فان مقصد ذوی الالباب لقاء الله سبحانه بدار الثواب ولا طريق للوصول الى اللقاء الا بالعلم والعمل...».

انجام: «قال الله تعالى الذين يحملون العرش ومن حوله يسبحون بحمد ربهم ويستغفرون للذين امنوا ربنا وسعت كل شيء رحمة وعلماً فاغفر للذين تابوا واتبعوا سبيلك وقهم عذاب الجحيم انتهى كلامه».

ش ۳۲۷، ۲۱۰ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ محمد بدیع بن محمد رضی در ۱۱۰۲. ربع عادات است.

تصحیح شده با یادداشت تملک با مهر بیضوی «عبده ابو الفضل».

* * *

ش ۱۷۲۱، ۳۱۰ برگ، ۲۴×۱۷، نستعلیق مظفر علی بن مولانا عرب. ربع منجیات است. خط

خوردگی دارد. مهر بیضوی «علی اصغر بن محمد ابراهیم ۱۲۱۱» بر برگ اول دیده می شود.

* * *

ش ۱۷۲۶، ۲۲۴ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ عبدالرزاق بن عبدالفتاح الادیب الشهیر بالقاری در

۱۰۶۱.

﴿ ۵۹۸ ﴾

المحرّر فی فروع الشافعية

(فقه، عربی)

از: ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد رافعی قزوینی (۶۲۳)

مختصری است در فقه شافعی که بسیار معروف است و بر آن شرحهای فراوانی نوشته‌اند.

[مرعشی ۳۰۱/۱۴، الفبایی آستان قدس ص ۵۰۱]

آغاز: «كتاب النکاح. قال الله تعالى «فانکحوا ما طاب لکم من النساء» وقال «وانکحوا الایامی منکم والصالحین» وعن النبی ﷺ «تناکحوا تکثروا فانی اباهی بکم الامم ولو بسقط...».

انجام: «... واذا اعتقت بموت السيد فهن رأس المال يعتق والله اعلم واحکم وعلی لفظ العتق نختم کتابنا ونرجوا ان يعتق الله من النار رقابنا ورقاب ابائنا وامهاتنا بفضلہ وجوده وکرمه ورحمته».

ش ۱۶۵۲، ۱۸۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ ابراهیم بن یعقوب بن اسحاق المنشور بی‌اللعلی از سده

دوازدهم. این نسخه شامل نکاح، دیات، کفارات، قضا و شهادات و عتق و تدبیر است.

* * *

ش ۲۴۰۵ که به عنوان «فقه» معرفی شد گویا قطعه‌ای از همین کتاب باشد.

﴿ ۵۹۹ ﴾

المحصل

(کلام، عربی)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی، (۵۴۳-۶۰۶ ق)

[کشف الظنون ۱۶۱۴/۲- آستان قدس ۲۰۸/۱]

آغاز: «... الحجة الثانية لمنكری البديهيات انا نجد العقل جازماً بامور كثيرة كجزمه بالاوليات مع ان الجزم غير جائز فيها وذلك يوجب تطرّق...».

انجام:

«... وكان كضوء مشرق بطبيعته ... ذكر الطبايع مرغب
والثاني التقيّة فكلما ارادوا شيئاً تكلموا به فاذا قيل لهم بهذا خطأ او ظهر لهم بطلانه
قالوا انما قلناه تقيّة».

ش ۲۷۲۹، ۱۹۵ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱) از آغاز افتادگی
دارد. صفحات جدول زرین دارد.

﴿ ۶۰۰ ﴾

مختار الصحاح

(لغت، عربی)

از: زین الدین محمد بن ابی بکر عبدالقادر رازی (قرن هشتم)
مؤلف آنچه از کتاب «صحاح اللغة» جوهری دارای اهمیت بوده انتخاب کرده با
اضافاتی از «تهذیب اللغة» ازهری و ضبط کلماتی که جوهری آنها را ضبط نکرده
است. این کتاب به سال ۷۶۰ ق به پایان رسیده. و بارها چاپ شده است.
[کشف الظنون ۱۰۷۲/۲، آستان قدس ۱۲۵/۱۳، مجلس ۲۲۴/۲۵، مرعشی ۹۴/۴].
آغاز: «الحمد لله بجميع المحامد على جميع النعم... قال هذا مختصر من علم اللغة
جمعه من كتاب الصحاح... لما رايته احسن اللغة ترتيبا و... تهذيبا واسهلها تناولا...».
انجام: «... سقطت الف اسجدوا لانها الف وصل وسقطت الف بالاجتماع الساكنين
الالف والسين ونظيره قول ذي الرمة...».

ش ۱۹۵۸، ۲۴۶ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ قاضی بیک بن جعفر زرگر ساوجی در ۹۸۲.

* * *

ش ۲۲۴۱، ۲۹۹ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. یادداشت مورخ ۱۰۲۳ دارد. فوائدی به ترکی عثمانی در پایان کتاب آمده است.

* * *

ش ۴۰۲۱، ۲۵۴ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، تصحیح شده. مهر مربع «عبدہ الراجی محمد علی الموسوی» دارد.

﴿ ۶۰۱ ﴾

مختصر تذکرة السویدی

(طب، عربی)

از:؟

اصل کتاب با عنوان «التذکرة الهادیة» از ابراهیم بن محمد معروف به ابن طرحان است که آن را در سه جلد نگاشته است و آن کتابی است که محتوی فوائد محدثین و قدماست که هیچ طالب علمی از آن مستغنی نیست. مؤلف ادویۀ مفردة را بنا بر ترتیب اعضاء امراض و علل آورده و فوائدی از تجربیات خود و غیر را آورده و این کتاب مختصری از اوست. تاریخ تالیف اصل ۶۸۸ و تاریخ تالیف این مختصر ۹۰۳ می‌باشد. [به کشف الظنون ۳۸۶/۱ رجوع شود].

آغاز: «بسمله... بعد فهذا کتاب اختصرت فيه کتاب التذکرة المشهورة بمفردات الامام السویدی رئیس الحكماء مما نقله عن نحو اربعمأة حکیم من اهل الملة الاسلامیة ومن اليونان...».

انجام: «وفی هذا القول کفاية الى استعمال ما فيه من الادوية قال المؤلف الامام السویدی رحمته الله قد فرغت فی سلخ شهر صفر سنة ثمانية وثمانین وستمأة وقد اختصرت وکان الفراغ من اختصارى...».

ش ۲۶۴، ۹۵ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ لطفعلی بن علی بن احمد تبریزی در ۱۳۰۴.

محرر در پایان نسخه گفته است: چون نسخه پیش روی او بسیار مغلوط بوده است لذا آنرا

تصحیح کرده و در متن نیز بدان اشاره کرده‌ام. در پایان نسخه فوایدی در استحمام و سپس تاریخ وفات گروهی از علمای اواخر سده سیزدهم و اوایل سده چهاردهم که ظاهراً از مجتهدی‌های تبریز باشند مذکور است.

﴿ ۶۰۲ ﴾

مختصر فتح القریب

(ادبیات، عربی)

از: جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر (سیوطی) (۹۱۱ ق)
مؤلف بر کتاب «مغنی اللیب» ابن هشام حاشیه‌ای به نام «فتح القریب» دارد، کتاب حاضر قسمتهایی از همان کتاب است که در شرح شواهد آن می‌باشد و بوسیله خود مؤلف از اصل کتاب برگزیده شده است.

[کشف الظنون ۱۷۵۳/۲]

آغاز: «الحمد لله الذی فتق السن العرب العاربة بالفصاحة فکانت تجری بذلک ولا تجاری».

ش ۱۴۲، ۲۴۰ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ سده ۱۱. با سرلوح و جدول زرین و جلدی نفیس. از آخر ناقص است.

﴿ ۶۰۳ ﴾

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح = مختصر المعانی = مختصر المطول

(معانی بیان، عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ ق)
تفتازانی «تلخیص المفتاح» خطیب دمشقی را دو بار شرح نموده، اول شرح مزجی مفصلی است که به نام «المطول» مشهور شد و دوم شرح مزجی مختصر که به نام «المختصر» معروف است و در مقدمه این شرح از سلطان محمود جانی بیک خان یاد

شده و به تاریخ ۷۵۶ به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۴۷۳/۱، مجلس ۱۲۳/۱۳ و ۲۵۲/۲۵، آستان قدس ۵۰۴، مشار عربی،

القبایى آستان قدس ۶۷۱].

آغاز: «نحمدک یا من شرح صدورنا لتلخیص البیان فی ایضاح المعانی ونور قلوبنا بلوامع التبیان من مطالع المثنائی ... اما بعد فیقول الفقیر الی اللّٰه العنی ... قد شرحت فیما مضی تلخیص المفتاح...».

انجام: «وان کلا من السور بالنسبة الی المعنی الذی یتضمنه مشتملة علی لطف الفاتحة ومنتویة علی حسن الخاتمة».

ش ۲۸۵، ۲۱۷ برگ، ۲۲×۱۷، نستعلیق زین العابدین بن میر نقی موسوی هزار جریبی در

بارفروش (بابل) مدرسه حاجی حسین در ۱۲۳۴. حواشی از چلبی و محیی الدین و باامضاء

«منه» و غیرهم دارد.

* * *

ش ۲۸۶، ۱۷۳ برگ، ۲۱×۱۱، نسخ محمد بن محمد حسین گوگدی جریادقانی در ۱۲۷۷.

فوائدی در دو ترجیع بند و یک دعا از رسول خدا ﷺ و مهر مربع «الراجی محمد بن محمد حسین ۱۲۸۶» در این نسخه هست.

* * *

ش ۹۲۲، ۲۶۳ برگ، ۲۷×۱۷، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا.

* * *

ش ۱۱۱۴، ۳۲۸ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا.

* * *

ش ۱۲۱۹، اول و آخر ناقص، تحریر سده ۱۱ و ۱۲.

* * *

ش ۱۲۳۷، ۲۱۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ شرفعلی بن محمد علی زنوزی در ۱۲۲۹.

* * *

ش ۱۴۷۲، ۱۹۱ برگ، ۱۷×۱۳، نسخ اشرف بن محمد بن جلال الاسلام طبیب کرمانی در سال ۹۰۰ به ضمیمه مؤنثات سماعیه در دو صفحه در اول نسخه.

* * *

ش ۱۸۱۹، تحریر ۱۲۶۳.

* * *

ش ۱۸۸۲، ۱۲۹ برگ، ۲۲×۱۸، نسخ محمد علی بن حاجی بهرام در ۱۲۲۵.

* * *

ش ۱۹۰۴، ۱۷۷ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ عبدالمحمود بن محمد علی شیرازی با حواشی از جمله حاشیه شیخ الاسلام مورخ ۱۲۶۲.

* * *

ش ۲۰۸۸، ۱۴۳ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی «عبد محمد حسن ۱۲۱۰» و تملک مورخ ۱۰۲۸ در اصفهان در برگ اول.

* * *

ش ۲۰۹۶، ۱۳۶ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ علی اکبر بن محمد استرآبادی در ۱۲۴۵ در مدرسه محسنیه استرآباد با مهر مربع «علی اکبر» در برگ آخر. حاشیه نویسی هم دارد.

* * *

ش ۲۱۲۰، ۱۳۲ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ ولی الله بن عبدالمطلب میلاد جردی در ۱۲۸۰.

* * *

ش ۲۱۴۹، ۲۴۷ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد زکریا بن محمد رجبعلی در ۱۲۳۸. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۱۹۴، ۱۸۷ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۱۲۶۲. تصحیح شده و حواشی دارد.

* * *

ش ۲۵۰۵، ۱۷۷ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده و حواشی دارد (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۲۵۴۱، ۱۹۴ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد جعفر بن حاج میرزا در ۱۲۲۸. حواشی دارد.

* * *

ش ۳۳۰۱، ۱۶۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۶۱. با مهر بیضوی «الواثق بالله الصمد محمد باقر بن محمد» با تاریخ ۱۳۱۳.

* * *

ش ۳۴۶۰، ۱۹۲ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده و حواشی دارد (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۳۴۹۳، ۱۵۴ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده و حواشی دارد (تحریر سده ۱۰).

* * *

ش ۳۷۰۷، ۴۸ برگ، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص.

﴿ ۶۰۴ ﴾

المختصر فی علم اللغة

(لغت، عربی)

از: اصمعی عبدالملک بن قریب ابن عبدالملک بن علی (۲۱۷)

لغاتی که در مورد بدن انسان و اعضاء جزئی و کلی و صفات آنها است گرد آورده است و اصمعی چندین کتاب در لغت دارد و احتمال آن هست که این کتاب «کتاب خلق الانسان» او باشد ولی در برگ اول با خط قدیمی نوشته شده «المختصر فی علم اللغة تألیف الشیخ الامام الاوحد استاد اهل اللغة ابوسعید عبدالملک بن قریب

الأصمعی».

[رک: «تاریخ التراث العربی» فؤاد سزگین جزء اول و دوم «علم اللغة» ص ۱۱۸ - ۱۲۸].
 آغاز: «قال ابوسعید عبد... وروی عن النبی ﷺ انه قال تكون نطفة اربعین يوماً وعلقة اربعین يوماً ومضغة مثلها ثم یبعث الله الیه ملکا ینفخ فیہ الروح...».
 انجاء: «والطّمک والطّملاک الاطلس الخلقه والاروع الحمیک یقال امرأة روعاء وناقة روعاء اذا كانت كذلك، والابلج الحسن الوجه والهَبْهَبیّ الحفیف من الرّحال والدّواب... ای لا ولد له ولا النساء...».
 ش ۹۱۵، ۳۹ برگ، ۱۸×۱۳، نسخ کهن، بی کا، بی تا. با یادداشت تملک محمد الامین الشهیر به
 «ابن الخراط» الحنفی الشامی مورخ ۱۱۳۵. این نسخه از قدیم ترین نسخه های این کتابخانه است.

﴿ ۶۰۵ ﴾

مختصر مصباح المتعجد

(دعا، عربی)

از: ابوجعفر محمد بن حسن طوسی، (۳۸۵ - ۴۶۰ ق)
 شیخ طوسی کتاب مصباح المتعجد خود را تلخیص کرده است.
 [مجلس ۲۶۸/۳۵ - مرعشی ۲۱/۱ - آستان قدس ۴۴۱/۱۵ - الذریعة ۲۰۹/۲۰ -
 امام صادق قزوین ۲۴۷/۱].
 آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة علی خیر خلقه محمد وآله الطیبین
 الطّاهرین وسلّم تسليما اعلموا رحمکم الله انّی لما عملت عبادات السنّة فی الكتاب
 الذی وسمته بمصباح المتعجد وجمعت فیہ...».
 انجاء: «... وما فقدت من شیء فلا تفقدنی عونک علیہ حتّی لا اتکلف ما لا احتاج
 الیه یا ذالجلال والاکرام وتکثر من قول یا ذالجلال والاکرام وصلى الله على محمد
 وآله الطیبین».

نسخه اوّل با تملک مهدی بن علینقی حسینی در تاریخ ۱۲۸۹ در برگ اول، با مهر بیضوی واقف با سجع «وقف اولاد» توسط محمد حسینی خراسانی با مهر مربع با سجع «العبد محمد الحسینی» در برگ دوم. تحشیه بسیاری در هامش صفحات با امضای «مهدی» (نام مالک نسخه) دیده می‌شود.

ش ۲۲۱۹، ۱۵۲ برگ، ۲۱×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲) با تملک مهدی بن علینقی حسینی مورخ ۱۲۸۹ و مهر بیضوی واقف «وقف اولاد» توسط محمد حسینی خراسانی، و مهر مربع «العبد محمد الحسینی» بر برگ اول و دوم. حواشی با امضاء «مهدی» مالک نسخه دارد.

* * *

ش ۳۱۸۱، ۱۴۸ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

﴿ ۶۰۶ ﴾

المختصر النافع

(فقه، عربی)

از: نجم الدین ابوالقاسم جعفر بن حسن حلی (محقق حلی) (۶۷۶ق)
این کتاب مختصر «شرائع الاسلام» خود محقق است و شروح فراوانی بر آن نوشته شده است.

[الذریعة ۲۱۳/۲۰، مرعشی ۱۱۲/۲، الفبایی آستان قدس ۵۰۴، مجلس ۴۱۳/۳۸، مشار، عربی ۸۱۸].
آغاز: «الحمد لله الذي صغرت في عظمته عبادة العابدين و... عن شكر نعمته السنة الحامدين وقصرت عن وصف كماله افكار العالمين وحصرت عن ادراك جلاله...».
انجام: «لا يعقل العاقلة عمدا ولا اقرارا ولا صلحا ولا جنايه الانسان على نفسه ولا يعقل المولى عبدانكا كان او مدبرا اوام ولده على الاظهر الثالثة لا يعقل العاقلة... اتلاف ماله ويختص ضمانها بالجناية على الادمي فهذا آخر ما اردناه».

ش ۵۸۲، ۲۷۰ برگ، ۱۳×۱۹، نسخ بدرالدین بن خلیل الله رستم‌داری در ۱۰۲۶ در مدرسه مقصودیه تهران.

* * *

ش ۷۴۳، ۱۰۸ برگ، ۱۷×۲۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش افتادگی دارد. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

* * *

ش ۱۲۳۱، ۲۱۲ برگ، ۱۶×۲۲، نسخ ابن شاه میرالحسینی در ۱۱۲۱.

* * *

ش ۱۸۴۹، ۳۱۹ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش ناقص است. (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۱۹۰۳، ۱۹۹ برگ، ۱۸×۲۵، نسخ ابراهیم بن اسماعیل در ۱۰۳۲.

* * *

ش ۲۰۱۷، ۲۰۱ برگ، ۱۳×۲۴، تحریر درویش محمد. نیمه دوم کتاب است. (تحریر سده ۱۲).
تصحیح شده، حواشی دارد با تملک محمد نبی با مهر بیضوی «محمد نبی بن فضل الله
۱۲۷۲» در برگ اول.

* * *

ش ۲۰۱۹، ۱۶۵ برگ، ۱۵×۲۱، نسخ روح الدین بن نورالدین احمد بن ابوالبرکات در ۹۸۹ در
«هسته...» اصفهان. یک برگ از آغاز نسخه افتاده است. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد و
تملک محمد زمان بن افتخار الدین محمد رازی و تملک محمد رفیع بن حاجی سلیمان بن
حاجی احمد قمی و تملک عبدالله بن عطاء الله با مهر بیضوی «خادم الفاطمیه العبد سید
عبدالله» و تملک حسن بن عبدالله در نسخه دیده می‌شود.

* * *

ش ۲۱۵۷، ۱۹۸ برگ، ۱۵×۱۹، نستعلیق حسن علی آبادی در ۱۱۰۵. تصحیح شده و حواشی
دارد. (با یادداشت تاریخ وفات آخوند ملا لطف الله مازندرانی در هفتم ذی‌عقده ۱۳۰۷).

* * *

ش ۲۲۳۵، ۳۰۹ برگ، ۲۰×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. حواشی دارد. (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۲۳۳۷، ۳۳۱ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد صالح بن نظر علی طسوجی در ۱۰۷۲. تصحیح و حواشی دارد.

* * *

ش ۲۴۳۶، ۲۶۲ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ محمد حسین بن محمد جعفر در ۱۲۵۸. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۷۱۰، ۱۵۹ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. تصحیح شده و حواشی دارد.

* * *

ش ۲۷۴۸، ۱۱۲ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۳۸۰۸، ۱۹۸ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد طالب بن عبدالله در ۱۰۹۱ با این یادداشت: نظر فیه محمد مکی بن محمد شمس الدین بن مکی بن الشهید العاملی در ۱۱۶۸. و یادداشت تملک مورخ ۱۲۹۲ و مهر بیضوی «عبد محمد حسین». این نسخه علامت مقابله و بلاغ دارد.

* * *

ش ۴۰۵۰، ۱۰۰ برگ، ۲۵×۱۳، نسخ ۱۰۸۸. در پایان صورت اجازه‌ای است برای فرج بن منصور جزائری که همراه با قرائت این نسخه بوده و آخرین جلسه آن ۱۲ رمضان ۹۰۹ بوده است.

﴿ ۶۰۷ ﴾

مختلف الشيعة في احكام الشريعة

(فقه، عربی)

از: حسن بن یوسف بن مطهر حلی (علامه حلی) (۷۲۶ ق)

مسائل فقهی بی که در آنها بین دانشمندان شیعه اختلاف می باشد از کتاب طهارت تا دیات به طور مستدل و مفصلی بحث شده است. این کتاب بنا به تقسیم مؤلف در هفت جزء می باشد و در طول تقریباً ده سال تألیف شده و مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۲۱۸/۲۰ - ۲۲۱، مرعشی ۱۵۴/۳، مجلس ۴۳۸/۲۵، مشار عربی ۸۱۸].

آغاز: «بسمله... کتاب الودیعة وتوابعها وفيه فصول. الفصل الاول فی الودیعة. مسألة: المشهور انه اذا سلم الودیعة بیده الى الظالم خوفا علی نفسه من قتل او ضرب لم یکن علیه ضمان...».

ش ۹۰، ۲۷۶ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ سید احمد بن سید علی القانی. شاید از سده نهم یا پیشتر باشد. بخش های اول نسخه جدید است جزء پنجم و از ودیعه تا کفارات است. نظام الملک میرزا محمد کاظم خان فرزند صدر اعظم میرزا آقاخان نوری بر علامه فهامه آخوند ملا محمد راونجی در ۱۲۸۲ وقف کرده با مهر واقف و موقوف علیه.

* * *

ش ۴۲۲، ۲۴۰ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ، بی کا، بی تا. این نسخه شامل کتاب زکاة و صوم و حج است. با یادداشت تملک و مهر بیضوی «محمد اسماعیل بن علی».

* * *

ش ۱۷۸۳، ۷۸ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ، بی کا، بی تا. این نسخه شامل متاجر تا دین است (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۳۵۹۹، ۱۹۷ برگ، ۳۰×۱۹. نسخ جمال الدین بن مولانا رمضان شولستانی در ۱۰۴۳. از صید و ذباحت تا پایان کتاب را دارد. تصحیح شده است. با یادداشت تملک محمد شریف بن محمد قائمی مازندرانی در دار السلطنه اصفهان در ۱۰۵۵.

﴿ ۶۰۸ ﴾

(فقه، عربی)

مدارک الاحکام فی شرح شرائع الاسلام

از: سید محمد ابی علی موسوی عاملی (۱۰۰۹ ق)

شرح مفصل مشهوری است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی و بنا به گفته علامه آغا بزرگ تهرانی رحمته الله در ذریعه تا کتاب حج تألیف شده است. تاریخ تألیف جزء سوم ۹۹۸. مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۳۲۸/۱۳ و ۲۳۹/۲۰، مرعشی ۳۳۵/۱۰، مجلس ۴۱۷/۲۵].

آغاز: «الحمد لله المحمود لآلائه المشكور لنعمائه المعبود لکماله المرهوب لجلاله الذي ارتفع شأنه عن مشابهة الانام وتقديس بکمال ذاته عن احاطة دقائق الافهام... وبعد فان احق الفضائل بالتعظيم...».

انجام: «جعلني الله فداك اسألك في الحج منذ اربعين عاماً فتفتيني فقال يا زارة... مسائله في اربعين عاماً».

ش ۸۷، ۳۳۱ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ حدود ۱۲۵۵، طهارة تا پایان حج را دارد. در سال ۱۲۵۸ محمد علی بن سید رضا الموسوی الابرقوهی این نسخه را با نسخه قدیمه مصححه مقابله کرده است و این مصحح حواشی بر این کتاب دارد که در همین نسخه هست. با مهر «عبدہ الراجی محمد علی الموسوی».

* * *

ش ۸۸، رحلی، ۴۲۱ برگ، نسخ محمود بن محمد کاظم حسینی در ۱۱۱۱. طهارة تا پایان حج را دارد. آخر نسخه افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۲۴، ۳۸۳ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ محمد حسین اصفهانی بن محمد علی در ۱۱۲۰. از طهارة تا حج است.

ش ۷۵۲، ۴۲۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ فتحعلی بن حاج محمد صفی بدون تاریخ (تحریر سده ۱۳) زکات تا حج را دارد.

* * *

ش ۱۱۱۰، ۲۸۶ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. صلاة تا اول کتاب صوم است. در اول و آخر نسخه این مهر هست «هو المالک من عواری الزمان لدى الجانی هادی الحسینی ۱۳۴۶».

* * *

ش ۱۷۱۵، ۲۵۰ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ محمد بن محمد حسن گسگری الاصل دانبکوه المسکن در ۱۲۳۸. زکات تا حج است.

* * *

ش ۲۱۸۰، ۱۵۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص. بخشی از کتاب الحج است حواشی با امضاء «منه عفی عنه» و «منه عفی عنه» دارد.

* * *

ش ۳۱۱۶، ۱۳۰ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ عبدالکریم بن محمد بروجردی در ۱۲۵۲ حسب فرموده سید محمد. این نسخه کتاب طهارت است. در برگ اول و آخر مهر مربع «هو المالک من عواری الزمان لدى الجانی هادی الحسینی افجه‌ای» دیده می‌شود.

* * *

ش ۳۲۲۷، ۳۸۸ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ جلال الدین بن محمد محسن حسینی در ۱۱۲۶. این نسخه طهارت تا اعتکاف را دارد. با تملک محمد امین بن محمد محسن الحسینی و مهر مربع «محمد امین الحسینی» روی برگ اول، و انهاء محمد حسین بن محمد صالح حسینی در برگ ۱۱۲ بخط او دیده می‌شود: «انهاء السيد السند الکريم الحسیب النسیب الالمعی اللوزعی الفاضل الکامل العالم العامل العدل النبیہ...».

* * *

ش ۳۷۷۳، ۲۴۶ برگ، ۲۵×۱۹، نستعلیق رمضانعلی بن محمد علی دارانی در ۱۰۷۵. جلد اول است و اولش ناقص است. تصحیح شده و علامت بلاغ دارد.

﴿ ۶۰۹ ﴾

المدح والذم

(اخلاق، عربی)

از: ابومنصور عبدالملک بن محمد بن اسماعیل نیشابوری ثعالبی (۴۲۹)

این کتاب مشتمل بر سخنان بزرگان و شاعران معروف عرب می‌باشد و بعضی از قصاید و مطالب خود را نیز در لابلای آن ذکر کرده و از کتاب «المبہج» خود بسیار یاد کرده است. بعضی از عناوین آن عبارت است: مدح الدنيا و ذمّه، مدح الزيارة و ذمّها، مدح التزویج و ذمّه، مدح العیال و ذمّمهم، مدح الهدیة و ذمّها، مدح الشباب و ذمّه، مدح الشیب و ذمّه، مدح الموت و ذمّه، مدح الیمن و ذمّها.

[سزگین ۴۳۰/۸، فهرس الخزائن التیموریّة ۵۲/۳-۵۳].

آغاز: «بسمله. فی الخبر عن لنبي ﷺ الدنيا حلوة خَصِرَة فمن اخذها بحقّها بُورک فیها وعن علی بن ابی طالب رضی الله عنه الدنيا دار صدق لمن صدقها ودار موعظة لمن فهم عنها ودار غنى لمن تزود منها».

انجام: «كان يقال الشيب زبدة مخضتها الايام وفضّة سبكتها التجارب وقال بعض الحكماء اذا شاب العاقل سرى فی».

ش ۱۳۵۲، ۷۲ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش افتادگی دارد. مهر بیضوی «یا ابا عبدالله» در آغاز نسخه است.

﴿ ۶۱۰ ﴾

مرات السالکین فی معرفة رب العالمین

(فلسفه، عربی)

منسوب به حکیم ثریّا

کتابی است فلسفی که از ملا صدرا و میرفندرسکی نام برده است و در چند فصل می‌باشد: ۱- تحقیق فی اقسام العلوم علی المشهور ۲- فی مسألة الوجود ۳- فی مسألة التوحید ۴- فی اوصاف الانسان الكامل ۵- فی اقسام الرؤیا و تعبیرها...

اشعار فارسی با تخلص «ثریا» بالای صفحات آمده است.
 آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. سبحان الذي تجلّى ذاته بذاته فاشرقت نور
 التجلّى مرايا الآفاق ومجالى الأنفس... ان نشرع فى تحرير المقاصد الرسالة الموسومة
 بمرآت السالكين...».
 انجام: «بل يجمع الاشياء مبرهنة لأنه جامع... فعلیات الاشياء من حيث هى فعلیات
 وموضع...».

ش ۱۷۴۸، ۱۰۵ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳ و ۱۴).

﴿ ۶۱۱ ﴾

مراح الارواح

(صرف، عربی)

از: احمد بن علی بن مسعود

کتاب مختصر و مفیدی است در علم صرف که شروح زیادی بر آن نوشته‌اند.
 [کشف الظنون ۱۶۵۱/۲، مشار عربی ۸۳۰، مجلس ۴۱۰/۳۸].
 آغاز: «قال المفتقر الى الله الودود احمد بن... اعلم ان الصرف ام العلوم والنحو
 ابوها...».
 انجام: «وفى التى لم يجتمع فيها اعلان يكون حكمها كحكم طوى للمتابعة نحو...
 صفة مشبهة».

ش ۱۱۷۵، ۳۷ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ ۱۲۶۳.

* * *

ش ۱۳۱۶، ۵۸ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۱۸۵۶، ۶۵ برگ، ۲۰×۱۶، نسخ ۱۲۷۰.

﴿ ۶۱۲ ﴾

المراحل = اصول الفقه

(اصول فقه، عربی)

از: ؟

کتابی است در اصول فقه با عناوین «المرحلة - المرحلة» مؤلف از شاگردان شیخ انصاری بوده و از علما همچون میرزای قمی و شیخ اسد الله تستری نقل می‌کند مؤلف رد و ایراد و پاسخ‌ها را با عناوین «ان قلت - اقول» نیز بیان کرده است. مؤلف احتمالاً ملا علی نقی اردبیلی صاحب «مراحل الوصول» باشد.

[الذريعة ۲۹۵/۲۰]

آغاز: «اصل اختلفوا فی ان الامر هل يقتضى... احدها ان تكون المسئلة داخله فی المبادئ اللغویه وهی المسائل التي يبحث فيها عن حال الامر اللفظی...».

انجام: «وثالثها القول بعدم الجواز وارتفاع النهی راسا ايضا من دون بقاء اثره فهو مأمور بالخروج... اصلا لا من جهة النهی السابق ولا فعلا».

ش ۵۵۷، ۱۷۲ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. بحث اجزاء تا اجتماع امر و نهی را دارد. ناقص است.

* * *

ش ۶۵۶، ۱۴۰ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. شامل مباحث عقلیه است. ناقص است.

﴿ ۶۱۳ ﴾

مرصع الحواشی = شرح حاشیه تهذیب المنطق

(منطق، عربی)

از: صدرالدین محمد بن محمد نصیر حسینی مدرّسی یزدی

شرحی است بر حاشیه تهذیب المنطق، ملا عبدالله یزدی (۹۸۱ ق) که برای فرزندش سید محمد اخباری (که با پدرش مخالف بوده و برخی آثار او را نابود کرد) تألیف و به سال ۱۱۲۸ ق از نگارش آن فارغ گردید.

[الذريعة ۳۱۰/۲۰ - الفبایی آستان قدس ۵۱۱/]

آغاز: «نحمدک یا متفضلاً علی الانسان قبل میلاده بتهذیب خلقه وارشاده وناطقاً لا باللسان و... بمنطق الحکمة و سداده الذی لا یتزن بمقیاس الناس من یزنه وقيمة کل امرء ما یحسنه...».

انجام: «... قوله کان اخص الکبریات الدائمة او العرفیة الخاصة او الوقتیة والاولی مبائیة للاخیرتین و بینهما عموم من وجه فلذا اوردها جمیعاً فتثبت».

ش ۲۷۱۸، ۷۸ برگ، ۱۸×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه از مؤلف با امضاء «منه رحمه الله» دارد (تحریر سده ۱۲).

﴿ ۶۱۴ ﴾

المزار

(زیارت، عربی)

از: محمد بن مکی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ق)

شهید علیه السلام در کتاب حاضر زیارات و اعمالی را که زائرین مشاهد مشرفه ائمه معصومین علیهم السلام هنگام زیارت باید انجام دهند و بخوانند، جمع آوری نموده است و کتاب را در دو باب و هر باب در چند فصل و خاتمه‌ای قرار داده است.

[مجلس ۲۷۱/۳۵].

آغاز: «فاذا ترأت لك القبة الشریفة فقل الحمد لله علی ما اختصنی من طیب المولد واستخلصنی اکراماً به من موالاة الابرار السفرة الاطهار والخیرة الاعلام».

انجام: «یا عَوْنُ کُلِّ مَخْذُولٍ فَرِیدَ اَنْتَ وَسَعَتْ کُلَّ شَیْءٍ رَحْمَةً وَعِلْماً وَجَعَلْتَ لِکُلِّ مَخْلُوقٍ فِی نِعْمَکَ».

ش ۳۹۳۷، ۲۰۰ برگ، ۱۵×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص.

﴿ ٦٥ ﴾

مسالك الافهام في شرح شرائع الاسلام

(فقه، عربی)

از: زین الدین بن علی عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ق)

شرحی است با عنوان «قوله - قوله» بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی رحمته الله. این کتاب که در چند جلد است در تاریخ‌های مختلفی تألیف شده و از سال ۹۵۱ تا ۹۶۴ در دست تألیف بوده است.

[الذریعة ۳۲۲/۱۳ و ۳۷۸/۲۰، مرعشی ۵/۳، مجلس ۳۰۴/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح مسالك الافهام...».

ش ۴۳۱، ۲۲۵ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ درویش احمد بن درویش حسن در ۱۰۴۵. این نسخه از مکاتبه تا آخر ارث است.

* * *

ش ۱۷۱۸، ۲۲۴ برگ، ۲۹×۱۹. از ارث تادیات است، تصحیح شده، (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۱۹۹۹، ۲۷۲ برگ، ۲۴×۱۸، نستعلیق عبدی (عیدی) بن علی میرزا کمره‌ای ساکن قم در ۹۹۲. جزء اول مسالک است.

* * *

ش ۳۵۰۴، ۴۰۹ برگ، ۳۷×۲۴، نسخ محمد علی بن محمود بیستون شه‌میرزادی در ۱۰۹۳ این نسخه طلاق تادیات است.

﴿ ٦٦ ﴾

المستطرف في كل فن مستظرف

(عربی)

از: محمد بن احمد الخطیب (۸۵۰ق)

دارای هشتاد و چهار باب مشتمل بر احادیث و اخبار و تاریخ گذشتگان و اخلاق

و عرفان و داستان‌های ادبی و اشعار مختلف و احوال صلحا و صوفیه و مطالبی راجع به قرآن و فضل علم و دانش و مدح فصاحت و بلاغت و ذکر جماعتی از فصحا و بلغا و پاسخ‌های نغز و شیرین و جز آن.

[کشف الظنون ۱۶۷۴/۲، مرعشی ۲۷۶/۳، الفبایی آستان قدس ۵۱۸].

آغاز: «فی مبانی الاسلام وفيه خمس فصول الفصل الاول فی الاخلاص لله والثناء علیه وهو ان تعلم ان الله تعالى واحد لا شریک له فرد لا مثل له صمد لا ندله ازلی دائم ابدی».

انجام: «فو الله لو ان البحار مدادا والنّبات اقلاما وجميع الخلق کتاباً لعجزوا عن وصف... من معجزاته اللهم اجعلنا من امته واحشرنا فی زمرة وامتنا علی محبته ولا نخالف بنا عن ملتة ولا عما جاء به برحمتک یا ارحم الراحمین».

ش ۹۹۱، ۲۳۹ برگ، ۳۰×۲۰. نسخ، بی‌کا، بی‌تا، اولش افتادگی دارد. تصحیح شده است. با مهر بیضوی «یا قاضی الحاجات».

﴿ ۶۱۷ ﴾

مستند الشيعة فی احکام الشریعة

(فقه، عربی)

از: مولی احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۴۴ ق)

فقه استدلالی مفصلی است که کتاب صلاة در ۱۲۳۴ هـ، کتاب مطاعم و مشارب ۱۲۴۱، قضا ۱۲۴۰ و زکات تا حج آن در ۱۲۴۱ هـ. ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۴/۲۱، مرعشی ۳۳۰/۱۵].

آغاز زکاة: «بسمله. حمد له... وهی فی اللغة لمعان عذیدة وفی عرف الشرع للمال المعهود المخرج وقد یطلق علی اخراجه ایضاً...».

ش ۱۸۲، ۱۸۶ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ ابوالقاسم بن حاجی ملا عبدالرحیم کاشانی آرانى در ۱۲۶۴. کتاب زکات تا حج است. واقف سید محمد علی خوانساری است.

ش ۱۶۰۸، ۱۹۳ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ قاسم بن ملا عبدالرحیم کاشانی نراقی در ۱۲۶۰. مقداری از زکاة تا آخر کتاب الحج است. و تاریخ پایان کتاب الحج در این نسخه جمعه ۱۶ رجب ۱۲۴۱ ضبط شده. جلد این نسخه نفیس است.

﴿ ۶۱۸ ﴾

مسکن الشجون فی حکم الفرار من الطاعون (فقه، عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری (۱۱۱۲ ق)

در حکم فرار از مرض وبا و طاعون که در جایی پیدا می شود و مشتمل بر پنج باب و یک خاتمه که به مناسب شیوع این مرض در عراق به سال ۱۱۰۲ و درگذشت گروهی از علما و صلحا تألیف شده و در رجب ۱۱۰۳ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۹/۲۱، مرعشی ۲۲۸/۹، الفبایی آستان قدس ۵۱۸].

آغاز: «الحمد لله الذي جعل الموت سعادة للمؤمن يتوصل بها الى أعالي الجنان وعذاباً معجلاً للكافر يورده به النيران وما تردّد عزّ شأنه في شيء مثل تردّده...».

انجام: «ولا ينبغي ان يوضع على الموضع طلاءً بارد لانه يجمع العضو ويكثفه ويردّ المادّة الى خلف فيخاف رجوعها الى الاعضاء الرئيسة بل ينبغي ان يغسل بالماء الحارّ الى غير ذلك من الادوية المنقولة والادعية المروية».

ش ۵۴۷، ۱۳۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ابوالحسن محمد محسن (حسن) در ۱۲۳۶. در ۱۲۳۷ با

نسخه اصل مقابله و تصحیح شده است.

﴿ ۶۱۹ ﴾

مسکن الفؤاد عند فقد الاحبة والاولاد (اخلاق، عربی)

از: زین الدین بن علی بن احمد عاملی، (۹۱۱-۹۶۶ ق)

شامل مطالب و داستانهایی که به شخص مصیبت دیده آرامش می دهد. مکرر چاپ

شده است.

آغاز: «الحمد لله الذى قضى بالفناء والزوال على جميع عبادہ. وانفذا مره فيهم على وفق حکمتہ ومرادہ. ووعد الصابرين على جميل ثوابه واسعاده. واوعد السّاططين جزيل...».

انجام: «... هذا آخر [...] بلفظها نقلتها من كتاب التتمّات والمهمّات وعليها نختم الرسالة حامدين لله تعالى على نواله مصلين على صاحب الرسالة وعلى آله اهل العصمة والعدالة».

ش ۲۹۶۹، ۷۵ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ ۱۲۳۷. در ۱۲۵۷ تصحيح و مقابله شده است.

﴿ ۶۲۰ ﴾

مشارق انوار اليقين

(حديث، عرفان، عربى)

از: حافظ رجب بن محمد بن رجب برسى حلى

فضائل ائمه اطهار عليهم السلام را از آيات و روايات استفادة نموده و با گفته ها و اشعارى از خود با عناوين «فصل - فصل» نگاشته است. بنا به گفته صاحب رياض العلماء، اين كتاب در سال ۸۱۱ هـ. ق به اتمام رسيده. چاپ شده است.

[به الذريعة ۳۴/۲۱، فهرست فيضيه ۲۴۵/۱، مرعى ۱۶۳/۵، مجلس ۱۴۳/۲۵ رجوع شود].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالازل والابد والصلاة على اول العدد وخاتم الامد محمد وآله عليهم السلام الذين لا يقاس بهم من الخلق احد... اعلم ان بعض الحاسدين الذين ليس لهم».

انجام: «اللهم اجعلنا ممن ياخذ بحجزته ويمكث في ظله واعنا على اداء حقوق ولايته والاجتهاد فى اداء طاعته وامنن علينا وهب لنا اطاعته وولاه واقبل علينا بوجهك الكريم واسقنا من حوضهم شربا... الحمد لله الذى وفقنى لاتمام».

ش ۶۷۳، ۱۷۴ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بى کا، بى تا. (تحرير سده ۱۲ و ۱۳) با يادداشت تملك

ريحان الله... همراه با مهر مربع «ريحان الله بن جعفر الموسوى ۱۲۸۲».

﴿ ۶۲۱ ﴾

مشكاة المصابيح

(حدیث، عربی)

از: ولی الدین ابو عبدالله محمد بن عبدالله خطیب تبریزی، (ق هشتم)
 کتاب «مصابیح السنة» نگاشته حسین بن مسعود فرّاء بغوی (۵۱۶ ق) اثری مشهور
 در احادیث اهل سنت است، مؤلف در مقدمه آن اثر را ستوده ولی نواقصش را نیز
 گوشزد کرده است، وی در این نگاشته تذییل ابواب کرده و صحابی را که حدیث از او
 ذکر شده و نیز کتابی که از آن اخراج شده را ذکر کرده است و بر هر بابی از احادیث
 صحاح و حسان بعنوان فصل سوم اضافه نموده است. این اثر در رمضان ۷۳۷ ق پایان
 یافته است.

[کشف الظنون ۱۶۹۹/۲ - مرعشی ۲۶۱/۵ - مجلس ۲۳۹/۲۵ و ۴۴۶/۱۰ - معجم سرکیس ۶۲۷/۱].
 آغاز: «الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور انفسنا ومن
 سيئات اعمالنا، من يهدي الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له... اما بعد فان
 التمسك بهدية...».

انجام: «... قال رسول الله ﷺ بدأ الاسلام غريباً وسيعود كما بدأ فطوبى للغرباء،
 رواه مسلم وعنه قال قال رسول الله ﷺ...».

ش ۲۵۱۶، ۲۲ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، فقط چند باب از اول کتاب است، (تحریر
 سده ۱۱) حاشیه عربی و فارسی دارد.

﴿ ۶۲۲ ﴾

مصاييح الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ملا احمد بن عبدالله خوانساری ملایری (۱۲۷۵ ق)
 شامل مسائل اصول فقه با عناوین «مصباح - مصباح» استدلالی و بسیار مفصل و
 شامل نقل اقوال و رد و ایراد فراوان. جلد اول آن شب پنجشنبه از ماه ذی الحجه ۱۲۶۷

به پایان رسیده است.

[الذریعة ۸۳/۲۱، مرعشی ۲۹۸/۶، مجلس ۴۳۴/۲۵].

ش ۲۸، ۱۹۸ برگ، ۳۴×۲۲، نسخ حسین بن محمد موسوی خوانساری در ۱۳۰۰ ق.
جلد دوم است و به دستور حاج آقا محسن عراقی برای فرزندش آقا احمد استنساخ شده
است.

﴿ ۶۲۳ ﴾

مصایح الانوار فی حل مشکلات الاخبار (حدیث، عربی)

از: سید عبدالله بن محمد رضا حسینی کاظمی (سید عبدالله شبّر) (۱۲۴۲ ق)
کتابی است در دو جلد شامل صدها حدیث از احادیث مشکله که فقها و محدثین و
دانشمندان در فهم و حل آن بحث نموده و مؤلف با تحقیقات وافیه و کافی به بیان
اقوال و احتمالات در مفاهیم آن احادیث پرداخته است.
و در دو جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۸۵/۲۱، مشار، عربی ص ۸۵۰، نسخه‌های خطی آستان قدس ۵۰۶/۱۴].

آغاز: «الحمد لله الذي عجزت عن ادراك ذاته العقول والافهام وتحيرت في درك
كنه صفاته لطائف الاوهام وتاهت في بیداء معرفته عقول الانام واعيت عن تعبير لفظ
يليق بجلاله فصحاء العلماء الاعلام».

انجام: «قد ورد تفسير هذا الحديث عنه عليه السلام وانه قال له ابن عباس يا مولاي كلمتني
بهذا الكلام مراراً ولا اعرف معناه قال له عليه السلام عين عتيق وعين عمر وعين عثمان وعين
معاوية وعائشة وعين عبدالرحمن بن عوف وعين عمر بن العاص وعين عبدالرحمن
بن ملجم وعين عمر بن سعد قاتل الحسين عليه السلام».

ش ۴۰۹، ۳۲۸ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ۱۳۰۱. کامل است و تصحیح شده.

﴿ ۶۲۴ ﴾

مصاییح السنّة

(حدیث، عربی)

از: حسین بن مسعود فراء بغوی، (- ۵۱۶ق)

مجموعه ۴۷۱۹ حدیث منقول از رسول اکرم ﷺ است که از طریق اهل سنت در چند باب روایت شده است در هر باب ابتدا روایات صحاح و پس از آن احادیث حسان را آورده و اسانید را به جهت اختصار حذف کرده است.

[کشف الظنون ۱۶۹۸/۲ - مرعشی ۱۱۵/۳ - مجلس ۲۷۰/۲۵ - معجم سرکیس ۵۷۳/۱ -

آستان قدس / ۵۲۲].

آغاز: «... قال رسول الله ﷺ اذا شرب الكلب في اناء احدكم فليغسله سبعاً وقال طهور اناء احدكم اذا ولغ فيه الكلب...».

انجام: «... قالت ما قبض رسول الله صلعم... فقال ابوبكر سمعت من رسول الله صلعم شيئاً ما قبض الله...».

ش ۳۱۰۷، ۳۶۲ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، اول و آخر ناقص (تحریر سده ۱۱ و ۱۲)

حاشیه نویسی دارد. با مهر «عصام الدین ۱۲۸۷».

﴿ ۶۲۵ ﴾

مصاییح الظلام فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام = شرح مفاتیح

(فقه، عربی)

از: مولی محمد باقر بن محمد اکمل (وحید بهبهانی) (۱۲۰۵ق)

شرح بسیار مفصلی است به عنوان «قوله - قوله» بر قسمتی از کتاب «مفاتیح الشرائع» فیض کاشانی رحمته الله که تازگی در یازده جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۷۵/۱۴ و ۸۹/۲۱، مرعشی ۲۸۱/۳، الفبایی آستان قدس ۳۶۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين حمدا كثيرا هو اهله ويستحقه... اعلم ان الاحكام الشرعية باسرها توقيفية موقوفة على الثبوت من الشرع بالبدیهة سواء كانت فی

العبادات او المعاملات واما موضوعاتها...».

ش ۱۹۵، ۳۵۲ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ جاسم بن محمد آل علی مشهدی در ۱۲۴۰ یا ۱۲۴۶. این نسخه شامل طهارت و صلاة است.

﴿ ۶۲۶ ﴾

مصباح السالکین = شرح نهج البلاغه (حدیث، عربی)

از: کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی (۶۷۹ ق)

اولین شرحی است که ابن میثم بر کتاب (نهج البلاغه) نوشته و در آن مباحث فلسفی و عرفانی بسیاری آورده است. این شرح به نام عطاء الملک بن محمد جوینی نوشته شده و دارای مقدمه‌ای طولانی است در سه قاعده و هر قاعده دارای چند قسم و مبحث. مکرر چاپ شده است و وی شرحی کوتاه‌تر که گویا تلخیص این شرح است دارد.

[الذریعة ۱۱۰/۲۱، مرعشی ۳۸۷/۴].

آغاز: «سبحانک اللهم وبحمدک توحدت فی ذاتک فحسر عن ادراک انسان کلّ عارف وتفرّدت فی صفاتک فقصر عن مدحتک لسان کلّ واصف ظهرت فی بدائع جودک فشهدت بوجوب وجودک».

انجام: «قال علیّ اذا احتشم المؤمن اخاه فقد فارقه حشمه واحتشمه بمعنی اغصبه وقيل اخجله والكلام صغری... نغریه عن احتشام الاخ لایخیه وذلك انّ احتشامه له علی المعینین یوجب نفرتة عنه وعدم انسه به وهو من دواعی مفارقتة وموجباتها وتقديرها هو فی قوة الكبرى ومفارقة الاخ لا تجوز... هذا آخر ما وجدنا من اختیار السید رضی رضی الله عنه».

ش ۳۶۰۴، ۴۹۱ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ علی اکبر بن عبدالکریم بن ابوالحسن خوراسکانی

الاصفهانى در ۱۲۳۹. تصحیح شده است. صفحات جدول زرین دارد. با جلدی نفیس.

﴿ ۶۲۷ ﴾

مصباح الشریعة ومفتاح الحقیقة

(حدیث، عربی)

منسوب به امام جعفر بن محمد الصادق علیه السلام

مکرر چاپ شده است و در مقدمه چاپ مرحوم حاج میرزا حسن مصطفوی و غیره درباره نسبت این کتاب به حضرت صادق علیه السلام بحث شده است.

[الذریعة ۱۱۰/۲۱ - مجلس ۵۶۴/۳۸ - امام صادق قزوین ۴۰۵/۱ - مرعشی ۲۴۳/۲ -

القبایى آستان قدس ۵۲۴/۱].

ش ۲۳۹۹، ۱۲۴ برگ، ۲۰×۱۱، نسخ بهاء الدین محمد بن شریف حسن نجفی (نسخی) در

۱۰۹۵. اولش ناقص است.

* * *

ش ۲۴۳۰، ۲۳۲ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ ۱۲۷۲ یا ۱۲۷۸ به دستور امان الله خان ثانی.

* * *

ش ۲۸۰۸، ۴۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۲۶۳.

﴿ ۶۲۸ ﴾

مصباح الفقیه = شرح الشرائع

(فقه، عربی)

از: حاج آقا رضا بن محمد هادی همدانی نجفی (۱۳۲۲ ق)

شرح معروفی است بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق) که در حین تدریس خارج فقه آن را نگاشته است و از اول طهارت تا زکات را بین سالهای ۱۲۹۴ - ۱۳۱۷ ق نوشته است.

[الذریعة ۱۱۵/۲۱، القبایى آستان قدس ۵۲۴، مشار، عربی ۸۵۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين الركن الثالث من الاركان

الاربعة التي يعتمد عليها كتاب الطهارة في الطهارة الترايبيّه اي التيمّم». **انجام:** «ولا يجوز له الدخول به في غير ذلك من انواع الصلاة وغيرها من الغايات المشروطة بالطهور كما هو واضح بعد ما عرفت من ان عمدة مستنده المسامحة بل وكذلك اذا تيمم للنوم مع تمكنه من استعمال الماء واللّه العالم». **ش ۳۴۸، ۱۱۵ برگ، ۲۱×۱۵،** تحرير محمود الاهري التبريزي در ۳۲۷ در نجف اشرف. فقط بحث تيمم از کتاب طهارت را دارد و با نسخه اصل مقابله شده است.

﴿ ۶۲۹ ﴾

مصباح المتهجد

(دعا، عربی)

از: شيخ الطائفة محمد بن حسن طوسي (۴۶۰ ق)

کتاب بسیار مهم و معروفی است در ادعیه و اعمالی که در روزهای سال به جا آورده می شوند؛ با احکام طهارت شروع می شود پس از آن در کتاب الصلاة نمازهای مستحبی بسیار و اعمال روزها را می آورد. سپس اعمال ماهها را از ماه رمضان تا ماه شعبان را ذکر می کند و ضمناً اعمال مکه و مدینه و بعضی از زیارتهاى ائمه را نیز آورده و در آخر مختصری از احکام جهاد و زکات را نگاشته است.

[الذريعة ۱۱۸/۲۱، مرعشی ۲۷۹/۱، مجلس ۲۸۱/۲۵، مشار، عربی ۸۵۴].

آغاز: «الحمد لله ولّى الحمد ومتحقّقه... سألتكم الله ان أجمع لكم عبادات السنة ما يتكرّر منها وما لا يتكرّر وأضيف إليها الادعية...».

انجام: «قد وفينا بما شرطناه في صدر هذا الكتاب ونسأل الله تعالى ان يجعله لوجهه خالصاً وينفعنا ومن يعمل به او ببعضه ونسأله ان لا يخلينا من دعائه عقيب العمل بما علمناه».

ش ۳۶۶، ۳۶۴ برگ، ۲۴×۱۶، تحرير علي رضا بن اسماعيل سمناني در ۱۰۷۱. با یادداشت هایی

در تاریخ وفات برخی از علماء که سودمند است. صفحات این نسخه جدول زرین دارد.

﴿ ۲۳۰ ﴾

المصباح المنیر فی غریب الشرح الكبير (لغت، عربی)

از: احمد بن محمد بن علی فیومی مصری (۷۷۰ ق)

واژه نامه‌ای است به ترتیب الفبایی حرف آغاز واژه‌ها، هر حرف در یک «کتاب»، در دهه پایانی ماه شعبان ۷۳۴ به انجام رسیده است. متن کتاب «الوجیز» در فقه شافعی از ابوحامد محمد غزالی (۵۰۵) است که عبدالکریم قزوینی رافعی (۶۲۳ ق) آن را شرح کرده و فیومی واژه‌های دشوار این شرح را معنی نموده است.

[کشف الظنون ۷۱۰/۲، مشار، عربی ص ۸۵۴].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم قال العبد الفقير الى الله تعالى الشيخ الامام... اما بعد فاني كنت جمعت كتابا في غريب شرح الوجيز للرافعي...».

انجام: «ليس الفاضل من لا يغلط بل الفاضل من بعد غلطه ونسأل الله حسن العاقبة في الدنيا والاخرة وان ينفع به طالبه والناظر فيه وان يعاملنا بما هو اهله. صورة خط المصنف. وكان الفراغ من تعليقه على يد مؤلفه...».

ش ۱۷۵۰، ۳۰۹ برگ، ۲۴×۱۷، نستعلیق ۱۰۹۹. بایادداشتی مورخ ۱۲۹۴ با مهر بیضوی

«مرتضی الحسینی ۱۱۸۷» در اول نسخه.

﴿ ۲۳۱ ﴾

المطالب المظفرية = شرح الجعفرية (فقه، عربی)

از: سید امیر محمد بن ابوطالب استرآبادی، قرن ۱۰

شرح و توضیحی است بر رساله «الجعفرية، محقق دوم (۹۴۰ ق) که توسط شاگردش و بنام امیر مظفر تپکچی جرجانی نگاشته شده است.

[الذريعة ۱۴۰/۲۱، کتابخانه مراغه ۱۳۸ - مرعشی ۳۲۳/۴ - الفبایی آستان قدس ۵۲۶].

آغاز: «... فاعلم انه لا اله الا الله اذا المراد من العلم اليقين فلا يكفى التقليد فان قلت ان تم هذا فهو فى الوجدانية والوجود دون الباقي وليس بحثنا مقصوداً على ذلك بل فيه وفى سائر المعارف...».

انجام: «... والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين الذين اذهب الله عنهم الرجس وطهرهم تطهيراً ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم».

ش ۳۴۱۴، ۱۶۳ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ زياد بن محمد بن مهدى بن محمود بن بركة بن لطف الله المهذبي در ۹۵۶. تصحيح شده و علامت بلاغ دارد. از آغاز افتادگی دارد.

﴿ ۶۳۲ ﴾

مطالع الانوار المقتبسة من آثار الائمة الاطهار (فقه، عربی)

از: سيد محمد باقر بن محمد نقی (حجة الاسلام شفتی) (۱۲۶۰ ق)
شرح استدلالی بسيار مفصلي است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶).
ظاهراً از اين شرح فقط شش جلد در احكام صلاة و بين سال های ۱۲۲۹-۱۲۴۸ نوشته شده و از روی برخی نسخه های خطی به صورت افست چاپ شده است.

[الذريعة ۱۴۲/۲۱، مرعشی ۳۵/۵، سپهسالار ۴۵۹/۱، الفبايی آستان قدس ۵۲۷، مجلس ۷۹/۳۸].

آغاز: «الحمد لله الذى زين شرائع الدين بمطالع الانوار واليقين ومهد لنا قواعد الارشاد فلاحاً للسائل يوم الدين والصلاة والسلام على من بعث لتبصرة الناس وتهذيب العالمين».

انجام: «فلا تصح امامة المرأة ولا الخنثى عند علمائنا اجمع وبه قال عامه الفقهاء واما الثالث فلما ذكر فيهما ومما ذكر يعلم عدم جواز امامة الخنثى ايضاً وستقف على تمام الكلام فى مباحث الجماعة باعانة الله سبحانه».

ش ۷۴۰، ۳۲۴ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. جلد سوم (قواطع صلاة تا امامت جمعه) است. مهر مربع «سعید الدوله بهادر» دارد.

* * *

ش ۱۵۸۹، ۳۰۰ برگ، ۳۰×۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. از اول صلاة تا بحث اذان است. حواشی با امضاء «منه دام ظلّه العالی» دارد با سرلوح زرین در برگ اول.

* * *

ش ۳۵۷۵، ۶۶ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جلد دوم و ناتمام است.

* * *

ش ۳۶۳۵، ۲۹۵ برگ، ۳۰×۲۱، نستعلیق محمد بن محمد رفیع بن محمد تقی در ۱۲۲۹. شاگردش محمد حسین بن محمد قاسم شهیر به روضه خوان کاشانی که جلد اول تا چهارم را در مدت هشت سال نزد مؤلف خوانده و پس از پانزده سال که در اصفهان نبوده بار دیگر به اصفهان آمده و این نسخه را در سال ۱۲۴۴ مقابله کرده است؟

* * *

ش ۲۷۳۸، حدود ۵۰ برگ، شامل مسأله هفتم از مطالع الانوار در بیان سوره مبارکه حمد شامل هجده تحقیق.

﴿ ۶۳۳ ﴾

المطلوب فی شرح المقصود

(حرف، عربی)

از:؟

مؤلف کتاب «المقصود» معلوم نیست یکی از شارحان آن را به امام الاعظم(?) متعلق می‌داند. و در کشف الظنون این شرح را به «بعض العلما» نسبت داده است.

[کشف الظنون ۱۸۰۷/۲]

آغاز: «الحمد لله المتعالی عن الاخبار الا راجفة... بسم الله الجار مع المجرور

متعلق بالفعل المقدر لشهرته وهو في الاصل سمو فقلبت... لكونها حرف علة». **انجام:** «واللّام تزداد في الاسم اولاً كلام التعريف اى العهد فى نحو الرسول وصى الله على محمد وآل محمد اللهم اجعلنى عندك وجيهاً بالحسين (عليه السلام)». **ش ۸۹۷، ۵۳ برگ، ۲۱/۱۴،** تحرير محمد حسن در ۱۲۳۱. با يادداشت تملك محمد الاوسط بن ميرزا الحسينى الجزائرى. آخر نسخه افتادگى دارد.

﴿ ۶۳۴ ﴾

المطوّل = شرح تلخيص المفتاح (بلاغت، عربى)

از: سعد الدين مسعود بن عمر تفتازانى (۷۹۳ ق)
شرح مزجى مفصلى است بر كتاب «تلخيص المفتاح» خطيب دمشقى. اين شرح به نام معزالدين ابوالحسين محمد... نوشته شده است. در جرجان خوارزم به تاريخ دوشنبه دوم رمضان ۷۴۲ شروع نموده و در هرات به تاريخ چهارشنبه ۱۱ صفر ۷۴۸ به پايان برده است.

[كشف الظنون ۱۷۲۲/۲، مرعى ۱۷۹/۲، مجلس ۲۲۰/۲۵].

ش ۲۹، ۲۱۲ برگ، ۳۶×۲۲، نسخ زين العابدين بن كربلايى مير نقى موسوى هزار جريبى در ۱۲۳۴ ق در بارفروش مدرسه كهف الحاج حاجى حسين.

* * *

ش ۸۶۹، ۳۲۶ برگ، ۱۹×۱۴. نسخ رحيم بن مؤمن در ۱۰۹۴. تصحيح شده، حاشيه از چلبى دارد.

* * *

ش ۹۴۲، ۱۷۰ برگ، ۲۹×۱۷، بى كا، بى تا. حواشى از چلبى و خواجه و ديگران دارد. تصحيح شده است.

* * *

ش ۹۴۸، ۲۱۹ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ ۱۲۶۶. فائده‌ای در اشعار عربی و مهر بیضوی «عبد المتوکل علی الله عبد الله» در نسخه دیده می‌شود.

* * *

ش ۹۸۵، ۱۹۵ برگ، ۲۸×۲۰، نسخ ۱۰۹۳. تصحیح شده، حواشی از چلبی دارد.

* * *

ش ۱۰۱۲، ۲۶۹ برگ، ۲۴×۱۵، نسخ ۱۱۰۰. فائده‌ای در بیان «لو» در اول نسخه هست. حواشی با امضاء «چلبی» و «منه» دارد با یادداشت «محمد حسین نجل الشیخ حسن النجفی ۱۳۱۹ در اول نسخه و مهر بیضوی «عین الله بن محمد حسین».

* * *

ش ۱۰۱۴، ۳۲۷ برگ، ۲۴×۱۲، نسخ ۱۰۸۹. در برخی صفحات حاشیه دارد. با مهر بیضوی «محمد ابراهیم ۱۲۶۰» در آخر کتاب و مهر مربع «عبد محمد علی» و «یا کافی المهمات».

* * *

ش ۱۲۱۹، ۱۵۹ برگ، ۲۲×۱۵، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) ناقص. حاشیه از میر سید شریف به عنوان «قال - اقول» دارد.

* * *

ش ۱۶۰۳، ۲۵۲ برگ، ۲۹×۱۹، نستعلیق محمد ابراهیم بن الله ویردی در ۱۲۳۲. مهر مربع «صراط علی حق نمسکه» و بیضوی «عبد محمد رحیم حسینی» و «عبد محمد علی حسینی» در این نسخه هست.

* * *

ش ۱۶۰۶، ۲۲۴ برگ، ۳۰×۱۶، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۳) به دستور مولانا خضر نوشته شده است.

* * *

ش ۱۶۵۸، ۲۲۷ برگ، ۳۰×۲۰، نستعلیق میرزا بابا حسنعلی بن محمد علی در ۱۲۲۰.

* * *

ش ۱۷۶۵، ۲۶۱ برگ، ۲۵×۱۶، نسخ ۱۲۴۵ یا ۱۲۶۵.

* * *

ش ۱۷۶۸، ۲۰۶ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳) تملک با مهر بیضوی «محمد اسماعیل بن محمد رضی الموسوی ۱۳۰۷» و «محمد اسماعیل الموسوی ۱۳۰۸» در برگ اول دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۸۱۹، ۲۰۷ برگ، ۲۶×۱۵، نستعلیق علی اشرف بن محمد رفیع انصاری در ۱۲۶۳.

* * *

ش ۲۰۲۲، ۲۲۵ برگ، ۲۴×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) اول و آخرش افتادگی دارد. تصحیح شده، و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۰۳۳، ۲۴۶ برگ، ۲۵×۱۳، نستعلیق ۱۰۹۹ یا ۱۰۹۱. از آغاز ناقص است. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۶۶۷، ۲۳۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳) حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۱۱۳، ۲۵۸ برگ، ۱۹×۱۷، نستعلیق بی‌نقطه عبدالهادی بن ابراهیم مسیبی خزاعی. شروع استنساخ در ۱۰۳۷ در مدرسه عباسیه یا ملا عبدالله اصفهان و پایان آن در ۱۰۴۴ در کرندکلیا از اعمال استرآباد. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۱۸۷، ۲۵۰ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ احمد بن عبدالرضا در ۱۱۳۵. با تملک محسن بن حاجی محمد طبسی گیلکی روی برگ اول و مهر بیضوی مالک «ان رحمة ربی قریب للمحسنین». حاشیه نویسی و علامت بلاغ و تصحیح دارد. با یادداشت سودمندی در بیان تاریخ تالیف

چند کتاب در پایان نسخه.

* * *

ش ۳۵۹۵، ۲۳۲ برگ، ۲۰×۳۲، نسخ ۱۲۳۴. گویا بخشی از نسخه از این تاریخ قدیم تر باشد.

* * *

ش ۳۹۸۵، ۸۹ برگ، ۲۱×۳۰، نسخ محمد جعفر بن محمد حسین در ۱۲۳۲. ناقص. با مهر

بیضوی «عبد محمد حسن بن محمد حسین».

﴿ ۶۳۵ ﴾

معارض الاحکام فی شرح شرائع الاسلام ومسالک الأفهام (فقه، عربی)

از: سید حسین بن محمد ابراهیم قزوینی (۱۲۰۸ ق)

شرح استدلالی مفصلی است بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی با در نظر گرفتن حواشی «مسالک الافهام» شهید ثانی. این کتاب دارای مقدمات و خاتمه‌های مهمی است در علم رجال و جز آن و مؤلف بنا به درخواست برادر اعزّش سید حسن هنگام مباحثه مسالک با گروهی از شاگردانش، کتاب را در ۱۲ و یا ۱۳ و یا ۱۴ جلد تألیف نموده است.

[الذریعة ۱۷۸/۲۱، مرعشی ۲۸۷/۵].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم المبحث السادس فی بیان طرق ثقة الاسلام والصدوق والشيخ وغيرهم ممن ينقل رواياتهم رضوان الله تعالى عليهم في هذا الكتاب فيذكر فقد روى ثقة الاسلام في كتاب العلم...».

انجام: «واحاديث كثيرة متفرقة في محالها من طلبها واراد مزيد التبصرة فليطلبها منها والله الموفق للسداد والقاضي بين العباد في المعاد وانتهى ما تيسر في هذا المجلد من المقال».

ش ۲۴۴، ۲۴۷ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ ۱۲۲۴. این نسخه شامل طرق اجازات و نصایح و وصایا مؤلف است. تاریخ تالیف این قسمت ۱۲۰۷ می باشد. تصحیح شده، بایادداشت واقف با مهر مستطیل «عبدہ عبدالجواد بن حسین الحسینی» ۱۲۵۷ و مهر بیضوی «محمد هاشم».

* * *

ش ۳۵۷۴، ۹۴ برگ، ۳۴×۲۱، نسخ، بی کا، بی تا. جلد پنجم (کتاب نکاح) است. آغاز این جلد: الحمد لله والصلاة... وبعد فالنکاح مستحب لمن تاقت... تصحیح شده و شاید تصحیح از مؤلف باشد.

﴿ ۶۳۶ ﴾

معارج الاحکام

(تفسیر، عربی)

از: محمد حسین بن محمد صالح بن محمد حسین
مؤلف در این کتاب ابتدا بحث لفظی آیات مبارکه را تمام و کمال انجام داده و سپس به طور مختصر به شرح و تفسیر می پردازد و گاهی از روایات و نیز از قول برخی از مفسرین استفاده می برد.
آغاز: «الحمد لله الذی احمدہ... ای قل ابتداء هذه السورة باسم الله الرحمن الرحيم. ابتداء صيغة نفس المتكلم الواحد من... فعل مضارع معلوم من باب الافتعال...».
انجام: «سريع مضاف الى الحساب واسم الفاعل... فلام الحساب عهد الذهنی او الخارجی اسم نكرة او مصدر جامد فهو مع اضافته خبر للمبتداء فهو مع خبره تكون جملة ظرفیه».

ش ۵۹۱، ۲۲۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی کا، بی تا. تا آیه ۲۰۱ سوره بقره را دارد.

﴿ ۶۳۷ ﴾

معارج الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: نجم الدین جعفر بن حسن حلی، (م ۶۷۶ ق)
 از کتابهای اصول فقه مختصر و مشهور است و مکرر چاپ شده است.
 آغاز: «احمد لله على سابغ نعمته وسائغ عطيته كما اشكره على جليل هبته وجميل هدايته حمد معترف بكمال قدرته مقر بجلال عظمتة معتقد انه لا شبهة...»
 انجام: «... وغير ذلك من الاحاديث الدالة على المنع من قتل المسلم ومع وجود النص لا اعتبار بغيره فعلى هذا النهج يكون احتجاجك على ما يرد عليك من هذا الباب وهو العاصم تم».
 ش ۲۸۱۹، ۶۲ برگ، ۱۷×۱۲. نسخ ۱۰۷۰. تصحيح شده است.

﴿ ۶۳۸ ﴾

معالجة الامراض

(طب، عربی)

از: ؟

رساله‌ای است در کیفیت شناسایی امراض و طریقه معالجه و درمان آنها که بدون تقسیم بندی خاصی تحریر و با عناوین «فی معالجة - فی معالجة» تنظیم شده، مؤلف در برگ ۸۴ / از کتاب دیگرش «قانون المعالجة» نام برده و بخاطر نام بردن اصطلاح «الملح الانكليزية» بنظر می‌رسد یکی از کتب تالیفی در قرن ۱۳ یا ۱۲ هجری باشد.
 آغاز: «... فی معالجة لين المخ: اعلم ان ما ذكر فی معالجته التهاب المخ والتهاب العنكبوتية والسكتة المخية يستعمل هنا لان المعالجة فی جميع ذلك واحد لكن تكون على حسب الاعراض...»
 انجام: «... ثم يجتهد فی مقاومة الاعراض التي حدثت من تعاطى ذلك الجوهر وتأثير فی الاغشية المخاطية الهضمية بل تأثير بتمامها فی التسمم بالجوهر المهيجة

الشدید فی التسمم الاستحضارات الزرنیخیة...».

ش ۳۰۳۶، ۹۰ برگ، ۱۶×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۳)، اول و آخرش افتادگی دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۶۳۹ ﴾

المعالجات البقراطية = الكُنَّاش

(طب، عربی)

از: ابوالحسن احمد بن محمد طبری، زنده در ۳۶۶

رساله‌ای است در طب که در ده مقاله تنظیم شده و در آن به بیان امراض و بیماریهای اعضای بدن و بیان معالجه و درمان آنها پرداخته شده است: المقالة الرابعة؛ فی اعلال العین وطبقاتها و منافعها و خلقتها (۵۴ باب)

[الذریعة ۱۴۱/۱۷ - الفبائی آستان قدس / ۵۳۱ - فهرس المخطوطات الطبية المصورة / ۱۹۷ -

بروکلمان ۲۸۹/۴ - مخطوطات الطب فی مكتبة المتحف العراقي / ۳۴۱].

آغاز: «المقالة الرابعة من الكُنَّاش المعروف بالمعالجة البقراطية فی اعلال العین... و منافعها و خلقتها و مداواتها و هی اربعة و خمسون بابا الباب الاول يذكر فيه خلقه العین و ذکر الطبقات و...».

انجام: «... و قد كنت مقيماً فی موضع يعرف بکوره فسا فلم اربها طفلاً الا و به هذه العلة و هم يستعملون فيه حب الرمان علی ما ذکرناه و يجدون له تأثيراً محموداً و هی ست و ثلثون باباً و الحمد لله رب العالمین و الصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین تسليماً كثيراً».

ش ۲۰۴۸، ۹۱ برگ، ۲۳×۱۳، بی‌کا، بی‌تا (شاید تحریر سده ۹ و ۱۰ باشد) این نسخه بخشی از

مقاله سوم و بخشی از مقاله چهارم و تمام یک مقاله دیگر را دارد.

از وسط ناقص است.

﴿ ٦٤٠ ﴾

معالم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ابو منصور حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ ق)

مقدمه اصولی استدلالی است که مؤلف بر کتاب خود «معالم الدین وملاذ المجتهدین» نوشته و تدریجاً از اصل جدا شده و یکی از کتابهای درسی حوزه‌های علمی شد و دانشمندان شرحها و حاشیه‌های فراوانی بر آن نوشتند. این کتاب دارای یک مقدمه در فضیلت علم و فصولی در مباحث علم اصول است.

[الذریعة ۱۹۸/۲۱، مرعشی ۲۷۰/۲، مجلس ۲۲۹/۲۵، الفبائی آستان قدس ۵۳۲].

آغاز: «الحمد لله المتعالی فی عزّ جلاله عن مطارح الافهام فلا یحیط بکنه العارفون المتقدس بکمال ذاته عن مشابهة الانام فلا یبلغ صفته الواصفون المتفصل بسواغ الانعام...».

انجام: «واما ثانیاً فلان الافتاء بما یحتمل التأویل وان کان محتملاً الا ان احتمال التّقیة علی ما هو المعلوم من احوال الائمة عليهم السلام اقرب واطهر وذلك كاف فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحق».

ش ۵۴۰، ۲۰۶ برگ، ۱۱×۱۹، نسخ محمد حسین بن محمد علی البیاری در ۱۰۸۸. حواشی دارد از جمله حاشیه سلطان و حاشیه ملا صالح. تصحیح شده.

* * *

ش ۷۵۰، ۱۴۴ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با مهری مربع «اسماعیل قربانی کعبه وفا» و یادداشت تملک عراقی مورخ ۱۳۱۲.

* * *

ش ۲۰۹۷، ۱۴۳ برگ، ۱۶×۲۱، نسخ محمد تقی بن علی جمال آبادی (من محال الان براغوش من مضافات تبریز) در ۱۲۵۰. تصحیح شده، حواشی دارد.

* * *

ش ۲۱۶۴، ۱۹۳ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۱۰۸. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی
«عبدہ الراجی محمد علی» در برگ آخر. شاید این مهر از کاتب نسخه باشد.

* * *

ش ۲۲۳۰، ۸۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حواشی دارد و تصحیح شده. (تحریر سده ۱۲
و ۱۳).

* * *

ش ۲۳۰۶، ۱۳۳ برگ، ۲۲×۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حواشی دارد. تصحیح شده. (تحریر سده ۱۲
و ۱۳).

* * *

ش ۲۳۹۳، ۱۱۳ برگ، ۱۹×۱۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. با حاشیه و تصحیح. (تحریر سده ۱۱ و
۱۲).

* * *

ش ۲۴۰۰، ۱۱۸ برگ، ۲۱×۱۴، تحریر محمد بن محمد ایواوغلی در خوی در مدرسه
حسین خان در ۱۲۳۱.

* * *

ش ۲۴۵۶، ۱۰۶ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق میرزا آقا بن میرزا یوسف در ۱۲۷۵ در مدینه (کذا)
صوفیان با مهر مربع هنری «العبد المذنب میرزا آقا ۱۲۷۵» در برگ اول.

* * *

ش ۲۵۱۵، ۱۴۶ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ ۱۰۵۱. مقابله و تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۵۵۷، ۱۱۲ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ ۱۲۲۰. حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی «محمد کاظم
الحسینی» و مهر مربع «لا اله الا الله الملك الحق المبين محمد کاظم الحسینی».

* * *

ش ۲۹۹۵، ۸۲ برگ، ۸×۱۵. نسخ ۱۲۶۶. از آغاز افتادگی دارد. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده.

* * *

ش ۳۲۲۰، ۱۶۷ برگ، ۱۹×۲۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش ناقص است. علامت تصحیح و بلاغ دارد.

* * *

ش ۳۳۱۶، ۶۴ برگ، ۱۵×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از آخر افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۷۲۳، ۱۹۷ برگ، ۱۳×۲۰، نسخ حسین بن علی بافقی در ۱۲۶۳ در مدرسه صدر اصفهان.

* * *

ش ۳۷۹۹، ۹۳ برگ، ۱۵×۲۰، نستعلیق محمد بن علی محمد کلوجانی در ۱۲۲۱.

* * *

ش ۳۸۰۷، ۸۳ برگ، ۱۳×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

* * *

ش ۴۱۵۹، ۱۰۶ برگ، ۱۵×۲۱، نسخ میرزا آقا بن ملا یوسف در ۱۲۷۵. شاید با شماره ۲۴۵۶ یکی باشد. با یادداشت تملک هانی و مهر مربع «العبد المذنب میرزا آقا...».

﴿ ۶۴۱ ﴾

معالم التنزیل و حقایق التأویل

(تفسیر، عربی)

از: ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶ق)

تفسیر مشهوری است که اقوال صحابه و بزرگان مفسرین را می‌آورد. و مکرر به چاپ رسیده است.

[کشف الظنون ۲/ ۱۷۲۶، مرعشی ۲/ ۱۵۱، مجلس ۲۵/ ۲۸۸].

آغاز: «قال الشيخ الامام الحافظ محيي السنة... الحمد لله ذى العظمة والكبرياء والعزة والبقاء... اما بعد فان الله جل جلاله ارسل رسوله صلى الله عليه وآله وسلم بالهدى ودين الحق...».

ش ۱۶۵، ۲۷۸ برگ، ۳۲×۲۳، نسخ عبدالله بن محمد بن احمد خورزی در قصبه خوشاب در ۱۱۲۲. از ابتدای قرآن تا سوره انفال را دارد.

﴿ ٦٤٢ ﴾

معانی الاخبار

(حدیث، عربی)

از: شیخ صدوق م (۳۸۱)

ش ۱۰۹۹، تحریر زین العابدین بن حاج محمد در ۱۰۷۷ با یادداشت تملک محمد باقر شیخ الاسلام شیرازی در ۱۳۵۵.

﴿ ٦٤٣ ﴾

المعتبر فی شرح المختصر

(فقه، عربی)

از: جعفر بن حسن بن یحیی هذلی حلّی (محقق حلّی) (۶۷۶ق)

این شرح را مؤلف بر کتاب خود «المختصر النافع»، به نام بهاء الدین محمد بن محمد جوینی نوشته و فقط عبادات تا مقداری از حج شرح شده و در مقدمه کتاب، چهار فصل است دارای وصیّت و اندرز و مختصری از مباحث اصول فقه.

[الذریعة ۲۰۹/۲۱، مجلس ۹۴/۴، مرعشی ۱۴۰/۴].

آغاز: «الحمد لله ذى القوة الباهرة... كتاب الطهارة وهى فى اللغة النزاهة من الادناس يقال رجل طاهر الثياب اى منزه وفى الشرع اسم لما يرفع حكم الحدث...».

انجام: «فنحن نتكلم على تقدير ايقاع نية كل منسك على وجهه ظاناً انه احرم او جاهلاً بالاحرام فالنية حاصلة مع ايقاع كل منسك فلا وجه لما قاله».

ش ۴۲۶، ۲۸۷ برگ، ۲۵×۱۵، نسخ حسن بن محمد خوانساری در ۱۲۴۹. این نسخه از طهارت تا حج است.

﴿ ۶۴۴ ﴾

معراج الوصول فی شرح منهاج الاصول
از: مجد الدین الایکی (الایکی)

شرح مختصری است بر «منهاج الوصول الی علم الاصول» قاضی بیضاوی (۶۸۵ق) مؤلف با خود شرط کرده است که بیشتر از حل الفاظ عبارت متن سخن را طولانی نکند. وی این کتاب را برای قاضی قطب الدین احمد بن فضل الله قزوینی نگاشته است.

[کشف الظنون ۲/۱۸۸۰، مرعشی ۲۰/۱۴۶، الفبایی آستان قدس ۵۳۵].

آغاز: «رَبِّ یَسِّرْ وَتَمِّمْ بِالْخَیْرِ وَالسَّعَادَةِ اللَّهُمَّ یا وَاجِبَ الوجودِ ویا وَاهِبَ الْخَیْرِ وَالْجُودِ افْضُ عَلَیْنَا اَنْوَارَ رَحْمَتِكَ وَیَسِّرْ لَنَا الْوَصُولَ اِلَى کَمالِ مَعْرِفَتِكَ فَانه لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا».

انجام: «لَا مَکَانَ الْاَخْبَارِ عَنْ عَدْلَیْنِ لَا یَکُونُ احدهما اَرْجَحَ وَاَمْتِناعُ اِنْ یَکُونُ فِی الشَّرْعِ وَالْاِزْمِ الْعَبَثُ لَا مَتْناعُ الْعَمَلِ بِهِمَا وَتَرْکُهُما وَالْعَمَلُ بِاحدهما وَتَرْکُ الْاِخْرَ وَتَعَادُلُ الْاِمَارَتَیْنِ».

ش ۷۶۲، ۱۰۱ برگ، ۱۹×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (شاید تحریر سده ۹ و ۱۰ باشد) آخرش افتادگی دارد. تصحیح شده است.

﴿ ٦٤٥ ﴾

معین الخواص

(فقه، عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (میرزای قمی) (۱۲۳۱ ق)
رسالة عربی است که مؤلف به جهت عمل مقلدین عرب، پس از تألیف «مرشد العوام» برای مقلدین فارسی، نگاشته است.

[الذریعة ۲۸۴/۲۱، مرعشی ۳۰/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی محمد وآله اجمعین اما بعد...
کتاب الطهارة وهی فی اللغة النظافة والنزاهة وفي الاصطلاح يطلق علی معنیین ما یرتفع معها الحدث...».

انجام: «وتصرف المالك بدون المذكورات فی غاية الاشكال نعم لو لم يتمكن من ذلك كله فيجوز للمالك مباشرته حينئذٍ وان كان باستصواب بعض عدول العلماء فهو اولى وافضل وان لم يكن فالافضل ان يكون باستصواب عدول المؤمنين».

ش ۶۶۴، ۱۳۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد محسن بن شهاب الدین آشتیانی قمی در ۱۲۲۶. از طهارة تا خمس است.

﴿ ٦٤٦ ﴾

المغرب فی ترتیب المغرب

(لغت، عربی)

از: ابوالفتح ناصر بن عبدالسید مطرزی (۶۱۰ هـ)

مواد لغوی در این کتاب به ترتیب حروف آغاز کلمات تنظیم شده و خواسته است که الفاظ غریبی که فقها به کار می‌برند یا در بعضی احادیث آمده گرد آورد. در این کتاب، کتاب دیگر مؤلف «المغرب» تهذیب و ترتیب داده شده و حنفی‌ها بدان اهمیت فراوان می‌دهند.

[کشف الظنون ۱۷۴۷/۲، مرعشی ۱۱/۱۵، مجلس ۳۷۵/۲۶].

آغاز: «واحمدہ علی ان خوّل جزیل الطول وشدّد للاصابة فی الفعل والقول وارشد الی مناهج الهدی وانقذ من مدارج الردی...».

انجام: «والسبیکۃ القطعة المذابة او غيرها اذا استطالت. السبیل یذكر ویؤنث والمراد به فی حدیث عبادة خذوا عنی فقد جعل اللّٰه لهن سبیلا کما...».

ش ۱۱۰۷، ۱۱۸ برگ، ۲۶×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (شاید تحریر سده ۷ و ۸ باشد) تا باب السین مع الهمزة را دارد.

﴿ ۶۴۷ ﴾

مُغْنِی الفقیه

(فقه، عربی)

از: حسن (ملقب به) غنی خراسانی، قرن ۱۳

مؤلف که از تلامذه سید علی طباطبایی صاحب ریاض المسائل (۱۲۳۱ ق) است شرح مفصل و مبسوطی بر «شرائع الاسلام» محقق حلی (۶۷۶ ق) نگاشته است، این کتاب بسیار گسترده بوده و احتمالاً بر بیست مجلد بزرگ بالغ می‌شده است، پنج جلد از این کتاب بخط مؤلف در مدرسه نمازی خوی نگهداری می‌شود.

[الذریعة ۲۹۵/۲۱ - نمازی خوی ۲۰۲/۲].

آغاز: «مسألة: اجمع الاصحاب رضی اللّٰه عنہم علی انه لا یجوز السجود علی ما لیس بارض ولا علی ما... کالجلود والصوف والشعر والریش والوبر وغيرها مما لا یکون ارضاً...».

انجام: «...مسألة ولا یشرط طهارة موضع الصلاة اذا لم یتعد النجاسة الی المصلی او محموله الذی یشرط طهارته علی وجه یمنع من الصلاة کنجاسة البول ونحوه...».

ش ۲۴۹۰، ۱۶۵ برگ، ۲۱×۱۶، به خط مؤلف. این نسخه جلد نهم و شامل کتاب صلاة بخش سجده است و از آخر ناقص است.

﴿ ۶۴۸ ﴾

مغنی اللیب عن کتب الاعاریب (نحو، عربی)

از: ابو محمد عبدالله بن یوسف بن هشام انصاری (ابن هشام) (۷۶۱ یا ۷۶۲ ق)
 کتاب مشهوری است در علم نحو که قواعد این علم را به صورت استدلالی و
 مفصل در هشت باب مورد بحث و بررسی قرار داده است و در حوزه‌های علمیه
 جهان اسلام تدریس می‌شود. تاریخ تألیف: ماه ذی‌قعدة ۷۵۶ ق در مکه.

[کشف الظنون ۱۷۵۱/۲]

آغاز: «اما بعد حمد الله على افضاله... فان اولی ما تقترحه القرائح واعلی ما تجنح
 الى تحصيله الجوانح ما يتسير به فهم كتاب الله المنزل ويتضح به معنى حديث نبیه
 المرسل...».

ش ۱۳، ۱۲۴ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ محمد تقی شاهرودی در ۱۲۶۸ ق از روی نسخه خط حسن
 بن علی مکی شامی در مدرسه صاحبیه قاهره.

* * *

ش ۱۴، رحلی، ۲۶۳ برگ، نسخ حسن بن ابراهیم حسینی ساوجی با مهر بیضوی «مدرس
 زاده».

* * *

ش ۵۲۵، ۱۷۸ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ محمد حسین بن محمد هاشمی الباغجوانی در ۱۲۷۳.
 علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۱۶۶۶، ۲۳۲ برگ، ۲۷×۱۹، نسخ ملا سلطان محمد بن ملا باباعلی در ۱۱۲۰.

* * *

ش ۱۸۰۷، ۱۶۶ برگ، ۲۷×۱۹، نسخ محمد بن محمد بن علی البوسی الحسینی در بعلبک در
 ۷۸۹. مهر بیضوی «محمد علی بن علی ۱۲۸۴» بر برگ اول دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۸۱۲، ۲۶۳ برگ، ۲۶×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲ و ۱۳).

* * *

ش ۱۹۸۲، ۱۴۳ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ حسین بن حاجی محمد در ۱۱۹۰. باب اول را دارد.

* * *

ش ۳۹۹۲، ۳۸۲ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ محمد حسین بن علی حسین آشتیانی در ۱۲۰۴.

* * *

ش ۴۱۷۷، تحریر ۱۰۸۹. با این یادداشت: این مجلد کتاب از جمله یکصد و دوازده (یا نوزده) مجلد از کتب موقوفه‌ای است که تفصیل و شرائط آن مفصلاً نوشته شده در عقب دو مجلد از تفسیر مجمع البیان و غیره....

﴿ ۶۴۹ ﴾

مفاتیح الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: سید محمد بن علی طباطبائی حائری (سید مجاهد) (۱۲۴۲ ق)

کتاب اصولی استدلالی مفصلی است که در ایام تحصیل در اصفهان نوشته است و بعضی مباحث اصول را ندارد. علامه طهرانی در الذریعه گفته این کتاب در سال ۱۲۲۶ ق به پایان رسیده و سال ۱۲۲۹ ق آن را بازنویسی کرده است. چاپ شده است. [الذریعه ۳۰۰/۲۱، مرعشی ۷۳/۱۴، مجلس ۶۴۶/۳۸، مشار، عربی ۸۷۹].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين مفاتيح اللغات في الدلالة مفتاح اختلاف العلماء في ان اللفظ هل يدل على معناه بالذات او بوضع الواضع على قولين...».

انجام: «الروايات الواردة من طرق اهل البيت (عليه السلام) الاشارة الى حجية الظن فيها مع توفر الدواعي عليه ومسيس الحاجة اليه وغلبة عدم حجية ظنون قويه كثيره في موارد كثيرة وليست الادلة الداله على اصالة حجية الظن في نفس الاحكام اشاعة لمحل

البحث بوجه من الوجوه كما لا يخفى».

ش ۵۷۵، ۲۷۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ملا عبدالله سالیانی در ۱۲۴۲.

﴿ ۶۵۰ ﴾

مفاتیح الشرائع

(فقه، عربی)

از: محمد بن مرتضی (فیض کاشانی) (۱۰۹۱ ق)

دوره فقه را با عناوین «مفتاح - مفتاح» و اشاره به بعضی از احادیث و ادله و اقوال پاره‌ای از فقها، در چند بخش نگاشته است.

[الذریعة ۳۰۳/۲۱، مرعشی ۹۷/۱۲، مجلس ۴۵۶/۲۶].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ما أرسلنا من قبلنا من الرسل».

ش ۱۴۸، ۱۷۸ برگ، ۲۸×۱۸، نستعلیق بی تاریخ. جلد دوم. حواشی دارد که شاید از علم

الهدی فرزند مؤلف باشد. با یادداشت مؤلف برای علم الهدی که نسخه را در حین تدریس

اصلاح کرده و برخی از اصلاحات مورد قبول پدرش قرار گرفته است.

* * *

ش ۳۷۹ یا ۳۰۷۹، ۲۴۰ برگ، ۲۵×۱۹، نستعلیق محمد صالح بن خواجه بیک ترشیزی در

۱۱۱۸.

* * *

ش ۳۸۳، ۲۵۸ برگ، ۲۵×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش ناقص است. حواشی با

امضاء «منه دام ظلّه» دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۴۴۹، ۲۱۵ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق محمد حسین بن ابوالقاسم در ۱۲۰۹. فن عبادات و

سیاسات را دارد.

* * *

ش ۴۵۳، ۳۸۰ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ علی محمد بن عبدالله در ۱۲۲۳ (جلد اول) و ۱۲۲۵ (جلد دوم).

* * *

ش ۴۷۱، ۲۰۴ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ علی رضا بن عبدالحسین الحسینی القمی در ۱۱۴۹. جلد دوم است. با مهر مربع «این کتاب از مملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲».

* * *

ش ۵۲۶، ۲۲۵ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ ۱۰۲۷. این نسخه فنّ عبادات را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۷۲۷، ۲۴۴ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ اسماعیل بن بابا در ۱۲۴۰. جلد اول است، تصحیح شده.

* * *

ش ۸۲۷، ۲۲۰ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ عبدالصمد النقوی الرضوی الموسوی در ۱۲۳۴. جلد دوم است.

* * *

ش ۸۲۸، ۳۰۹ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ، ۱۲۱۷.

* * *

ش ۱۱۴۳، ۲۵۸ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ قربانعلی بن طاهر در ۱۲۰۸ در مدرسه چهارباغ اصفهان. جلد دوم شامل فنّ عادات و فنّ معاملات است. مهر مربع «الواقق بالله عبده علی نقی بن علی ۱۲۹۲» در نسخه دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۷۷۱، ۳۲۵ برگ، ۲۶×۱۵، نسخ رجب علی بن مشهدی صفر شیرازی در ۱۲۵۳.

* * *

ش ۲۰۴۵، ۲۹۱ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ ۱۱۴۱. حاشیه از مؤلف و دیگران دارد با مهر مربع «شرف یافت نامم ز نام محمد ۱۱۶۱».

* * *

ش ۲۰۵۶، ۳۰۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تا آخر فن عبادات و سیاسات است. علامت تصحیح و بلاغ و حاشیه با امضاء مجتهدی (مهدی) دارد.

* * *

ش ۲۰۸۵، ۱۳۳ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تا پایان فن عبادات و سیاسات را دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۲۲۸۹، ۱۸۰ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ ۱۰۹۹. فن عادات و معاملات را دارد. حاشیه نویسی دارد. تصحیح شده است با مهر مربع «محمد امین الحسینی» در برگ آخر و بیضوی «الوائق بالله الغنی محمد حسن» در برگ اول.

* * *

ش ۳۲۹۵، ۲۰۲ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. فن عبادات و سیاسات است. حاشیه از مؤلف دارد.

* * *

ش ۳۳۳۵، ۱۷۳ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ علیرضا بن محمد نبی رازی در ۱۲۳۱ یا ۱۲۴۵ از آغاز تا پایان فن عبادات و سیاسات را دارد. در ۱۲۴۵ وقف شده با تولیت ملا عبدالعلی با مهر بیضوی «عبدہ الراجی عبدالعلی». تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۵۲۷، ۲۰۹ برگ، ۲۴×۱۵، نسخ محمد بن علی المدعو محسن البیارجندی در ۱۱۳۱.

* * *

ش ۳۷۲۲، ۲۰۸ برگ، ۱۹×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. ناقص.

﴿ ۶۵۱ ﴾

مفاتیح الغیب = تفسیر کبیر = تفسیر فخر رازی (تفسیر، عربی)

از: فخر الدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

تفسیر مفصلی است که در ذیل هر آیه چند مسأله می‌آورد و به مطالب کلامی مخصوصاً توجه فراوان دارد. در مقدمه کتاب می‌گوید: در محضری ادعا نمودم که از سوره فاتحه ده هزار مسأله و فائده می‌توان استفاده نمود. بعضی از حاسدان این موضوع را دور پنداشت و لذا به تصنیف کتاب پرداختم.

[کشف الظنون ۷۵۶/۲، مجلس ۵۱/۳۵، الفبایی آستان قدس ص ۵۳۹].

آغاز: «قوله قل هو الرحمن آمنا به وعليه توكلنا فستعلمون من هو في ضلال مبين والمعنى انه الرحمن ونحن آمنا وعليه توكلنا».

ش ۱۹۱۵، ۱۴۶ برگ، ۲۶×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از سوره قلم تا آیه ۴۱ سوره مرسلات. آغاز و

انجام ناقص.

﴿ ۶۵۲ ﴾

مفتاح الحساب (ریاضی، عربی)

از: غیاث الدین جمشید بن مسعود کاشانی، (۸۳۲ ق -)

رساله‌ای است در اصول و قواعد و مبانی علم حساب که در سوم جمادی الاول ۸۳۰ ق و بنام «میرزا الغ بیگ» تالیف و در یک مقدمه و پنج مقاله تنظیم شده است: المقدمه؛ فی تعریف الحساب والعدد واقسامه.

المقالة الاولى؛ فی حساب الصحاح (۶ باب)

[الذريعة ۳۲۶/۲۱ - آستان قدس ۱۱۳/۱۰].

آغاز: «الحمد لله الذي توحّد بابداع الاحاد وتفرد بتأليف صنوف الاعداد... اما بعد فان احوج خلق الله تعالى الى غفرانه... يقول لما مارسنا الاعمال الحسابية والقوانين

الهندسیّة حتّى بلغت الی حقائقها...».

ش ۲۲۱۴، ۱۵۴ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق علی بن احمد شیرازی در ۱۲۰۲.

﴿ ۵۳ ﴾

مفتاح العلوم

(عربی)

از: ابویعقوب یوسف بن بکر سگّاک (۶۲۶ ق)

کتاب بسیار مهم و مشهوری در علم صرف و نحو و معانی و بیان و بدیع و استدلال و عروض و قافیه است. این کتاب منقسم به سه قسم می باشد: اول در صرف، دوم در نحو، سوم در معانی و بیان و در علوم دیگر به طور ضمنی بحث کرده است.

[مرعشی ۱۵۵/۳، مجلس ۱۶۱/۲۵، الفبایی آستان قدس ص ۵۴۱].

آغاز: «القسم الثالث من الكتاب من علمی المعانی والبیان وفيه مقدمة لبيان احدي العلمين والغرض فيهما وفصلان لضبط معاقدهما والكلام فيهما... اعلم ان علم المعانی...».

انجام: «... ومعرفة خواصّها مما يلزم صاحب علم المعانی والبیان وحين انتصبنا لافادته لزمنا ان لا نضمّن بشيء هو من جملة وان نستمد الله التوفيق من تكملته».

ش ۱۷۳۰، ۱۷۸ برگ، ۲۴×۱۶، نسخ علی بن عاری بن عمر الزاغی (التراغی) در ۷۵۴ این

نسخه معانی بیان را دارد که قسم سوم کتاب است. در آغاز و انجام کتاب مهر مربع «الراجی

محمد صادق الحسینی ۱۲۱۲» دیده می شود.

﴿ ۵۴ ﴾

مفتاح الفلاح

(دعا، عربی)

از: بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (شیخ بهائی) (۱۰۳۱)

این کتاب مجموعه دعاها و اعمالی را که در شبانه روز انجام می گیرد در بر دارد و

مشمول بر شش باب و یک خاتمه است و اوائل دهه سوم ماه صفر سال ۱۰۱۵ ه در شهر گنجه به پایان رسیده.

[الذریعة ۳۳۹/۲۱، مجلس ۲۷۷/۳۵، آستان قدس ۴۷۰/۱۵، مشار عربی ۸۸۰، مرعشی ۵۴/۱].
 آغاز: «بسمله. الحمد لله الذي دكنا على جادة النجاة وهدانا الى ما يوجب علو الدرجات».

انجام: «وأن لا يؤاخذنا بسوء اعمالنا يوم الدين أنه ارحم الراحمين واكرم الاكرمين».
 ش ۵۸۵، ۹۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا، (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) انجامش افتادگی دارد.
 حواشی با امضاء «منه» دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۱۰۰۳، ۱۲۰ برگ، ۲۲×۱۲، نسخ ۱۰۹۵. حواشی عربی و فارسی دارد برخی حاشیه‌ها با امضاء حسین بن علی الدماوندی ۱۳۵۷ می‌باشد و مهر «ابوطالب الحسینی» در نسخه دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۸۵۲، ۱۵۷ برگ، ۲۰×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. روی برگ اول مهر بیضوی «الواثق بالله الغنی ابوالحسن الحسینی» دیده می‌شود.

* * *

ش ۲۶۹۲، ۱۳۵ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ ۱۱۲۴.

* * *

ش ۲۷۳۲، ۱۰۶ برگ، ۱۶×۱۲، نسخ ۱۰۹۱. حاشیه نویسی دارد در تاریخ ۱۱۹۹ مقابله و تصحیح شده با مهر بیضوی «عبدالباقی...».

* * *

ش ۲۷۶۵، ۱۳۹ برگ، ۷×۱۰، نسخ ۱۰۷۸. حاشیه با امضاء «محمد صادق» و «جم سلمه الله» دارد و در برگ آخر مهر بیضوی «عبد سید محمد بن محمد علی الموسوی». آغاز این نسخه ناقص است.

ش ۲۸۵۴، ۱۴۱ برگ، ۱۷×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱). با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد مهدی ۱۲۳۳» روی برگ اول. علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۲۹۴۵، ۱۲۶ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۹۷۲، ۸۷ برگ، ۱۷×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. انجامش افتادگی دارد.

* * *

ش ۲۹۸۲، ۱۶۸ برگ، ۱۶×۱۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. انجامش ناقص است. تصحیح شده و حاشیه دارد.

* * *

ش ۳۰۱۸، ۱۷۴ برگ، ۱۶×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه از مؤلف دارد و تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۳۱۷، ۹۵ برگ، ۲۰×۱۲، نستعلیق ابوتراب بن شرف الدین حسن عبدالمطلبی بیابانکی در سال ۱۰۴۴ در مشهد از روی نسخه اصل. با مهر بیضوی «عبده حسین بن محمد» روی برگ اول و مهر بیضوی «عبده الراجی یحیی». تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۳۳۲۴، ۱۶۱ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ فتح الله بن مهدی بن عبدالهادی حمامی در ۱۰۶۸ به درخواست قاسم بن علیان حلّی. با یادداشت تملک محمد محسن بن میر شفیع الدین الحسینی المرعشی با مهر مربع «ان الله يحب المحسنين ۱۰۹۹» واقف: محمد حسین بن میرزا علی علی آبادی در ۱۲۶۸ با مهر بیضوی «حسین منی وانا من حسین».

* * *

ش ۳۴۲۶، ۱۲۷ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ محمد کاظم بن درویش علی بیدختی جنابذی در ۱۰۶۴ یا ۱۰۷۴ در مشهد مقدس. برگ اولش افتاده، نسخه توسط کاتب مقابله و تصحیح شده و چند صفحه از رساله شک و سهو علامه مجلسی ضمیمه این نسخه است.

* * *

ش ۳۸۰۶، ۱۶۳ برگ، ۲۰×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۶۵۵ ﴾

مفتاح الكرامة

(فقه، عربی)

از: سید محمد جواد بن محمد حسینی عاملی (۱۲۲۶ ق)
 شرحی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی (۷۲۶ ق). این شرح مهم ناتمام طی حدود سی سال نوشته شده و در نوشتن ترتیب کتابهای فقهی ملحوظ نبوده است. از امتیازات این کتاب نقل اقوال فقهاء و متن عبارات آنان است.

[الذریعه ۳۴۱/۲۱، مرعشی ۲۲۰/۴، مجلس ۲۹۹/۲۵، مشار عربی ۸۸۱].

آغاز: «الحمد لله كما هو اهله رب العالمين وصلى الله على خير خلقه اجمعين محمد وآله الطاهرين ورضي الله تعالى عن علمائنا... كتاب الصلاة لغة الدعاء كما في المبسوط...».

ش ۴۵۹، ۱۵۶ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق یاد علی (ناد علی) حسن طائفه در ۱۲۵۲. این نسخه صلاة تا بحث مساجد را دارد.

* * *

ش ۹۶۳، ۲۸۱ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. عتق تا پایان قضا را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۹۷۲، ۲۹۸ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، علی بن حسین بن عبدالرزاق بن اسماعیل بن عباس بن حمزة البحرانی الاصفهانی الشهیر بالکاتب. شفعه تا بیع را دارد.

ش ۱۰۳۱، ۲۰۱ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ ۱۲۵۵. قسمتی از کتاب صلاة است.

* * *

ش ۲۴۴۵، ۱۰۸ برگ، ۲۰×۱۵. نسخ یوسف بن محسن بن حسن بن محمد بن عیسی العیسای النجفی در ۱۲۲۵. بخشی از کتاب الشركة و کتاب المضاربه را دارد. تصحیح شده است.

﴿ ۶۵۶ ﴾

المفراح فی شرح مراح الارواح

(صرف، عربی)

از: حسن پاشا بن علاء الدین علی اسود

مراح الارواح از احمد بن علی بن مسعود و از کتابهای درسی بوده است و یکی از شرح های آن المفراح است.

[مرعشی ۲۲۰/۷ - امام صادق قزوین ۳۵۱/۱ - آستان قدس ۲۳۱/۱۲ - کشف الظنون ۱۶۵۱/۲ -

نمازی خوی ۲۵۸/۱].

آغاز: «الحمد لله الذي صرّف افطار قلوبنا الى الصراط المستقيم ونورنا بنور الهداية الى الدين القديم وتوحد بالعزة والجبروت وتفرد بالملك والملکوت... وبعد فان الكتاب المسمى بمراح الارواح...».

انجام: «.. والرابعة علامة النَّصب والخامسة ياء الأضافة المفعول مطوئ الموضع مطوئ آالة مطوئ المجهول طوى يطوى وحكم لام هذه الاشياء كحكم الناقص... كحكم طوى نحو طويان للمبالغة».

ش ۲۰۵۵، ۱۲۸ برگ، ۲۰×۱۴، نستعلیق کلب رضا بن سلطان امین در ۱۲۲۳. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۲۴۷۵، ۱۳۱ برگ، ۱۸×۱۳، نستعلیق اسماعیل مازندرانی در ۱۰۸۵ یا ۱۰۸۴. تصحیح شده و حاشیه دارد و مهر بیضوی «وہب لی علی الکبر اسماعیل» در آن دیده می‌شود.

﴿ ۶۵۷ ﴾

المفصل فی صنعة الاعراب

(نحو، عربی)

از: جابر الله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ق)

مؤلف قواعد نحو را در چهار قسم اسماء، افعال، حروف و قواعد مشترک بین آنها بیان می‌نماید و هر قسم دارای چند فصل می‌باشد. کتاب به سال ۵۱۳-۵۱۴ق به پایان رسیده است و کتاب الانموزج زمخشری ملخص همین کتاب است.

[كشف الظنون ۱۷۷۴/۲، آستان قدس ۴۵۳/۱۲، مرعشی ۲۲۰/۷، مشار عرب ۸۸۲، مجلس ۱۹۴/۲۵].
آغاز: «قال الشيخ الامام الاجلّ البارع جابر الله العلامة فخر خوارزم ابوالقاسم محمود بن عمر الزمخشری رحمة الله عليه الله احمد على ان جعلني من علماء العربية وجبلني على الغضب للعرب والعصبية...».

انجام: «وقال:

غَدَاة طَفَّت علماء بكر بن وائل... صدور الخيل شطر تميم

واذا كانوا ممن يحذفون مع امكان الادغام في... يتقى فهم مع عدم امكانه احذف والله تعالى اعلم بالصواب».

ش ۳۳۱، ۱۸۱ برگ، ۲۲×۱۶، نسخ ۹۵۸ یا ۶۴۸. با یادداشت مورخ ۱۰۷۶ در آخر نسخه و مهر بیضوی «عبدہ محمد علی بن علی ۱۲۸۶» همراه با یادداشت تملک «محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی ۱۲۹۹» در اول نسخه.

ش ۱۳۵۰، ۱۷۰ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ مظفر علی در ۱۱۹۹. قسمت اول نسخه تا برگ ۴۱ حاشیه دارد. با مهر بیضوی کاتب «پیرو دین نبی مظفر علی ۱۱۹۰» در آخر نسخه.

* * *

ش ۱۸۲۰، ۲۹۵ برگ، ۲۷×۱۷، نسخ محمد بن الحاج محمد بن ابن سعید الحسنی در سال ۸۸۰. از روی نسخه‌ای که آن را نصر الله بن عبداللطیف سروی در مدرسه فلکیه تبریز از نسخه امام علامه فخر الدین جابربردی نوشته بود و یکی دیگر از شاگردان جابربردی آن را با نسخه وی مقابله کرده و نزد او خوانده و از او اجازه گرفته بود.

* * *

ش ۲۶۴۳، ۱۱۴ برگ، ۱۸×۱۵، نسخ کهن (شاید از سده هشتم باشد) اول و آخرش افتاده. حاشیه نویسی دارد..

﴿ ۶۵۸ ﴾

مقاتل الطالبیین

(تاریخ و مقتل، عربی)

از: ابوالفرج علی بن حسین کاتب اصفهانی، (م ۳۵۶ یا ۳۵۷)
کتابی معروف و مفصل در تاریخ شهداء طالبی و علوی که از «جعفر طیار» آغاز و در تاریخ شهادت «اسحاق بن عباس معروف به ملهوس» در ارمنستان خاتمه یافته و نگارش آن در جمادی الاول سال ۳۱۳ ق پایان یافته است.

[الذریعة ۳۷۶/۲۱ - مشار عربی / ۸۸۳].

آغاز: «... منهم وفاة من توفي بهذه الاحوال لا على قدر مراتبهم في الفضل والتقدم ومقتصرون في ذكر اخبارهم على من كان محمود الطريقة سديد المذهب لا من كان بخلاف ذلك...».

انجام: «... ودعا الى ما كان سلفه يدعون اليه وكان كل من خالف السبيل و... على ضدها منهم... خبره ويخفي امره ويدرس ذكره ونسأل الله العصمة والتوفيق لطاعته

لما اتیناه و ذکرناه من قول وعمل».

ش ۲۲۶۹، ۲۰۹ برگ، ۲۲×۱۳، نسخ ۱۲۹۲. اولش ناقص است. مهر مربع «محمد جعفر سلطان العلماء ۱۲۱۱» بر برگ اول دیده می‌شود. حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

﴿ ۶۵۹ ﴾

المقامات = مقامات حریری (ادبیات، عربی)

از: ابو محمد قاسم بن علی حریری (۵۱۶ق)

پنجاه مقامه ادبی است به پیروی از روش بدیع الزمان همدانی (۳۷۸ق) در مقاماتش. این کتاب شهرت فراوانی پیدا کرده و شرح و حاشیه‌های بسیاری بر آن نگاشته‌اند.

[کشف الظنون ۱۷۸۷/۲، مرعشی ۲۳۹/۵، مجلس ۱۹۱/۲۵، مشار عربی ۸۸۷].

آغاز: «اللهم انا نحمدک علی ما علمت من البیان والهمت من التبیان کما نحمدک علی ما اسبغت من العطاء واسبلت من الغطاء...».

ش ۹۷، ۸۸ برگ، ۲۸×۱۹، نسخ ۱۲۵۴. نام کاتب ندارد.

* * *

ش ۱۵۹۲، ۱۵۶ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ ۱۲۶۲، حواشی از شرح مطرزی و غیره دارد مورخ ۱۲۸۰. با سرلوح و جدول زرین در صفحات.

* * *

ش ۳۲۹۰، ۲۳۵ برگ، ۲۳×۱۶، نستعلیق ابراهیم بن میرزا عبدالوهاب در ۱۲۶۹.

* * *

ش ۳۶۱۱، ۱۳۴ برگ، ۲۹×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲).

﴿ ٦٦٠ ﴾

مقتبس الانوار من الأئمة عليهم السلام

(تفسیر، عربی)

از: محمد مؤمن بن شاه قاسم سبزواری (۱۰۷۰ تا ۱۰۷۷ ق)

مؤلف معانی آیات را به نحوی که از اخبار ائمه اطهار عليهم السلام استفاده می شود بیان و گاهی هم روایات آن را نقل و قصص قرآن را هم به تصریح خودش از مجمع البیان آورده در سال ۱۰۵۹ از تفسیر سوره بقره فراغت یافته و دیباچه و مقدمات را بر آن افزوده در روز عرفه ۱۰۶۹ با ختم سوره اعراف جلد اول را به پایان رسانده است و پس از شروع به جلد سوم وفات کرده است. مقدمه کتاب سه فصل و خاتمه دارد.

[الذریعة ۱۷/۲۲، سپهسالار ۱/۱۷۶].

آغاز: «ولما سواه من عبیده وامائه معرّضا واما بنعمة ربّک فحدّث فتحدّث نعم الله وافشاؤها واطهارها صفة محمودة وخصلة ممدوحة وصاحبها عند العقلاء غیر ملوم ولا مذموم».

انجام: «عما وقع من زکریا بالنسبة اليها من حين ولادتها الى انتهاء... وقيامها فی المسجد بعبادة ربها نقل عن ابن عباس أنّها لما بلغت تسع سنين... النهار وقامت الليل».

ش ۳۶۸۳، ۱۶۴ برگ، ۳۱×۱۹، نستعلیق، بی کا، بی تا (تحریر سده ۱۱ و ۱۲) اول و آخرش

ناقص است. مقدمه و تفسیر سوره فاتحه تا بخشی از سوره آل عمران را دارد. تصحیح شده.

یادداشتی از آیه الله نجفی مرعشی مورخ ۱۳۴۷ در تهران روی برگ اول است: مبنی بر اینکه

این تفسیر از شیخ حویزی است. باید بررسی شود.

﴿ ٦٦١ ﴾

مقتل الآل

(مقتل، عربی)

از: عبدالجواد بن عبدالرحیم (قرن ۱۴ هـ)

مقتل مفصّلی برای ائمه اطهار عليهم السلام که از کتب معتبر و معروف گرفته و تنظیم شده

است. مؤلف عبدالجواد یا جواد بن عبدالرحیم الباغبانا دارانی المولد کوهکلوویه اصلاً والاصفهانى منشأ. تالیف دیگر او به نام «الصاحب» در حرف صاد یاد شد.
 آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الذى جعل البقاء والحياة لذاته الأقدس المتنزّه عن صفات ما يدركه الحواس وعقل العقلاء... اطال عمرى فى تحميل العلوم المتداولة شمريت ذيلى مستمداً...».

انجام: «فقلت نعم يا سيدي، وقال ﷺ يا هرثمة والله لا يضرنا كيدهم شيئاً حتى يبلغ الكتاب اجله ورواه ابو جعفر محمد بن جرير الطبرى باختلاف يسير فى الألفاظ وكذا السيد المرتضى رواه فى عيون المعجزات».

ش ۳۸۵، ۶۷۵ برگ، ۲۲×۱۷، نسخ مؤلف از مقتل على ﷺ تا امام رضا را دارد.

﴿ ٦٦٢ ﴾

المقصد الاقصى فى شرح الاسماء الحسنى = شرح الاسماء (عرفان، عربى)

از: ابوحامد محمد بن محمد غزالی طوسی، (م ۵۰۵ ق)

رساله‌ای است در شرح و توضیح اسماء حسنی و نامهای الهی که مطابق مشرب عرفا نگاشته و در سه فن تنظیم شده است:

الفن الاول؛ فى السوابق والمقدمات (۴ فصل).

الفن الثانى؛ فى المقاصد والغايات (۳ فصل).

الفن الثالث؛ فى اللواحق والتكميلات (۳ فصل).

[كشف الظنون ۱۸۰۵/۲ - مرعشى ۲۹۳/۳ - نمازی خوی / ۱۶۵].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بكبريائه وعظمته المتوحد بتعالیه و... الذى قص اجنحة العقول دون حمى عزته ولم يجعل السبيل الى معرفته الا بالعجز عن معرفته... اما بعد فقد سالنى اخ فى الله...».

انجام: «... قد نشعر بسبق فكرة فلا يمنع عن اطلاق شيء هنا الا ما ذكرناه فان حقق

لفظ لا یوهم اصلاً بین المتفاهمین ولم یرد الشرع بالمنع منه فانها نجوز اطلاقه قطعاً والسلام».

ش ۲۶۵۴، ۸۸ برگ، ۱۳×۱۹. نسخ ۱۱۳۸.

﴿ ۶۶۳ ﴾

مکارم الاخلاق

(حدیث، عربی)

از: ابو نصر حسن بن فضل طبرسی (ق ۶)

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد والصلاة والسلام على محمد عبده المجتبی ورسوله المصطفى ارسله الى كافة الوری».

انجام: «هكذا يصنع المواعظ البالغة باهلها فقال له قائل فما بالك انت يا امير المؤمنين فقال ويحك ان لكل اجل وقتاً لا يعدوه وسبباً لا يتجاوزهمه لا تعد لمثلها فانما نفث الشيطان على لسانك ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم».

ش ۷۳۹، ۲۵۳ برگ، ۱۳×۲۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱) تصحیح شده است.

* * *

ش ۱۰۶، تحریر محمد شریف بن مولا جنایی الجرجانی در ۱۰۵۴. یک صفحه از رساله اعتقادات؟ ضمیمه این نسخه است.

﴿ ۶۶۴ ﴾

المکاسب

(فقه، عربی)

از: مرتضی بن محمد امین دزفولی نجفی (شیخ انصاری) (۱۲۸۱ ق)

کتاب مفصلی است در بخش متاجر فقه شیعه که بسیار مورد توجه علما و فقها قرار گرفته و کتاب درسی طلاب علوم دینی واقع شده است. در زمان خود مؤلف کتاب با

چاپ سنگی به طبع رسیده و سپس بارها چاپ شده است و حواشی فراوانی بر آن نگاشته شده است.

[الذریعة ۱۵۱/۲۲، مشار، عربی ص ۸۹۵ - ۸۹۷].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... البیع وهو فی الاصل كما عن المصباح مبادلة مال بمال والظاهر اختصاص المعوض بالعين فلا یعم ابدال المنافع بغيرها وعليه استقرار اصطلاح الفقهاء...».

انجام: «وقد تقدم رواية انه ليس منا من ترك اخرته لدنياه ولا من ترك دنياه لآخرته وتقدم ايضا حديث داود على نبينا وآله و عليه وعلى جميع الانبياء الصلاة والسلام بعد الحمد لله الملك العلام».

ش ۲۵۹، ۲۳۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه بیع را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۳۳۰، ۱۳۵ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه مکاسب محرمه است. تصحیح شده.

* * *

ش ۶۷۲، ۱۸۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه خیرات است. با یادداشت تملک سید رضا غروی شاهرودی در ۱۲۶۲ و یادداشت تملک محمد علی خوانساری.

﴿ ۶۶۵ ﴾

الملاحم

(حدیث، عربی)

از: ابو الحسین معروف به «ابن المنادی» (۳۳۶ ق)

شامل احادیثی درباره فتن و ملاحم و علائم آخر الزمان است.

[به فهرست دانشگاه ۵۰/۴، «تاریخ بغداد» ۶۹/۴ و کتاب عقد الدرر رجوع شود].

آغاز: «الحمد لله مداول الايام بين اجيال نسَم الانام ومناوب حدث السلطان فی

انف... الا زمان...».

انجام: «... عن انس بن مالک قال قال رسول الله ﷺ لا تقوم الساعة حتى لا يبقى احد يقول الله عز وجل فهذا آخر هذا الكتاب المتضمن الفتن والملاحم».

ش ۱۹۱۷، ۷۹ برگ، ۲۶×۱۶، نسخ حاجی محمد شوشتری در ۱۲۷۰.

﴿ ۶۶۶ ﴾

(دعا، عربی)

مناجات امیر المؤمنین (علیه السلام) = مناجات منظوم

منسوب به آن حضرت است.

آغاز: «لک الحمد یا ذا الجود والمجد والعلی».

ش ۳۰، ۴۲ برگ، ۳۶×۲۳، در هر برگ یک مصرع نوشته شده و نسخه هنری نفیسی است.

(نگاه کنید به گلستان هنر چاپ بنیاد فرهنگ ایران پیشگفتار مصحح ص ۵۰) در پایان نسخه این یادداشت آمده: در ارض اقدس قم تحریر شد.

* * *

ش ۲۴۷۱، ۶ برگ، است. ترجمه فارسی هم دارد. با خط زیبای عبدالصمد گیلانی در ۱۳۱۱، نسخه هنری نفیسی است.

﴿ ۶۶۷ ﴾

(اصول فقه، عربی)

مناهج الأحكام

از: ملا احمد بن محمد مهدی نراقی کاشانی (۱۲۴۵ ق)

مؤلف، پس از اینکه شرح «تجريد الاصول» را در هفت جلد نگاشت و رسائل چندی در اصول فقه نوشت، تصمیم گرفت که کتابی مشتمل بر دقایق این فن تألیف نماید و این کتاب را در یک مقدمه و پنج مقصد دارای فصول مشتمل بر مناهج و یک خاتمه تألیف کرد و به روز دوشنبه پنجم جمادی الاول ۱۲۲۴ به پایان رسانید. چاپ

شده است.

[الذریعة ۳۴۰/۲۲، مرعشی ۱۳۲/۱۶، الفبایی آستان قدس ص ۵۵۵].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم. احمد الله بجميع محامده وأشكره على وافر عطائه ورافده وأصلّى على رسوله رافع أعلام الاسلام ومطارده... المقدمه فى بيان حدّه وموضوعه ومرتبته وثمرته وفيها فصلان، الفصل الاول فى حدّه...».

انجام: «يمكن ان يكون لخصوصية المورد. خصّنا الله سبحانه بألطافه الخفية والجلية وأوردنا موارد اكرامه واحسانه بمحمد وآله سادات البرية [و] وفقنا لسلوك السبيل الأقوم وصرف وجوهنا الى ما هو الاخرى والأهم».

ش ۲۱۰، ۲۸۲ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با یادداشت تملک قم ۱۲۸۹ با مهر بیضوی «محمود بن محمد ابراهیم».

* * *

ش ۳۶۰۶، ۲۷۲ برگ، ۲۸×۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. آغاز وانجامش افتادگی دارد.

﴿ ۶۶۸ ﴾

المناهج السوية في شرح الروضة البهية (فقه، عربی)

از: بهاء الدين محمد بن الحسن بن محمد (فاضل هندی) (۱۱۳۷ ق)

شرح مفصل استدلالی است بر کتاب «الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية» شهید ثانی» در این شرح کتاب طهارت، مزجی و باقی با عناوین «قوله - قوله» می‌باشد و تا کتاب اعتکاف را نگاشته است، گویا در برخی موارد شرح خود لمعه باشد.

[الذریعة ۳۴۵/۲۲، مرعشی ۱۴۸/۸].

آغاز: «الحمد لله الذى صدر بحمده مفخر كتبه...».

ش ۲۵، ۲۶۲ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ عبدالعظیم بن علی اردکانی در صفر ۱۲۴۶ ق در نجف

اشرف. این نسخه تا بحث تیمم از کتاب طهارت را دارد.

* * *

ش ۱۸۳، ۱۴۲ برگ، ۳۱×۲۱، نستعلیق بی تاریخ، طهارت تا مسائل حیض است.

* * *

ش ۸۹۳، ۱۳۴ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ محمد بن حسن اصبهانی. کتاب زکات است. تاریخ تالیف ۱۰۹۴.

* * *

ش ۱۲۵۰، ۱۵۵ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ ۱۲۴۰. صوم و اعتکاف را دارد. تاریخ تالیف ۱۰۵۹ (۱۰۹۵ ظ). مهر مربع «محمد عبد کاظم» و بیضوی «یا ابا عبدالله الحسین ۱۲۴۰» در پایان نسخه دیده می شود.

﴿ ۶۶۹ ﴾

مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد (فقه، عربی)

از: علی یا محمد علی بن محمد حسن آرانی کاشانی از شاگردان ملا احمد نراقی رساله‌ای است در تلخیص کتاب مفصلی از مولف در اصول فقه بنام «المقاصد المهمة» که بخواهش عده‌ای از دوستان نگاهیته و در یک مقدمه و دو قسم و یک خاتمه تنظیم نموده است، این رساله در اول جمادی الاول سال ۱۲۲۴ ق مطابق جمله «قد تمّ مناهل الشوارد بجهد» با حذف حرف جرّ (باء) پایان یافته است.

[الذریعة ۳۸۵/۲۱ و ۳۵۴/۲۲ - مرعشی ۱۸/].

آغاز: «الحمد لله الذي اوردنا مناهل ربوبيته وارشدنا الى مقاصد عبوديته واروانا من ينابيع حكمته وافاض علينا فوائده... فأننى بعد ما فرغت من تصنيف القسم الاول من كتابى فى اصول الفقه المسمى بالمقاصد المهمة...».

انجام: «لقد تمّ القسم الاول من قسمى مناهل الشوارد فى تلخیص المقاصد المتعلق بالالفاظ على يد مصنفه الغريق فى بحار الخطايا والمحن الاثم الجانى... ويتلوه القسم الثانى المتعلق بالاجتهاد والتقليد والادلة الشرعية».

ش ۲۵۴۳، ۱۱۹ برگ، نستعلیق مؤلف در ۱۲۲۴. این نسخه قسم اول کتاب را دارد. حواشی از مؤلف با امضاء «منه دام توفیقه» دارد.

﴿ ۶۷۰ ﴾

المناهل فی الفقه = المصایح فی الفقه (فقه، عربی)

از: سید محمد بن علی طباطبایی (سید مجاهد) (۱۲۴۲ ق)
فقه استدلالی مفصلی است با عناوین «مصباح - مصباح» و نقل اقوال بسیاری از فقهاء قدیم و متأخر و بسیاری از کتابهای آن ناتمام مانده است. مؤلف بعداً نام کتاب را به «المناهل» و فصولش را به عناوین «منهل - منهل» تغییر داد.
و بخشی از آن به نام مناهل چاپ شده است.

[الذریعة ۸۰/۲۱ - ۳۵۲/۲۲، مرعشی ۱۹۲/۱۳، مجلس ۳۷۶/۲۵].

آغاز: «حمد له... الطهارة لغة النزاهة والنظافة كما صرح به في المعتمد... وقد اختلف في تعريفها شرعاً ففي الطهارة في الشريعة اسم لما يستباح به الدخول في الصلاة».

ش ۸۱، ۲۴۸ برگ، ۲۷×۱۵، نسخ عبدالحسین بن حاجی عباس در ۱۲۴۲.
کتاب طهارت است.

* * *

ش ۸۲، رحلی، ۲۷۲ برگ، نسخ ۱۲۴۵، کتاب طهارت است، در برخی صفحات حاشیه منه دارد.

ش ۲۱۳، ۴۴۷ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ محمد علی بن محمد اصفهانی در ۱۲۲۹. با این یادداشت در برگ اول: «من مصنفات الاقا السید السند والحبر المعتمد الملقب ببحر العلوم آقا سید محمد اعلی الله مقامه؟» این نسخه طهارت و صلاة است.

* * *

ش ۳۴۱، ۲۵۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بیع تا مزارعه در این نسخه است.

* * *

ش ۳۴۲، ۳۰۱ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ غلامعلی بن ابی جعفر یا ابوجعفر غلامعلی در ۱۲۴۲. این نسخه وکالت تا وصایا را دارد. مهر بیضوی «عبدہ الراجی غلامعلی ۱۲۴۱» در نسخه هست.

* * *

ش ۴۸۴، ۱۶۰ برگ، ۲۱×۱۵، تجارت تا ارث است. تصحیح شده. پشت برگ اول نوشته شده:

«سوم مصابیح اقا سید علی بحر العلوم طباطبائی نجفی؟»

چون سید بحر العلوم هم مصابیح دارد باید در این نسخه‌ها دقت شود که آیا همه از سید مجاهد است و یا برخی از آنها از سید بحر العلوم می‌باشد.

﴿ ۶۷۱ ﴾

منبع الحیاة فی حجة قول المجتهدین من الاموات (اصول فقه، عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله حسینی شوشتری، (م ۱۱۲ ق)

رساله‌ای است در تحقیق حجیت قول مجتهدین میت و جواز تقلید از میت که در دو اصل تنظیم شده و نگارش آن در ششم جمادی الثانی ۱۱۰۰ ق پایان یافته است:

الاصل الاول؛ فی تحقیق قولهم: قول الميت کالمیت.

الاصل الثانی؛ فی تحقیق قولهم: الرعية صنفان مجتهد و مقلد.

[الذریعة ۳۵۸/۲۲ - مرعشی ۲۷۷/۷].

آغاز: «الحمد لله الذي رفع قواعد الشريعة المصطفوية بعلماء اهل البيت عليهم السلام وفضل مدادهم على دماء الشهداء ابتغاء منافع الخلق به على مرور الليالي والايام... لما وفقه الله لشرح كتابي التهذيب والاستبصار...».

انجام: «... والظاهر ما دلّ على احد احتمالاته دلالة راجحة في مقابلة المأول وأما السنة فثلاث قول وفعل وتقرير... كقوله تعالى ان اضرب بعصاك، تمت».

ش ۲۵۸۴، ۴۲ برگ، ۱۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۲).

﴿ ۶۷۲ ﴾

منتخب الاحادیث

(حدیث، عربی)

از: عبدالحی بن عبدالرزاق الرضوی (ق ۱۲ هـ. ق)

مؤلف بعد از تحصیل و مطالعه کتب حکمت به مطالعه کتابهای حدیثی پرداخته بخصوص کتب اربعه و کتابهای شیخ صدوق سپس احادیثی را از آنها برگزیده و به شرح آن همت ورزیده و لابلای آن، کلماتی از عارفان نقل کرده است. این کتاب در ده فصل و یک خاتمه نگاشته شده و در ماه صفر ۱۱۴۲ ق به اتمام رسیده است.

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا المنهج العلي وانقذنا من مدارج الردى والصلاة والسلام على محمد المصطفى وعلى آله المعصومين... اني لما كثرت نظري في كتب الحكماء وزاد بالعلوم الاستدلالية».

انجام: «وكان مذهبا ومذهبكم واحداً في ان الواجب تعالى واحد ليس اثنين فتعجب ذلك الصالح والحاضرون وكل ما ذكرنا ببركة ذكر الله تعالى ولنختم بالحمد والشكر».

ش ۷۶۳، ۷۶ برگ، ۱۲×۱۸، نسخ مؤلف در ۱۱۴۲. در آخر نسخه چند یادداشت تاریخ تولد

۱۱۵۳ و ۱۱۵۶ و ۱۱۴۶ و ۱۱۴۸ موجود است.

﴿ ۶۷۳ ﴾

منتخب الأمان من اخطار الاسفار والازمان

(دعا، عربی)

از: شاید اسد الله الحسيني الشهير به شاه مير

چون کتاب «الأمان من اخطار الاسفار والازمان» علی بن موسی بن طاوس حلی قابلیت مختصر شدن را داشت و اصولاً بناء سفر نیز بر اقتصار و اختصار است مؤلف

این انتخاب را انجام داد و این در سفری بود که دولت عثمانی (روم) آمادۀ حمله به ایران در سال ۹۵۵ ق بوده است. او در انتخابش اخبار مکرر و بعض ادعیه و عوذات مشتمل بر ارقام مجهوله را حذف کرده است. او عبارات کتاب را با عنوان «قال مصنف الاصل» و عبارات خودش را با عنوان «اقول» بیان کرده است. تاریخ تالیف ۹۵۵.

آغاز: «... مواجب الطاعات الموجب لسعادة النجاة واكتساب معالي الدرجات التي لا يمكن إلا بالبقاء في دار الكسب حين الحياة فتارة عرفتنا بمواعيد الآيات».

انجام: «قلت لابی عبدالله عليه السلام علمنی دعاءً فقال إنَّ افضل الدعاء ما جرى على لسانك وروی سعد بن عبدالله فی کتاب الدعاء باسناده عن زرارة قال قلت لابی عبدالله عليه السلام علمنی دعاء قال افضل الدعاء ما جرى على لسانك. هذا آخر ما اردنا ایراده».

ش ۳۹۰۰، ۱۳۱ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ، ۱۰۶۶. خطبه کتاب را ندارد. صفحات جدول زرین دارد.

﴿ ۶۷۴ ﴾

منتخب دلائل العباد = خلاصة دلائل العباد

(فقه، عربی)

از: اسمعیل کجوری، قرن ۱۳

رساله‌ای است در انتخاب و گزینش برخی مباحث کتاب «دلائل العباد» نگاشته شیخ محمد تقی بن علی محمد نوری (۱۲۶۳ ق) که در آن مطالب مفصل و اضافی حذف شده است.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل تزكية النفس اقوم اركان الايمان واتقن طرق الفوز والفلاح بروح وريحان كما قال الله تعالى قد افلح من زكَّها وتزكية الاموال سبباً للطهارة عن...».

انجام: «... الثالث من اقسام الولاء الامامة والامام عليه السلام يرث الميت بعد فقد جميع مراتب الارث من النسب عندنا نعم يرث مع وجود الزوجة فان الباقي بعد...».

ش ۲۸۸۴، ۱۱۸ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه زکاة را ناقص و میراث را دارد.

﴿ ۶۷۵ ﴾

المصنف من الکلام علی مغنی ابن هشام = حاشیه الشمنی علی المغنی

(نحو، عربی)

از: تقی الدین ابو العباس احمد بن محمد شمنی (۸۷۲ ه. ق) شرحی است با عناوین «قوله - اقول» بر مغنی ابن هشام و پاسخ به اعتراضات و اشکالات محمد صایغی حنفی در «تنزیه السلف» و محمد دمامینی در «تحفة الغریب» که هر دو شرح مغنی است. و این کتاب چاپ شده است.

[کشف الظنون ۱۷۵۲/۲]

آغاز: «وصلی الله علی سیدنا... الحمد لله الذی خص کتابه بعدم المعارضة وبالأعجاز وجعله تبیاناً لكل شیء فهو مغنی اللیب بالحقیقة لا بطریق المجاز...».

انجام: «... حمل الضمیر علی اللفظ واستتاره فی الصفة وقلب الضمة كسرة اذ اصل الحسن الوجه، الحسن وجهه بالرفع علی انه فاعل الصفة. قوله وقد مرّ ذلك یعنی فی آخر القاعدة الاولى».

ش ۱۷۷۶، ۳۲۷ برگ، ۲۴×۱۲، نستعلیق ۱۰۹۵.

﴿ ۶۷۶ ﴾

المنطق

(منطق، عربی)

از: مولانا حسین اصفهانی یا محمد حسین اصفهانی

رساله‌ای است در مبانی، اصول و قواعد علم منطق که بصورت «تعلیم - تعلیم» تنظیم شده و نام مؤلف مزبور بخط قدیمی بر روی برگ اول آمده است، در ابتدا «مرموزات» «انباذ قلس» را در چهارده برگ آورده است.

آغاز: «علیک یا اخی بتصفح کتب قدماء المنطقیین وممارسته بعد ذلک تفکر بطریق التحلیل والتقسیم والتحدید والبرهان فی الموالید الثلاثة کیف حدثت وکیف امتزجت ومن ایّ شیء ترکبت...».

انجام: «... وهو قولهم ﷻ الله قیوم السموات والارض وفسر القیوم بالقیّم علی کل شیء بمراعات حاله وتبلیغه درجة کماله ویظهر من کلامهم ان الشیء لا یطلق علی الممتنعات وهو قولهم اعوذ بقدرتک الّتی لا یمتنع منها شیء» واللّه اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب تمت... بالخیر والسعادة اللهم انفع الطالبین بها فی الدنیا والعاقبة.

ش ۲۴۸۴، ۱۵۰ برگ، ۲۱×۱۱، نسخ مؤلف (سده ۱۱ و ۱۲).

من لا یحضره الفقیه

(حدیث، عربی)

از: ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق) (۳۸۱ هـ. ق)
یکی از کتب چهارگانه حدیث شیعه است. در چهار جزء، حاشیه‌ها و شرح‌ها و ترجمه‌های به زبان عربی و فارسی دارد.

[الذریعة ۲۳۲/۲۲، مجلس ۵۳۲/۳۸، مرعشی ۴۵/۱، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۲۴۹/۱].

آغاز: «اللهم انی احمدک واشکرک واو من بک واتوکل علیک واقرب بذنبی الیک واشهدک انی مقر بوحدانیتک ومنزهک عما لا یلیق بذاتک...».

ش ۴۸، ۵۴۳ برگ، ۳۲×۱۹، نستعلیق ۱۰۲۹.

صفحه اول دارای سرلوح مذهب و لاجوردی با گل و بته زرین. صفحات مجداول به جدول زرین. با فهرست رجال مشیخه با مهری بیضوی: «محمد علی بن محمد ابراهیم» با یادداشت تملک شمس الدین محمد بن محمد ربیع الرضوی ۱۲۷۰ هـ. ق.

ش ۵۵، ۴۱۷ برگ، ۲۳×۳۸، نستعلیق بی تاریخ (سده ۱۱) تاریخ وقف آن در ۱۲۶۱ در اول نسخه هست.

* * *

ش ۷۵، ۳۰۵ برگ، ۱۹×۲۸، نسخ ۱۱۱۲ ق. تا پایان جزء دوم را دارد.

* * *

ش ۷۶، ۳۱۷ برگ، ۱۹×۳۰، نسخ ۱۰۸۵، در اوائل نسخه علامت تصحیح و بلاغ هست.

* * *

ش ۸۴، ۳۱۵ برگ، ۲۱×۳۰، نسخ عجیمی بن محمد الخواجه آل بدر (سده ۱۱ و ۱۲) و بخش آخر نسخه به خط دیگری است، آثار تصحیح دارد.

* * *

ش ۴۳۰، ۳۱۰ برگ، ۱۸×۲۴، نسخ محمد شفیع بن محمود بن علی اکبر نائینی محمدیه در ۱۰۶۶ - ۱۰۶۷. تصحیح شده.

* * *

ش ۴۳۸، ۲۱۰ برگ، ۱۹×۲۶، نسخ ملک حسین بن عنایت الله بن علی من القرية العلی در ۱۰۴۷ - ۱۰۵۸. از قضاء تا مشیخه را دارد. تصحیح شده است.

* * *

ش ۹۴۴، ۳۶۲ برگ، ۲۱×۳۰، نسخ محمد رضا حسینی در ۱۱۰۴. قضاء تا پایان کتاب را دارد در سال ۱۱۱۵ اسناد این نسخه با نسخه‌ای که توسط سید محمد بن سید محمد قاسم حسینی خلخال با نسخه علامه مجلسی مقابله شده بود مقابله شده است. صورت اجازه علامه مجلسی رحمته الله به سید محمد یاد شده مورخ ۱۰۸۸ در نسخه هست. در سال ۱۱۱۵ نیز متن و حواشی با نسخه مجلسی اول و مجلسی دوم مقابله شده است. دورساله فارسی یکی درباره قاعده «الواحد لا یصدر...» و دومی درباره اشتراک لفظی وجود (دومی تالیف آقا جمال خوانساری است) ضمیمه این نسخه است.

ش ۹۵۴، ۳۸۸ برگ، ۳۰×۲۱. نسخ محمد بن محمد باقر در ۱۰۷۷. با تعیین موثق با ضعیف بودن روایات. و یادداشتی به نقل از املاء مولانا محمد تقی مجلسی در پایان. و یادداشت تملک محمد طاهر بن محمد رحیم نویسرکانی در پایان مشیخه. و تملک نواده فرزندش ضیاء الدین بن حاج آقا محمد بن آقا فضل الله بن محمد طاهر مورخ ۱۲۸۸. با مهر بیضوی «عبد محمد طاهر بن محمد رحیم» ۱۲۰۶. این نسخه تصحیح شده و فهرست مشیخه را دارد.

* * *

ش ۹۵۸، ۴۹۲ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حواشی از سلطان و کنز اللغة دارد. تصحیح شده.

* * *

ش ۹۷۹، ۴۶۹ برگ، ۳۰×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. علامت تصحیح دارد.

* * *

ش ۹۹۹، ۳۳۱ برگ، ۳۰×۱۸، نسخ ضیاء الدین محمد بن حاج محمد کاتب در ۱۰۸۵. تصحیح شده. از انجام ناقص است.

* * *

ش ۱۰۷۴، ۲۳۷ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از قضاء تا پایان کتاب را دارد.

* * *

ش ۱۶۲۵، ۴۸۵ برگ، ۲۸×۱۶، نستعلیق جمشید بن محمد زمان الکسکری در ۱۰۹۸. آغازش افتاده.

* * *

ش ۱۶۹۶، ۲۷۰ برگ، ۳۱×۱۹، نسخ محمد بن محمود در ۱۱۱۷. نیمه دوم کتاب است. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد.

* * *

ش ۱۷۶۴، ۲۷۳ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از آغاز کتاب تا پایان کتاب الحج است. روی برگ دوم این مهر مربع هست «محمد امین الحسنی الحسینی ۱۰۹۱».

* * *

ش ۱۸۳۳، ۲۷۵ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. نیمه دوم کتاب است اول و آخر ناقص است. صفحات جدول زرین دارد.

* * *

ش ۱۸۳۵، ۳۰۵ برگ، ۲۵×۱۴، نسخ زین العابدین بن حاجی محمد در ۱۰۶۵. نیمه اول کتاب است با سرلوح و جدول زرین.

* * *

ش ۲۰۱۳، ۱۴۵ برگ، ۲۴×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از آغاز تا بخشی از حج است. با جدول و عناوین مذهب. حواشی با امضاء «م ح ق رحمته» و «سلط رحمته» و «م ر» دارد. این نسخه از لحاظ هنری بسیار نفیس است.

* * *

ش ۳۱۲۹، ۱۷۰ برگ، ۳۱×۲۰، نسخ محمد حسین بن عینی تونی در ۱۰۷۳ در اصفهان. نیمه دوم کتاب است. تصحیح شده، حواشی با امضاء «مراد» دارد.

* * *

ش ۳۱۵۴، ۲۲۸ برگ، ۲۸×۱۸، نسخ میرکمال الدین تبریزی (سده ۱۱) حسب الامر نواب مستطاب سلطان العلمائی مد ظله در ایامی که کاتب در سلک عبید درگاه او منتظم بود. از آغاز تا اواخر حج را دارد. تصحیح شده، حواشی با امضاء «ن دام افادته» و «س م رحمته» و «شیخ محمد رحمته» و «م د» و «محسن دام ظله» و «شمس دام افادته» و «شیخ حسن رحمته» دارد.

* * *

ش ۳۱۸۸، ۸۹ برگ، ۲۳×۱۷، نسخ حاج محمود بن صدر الدین محمد سمنانی. بخشی از کتاب است. توسط کاتب مقابله و تصحیح شده است با مهر «عبده اسد الله» روی برگ اول و

«از کتابخانه حقیر اسماعیل الحسینی» روی برگ آخر.

* * *

ش ۳۲۷۵، ۲۰۲ برگ، ۲۴×۱۷، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از جلد اول است. یادداشت تملک مورخ ۱۲۹۷ دارد. تصحیح شده. مهر مربع «عبدہ محمد جعفر بن محمد علی الحسینی ۱۱۷۳» در برگ آخر، و صورت اجازه مجلس اول برای ملا عبدالرزاق یزدی در ۱۰۶۳ در این نسخه هست.

* * *

ش ۳۲۸۰، ۲۶۷ برگ، ۲۵×۱۵، نستعلیق محمد باقر در ۱۰۷۹. نیمه دوم کتاب است. با مهر «نصر من الله وفتح قریب» و تملک محمد علی بن شیخ علی عرب الدسولی روی برگ دوم. تصحیح شده و علامت بلاغ دارد.

* * *

ش ۳۲۸۱، ۲۵۴ برگ، ۲۵×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از قضاء و تا آخر کتاب را دارد. تصحیح شده، حواشی دارد.

* * *

ش ۳۲۸۲، ۳۶۶ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ حاجی محمد هادی بن حاجی محمد حسین طبسی الگیلی. تصحیح شده. حاشیه با امضاء «ا م ن» دارد. دوره است آخرش افتادگی دارد.

* * *

ش ۳۸۳۵، ۳۳۴ برگ، ۲۶×۱۳، نسخ میر نعمت الله بن سید معصوم در ۱۰۹۳. قضاء تا پایان کتاب را دارد.

* * *

ش ۴۰۲۲، ۲۴۶ برگ، ۲۴×۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. از اول کتاب تا بخشی از حج را دارد. از انجام افتادگی دارد.

﴿ ۶۷۸ ﴾

منهاج الهدایة الى احكام الشريعة

(فقه، عربی)

از: محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی اصفهانی (حاجی کلباسی) (۱۲۶۲ ق)
فقه است با مختصر اشاره‌ای به ادله در بعضی از مسائل، هر کتابی دارای منهاج و
هر منهجی با عناوین «هدایة - هدایة». این کتاب در دو جلد نگاشته شده و تاریخ پایان
تالیف جلد اول ۱۲۴۰ یا ۱۲۴۴ می‌باشد. چاپ شده است.

[الذریعة ۱۷۹/۲۳، مرعشی ۳۵۹/۶، الفبائی آستان قدس ۵۶۶].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى معالم الاسلام وارشدنا الى قوانين شرائع الدين
وقواعد الاحكام ونور قلوبنا بانوار مصابيح الايمان... وبعد فاني بعد ما صنفت في
الاصول الاشارات للمستفيدين...».

انجام: «لكن يستحب التسوية بين الاولاد في العطاء من غير فرق بين الذكر والانثى
فليكن هذا اخر الملجد الاول من منهاج الهداية بفضل الله سبحانه».

ش ۲۷۴، ۱۴۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ علی اصغر بن زین العابدین در ۱۲۵۰ یا ۱۳۰۵ در نجف
آباد. این نسخه جلد اول و طهارت تا هبه است. تصحیح شده. مهر بیضوی «الراجی محمد
جعفر» دارد.

* * *

ش ۷۱۰، ۱۸۷ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد هادی بن محمد طباطبائی در ۱۲۵۰.

جلد اول است. با مهر بیضوی «عبدہ محمد صادق بن محمد الطباطبائی».

* * *

ش ۸۲۲، ۱۹۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ صادق بن محمد جعفر الہرندی در ۱۲۵۴. جلد اول است.

* * *

ش ۲۱۷۱، ۱۹۶ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ محمد ابراهیم بن محمد حسن در ۱۲۴۴. جلد اول است.

تصحیح شده و حواشی با امضاء «منہ دام ظلہ» دارد. تاریخ تالیف در این نسخه یاد شده
است: ۱۲۴۴.

ش ۲۲۴۹، ۱۳۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ علیرضا بن محمد باقر ریزی لنجانی اصفهانی در ۱۲۵۴ در مسجد حاج سید باقر. جلد اول است. با مهر «هوالمالک من عواری الزمان لدى الجانی هادی الحسینی افجه‌ای» بر برگ اول و آخر.

* * *

ش ۲۲۷۵، ۲۴۴ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. از طهارت تا اواسط کتاب نکاح است. با یادداشت تملک «حیدر قلی بن نور محمد خان کابلی» مورخ ۱۳۲۳ در برگ اول. ایشان معروف به سردار کابلی بود.

* * *

ش ۲۵۳۱، ۱۵۶ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. توسط دو نفر استنساخ شده است جلد اول است. تصحیح شده.

﴿ ۶۷۹ ﴾

منهج الاجتهاد

(فقه، عربی)

از: محمد تقی بن محمد برغانی ساوجبلاغی قزوینی (شهید ثالث) (قرن سیزدهم ق) = شهید ثالث

شرح استدلالی مفصلی است در ۱۸ جلد یا بیست و چهار جلد بر کتاب «شرائع الاسلام» محقق حلی با عناوین «قوله - قوله» که در ذیحجه ۱۲۲۶ در ساوجبلاغ، تألیف آن شروع شده است. و تاریخ تألیف جلد سیزدهم که در این کتابخانه هست ۱۲۴۵ در قزوین می‌باشد و قبل از ۱۲۵۸ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۸۲/۲۳، مرعشی ۷/۷، مجلس ۱۰۳/۲۵].

ش ۴۱، ۱۶۱ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ عبدالصمد بن محمد باقر انصاری در صفر ۱۲۶۲. شامل بخشی از کتاب طهارت است.

* * *

ش ۱۶۰۴، ۱۴۷ برگ، ۲۹×۲۰، نسخ عبدالصمد بن محمد باقر الانصار ۱۲۶۲ یا ۱۲۵۹. جلد سیزدهم و شامل وکالت تا وصایا است.

﴿ ۶۸۰ ﴾

منهج الرشاد الى احكام الدين والايمان في شرح ارشاد الازهان (فقه، عربی)

از: شیخ محمد جعفر بن حاج محمد ابراهیم کلباسی
 شرحی است بر «ارشاد الازهان» علامه حلّی (۷۲۶ ق). جلد اول این شرح در ۲۳ شوال ۱۲۷۳ به اتمام رسیده است.

[الذریعة ۱۸۷/۲۳، مقدمه‌ای بر فقه شیعه ص ۱۱۵، فهرست اصفهان ۲۲۷].

آغاز: «الحمد لله الذي اوضح لنا شوارع الهداية ومناهج الاحكام وارشدنا للوصول الى منتهى المطلب ونهاية المرام ووفقنا لايضاح معالم الدين وتنقيح شرائع الاسلام...».

انجام: «السادس لو مس باطن الرحم والفرج حين التولد ظاهر بدن الطفل اذا كان ميتا لم يجب الغسل للاصل وعدم انصراف الاطلاقات اليه وعدم صدق المس في الحي نعم اذا مسه بعضو منه بعد الخروج وجب الغسل وهو ظاهر».

ش ۶۶۷، ۲۷۲ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. جلد دوم است از تیمم به بعد. مهر بیضوی مؤلف «الراجی محمد جعفر بن ابراهیم» در آن دیده می‌شود. حاشیه با امضاء «منه» عفی عنه» دارد.

* * *

ش ۳۵۵۵.۳۲۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جلد اول است از آغاز طهارت است تا غسل مس میت. حاشیه با امضاء «منه» دارد.

﴿ ۶۸۱ ﴾

منهج المقال في تحقيق احوال الرجال = رجال كبير = رجال استرآبادی

(رجال، عربی)

از: میرزا محمد بن علی بن ابراهیم حسینی استرآبادی (۱۰۲۸ ق)
رجال حدیث شیعه را به ترتیب حروف آورده و تألیف آن در سلخ صفر ۹۸۶ ق در
نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۹۸/۲۳، مرعشی ۱۱۹/۴، مجلس ۳۸۰/۷ و الفبائی آستان قدس ۵۶۷،

مجلس ۳۲۹/۲۶، مشار عربی ۹۲۹].

آغاز: «الحمد لله المتعالی فی عز جلاله عن الاشباه والنظائر المنزه بكمال ذاته عن
ادراك الابصار والنواظر المحيط علما بما تجنه الافئدة والضمائر...».

انجام: «وما ذکرته عن ابی طالب الانباری فقد اخبرنی به احمد بن عبدون عنه وقد
اوردت جملاً من الطرق الی هذه المصنفات... فمن اراده اخذه من هنا ان شاء الله...».
ش ۷۳، ۲۳۸ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ زین العابدین خوانساری در صفر ۱۲۶۵ در دولت آباد
ملایر.

* * *

ش ۲۲۴۰، ۴۴۰ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد قاسم بن محمد کاظم در ۱۲۲۵. تصحیح شده.

﴿ ۶۸۲ ﴾

منية الطالب في شرح المكاسب

(فقه، عربی)

از: موسی بن محمد النجفی خوانساری (۱۴)
حاشیه و شرح مکاسب شیخ انصاری است که مؤلف از تقریرات درس فقه
استادش مرحوم علامه نائینی گرد آورده و به چاپ رسیده است.
[الذریعة ۲۵/۳۳، مشار، عربی ص ۹۳۰].

آغاز: «الحمد لله... الخيار لغة اسم مصدر من الاختيار اه فبمعناه اللغوى يشمل كل مورد كان لاحد المتعاقدين او لغيرهما اختياراً فى امر فالاول كما فى ملك الزوجين الفسخ بالعيوب والثانى...».

انجام: «فله الرد او الامضاء مجاناً لان له الالتزام فعلاً... وقد ظهر فى ذيل خيار العيب ان الارش على خلاف القاعدة فلا يتعدى الى غير مورد».

ش ۲۵۸، ۱۲۴ برگ، ۲۲×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه شامل خیارات است. آخرش ناقص است.

﴿ ۶۸۳ ﴾

منية اللبيب فى شرح التهذيب (اصول فقه، عربی)

از: عمید الدین بن مجد الدین (م ۷۵۴) یا سید ضیاء الدین عبدالله بن مجد الدین محمد حسینی حلی (ق ۸)

شرح استدلالی است به عنوان «قال - اقول» بر کتاب «تهذیب الوصول الى علم الاصول» علامه حلی و بنا به گفته علامه تهرانی در تاریخ رجب ۷۴۰ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۶۸/۱۳ و ۲۰۷/۲۳، مرعشی ۲۳۱/۱، مجلس ۸۸/۹ و ۲۵۲/۲۵، الفبائی آستان قدس ۵۶۷].

آغاز: «اللهم انى احمذك حمداً لا يقدر حصره ولا يحصر قدره ولا ينسى ذكره ولا يطوى نشره... واصلى على سيد المرسلين وخاتم النبيين محمد المصطفى وعلى اله الائمة الطاهرين صلاة باقية الى يوم الدين...».

انجام: «جعل سؤالاً واحداً لاتحاد المقصود منه وهو الفرق وان اختلفت صيغته وقد تقدم البحث فى ذلك وجوابه جواب المعارضة فى الاصل والمعارضة فى النوع وقد عرفت وباقى الاعتراضات واخواتها تقدمت».

ش ۵۰۹، ۱۸۸ برگ، ۲۳×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است. (تحریر سده ۱۰ و ۱۱).

* * *

ش ۱۱۰۴، ۱۲۳ برگ، ۲۶×۲۰، نستعلیق ملک علی بن علی افضل. بدون تاریخ. از آغاز افتادگی دارد. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۱۴۷، ۲۳۴ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص (شاید بخشی از آن تحریر سده ۹ و ۱۰ باشد).

* * *

ش ۱۳۴۲، ۲۵۸ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. با مهر بیضوی «الواثق بالله الغنی عبده الموسوی ۱۲۷۲».

* * *

ش ۲۱۰۲، ۲۷۵ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ و نستعلیق فتحعلی بن اسماعیل بن فتح الله بن عبدالله در ۱۲۴۵. این نسخه پنجمین نسخه از منیه اللیب است که این کاتب کتابت کرده است.

* * *

ش ۳۸۳۸، یک قطعه از نسخه شماره ۱۱۰۴ می‌باشد که اشتباهاً جداگانه صحافی شده است.

﴿ ۶۸۴ ﴾

منية المرید فی آداب المفید والمستفید (اخلاق، عربی)

از: علی بن زین الدین عاملی (شهید ثانی) (۹۶۶ ق)

آداب تعلیم و تعلم و روش استاد و شاگردی و درس خواندن را با استفاده از آیات و روایات و سخن بزرگان در یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه بیان نموده و از تألیف آن در روز پنج شنبه ۲۰ ربیع الاول ۹۵۴ فارغ شده است. مکرر چاپ شده است. [الذریعة ۲۳/۲۰۹، مرعشی ۴۷/۲، مجلس ۱۶۶/۲۵، الفبایی آستان قدس ۵۶۸].

آغاز: «... اعلم ان الله سبحانه جعل العلم هو السبب الكلى لخلق هذا العالم العلوى والسفلى طراً وكفى بذلك جلالة...».

انجام: «انك قادر على ان تصير من جملة الملائكة المقربين باستعمال قوتك فى العلم والعمل بل اعظم من الملائكة... فتنبهوا معشر اخوانى واحبائى... واجعل ما بقى من ايام هذه المهلة مصروفا على علوم الشريعة...».

ش ۵۸۴، ۱۳۸ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ محمد بن على بن محمود جزائرى در ۱۰۸۶ در منزل سيد نعمت الله جزائرى. آغازش افتادگى دارد. تصحيح شده است.

* * *

ش ۲۹۵۳، ۱۲۲ برگ، ۱۵×۱۰، نسخ محمد كاظم بن محمد حسين شيرازى در ۱۲۵۲ در نجف اشرف. يك برگ اولش افتاده. تصحيح شده است.

﴿ ٦٨٥ ﴾

موائد العوائد والفوائد فى بيان القواعد والفوائد = خزائن العلوم

(اصول فقه، عربى)

از: ملا محمد جعفر بن سيف الدين شريعتمدار استرآبادى (۱۲۶۳ ق)
قواعد و مسائلى كه مجتهدان براى استنباط احكام به آنها نياز دارند را، در يك مقدمه و سه فن بيان نموده و تأليف آن در دهه دوم ربيع الثانى ۱۲۳۶ ق به پايان رسيده است.

[الذريعة ۱۵۵/۷ و ۲۱۴/۲۳، مرعشى ۸۲/۹، مجلس ۳۹/۱۹، مشار، عربى ۹۳۲].

آغاز: «الحمد لله الذى تنزه بوجوب وجوده عن شوائب نقائص الامكان وتعالى بكمال ذاته وعينية صفاته عن مطارح انوار مصابيح الازهار وبسط بكمال تفضله موائد العقول...».

انجام: «والاصل مقدم على الظنى لا غيره من الظواهر بل بناء الشرع فيها عليها فلا

منافات بین تقدیم الاصل علی الظاهر. اظهر الله من يجعل الاصل ظاهراً وحشرونا مع من جعله ظاهراً».

ش ۴۰، ۲۴۱ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ محمد حسین سبزواری در محرم ۱۲۴۸ ق.

﴿ ۶۸۶ ﴾

المواعظ البالغة

(اخلاق، عربی)

از: میرزا محمد بن عبدالوهاب بن داود همدانی کاظمی (ق ۱۳ هـ).
مؤلف می گوید در ماه رمضان ۱۲۹۲ در مسجد اخضر نجف اشرف حضور یافته و سخنرانی شورانگیز شیخ جعفر شوشتری را دیده که چگونه تأثیر بسزایی بر شنوندگان داشته لذا تصمیم می گیرد با استفاده از آیات و روایات و حکایات تألیفی در «مواظظ» بنماید که مجلس را دربرداشته باشد ولی ظاهراً بیشتر از چهار مجلس آن را نتوانست تألیف نماید. این کتاب در سال ۱۲۹۳ به پایان رسیده است.

[الذريعة ۲۲۵/۲۳].

آغاز: «الحمد لله ذي المنن والآلاء السابعة والصلاة والسلام على الشمس البازغة محمد صاحب المواظظ البالغة واله الذين محبتهم نعمة سائغة وعداوتهم نقمة دامغة...».

انجام: «البلاد مثل مكة والمدينة والكوفة وكربلاء وله ^{عليه السلام} في كل منزل من هذه المنازل مصائب وفضائل نسأل الله تعالى ان يوفقنا لبيانها في المجالس الاتية».

ش ۴۹۱، ۱۶۸ برگ، ۲۱×۲۱، نستعلیق محمد علی کشمیری خوشنویس در ۱۳۰۰.

﴿ ۶۸۷ ﴾

موجز التفسیر

(تفسیر، عربی)

از:؟

تفسیر مختصری است بر قرآن مجید در یک مجلد. مؤلف هر جا که لازم دانسته برخی از الفاظ و جملات را مختصراً توضیح داده است. تقریباً مانند تفسیر شبّر است. **آغاز:** «نستعین ای نخصک بالعبادة من توحيد وغيره ونطلب المعونة على العبادة وغيرها اهدنا الصراط المستقيم ای ارشدنا اليه ويبدل منه صراط الذين انعمت عليهم». **انجام:** «لتروى الجحيم النار جواب قسم محذوف وحذف منه لام الفعل وعينه والقي حركتها على الراء ثم لترونها تأكيد عين اليقين مصدر لان رأى وعاین بمعنی واحد ثم لتسألن حذف منه نون الرفع لتوالى النونات».

ش ۳۵۲۱، ۳۸۶ برگ، ۱۶×۲۷. نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخرش ناقص است.

﴿ ۶۸۸ ﴾

موجز القانون

(طب، عربی)

از: ابوالحسن علاء الدین علی بن ابی حزم قرشی - ابن النفیس - (م ۶۸۷) کتابی است در تلخیص و گزیده «القانون» ابن سینا (۴۲۷ ق) که در چهار فن ترتیب داده شده است، اول؛ قواعد کلی طبی علمی و عملی دوم؛ داروهای مفرد و مرکب سوم؛ امراض و بیماریهای اعضا، چهارم؛ امراض عمومی.

[کشف الظنون ۱۸۹۹/۲ - الذریعة ۹۵/۱۴ - مشار عربی ۹۳۴/ - دایرة المعارف اسلامى ۲۵۲/۱ -

مرعشى ۲۱۴/۶].

آغاز: «قال الشيخ الامام... قد رتب هذا الكتاب على اربعة فنون، الفن الاول فى قواعد جزئى الطب اعنى علمى وعملى...، الفن الثانى فى الادوية والاغذية المفردة والمركبة...».

انجام: «... فاکل بعضهم من كبده واستنكف الباقون من اكلها لم يمت ومن... عن اكلها مات وكان تدبيرهم جميعاً تدبيراً... او استعملوا دواء جالینوس وغيره من العلاج المذكور. تمت».

ش ۱۰۳۶، ۱۶۰ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد رحیم بن عبدالباقی در ۱۲۴۹. آخرش افتادگی دارد. حاشیه نویسی دارد و مهر بیضوی «الراجی محمد رحیم حسینی» در نسخه هست.

* * *

ش ۲۴۲۲، ۲۴۶ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ ۱۲۳۸. تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد با مهر بیضوی «صراط علی حق نمسکه» در برگ آخر.

* * *

ش ۲۵۲۴، ۵۰ برگ، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از باب دوم از فن دوم را دارد.

﴿ ۶۸۹ ﴾

الموجز فی شرح القانون = شرح نفیسی (طب، عربی)

از: علاء الدین ابوالحسن علی بن ابی الحزم قرشی (م ۶۸۷)

مؤلف دو کتاب درباره قانون ابن سینا نوشته است، کتاب اول «موجز القانون» نام دارد که در تلخیص و گزیده قانون نگاشته شده که مهمترین شرح آن «شرح موجز القانون» نفیس بن عوض کرمانی است و کتاب دوم شرح قانون است که «الموجز فی شرح القانون» یا «شرح النفیس» نام دارد که بگفته صاحب الذریعه بیست جلد می باشد.

[مرعشی ۳۹۲/۱ - الذریعه ۲۳/۲۵۰ و ۹۶/۱۴ - فهرس المخطوطات الطبیة المصورة / ۱۱۴].

آغاز: «بعد حمد الله والصلاة على انبيائه فان قصدنا الان ايراد ما تيسر لنا من المباحث على كلام الشيخ الرئيس ابی علی... فی التشریح من جملة کتاب قانون وذلك بان جمعنا ما قاله فی الكتاب الاول...».

انجام: «... ونقول الان ان قولنا في هذا الفصل وغيره من التشريح ان كذا انعقد بالحرارة او يحرق بنفوذ الدم او الروح... انما هو بارادة من لا يعتريه هو ولا يعجزه امر وهو الخالق تعالى والحمد لله».

ش ۲۲۰۷، ۲۲۹ برگ، ۲۲×۱۳، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص. با تملک مخبر السلطنة فرمانفرمای فارس مورخ ۱۲۳۰. صفحات جدول زرین دارد و نسخه نفیسی است.

* * *

ش ۲۳۴۳، ۲۱۵ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ محمد مهدی بن علی اکبر در ۱۲۵۳. این نسخه بخش تشریح قانون است. تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد.

﴿ ۶۹۰ ﴾

الموجة الكوثريّة فی شرح القصيدة الحمیریّة (عربی)

از: سید هادی لکهنوی (ق ۱۴ ق)

شرح مختصری است بر «قصیده عینیّه» سید اسماعیل حمیری که شارح از نظر ادبی و بلاغی آن را مورد توجه قرار داده و زمانی که همراه برادرش سید محمد عباس به خدمت یکی از علمای بزرگ که استاد برادر نیز بوده رسیده‌اند به عنوان هدیه خدمت او تقدیم شده است. این شرح در سال ۱۲۶۷ ق انجام پذیرفته و در لکهنوی هند چاپ شده است.

[الذریعة ۲۳/۲۵۴].

آغاز: «الحمد لله الذي كرم الانسان باللسان المعرب عما في الجنان والصلاة على محمد مطلع قصيدة الاكوان الذي اخرس بفصاحته مصارع عدنان...».

انجام: «من صلى على صلاة صلت الملائكة عليه عشراً اى دعت به وباركت وجاءت الصلاة بمعنى التعظيم قيل ومنه صل على محمد اى عظّمه فى الدنيا باعلاء ذكره واطهار دعوته وابقاء شريعته وفى الآخرة بشفاعته فى أمته وتضعيف اجره

و مثنویته ولیکن هذا آخر ما ينشرح به الجنان فی شرح هذه الابیات».

ش ۸۲۴، ۴۶ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق میرزا عبداللّه فسوی در ۱۳۱۹.

﴿ ۶۹۱ ﴾

مهج الدعوات ومنهج العنايات

(دعا، عربی)

از: رضی الدین علی بن موسی بن جعفر طاووس حلی (ابن طاووس)، (۵۸۹-۶۶۴ ق)
تاریخ تالیف: ۶۶۲. مکرر چاپ شده است.

[الذریعة ۲۸۷/۲۳ - آستان قدس رضوی ۵۱۴/۱۵ - مرعشی ۲۰۴/۲۰ - مجلس ۳۳۳/۳۵].

آغاز: «يقول مولانا افضل العالم العلامة».

انجام: «... ومن صفات الداعي ان يكون في يده خاتم عتيق لائنا رويناه عن الصادق عليه السلام انه قال ما رفعت كف الى الله... وفيما ذكرناه من الشروط والصفات ما ارجوان يغني عن الزيادات وهذا اخر... وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين».
ش ۲۰۲۴، ۲۵۶ برگ، ۲۴×۱۸، نسخ درویش علی بن حسین الخادم کربلائی در ۱۱۱۱.
تصحیح شده. حاشیه نویسی دارد. با مهر بیضوی «محمد مهدی بن عبدالواسع الحسینی ۱۲۳۰» در برگ اول.

﴿ ۶۹۲ ﴾

المهدی

(عربی)

از: سید صدر الدین بن اسماعیل موسوی صدر عاملی، (۱۲۹۹-۱۳۷۳ ق)
مجموعه احادیث و اخبار مروی از طرق عامه درباره حضرت حجت علیه السلام است در یک مقدمه و هشت فصل و یک خاتمه تنظیم و نگارش آن در ۲۴ صفر ۱۳۵۸ ق پایان یافته است.

[الذریعة ۲۹۰/۲۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمين... وبعد فهذا شطر من الاحاديث الشريفة وقسم من الاخبار المنيفة عن سيدنا ومولانا خاتم النبيين صلى الله عليه وآله وسلم وعن اهل بيته الكرام واصحابه والتابعين له...».

انجام: «... ان يتفضلوا على بما يقع في نظرهم من انتقاد لاشير اليه انشاء الله في الطبعة الثانية ومن الله سبحانه وتعالى اسأل التوفيق والعصمة لى ولهم امين وكان ذلك في يوم السبت الرابع والعشرين...».

ش ۲۱۸۸، ۱۱۸ برگ، ۲۱×۱۶، نسخ ۲۴ صفر ۱۳۵۸ در بلدة قم. ظاهراً اين نسخه برای چاپ سنگی نوشته شده است.

﴿ ۶۹۳ ﴾

المهذب البارع في شرح المختصر النافع

(فقه، عربی)

از: احمد بن محمد بن فهد حلی (ابن فهد حلی) (۸۴۱ق)

شرح مختصر نافع محقق حلی است که به صورت «قال - اقول» نگاشته شده و در سال ۸۰۵ تالیف آن به پایان رسیده و در ابتدای کتاب چهار مقدمه مختصر آمده است. [الذريعة ۲۳/۲۹۲، مرعشی ۳۰۴/۱، الفبايي آستان قدس ۵۷۲، مجلس ۱۴۱/۲۵].

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالقدم والكمال المتوحد بالعظمة والجلال المتعالی عن مقایسة الاشباه والافعال المتقدس عما ترامت اليه فكر الضلال... وبعد فان احق ما انفق فيه العمر وصرف فيه الدهر تعلم المعالم الدينية».

انجام: «اقول التردد من المصنّف ﷺ ومنشأه انّ الاب هل يطلق عليه اسم حقيقة ام لا... هو الوضع اللغوي والاصل عدم النقل وبراءة الذمة من وجوب الانفاق الا في موضع اليقين والاوّل مذهب السيّد والمشهور بين الاصحاب ثبوت الانفاق ولا اعرف فيه مخالفا».

ش ۶۵۱، ۱۷۴ برگ، ۱۳×۱۹، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. بخشی از طهارت تا کتاب مزارعه را دارد.
با مهر بیضوی «عبد محمد صادق».

* * *

ش ۲۴۶۰، ۱۷۳ برگ، ۱۳×۲۰. نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. اول و وسط و آخر ناقص. بخشی از
طهارت تا بخشی از تجارت را دارد. تصحیح شده و حاشیه دارد.

* * *

ش ۲۴۹۷، ۱۹۰ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آغاز و انجام ناقص. تا کتاب بیع است.

* * *

ش ۳۶۹۴، ۱۲۶ برگ، ۱۳×۲۹، نستعلیق محمد محمود کوهی (یا کجوهی) در ۱۰۳۴. این
نسخه طهارت تا نکاح را دارد و شماره ۴۰۰۷ بخشی دیگر از این نسخه است.

* * *

ش ۴۰۰۷، ۶۶ برگ، ۱۳×۲۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. تجارت تا هبه را دارد.

﴿ ۶۹۴ ﴾

النافع يوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (کلام، عربی)

از: مقداد بن عبدالله سیوری (فاضل مقداد) (۸۲۶ هـ. ق)

شرحی است معروف و مختصر با عناوین «قال - اقول» بر «الباب الحادی عشر». کتاب منهاج الصلاح فی مختصر المصباح علامه حلی رحمته الله.

[الذریعة ۱۳/۱۱۷، مرعشی ۲۱/۱، مجلس ۲۳۲/۲۵].

آغاز: «الحمد لله الذي دلّ على وجوب وجوده افتقار الممكنات وعلى قدرته وعلمه احكام المصنوعات المتعالي عن مشابهة الجسمانيات... فان الله تعالى لم يخلق العالم عبثاً فيكون من اللاعبين».

انجام: «امن الامر والناهي من الضرر الحاصل بسبب الامر والنهي اما لهما او لاحد

من المسلمین فان غلب عندهما حصول ذلك ارتفع الوجوب ایضا ویجبان بالقلب
واللسان والید ولا ینتقل الی الأصعب مع انجاح الاسهل فهذا ما تهبأ لی...».

ش ۷۷۱، ۳۳ برگ، ۱۸×۱۲، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۳۰۱، ۵۷ برگ، ۲۳×۱۲، نستعلیق محمد حسین بن علی در ۱۲۶۱.

* * *

ش ۳۳۸۲، تحریر ۱۰۵۷.

﴿ ۶۹۵ ﴾

نتائج الافکار

(اصول فقه، عربی)

از: سید ابراهیم بن محمد باقر قزوینی حائری (۱۲۶۲ ق)

مؤلف کتابی به نام «ضوابط الاصول» در اصول فقه تألیف نموده بود ولی چون
مفصل بود، آن را تلخیص نموده و «نتائج الافکار» نامید. این کتاب در یک مقدمه و
چند اصل و یک خاتمه با عناوین «اصل - اصل» تنظیم شده و آخر ماه رجب ۱۲۵۳ به
پایان رسیده است.

[الذریعة ۴۲/۲۴، مشار عربی ۹۴۴، مرعشی ۱۸۶/۵، الفبائی آستان قدس ۵۷۷].

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا بعدنا بترتيب عوائد موائد الايادي الى نهاية معارج الافهام
وارشدنا بتهذيب فرائد فوائد المبادئ الى غاية مناهج الحلال والحرام ووفقنا
لتحصيل...».

انجام: «وهل المدار على المرجحات الخاصة ام على ظن الفقيه وجهان وعلى
المختار من الظن المطلق فالدائرة وسبعة ثم ان المرجحات قد تتركب من اثنين
فصاعدا وقد تعارض فيلاحظ فيها التعادل والتراجيح والاقوى فالاقوى».

ش ۴۹۲، ۸۹ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ محسن بن الصالح الحسینی المازندرانی (شاگرد مؤلف بوده) در ۱۲۵۷ در کربلا. با مهر بیضوی «المتوکل علی الله عبده محسن» واقف: سید فضل الله بنافتی مازندرانی.

* * *

ش ۳۰۴۸، ۱۱۳ برگ، ۱۸×۱۰، نسخ محمد کاظم بن نوروز علی در ۱۲۶۸. تصحیح شده.

﴿ ۶۹۶ ﴾

نجات العباد فی يوم المعاد

(فقه، عربی)

از: محمد حسن بن محمد باقر نجفی اصفهانی (صاحب جواهر) (۱۲۶۶ ق)
رساله عملیه است که برای مقلدین خود نگاشته است و چند نفر از فقهاء پس از صاحب جواهر، حواشی بر این رساله عملیه نگاشته اند.

[الذریعة ۵۹/۲۴، مرعشی ۲۷۷/۲، مجلس ۶۱۴/۳۸، الفبائی آستان قدس ص ۵۸].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین وصلى الله على نبيه محمد سيد الاولين والآخرين وآله الغر الميامین اما بعد... انه قد التمسنى جماعة من المؤمنين واهل الرغبة فى الدين ان اكتب لهم...».

انجام: «وكفارة الاعتكاف ككفارة شهر رمضان على الاصح والاحوط مراعاة الترتيب فيها مثل كفارة الظهار والله هو العالم بحقائق الاسرار».

ش ۶۷۴، ۱۱۶ برگ، نسخ، بی کا، بی تا. طهارت تا اعتكاف را دارد. در اول نسخه تاریخ وقف آن ۱۲۷۳ یادداشت شده.

* * *

ش ۲۳۱۵، ۱۰۲ برگ، نسخ مؤمن موسوی قمی در ۱۲۶۱ در نجف اشرف. طهارت و صلاة و صوم است. حواشی دارد از شیخ انصاری با امضاء «مرتضى» و «ض». با نسخه اصل مقابله و تصحیح شده است.

* * *

ش ۲۵۵۴، ۱۰۹ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه از «م د مد ظله» و «ض» و «میرزا دام ظله» دارد و اجازه میرزای شیرازی و شیخ انصاری عمل به این رساله را در برگ اول هست. گویا توسط صاحب جواهر تصحیح شده و خط او در برخی موارد هست این نسخه هم طهارت تا اعتکاف است.

* * *

ش ۴۱۸۳، این نسخه چاپ ۱۳۰۷ است. حواشی شیخ عبدالله مازندرانی بر آن خطی است.

﴿ ۶۹۷ ﴾

النحو

(نحو، عربی)

از: ؟

رساله‌ای است مفصل در تحشیه و تعلیقه بر اثری نحوی که به صورت «قوله - قوله» تنظیم شده است، در فهرست پیشین کتابخانه این رساله «حاشیه شرح جامی (الفوائد الضیائیة)» معرفی شده که اشتباه است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین... قوله ای المركبات المعدودة ای فیما سبق بقوله وهی المضمرات والموصولات واسماء الاشارة بناء علی ان المعرفة اذا اعيدت معرفة كانت الثانية عین الاولى...».

انجام: «... من تحقیق مباحث الفعل والحرف من الشرح العتیق والبحر العمیق لما رایت الظفرة... وعدم الظفرة بمقصوده فیما تعرضوا للتحقیقه والحمد لله علی الاتمام والصلاة والسلام علی رسوله خیر الانام وآله واصحابه الکرام».

ش ۲۱۷۸، ۱۲۴ برگ، ۲۲×۱۵، نسخ ۱۲۹۲. تصحیح شده و حواشی دارد.

﴿ ٦٩٨ ﴾

النحو

(نحو، عربی)

از: بدرالدین محمد بن طیفور سجاوندی، (م ۵۶۰)

رساله‌ای است در اصول و قواعد علم نحو که در سه بخش مرفوعات و منصوبات و مجرورات تنظیم شده است. نام کتاب بدست نیامد.

آغاز: الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلاة علی رسوله محمد وآله اجمعین قال الشيخ... اعلم ان الکلام کله علی ثلاثة اضرب: اسم وفعل وحرف ان جاء لمعنی فالاسم...».

انجام: «... نحوه یشقی ویرضی لانه محل التّغییر ولا إمالة فی الحروف الا فی أنسی ومتی وبلی وحتی لبعدها عن الاشتقاق. واللّه اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب».

ش ۳۴۵۸، ۶۶ برگ، ۱۹×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (شاید از سده دهم باشد). تصحیح شده و

حاشیه نویسی دارد. و مهر بیضوی «یا اصفی الاصفیاء ۱۰۲۰» روی برگ اول.

﴿ ٦٩٩ ﴾

نخبة المقال فی علم الرجال

(تراجم و رجال، عربی)

از: سید حسین بن رضا بروجرودی (۱۲۷۶ ق)

منظومه‌ای است در ۱۳۱۳ بیت. مؤلف از شاگردان صاحب جواهر و صاحب فصول بوده است. و این کتاب چاپ شده است.

[الذریعة ۹۹/۲۴].

آغاز: «سبحانک اللهم ذا الجلال عن منتهی درایة الرجال صل علی النبی ذی المکارم محمد وآله الاعاظم...».

انجام:

«... واجعل لنا اللهم ذا العجالة ذخرا بحق خاتم الرسالة

عدته زين بالغرائب تاريخه باسم الامام الغائب»

ش ۱۴۶۵، ۶۱ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ، ۱۲۹۵. حاشیه با امضاء «منه» دارد.

﴿ ۷۰۰ ﴾

نزهة النظر في توضيح نخبة الفكر (درایة، عربی)

از: شهاب الدین احمد بن علی بن حجر عسقلانی، (م ۸۵۲ق)

مؤلف ابتدا متنی کوتاه و دقیق در اصطلاحات علوم حدیث و رجال و درایة بنام «نخبة الفكر في مصطلح اهل الاثر» نگاشت و سپس خود آن را شرح نمود، براین شرح شروح بسیاری نگاشته شده است، این شرح در اول ذیحجه سال ۸۱۰ق پایان یافته است.

[کشف الظنون ۱۹۳۶/۲ - مرعشی ۳۲۳/۱۰ - مجلس ۳۴۷/۳۸ - الفبایی آستان قدس / ۵۸۱].

آغاز: «الحمد لله الذي لم يزل عالماً قديراً حياً قيّوماً سمياً بصيراً... اما بعد فان التصانيف في اصطلاح اهل الحديث قد كثرت للائمة في القديم والحديث...». انجام: «... وهي اى هذه الانواع المذكورة في هذه الخاتمة... ظاهرة التعريف مستغنية عن التمثيل وحصرها متعسر فليراجع لها مبسوطاتها ليحصل الوقوف على حقائقها».

ش ۳۴۸۷، ۳۲ برگ، ۲۱×۱۴، نسخ مصطفی رجایی زاده در ۱۲۴۵. از وسط افتادگی دارد. در

برخی صفحات حاشیه دارد.

﴿ ۷۰۱ ﴾

النشر في القراءات العشر (علوم قرآن، عربی)

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ق)

این کتاب دارای یک دیباچه و بیست و نه باب بوده و در علم قراءات جامع‌ترین

کتاب‌های پیشینیان در این فن است. تاریخ تالیف ۷۹۹. در دو مجلد بزرگ چاپ شده است.

[کشف الظنون ۱۹۵۲/۲، مرعشی ۸۳/۵، مجلس ۲۵/۳۵].

آغاز: «... قال حدثني عمر بن ايوب... ثنا ابو ابراهيم... يعني اسماعيل بن ابراهيم ثنا سعيد بن سعيد الجرجاني وكنا نعدّه من الابدال عن... ابي عبد الرحمن القرشي». **انجام:** «اللّهم انّی اسألك فراغ الخیر وخواتمه وجوامعه واوله وآخره وباطنه وظاهره والدّرجات العلی من الجنّة امین اللّهم انّی اسألك خیر ما...». **ش ۹۹۳، ۲۹۸ برگ، ۲۰×۲۹. نسخ، بی‌کا، بی‌تا.** (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). اول و آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۷۰۲ ﴾

نفحات اللاهوت فی لعن الجبت والطاغوت

(عربی)

از: علی بن عبدالعالی عاملی (محقق ثانی) (۹۴۰ ق)

در بیان مطاعن دشمنان اهل بیت (علیهم‌السلام) و مخالفت آنان با قرآن و سنت، در یک مقدمه و هفت فصل و یک خاتمه و به نام یکی از پادشاهان صفویه که نام وی در دیباچه نیامده نگاشته شده و شب جمعه ۱۶ ذی حجه ۹۱۷ به پایان رسیده و در نجف و غیره چاپ شده است.

[الذریعة ۲۴/۲۵۰، مرعشی ۱۴۳/۷، مجلس ۴۷۳/۲۶].

آغاز: «اللهم فاطر السموات والارض عالم الغيب والشهادة انت تحكم بين عبادك فيما كانوا فيه يختلفون. اثنی عليك جمیلاً بما انت اهلّه...». **انجام:** «... و یونسنا لیلة الوحدة من وحشة الغربة ویتجاوز عما اقترفناه من الذنوب واشتملناه من... العیوب».

ش ۱۳۶۰، ۱۰۰ برگ، ۱۸×۱۱، نستعلیق امامقلی در ۱۰۱۸.

﴿ ۷۰۳ ﴾

النفلیة

(فقه، عربی)

از: شمس الدین محمد بن مکی عاملی (شهید اول) (۷۸۶ ق)

رساله‌ای است در بیان نمازهای مستحب و مستحبات نماز. یکی از شرح‌های آن از شهید ثانی است و هر دو چاپ شده است.

آغاز: «... والرابع المتعلقه بالاحوال كاعادة الجماعة والكسوف والجنائز والاحتياط في موضع... الخامس ما عدا ذلك كابتداء النافلة فان الصلاة قربان كل تقى».

انجام: «وصلاة الشكر انّها ركعتان عند تجدد نعمة... يقرأ في الاولى الحمد والتوحيد وفي الثانية الحمد والجحد وليقل في الركوع والسجود الحمد لله شكراً شكراً وحمداً وبعد التسليم الحمد لله الذي قضى حاجتى واعطانى مسألتى ثم يسجد سجدتى الشكر».

ش ۳۷۸۸، ۳۷ برگ، ۱۹×۱۵، نسخ ۱۰۰۵. اولش افتادگی دارد، تصحیح شده، حواشی از ذکری و لمعه دارد.

﴿ ۷۰۴ ﴾

نقد الاصول فی تلخیص الفصول

(منطق، عربی)

از: محمد یوسف بن حسین طهرانی (ق ۱۲)

کتابی است در منطق که در چهار جزء ترتیب یافته است. اول در سه فصل است دوم در سه فصل سوم در هشت فصل. تاریخ ختم تألیف او ۱۱۰۴ می باشد. و در پایان کتاب آمده که جزء چهارم در بافی صنائع خمس است.

[الذريعة ۲۴/۲۷۳، آستان قدس ۵۰۵/۱۱].

آغاز: «اللهم اهدنا للتي هي اقوم واستعملنا بما هو اسلم وصحح بما عندنا يقيننا واستصلح بقدرتك ما فسد منا وصل على من جعلته نورا يهتدى به في ظلم الجهالة

باتباعه و علی آله».

انجام: «اذا اعتدل مزاج الدماغ فقويت القوة... اعنى الخيال والذكر والوهم والفكرة فتتمت الات العقل لادراك المبادئ ولسنا نريد بالعقل مقابل العلم فانه نفس المبادئ بل العقل النظرى الهیولانى الكامل كما ذكرنا فقد اتينا بمطلبنا».

ش ۸۱۳، ۱۰۰ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. شامل جزء اول تا سوم است. سید محمد صالح خلخالی آن را تصحیح کرده است. مهر بیضوی «رب هب لی حکما والحقنی بالصالحین» دارد. شاید همان نسخه باشد که در ذریعه یاد شده و نزد آیه الله مرعشی نجفی بوده است.

﴿ ۷۰۵ ﴾

النکت الاعتقادیة

(کلام، عربی)

از: شیخ مفید (م ۴۱۳)

مکرر چاپ شده است.

ش ۴۱۹۲، ۶ برگ، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۳).

﴿ ۷۰۶ ﴾

نوحۃ الاحزان وصیحة الاشجان = کشف الغموض

(مقتل، عربی)

از: یوسف بن آقا بیگ دهخوارقانی (ق ۱۱ هـ)

چون مؤلف در کتابش «کشف الغموض» به فن چهارم در زیارت حضرت امام حسین علیه السلام رسید، بر آن شد که این کتاب را در مصیبت‌های آن حضرت، بنگارد. این کتاب دارای یک مقدمه و پنج مسلک می‌باشد. مؤلف این کتاب را به زبان فارسی نیز با همین نام به شعر کشیده است.

تاریخ تالیف ۱۰۶۹ مؤلف این کتاب را به شاه عباس دوم صفوی تقدیم کرده است.

[الذریعة ۴۹/۱۷ و ۳۵۳/۲۴، مرعشی ۱۱۷/۵ و ۲۰۶/۶، فهرس منزوی ص ۴۵۶۲ و ۱۸۱۸/۳،

الفبایی آستان قدس ص ۴۶۴ و ص ۵۸۹].

آغاز: «... اقول لما بلغ کتابتی فی الفن الرابع من کتاب کشف الغموض الی زیارة ابی عبد الله الحسین علیه السلام فی يوم عاشورا... ان اکتب کتابا بلسان عربی مبین یشتمل علی قصة ما اصابه علیه السلام».

انجام: «فتعجب الرجل من ذلك قال فلم یزل الصادق علیه السلام یزیده من فضل زیارته حتی قال له تعدل ثلثین حجة مبرورة مقبولة زاکية مع رسول الله صلی الله علیه و آله فقال الرجل اذا كان هذا فضل زیارة الحسین علیه السلام فوالله لا افارقه حتی اموت قال ولم یزل لائذا بقبر الحسین علیه السلام حتی اتاه الموت».

ش ۵۹۹، ۱۳۱ برگ، ۲۱×۱۶، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

* * *

ش ۱۰۰۹، ۱۸۵ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱).

آغاز این نسخه: الحمد لله علی السراء والضراء.

انجام لمؤلفه: یا رب بحق حسین مظلوم شهید...

﴿ ۷۰۷ ﴾

نور الانوار فی شرح منار الانوار (اصول فقه، عربی)

از: شیخ احمد الصدیقی الهندی (ملاجیون حنفی) (۱۱۳۰ ق)

حافظ الدین نسفی (۷۱۰ ق) کتابی در اصول فقه به نام «منار الانوار» نوشته که بنا به قول حاجی خلیفه در میان کتب مفصل او موقعیت ویژه‌ای دارد و اگر چه مختصر اما جامع و نافع است. و این کتاب حاضر شرحی است بر آن. تاریخ پایان شرح ۱۱۰۰ در مدینه در پنجاه و هشت سالگی شارح.

[ذیل کشف الظنون ۵۵۴/۲، کشف الظنون ۱۸۲۳/۲].

آغاز: «الحمد لله الذى جعل اصول الفقه مبنى الشرائع والاحكام واساسا لعلم الحلال والحرام وصيرها موثقة بالبراهين والدلائل... وبعد فلما كان كتاب المنار اوجز كتب الاصول...».

انجام: «حتى قيل صار شهيدا لانه يكون باذلا نفسه لاعزاز دين الله تعالى ولاقامة الشرع اللهم ادخلنى فى زمرة الشهداء واسلكنى فى عدة السعداء...».

ش ۱۰۹، ۱۹۷ برگ، ۳۰×۱۹، نستعلیق ۱۲۳۶.

﴿ ۷۰۸ ﴾

نور الانوار فى شرح كلام خير الاخيار (دعا، عربی)

از: سید نعمت الله بن عبد الله حسینی جزایری تستری، (۱۰۵۰-۱۱۱۲ ق)
شرح مختصری است بر صحیفه سجّادیه امام سجّاد علیه السلام که توسط مؤلف از شرح مفصل خود که در زمان جوانی نگاشته منتخب و گلچین شده و بگفته الذریعه در خرم آباد سال ۱۰۷۸ ق و شرح ملحقات در ۱۱۰۲ ق در شوشتر پایان یافته است.
این کتاب چاپ شده است.

[الذریعة ۳۵۹/۲۴ - مرعشی ۳۵۲/۵ - الفبای آستان قدس / ۵۹۰ - آستان قدس ۵۲۶/۱۵].

آغاز: «الحمد لله الذى اطلع ابناء التراب على اسرار ملكوتيته الخفية ونور قلوبهم بادعيته الصحيفة السجادية والصلاة على رسوله... ان للوصول الى جناب قربه تعالى طرائق متعددة و، ووسائل متبددة وكان اوضحها سبيلاً وبرهاناً واعلاها شرفاً...».

انجام: «قال هذه الأحرف بلسانه وحررها ببنانه المذنب الجانى... ببلدة شوشتر حرسها الله واهلها من آفات الزمان وحوادث الحدثان فى دارنا القريية من جامع الاعظم والحمد لله وصلى الله على محمد واهل بيته الطاهرين».

ش ۲۵۵۰، ۱۰۷ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ بی نقطه در ۱۱۰۲، روى جلد و برگ اول این نسخه نوشته شده (که این نسخه بخط مؤلف است) اما معلوم نیست چنین باشد.

﴿ ۷۰۹ ﴾

نور الثقلین

(تفسیر، عربی)

از: عبد علی بن جمعة عروسی حویزی

تفسیری روایی است و روایت‌هایی را که در تفسیر آیات وارد شده با ذکر نام مصدر آنها آورده است. در پنج جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۳۶۵/۲۴، مرعشی ۱۰۲/۵، الفبایی آستان قدس ۵۹۰].

آغاز: «بسمله فی کتاب ثواب الاعمال باسناده عن ابی عبداللہ علیه السلام قال من ادمن قراءة سورة مریم لم یمت حتی یصیب ما یغنیه فی نفسه وماله وولده وکان فی الآخرة من اصحاب عیسی بن مریم علیه السلام».

ش ۹۵۶، ۱۶۲ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده. جزء سوم این کتاب است از

سوره مریم...

* * *

ش ۱۶۷۲، ۲۷۱ برگ، ۳۴×۲۰، نسخ محمد بن محمود در ۱۱۲۰. جزء دوم است از سوره

اعراف تا کهف.

﴿ ۷۱۰ ﴾

نور علی نور = عبرة المتعلمین

(نحو، عربی)

از: محمد بن محمد صالح (ق ۱۲)

مؤلف کتابی به نام «چهل قلم» که چهل رساله است دارد و این چهل رساله بخشی از کتاب «سبع المثانی» اوست که آن هم جلد دوم از کتاب «اسرار القرآن» است. اما کتاب حاضر رساله هیجدهم از آن چهل رساله و حاشیه‌ای است بر متنی که آن متن مقدمه سوم از سبع المثانی است.

آغاز:

«الحمد لله الذى احيانا بالسَّاقِ قوًى نجمنا احيانا
حتى ارتوى فينا زواهر الكلم رفعالنا كسراً لمن عادانا»
انجام: «السابعة التابعة لجمله لا محلّ لها وتقع بدلا اذا كانت اوفى بتأدية المراد هذا
اخر ما نحوت فى اوّل امرى وذاک اوّل ما رجوت لآخر عمرى والحمد لله اولا واخرا».
ش ۴۳۷، ۱۰۰ برگ، ۲۵×۱۷، نسخ ابراهيم بن ابوالحسن در ۱۱۸۵ برای مؤلف.

﴿ ۷۱۱ ﴾

نهایة التدریب فی نظم غایة التقرب (فقه، عربی)

از: شرف الدین عمریطی

«غایة التقرب» متن کوتاهی است در فقه شافعی نگاشته قاضی ابوشجاع شافعی
(۴۸۸ق) است، در منظومه حاضر رساله مزبور به نظم کشیده شده است.

[کشف الظنون ۱۱۹۱/۲]

آغاز:

«الحمد لله الذى قد اصطفى للعلم خير خلقه وشرفا
وافضل الصلاة والسلام على النبى افضل الانام»
انجام:

«... الحمد لله على اتمامه ثم صلاة الله مع سلامه
على النبى وآله وصحبه والتابعين... حزه»

ش ۳۳۰، ۴۴ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ ۱۲۷۱. چهار برگ آغاز این رساله مطلبی عرفانی از محیی

الدین عربی است.

﴿ ۷۱۲ ﴾

نهاية التقریب فی شرح التهذیب

(اصول فقه، عربی)

از: شیخ عبدالنّبی بن سعد جزائری غروی (۱۰۲۱ ق)

شرح متوسطی است بر کتاب «تهذیب الوصول الی علم الاصول» علامه حلی (۷۲۶ ق)، این کتاب در دو جلد می‌باشد و تاریخ پایان جلد اول ۱۰۱۰ ق در کربلا می‌باشد.

[الذریعة ۵۱۳/۴ و ۳۹۸/۲۴، مرعشی ۲۲۲/۱]

آغاز: «... المفیدة للظن لا من الادلة القطعیة فالاستدلال مبطل للعمل بها لأنها تدلّ علی عدم العمل ودلالاتها ظنیة فلا يعمل بها فتأمل...».

انجام: «والله الموفق للصواب وهذا آخر ما يتسرّ لی من تحریر نهاية التقریب فی شرح التهذیب والحمد لله علی توفیقه وشكره علی تسهیل سلوك طريقه ونسأله من فضله وكرمه... يغفر لنا ما قصرنا فيه فی اجتهاد أو وقع فيه من خلل».

ش ۲۱۲، ۲۱۳ برگ، ۳۰×۲۰، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه جلد اول است. آغازش افتادگی

دارد. تصحیح شده. (تحریر سده ۱۱) با یادداشت تملک محمد علی بن علی بن لطفعلی بن

احمد تبریزی مورخ ۱۲۹۹ با مهر بیضوی «عبدہ محمد علی بن علی».

﴿ ۷۱۳ ﴾

نهاية الطلب فی شرح المکتسب

(کیمیا، عربی)

از: ایدمر بن علی جلدکی (۷۵۰ یا ۷۶۲ ق)

شرحی است بر «المکتسب فی زراعة الذهب» ابوالقاسم محمد بن احمد السیمای العراقی صاحب کتاب الأقالیم السبعة. شارح در مقدمه‌اش گوید: پس از اینکه در آفاق گشتم و کوششهای فراوان نمودم این کتاب را یافتم در موضوعاتی صحیح با الفاظی کوتاه. آن را در سه سفر تنظیم کردم و هر سفری دارای یک مقدمه،

چند مقاله و خاتمه می باشد. و هر سفری مانند یک جلد جداگانه خطبه ای دارد.

[الذریعة ۴۰۱/۲۴، كشف الظنون ۱۸۱۱/۲، مرعشی ۳۷۲/۲، مجلس ۵۴/۳۶].

آغاز: «الحمد لله الذى تعالى عن العلل والمعلولات وتقدس عن لوازم الاجسام والمتخيرات وتنزه عن ان يحيط به العقول والادراكات الواجب الوجود لذاته البديع الصفات اتقن صنع ما صنع وابدع الحركات...».

انجام: «فالحذر الحذر من مثل هولاء وانظارهم واعتبر... فهو الغاية... والنهاية العظمى فافهم ما اشرناه اليك واشكر الله تعالى على تفهم فكن من الفائزين».

ش ۴۱۳، ۲۰۱ برگ، ۲۱×۱۷، نستعلیق ۱۲۸۸.

﴿ ۷۱۴ ﴾

(لغت، عربی)

النهاية فى غريب الحديث

از: ابو السعادات مبارک بن محمد (ابن اثير جزرى) (۶۰۶ ق)

فرهنگی است حاوی غریب الفاظ احادیث که مؤلف با استفاده از دو کتاب «غریب الحديث» هروی و «غریب الحديث» ابوموسی اصفهانی و به ترتیب حروف آغاز کلمات نگاشته است.

[كشف الظنون ۱۹۸۹/۲، مرعشی ۱۶۶/۸، مجلس ۱۷۱/۲۵].

آغاز: «الحمد لله على نعمه بجميع محامده واثنى عليه فى بادی الامر وعائده واشكره على وافر عطائه ورافده واعترف فى مصادر الوفيق... اما بعد فلا خلاف بين اولى الالباب...».

انجام: «باب الیاء مع الهاء والیاء فيه ذكر يهاب ويروى اهاب وهو موضع قرب المدينة فيه انه كان يتعوذ من... يبعث هى بفتح الیاء الاولى وضم العين المهملة صقع من بلاد اليمن».

ش ۶۹، ۳۹۶ برگ، ۳۱×۱۸، نسخ حسن بن محمد طاهر الحسينى در ۱۰۹۰ تا ۱۰۹۶. با

یادداشت خرید علی بن میرزا لطفعلی بن میرزا احمد مجتهد تبریزی در ۱۲۶۶.

﴿ ۷۱۵ ﴾

نهاية الوصول الى علم الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: ابومنصور حسن بن یوسف بن مطهر حلی (علامه حلی)، (۶۴۸-۷۲۶ ق)
 کتابی است مفصل در اصول فقه که بخواش فرزندش فخر المحققین در چهار
 جزء در ضمن دوازده مقصد تالیف و نگارش آن در ۸ رمضان ۷۰۴ ق پایان یافته است.
 اولین مقصد درباره مقدمات اصول و مقصد دوازدهم درباره تعادل و ترجیح نگاشته
 شده است. در چند جلد چاپ شده است.

[الذریعة ۴۰۸/۲۴ - مرعشی ۳۰۵/۱ - دانشگاه تهران ۲۳۸۶/۶ - مجلس ۲۰۱/۲۶ و ۵۲/۱۱ -

مکتبة العلامة الحلی ۲۰۹/].

آغاز: «الحمد لله المقدس بوجوب وجوده عن الاشباه والنظائر...».

ش ۷۷، ۳۴۳ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ محمد قاسم در ۱۲۴۱ در اصفهان با مهر بیضوی «المتوکل
 علی الله عبده محمد قاسم».

* * *

ش ۲۵۴۹، ۱۹۵ برگ، ۲۱×۱۷، نسخ محمد تقی بن ملا حسین در ۱۲۶۹ در بلده خوئین. این
 نسخه جلد دوم و شامل مقصد هشتم تا پایان کتاب است و مهر بیضوی «صراط علی حق
 نمسکه» بر برگ اول دیده می‌شود.

﴿ ۷۱۶ ﴾

نهج البلاغه

(حدیث، عربی)

از: محمد بن حسین موسوی (شریف رضی) (۴۰۶ ه. ق)
 قسمتی از خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات قصار حضرت علی (ع) است که توسط شریف
 رضی برگزیده شده است.

[الذریعة ۴۱۲/۲۴، مجلس ۲۰/۴، سپهسالار ۱۱۳/۲].

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم اما بعد حمد الله الذي جعل الحمد ثمناً لنعمائه ومعاداً من بلائه ووسيلة الى جنانه وسبباً لزيادة احسانه والصلاة على رسوله نبى الرحمة وامام الائمة وسراج الامة...».

انجام: «اذا احتشم المؤمن اخاه فقد فارقه... وهذا حين انتهاء الغاية بنا الى قطع المختار من كلام امير المؤمنين عليه السلام حامدين لله سبحانه على ما من به من توفيقنا...».

ش ۳۹۰، ۲۶۰ برگ، ۲۳×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). تصحیح شده با مهر بیضوی «عبدالله بن حسن الحسینی» بر برگ اول.

* * *

ش ۱۲۲۴، ۳۰۷ برگ، ۲۱×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). بخشی از کتاب به فارسی ترجمه و در زیر سطور یا کنار صفحات نوشته شده است.

* * *

ش ۱۹۱۳، ۲۶۱ برگ، ۲۶×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱ و ۱۲). حواشی فراوان دارد از جمله از علاء الدین محمد گلستانه.

* * *

ش ۳۷۲۱، ۲۸۱ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ علی اکبر بن محمد رحیم در ۱۱۰۰. در کنار صفحات از شرح ملا فتح الله کاشانی نوشته شده است. یک نسخه هم در مجموعه شماره ۱۸۵ می‌باشد.

﴿ ۷۱۲ ﴾

نهج الحق وکشف الصدق

(کلام و عقائد، عربی)

از: جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (علامه حلّی) (۷۲۶ ق)
پاره‌ای از مسائل کلامی و اعتقادی و فقهی به طور مختصر بحث شده و مؤلف اثبات می‌نماید که نظر شیعه در این مسائل مطابق کتاب و سنت می‌باشد. این کتاب به

نام سلطان خداپنده اولجایتو نوشته شده و دارای هشت مسأله بدین ترتیب می‌باشد: ادراک، نظر، صفات حق تعالی، نبوت، امامت، معاد، اصول فقه و مسائل فقهی. (چاپ شده است).

[الذریعة ۴۱۶/۲۴، مرعشی ۱۷۲/۳، الفبایی آستان قدس ۵۹۴].

آغاز: «الحمد لله الذي غرقت في بحار معرفته افكار العلماء وتحيرت في ادراك كنه ذاته انظار العقلاء وحسرت عن معرفة كماله عقول الانبياء وقصرت عن وصف لاهوتيته السنة الفضلاء».

انجام: «فان الرؤساء منهم اعتقدوه من العقائد الباطلة طلبا للمنافع الدنيوية واهملوا من الآخرة وطلبوا العاجلة نعوذ بالله من مزال الاقدام وفيما اوردناه في هذا الكتاب كفاية لمن له ادنى تحصيل فكيف من يستغنى عن كثير التنبيه بالقليل والله يزيل شبه كل ضليل ويزيح سقم كل عليل».

ش ۶۲۵، ۱۸۲ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۱۱). تصحیح شده. با تملک

ابوالقاسم و مهر مربع «ابوالقاسم» و مهر بیضوی «محمد ۱۲۴۳».

﴿ ۷۱۸ ﴾

نهج المسترشدين في اصول الدين (کلام، عربی)

از: ابومنصور حسن بن یوسف بن مطهر حلّی، (۶۴۸-۷۲۶ ق)

رساله کوتاهی است در ۱۳ فصل و شروحي دارد از جمله فاضل مقداد آن را شرح کرده است و چاپ شده.

[الذریعة ۴۲۴/۲۴ - مرعشی ۱۹/۱ - الفبایی آستان قدس ۵۹۴].

آغاز: «الحمد لله المنقذ من الحيرة والضلال والمرشد الى سبيل الصواب في... والمال... اما بعد فهذا كتاب نهج المسترشدين في اصول الدين لخصت فيه مبادئ القواعد الكلامية...».

انجام: «... ومن اراد التوسط فعليه بكتاب منتهى الوصول والمناهج وغيرهما من كتبنا والسلام والحمد لله على بلوغ ما قصدناه وحصول ما اردناه والصلاة والسلام على اشرف الانبياء وعترته الاتقياء تمت».

ش ۲۱۸۹، ۵۱ برگ، ۲۰×۱۵، نسخ محمد بن محمد تقی گوگدی گلپایگانی در ۱۲۱۷. حواشی دارد و مهر بیضوی «عبدہ الراجی اسماعیل بن محمد» در برگ آخر دیده می شود.

﴿ ۷۱۹ ﴾

واضح المنار فی علم الاسرار

(کیمیا، عربی)

از: علی نقی بن احمد بن زین الدین احسائی

رساله ای است در علم اکسیر به روش آسان تر از آنچه که در کتب مربوطه آمده است، این رساله در ۷ ذیحجه ۱۲۳۶ ق در کربلای معلی بپایان رسیده است.

[مرعشی ۳۵۸/۶ - الذریعة ۱۰/۲۵ - الفبائی آستان قدس ۵۹۶/۱].

آغاز: «الحمد لله الذي دعى للهداية وهدى بالولاية وجعل صلاح الانام في المعاش موقوفاً على اقامة العدل واعطاء كل ذي حق حقه وارشد العباد الى النهج القديم بقوله تعالى وزنوا بالقسطاس المستقيم...».

انجام: «... فان من اظهره او عزم على هتك السر المصون الذي كتبه الحكماء ونهت عن افشائه العلماء لا يوفق لنيله و... الله على عمره والله يتولى حفظه وهو يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم».

ش ۳۳۷۹، ۷۱ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ ۱۲۷۴.

﴿ ۷۲۰ ﴾

الوافی

(حدیث، عربی)

از: محمد بن مرتضی ملا محسن فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

احادیث و روایتهای کتب کافی، من لا یحضره الفقیه، استبصار و تهذیب را در سه مقدمه و چهارده کتاب و یک خاتمه گرد آورده است، در هر فصلی اول آیات مناسب را آورده پس از آن احادیث را ذکر می‌کند و از روایتهای آنچه به شرح نیاز دارد به عنوان «بیان» شرح می‌کند. تالیفش به سال ۱۰۶۸ ق به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۳/۲۵، مرعشی ۲۶۱/۱، الفبایی آستان قدس ۵۹۶].

ش ۸۰، ۱۷۴ برگ، ۲۷×۲۰، نسخ بی‌تاریخ، جزء هشتم (حج) است. با یادداشت تملک فرهاد میرزا در ۱۲۹۰.

* * *

ش ۱۰۹۵، ۶۵ برگ، ۲۴×۱۴، نستعلیق ۱۱۳۳. جزء اول از ۱۴ جزء است.

آغازش افتادگی دارد. در آخر نسخه مهر مربع «ورفعناه مکاناً علیاً» و «ماکان محمد ابا احد» هست.

* * *

ش ۱۸۸۸، ۱۰۰ برگ، ۲۲×۱۳، نستعلیق محمد تقی در ۱۱۶۳. جزء ششم است. با یادداشت سید عبدالله شبّر حاکی از اینکه سید علی محمد این کتاب را نزد او خوانده است. مهر مربع «محمد حافظ ۱۲۰۴» و بیضوی «صراط علی حق نمسکه» در آن دیده می‌شود.

* * *

ش ۱۹۵۶، ۳۲۷ برگ، ۲۵×۱۸، نسخ محمد کاظم بن علی اصغر قمی در ۱۱۰۳. جزء پنجم است.

* * *

ش ۱۹۵۷، ۲۴۴ برگ، ۱۷×۲۴، نسخ محمد رضا رضوی در ۱۰۶۹. جزء سوم است. تصحیح شده، مهر مدوّر «وقف مرحوم لطف علی فی سنة ۱۱۲۱» دارد این نسخه را سید محمد بن صفی الدین محمد حسینی در سال ۱۰۸۱ با نسخه اصل مقابله کرده است.

* * *

ش ۲۰۱۶، ۳۰۵ برگ، ۱۵×۲۴، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. انجامش ناقص است. کتاب میراث تا دیات است (بخشی از جزء ششم ظ).

* * *

ش ۲۰۸۴، ۲۳۹ برگ، ۱۳×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جزء دهم (مکاسب...) است. با مهر مربع «وما توفیقی الا بالله علیمردان بن علی ۱۱۱۲» که گویا مهر کاتب است در برگ آخر.

* * *

ش ۳۲۹۷، ۱۸۹ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ محمد صالح در ۱۰۷۸. جزء دوازدهم است. با تملک قاضی محمد بن قاضی خان حسنی رازی با مهر مربع «العبد قاضی محمد» و تملک محمد قاسم خان نوری در ۱۲۶۲. نسخه نفیسی است.

* * *

ش ۳۵۳۰، ۱۰۳ برگ، ۱۴×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جزء چهاردهم. آخرین جزء و شامل کتاب الروضه می‌باشد.

* * *

ش ۳۹۸۴، ۲۵۴ برگ، ۲۰×۳۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جزء چهارم و پنجم از چهارده جزء است.

﴿ ۷۲۱ ﴾

الوافیه = وافیة الاصول

(اصول فقه، عربی)

از: عبدالله بن محمد بشروئی تونی (فاضل تونی) (۱۰۷۱ ق)

مسائل علم اصول را به طور استدلالی و مختصر در یک مقدمه و شش باب فراهم

کرده و در دوازدهم ربیع الاول ۱۰۵۹ پایان یافته است. شروح متعددی نیز بر آن نوشته شده است.

[الذریعة ۱۷/۲۵، مرعشی ۱۵۱/۱، الفبایی آستان قدس ۵۹۸].

آغاز: «الحمد لله على جزیل آلائه والشکر له على جمیل نعمائه والصلاة على اشرف اصفیائه واکرم انبیائه محمد وآله... مقدّمة فی تحقیق ما ینبغی العلم به قبل الشروع فی المقصود وفيها اباحت».

انجام: «ولا یبعد ترجیح ما اصله راجح باحد المرجّحات المذكورة وعلیک بامعان النظر فی المرجّحات المذكورة فی کتب الاصول فان رجع الی احد المرجّحات المنصوصة او قام علیه دلیل قطعی فهو مقبول والا فعدم الالتفات الیه احوط واولی والعلم عند الله والتکلان فی المهمّات على الله».

ش ۹۳۱، ۱۷۶ برگ، ۱۷×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است.

﴿ ۷۲۲ ﴾

الوافية

(فقه، عربی)

از: محمد بن شیخ علی بن جعفر کاشف الغطاء

رساله عملیه است شامل طهارت، صلاة، زکاة، صوم و حج.

ش ۴۴۶، ۴۰ برگ، خط و مهر مؤلف در نسخه هست. سید محمد نجل سید حسن طباطبائی

داماد شیخ جعفر (کاشف الغطاء ظ) این نسخه را مقابله و تصحیح کرده و خط او در پایان

نسخه هست.

﴿ ۷۲۳ ﴾

الوافیه فی شرح الکافیة

(نحو، عربی)

از: رکن الدین حسن بن محمد بن شرفشاه استرآبادی (م ۷۱۵-۷۱۷)
 شرحی است با عناوین «قوله - قوله» بر رساله «الکافیة» ابن حاجب نحوی
 (۶۴۶ق). این شرح به نام شمس الاسلام یحیی بن ابراهیم ابن یغرش معروف به
 ابن بیلکا تألیف شده است.

[الذریعة ۲۵/۲۵، مرعشی ۱۱/۱۱، کشف الظنون ۲/۱۳۷۰، آستان قدس ۴۷۷/۱۲، مجلس ۳۸/۲۵،

القبایى آستان قدس ۵۹۸].

آغاز: «احمد الله تعالى على عظمة جلاله حمد غريق بمطالعة جماله واشكره
 لجزيل نواله شكر معتقد لمعاده وماله وامجده باشرف اسمائه وصفات كماله وانزهه
 عن معتقد اهل التشبيه...».

انجام: «وانما لم تقلب ياء اذا كان مكسورا او واوا اذا كان مضموما قياسا على الوقف
 فى الاسم ولانه لم يعلم بقاء علامة التاكيد فانك اذا قلت فى يا زيدون اضربن اضربوا
 فى الوقف وفى يا امرئة اضربن اضربى فى الوقف لم يعلم انه بدل عن النون
 والمحذوف المردود».

ش ۶۲۳، ۲۲۴ برگ، ۲۰×۱۴، نسخ کمال بن عزیز الله شولستانی در ۱۰۹۱. در آغاز نسخه
 تاریخ وفات برخی از محدثان و چند فائده ادبی یادداشت شده. مهر بیضوی «ابن محمد
 مؤمن محمد حسن» در نسخه هست.

* * *

ش ۱۰۵۹، ۶۸ برگ، ۲۴×۱۸، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص (تحریر سده ۱۲).

* * *

ش ۱۴۰۸، ۲۴۲ برگ، ۱۷×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. (تحریر سده ۸ و ۹).

* * *

ش ۲۴۳۴، ۱۹۷ برگ، ۲۰×۱۲، نسخ و نستعلیق محمد صالح بن حبیب الله حسینی در ۱۰۳۰.

* * *

ش ۲۵۲۵، ۱۴۳ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. اول و آخر ناقص، (تحریر سده ۱۱) حواشی دارد. در برگ آخر مهر بیضوی «عبدہ محمد امین ۱۲۰۱» و «محمد باقر» و در برگ اول مهر بیضوی «عبدہ الراجی محمد جواد الحسینی» هست.

* * *

ش ۲۴۵۴، تحریر سده ۱۱. این نسخه ناقص است.

* * *

ش ۲۷۰۹، ۴۳ برگ، ۱۹×۱۱، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. حاشیه نویسی دارد و ناقص است.

* * *

ش ۳۱۶۸، ۱۵۸ برگ، ۲۳×۱۳، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش افتادگی دارد (تحریر سده ۱۱) تصحیح شده و حواشی دارد.

﴿ ۷۲۴ ﴾

وجیزۃ فی فرض الصلاة = رسالۃ...

(فقه، عربی)

رساله مختصری است در نمازهای واجب و احکام هر کدام از آنها که در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه مرتب شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلاة على افضل المرسلين محمد وآله اجمعين وبعد... اما المقدمة فالصلاة الواجبة افعال معهودة مشروطة بالقبلة والقيام تقرّبا الى الله تعالى».

انجام: «ولا تقضى الجمعة والعید والآيات لغير العلم بها ما لم يستوعب الاحتراق ولو اطلق القضاء [...] الطواف والجنّازة فمجاز وكذا النذر المطلق».

ش ۳۹۰۵، ۳۶ برگ، ۱۷×۱۲، نسخ ۱۰۹۸. فائده‌ای در رموز نام مجتهدین ظ و مهر: «لا اله الا

الله الملك الحق المبين محمد بن حسين ابوالقاسم» در این نسخه هست.

﴿ ۷۲۵ ﴾

الوجيزة

(رجال، عربی)

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (علامه مجلسی) (۱۱۱۱ ق)
 رجال مختصری است به ترتیب حروف، و فقط نام اشخاصی که حالات آنها نزد
 مؤلف واضح بود یا شهرت دارند جمع آوری کرده است. چاپ شده.
 [الذريعة ۴۷/۲۵، مرعشی ۸۳/۱، مجلس ۱۷/۲۵].
 آغاز: «الحمد لله الذي رفع منازل الرجال على معارج الكمال على قدر رواياتهم
 عن النبي الكريم المفضل وآله النجباء ارباب العصمة والجلال...»
 انجام: «... ابو الاغر النحاس ابو الاكراد هو على بن ميمون ابو ايوب...»
 ش ۱۳۹۴، ۲۴ برگ، ۱۹×۱۲، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۷۲۶ ﴾

ودائع النبوة

(فقه، عربی)

از: محمد هادی بن محمد امین تهرانی (شیخ هادی تهرانی) (۱۳۲۱ ق)
 بخش‌هایی از کتاب مانند طهارت و صلات در تألیف تمام و قسمتهایی ناتمام مانده
 است. بخشی از این کتاب همانند کتاب الطهارة شرح شرایع است.
 [الذريعة ۶۳/۲۵، مرعشی ۳۱۴/۱۲ و ۳۹۰/۲۷، مشار عربی ۹۸۸، الفبایی آستان قدس ۶۰۲].
 آغاز: «الحمد لله المتعالي بوجوب وجوده عن ان يدركه... اما بعد... کتاب الطهارة
 الكتاب كنظام ما يكتب به من الكتب وهو الاتقان ولا معنى له سواه لرجوع جميع
 المعاني اليه...»
 ش ۵۶۸، ۱۲۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. کتاب طهارت و آخرش ناقص است.

* * *

ش ۵۷۴، ۲۶۴ برگ، ۲۱×۱۵، نستعلیق محمد کاظم بن عبدالله زرنندی. این نسخه کتاب
الاجاره تاوصایا است.

* * *

ش ۱۲۶۵، ۱۹۲ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌نا. کتاب طهارت است.

* * *

ش ۳۳۰۶، ۱۵۸ برگ، ۲۲×۱۵، نستعلیق ۱۳۱۷. بخشی از کتاب صلاة است.

﴿ ۷۲۷ ﴾

وسائل الشیعة

(حدیث، عربی)

از: شیخ محمد بن حسن حر عاملی (شیخ حرّ عاملی) (۱۱۰۴ ق)
این کتاب که نام کامل آن «تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة»
می‌باشد یکی از کتابهای مهم حدیث است که دانشمندان و فقهاء بسیار بدان رجوع
نموده و از آن نقل حدیث می‌کنند. مقدمه‌ای درسی و یک باب به عنوان «ابواب مقدمه
العبادات» و خاتمه شامل دوازده فائده که در موضوع حدیث و رجال است دارد. کتاب
در شش جلد و در سال‌های ۱۰۶۹ تا ۱۰۸۸ به انجام رسیده است.

[الذریعة ۳۲۵/۴، مرعشی ۳۶۰/۳، الفبایی آستان قدس ۶۰۲/، مشار، عربی ۹۸۹].

ش ۱۵۶، ۲۸۷ برگ، ۲۹×۱۹، نسخ علی قلی بن محمد قلی زنگنه در ۱۱۵۵، شامل کتاب نکاح
تا نذریا کفارات. مقابله شده است.

* * *

ش ۱۹۲، ۲۵۰ برگ، ۳۲×۲۲، نسخ بی‌تاریخ. کتاب صوم تا حج است.

* * *

ش ۱۹۳، ۲۶۱ برگ، ۳۲×۲۱، نسخ محمد باقر بن علی اکبر خوانساری در ۱۲۵۶. کتاب
طهارت است.

* * *

ش ۲۰۱، ۲۸۷ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. طلاق تا پایان کتاب را دارد تاریخ تالیف: ۱۰۸۲.

* * *

ش ۲۰۲، ۲۴۵ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. جهاد تا آخر نکاح را دارد.

* * *

ش ۲۰۳، ۲۱۸ برگ، ۳۰×۲۰، نسخ محمد باقر بن علی اکبر خوانساری در ۱۲۵۶. کتاب صلاة است.

* * *

ش ۱۶۹۱، ۱۷۱ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. صلاة است. آغاز وانجامش ناقص است. با مهر مربع «این کتاب از مملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۲۲۲» بر برگ اول و مهر بیضوی «کتابخانه حقیر اسماعیل الحسینی ۱۲۴۲» بر برگ آخر. و بر برگ ۷۵ مهر بیضوی «محمد فرهاد بیرونی ۱۰۷۹».

* * *

ش ۳۱۵۵، ۱۴۰ برگ، ۳۰×۲۱، نسخ محمد رضا نجف آبادی اصفهانی در ۱۲۶۶. این نسخه کتاب طهارت است. تصحیح شده و حاشیه با امضاء «منه رحمه الله» دارد.

﴿ ۷۲۸ ﴾

وفیات الاعیان

(تراجم، عربی)

از: شمس الدین احمد بن محمد (ابن خلکان) (۶۸۱ ق)

در حدود هشتصد و پنجاه شرح حال علماء و دانشمندان و شخصیت‌های علمی است که به ترتیب حروف تنظیم شده، در سال ۶۵۴ آغاز و به سال ۶۵۹ پس از موانع بسیار و سفر مؤلف به شام و اشتغال به قضاوت به اتمام رسیده است.
[کشف الظنون ۲/۲۰۱۷، الذریعة ۲۵/۱۲۵، مرعشی ۳۴۱/۹، مجلس ۴۸۰/۲۶].

آغاز: «حرف العین ابوبکر عاصم بن ابی... مولی بنی خزیمه نصر بن... کان احد القراء السبعة والمشار الیه فی القراءات اخذ القراءه...».

ش ۱۳۷، ۲۷۵ برگ، ۲۱×۲۹، نسخ ۱۰۶۳. از حرف عین تا حرف میم را دارد. با مهر بیضوی «جواد بن مرتضی الحسنی الحسینی الطباطبائی» و یادداشت خرید از محمد شفیع... استرآبادی در بغداد.

﴿ ۷۲۹ ﴾

الهدایة فی النحو

(نحو، عربی)

از: ابوحیان محمد بن یوسف اندلسی نحوی، (۷۴۵ق)

رساله‌ای است در قواعد و اصول نحویه روش کافیه ابن حاجب که در یک مقدمه و سه قسم و یک خاتمه تنظیم شده است، این کتاب را به افراد دیگری همانند ابن درستویه یا عبدالجلیل بن فیروز غزنوی نیز نسبت داده‌اند. و شاید همان رساله‌ای است که در جامع المقدمات (کتاب درسی حوزه‌ها) درج شده است.

[مرعشی ۱۲۵/۲ - آستان قدس ۴۸۹/۱۲ - کشف الظنون ۲۰۴۱/۲].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین... اما بعد فهذه مختصر مضبوط فی علم النحو جمعت فيه مهمات النحو علی ترتیب الکافیة مبوفا مفصلا بعبارة واضحة مع...».

انجام: «... ولا جمع المؤنث لانه لو حرك النون لم يبق خفيفة فلم تكن علی الاصل وان ابقوها ساكنة لا لتقى الساكنان فيلزم التقاء الساكنین علی غیر حده وهو غیر حسن».

ش ۱۰۲۰، ۸۶ برگ، ۲۵×۲۰، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه چاپ سنگی است (نه خطی) یادداشت خرید مورخ ۱۲۸۱ دارد با مهر بیضوی «ما محمد الرسول».

ش ۱۴۵۱، ۶۲ برگ، ۱۸×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تحریر سده ۱۳.

* * *

ش ۲۹۷۳، ۷۷ برگ، ۱۷×۱۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تحریر سده ۱۳.

* * *

ش ۳۰۶۶، ۵۴ برگ، ۱۴×۹، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. روی برگ اول مهر بیضوی «محمد علی بن عبدالرحیم الحسنی الحسینی ۱۲۱۶» دیده می‌شود.

* * *

ش ۲۶۸۹، هم شاید هدایه نحو باشد.

﴿ ۷۳۰ ﴾

هدایة الابرار الى طريق الاثمة الاطهار (اصول فقه، عربی)

از: حسین بن شهاب الدین عاملی کرکی (۱۰۷۶ ق)

بحث‌هایی استدلالی است در ردّ طریقه مجتهدین و اصولیها و اینکه روش اخباریها حق است. و نیز اشاره‌ای به بعضی مباحث علم درایة و حدیث مشتمل بر یک مقدمه و هشت باب و یک خاتمه و به تاریخ ربیع الثانی ۱۰۷۳ به پایان رسیده است.

[الذریعة ۱۶۷/۲۵، مرعشی ۶۳/۹، مجلس ۱۶۲/۳۸، الفبایی آستان قدس ۶۰۸].

آغاز: «الحمد لله الذي ابان طرق الحق فلم يجعل لاحد عليه حجة ونهج مناهج الصديق فهدى به الى اقوم... اما بعد فيقول... قبل ان يخرج الامر من يده ان من جملة مكائد ابليس اللعين اذا اعياه...».

انجام: «ولا اذن الا فيما ورد عن الاثمة الاطهار وما خالف طريقهم فهو بدعة وكل بدعة ضلالة وصاحبها في النار والحمد لله على الهداية وله الشكر في البداية والنهاية».

ش ۲۸۰، ۸۹ برگ، ۲۳×۱۸، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. تصحیح شده است.

﴿ ۷۳۱ ﴾

هدایة الامة الى احكام الائمة = تلخیص وسائل الشیعة (حدیث، عربی)

از: محمد بن حسن بن علی حر عاملی، (۱۰۳۳-۱۱۰۴ ق)

صاحب وسائل الشیعه این کتاب را با حذف اسانید و مکررات «وسائل الشیعة» در چهار بخش عبادات، عقود، ایقاعات و احکام با تقسیم بندی خاص تنظیم کرده است و شب عید قربان ۱۰۹۱ ق از نگارش آن فارغ شده است. در چند جلد در مشهد چاپ شده است.

[الذریعة ۱۷۱/۲۵ - مجلس ۲۷۷/۲۵ و ۳۹۸/۷ - الفبایی آستان قدس ۶۰۸/۱]

آغاز: «الحمد لله على افضاله والصلاة على محمد وآله... الكتاب الحادى عشر من العقود وهو كتاب الوصايا من كتاب هداية الامة الى احكام الائمة عليه السلام وفيه اثني عشر باباً...».

انجام: «... السادس فى كراهة ايجاب شىء على النفس دائماً بنذر وشبهه واستحباب اجتلاب الخير ودفع الشر بالنذر غير الدائم».

ش ۲۶۳۶، ۱۴۶ برگ، ۱۸×۱۲، نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا. این نسخه از وصایا تا کتاب نذر و عهد است. تصحیح شده است.

﴿ ۷۳۲ ﴾

هدایة الانام فى شرح شرائع الاسلام (فقه، عربی)

از: محمد حسین بن هاشم کاظمی نجفی (۱۳۰۸ ق)

هدایة الانام کاظمینی شرح استدلالی است بر شرایع محقق حلّی با عناوین «قال - اقول» با نقل اقوال بسیاری که گویند جامع آراء تمام فقهاء می‌باشد. تالیف این کتاب ناتمام مانده و طهارت و صلاة آن چاپ شده است. شاید نسخه حاضر بخشی از این کتاب باشد.

[الذریعة ۱۷۳/۲۵، مرعشی ۲۱۶/۱۴، الفبایی آستان قدس ۶۰۸/۱]

آغاز: «الحمد لله... والنظر في العقد والشرائط واللوائح. الاول الوقف عقد ثمرته تحبیس الاصل واطلاق المنفعة اقول المشهور فيما بينهم كون الوقف من العقود فيجری فيه البحث السابق...».

انجام: «وعن جامع المقاصد انه لا بعد فيه الى غير ذلك من كلماتهم واحتمالاتهم واقوالهم في امثال ذلك ولا...».

ش ۲۹۳، ۲۳۶ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. وقف تا وصایا است. تصحیح شده.

﴿ ۷۳۳ ﴾

هدایة الشيعة الى احكام الشريعة

(فقه، عربی)

از: احمد بن محمد مهدي بن ابی ذر نراقی (ملا احمد نراقی)

کتاب فقهی مختصری است خالی از دلیل، شب سه شنبه ۱۳ رمضان ۱۲۳۴ هـ. کتاب صلاة را تمام نموده است.

[الذريعة ۱۷۷/۲۵، مرعشی ۱۴۷/۱].

آغاز: «بسمله. الحمد لله الذي اولدنا على الفطرة وايدنا لاستنباط احكام العترة والصلاة... هذا ما اردت من تحرير الفتاوى والمسائل مجردة عن المدارك والدلائل...».

انجام: «... في العدد يبني على الاقل وفي العدد الى العدم وكذا يحرم قطع شجرة الحرم...».

ش ۱۱۷۲، ۱۰۳ برگ، ۳۱×۱۶، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. صلاة و زكاة و خمس و بخشی از حج را

دارد. آخرش افتادگی دارد.

﴿ ۷۳۴ ﴾

هدایة المسترشدين فی شرح معالم الدين = حاشیه معالم (اصول فقه، عربی)

از: محمد تقی بن محمد رحیم تهرانی اصفهانی (۱۲۴۸ ق)

شرح مبسوطی است بر کتاب «معالم الاصول» حسن بن شهید ثانی. اما چون با عناوین «قوله - اقول» بیان کرده است آن را جزو حاشیه‌های آن کتاب محسوب کرده‌اند. جلد اول آن در ۱۲۳۷ به پایان رسیده است در برخی از نسخه‌ها تاریخ ۱۲۳۲ را ذکر کرده‌اند. چاپ شده است.

[الذریعة ۱۹۵/۲۵، الفبایی آستان قدس ۶۱۰].

آغاز: «الحمد لله... قوله الفقه فی اللغة الفهم. اقول كما نصّ عليه الجوهری وغيره قال الله تعالى ولكن لا تفقهون تسبیحهم وخصّه بعضهم بفهم غرض المتكلم من كلامه...».

انجام: «فهل یثبت خيار التأخیر بالنسبة الى غير المقبوض لعدم تعین المقبوض ثمنا له او یبني على اللزوم اخذا بمقتضى الاصل لدوران الثمن بینه وبين المقبوض».

ش ۲۸۳، ۲۷۸ برگ، ۲۱×۱۵، نسخ محمد بن ابوطالب تستری در ۱۲۶۱. جلد اول است.

﴿ ۷۳۵ ﴾

هدية النملة الى مرجح الملة = رد شیخیه (عربی)

از: محمد رضا بن علی نقی واعظ همدانی (۱۴ ق)

در بیان اصول عقائد و تکلیف مردم در زمان غیبت و اعتراض به اعتقادات شیخیه است. منتخب از کتاب دیگر مؤلف «السيف المسلول» ظرف هشت ساعت به روز دوم جمادی الثانی ۱۳۰۳ ق در سامره تألیف شده و مشتمل بر پنج مقصد است که با عناوین «قالت الامامیه - قالت الشیخیه» نگاشته شده و به میرزای شیرازی اهداء گردیده و در سال ۱۳۱۰ چاپ شده است.

[الذریعة ۲۱۵/۲۵، مرعشی ۵/۸، الفبایی آستان قدس ۶۱۱].

آغاز: «بسمله. حمد له، ... وهى مشتملة على مقاصد خمسة وكل مقصد مشتمل على فصول خمسة إلا المقصد الخامس فما جعلت فيه الفصل لعل الله يوفّقنى بفضلِهِ للوصل بالاصل. المقصد الاول فيما يتعلّق بالتّوحيد».

انجام: «وقال لهم السلطنة على العالم والقدرة الالهية على التّصرف فيما يشاؤون وامثال ذلك ويقولون صريحا بوجود الباب للامام وان كانوا ينفونه عن السّيد على محمّد فالنزاع فى الموضوع دون الحكم واعلم انّ استقصاء مزلاّتهم ومناقضاتهم غير ميسّرة وقد جمعنا كثيرا منها فى الكتاب المسمّى بالسّيف المسلول».

ش ۹۳۸، ۱۴ برگ، ۱۵×۱۱. نسخ محمد حسين بن مصطفى الطباطبائى در ۱۳۰۷.

﴿ ۷۳۶ ﴾

یتیمه الدّهر فی محاسن اهل العصر (عربى)

از: ابو منصور عبدالملك بن محمد ثعالبى (۴۳۰ هـ)

[كشف الظنون ۲/۲۰۴۹، دانشگاه ۱۰/۱۶۵۷، مجلس ۲۵/۲۵۵، مشار، عربى ۱۰۱۲].

آغاز قسم اول: «الحمد لله خير ما بدء به الكلام وختم».

آغاز قسم سوم: «بسم الله الرحمن الرحيم القسم الثالث من كتاب يتيمة الدهر فى محاسن اهل العصر تشتمل على محاسن اشعار اهل الجبال وفارس وجرجان وطبرستان من وزراء الدولة الديلمية وكتابتها وفضائلها...».

انجام: «انتهى الباب العاشر وبه تم الكتاب وبقي على ذكر قوم من اهل نيسابور لم تحضرنى اشعارهم وهم ابوسلمة المؤدّب وابو حمد... وابو سهل البستى وابوبكر...».

ش ۱۵۹۶، نسخ، بى كا، بى تا. قسم سوم و چهارم كتاب است با مهر مربع «احتشام الدولة».

ش ۳۶۲۳، ۲۷۶ برگ، ۳۱×۲۱، نسخ، بی‌کا، بی‌تا. قسم اول و دوم کتاب است. با مهر بیضوی
 «مشیر الممالک» و «احتشام الدولة» و یادداشت ورود به کتابخانه از جامع المعقول والمنقول
 شیخ سعد حویزای.

فهرست نام کتاب‌ها

مؤلفان فهرست حاضر	۵
من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق	۷
سپاسی دیگر	۹
اهداء کنندگان و واقفان کتابهای کتابخانه مسجد اعظم قم	۱۱
فهرست حدود ده هزار نسخه خطی	۱۳
القرآن الکریم (۲۱ نسخه)	۱۷
آداب الدعاء	۱۹
آداب الصلاة وتعقیباتها	۱۹
ابواب الجنان فی حقوق الاخوان	۲۰
ابواب الروضات	۲۱
ابواب الكنوز	۲۱
از: میرزا محمد علی استرآبادی (فخر الوزراء) (ق ۱۳)	۲۱
اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات	۲۲
الاثنی عشریة فی الحج	۲۲
اثولوجیا	۲۳
الاجارة	۲۴
الاجرومیة	۲۴

۲۵	 الاحتجاج على اهل اللجاج (۴ نسخه)
۲۶	 احسن الاغراض فى التشخيص ومعالجة الامراض
۲۶	 الاحقاق فى الاشتقاق
۲۷	 إحكام الأحكام فى اصول الأحكام
۲۷	 احياء علوم الدين
۲۸	 احياء الميت بفضائل اهل البيت:
۲۸	 اختيار معرفة الرجال = رجال كشى
۲۹	 الاربعون حديثاً
۲۹	 الاربعون حديثاً
۳۰	 الاربعون حديثاً (۱۸ نسخه)
۳۳	 ارشاد الاذهان الى احكام الايمان (۱۷ نسخه)
۳۵	 الاستبصار فيما اختلف من الاخبار (۸ نسخه)
۳۷	 الاستصحاب
۳۸	 اسرار الآيات و انوار البينات
۳۸	 اسرار القرآن = سبع المثانى
۳۹	 الاشعة البدرية فى إقتفاء انوار آثار الجعفرية (۳ نسخه)
۴۰	 الاصفى
۴۱	 اصلاح العمل
۴۱	 اصول العقائد
۴۲	 اصول الفقه = التقريرات
۴۲	 اصول الفقه
۴۲	 اصول الفقه = تقريرات
۴۳	 اصول الفقه

۴۳	 اصول الفقه = التقريرات
۴۴	 اصول الفقه ° التقريرات
۴۴	 اصول الفقه = التقريرات
۴۵	 اصول الفقه
۴۵	 اصول الفقه
۴۶	 اصول الفقه = التقريرات
۴۶	 اصول الفقه = التقريرات
۴۷	 اصول الفقه = [المقاصد فى الاصول]
۴۷	 الاصول المهمة فى شرح الحكمة
۴۸	 اطواق الذهب فى علم الادب
۴۸	 الاعتقادات
۴۹	 الاعجاز والايجاز
۵۰	 الافاضات
۵۰	 الافصاح فى اعراب الكافية
۵۱	 الأقاليم
۵۱	 الاقليد = شرح المفصل
۵۲	 اكمال الدين و اتمام النعمة = كمال الدين (۳ نسخه)
۵۳	 الالفية = الخلاصة فى النحو (۱۴ نسخه)
۵۵	 الالفية
۵۵	 الأمالى = المجالس
۵۶	 الأمالى = المجالس (۲ نسخه)
۵۷	 الانسان الكامل فى معرفة الأوائل والأواخر
۵۷	 انوار التنزيل واسرار التأويل = تفسير بيضاوى (۱۳ نسخه)

- ٥٩ انوار خلاصة الحساب فى شرح خلاصة الحساب
- ٦٠ الانوار الرضوية = شرح الرضوى = شرح النافع
- ٦٠ انوار الرياض (٥ نسخه)
- ٦٢ انوار العقول من اشعار خليفة الرسول = ديوان امير المؤمنين
- ٦٢ الأنوار لاعمال الابار
- ٦٣ انيس المجتهدين
- ٦٤ انيس النفوس ومطلع الشموس (٢ نسخه)
- ٦٥ انيس الواعظين
- ٦٥ الاوزان والمقادير
- ٦٦ بحار الانوار (١٣ نسخه)
- ٦٨ بحر الجواهر فى شرح الجواهر = شرح جواهر الكلام (٧ نسخه)
- ٦٩ بداية الهداية
- ٧٠ بدائع الافكار = بدائع الاصول (٤ نسخه)
- ٧١ بدائع الزهور فى وقائع الدهور
- ٧١ بستان الادب
- ٧٢ بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول (٢ نسخه)
- ٧٢ بغية الطالب فى معرفة المفروض والواجب
- ٧٣ البهجة
- ٧٣ البهجة المرضية = حاشية على شوارق الالهام
- ٧٤ البهجة المرضية فى شرح الالفية = سيوطى (١٤ نسخه)
- ٧٦ بيان السعادة فى مقامات العبادة
- ٧٦ تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة (٢ نسخه)
- ٧٧ التبصرة فى الصرف

- تبصرة المتعلمين (۳ نسخه) ۷۸
- التبيان فى اعراب القرآن = تركيب ابوالبقاء = املاء ما من به الرحمن ۷۸
- التبيان فى تفسير القرآن ۷۹
- التبيان فى شرح زبدة الاصول ۷۹
- تبيان القواعد النحوية فى شرح الهداية المهدية ۸۰
- تحرير الاحكام الشرعية على مذهب الامامية (۸ نسخه) ۸۱
- تحرير اقليدس = تحرير اصول الهندسة والحساب (۲ نسخه) ۸۲
- تحرير اكر ۸۳
- تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية = شرح شمسية (۱۷ نسخه) ۸۳
- تحفة الاخوان فى تقوية الايمان (۲ نسخه) ۸۶
- تحفه الجابرية = احاديث جابر ۸۶
- تحفة الغريب فى الكلام على مغنى اللبيب = حاشيه مغنى اللبيب (۲ نسخه) ۸۷
- تحفة المحتاج لشرح المنهاج ۸۸
- تحفة النبیه فى شرح التنبيه ۸۹
- تحقيق فى زيارة العاشوراء ۸۹
- تحقيق الزوراء = شرح الزوراء وشرحه ۹۰
- التذكرة ۹۱
- تذكرة عنوان الشرف (۲ نسخه) ۹۱
- ترجمة الفصول النصيرية ۹۲
- تذكرة الفقهاء ۹۳
- التصريح بمضمون التوضيح ۹۳
- التطريف على شرح التعريف ۹۴
- تظلم الزهراء من اهراق دماء آل العباء ۹۴

التعريفات	۹۵
التعليقة السجادية (۲ نسخه)	۹۵
تعليم القراءة لتدريس الصبيان	۹۶
تعليقة منهج المقال	۹۷
تفسير القرآن الكريم	۹۷
تفسير القرآن = تفسير الجلالين (۳ نسخه)	۹۸
تفسير الفرات الكوفي	۹۸
تفسير القرآن الكريم = تفسير القمي (۴ نسخه)	۹۹
تفسير القرآن الكريم = تفسير الملا صدرا (۲ نسخه)	۱۰۰
التكملة في شرح التذكرة	۱۰۰
تلخيص الشافى = الاستيفاء فى الامامة (۲ نسخه)	۱۰۱
تلخيص صحاح اللغة	۱۰۲
تلخيص الصرف	۱۰۲
تلخيص المقال فى تحقيق احوال الرجال = الرجال الوسيط (۳ نسخه)	۱۰۳
تمرين الطلاب فى صناعة الاعراب = تركيب خالد	۱۰۴
التمهيد فى شرح قواعد التوحيد	۱۰۴
تمهيد القواعد الاصولية والعربية (۶ نسخه)	۱۰۵
التنبهات على معانى السبع العلويات = شرح قصائد ابن ابى الحديد	۱۰۶
التنقيح الرائع لمختصر الشرائع	۱۰۷
تنقيح المقاصد الاصولية فى شرح المخلص الحائريه	۱۰۸
التوحيد للصدوق (۲ نسخه)	۱۰۹
توحيد المفضل (۲ نسخه)	۱۰۹
توشيح التفسير	۱۱۰

- ۱۱۰ توضیح التذکرة = شرح تذکره نصیریہ
- ۱۱۱ التوضیح فی حل غوامض التنقیح
- ۱۱۲ توضیح المقال فی علم الدراية والرجال
- ۱۱۳ تهافت الفلاسفة
- ۱۱۳ تهذیب الاحکام (۱۴ نسخه)
- ۱۱۶ تهذیب المنطق
- ۱۱۶ تهذیب الوصول الى علم الاصول (۳ نسخه)
- ۱۱۷ ثواب الاعمال وعقاب الاعمال
- ۱۱۷ جامع الاخبار = معارج اليقين
- ۱۱۸ جامع الاسرار ومنبع الانوار
- ۱۱۸ جامع الدقائق = شرح غرّة المنطق
- ۱۱۹ جامع الشرائع (۲ نسخه)
- ۱۱۹ جامع العبائر = جامع العبارات (۴ نسخه)
- ۱۲۰ جامع العبارات = جامع العبائر
- ۱۲۱ جامع الغرر فی فقه الائمة الاثنا عشر
- ۱۲۲ جامع المقاصد فی شرح القواعد (۳ نسخه)
- ۱۲۳ الجبر و المقابله = رسالة فی ...
- ۱۲۳ الجعفریة (۳ نسخه)
- ۱۲۴ جنة الامان الواقية و جنة الايمان الباقية = مصباح کفعمی (۸ نسخه)
- ۱۲۵ الجنة الواقية والجنة الباقية
- ۱۲۶ جنگ نظم و نشر
- ۱۲۶ جنگ
- ۱۲۷ جنگ

جنگ حدیث	۱۲۷
جنگ	۱۲۸
جنگ (آیات و روایات)	۱۲۸
جنگ مرآتی	۱۲۸
جنگ مرآتی	۱۲۹
جنگ اشعار	۱۲۹
جنگ	۱۲۹
جنگ	۱۳۰
جنگ حدیث	۱۳۰
جنگ	۱۳۰
جوامع الجامع (۸ نسخه)	۱۳۱
جوامع الرسائل فی تحقیق مسائل الفروع والاصول بالدلائل	۱۳۲
الجواهر السنية فی الاحادیث القدسية	۱۳۳
جواهر الکلام فی شرح شرائع الاسلام (۹ نسخه)	۱۳۳
جوهر النضید فی شرح منطق التجريد (۲ نسخه)	۱۳۴
چهل حدیث در امامت = اربعین	۱۳۵
حاشیه ارشاد الاذهان	۱۳۵
حاشیه الاسفار = الحاشیه علی الحکمة المتعالیه (۳ نسخه)	۱۳۶
حاشیه انوار التنزیل = حاشیه تفسیر البیضاوی	۱۳۷
حاشیه انوار التنزیل = حاشیه تفسیر البیضاوی	۱۳۷
حاشیه انوار التنزیل للشیخ البهائی (۶ نسخه)	۱۳۸
حاشیه انوار التنزیل	۱۳۹
حاشیه انوار التنزیل	۱۳۹

۱۴۰	 حاشية البهجة المرضية
۱۴۰	 حاشية تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية
۱۴۱	 حاشية تحرير القواعد = حاشيه شرح شمسيه
۱۴۲	 حاشية تحرير القواعد المنطقية (۱۵ نسخه)
۱۴۴	 حاشية تهذيب الاحكام شيخ طوسى
۱۴۴	 حاشية تهذيب المنطق
۱۴۵	 حاشية تهذيب المنطق (۱۰ نسخه)
۱۴۶	 حاشية على حاشية تحرير القواعد (۳ نسخه)
۱۴۷	 حاشية حاشية تحرير القواعد المنطقية (۲ نسخه)
۱۴۸	 حاشية حاشية تهذيب المنطق
۱۴۹	 حاشية على حاشية القديمة على شرح التجريد الجديد
۱۴۹	 حاشية حاشية الدوانى القديمة على شرح التجويد
۱۵۰	 حاشية حاشيه شرح الجديد للتجريد
۱۵۰	 حاشية حاشية شرح التجريد
۱۵۱	 حاشية حاشية شرح الكافية
۱۵۲	 حاشية حاشية شرح المطالع
۱۵۳	 حاشية حاشية المختصر فى شرح التلخيص
۱۵۳	 حاشية حاشية المختصر المعانى (۴ نسخه)
۱۵۴	 حاشية خلاصة الحساب
۱۵۵	 حاشية الروضة البهية = حاشيه شرح لمعه (۳ نسخه)
۱۵۶	 حاشية الروضة البهية = الحاشية على شرح اللمعة
۱۵۶	 حاشية الروضه البهية = الحاشية على شرح اللمعة
۱۵۷	 حاشية الروضة البهية

۱۵۷	حاشیه الروضة البهیة
۱۵۸	حاشیه شرح الاشارات والتنبيهات
۱۵۸	الحاشیه علی شرح للاشارات
۱۵۹	حاشیه شرح تجرید العقائد
۱۶۰	حاشیه شرح التجريد
۱۶۰	الحاشیه علی الشرح الجديد علی التجريد (۲ نسخه)
۱۶۱	حاشیه شرح التجريد
۱۶۲	حاشیه علی شرح التجريد للقوشچی (حاشیه قدیم) (۳ نسخه)
۱۶۳	حاشیه شرح تجرید الاعتقاد
۱۶۳	حاشیه شرح التجريد الجديد (۲ نسخه)
۱۶۴	الحاشیه الجديدة علی شرح التجريد الجديد (۲ نسخه)
۱۶۵	حاشیه بر شرح جدید و حاشیه قدیم تجرید
۱۶۵	الحاشیه علی شرح التجريد القديم
۱۶۶	حاشیه شرح حکمة العین (۲ نسخه)
۱۶۷	حاشیه شرح حکمة العین
۱۶۷	حاشیه شرح العقائد العضدية = الخانقاهی
۱۶۸	حاشیه شرح العقاید النفیة
۱۶۹	حاشیه شرح الكافية
۱۶۹	حاشیه شرح الكافية = حاشیه شرح الجامی
۱۷۰	حاشیه شرح الكافية
۱۷۱	حاشیه شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب (۳ نسخه)
۱۷۱	حاشیه شرح مختصر الاصول = شرح شرح مختصر الاصول (۲ نسخه)
۱۷۲	حاشیه شرح مختصر الاصول (۲ نسخه)

- ۱۷۳ حاشية شرح المطالع = حاشيه لوامع الاسرار (۶ نسخه)
- ۱۷۴ حاشية شرح المطالع
- ۱۷۵ حاشية شرح المعانى والبيان
- ۱۷۶ حاشية شرح الملخص فى الهيئة (۳ نسخه)
- ۱۷۷ حاشية شرح منهاج الطالبين
- ۱۷۷ حاشية على شرح منهاج الوصول الى علم الاصول
- ۱۷۸ حاشية شرح منهج الوصول الى تخريج الفصول
- ۱۷۹ الحاشية على الشرح المواقف
- ۱۷۹ حاشية شرح هداية الحكمة (۳ نسخه)
- ۱۸۰ حاشية شرائع الاسلام
- ۱۸۱ حاشية الشفاء
- ۱۸۱ حاشية الصرف
- ۱۸۲ حاشية عده الاصول = حاشيه خليليه
- ۱۸۳ حاشية عين اليقين
- ۱۸۴ حاشية فرائد الاصول
- ۱۸۴ حاشية فرائد الاصول
- ۱۸۵ حاشية على فرائد الاصول
- ۱۸۵ حاشية فرائد الاصول (۲ نسخه)
- ۱۸۶ حاشية فرائد الاصول
- ۱۸۷ حاشية الفوائد الضيائية = حاشية شرح الجامى (۵ نسخه)
- ۱۸۷ حاشية الفوائد الضيائية = حاشية شرح الجامى
- ۱۸۸ حاشية الفوائد الضيائية
- ۱۸۹ حاشية الفوائد الضيائية = حاشية شرح الجامى (۴ نسخه)

۱۹۰	 حاشیه یکی از کتابهای فلسفی
۱۹۰	 حاشیه الکافی (۲ نسخه)
۱۹۱	 حاشیه الکشاف
۱۹۲	 حاشیه المختصر (۶ نسخه)
۱۹۳	 حاشیه المختصر
۱۹۴	 حاشیه مختصر منتهی السؤل والامل
۱۹۴	 حاشیه المختصر النافع
۱۹۵	 حاشیه مدارک الاحکام
۱۹۵	 حاشیه المطول (۳ نسخه)
۱۹۶	 حاشیه المطول
۱۹۷	 حاشیه المطول
۱۹۷	 حاشیه معالم الاصول
۱۹۸	 حاشیه معالم الاصول (۶ نسخه)
۱۹۹	 حاشیه معالم الاصول = جواهر الاصول
۱۹۹	 الحاشیه على معالم الاصول (۶ نسخه)
۲۰۱	 حاشیه معالم الاصول
۲۰۱	 حاشیه الورقات
۲۰۲	 الحبل المتين فى احكام الدين
۲۰۲	 الحجّ
۲۰۳	 الحدائق الناضرة فى احكام العترة الطاهرة (۸ نسخه)
۲۰۴	 الحدائق الندية فى شرح الفوائد الصمدية = شرح الصمدية
۲۰۵	 حديث قدسى = چهل سوره
۲۰۵	 حديقه المؤمنين = شرح صغير (۶ نسخه)

- ۲۰۶ حرز الأمانی و وجه التَّهَانی = الشَّاطِیْه = منطومه
- ۲۰۷ الحقائق
- ۲۰۸ حق المبين فی تصویب رأى المجتهدین و تخطئة الاخباریین
- ۲۰۸ الحکمة المتعالیة فی الأسفار الأربعة العقلیة (۵ نسخه)
- ۲۰۹ حلّیه الكمیت (۲ نسخه)
- ۲۱۰ حلّ مشکلات الاشارات = شرح الاشارات (۳ نسخه)
- ۲۱۱ حلّ الموجز
- ۲۱۱ الحلّیه اللامعة للبهجة المرضیة = حاشیه سیوطی (۲ نسخه)
- ۲۱۲ الحماسة
- ۲۱۳ الحماسة (ممکن است نام دیگری داشته باشد)
- ۲۱۳ الحوزات والروضات
- ۲۱۴ حیاة الارواح
- ۲۱۴ حیاة الحيوان (۲ نسخه)
- ۲۱۵ خريدة العجائب وفريدة الغرائب (۲ نسخه)
- ۲۱۶ الخصائص الحسينیة
- ۲۱۷ الخصال
- ۲۱۷ خلاصة الافكار
- ۲۱۸ خلاصة الاقوال فی معرفة الرجال (۲ نسخه)
- ۲۱۹ خلاصة الحساب (۴ نسخه)
- ۲۲۰ الخلاف فی الاحكام = مسائل الخلاف (۲ نسخه)
- ۲۲۱ خلق الكافر = حکمة خلق الكافر
- ۲۲۱ خواص السور والأدعية
- ۲۲۲ خواص القرآن

- الدرر الباهرة فى تصوير المعرفة الممكنة فى حق الله سبحانه ٢٢٣
- درة التأويل فى متشابه التنزيل ٢٢٣
- درّة التنزيل و غرّة التأويل فى التفسير والتأويل ٢٢٤
- الدرّة المنظومة = الدرّة الغروية (٢ نسخه) ٢٢٥
- دُرر غروية منثورات فى المقامات النجفية ٢٢٦
- الدرر المنثور من الخبر المأثور وغير المأثور [والدر المنظوم] ٢٢٦
- الدُرر النجفية من الملتقطات اليوسفية ٢٢٧
- الدروس الشرعية فى فقه الامامية ٢٢٨
- دعا = كتاب دعا ٢٢٨
- دعا = كتاب دعا ٢٢٩
- دعا = كتاب دعا ٢٢٩
- دعا = كتاب دعا ٢٣٠
- دعا = كتاب دعا ٢٣٠
- دعا = كتاب دعا ٢٣١
- دعا = كتاب دعا ٢٣١
- دعا = كتاب دعا ٢٣٢
- دعا = كتاب دعا ٢٣٢
- دعا = كتاب دعا ٢٣٣
- دعا = كتاب دعا ٢٣٣
- دعا = كتاب دعا ٢٣٤
- دعا = كتاب دعا ٢٣٤
- دعا = كتاب دعا ٢٣٥
- دعا = كتاب دعا ٢٣٥

۲۳۶	 دعا = کتاب دعا
۲۳۶	 دعا = کتاب دعا
۲۳۷	 دعا = کتاب دعا
۲۳۷	 دعا = کتاب دعا
۲۳۸	 دلائل الاحکام فی شرح شرائع الاسلام
۲۳۸	 دلائل الخیرات وشوارق الانوار فی ذکر الصلاة علی النبی المختار
۲۳۹	 دوازه امام = صلواتیه (۲ نسخه)
۲۴۰	 دیوان
۲۴۰	 دیوان امرء القیس = دیوان مجنون عامری
۲۴۱	 دیوان المؤمنین علیهم السلام = انوار العقول (۴ نسخه)
۲۴۲	 دیوان البختری
۲۴۲	 دیوان السبیتی
۲۴۳	 دیوان الشیخ صفی الدین الحلّی
۲۴۳	 دیوان عبدالصمد بن بابک
۲۴۴	 دیوان مجنون ولیلّی العامریّة = اخبار المجنون واشعاره (۳ نسخه)
۲۴۵	 ذخیره المعاد فی شرح الارشاد (۲ نسخه)
۲۴۶	 ذرائع الاحلام الی اسرار شرائع الاسلام
۲۴۶	 الذریعة الی مکارم الشریعة = الذریعة الی اخلاق الشریعة
۲۴۷	 ذکر الشیعة فی احکام الشریعة (۲ نسخه)
۲۴۸	 الذهب المسکوک فی اللباس المشکوک
۲۴۹	 ذیل الحواشی ولوعة الشاکی
۲۴۹	 ربیع الابرار
۲۵۰	 الرحیق

الرد على الشيخية	٢٥١
الرسائل العشرة = تقريرات درس الآخوند الخراساني (١٠ نسخة)	٢٥١
الرسالة المحمدية في احكام الميراث الابدية = المحمدية = الارث	٢٥٣
رسالة وافية و نبذة كافية = الوافية = رساله عمليه	٢٥٤
رضوان الآملين في حاشية القوانين (٢ نسخة)	٢٥٥
الرضية الحسينية في شرح العريضة المهدوية	٢٥٦
الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية = شرح اللمعة (٤١ نسخة)	٢٥٦
روضة العطر	٢٦١
روضة المتقين في شرح اخبار الائمة المعصومين = شرح الفقيه (٣ نسخة)	٢٦٢
روضة الواعظين وبصيرة المتعظين	٢٦٣
روض الجنان في شرح ارشاد الازهان	٢٦٣
رياض السالكين في شرح صحيفة سيد الساجدين = شرح الصحيفة (٢ نسخة)	٢٦٤
رياض المسائل = شرح كبير (٢٥ نسخة)	٢٦٥
الزبد = الفية في الفقه	٢٦٨
زبدة الاصول (٧ نسخة)	٢٦٩
زبدة البيان في براهين احكام القرآن = آيات الاحكام (٥ نسخة)	٢٧٠
زبدة الدعوات والزيارات	٢٧٢
الزبدة في شرح قصيدة البردة = شرح قصيدة البردة	٢٧٢
الزكاة = كتاب الزكاة = ودائع النبوة	٢٧٣
زهر الربيع في الطرائف والملح والمقال البديع	٢٧٣
زيارة الجامعة الكبيرة	٢٧٤
زيج الخاقاني في تكميل الزيج الايلخاني	٢٧٤
السر المصون في شرح رسالة بيون = شرح رسالة بيون	٢٧٥

سبيل الجنة	۲۷۶
سفينة النجاة	۲۷۶
الشافیة (۳ نسخه)	۲۷۷
شرائع الاسلام (۲۲ نسخه)	۲۷۸
شرح ارشاد الاذهان	۲۸۱
شرح الاسباب والعلامات (۶ نسخه)	۲۸۲
شرح الاعتقادات للصدوق	۲۸۳
شرح الفیه ابن مالک = شرح الفیه ابن عقیل (۴ نسخه)	۲۸۴
شرح الفیه ابن مالک = شرح الفیه ابن ناظم (۲ نسخه)	۲۸۵
شرح انموذج (۷ نسخه)	۲۸۶
شرح الایساغوجی (۶ نسخه)	۲۸۷
شرح الباب الحادی عشر	۲۸۸
شرح تجرید الاصول (۲ نسخه)	۲۸۹
شرح تجرید الکلام = شرح جدید (۱۴ نسخه)	۲۹۰
شرح التذکرة النصیریة (۳ نسخه)	۲۹۲
شرح التذکرة النصیریة (۲ نسخه)	۲۹۳
شرح التصریف (۶ نسخه)	۲۹۴
شرح التصریف	۲۹۵
شرح توحید الصدوق	۲۹۵
شرح تهذیب المنطق	۲۹۶
شرح الجعفریة	۲۹۷
شرح جمع الجوامع	۲۹۷
شرح الحاوی	۲۹۸

۲۹۹	شرح حکمة الاشراق
۲۹۹	شرح حکمة العين (۳ نسخه)
۳۰۰	شرح الخطبة الطنجية
۳۰۱	شرح خلاصة الحساب (۲ نسخه)
۳۰۲	شرح دعاء الصباح
۳۰۲	شرح ديوان المتنبى
۳۰۳	شرح ديوان المتنبى
۳۰۴	شرح «الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية»
۳۰۴	شرح زبدة الاصول
۳۰۵	شرح الزيارة الجامعة الكبيرة (۴ نسخه)
۳۰۶	شرح الشافية = شرح نظام
۳۰۷	شرح الشافية (۷ نسخه)
۳۰۸	شرح الشافية
۳۰۸	شرح الشافية (۳ نسخه)
۳۰۹	شرح الشافية
۳۰۹	شرح شرائع الاسلام
۳۱۰	شرح شرائع الاسلام
۳۱۰	شرح شرائع الاسلام
۳۱۱	شرح شرائع الاسلام
۳۱۲	شرح شرائع الاسلام
۳۱۲	شرح شرائع الاسلام
۳۱۳	شرح شرائع الاسلام
۳۱۳	شرح شرائع

۳۱۴	شرح شرائع الاسلام
۳۱۵	شرح شرح الاشارات (۲ نسخه)
۳۱۵	شرح شرح مختصر الحاجبی (۲ نسخه)
۳۱۵	شرح شرح عوامل الجرجانی
۳۱۶	شرح الشمسیة
۳۱۷	شرح شواهد مغنی اللیب = فتح الغریب
۳۱۷	شرح العرشية (۲ نسخه)
۳۱۸	شرح عقائد النسفی
۳۱۹	شرح العوامل
۳۱۹	شرح عوامل المائة
۳۲۰	شرح فرائض السجاوندی
۳۲۰	شرح فصوص الحکم
۳۲۱	شرح الفصول للبقرات
۳۲۱	شرح الفصول النصيرية
۳۲۲	شرح الفوائد الحکمية (۴ نسخه)
۳۲۳	شرح الفوائد الصمدية
۳۲۴	شرح الفوائد الغياثية
۳۲۴	شرح القصائد السبعة
۳۲۵	شرح القصيدة للحمیری = الموجّه الكوثرية
۳۲۵	شرح قصيدة البرده
۳۲۶	شرح قصيدة البرده
۳۲۶	شرح قطر الندی وبل الصدی (۶ نسخه)
۳۲۷	شرح قواعد الاحکام

٣٢٨	شرح الكافي = شرح اصول الكافي (٢ نسخه)
٣٢٩	شرح الكافي (الاصول)
٣٢٩	شرح الكافي (٩ نسخه)
٣٣١	شرح الكافية
٣٣١	شرح الكافية (٢ نسخه)
٣٣٢	شرح الكافية = الموشح في شرح الكافية
٣٣٣	شرح الكافية الهندية
٣٣٤	شرح اللباب في النحو
٣٣٤	شرح اللباب
٣٣٥	شرح اللمعة الدمشقية = التحفة الرضوية
٣٣٦	شرح مختصر الاصول (٥ نسخه)
٣٣٧	شرح المشاعر
٣٣٧	شرح المغني في النحو (٢ نسخه)
٣٣٨	شرح المعلقات السبع
٣٣٩	شرح المعلقات = شرح القصائد السبعة
٣٣٩	شرح مفتاح العلوم
٣٤٠	شرح مقاصد الطالبين في علم اصول الدين
٣٤١	شرح المقدمة الحضرمية (٤ نسخه)
٣٤٢	شرح مقدمة الوافية
٣٤٢	شرح الملخص = شرح الجعيني
٣٤٣	شرح منتهى السؤل والامل في علمي الاصول والجدل
٣٤٤	شرح منهاج الطالبين
٣٤٤	شرح منهاج الوصول الى علم الاصول

- ۳۴۵ شرح موجز القانون = شرح نفيسى (۲ نسخه)
- ۳۴۶ شرح نظم البرهان
- ۳۴۶ شرح نهج البلاغة = شرح صغير = شرح وسيط
- ۳۴۷ شرح نهج البلاغة
- ۳۴۸ شرح الوافية
- ۳۴۸ شرح الوافية
- ۳۴۹ شرح هداية الحكمة = شرح هداية المنطق
- ۳۴۹ شرح هداية الحكمة (۵ نسخه)
- ۳۵۱ شرح هداية الحكمة (۱۴ نسخه)
- ۳۵۳ شروط الجمعة واركانها وصلاتها وخطبتها = صلاة الجمعة
- ۳۵۴ الشفاء (۳ نسخه)
- ۳۵۵ شفاء الأسقام ودواء الآلام
- ۳۵۵ شمسية الحساب (۲ نسخه)
- ۳۵۶ شوارع الهداية فى شرح الكفاية
- ۳۵۷ شوارق الالهام فى شرح تجريد الكلام (۵ نسخه)
- ۳۵۸ شواهد التذكرة فى ايضاح المسائل النحوية
- ۳۵۸ الشواهد الربوبية فى المناهج السلوكية
- ۳۵۹ الشهادات
- ۳۵۹ الصاحب (۳ نسخه)
- ۳۶۰ الصافى (۷ نسخه)
- ۳۶۱ صحاح اللّغة (۵ نسخه)
- ۳۶۲ الصحيفة السّجادية (۳۳ نسخه)
- ۳۶۷ صحيفة الشعر

٣٦٧		الصحيحة العلوية والتحفة المرتضوية (٢ نسخة)
٣٦٨		الصواعق المحرقة
٣٦٩		الصوم = رسالة في الصوم
٣٦٩		ضوء المصباح (٢ نسخة)
٣٧٠		ضوابط الاصول (٧ نسخة)
٣٧١		الضياء اللامع في شرح جمع الجوامع
٣٧٢		طب الاثمة
٣٧٢		طرائف الحكمة وبدائع المعرفة
٣٧٣		طريق النجاة
٣٧٤		الطهارة = كتاب الطهارة
٣٧٤		الطهارة = كتاب الطهارة
٣٧٤		عجائب المخلوقات وغرائب الموجودات
٣٧٥		عجالة المحتاج الى توجيه المنهاج (٢ نسخة)
٣٧٦		عدة الداعي ونجاح الساعي (١٦ نسخة)
٣٧٨		عروة الوثقى
٣٧٩		عروة الوثقى = مجلة
٣٨٠		العزى في التصريف = التصريف
٣٨٠		العقيدة الوحيدة = الارجوزة الوحيدة (٢ نسخة)
٣٨١		علل الشرائع والاحكام (٢ نسخة)
٣٨٢		العمدة الالهية على الزبدة البهائية = شرح زبدة الاصول
٣٨٣		عنوان الشرف
٣٨٣		عوالم العلوم والمعارف (٣ نسخة)
٣٨٤		عوالي اللئالى العزيزية فى الاحاديث الدينية

العوامل (۴ نسخه)	۳۸۵
عين الاصول	۳۸۶
عيون اخبار الرضا (۵ نسخه)	۳۸۶
عيون الوصول الى علم الاصول	۳۸۸
غاية الآمال = حاشيه مكاسب (۲ نسخه)	۳۸۸
غاية التحقيق	۳۸۹
غاية القصوى	۳۹۰
غاية المأمول فى شرح زبدة الاصول = شرح الزبدة (۴ نسخه)	۳۹۰
غاية المرام فى شرح شرائع الاسلام	۳۹۱
غرائب القرآن و رغائب الفرقان = تفسير نيشابورى (۲ نسخه)	۳۹۲
غرر الفرائد و درر القلائد = امالى السيد المرتضى (۳ نسخه)	۳۹۲
غريب القرآن = نزهة القلوب	۳۹۳
الغصب واللقطة	۳۹۴
الغناء = رسالة فى الغناء	۳۹۵
غنائم الأيام فيما يتعلق بالحلال والحرام (۲ نسخه)	۳۹۵
الفتوحات المكية فى معرفة اسرار المالكية والملكية (۲ نسخه)	۳۹۶
الفرائد الأثيرة	۳۹۷
فرائد الاصول = الرسائل	۳۹۷
الفرائد البهية فى شرح الفوائد الصمدية = شرح الصمدية (۳ نسخه)	۳۹۸
فرائد الفوائد فى شرح الفرائض	۳۹۹
الفرائض = الارث	۳۹۹
فراديس الممتحنين وقواميس بلاء آل طاها وياسين	۴۰۰
فصل الخطاب	۴۰۱

فصل الخطاب	٤٠١
فصوص الحكم	٤٠٢
الفصول الغروية في الاصول الفقهية (٣ نسخه)	٤٠٣
الفصول المهمة في معرفة الائمة	٤٠٣
فضائل علي بن ابي طالب عليه السلام	٤٠٤
الفقه	٤٠٥
الفقه = التقريرات	٤٠٦
الفقه	٤٠٦
الفقه	٤٠٧
الفقه (٢ نسخه)	٤٠٧
الفقه = المحرر في فروع الشافعية؟	٤٠٨
الفقه	٤٠٨
الفقه	٤٠٩
الفقه = المسائل الفقهية	٤٠٩
الفقه = المسائل	٤١٠
الفقه	٤١٠
الفقه = التقريرات (٢ نسخه)	٤١١
فقه اللغة وسر العربية	٤١٢
فلاح السائل ونجاح المسائل	٤١٢
الفلسفه = كتاب في ...	٤١٣
الفلسفه = كتاب في	٤١٣
الفوائد الحائرية القديمة (٤ نسخه)	٤١٤
الفوائد الرجالية = رجال بحر العلوم	٤١٥

۴۱۶	الفوائد الرجالية
۴۱۶	الفوائد السنّية فى شرح العوامل المحسنّية
۴۱۷	الفوائد الصمدية = الصمدية (۳ نسخه)
۴۱۸	الفوائد الضيائية فى شرح الكافية = شرح الجامى (۲۴ نسخه)
۴۲۱	الفوائد الغرويّة والدّرر النجفيّة
۴۲۱	الفوز الاصغر (۲ نسخه)
۴۲۲	القاموس المحيط = قاموس اللغة (۴ نسخه)
۴۲۳	القانون (۵ نسخه)
۴۲۴	قانونچه (۳ نسخه)
۴۲۵	قانون السياسة ودستور الرياسة
۴۲۶	القبسات
۴۲۶	قرة العين الناضرة فى شرح كتاب التبصرة
۴۲۷	القصائد
۴۲۸	القصائد الاثنى عشر
۴۲۸	قصص الأنبياء
۴۲۹	قطف الازهار فى خواص المعادن والأحجار
۴۲۹	القلائد السنّية على القواعد الشهيدية = شرح القواعد
۴۳۰	القواعد
۴۳۱	قواعد الاحكام فى معرفة الحلال والحرام (۱۱ نسخه)
۴۳۳	القواعد الغرويّة فى فقه الامامية = طهارت
۴۳۳	القوانين المحكمة = قوانين الاصول (۱۲ نسخه)
۴۳۵	الكافى (۲۴ نسخه)
۴۳۹	الكافية (۶ نسخه)

- کامل الصناعة ٤٤٠
- کتاب الفلسفة = ترجمة كتاب الفلسفة ٤٤١
- کحل الابصار ونور الانظار = الحاشية على حاشیه الخضرى... ٤٤٢
- الکشاف عن حقائق غومض التنزيل (٦ نسخه) ٤٤٢
- کشف الآيات ٤٤٤
- کشف الغطاء عن خفيات مبهمات الشريعة الغراء (٤ نسخه) ٤٤٤
- کشف الغمة عن معرفة احوال الائمة واهل بيت العصمة ٤٤٥
- کشف الفوائد فى شرح قواعد العقائد ٤٤٦
- کشف اللثام والابهام عن کتاب قواعد الاحکام (٣ نسخه) ٤٤٧
- کشف المدارک ٤٤٨
- کفاية الطالب فى شرح مختصر ابن الحاجب (٢ نسخه) ٤٤٨
- کفاية المقتصد (المعتقد) = کفاية الاحکام (٤ نسخه) ٤٤٩
- الکفاية فى علم الاعراب ٤٥٠
- کلمات القصار لعلی بن ابی طالب عليه السلام ٤٥١
- کنز الراغبين = شرح منهاج الطالبين (٢ نسخه) ٤٥١
- کنز العرفان فى فقه القرآن (٤ نسخه) ٤٥٢
- کنز الفوائد فى حلّ مشکلات القواعد ٤٥٣
- کنز المعانى فى شرح حرز الأمانى = شرح الشاطبيه ٤٥٤
- کيميا ٤٥٤
- لغت عربى به عربى؟ ٤٥٥
- لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار = شرح المطالع (٣ نسخه) ٤٥٥
- لوامع الأنوار العرشية = شرح الصحيفة السجادية = اللوامع العرشية (٢ نسخه) ٤٥٦
- مائة فى الطب = صناعة الطب ٤٥٧

۴۵۸	 المآب فی شرح الآداب
۴۵۸	 المبدأ والمعاد
۴۵۹	 المبسوط
۴۶۰	 مجدّد رزایا النبی والآل
۴۶۰	 مجلّی مرآة المنجی (۲ نسخه)
۴۶۱	 مجمع البحرين ومطلع النیرین (۹ نسخه)
۴۶۳	 مجمع البیان (۱۰ نسخه)
۴۶۵	 مجمع العرائس
۴۶۵	 مجمع الفائدة والبرهان فی شرح ارشاد الأذهان (۲ نسخه)
۴۶۶	 المحاکمات بین شرحی الاشارات = حاشیة شرح الاشارات (۲ نسخه)
۴۶۷	 محجة البیضاء فی احیاء الاحیاء (۳ نسخه)
۴۶۸	 المحرّر فی فروع الشافعیة (۲ نسخه)
۴۶۸	 المحضّل
۴۶۹	 مختار الصحاح (۳ نسخه)
۴۷۰	 مختصر تذکرة السویدی
۴۷۱	 مختصر فتح القریب
۴۷۱	 المختصر فی شرح تلخیص المفتاح = مختصر المعانی = مختصر المطول (۲۱ نسخه)
۴۷۴	 المختصر فی علم اللغة
۴۷۵	 مختصر مصباح المتهجد (۲ نسخه)
۴۷۶	 المختصر النافع (۱۵ نسخه)
۴۷۹	 مختلف الشیعة فی احکام الشریعة (۴ نسخه)
۴۸۰	 مدارک الاحکام فی شرح شرائع الاسلام (۱۰ نسخه)
۴۸۲	 المدح والذّم

مرات السالکین فی معرفة رب العالمین	٤٨٢
مراح الارواح (٣ نسخه)	٤٨٣
المراحل = اصول الفقه (٢ نسخه)	٤٨٤
مرصع الحواشی = شرح حاشیه تهذیب المنطق	٤٨٤
المزار	٤٨٥
مسالك الافهام فی شرح شرائع الاسلام (٤ نسخه)	٤٨٦
المستطرف فی کل فن مستطرف	٤٨٦
مستند الشیعة فی احکام الشریعة (٢ نسخه)	٤٨٧
مسکن الشجون فی حکم الفرار من الطاعون	٤٨٨
مسکن الفؤاد عند فقه الاحبة والاولاد	٤٨٨
مشارق انوار الیقین	٤٨٩
مشکاة المصابیح	٤٩٠
مصابیح الاصول	٤٩٠
مصابیح الانوار فی حل مشکلات الاخبار	٤٩١
مصابیح السنّة	٤٩٢
مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام = شرح مفاتیح	٤٩٢
مصباح السالکین = شرح نهج البلاغه	٤٩٣
مصباح الشریعة ومفتاح الحقیقة (٣ نسخه)	٤٩٤
مصباح الفقیه = شرح الشرائع	٤٩٤
مصباح المتهدّد	٤٩٥
المصباح المنیر فی غریب الشرح الکبیر	٤٩٦
المطالب المظفریة = شرح الجعفریة	٤٩٦
مطالع الانوار المقتبسة من آثار الائمة الاطهار (٥ نسخه)	٤٩٧

المطلوب فى شرح المقصود	۴۹۸
المطوّل = شرح تلخيص المفتاح (۲۱ نسخه)	۴۹۹
معارج الاحكام فى شرح شرائع الاسلام ومسالك الأفهام (۲ نسخه)	۵۰۲
معارج الاحكام	۵۰۳
معارج الاصول	۵۰۴
معالجة الامراض	۵۰۴
المعالجات البقراتية	۵۰۵
معالم الاصول (۱۸ نسخه)	۵۰۶
معالم التنزيل وحقايق التأويل	۵۰۸
معانى الاخبار	۵۰۹
المعتبر فى شرح المختصر	۵۰۹
معراج الوصول فى شرح منهاج الاصول	۵۱۰
معين الخواص	۵۱۱
المغرب فى ترتيب المغرب	۵۱۱
مُغنى الفقيه	۵۱۲
مغنى اللبيب عن كتب الاعاريب (۹ نسخه)	۵۱۳
مفاتيح الاصول	۵۱۴
مفاتيح الشرائع (۲۰ نسخه)	۵۱۵
مفاتيح الغيب = تفسير كبير = تفسير فخر رازى	۵۱۸
مفتاح الحساب	۵۱۸
مفتاح العلوم	۵۱۹
مفتاح الفلاح (۱۵ نسخه)	۵۱۹
مفتاح الكرامة (۵ نسخه)	۵۲۲

- المفراج فی شرح مراح الارواح (٢ نسخه) ٥٢٣
- المفصل فی صنعة الاعراب (٤ نسخه) ٥٢٤
- مقاتل الطالبیین ٥٢٥
- المقامات = مقامات حریری (٤ نسخه) ٥٢٦
- مقتبس الانوار من الأئمة عليهم السلام ٥٢٧
- مقتل الآل ٥٢٧
- المقصد الاقصى فی شرح الاسماء الحسنی = شرح الاسماء ٥٢٨
- مكارم الاخلاق (٢ نسخه) ٥٢٩
- المكاسب (٣ نسخه) ٥٢٩
- الملاحم ٥٣٠
- مناجات امیر المؤمنین عليه السلام = مناجات منظوم (٢ نسخه) ٥٣١
- مناهج الأحكام (٢ نسخه) ٥٣١
- المناهج السوئیة فی شرح الروضة البهیة (٤ نسخه) ٥٣٢
- مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد ٥٣٣
- المناهل فی الفقه = المصابیح فی الفقه (٦ نسخه) ٥٣٤
- منبع الحیاة فی حجة قول المجتهدين من الاموات ٥٣٥
- منتخب الاحادیث ٥٣٦
- منتخب الأمان من اخطار الاسفار والازمان ٥٣٦
- منتخب دلائل العباد = خلاصة دلائل العباد ٥٣٧
- المصنف من الکلام علی مغنی ابن هشام = حاشیة الشمنی علی المغنی ٥٣٨
- المنطق ٥٣٨
- من لا یحضره الفقیه (٢٨ نسخه) ٥٣٩
- منهاج الهدایة الی احکام الشریعة (٧ نسخه) ٥٤٤

- منهج الاجتهاد (۲ نسخه) ۵۴۵
- منهج الرشاد الى احكام الدين والايمان فى شرح ارشاد الازهان (۲ نسخه) ۵۴۶
- منهج المقال فى تحقيق احوال الرجال = رجال كبير = رجال استرأبادى (۲ نسخه) ۵۴۷
- منية الطالب فى شرح المكاسب ۵۴۷
- منية اللبيب فى شرح التهذيب (۶ نسخه) ۵۴۸
- منية المريد فى آداب المفيد والمستفيد (۲ نسخه) ۵۴۹
- موائد العوائد والفوائد فى بيان القواعد والفوائد = خزائن العلوم ۵۵۰
- المواعظ البالغة ۵۵۱
- موجز التفسير ۵۵۲
- موجز القانون (۳ نسخه) ۵۵۲
- الموجز فى شرح القانون = شرح نفيسى (۲ نسخه) ۵۵۳
- الموجة الكثرية فى شرح القصيدة الحميرية ۵۵۴
- مهبج الدعوات ومنهج العناية ۵۵۵
- المهدى ۵۵۵
- المهذب البارع فى شرح المختصر النافع (۵ نسخه) ۵۵۶
- النافع يوم الحشر فى شرح الباب حادى عشر (۳ نسخه) ۵۵۷
- نتائج الافكار (۲ نسخه) ۵۵۸
- نجاة العباد فى يوم المعاد (۴ نسخه) ۵۵۹
- النحو ۵۶۰
- النحو ۵۶۱
- نخبة المقال فى علم الرجال ۵۶۱
- نزهة النظر فى توضيح نخبة الفكر ۵۶۲
- النشر فى القراءات العشر ۵۶۲

٥٦٣	نفحات اللاهوت فى لعن الجبت والطاغوت
٥٦٤	النقلية
٥٦٤	نقد الاصول فى تلخيص الفصول
٥٦٥	النكت الاعتقادية
٥٦٥	نوحه الاحزان وصيحة الاشجان = كشف الغموض (٢ نسخه)
٥٦٦	نور الانوار فى شرح منار الانوار
٥٦٧	نور الانوار فى شرح كلام خير الاخيار
٥٦٨	نور الثقلين (٢ نسخه)
٥٦٨	نور على نور = عبرة المتعلمين
٥٦٩	نهاية التدريب فى نظم غاية التقريب
٥٧٠	نهاية التقريب فى شرح التهذيب
٥٧٠	نهاية الطلب فى شرح المكتسب
٥٧١	النهاية فى غريب الحديث
٥٧٢	نهاية الوصول الى علم الاصول (٢ نسخه)
٥٧٢	نهج البلاغه (٤ نسخه)
٥٧٣	نهج الحق وكشف الصدق
٥٧٤	نهج المسترشدين فى اصول الدين
٥٧٥	واضح المنار فى علم الاسرار
٥٧٦	الوافى (١٠ نسخه)
٥٧٧	الوافيه = وافية الاصول
٥٧٨	الوافية
٥٧٩	الوافية فى شرح الكافية (٨ نسخه)
٥٨٠	وجيزة فى فرض الصلاة = رسالة... ..

الوجيزة	۵۸۱
ودائع النبوة (۴ نسخه)	۵۸۱
وسائل الشيعة (۸ نسخه)	۵۸۲
وفيات الاعيان	۵۸۳
الهداية في النحو (۵ نسخه)	۵۸۴
هداية الابرار الى طريق الاثمة الاطهار	۵۸۵
هداية الامة الى احكام الاثمة = تلخيص وسائل الشيعة	۵۸۶
هداية الانام في شرح شرائع الاسلام	۵۸۶
هداية الشيعة الى احكام الشريعة	۵۸۷
هداية المسترشدين في شرح معالم الدين = حاشيه معالم	۵۸۸
هدية النملة الى مرجح الملة = رد شيخيه	۵۸۸
يتيمة الدهر في محاسن اهل العصر (۲ نسخه)	۵۸۹
فهرست نام كتابها	۵۹۱ - ۶۲۴